

БЕЛАРУСКАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК

НА ПРАВОХ РУКАПІСУ

МЕНСКІЯ АКТЫ

ВЫПУСК ПЕРШЫ

(XV—XVIII ст.)

Докумэнты сабраны і згуртаваны Археографічнай Камісіяй
Беларускай Акадэміі Навук

ВЫДАНЬНЕ БЕЛАРУСКАЕ АКАДЭМІІ НАВУК

МЕНСК — 1931

Установа адукацыі
"Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя П. П. Машэрава"
БІБЛІЯТЭКА

512393

0/031

63.3 (4Бен)

543

НА ПРАВОХ РУКАПІСУ

WEISSRUSSISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

WEISSRUSSISCHES ARCHIV

DRITTER BAND

(XV—XVIII)

M I N S K — 1930

БЕЛАРУСКАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК

БЕЛАРУСКІ АРХІЎ

ТОМ ТРЭЦІ

(XV—XVIII)

М Е Н С К — 1930

9/13/1
5-23

Выпускаецца на правах рукапісу
з дазволу Прэзыдыуму БАН

Друкарня Беларускае Акадэміі Навук

Галоўлітбел № 1379

600 экз.—27 арк. 10 стар.

Заказ № 467

Зьмест.

СКАРАЧЭНЬНІ. АВК—Акты Виленской Комиссии для разбора и издания древних актов.—АЗР—Акты относящиеся к истории Западной России.—АЮЗ і ЗР—Акты относящиеся к истории Юго-Западной и Западной России.—РИБ — Русская Историческая Библиотека.—СДГИ—Собрание древних грамот и актов городов Минской губернии.

Стар.

№№

А К Т Ы.

1	1494.VII.11.—Ліст вялікага князя Аляксандра Менскаму намесьніку Ілінічу з паведамленьнем аб продажы арэнды карчом у Менску дзесяці Менскім карчмітам і з прапановай, каб ніхто больш карчом ня меў (Леонтовіч, Акты № 114)	1
2	1495.V.13.—Ліст в. кн. Аляксандра на імя таго-ж намесьніка з паведамленьнем аб здачы ў арэнду на тры гады мыта ў Менску мяшчанам Федку Процкавічу і Еўлашку Сьцяпанавічу за суму 120 коп грошаў шырокіх (Леонтовіч, Акты № 179)	1
3	1497.IX.28.—Разрахунак скарбу з Менскімі мытнікамі, якія вызначаны ў палярэднім акце, за тры гады (Леонтовіч, Акты № 321)	2
4	1498.VII.13.—Ліст в. кн. Аляксандра намесьніку Ілінічу з паведамленьнем аб продажы мыта ў Менску Віленскаму мешчаніну Янчэлевічу за 200 коп у год	2
5	1499.III.(14 ¹) 21.—Прывілей Менску на Майдэборскае права (АЗР т. I № 165; РИБ т. 27, ст. 739—744)	3
6	1499.VI.21.—Лічба скарбу з арандаром Менскага мыта Янчэлевічам за 2 гады	5
7	1499.VIII.17.—Вырак в. кн. Аляксандра па справе паміж мяшчанамі і Менскім старастай кн. Багданам Жаслаўскім адносна падаткаў на карысьць старасты (СДГМ № 67, стар. 117-118 ў копіі 1619, III, 15)	6
8	1501.VIII.21.—Ліст в. кн. Аляксандра на імя Менскага старасты кн. Жаслаўскага аб продажы ў арэнду Менскага мыта мешчаніну Федару Ёскавічу на тры гады за 300 коп грошаў штогод	7
9	1502.I.13.—Ліст в. кн. Аляксандра таму-ж намесьніку адносна продажы ў арэнду карчом у Менску на тры гады Онку Грыцэвічу і Івану Новахрышчоному за 150 коп грошаў	7
10	1507.II.19.—Ліст в. кн. Жыгімонта I аб продажы ў арэнду Менскага мыта на тры гады Менскаму войту Абраму і Вілен-	

¹⁾ Дата 14.III патрабуе корэктны 21.III згодна з дадатковым адзначэньнем „у четверг, шостое недели поста, в день Бенедыкта“ (гл. Wierzbowski, „Vade mesum“ Warsz. 1908, str. 54).

- скаму мешчаніну Яну Дытрыхавічу за суму 600 грошаў (АЮЗ і ЗР т. II, № 81, стар. 115) 8
- 11 1507.VIII.13.—Ліст в. кн. Жыгімонта I з абвяшчэньнем вайсковае ўставы Менскага сойму. У дадатку зьвесткі аб Менскіх пушкарох 9
- 12 1508.IV.10.—Ліст в. кн. Жыгімонта I аб наданьні дваранам Андрэю і Міхайлу Сямёнавічам братом Епімахавічам маёнтку Ратома і двара ў Менскім замку, якія раней належалі здрайцам Андрэю і Пятру Дрожчыным 10
- 13 1509.I.28.—Ліст в. кн. Жыгімонта I аб зацьвярджэньні вызначанае ў папярэднім акце маемасьці за адным Андрэем Сямёнавічам Епімахавічам, з прычыны сьмерці брата Міхала 11
- 14 1510.II.21.—Ліст в. кн. Жыгімонта I аб продажы ў арэнду Менскага мыта на два гады Шомаку Данілавічу за 600 коп грошаў 12
- 15 1511.III.7.—Ліст в. кн. Жыгімонта I з дазволам мець адну вольную карчму ў Менску на адзін год Менскаму гараднічому Волчку-Шэпелевічу 13
- 16 1514.XII.28.—Ліст в. кн. Жыгімонта I аб пашырэньні плошчы двара мітрапаліта кіеўскага ў Менскім замку праз далучэньне пляцу, на якім было дзесяць мяшчанскіх клетак 13
- 17 1547.X.21.—Прывілей в. кн. Жыгімонта II Аўгуста на званьне Менскіх мяшчан, якія пацярпелі ад пажару, ад усялякіх спагнаньняў у скарб на дзесяць гадоў 14
- 18 1551.VII.31.—Ліст в. кн. Жыгімонта II Аўгуста аб зацьвярджэньні за Крычаўскім дзяржаўцам Андрэем Багданавічам Шолухой дома з пляцам у Менскім замку, які атрымаў у падарунак яго бацька, нябожчык, ад Аляксандра Тарноўскага 15
- 19 1552.XII.28.—Прывілей в. кн. Жыгімонта II Аўгуста з узнаўленьнем прывілею вял. кн. Аляксандра Менску на Майдэборскае права, з прычыны зьнішчэньня ўсіх лістоў і прывілеяў „кдгы замок Менский недавных часов згорел“ (пар. № 23 стар. 28—31) (АЮЗ і ЗР т. I № 127, стар. 135—137) 16
- 20 1557.X.2.—Ліст каралеўскага рэвізора Вацлава Мікалаевіча з актама абмежаваньня грунтаў, якія належалі Менскім мяшчанам права Майдэборскага (Копія 8 сакавіка 1600 г.) 18
- 47 1558.I.4.—Устава на фурманкі, якая выдана Менску камісарам Вацлавам Мікалаевічам 72
- 21 1562.IV.7.—Прывілей в. кн. Жыгімонта II Аўгуста Менскаму старасьце Васілю Тышкевічу на пажыцьцёвае ўтрыманьне тых бравароў і соладоўняў, якія ён меў пабудаваць у Менску сваім коштам 23
- 22 1565.IX.7.—Ліст в. кн. Жыгімонта II Аўгуста аб продажы ў арэнду мытных камор (Падляскай, Менскай, Віленскай і Наваградзкай) Давыду Шмэрлевічу, Ізаку Брадаўцы і Абраму Длугачу на тры гады 24
- 23 1569.VII.16.—Прывілей в. кн. Жыгімонта II Аўгуста з пацьвярджэньнем Менскім мяшчанам папярэдніх прывілеяў на Майдэборскае права з дадаткам новых артыкулаў: аб гасьціным двары, рыбалоўлі, норм спагнаньня капшчыны і ўтварэньні цэхаў для рамясьнікоў 27

VII

№№	Стар.
24 1571. III. 10.—Прывілей в. кн. Жыгімонта II Аўгуста месту Менскаму а) па дзеве ярмаркі штогод: 20 ліпня і 6 студзеня, па тыдні кожная, бяз платы мыт і пабораў з тавараў спажывецкіх і б) на мыта на мастох, якія мяшчане сваім коштам пабудавалі на р. Сьвіслачы (АЮЗ і ЗР т. I, № 159, стар. 180—182 ¹⁾)	31
25 1576. XI. 12.—Прывілей в. кн. Сьцяпана Марціну Тышкевічу-Лагойскаму на войтаўства Менскае, пасля сьмерці яго бацькі Ягора Тышкевіча	33
26 1579. IX. 9.—Ліст в. кн. Сьцяпана на імя войта, бурмістраў, райцаў і мяшчан Менскіх адносна права яўрэяў г. Менску перашкодна займацца ўсякім купецтвам і мець крамы без усялякай забароны і перашкод	34
27 1579. IX. 9.—Ліст в. кн. Сьцяпана таго-ж самага зьместу на імя Менскага старасты Гаўрылы Гарнастая з прапановай даць загад Менскаму падстарасьце, каб замковы ўрад ніякае перашкоды ня чыніў яўрэям у гандлях	35
28 1583. XI. 30.—Прывілей в. кн. Сьцяпана Астапу Тышкевічу на войтаўства Менскае пажыцьцёва, якое яму ўступлена ад бацькі Марціна Тышкевіча	36
29 1586. VIII. 7.—Ліст в. кн. Сьцяпана адносна стацый і фурманак пад гаспадарскіх паслоў і ганцоў, таксама і маскоўскіх, якія накіроўваюцца праз Менск. Згодна даўнага звычаю, „падымаць паслоў і ганцоў“ павінны ня толькі мяшчане, але і ўсе падданыя княжацкія, панскія, землянскія, духоўныя і сьвецкія як стацыямі, так і фурманкамі.	37
30 1589. I. 15.—Ліст в. кн. Жыгімонта III на імя біскупа Юр'я Радзівіла з прапазыцыяй наконт перанясення будынкаў падданных Менскага р.-кат. касьцёлу з тых пляцоў, якія былі-б перашкодай будаваньню места паводле новага пляну, зложанага вызначанымі рэвізорамі	37
31 1589. I. 15.—Ліст в. кн. Жыгімонта аб прызначэньні Дзьмітра Скуміна Тышкевіча і Марціна Тышкевіча-Лагойскага рэвізорамі ў Менск, з інструкцыяй для іх.	38
32 1589. IV. 27.—Прывілей в. кн. Жыгімонта III жонцы Менскага старасты земляніна Андрэя Станкевіча на пажыцьцёвае ўладаньне слабадой каля Менску— <u>Ісуткі</u> , на 10 валок зямлі.	39
45 1590. III. 9.—Ліст в. кн. Жыгімонта III Грыгору Тэрлецкаму на Менскае войтаўства пажыцьцёва	71
33 1591. I. 12.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з пацьвярджэньнем прывілею: 10 лютага 1571 г. на дзеве ярмаркі ў Менску і мастовае мыта (гл. № 24)	40
34 1591. I. 12.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з пацьвярджэньнем прывілеяў а) 28 сьнежня 1552 г. (гл. № 19) і б) 16 ліпня 1569 г. (гл. № 23) з дадаткам вольнае карчмы на вечныя часы на ратуш і гэрба на месцкую пячатку	42
35 1591. I. 20.—Ліст в. кн. Жыгімонта III мяшчанам і купцом Менскім, якія з таварамі бываюць на ярмарках у Польшчы і Вялікім Кн. Літоўскім, з зарукай у тым, што яны павінны па ўся-	

¹⁾ Копія з Кн. Зап. № 77—эксцэрту з конфірм. ліста Жыгімонта III 1591. Дата II.10 ня верна. Трэба III.10, як у нас.

- лякіх справах падлягаць толькі суду Менскага Майдэборгскага ўраду 48
- 36 1591. XII. 2. — Статут цэху злотнікаў, кавалёў, катляроў, медзянікаў, сьлесароў, гадзіншчыкаў, мечнікаў і нажоўнікаў г. Менску 48
- 37 1592. IX. 10. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III а) з пацьвярджэньнем права Менскіх мяшчан на зямельныя ўжыткоўнасьці згодна абмежаваньняў каралеўскіх камісараў 1576 і 1586 г.г., б) на атрыманьне прыбыткаў з іх на месцкі пажытак, в) на пабудову млыноў на р. Пярэсьпе і р. Крупцы і г) на карыстаньне топніцай воску 58
- 38 1592. IX. 10. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III з пацьвярджэньнем двух лістоў Менскага старасты Дзьмітра Скуміна Тышкевіча: 1) 1592. V. 4. аб званьненьні Менскіх купцоў і прыездных ад абесткі, падужнага, тарговага, упіснага і выпіснага і 2) 1592. VII. 13 аб аддачы ў арэнду Менскім мяшчанам замковага млыну, на 4 колы, на р. Сьвіслачы, з выплатаю па 40 коп грош. піт. штогод 60
- 39 1592. IX. 10. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III з пацьвярджэньнем права Менскіх мяшчан на карыстаньне зямельнымі ўжыткоўнасьцямі згодна абмежаваньняў каралеўскіх рэвізораў 1576 і 1586 г.г. з выдзяленьнем з месцкіх грунтаў 20 валок на выхаваньне вайту. Прыбыткі маюць ісьці на пажытак места. Мяшчане маюць пабудаваць млыны на р. Пярэсьпе і Крупцы. (Пар. № 37. СДГМ № 33 стар: 47—50 АЮЗ і ЗР, т. I, № 204, стар. 241-242) 62
- 40 1592. IX. 11. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III шпітальнаму брацтву „старому соборному Березскому“ на пабудову млына на р. Сьвіслачы на 2 колы, „на грэблі млыноў замковых, па канец мосту нізкага, каля ялавага спуску“, прычым прыбытак з гэтага млына павінен ісьці на ўтрыманьне шпітальных убогіх (Дадатк. ліст Жыгімонта III, 1601: III. 27. Варшава Гл. СДГМ. № 42, стар. 67-68) 63
- 41 1592. IX. 11. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III шпітальнаму брацтву „соборному Березскому“ закону рускага грэчаскага на пабудову шпіталю і брацкага вольнага дому для сходаў, з правам на чатыры каноны штогод па 1 тыдні (АЗР т. IV, № 36, стар. 53-54) 65
- 42 1592. X. 18. — Ліст в. кн. Жыгімонта III мяшчанам на мыта мастовае на р.р. Сьвіслачы, Сьлепні і Пярэсьпе 67
- 43 1592. XI. 20. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III, зацьвярджаючы статут цэху краўцоў, які быў выданы месцкім урадам 1591. XII. 10 з дазволам мець харугву, бубён і зброю для абароны места 68
- 44 1592. XI. 20. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III, зацьвярджаючы статут цэху злотнікаў, кавалёў, катляроў і інш. (выданы месцкім урадам 1591. XII. 2), з дазволам мець цэхавую пячатку, бубён і зброю для абароны места 69
- 46 1595. III. 12. — Ліст в. кн. Жыгімонта мяшчанам Філіповічам з замацаваньнем за імі дворышчаў у Менску і сенажаці ў Суровым Логу 71

IX

№№		Стар.
47	1595. III. 13. — Перанос у кнігі канцэлярыі В. К. Літ. падводнае ўставы г. Менску 1558. I. 4	72
48	1595. III. 14. — Дэкрэт задворнага суда па справе Грыгора Тэрлецкага з Марцінам Тышкевічам адносна Менскага войтаўства.	75
49	1595. IV. 4. — Дэкрэт задворнага суда з адтэрмінаваньнем справы па скарзе Менскіх мяшчан на старасту Андрэя Станкевіча ў розных крыўдах	78
50	1595. VIII. 2. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III Менскаму старасьце Андрэю Станкевічу на мастоўніцтва Менскага ваяводзтва пажыцьцёва	79
51	1595. VIII. 5. — Ліст в. кн. Жыгімонта цыруліку, добра адукаванаму ў лекарскіх навукх, Паўлу Шнелю-Скаршэўскаму і яго жонцы на вызваленьне іх дома ад пастояў і з правам шынкаваць мёдам, півам, гарэлкай і інш., бяз выплаты капшчыны і падаткаў	80
52	1597. XI. 17. — Дэкрэт задворнага суда па скарзе Менскіх мяшчан на земляніна Станіслава Карловіча, які, маючы два дамы ў Менску і некалькі дамкоў на грунтох месцкіх, ня ўносіў у скарбніякіх падаткаў і ня выконваў месцкіх павіннасьцяй	81
53	1597. X. 11. — Дэкрэт задворнага суда па справе мяшчан з Менскім гараднічым Адамам Валадковічам аб грабаваньні каня	82
54	1597. X. 11. — Дэкрэт задворнага суда з адтэрмінаваньнем разгляду справы па скарзе Менскіх мяшчан на старасту Андрэя Станкевіча ў розных крыўдах (гл. № 49)	83
55	1597. X. 17. — Дэкрэт задворнага суда па справе Менскіх мяшчан з кн. Ярошам Жыжэмскім аб бяспраўным спагнаньні ім маставаго мыта на р. Сьлепні.	85
56	1597. X. 17. — Заява Менскіх мяшчан аб нестанаўленьні на суд у працягу трох дзён плебана Мікалая Морыса, які ўзьняў супроць места судовую справу адносна трэцяга гроша з мясных ятак	87
57	1597. X. 17. — Дэкрэт задворнага суда па справе Менскага плебана Мікалая Морыса з мяшчанамі адносна трэцяга гроша з мясных ятак	87
58	1599. III. 11. — Дэкрэт задворнага суда па справе Менскіх мяшчан з князем Жыжэмскім аб бяспраўным спагнаньні мыта на шляху з Магілева да Менску	89
59	1601. IX. 4. — Дэкрэт задворнага суда па справе з Менскім абываталем Іванам Бабуркай і ўсімі менскімі мяшчанамі аб нявыплаце яму паводле аблігаў 1600. VIII. 2 па тры тысячы злот. польскіх, якія выплачаны ім Пацяю Сянькевічу за забойства двух сыноў апошняга ў час гвалту і тумульту ўсяго места	91
60	1609. II. 20. — Прывілей в. кн. Жыгімонта III, зацьвярджаючы статут Менскага цэху шаўцоў (СДГМ № 162, стар. 374—378)	94
61	1609. VII. 6. — Запіс папярэдняга прывілею ў Менскіх земскіх актах	97
62	1610. III. 17. — Ліст в. кн. Жыгімонта III аб перадачы па кадуковаму праву маемасьці пасья сьмерці беспатомнай Менскай мяшчанкі Раіны б. Васілеўскай-Куніцкай шляхціцу Яну Крашэўскаму	98

№№		Стар
63	1613.V.15.—Прывілей в. кн. Жыгімонта III з дэкларацыяй адносна падвод для пасланцоў і ганцоў, якія едуць за каралеўскім лістом	95
64	1613.V.25.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з зацьвярджэньнем артыкулаў, у дадатак да прывілею на майдэборскае права, якія былі ўхвалены магістратам: 1) аб лентвойце, 2) аб бурмістрах, райцах, лаўніках і пісару, парадку іх абранья і суда за злоўжываньні і 3) аб парадку і спосабу штогодняй праверкі прыбыткаў і выдаткаў з месцкага скарбу праз абраных дзеля гэтае мэты 12 асоб	10
65	1615.V.31.—Прывілей в. кн. Жыгімонта III з зацьвярджэньнем статуту цэху злотнікаў	10
66	1616.V.24.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з тлумачэньнем параграфу папярэдніх прывілеяў аб гандлі: а) усе прыезджыя купцы маюць прадаваць свае тавары толькі гуртом; б) на вольны гандаль маюць права толькі добра аселяючы асобы, пад месцкай юрысдыкцыяй і майдэборскім правам; в) яўрэі мелі права на купецкі гандаль толькі тыя, якія з даўных часоў гандлявалі і мелі свае крамы; г) толькі ў працягу кірмашоў прыезджым купцом вольна гандляваць як паміж сабой, таксама і з мяшчанамі; д) за мяшчанамі замацаваны млын на два колы, які яны пабудавалі на р. Сьвіслачы пры грэблі Менскай у канцы Нізкага мосту (СДГМ № 63, стар. 107—109).	10
78	1616.VI.1.—Ліст в. кн. Жыгімонта III на імя Менскага вайта і магістрату з замацаваньнем права яўрэям, якія мяшкаюць у Менску, мець крамы ў уласных дамох і займацца ўсялякім купецтвам	11
67	1617.II.27.—Ліст в. кн. Жыгімонта III, пацьвярджаючы выданы магістратам Менскай-уніцкай Духаўскай царкве запіс на пусты пляц у рынку, супроць ратуша, для пабудовы манастыра, школ і крамаў, прычым надаюцца правы юрысдыкцыі адносна насельніцтва і гандлю на гэтым пляцы	10
68	1619.I.12.—Дэкрэт задворнага суда па апэляцыі Сьвіслацкага мешчаніна Мялешкавіча на вырак Менскага магістрату і затым Менскага вайта ў справе з Менскім бурмістрам Ходкавічам аб уплаце 9 коп. літ. за 6 каменяў мёду	10
69	1619.VI.26.—Заручны ліст в. кн. Жыгімонта III Менскаму магістрату супроць Менскага вайта Самуэля Друцкага-Горскага, які чыніў мяшчанам усялякія крыўды і зьневажэньні пры судах і інш.	10
70	1619.VI.27.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з прапановай Менскаму ваяводзе і старасьце Пётру Тышкевічу, каб прымусіў злотнікаў быць паслухмянымі цэхавай старшыне і з цэху не выламвацца, а таксама каб забараніў продаж вырабаў з золата і срэбра ў часы зьездаў і трыбуналаў прыезджым гандляром *	10
72	1620.IX.17.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з упісаньнем квітацыі менскіх мяшчан Санкевіча і Шустала, якая на падставе ўзаемнае згоды была выдана шляхціцу Юр'ю Гарасімавічу Максімовічу-Ломскаму адносна скасаванья баніцы, апублікаванай на	

- яго за напад і грабаваньне на добравольскай дарозе з Магілева ў Менск 110
- 73 1620.IX.19.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з абвяшчэньнем аб скасаваньні баніцы, якая была вынесена з вялікакняжацкай канцылярыі 9.II.1618 Менскімі мяшчанамаі на земляніна Юра Ломскага і прыварачэньні яго да першага яго стану 111
- 74 1620. XII. 20. — Ліст в. кн. Жыгімонта III аб звальненьні мяшчанкі Агаф'і Хожаўны на 4 гады ад усялякіх павіннасьцяў і месцкіх падаткаў, з прычыны пажару яе дому і маемасьці 1620 г. уноч з 24 на 25 дзень кастрычніка 112
- 88 1623.III.17.—Ліст в. кн. Жыгімонта III аб замацаваньні за Адамам Ляшчынскім паводле кадуковага права маемасьці беспатомнага мешчаніна Вайцэха Буякоўскага 131
- 75 1622.VI.23.—Ліст в. кн. Жыгімонта III аб замацаваньні па кадуковаму праву за Цэзарам Грандэзолі маемасьці ў г. Менску па беспатомна зьмерлым мешчаніну Лукашу Багушэвічу 113
- 76 1624.III.7.—Ліст в. кн. Жыгімонта III, зацьвярджаючы запіс Андрэя Касоўскага і яго жаны Альжбеты Ляўковічоўны 3.II. 1624 г. на дом з трыма пляцамі ў г. Менску ў якасьці фондуша мужчынскага кляштару францышканаў 114
- 77 1625.II.17.—Ліст в. кн. Жыгімонта III аб замацаваньні за Самуэлем Рэкуць-Лелькоўскім па кадуковаму праву маемасьці беспатомна зьмерлага Менскага цыруліка Ягора Бэрлінка 116
- 78 1625.III.20.—Ліст в. кн. Жыгімонта III аб упісаньні ў кнігі Мэтрыкі Літоўскай прывілею Менскім яўрэям на адчыненьне крам і гандаль 1.VI.1616 г. 116
- 26 1625.III.20.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з запісам прывілею Менскім яўрэям на права гандлю ў крамах, які выданы в. кн. Сьцяпанам Баторым 34
- 79 1625.III.24.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з зацьвярджэньнем згодна прывілею в. кн. Сьцяпана 1579.IX.9 за Менскімі яўрэямі двух пляцоў: а) замковы пляц, дзе імі пабудавана сынагога (božnica) і б) гароду пад могілкамі, які імі набыты ў бурмістра Андрэя Масьлянкі 118
- 80 1625.IV.18.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з замацаваньнем за яўрэям Маркам Яхімовічам на вечнае ўладаньне замковага пляцу каля мосту, якім вяжджаюць у замак 118
- 81 1629.III.1.—Ліст в. кн. Жыгімонта III з зацьвярджэньнем дэкрэту камісарскага 1627.VIII.16 па справе аб зямельных спрэчках (у межах зар. Цной) Менскіх мяшчан, з аднаго боку, і шляхціца Марцыяна Гурскага (маёнтку Новы Двор), з другога боку 119
- 82 1629.XI.27.—Прывілей в. кн. Жыгімонта III з дазволам Менскім мяшчанам прыбудаваць пры той грэблі на р. Сьвіслачы, дзе яны маюць млын з чатырма коламі, яшчэ два колы на пажытак месці (Адносна млына на 4 колы гл. СДГМ № 85, стар. 155—160, акт 1619.VI.28) 122
- 83 1633.II.19.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з канфірмацыяй усіх папярэдніх прывілеяў г. Менску (адзначаны №№ 19, 34, 35, 37, 38, 64, 66 і 82) і інш. і з дадаткам дэкларацыі, што: 1) усе людзі, якія сядзяць або асядуць на месцкіх грунтах, падлягаюць юрыздыкцыі месцай і ўсялякія падаткі і павіннасьці

- з іх мусяць аддаваць на ратуш, 2) яўрэй, таксама як і іншыя мяшчане, мусяць выконваць усе цяжары месцкія апроч, „дона-тывы“, 3) мяшчане мусяць мець порт на р. Сьвіслачы, які служыць ім з даўных часоў, 4) паводле 10-гадовай земскай даўнасьці новыя пасяленцы ў Менску нават і „отчычы“ ня могуць быць узварочаны 123
- 84 1633.III.1.—Ліст в. кн. Ўладыслава IV з пацьвярджэньнем даўняга прывілею в. кн. Сьцяпана аб вызваленьні Менскіх мяшчан і купцоў ад старога мыта. Узамен на іх ускладаецца абавязак „для заховы ад ворага і перасьцярогі ад свавольных людзей места абсыпаць валам або добрым парканам абгарадзіць і пабудаваць брамы“. Для купцоў-жа, якія будуць карыстацца гарадзкімі вольнасьцямі, ставіцца ўмова, каб яны пад відам уласных тавараў не вывазілі чужых тавараў 125
- 85 1633.III.2.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з пацьвярджэньнем дзьвюх ярмарак у Менску штогод: а) на Грамніцы і б) на сьв. Міхала, сьвят рымскіх, кожны па два тыдні, якія былі ўжо паданы і зацьверджаны констытуцыяй 1601 году, але ня былі чынны 127
- 86 1633.III.8.—Ліст в. кн. Ўладыслава IV з протэстацыяй Менскага магістрата, якая занесена ў акты каралеўскай канцылярыі ў часы каранацыйнага сойму,—аб непаразуменьнях паміж яўрэйскім насельніцтвам і магістратам 128
- 87 1633.III.16.—Ліст в. кн. Ўладыслава IV з рэпротэстацыяй ад імя Менскіх яўрэяў супроць папярэдняе протэстацыі з боку мяшчан, прычым даводзіцца, што яўрэйскае насельніцтва, ня гледзячы на вольнасьці і правы, наданыя прывілеямі, церпіць крыўды і шкоды ад свавольства мяшчан, відаць за дазволам бурмістраў 129
- 89 1633.III.18.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV Менскаму незуні-заванаму петрапаўлаўскаму царкоўнаму брацтву, заснаванаму ў 1612 г. і ўфундаванаму паняй Багданавай-Сьцеткевічовай 6.XI. 1613 году, а ў 1614 і 1620 г. атрымаўшаму благаславенства ад духоўнае ўлады з дазволам ужываньня артыкулаў і парадкаў віленскага брацтва пры Духаўскай царкве 1589.VII.21. Пры гэтым брацтву даецца права беспасрэднага суду ў гаспадарскім судзе, брацкія дамы звольнены ад усялякіх падаткаў і павіннасьцяй, дазволена пабудова школы, „друкарні для друкаваньня ўсялякіх кніг“; ігумену з рочнымі старастамі брацтва даецца права выконваць суд „водле статуту земскага“ над людзьмі брацкай юрыздыкі. Брацтва мае права вечнага ўладаньня ўсім, што будзе застаўлена на тэстамэнтах, а таксама фольваркам Пярэспа, атрыманым ад Марціна Валадковіча 22.VI.1623 г. і з млыном, прывілей на які быў выданы Васілю Масьлянцы 26.VII.1601 г. За гэтым-жа брацтвам, у дзяржаньне і ўжываньне, замацавана царква ражджаства багародзіцы са шпіталем, паненскі манастыр з будаваньнем і грунтамі і два пляцы (Ясінскі і Сетчанскі), падараваныя княгіняй Евай Саламерацкай 20.IV.1626 г., з правам пабудовы царквы праабражэнскай са шпіталем 132
- 90 1633.VII.14.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем запісу Віленскага каноніка Альбэрта Сялявы на два дамы

- ў Менску з будынкамі, пляцамі, гародамі і полем, якія ён пакупіў ад Самуэля Друцкага-Горскага і Аляксандра Сакалінскага,—на менскі кляштар бэнэдыктынак і царкву пры ім Адальбэрта, а таксама сумы грошаў 5.000 зл. польскіх на маёнтку Пятроўскае ад Альжбеты Радзімінскай, жаны Жыгімонта Нарушэвіча 134
- 91 1634.VI.29.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем фундушовага запісу на жаночы францішканскі кляштар 1633.IX.20 ваяводы Менскага Аляксандра Слушкі і яго жаны Зофіі Зеновічоўны,—трох пляцоў з будынкамі на вул. Савіцкай 135
- 92 1634.VI.20.—Ліст в. кн. Ўладыслава IV аб зацьвярджэньні за Менскім Духаўскім уніцкім манастыром на даканчэньне мураванья Узнясенскае царквы 2 т. рублёў, якія перад сьмерцю аддаў Полацкі грамадзянін Іван Блажковіч-Латыш, а разам дом на Екіманіі ў Полацку, над р. Дзьвіной і ўсю маемасьць, што па кадуковаму праву павінна была спасьці на вялікага князя 137
- 93 1634.VI.29.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем статуту цэху Менскіх шаўцоў (які быў канфірмаваны на сойме ў Варшаве 20.II.1609 г.—гл. № 60) з дадаткам наступных параграфуў: а) шаўцы, маючыя памяшканьне ў Менску ў шляхецкіх дамох, не павінны выламвацца з-пад парадкаў статуту; б) хто робіць гусарскую работу, той не павінен рабіць влоскай і наадварот, пад двойным штрафам; в) дазваляецца сыціць дванаццаць пудоў мёду 137
- 94 1634.VI.29.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем статуту цэху рымароў у Менску згодна з ухвалай магистрату 21.V.1622 г. 141
- 95 1634.VI.29.—Ліст в. кн. Ўладыслава IV з падмацаваньнем прывілею Менскаму цэху злотнікаў ад 31.V.1615 г. (гл. № 65) 144
- 96 1635.II.27.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем статуту цэху цырулікаў у Менску; складзенага 3.II.1635, з дадаткамі: а) цыруліцкім рамяством мае права займацца толькі запісаны ў цэх, б) майстроў-цырулікаў у Менску мусіць быць толькі сямёра; в) пры прыёме ў цэх кожны майстар павінен зрабіць адпаведныя штукі і выставіць у цэху перад майстрамі; г) цэх распашыраецца і на мястэчкі; д) дом цэхавы звальняецца ад усялякіх стацый 148
- 97 1636.IV.15.—Ліст в. кн. Ўладыслава IV з канфірмацыяй статуту цэху краўцоў у Менску 10.XII.1591—20.XI.1592 (гл. № 43) з дадаткам да яго новых артыкулаў: а) аб адчыненні базарнай продажы сваіх вырабаў, б) аб вольных чатырох канонах сычэньня мёду штогод па 2 тыдні кожны, в) аб звальненні цэхавага дому краўцоў ад пастояў гасьцей, жаўнераў, стацый і інш. і г) аб далучэньні да цэху краўцоў—пасаманьнікаў (шмукляроў) і шапашнікаў 155
- 98 1636.IV.21.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем статуту цэху ганчароў, муляроў і цесьляў у Менску 157
- 99 1636.IX.5.—Прывілей в. кн. Ўладыслава IV з зацьвярджэньнем фундусу жаночага Базыльянскага (уніцкага) манастыра ў Менску пры царкве Траецкай, які мела заснаваць Марына наражд. Яцыніч, удава менскага земскага пісара Мікалая Вяжэ-

№№	Стар.
	162
100	163
101	164
102	164
115	180
103	166
104	167
105	168
106	169
107	169
108	

- ночага базыльянскага манастыра і фундушowych запісаў на гэты манастыр з вызваленнем манастырскіх пляцоў ад усялякіх стацый і цяжараў войтаўскіх і месцкіх і з наданнем права карыстацца вольнасьцямі манастыра вазьнясенскага і кляштараў рымскай рэлігіі 170
- 109 1652.IV.14.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з зацьвярджэньнем запісу Менскага войта Крыштофа Завішы, якім апошні надаў з пляцоў Менскага войта некалькі прылягаючых „да кляштара чарніц, у уніі з касьцелам рымскім будучых“ (базыльянак). За гэтымі пляцамі замацоўваюцца ўсе вольнасьці духоўныя і касьцельныя, а таксама свабоды ад усялякіх контрыбуцый і ўсялякіх цяжараў месцкіх і войтаўскіх 172
- 110 1652.VIII.26.—Ліст в. кн. Яна Казіміра аб замацаваньні за Палоніяй, удавой Івана Сомы, і яе зяцем Васілем Шышкай пляца Давыдаўскага з домам і гародам, з абавязкам выплаціць 40 коп літоўскіх Макранскаму, згодна ўгоды 10.VI.1631 г. 173
- 111 1653.X.15.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з пацьвярджэньнем папярэдніх прывілеяў Менскім базыльянам 1) 27.II.1617; 2) 30.I.1616; 3) 31.III.1630 і 4) 3.VIII.1633 пры уніцкай царкве духа на замену грунтаў, на юрыздыку над іх мяшчанами і падданымі, на школы з вольным навучаньнем на мовах грэцкай, латынскай, славянскай, рускай і польскай і з наданнем тых вольнасьцяў школам і іх студыям, якімі звычайна карыстаюцца студэнты ў школах рымскага набажэнства 174
- 112 1653.X.15.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з пацьвярджэньнем прывілею 27.II.1617 на перадачу пад загад і карыстаньне старшых Менскага Ўзьнясенскага уніцкага манастыра: а) маемасьці б. брацтва мядовага царквы саборнае, якое „устала“ на сьчэньні мёду, б) шпіталю, в) зачатай, але цяпер апушчанай школы і г) млына з усім „споражэньнем“ згодна асаблівай інквізыцыі, якая была выканана 13.IV.1616 г. наўмысьля пасланым каралеўскім інквізытарам Северынам Сасноўскім 176
- 113 1653.X.15.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з пацьвярджэньнем прывілею Ўладыслава IV ад 26.III.1636 на перадачу уніцкаму духаўскаму манастыру пустога пляцу ў м. Менску, прылягаючага да іх кляштара, пад назвай „Лужа“, ушыркі 8 саж., для пабудовы на ім мураванай царквы заместа драўлянай (яшчэ ў 1653 г. гэты пляц быў ня цалкам заняты) 177
- 114 1654.III.13.—Інвэнтар двара мешчаніна Ягора Гегера, пры набыцьці яго біскупам Мэтонскім Геронімам Карлавічам Сангушкай (на рагу вул. Койданаўскай і Рынку), які быў затым падараваны ў якасьці фундушу езуіцкаму колегіуму ў Менску 178
- 116 1655.XII.3 (7164 г.). Рэзолюцыя маскоўскага ўраду адносна накіраваньня з г. Барысава дзвюх рот жаўнераў для пабудовы Менскіх умацаваньняў і інш. і ўказ на імя Барысаўскага ваяводы Аўтамона Іванавіча Еропкіна ў выкананьне гэтай рэзолюцыі 182
- 117 1656.II. Адпіска ротмістра Фразінава і капітанаў Жэмчужнікавых адносна пабудовы „крепости“ ў Менску, прыводу да прысягі 161 чал. шляхты і 142 чал. мяшчан і наяўнасьці сабранага хлеба 183

№№

- 118 1656, пасья II.20.—Паведамленьне Менскага ваяводы Федара Арсеньева адносна Менскіх умацаваньняў, якія пабудованы на старой „осыпи“ капітанам Мікітам Жэмчужнікавым. Знаходзячы, што пастаўленая „крепость“ няпрочна і някрэпка і вясной разваліцца, ваявода раіць пабудаваць „горад“ ад Глябовічава двара к Пятроўскаму (уніцкаму) манастыру. Гарнізон Менскі ўсяго 308 чалавек і тыя „все пеши“ і хворых многа. Уезд увесь разбураны
- 119 1656.II.20.—Чалабітная Менскіх мяшчан, якая выслана праз войта Івашку Жыдовіча з хадайніцтвам аб пабудове „городу“ або „острогу“
- 120 1656.VI.18.—Паведамленьне ваяводы Федара Арсеньева (у выніку атрымання ад Разрада граматы 5.VI) аб кепскім становішча агарожы на „осыпи“ і адсутнасці астрогу, аб ліку „солдат“ у Менску, аб казацкім разбурэнні павету і рабаванні павету швэдамі (АМГ т. II, № 831, стар. 506).
- 121 1656.VI.21.—Чалабітная шляхты Менскага павету з хадайніцтвам: а) аб звальненні ад „дела города Менского“ і б) дазvole абраць павятовых судзьдзяў (АМГ т II, № 853, стар. 518-519).
- 122 1656.VI.23.—Указ на імя ваяводы Федара Арсеньева ў адказ на паведамленьне 1656.VI.18 (гл. № 120)
- 123 1656.VI.21.—Паведамленьне ваяводы Федара Арсеньева аб руху сялян на Меншчыне супроць паноў, адносінах да гэтых сялян маскоўскае ўлады і аб паданай Менскімі мяшчанами чалабітнай у абарону шляхціца Ракаеда
- 124 1656.VI.21.—Чалабітная Менскіх мяшчан у абарону шляхціца Ракаеда
- 125 1656.VII.14.—Ліст ваяводы Арсеньева пры накіраванні ў Маскву шляхціца Цэброўскага
- 126 1656.VII.20.—Чалабітная маскоўскага папа Івана з Менску, які быў пры гарнізоне (АМГ. т II № 865, стар. 524)
- 127 1656.VII.27.—Указ на імя ваяводы Арсеньева з загадам выдаць папу Івану „жалованья две чети ржи“
- 128 1656.VII. Ліст ваяводы Арсеньева пры накіраванні ў Маскву дэлегатаў ад Менскай шляхты—Уняхоўскага, Пласкавіцкага і інш.
- 129 1656.VII.—Чалабітная шляхціца Уняхоўскага аб прызначэнні яго харужым Менскага павету (АМГ т II № 860 стар 522)
- 130 1656.VII.22.—Указ на імя ваяводы Арсеньева адносна пабудовы астрогу ў Менску
- 131 1656.VII.22.—Указ на імя ваяводы Арсеньева аб увядзенні выбарных судаў
- 132 1656.VII.25.—Ліст ваяводы Арсеньева аб перашкодах у пабудове астрогу ў Менску
- 133 1656.VII.27.—Чалабітная Менскіх мяшчан аб дазvole вясці гандаль бяз платы „пошлин“ (АМГ т. II, № 861, стар. 523).
- 134 1656.VII.27.—Указ на імя ваяводы Арсеньева з дазволам Менскіх мяшчанах гандляваць бяз платы „пошлин“
- 135 1656.VII.28.—Указ на імя ваяводы Арсеньева адносна пабудовы астрогу ў Менску.

XVII

№№		Стар.
136	1656.IX.22.—Ліст ваяводы Арсеньева аб перашкодах пры ўзнаўленні выбарных судоў у Менскім павеце (АМГ т. II, № 920, стар. 547-548).	198
137	1656.IX.23.—Указ на імя ваяводы Арсеньева аб прыскоранні абрання павятовых судзьдзяў.	199
138	1656.IX.26.—Ліст ваяводы Арсеньева аб выніках спагнання падаткаў з сялян і перашкодах з боку казакоў	200
139	1656.IX.25.Указ на імя ваяводы Арсеньева адносна пабудовы ў Менску „острога со всеми крепостями“ на месцы, дзе духаў манастыр і каралеўскі двор	201
140	1656.IX.—Чалабітная жыхароў м. Койданава са згодай зрабіць умацаваньне мураванае сьцяны каля духава манастыра ў Менску і просьбай вызваліць: а) ад пабудовы Менскага астрогу і б) ад паловы збожжавага падатку.	202
141	1656.XI.30.—Акт аб наліччы збожжа, круп, сухароў і мёду ў Менскай скарбовай жытніцы.	203
142	1656.XI.30.—Ліст Менскага ваяводы Васіля Якаўлева аб прыме пасады.	203
143	1657.II.—Указ на імя ваяводы Якаўлева з загадам прыслаць росьпісі „в тетратех“ служылых людзей, шляхты, мяшчан, грошаў у скарбе, збожжа, солі і інш.	205
144	1657.II.—Ліст ваяводы Якаўлева пры накіраванні чалабітнай шляхціца Юшкевіча.	205
145	1657.III.—Ліст ваяводы Якаўлева адносна абрання на сойміку ў Менску 20.I.1657 павятовых судзьдзяў	206
146	1657.III.—Паведамленьне ваяводы Якаўлева аб складзе гарнізону ў Менску.	207
147	1657.III.17.—Ліст ваяводы Якаўлева аб становішчы вайсковых сіл і збожжавых запасаў у Менску	207
148	1657.IV.—Ліст ваяводы Якаўлева аб становішчы Менскага гарнізону і гаспадарчых справах.	208
149	1657.IV.—Ліст ваяводы Якаўлева пры накіраванні чалабітнай Менскай шляхты ад 14.III.1657.	209
150	1658.V.12.—Паведамленьне ваяводы Багдана Аладзьзіна аб прыме пасады 13.IV.1658.	209
151	1658.III.20.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з забясьпечаньнем Менскаму бурмістру Матысу Балцаравічу, які перад паходам маскоўцаў выехаў з сямействам да Кралеўцу, права на ўзварот у Вял. Кн. Літоўскае і на ўсю яго маемасьць.	211
152	1660.—Ліст Барысаўскага ваяводы Кірыла Хлопава з просьбай аб распараджэньні наконт адміністрацыйнага падпарадкаваньня Менскага гарнізону.	211
153	1664.VI.18.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з пацьвярджэньнем папярэдніх прывілеяў цэху кавалёў, катляроў, сьлесароў і інш. (20. XI. 1592, гл. № 44 і 14. III. 1635) з наступнымі дадаткамі: а) злотнікі і чапнікі выдзелены ў асобны цэх, б) цэхавым судом ніхто не павінен рабіць перашкод, в) крамаром забаронена набываць тавары ў іншых месцах і бяз ведама цэху прадаваць, г) дазваляецца мець штогод два вольных кононы для сычэньня мёду, па дзесяць каменяў, на два тыдні, д) даецца права пабуда-	

XVIII

№№	Стар
ваць чатыры крамкі для продажу ўласных кавальскіх вырабаў, е) цэхаваы дом вызваляецца ад усялякіх пастояў.	211
198 1665. X. 17.—Унівэрсал в. кн. Яна Казіміра, выданы ў Кіршне- вічах, аб вызваленні мяшчан Менскіх ад падаткаў, якія визна- чаны па прыватных ухвалах.	28
154 1666. I. 2.—Скарга ў Менскі войтаўскі суд Менскіх гандляроў на сядзельнікаў Мацея Ламаку і Пётру Паповіча адносна бяс- праўнае продажы ў крамах рымарскіх вырабаў.	215
155 1666. I. 21.—Вырак магістрацкага суду па справе цэхмістраў сядлярскага цэху Мацея Ламакі і Пётры Паповіча з кушняром Данілам Федаравічам, які ў сваёй краме прадаваў партацкі ры- марскі тавар.	215
156 1668. III. 20.—Артыкулы ўнутранага парадку ў сьлясарска-ка- вальскім цэху.	219
157 1669. XI. 1.—Ліст в. кн. Міхала да цэху злотнікаў В. К. Л. ад- носна палепшанья адносін да вучняў Менскіх злотнікаў (АЦК т. X, № 91).	221
198 1669. XI. 30.—Ліст в. кн. Міхала з конфірмацыяй папярэдніх прывілеяў г. Менску і з дадаткам, каб у ратушным скарбцы заў- сёды заставалася скрынка, у якой павінны быць усе прывілеі, конфірмацыі, лісты, дэкрэты, рэскрыпты, вількеры, плебісцыты і інш.	282
158 1672. II. 24.—Ліст в. кн. Міхала з зацьвярджэньнем запісу уніц- кага мітрапаліта 19. VIII. 1669 г. на замену пляцу на вул. Юраў- скай на пляц Менскага бурмістра Міхала Шышкі на вул. Ёскра- сенскай.	222
159 1672. VI. 25.—Ліст в. кн. Міхала з пацьвярджэньнем прывілеяў Менскаму цэху злотнікаў 31. V. 1616 (гл. № 65) і 17. V. 1664 г.	224
198 1672. VII. 26.—Ліст в. кн. Яна Казіміра з уставай камісарам, якія былі высланы для забясьпечанья цэльнасьці тэрыторыі Менскай ратушняй юрыздыкі і сумы падаткаў. Забараняецца духоўным і шляхце і іншым станам набываць месцкія грунты. Калі што ўжо набыта, дык павінна заставацца пры ратушняй юрыздыцы, чаму 1) усе акты набыцьця і продажы павінны за- пісвацца ў ратушныя кнігі, 2) усе грунты і дамы, здаўна належаў- шыя месту і адышоўшыя да духоўных або сьвецкіх асоб, зноў узварочваюцца ў уласнасьць месцкую	280—282
160 1673. VII. 27.—Ліст в. кн. Міхала да Менскага магістрату па справе набыцьця езуітамі будынкаў і сядзібы бурмістра Міхала Шышкі каля касьцёлу і конвэнту езуіцкага.	228
198 1676. III. 15.—Ліст в. кн. Яна III з конфірмацыяй папярэдніх прывілеяў г. Менску з дадаткам: 1) каб Менскі войт да грунтаў месцкіх, да іх разьмежаванья, да ўтварэньня розных камісій, да апячатваньня маёмасьці мяшчан—ня меў дачыненья, апроч толькі як да акту судовага і 2) фурманак паслом і пасланьнікам мяшчане не павінны даваць.	278—283
189 1679. III. 24.—Ліст в. кн. Яна III з пацьвярджэньнем прывілеяў Менскіх яўрэяў.	268—269
161 1680. VI. 8.—Дэкрэт Менскага магістрату па справе рымарскага цэха з гафтаром і мяхоўнікам Янам Паўлоўскім, які бяз ведама цэху рабіў пакутна.	229

№№	Стар.
162 1681.—Вэксаль (обліг) рымара Лаўрэна Мікалаевіча рымарскаму цэху на трыццаць злотых тэрмінам на тры гады.	231
163 1681.I.20.—Скарга ў войтаўскі суд ад імя рымарскага цэху на седляроў Мацея і Паўла Ламакаў, што яны парушаюць цэхавыя прывілеі і вядуць нясупынную барацьбу з рымарамі, мяхоўнікамі і пасьнікамі.	231
164 1681.I.30.—Вырак Менскага магістрату па справе рымарскага цэху з седлярамі Мацеем і Паўлам Ламакамі па папярэдняй скарге.	233
165 1681.II.4.—Протэстацыя Менскага рымарскага цэху супроць выраку магістрату па справе цэху з седлярамі братамі Ламакамі і інш. з далучэньнем квіта возных	235
166 1681.II.21.—Дэкрэт Менскага магістрату па справе седляра Паўла Ламакі з цэхмістрамі рымарскага цэху аб перашкодах у рамястве, уцісках і зьневажэньні седляроў.	238
207 1681.IV.10.—Ліст-рэскрыпт в. кн. Яна III адносна парадку набыцьця дамоў у месьце, падпарадкаваньня суду магістрату, выплаты месцкіх падаткаў і аб забароне запісваць дамы на кляштары.	301
167 1681.IV.12.—Позыў ад магістрацкага суду Мацею і Паўлу Ламакам на 24 красавіка для адказу па скаргах з боку рымарскага цэху.	241
168 1681.V.2.—Рэскрыпт в. кн. Яна III з забаронай гафтаром (на аснове прывілею рымарскага цэху 24. VI. 1634) займацца належачай да рымароў работай і нашываць або насаджваць на рамень або сукно „якія-небудзь штукі і рэчы“	242
169 1681.V.29.—Дэкрэт магістрацкага суду па скарге седляроў, на чале з Ламакамі, на рымароў Ласовіча і Паловіча адносна неналежага выкананьня рамяства сядлярскага з ушчэрбкам для заробку. Справа накіравана ў задворны суд.	243
170 1682.II.19.—Угода і памеркаваньне Менскіх рымароў з седлярамі ў дзесяцёх паасобных параграфам, адносна далейшага парадку ў работах і жыцьці.	247
171 1683.I.27.—Соймавая ўхвала з зацьверджаньнем фондушоў за Менскім езуіцкім колегіумам.	250
172 1686.X.8.—Увод рымарскага цэху ў уладаньне домам з пляцам рымара Станіслава Васілёвіча Скрагі за доўг цэху ў суме 60 злот.	250
173 1689.VI.6.—Дэкрэт палюбоўнага суду па прэтэнзіях сьлясарскага цэху да хоружага гэтага цэху Васіля Мазуркевіча, як непакойнага чалавека, які да таго ня плоціць сяброўскіх узносаў, ня дбае аб гонары старшых, перахоўвае гультайскую чэлядзь, ня ходзіць на сходы і на жаломшы і г. д.	251
174 1691.I.19.—Ліст ад Люблінскага злотніцкага цэху адносна трох вучняў, якія абакралі сваіх гаспадароў, уцяклі і, нібыта, знайшлі прытулак і працу ў Вільні.	254
175 1693.V.29.—Ліст в. кн. Яна III Сабескага аб прыме пад заруку ў 10 тыс. злот. польскіх бурмістра Дам'яна Шышку і іншых магістратовых урадоўцаў рымскай веры, супроць якіх была накіравана дзейнасьць Яна і Якуба Шышкаў, Юра Фурса і іх аднадумцаў.	255

№№	Стар
176 1693. VI. 15.—Ліст (глейт) в. кн. Яна III Сабескага на абарону здароўя і маемасьці Міхала Яна на Лагойску Тышкевіча ад вынесенай на яго баніцы выракам галоўнага трыбуналу па скарзе дамініканаў Менскага кляштара за даўгі.	25
178 1693. VI. 15.—Ліст в. кн. Яна III Сабескага на імя Менскага войта і магістратаз прычыны выступленьняў Яна і Якуба Шышкаў і іх прыхільнікаў супроць лентвойта і бурмістра Дам'яна Шышкі і іншых ураднікаў Менскіх з напамінам, што апошнія ўзяты пад вялікакняжацкую заруку і з вызначэньнем шляху дзеля далейшага накіраваньня судовых спраў паміж названымі старанамі.	25
179 1694. V. 13.—Заручны ліст в. кн. Яна III мяшчанам Константыну Захаравічу і яго сямейству супроць Тодара Бурнеўскага, яго жонкі і сына, якія нясупынна прасьледуюць першых і чыняць ім розныя абіды і злачынствы. Вызначана зарука ў 10 т. злот. на Бурнеўскіх і іх памоцнікаў у выпадку пахвалак, турбацы і арышту іх вазоў, тавараў і іх самых.	25
180 1694. XII. 1.—Ухвала Менскага сойму аб спагнаньні з насельніцтва Менскага ваяводзтва на дзесяць грошаў з дому на пабудову езуіцкага касьцёлу ў Менску.	25
181 1698. V. 15.—Ліст в. кн. Аўгуста II на імя Віленскага біскупа Константына Бржастоўскага з прэзэнтай вакантнай Менскай р. кат. парафіі віленскаму каноніку Каролію Панцэржынскаму.	26
182 1699. VI. 23.—Ліст в. кн. Аўгуста II з дазволам Тодару Лукомскаму адмовіцца ад пажыцьцёвага права на Менскае войтаўства і ўступіць войтаўства Менскае князю Іозефу Друцкаму-Горскаму	26
183 1703. I. 13. Дэкрэт кавальскага цэху па справе публічнай ганьбы і абразы каваля Міхала Навіцкага з боку сьлесара Марціна Юшынскага.	26
184 1703. VII. 8.—Дэкрэт рымарскага цэху па справе аб злоўжываньнях шафара цэху Васіля Трубецкага (ня здаў за некалькі год рахункаў свайго шафарства, узяў грошы на набыцьцё кіліма да цэху, але яго не пакупіў і грошаў не ўзвараціў, на сходы не зьяўляўся, трымае ў сябе на рабоце шпуляраў і інш.) Ухвалены грашовы штраф	26
198 1703. XII. 4.—Ліст в. кн. Аўгуста II з канфірмацыяй папярэдніх прывілеяў г. Менску	278—28
185 1704. III. 30.—Ухвала цэхавага сходу рымароў са сьціслым вызначэньнем работы, якую мусілі выконваць кожны з рамесьнікаў згодна сваёй спэцыяльнасьці.	26
186 1720. II. 26.—Ліст в. кн. Аўгуста II з дазволам Крыштофу на Бакштах Завішы адмовіцца ад пажыцьцёвага права на староства Менскае і перадаць названае староства свайму сыну Ігнату да астатняга канца жыцьця	26
187 1720. III. 2.—Ліст в. кн. Аўгуста II з дазволам Антону Кастравіцкаму перадачы войтаўства Менскага Крыштофу на Бакштах Завішы	26
188 1720. III. 11.—Ліст в. кн. Аўгуста II аб вызваленьні пляцаў у м. Менску, якія набыты Менскімі бэнэдыктынкамі (а) Татарскія Сулімановіцкія ў Татарскім канцы, б) Балцэровіцкія і в) адзін пляц ад Карчагі), ад усялякіх прыватных месцкіх контрыбуцый.	26

- складак, пабораў і іншых якім-колечы імем названых ужо ухваленых спагнаньяў 267
- 189 1722. XI. 9. — Ліст в. кн. Аўгуста II з пацьвярджэньнем даўных правоў і вольнасьцяй, паданых Менскім яўрэям прывілеем Яна III 24. III. 1679 г. у Горадні, які ў сваю чаргу быў заснованы на прывілеях Жыгімонта III 21. VII. 1609 г. і Ўладыслава IV 31. XII. 1646 г. і канфірмаваны Янам Казімірам 24. III. 1679 г. (СДГМ № 158, стар. 362—366 з неправіловай датай 12. XI. 1722 г.) 267
- 190 1724. VI. 30. — Ліст в. кн. Аўгуста II на імя ўраднікаў Менскага ваяводзтва Сыцяпана Францішка, Дамініка і Яна Валадковічаў. Апошнія пазахапілі ў свае юрыздыкі шмат мяшчан ратушнай юрыздыкі з іх грунтам і дамамі, вымагаюць ад іх падаткі, забараняюць плаціць падаткі дзяржаўныя і месцкія і чыняць народу розныя ўціскі. Пастаўлены ў вядомасьць аб іх учынках праз Якуба і Яна Шышкаў, вялікі князь забяспечвае абарону мяшчанам супроць Валадковічаў да часу разгляду справы ў задворным судзе 270
- 191 1724. VI. 30. — Ліст в. кн. Аўгуста II на імя ўрадоўцаў гродзкага суду з прычыны захопу рознымі месцкімі ўраднікамі мяшчан з дамамі і грунтамі і карыстаньне прыбыткамі з іх як уласнасьцю. Чаму в. кн. прапануе выдаць ведамасьць на спагнаньне недаімкі на карысьць войска В. К. Літ. з усіх тых юрыздык, якія ў часы рэвалюцыі і замешанья ў краіне захапілі некаторыя ўраднікі Менскага ваяводзтва, з адзначэньнем усіх мяшчан, якіх бяспраўна прыўлашчылі сабе ўрадоўцы 271
- 192 1724. VI. 30. — Ліст в. кн. Аўгуста II да старасты і войта Менскага Ігната на Бакштах Завішы. Зазначыўшы, што ён парушае прывілеі, прыўлашчаючы сабе мяшчанскія дамы і пляцы, падаючы іх у пасэсію Валадковічам і іншым і забараняючы плаціць гарадзкія падаткі, вялікі князь прапануе абараняць мяшчан ад захопнікаў, захоўваць прывілеі і патрабуе прысутнічаць у камісіі, якая вызначана для разгляду ўсіх правапарушэньняў Майдэборскіх мяшчан 272
- 193 1724. VI. 30. — Ліст в. кн. Аўгуста II на імя камісараў, якія вызначаны па справе аб прыўлашчэньні рознымі ўрадоўцамі ў г. Менску мяшчанскіх дамоў і пляцаў і аб усіх крыўдах, цяжкасьцях і прэтэнзыях з абодвух бакоў. Загад: памірыць бакі і камісарскі акт прыслаць да задворнага суду 273
- 204 1724. XI. 28. — Ліст в. кн. Аўгуста II з пацьвярджэньнем прывілею на вольнасьці м. Менску Жыгімонта III—24. V. 1616 г. 294—295
- 194 1724. XII. 2. — Ліст в. кн. Аўгуста II з канфірмацыяй папярэдніх прывілеяў месту Менску, з дадаткам асабістага падатку на пабудову ратуша і паправу места: а) купцы і гандляры з крамаў публічных на Старым-Месце па 5 злот. польск. і з пакутных па 2¹/₂ злот. польск. б) рэзьнікі—ад кожнага валà па 15 грош. польск. і з меншага быдла па 8 грош., в) браварнікі і саладоўнікі кожны з пэнсіі рочнай па 2 злот. польск. каб уносілі ў скарб месцкі. Войт павінен пільна сачыць, каб падатак выплачваўся і за адмаўленьне караць і сэквэстраваць 274

№№		Стар-
	ратамі, у сакавіку і верасні, па 17 талераў, б) у час трыбунала рамесьнікі з яўрэяў злотніцкага, ювэлірскага, бляхарскага і медзяніцкага куншту, прыбылыя да Менску, маюць права рабіць і цэх павінен даваць малодшых братчыкаў для спагананья з гэтых гасьцінных майстроў-яўрэяў належнай сумы .	308
215	1768.VI.25.—Пастанова сходу кавальска-сьлясарскага цэху, каб часова скрынку з прывілеямі пераправіць у цэхавы дом ад Сьцяпана Кандатовіча, пакуль ён прыдзе да добрай славы .	311
216	1768.XI.3.—Пасьведчаньне Менскага магистрату аб абраньні Сьцяпана Дзяцкевіча пажыцьцёва або да атрымання вышэйшага ўраду цэхмістрам цэху сьлясарскага і аб выкананьні ім на ратушу „роты Саксонскай“ на цэхмістра .	312
217	1769—1777.—Прыбытковы рэестар па касе рымарскага цэху, з 12.III.1769 г. за цэхмістра Сымона Сцэпуты пасья Мацея Пчолкі .	313
218	1769—1793.—Рэестар прыбыткаў па касе рымарскага цэху, складзены 22.III.1793 .	315
219	1769—1793.—Рэестар выдаткаў па касе рымарскага цэху з 12.III.1769 да 22.III.1793 .	321
220	1769.I.22.—Сьпіс цэхавай маемасьці, якая належала рымарскаму цэху і была атрымана ад папярэдняга цэхмістра Мацея Пчолкі нанова абраным шафарам Сымонам Сцэпутай .	325
221	1772.II.17.—Ліст-консэнс в. кн. Станіслава-Аўгуста на права перадачы падканцлерам В. К. Л. Антонам Пршэзьдзецкім войтаўства Менскага, якім ён карыстаецца пажыцьцёва, свайму сыну Міхалу Пршэзьдзецкаму таксама пажыцьцёва (гл. № 209) .	326
222	1774.I.24.—Ліст в. кн. Станіслава Аўгуста на замацаваньне за шляхціцам Фэліцыянам Тарнавецкім юрыздыкі Кішчанскай у г. Менску (грунты, пляцы, гароды) і інш. маемасьці па праву кадуковаму пасья Фурсаў .	327
223	1774.VIII.15.—Скарга ў Магістрат мечніка Васіля Пагоскага на свайго брата Пётру аб пабоях і абідах .	328
224	1774.VIII.15.—Вырак цэхавага суду па ўзаемных прэтэнзіях братоў Васіля і Пётры Пагоскіх .	329
225	1779.V.14.—Асабовы склад кавальска-сьлясарскага цэху .	330
226	1779-1780.—Прыбытковы рэестар кавальска-сьлясарскага цэху .	331
227	1780.—Рэестар прыбытку і выдаткаў грошаў па кавальска-сьлясарскаму цэху .	332
228	1780.XII.3.—Вырак цэхавага суда па справе кавалёў—Кароля Лазарэвіча і Міхала Навіцкага аб узаемнай абразе лаянкай .	333
229	1780—1782.—Рэестар прыбытку і выдатку грошаў сьлясарскага цэху .	334
230	1783.II.19.—Пасьведчаньне магистрату аб абраньні Іозэфа Папацкага цэхмістрам кавальскага цэху і выкананьні ім прад магистратам прысягі .	336
231	1783.—Рэестар прыбыткаў і выдаткаў кавальска-сьлясарскага цэху .	337
232	1783.XI.27.—1785.II.13.—Рэестар прыбыткаў і выдаткаў кавальска-сьлясарскага цэху .	339
233	1785.III.7.—Угода сьлесароў Дам'яна Кандратовіча і Пётры Пагоскага, што ня будуць чыніць адзін аднаму абразы і крыўды .	340

№№		Стар.
234	1785. VIII. 2. — Дэкрэт цэхавага суду па скарзе айца гасподняга кавальскага цэху Язэпа Папацкага на Мікалая Парафяновіча, Ягора Зелязея і Мікалая Савіцкага аб зьневажэньні імі цэхавае старшыні, бунты і пахвэлкі	341
235	1785. III. 13. — Рэестар прыбытку і выдатку грошаў кавальскага цэху	342
236	1787. — Рэестар прыбытку і выдатку грошаў кавальскага цэху	345
237	1788. I. 27. — Рэестар прыбытку і выдатку грошаў кавальскага цэху	346
233	1788. II. 27. — Сьпіс сяброў кавальска-сьлясарскага цэху, за якімі лічыўся доўг у цэхавую скрынку	348
239	1788. — Рэестар прыбытку і выдатку грошаў па кавальска-сьлясарскаму цэху	349
240	1788. VI. 15. — Пастанова сьлясарскага цэху адносна работы сьлесара Паўла Садоўскага	350
241	1789. V. 12. — Прэтэнзіі майстра мечніцкага куншту Яна Пагоскага на чэлядніка Яску Залускага, які адышоў ціхім спосабам, ня здаўшы калькуляцыі	351
242	1789. V. 14. — Контракт майстра мечніцкага куншту Яна Пагоскага з чэляднікам Яскай Залускім	351
243	1790. VIII. 29. — Дэкрэт цэхавага суду па скарзе хлопца Адама Каржанеўскага на каваля Грыгора Чэмендроўскага, які двукроць зьбіў яго пастромкамі	352
244	1792. I. 24. — Дэкрэт цэхавага суду па справе абразы і зьневажэньня майстрамі-кавалямі Грыгорам Чэмендроўскім і Мікалаем Савіцкім цэхавое старшыні	353
245	1791. I. 31. — Позва праз вознага да войтаўскага суду каваля Грыгора Чэмендроўскага па справе аб зьневажэньні падскарбія цэху Мікалая Савіцкага	355
246	1791. III. 29-30. — Позва войтам Менскім да адказу на судзе бурмістра Феліцыяна Каліноўскага па скарзе рымарскага цэху, быццам ён, не належачы да цэху, займаўся рымарствам	356
247	1666—1779. — Фрагмэнты кнігі вячыхстых спраў Менскага цэху шаўцоў	357—392

Паказальнікі:

I. географічны

II. асабовы

394

398

№ 1.

1494 г., липня 11. Трокі.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 163 адв.

А р е н д а к о р ч о м ь М е н ь с к и х ь.

Сам Александръ, божю милостью
Наместнику Менъскому пану Миколаю Илиничу.

Били намъ чолом корчмиты Менъский, на имя: Осташко а Микита, а Яковъ Федковичъ, а Дмитръ Рай, а братъ его Иванъ, а Иван Домра, а Ходковая, а Мацута, а Кузма, а Федко, а поведали намъ, штожъ дей в месте нашом Менскомъ корчом много, и для того они нам не могут капъщины сполна заплатити, што даивали намъ в каждый год, на светого Петра день, по шестидесят копъ грошей.

И мы тыи корчмы Менский продали имъ за туюжъ цену—на годъ по шестидесят копъ грошей.

Про тожъ, штобы еси самъ и наместнику своему приказаль, ажъ бы в месте нашом Менскомъ ништо корчмъ не мел, выменяя тых, которым есмо продали, што в сем нашом листе выписаны.

Писан в Троцохъ, июл а̄і (11) ден, индикт в̄і (12).

№ 2.

1495 г., мая 13. Вильня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 166.

А р е н д а м ы т а М е н с к о г о м е щ а н о м М е н с к и м ь
Александръ, божю милостью.

Маршалъку нашому, наместнику Менскому, пану Миколаю Ивановичу Илиничу.

Продали есмо мыто Менское мешаномъ Менскимъ, Федку Процкевичу а Евлашку Степановичу, на три годы. На год мают намъ давати по сту копъ и по двадцати копъ грошей широкихъ. А рокъ мают увезатися в тое мыто перед сею прийдучою семою суботою за три недели. А держати мают тое мыто три годы до тогож року. А мают намъ давати на кождый год по сту копъ и по двадцати копъ грошей, на рокъ, в трех неделях перед семою суботою. Сес первый год выдержавши, мают нам дати сто копъ грошей и двадцат копъ грошей; а на другой год по томуж мают давати; а на третий год такеж мают давати нам сто копъ и двадцат копъ грошей, выдержавши остаточный год. А мают нам давати все готовыми грошми.

А мы на квитацыях в них не маем нікому давати с того нашого мыта. Все тыи гроши мают нам готовыми грошми давати в наскарбъ на тыи роки, верху выписаныи.

Ино штобы еси у мыто нашо и у промыту не вступался. Нехай бы они, мытники наши, мыто и промыту заведали по давному, и штобы еси от кривдъ их боронил, и во всем бы еси мыту нашому был помочон, абы мыто нашо не понижалося, и штобы еси их не судил, ани рядил, а и наместникъ бы твой теж их не судил, ани рядил, и децких бы еси своих на них не давал, а и наместник бы твой теж на них децких своих не давал. Кому бы до них было дело, ино мы маем о том межи ними смотрети в тот час, поки выдержат мыто нашо.

Писан у Вилни, мая ґі (13), индикт ґі (13).

№ 3.

1497 г., верасьня 28. Бельск.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 170 адв.—171.

Личба пана Григоря Остиковича а писара Ивашка Владыки з мытников Менских.

Господар его млть великий князь Александро казалъ личбу вделати маршалку его милости пану Григорию Станьковичу Остиковича а мне писару его милости Ивашку Владыце, — в мытниковъ Менскихъ, — въ Евлашка, а у Федора, з мыта Менского.

Положили на личбе на три годы триста копъ грошей и 3̄ (7) копъ без осми грошей. А на нихъ еще остало 5̄ (50) копъ и 4̄ (4) копы и 5̄ (50) грошей.

В Белску, сентябр к 5̄ (28) ден, индикт 1̄ (15).

№ 4.

1498 г., липня 13. Вильня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 175.

Аренда мыта Менского Мартину Янчелевичу¹⁾.

Сам Александръ, божаю млтью.

Маршалку нашому, наместнику Менскому, пану Миколаю Ивановичу Илинича.

Продали есмо мыто Менское мещанину Виленскому Мартину Янчелевичу на три годы, за шесть сот коп грошей. В каждый год мает намъ давати по двесте копъ грошей. А рокъ ему в тое мыто

¹⁾ „Арэнда мыта Менскага таму-ж Марціну Янчэлевічу дана на тры гады (1504—1506) у 1504 г., за 600 к. гр. з тою розніцаю, што арэнда пачынаецца з 1 кастрычніка: „се рок ему увезатися в тое мыто о матыце божей опоследней“ і „держати ему тое мыто тры годы сполна до того-жъ року до матки божее последнее“. Затым, наконт выплаты абумоўлена: „первый год выдержавши маеть дати 200 коп грошей, а в тую-ж суму сто золотых черленых вгорских (і так на каждый тэрмін); а рок тым золотым: маь нам их завжды давати о громницах“. „Писан у Кракове октебра 5̄ (5) день, индикт 8̄ (8)“. Запіс у той-жа Книзе Зап. № 6, л. 290.

увязатися на светого Ильи день. А держати маеть тое мыто три годы сполна, до тогож року, до светого Ильи дня. Год выдержавши, маеть нам дати двесте копъ грошей; а другой год выдержавши, маеть нам дати другую двесте копъ грошей; а третий год выдержавши, маеть нам дати такеж двесте копъ грошей.

Про то, штобы еси в мыто нашо и в промыту не вступался. Нехай онъ, мытникъ нашъ, мыто нашо и промыту заведаетъ по давному. И купъцовъ што бы еси встегал и не дал имъ объежчати мыта нашего новыми дорогами, а велел бы еси им ездити старыми дорогами на Менескъ, по давному. И штобы еси от кривдъ его боронилъ, и всем бы еси мыту нашому был помочон, абы мыто нашо не пониживалося.

И штобы еси его не судил ани рядил и децкихъ на него не давал, а и наместникъ твой теж бы его не судилъ и не рядил и децкихъ на него не давал. Кому бы до него было дело, ино мы сами маем о томъ межи ними смотрети в тот часъ, поки выдержит мыто нашо.

Писан у Вилни, июля ġi (13) ден, индикт ā (1).

№ 5.

1499 г., сакавіка (14) 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап., № 5, л. 86-87.

*** П р ы в і л е й М е н с к у н а М а й д э б о р с к а е п р а в о .**

Во име светыя нерозделимая тройцы, аминь.

Кгды бы вчынъки людский, которые-жъ с прыроженъе своего кончаются, через тведости листовъ ку вечъности не приведены и слышнымъ сведецтвомъ ку прышлого часу ведомости не были бы доконъчаны, сказала бы всякий речы с часомъ старость. А для того высокие княжата радою вставили, абы безрадствомъ и невставичъностью речей, котории ижъ ся имуть на потом деяти, шкоды бы не было, вложили на то тверъдости листовъ, сведецтва укладаючы знамя, ижъ-бы то было вечно.

Про то, ку вѣкуистой тое-то речы на памяти, мы, Александр, божью милостью великий князь Литовский, Руский, Жомойтский и иных панъ и дедичъ, чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотрыть або чтучы его услышит, нинешнимъ и потомъ будучымъ, кому будетъ потреба его ведати.

Иже маючы възгляд посполитого доброго розмноженья и хотечы положенъе места нашего Менского в мере лепъшой поставити, абы люди нашы, тамъ мѣшкаючыи, через врад добрый а справедливый были размножены, тое место нашо Менъскъ с права Литовъского и Руского, и которое коли будетъ тамъ перво держано, у право Немецкое, которое зовется Майтборъское, переменяемъ; на вечныи часы вставляемъ и даемъ имъ знову обычай подлугъ того права Майтборского зуполное раженъе и всю уставу, отдаляючы того места вси права, вставы и обычай перъво держаныи, котории-жъ тое право Майтборское нагабають, засмучають, або перешкажаютъ.

А про то, подлугъ того-то права Майтборского, в месте вышей речоном Менъскомъ войтовъство знову вставляемъ, и тымъ нашимъ

листом тое войтовство надаваем, записуючы войтови нинешнему и всимъ потомъ на его мѣстѣцу будучымъ третій пенез ото всихъ судовъ и винъ судовыхъ. Тежъ прыдаемъ к тому войтовству две клетки мясныхъ с платомъ ихъ. А иньи клетки вси и платъ с нихъ маеть быти на ратушу, ку пожитку мѣстѣскому. Такежъ прыдаемъ в моцъ войтовскую две корчме вольныхъ с платомъ ихъ, с чотырма копами грошей.

Тежъ хотимъ, абы вси, в томъ реченномъ мѣсте Менскомъ мешкаючы на которомъ—коли мѣстѣцу, права того Майтборского поживали и ему во всихъ речахъ цовинъни были и в каждомъ деле послушни. И тые люди вси выймуемъ от права городского и боярского, и отдаемъ ихъ и вѣчне вызволяемъ всихъ того мѣста людей от судовъ и от моцей всихъ воевод и панов и старост, наместъниковъ, судей и всихъ врадниковъ всего Великого Князства Литовского, такъ, ижъ передъ нами о которыхъ-кольвекъ речахъ будутъ позваны, на праве не будутъ повинни стояти, ани имъ отповедать. А естли з нихъ хто кому будетъ чымъ виновать, мает имъ справедливость статися передъ войтомъ ихъ и бурмистры, и радцы. А естли войт, а любо бурмистры будутъ видетися несправедливы, тогда о тую речъ маютъ позвани быти передъ насъ самихъ и имъ отповедати, которыхъ жо маемъ тымъ правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ от подводъ, которы-жъ посполито передъ тымъ даивали. Ино вжо, на потомъ, на потребу нашу земскую подводы мають давати, коли увидятъ подводный листь, зъ сыгнетомъ нашимъ запечатованный. Таке-жъ вызволяемъ ихъ от сторожы, которую-жъ к нашей потребе толко мають давати.

Тежъ, кроме Вилневцомъ, ни одинъ купецъ иного мѣста не будетъ моцы мети инако куповати и продавати, только под тою мерою, в томъ листе на долу выписаною: найпервей воски штукаю, або по полуберъковеску; соболи, куницы и тхоры по сороку; белку, горностая, ласицу и норыцу по полтретяста; попел, смолу лаштомъ. А того не мають куповати ни в лесехъ, ани в борехъ, ани в селехъ, толко на мѣсте. Тежъ мають продавати сукна поставомъ, соль лаштомъ; перецъ имъбер, микгдалы и инъшыи зелья простыи каменемъ; шафранъ, мушкаты, гвоздики, кветъ мушкатовый, кгалкганъ, цетваръ и инъшыи зелья дорожшии фунтомъ; секиры, ножи и инъшыи таковские речы тахромъ, або в тузинъ; железо, олово, медь, цыну, мосязь и инъшыи речы таковский цетънаремъ; фикги, розынъки кошемъ; вино какое колвекъ и пиво немецкое и инъшое питье чужое бочкою целою.—Тыи купцы чужые не будутъ смети под меру меньшую ани продавати, ани куповати, толко какъ уверху выписано, а естли-бы который своею смелостю иначей вчинил, тогда тую куплю до коморы наше войт на насъ возметъ.

Допуцаемъ тежъ в томъ мѣсте нашемъ мети важницу и тежъ капницу, и весь воскъ, тамъжо стоплений, печатью ихъ мають знаменитовати, и с того вжытъки ку посполитому доброму мають ховати.

Полецаемъ такежъ войту и бурмистром, на тот часъ будучымъ, вси мѣста пустыи в мѣсте и вкругъ мѣста поля наши ку осаженью и розмноженью людей; нижли што пашня наша городова, — в тыи поля мещаномъ не уступатися.

Даемъ тежъ доброволенство всимъ мещаном, подле давного обычая, брати дерево на будоване домовъ ихъ и тежъ на кухню—в борехъ и в лесехъ за тры мили около мѣстѣца—в нашихъ борехъ и в лесехъ, и в пущахъ, окроме бортного дерева, которого-жъ рушить не

смеють. Такежъ где перед тымъ скоть свой, быдло, они пасывали и нине доброволно имъ без кажъного нагабанья тамъ-жо паствити.

Мають тежъ вбудовати лазню посполитую, ку пожитку местъскому, где местъцо оберуть подобное.

И тежъ на местъцу годномъ мають справити ратуш, под котрымъ жо будутъ мети крамницу и клетки хлебные и комору пострыгальную. И тамъ жо, на ратушу, мають мети бочку мерную и медницу зъ знаменем местъским.

С которых-жо речей вси вжытки войт и з бурмистры ку местъской оправе ховати будутъ.

Мають тежъ быти в месте первореченьномъ дванадцать радскихъ, которы-жъ радцы з войтомъ посполито мають обирати промежъку себе на кождый год двух бурмистровъ, которых-жо руками обапольне з войтомъ посполства маеть ражено быти.

Уставляемъ тежъ на вечныи часы, абы выше мененое место кажъдымъ годомъ шестьдесятъ копъ грошей на великъдень до скарбу нашего, без всякое вымовы, нам давало.

Хотимъ тежъ, ижъ бы тое место нашо цынъшъ каръчемный в кажъдый год, подле стародавного обычая, нам зупольна давало по давъному.

Тежъ, коли положимъ серебъщыну нашу великую и малую по всим городомъ нашымъ и местомъ и волостемъ в нашомъ панъстве великомъ князстве, ино тое нашо место мают нам серебъщыну давати такъ, какъ и иные наши места, без кажъдое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и с промытою мають мытники наши держати, которимъ кольвекъ продадимъ, во в покои, подле давъного обычая.

Такежъ дозволяем имъ ку местъскому пожитку млынъ збудовати на месцу подобном на реце на Свислочи, а старого млыну, который жо к замъку прислухаетъ, не мають опустити, абы платъ его зуполна былъ.

Такежъ к тому месту нашому Менъскому даем и записуемъ, и дозволяем суполне тымъся правомъ Майтъборским судити и радити, а надо все тое болшое право себе зоставляемъ.

А над тых всихъ речех, на сведецтва и лепшую мощност, печат наша к тому-то листу есть завешона.

Сталося и дано у Вилни, у четвергъ шостое недели поста, мца марта 14, в день светого Бенедыкта, лета Божего тисеча чотырыста деветдесят девятого (1499).

Пры том были: велебный, велможный, врожоный княз Войтех, бискупъ Виленский, а воевода Киевский княз Дмитрий Путатичъ, а охмистръ, наместъникъ Ковенский, пан Войтко Яновичъ, а маръшалокъ наместъник Мойшакголский и Дубицкий пан Бартошъ Таборовичъ и инны.

№ 6.

1499 г. Чэрвеня 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 270.

Личба мытника Смоленского з мыта Менского.

Панъ Литавор Хребътовичъ, маршалокъ, а панъ Федко, писар, брали личбу в мытника Менъского в Мартина Янъчелевича.

С первого году положил на личбе, што выдал \bar{c} коп и \bar{m} коп и \bar{r} копы и $\bar{5}1$ грошей (=243 коп. 16 грош.)

Он-жо положил личбу з году, з мыта Смоленского: положил на личбе, што выдал трыста копъ и $\bar{\text{л}}$ коп и $\bar{\text{г}}$ копы и $\bar{\text{м}}$ грошей (333 копы 40 грош).

А иныи квитации, што не въ его году индикт $\bar{\text{е}}$ і (15), июн д $\bar{\text{г}}$ (14), тыи квитации за ся ему вернуты, а иныи без подьписей писа-рей старшихъ, тыи теж за ся ему вернуты.

У Вилни, июня $\bar{\text{к}}$ а (21) день, индикт $\bar{\text{в}}$ (2).

№ 7.

1499 г., жніўня 17 дня. Вільня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 143—143 адв.

Вырок межи старостою Менским, князем Богданом Жеславским, а войтом и мещаны Менскими о некоторые пожитки старостинские.

Александръ, божю милостью.

Смотрели есмо того дела.

Жаловал намъ наместникъ Менъский князь Богдан Ивановичъ Жаславский на войта Менского, на бурмистров и радец, и на всих мещан.

Штож мы дали им право немецкое в месте Менском мети, и два пенези з вин местъскихъ на нас есмо взяли, а войтови третий пенязъ дали, и тыи два пенези наместнику нашему князю Богдану есмо дали, и казали есмо войту, бурмистром и радцам наместника его при каждых судех местъских при себе мети. И они наместника его на судехъ при себе не хотели мети и тых дву пенезей з вин не хотели ему давати.

И о том стояли перед нами очевисто и мовили.

И казали имъ тое право наше, которое-ж есмо им дали, перед нами положити. Ино в том праве нашем стоит написано: штож войту наместника его при себе мети на всяких правех, и з каждое вины два пенези давати, а третий пенязъ на войта.

И мы, того досмотревши, врядили есмо такъ: маеть войт, бурмистры и радцы наместника его при себе мети, при малых судех и при великих, а без него не мают каждого дела судити. З великое вины мають наместнику нашему давати два гроши, а войту третий грош; а з малое вины — наместнику два пенези, а войту третий пенезъ.

Также жаловал нам, штож мещане не хоят млына городского оправляти и гребли сыпати по давному.—И мы тое || дело врядили под тою мерою: мают мещане тотъ млын городской робити и оправляти, и дерево на тотъ млын возити, и греблю сыпати, подлугъ давного обычая.

Теж жаловал нам князь Богдан, штож котории реместники: золотари, кравцы, кушнеры, ковали, чоботари и иныи реместники под присудомъ городскимъ мешкают, и нароги и серпы, и зацепки, и сокеры, и иныи речи на двор нам дают, и тыи вси реместники войт и мещане за себе забрали.—И мы, того досмотревшы, на тыи реместники казали есмо войту и радцамъ пятнадцат дворов дати местских, где он мает реместники мети, и где они мают мешкати.

Такежъ жаловал нам: котории злодеи с поличным приводят до места Менского, або котории клячи, а любо животина прибудная, то войт все себе бирал, а ему, наместнику нашему, до двора нашего, ни-

чего не даивал. — И мы под тою мерою въстановили: войтови в то не надобе вступатися; мает тое поличное и прибудное давано быти на двор нашъ ему, наместнику нашему.

Теж которыи люди мешкают под присудом городским, тыи люди войт и мещане за себе были забрали в право местъское. — И мы с того досмотревши, врядили так: которыи люди похотят с права местского пойти в городской присуд, тыхъ маеть наместникъ нашъ судити и радити; а войту и мещаном в тыи люди не надобе вступатися.

Такеж приказали есмо войту, бурмистром, и радцамъ, и всим мещаном, ажъ бы наместника нашего во всем послушни были в наших делех по тому какъ и самих насъ; а естлибы они не всхотели местца нашего послушни быти в наших делех, и в тыи вряды в наместничии, и в пошлины, и в доходы городскии вступалися, тогды заплатят нам вины нашее двесте рублевъ грошей.

Писан у Вилни, августа 31 (17) день, индикт в̄ (2).

№ 8.

1501 г. жніўня 21. Горадня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 265.

Аренда мыта Менского Федору Есковичу.

Александръ, божю милостью.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жаславъскому.

Продали есмо мыто нашо Менское мещанину Менъскому Федору Есковичу на три годы за трыста копъ грошей. В каждый годъ маеть намъ давати по сту копъ грошей. А рокъ ему в тое мыто увязатися светого Семиона день. А держати маеть тое мыто тры годы сполна, до тогож року до светого Семиона. Год выдержавши, маеть намъ дати сто копъ грошей, а другой год выдержавши маеть нам дати другую сто копъ грошей, а третий годъ выдержавши маеть намъ дати такеж сто копъ грошей.

Про тожъ, штобы еси в мыто нашо и в промыту не вступался. Нехай мытникъ нашъ мыто нашо и промыту заведаетъ по давному. И штобы еси его от кривд боронил, и во всемъ бы еси мыту нашему был помочон, абы мыто нашо не понижалося. И штобы еси его не судил ани рядил, и децкихъ на него не давал, а и наместникъ бы твой тежъ его не судил ани рядил и децъких на него не даваль. Кому будет до него дело, ино мы сами маемъ о томъ межи ними смотре-ти в тотъ часъ, поки выдержать мыто нашо.

Писан в Городне, август к̄а (21) день, индикт д̄ (4).

№ 9.

1502 г., студзеня 13. Кракаў.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 203 адв.

Аренда корчмы Менское Онку Грицевичу а Ивану Новокрещоному.

Александръ, божю милостью корол.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жеславскому.

Продали есмо корчмы Менскии мещанину Виленскому Онку Грицевичу и мытнику Смоленскому Ивану Новокрещоному па тры годы

по полтораста копь грошей дробное личбы, за грошъ по два полу-
грошки, або по десяти пенезей, и для сказы того Ивана Новокрещоно^{ГО}
спустили есмо ему с тоеж сумы пенезей по пятьдесят копь грошей ^и
каждый год за то, што его поймали были з жоною и з детьми люде^и
неприятеля нашего великого князя московского: он самъ з рукъ ^{не}
приятельских втекъ, а жона и дети его тамъ ся остали. И какъ ^{го}
выйдет, и они мают намъ давати по сту копь грошей. А мают мети ^{ме}
и пиво в колку хотят домех. А к тому и вино горелое мают же^{чи}
А хто бы з ыншого города або з места вино горелое до Менска ^{при}
вез, тотъ маеть уздоймомъ тое вино продати тымже корчмитом ^{на}
шимъ, а иному никому мимо их не маеть его продавати, ани шив-
ковати на розно. А меру имъ двум ровну держати, а хто бы з ^{ни}
хотел меру болшую, або меншую мети, тотъ намъ заплатит ^{вин}
нашее дванадцат рублевъ грошей. А рокъ им почати тыи корчмы ^{ва}
рители о сем середопости, што придетъ. А держати имъ тыи корчмы
вси тры годы сполна до середопостя.

И ты бы приказал войту Менскому и бурмистромъ, и рядцамъ, и
всим мещаном, аж бы тых корчом им ся поступили и в тыи тры ^{годы}
нихто бы з них тамъ у Менску корчомъ не держали. А хто бы ^{хотел}
в тых корчмахъ кривды им делати, або бы хто инший мимо их ^{кор}
чмы варил, и ты бы их от таковых от кривдъ боронил, и во ^{всемъ}
бы еси им помочон был, абы в том скарбу нашому || шкоды не ^{было},
а плат бы намъ не понижался. А и сам бы еси там у месте ^{корчомъ}
своих не мел, а и слугамъ своим не казал корчомъ держати. И ^{кривдъ}
бы еси им ни в чомъ не чинил, ни судил бы еси их, ани радил ^{дс}
тых часов, поки они тыи корчмы будутъ держати. А кому до ^{нихъ}
будет которое дело, ино мы сами, гдръ, маем ихъ о том ^{смотреть}.
Такежъ, естъли бы войт и мещане Менский хотели што к тому ^{мови}
ти и в тых корчмахъ хотели бы плат наш повысшити и их ^{сами} ^{дер}
жати, и они мают Вонку а Ивану то все заступити, што они намъ ^{от}
того дали и теж што на то выложили.

А для того теж послали есмо там дворенина нашего Ратомско^{ГО},
и казали есмо ему в тыи корчмы их моцно увезати.

Писан у Кракове, генвар Гі (13) день, индикт е (5).

№ 10.

1507 г., лютага 19. Кракаў.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 89 адв.—90.

Лист даный старосте места Смоленског^О
войту Менскому Авраму и товаришу его Я^н
Дитриховичу на арендоване мыта Менского ^Д
трех годъ.

Жикгимонт, божую милостью корол.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жаславско^М
Продали есмо мыто Менское старосте места Смоленского, вой^т
Меньскому Авраму, а мещанину виленскому Яну Дитриховичу на ^т
годы за шесть сот копь грошей. В каждый годъ мають намъ дава^т
по двесте копь грошей, а в тую-ж суму по сту золотых вгорских
золоте. И вжо есмо наперед взяли в них двесте золотых вгорск^и

за два годы, початку. А што маюць пенезьми додавати к тымъ золотымъ в каждый год: ино первый год выдержавши, маюць нам личбу выдати, и кому што в них дадим на квитацеях, то маюць в тот первый годъ выдавати, а чого на квитацеи остатка тых пенезей двух сотъ копъ грошей в тот год не выдадутъ, то маюць намъ готовыми пенезьми додати. А на другой годъ тымъ-же обычаемъ маюць намъ личбу выдати, и, чого на квитацеи не выдадутъ, то маюць намъ готовною-ж доплатити. А на третий годъ также маюць нам дати початку сто золотых вгорских в золоте. А досталных пенезей маюць выдавати на квитацеи-ж, а чого на квитацеи не выдадутъ, то маюць нам готовыми-ж пенезьми доплатити. А рокъ имъ в тое мыто увязатися о середопостыи прийдучомъ, которое будетъ сего инъдикта десятого. И держати имъ тое мыто три годы сполна до того-жъ року, до середопостыа, которое будетъ инъдикта третегонадцать.

А чого Мартинъ Янчелевич ещо року своего того мыта не додержал, то маем ему оттрутити, как будетъ намъ личбу давати.

И ты бы в мыто нашо и в промыту не вступался ничимъ. Нехай они мыто нашо и промыту заведуютъ по давъному, как первые мытники заведывали. А естлибы хто хотел имъ в чом кривду делати, и ты б. их от таковых боронил, и не дал бы еси никому ни в чом кривдъ имъ делати, и во всемъ бы еси мыту нашому помочонъ был. И тежъ бы еси их самих и слугъ их, которых они тамъ для мыта положить, не судил и не радил, и децъких своихъ на нихъ не давал. Кому будетъ до них которое дело, ино мы сами, гдрь, маемъ их о томъ смотрети, а естли будетъ хто мети до слугъ их дело, и они маюць тымъ съ слугами своими справедливость чинити. А въвязати ихъ в тое мыто послали есмо дворянина нашего Путятю.

Писан в Кракове, феврал б̄і (19) день, инъдикт ̄і (10) ¹⁾.

№ 11.

1507 г. жніўня 13. Менск.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 277-278.

Устава сойму Мѣнского военная.

Лета Божего а̄ ф̄ з̄ (1507) мца август ̄і (13) ден, индикт ̄і (10).
Жикгимонт, бою милостю корол и великий княз.

Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ.

Штож отпушчаючы гетмана нашего пана Станислава Петровича з войскомъ нашимъ,—с паны рады, нашими въставили есмо таковую вставу, которою-бы-ся мѣл панъ гетман с князи и паны, и со всимъ рыцарством и шляхтою справовати, и тежъ, естли бы хто самъ, а любо слуга в чомъ тамъ выступень былъ, которымъ бы обычаемъ мѣл каранъ быти, абы подъданные наши, вмѣсто обороны, сказы и впаду большого не прыняли.

На перъвей, хто будетъ кому силно брати, а в том заплаты слушьное не въчынивъшы, того маеть панъ гетманъ поиманьемъ карати; а хто бы полупилъ, того обесити.

¹⁾ Той-жа войт Менскі, староста Смаленскі, Абрам, арэндаваў Ковенскае мыта і корчмы ў Полацку з 12 да 14 інд.(=1509—1512), але у Полацку былі і яшчэ 5 іншых арандароў. Плат, які ён даў за полацкія корчмы—400 коп грош на кожны год. (Кн. Зап. № 6, л. 104 адв.).

Тежъ хто корѣда добудеть на кого, ино рука втят, а хто кого ранить, ино шыя втята.

Хто поедеть напередъ в пищиваня без вѣдома гетманского, того в ланѣцухъ, а въ кого што взял, тому заплата.

А хтобы найденого коня держалъ в себе через тры дни, не оповѣдивъшы гетману и запрегалъ его у возъ, або на немъ ездилъ, а потомъ || в кого его познають, тогды маеть коня лицомъ вѣрнути, а навязки только заплатити томъ, чого кон стоял.

Тежъ, естлибы хто которую рѣчь нашолъ, а в себе деръжалъ, а пану гетману не оповѣдил, а потомъ в кого лицомъ выймут, а будет вышей полукопя, того на шыбеницу.

А хто со бчолами дерево посечеть, того тежъ на шыбеницу. А хто выдереть бчолы, ино заплатити пол копы, а вины пану гетману полкопы-ж грошей. А лезивъ бы съ собою не брали;—то мает выволано быти, а после выволаня в кого найдуть лезиво, тотъ маеть вины заплатити рубль грошей, а лезиво съсечы.

Тежъ в корчмита естли медъ краденый найдуть, того корчмита з войска высвѣтъчити, а виною пан гетман казнить подле заслуги.

А хто-бы втекъ з войска до дому, а в томъ его поймають, тогды того на шыбеницу.

Приказуемъ, абы гетмана нашего пана Станислава Петровича во вѣсемъ были послушни, бо есмо казали ему послушныхъ честовати, а впорныхъ, непослушныхъ карати, не мней какъ мы самъ пан, подлѣ его заслуги.

Тежъ, естли панъ гетман в которой колвѣкъ рѣчы послалъ бы дворенина нашего, або землянина, або своего слугу, а хто бы его съсоромотил, або збилъ, а естли будетъ члвкъ добрый, знамѣнитый, того слюбомъ завязавши до насъ послати; || а хто бы ровъный былъ, того тамъ скарати, чого заслужылъ.

Сторожа маеть чергою быти, а естлибы прыгодилася черъга негодного на сторожу, а панъ гетманъ хотел бы послати годъного на сторожу другой разъ, тогды маеть в того в негодъного коня вземшы и дати под годъного.

Тежъ кажъдый маеть вѣдати уставу заплату чынити: за стравънымъ рѣчы: за вола полъ копы грошей, за яловицу двадцать грошей, за вепря дванадцать грошей, за барана два гроши, двое гусей за грошъ, четверо куровъ за грошъ, копа ржи за тры грошы, овса копа по два грошы.

Писан в Мѣнску, лѣта божего тысяча пять сотъ семого, мца августа гї (13) ден, индикт 7 (10).

Пры томъ были панове рада: пан Виленский князь Александро Юревич, воевода троцкий пан Миколай Миколаевич, маршал земский пан Ян Юревич, пан троцкий, староста жомоитский, пан Станислав Янович, воевода полоцкий пан Станислав Глѣбович, гетман пан Станислав Петрович, староста луцкий, маршал Волинской земли пан Федор Янушевич.

Дадатак: „На память колко пушкаровъ отпустил з Мѣнска: Ставан самъ четвертъ, Юрѣкги Глот сам друг; Якуб Видлох один; Матеи фанзех один.

№ 12.

1508 г. красавіка 10. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 207.

Привилей Андрею а Михайлу Семеновичом
Епимаховичом на именья в Менском повете, на-
званные Ратом, и двор в замку Менском, што Ан-
дрей а Петръ Дрожчы зрадцы держали.

Жикгимонт, божю милостью король и великий княз.

Били нам чоломъ дворане нашы Анъдрей а Михайло Семено-
вичы Епимаховичы, и просили в нас именованъ в Менском повете тых
зърадец наших Анъдреева а Петрова Дрожчиных на имя Ратомя и
двора их, который-жо они мели в замку Менскомъ.

Ино мы, з ласки наше, для их верное службы, тым пожаловали:
тые именья Ратом дали есмо им, со всеми людьми и с челядю невол-
ною и зъ животиною, и со всеми статки, што в тых именяхъ будетъ,
зъ землями пашными и бортными, и зъ сеножатями, и тот двор ихъ
в городе Менскомъ. И тежъ што будутъ к тымъ именямъ своимъ при-
купили—людей, земель и сеножатей, и то все есмо имъ дали со всемъ
С тымъ, как тые зрадцы Анъдрей а Петръ держали.

Писан в Кракове, апрѣл 1̄ (10) день, инъдикт а1̄ (11).

При том был: маршалок и секретар пан Иван Сопега.

№ 13.

1509 г. студзеня 28. Вильня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 245 і адв.

Привилей Андрею Семеновичу Епимаховича
на имене Ратомъ, в Менском повете, такъже и
на двор в замку Менскомъ на вечность.

Жикгимонт.

Чынимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмо-
трыть, або чтучы его вслышыть, нинешънимъ и потомъ будущимъ,
кому будетъ потребъ того вѣдати.

Биль намъ чоломъ дворанинъ нашъ Анъдрей Семенович Епима-
ховича о томъ, што перъво сего дали есмо ему з братомъ его не-
божъчыкомъ Михайломъ имѣне || в Менскомъ повѣте зрадец наших
Андрѣево а Петрово Дрожчиных, на имя Ратомъ и дворъ ихъ, кото-
рый-жо они в городе Мѣнском мѣли, и люди тые и земли, и сѣно-
жати, што будутъ тые зрадцы нашы к тому имѣню Ратомю прыкупили.

И на то листъ нашъ, первую нашу данину, передъ нами указы-
валь, и биль намъ чоломъ, абыхъмо то подтвердили ему одному на-
шымъ листомъ на вѣчность.

Ино мы, з ласки наше, за его к намъ вѣрную службу, то вы-
шей писаное имѣне Ратомъ, его половицу, и тую другую половицу,
што мѣло на брата его небожъчыка Михайла прыйти, и дворъ в го-
роде Мѣнскомъ, и тьи люди, и земли, и сѣножати, што будутъ тые
зрадцы нашы к тому имѣню прыкупили, даем и подтверждаемъ то

симъ нашимъ листомъ ему и его жоне, и ихъ детемъ, и счадько
ихъ, вѣчно.

Маеть онъ тое имѣнье Ратомъ и дворъ в городе Мѣнскомъ де
жати со всими людьми пѣтными и тяглыми, и челядю неволюю те
двора, и со вѣсими землями пашьными и бортьными, и з боры
лѣсы, и зъ дубровами, и зъ гаи, и сѣножатями, и с озеры, и зъ
ками, и зъ бобровыми гоны, и данми грошовыми и медовыми, и
бровыми и куничьными, и зъ дяклы, и сѣ служьбами тыхъ людей,
со вѣсимъ с тым, какъ ся тое имѣнье Ратомъ и двор в городе
стародавѣна в своихъ границахъ ся мают, и какъ тые зрадцы нае
держали.

А на твердост того и печать нашу казали есмо привесити к
му нашему листу.

А пры томъ были пановѣ рада наша: князь Войтехъ, бискуп
Виленский, воевода троцький панъ Миколай Миколаевичъ, пан Тра
кий, староста Жомойтский панъ Станиславъ Яновичъ, староста Гор
деньский панъ Станиславъ Петровичъ.

Писан у Вилни лѣта божего тысяча пят сот девятого мѣца ге
вара кѣ (28) ден, индикт вѣ (12).

№ 14.

1510 г. лютага 21. Петракоу.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 111 адв.

Листъ даный жиду Шомаку Даниловичу
арендоване мыта Менского до двух годъ.

Жыкгимонт, божаю милостью корол полский.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жославскому
Продали есмо мыто Менское жиду Шомаку Даниловичу на де
годы, за шесть сотъ копъ грошей. А маеть он первый годъ выдержав
ши дати триста копъ грошей готовых; а другой год выдержавши
такежъ маеть нам дати другую триста копъ грошей готовыми пе
незми. А рок ему в тое мыто увязатися уступивши в пост великий
на другой недели, который постъ естъ сего индикта третегонаде
сять, а держати ему тое мыто два годы сполна до тогож року до ве
ликого поста другое недели-ж, который-ж постъ будетъ индикта пе
тогонадесять.

И ты-бы-ся в тое мыто нашо и в промыту не вступалъ ничимъ
Нехай он тое мыто нашо и промыту заведаетъ по давному, как пер
выи мытники заведывали. А естлибы хто хотел ему в чом кривды де
лать, и ты-бы его от таковых боронил и не дал бы еси никому
в чом кривдѣ делати, а и сам бы еси ему кривдѣ не чинил, и все
бы еси мыту нашому помочон был. Теж-бы еси его самого и слуг его
которых он там для мыта положит, не судил и не радил, и децки
своих на них не давал. Кому будет до них которое дело, ино
сами гдрь маем его о том смотрети, а естли будетъ до слугъ его
которое дело, тогды он маеть самъ тымъ зъ слугами справедлив
вост-вчинити.

Писанъ в Петрокове, февраль кѣ (21) день, индикт гѣ (13).

№ 15.

1511 г., сакавіка 7. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 115.

Лист даный городничому Менскому Волчку Шепелевичу на держанье корчмы в Менску на один год.

Жикгимонт, божаю милостью корол полский.

Подскарбему нашему земскому, пану Авраму Езофовичу.

Бил нам чолом городничий Менский Волчко Шепелевич и зъ детьми своими и поведил перед нами, штож з божего допущеня от поганства татар у шкоды великие попал, и не маеться тыми разы чимъ поживити. И бил нам чолом, абыхмо дозволили ему корчму волную мети в месте Менскомъ.

Ино мы на его чоломбите, и тежъ для его таковое шкоды и впаду от поганства, то вчинили: дали есмо ему корчму волную в месте Менском мети, толко на один годъ, в одном доме, местский корчмы особно, а его особно одна. А рок ему почати тая корчма варити от сего великодня, што прийдеть, которое свято будеть инъдикта четвертогонадцать, до тогож року до великодня, котореж будеть индикта пятогонадцать.

И ты бы ему в тот год тое корчмы не заборонял тамъ мети.
Писан в Кракове, марта 3̄ (7) ден, инъдикт дї (14).

№ 16.

1514 г., сьнежня 23. Вільня.

Рук. аддз. Ак. Навук СССР фотоздымак з кол. Татура.

* Лист Жыгмонта I, якім зацьвярджаецца перадача двора ў Менску каля мосту, ад кн. Константына Іванавіча Астрозкага митраполіту Іосіфу на пашыренне яго двору.

Жикгимонт, божаю милостью корол Полский, великий княз Литовский, Руский, княжа Пруское, Жомоитский и иных.

Просил нас пан Виленский, гейтман нашъ, староста Лѳцкий, Браславский и Вѳницкий, маршалок Волынское земли, князь Костянтин Иванович Острозский, о мѳстцо в замку нашем Мѳнском, гдѳ клѳтки мешчанский стоятъ десет, подле мосту и двора митропольего, абыхмотое мѳстцо придали митрополиту Киевскому и всея Рѳси Иосифѳ на поширене двора его.

И мы, з ласки наше, на жадане князя Костянтина его милости тое мѳстцо вширки по самый мостъ а вдоль покул тын митрополиций зашол, дали есмо к церкви божее нынешнему митрополиту Иосифу и по нем будучим митрополитом вѳчно и на вѳки непорушно, а клѳтки мѳстьский казали есмо оттол знести долов. И оувязати в то казали.

есмо митрополита Иосифа городничому Мѣньскому Волчку Шепелевичу. И на то дали есмо ему сес наш лист под нашою печатью.

Писан у Вилни лѣта божего тысяча пятьсот четвертогонадцать, месяц декабр кѣ (23) день, индикт ҃. (3)

Богуш.

№ 17.

1547 г., кастрычніка 21. Вільня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 31, л. 140-141.

Листъ мещаномъ Менскимъ, которымъ дома в месте Менскомъ погорели, на десет год волености.

Жикгимонт Августъ, божю милостью корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий и иныхъ

Били намъ чоломъ подданные наши, войтъ и вси мещане места Менского, о томъ, ижъ што того лета прошлого, з божьего допущенья, замокъ нашъ Менский и место Менское, зо всими маетностями ихъ, подданныхъ нашихъ, погорело, и для того они к немалому впаду пришли и подачокъ нашихъ не могутъ пополнити || ани купчити про великий впадъ и про згоренье маетностей своихъ,—абыхмо ласку нашу вчинили и для успоможенья ихъ на колко год воли имъ дали, и от подачокъ местъскихъ и повинностей ихъ вызволили. О чомъ жо и панове рада наши, ихъ милость, нас за ними у причине жедали.

Ино мы, бачечи на тое згоренье и на впад, и на шкоду ихъ, и ласку нашу имъ в томъ чинечи, и на причину ихъ милости пановъ рад нашихъ, для успоможенья ихъ, даемъ имъ воли на десять годъ, то есть от м-ца сентября первого дня, который былъ в року лета божьего нароженья тисеча пятьсотъ чотырдесять семомъ от инъдикта шостого, ажъ до десяти год, до того жъ м-ца сентября первого дня до инъдикта первого, што будетъ в року пятдесять шостомъ. И в тую десять годъ вызволяемъ ихъ от серебрящины и от ордынъщины и от капъщины медовое и пивное, и горелковое, и от инъшихъ подачокъ нашихъ. Не мають они в тую десеть годъ некоторыхъ подачокъ намъ до скарбу нашего давати, такъ тежъ и отъ товаровъ своихъ, которыми бы они купъчили, мыта не мають на мытехъ нашихъ и князьскихъ, и панъскихъ, и духовныхъ, сухимъ путем и водою, платити. Але мають безмытне торговати, поки олижъ тая десеть годъ выйдеть. Окромъ што ся дотычетъ даванья подвод и стацей на послов и гоньцовъ нашихъ, отъ того ихъ не вызволяемъ: мають они предъ ся подводы и стацей давати по тому, яко здавна и перед тымъ даивали.

А кгда тежъ тую десять годъ они выседять, тогды мають за се по тыхъ десети годахъ серебрящизну и ордынъщизну, и капъщизну, и мыто от товаровъ своихъ, и инъшие вси подачки, от которыхъ есмо в тую || десять годъ ихъ вызволили, давати и полнити подле повинностей своихъ.

Нижли в которыхъ мещанъ домовъ и маетности в замъку не было, ани тежъ в месте дома ихъ з маетностями ихъ не погорели,—такowymъ воли не даемъ, и от жадныхъ подачокъ и повинностей ихъ не вызволяемъ. Але мають тые мещане, которые не погорели, вси подачки и повинности полнити и мыта от торговъли своее давати по тому, какъ и перед тымъ даивали. Одно тые мещане, которыхъ дома

и маєтности в замьку або в месте погорели, мають тую волю десеть годь выседети и того листу нашего вживати.

И на то дали есмо имь сес нашъ листь з нашою печатью.

Писанъ у Вилни, под лет. бож. нарож. $\overline{\text{а}}\overline{\text{ф}}\overline{\text{м}}\overline{\text{з}}$ (1547), м-ца октябра $\overline{\text{ка}}$ (21) ден, индиктъ $\overline{\text{в}}$ (6).

Иванъ Горностаѣ.

№ 18.

1551 г., липня 31. Вильня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 35, л. 10 (23) адв.

Потверженъе пану Анъдрею Шолусе на дом с пляцом в замку Меньском, подле церкви пречистое богоматери, отцу его от Александра Тарновского дарованый на вечность.

Жикгимонт Август, бою милостью корол Польский, великий князь Литовский, Русский, Прусский, Жомойтский, Мазовецкий и иных.

Чинимъ явно симъ нашимъ листомъ всимъ теперешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будетъ потребъ того ведати.

Билъ намъ чоломъ державца Кричовский панъ Анъдрей Богдановичъ Шолуха и покладалъ перед нами листь Александра Тарновского, наместника Бирженьского, на которомъ то есть описано, ижъ онъ отца его, небощика пана Богдана Шолуху, деръжавцу Горвольского, даровалъ подворемъ своимъ власнымъ, никому ничимъ не пеннымъ, в замку Меньскомъ, подле церкви пречистое богоматери, зо всимъ будованьемъ по тому, яко онъ самъ тотъ домъ на себе держалъ, ничего на себе и на потомковъ и блискихъ своихъ не зоставуючи, самому пану Богдану и его жоне и потомкомъ ихъ на вечность. Которий же ему домъ противку иныхъ будованей отъ брата его в делу зосталъ, и яко отецъ его то спокойне держалъ, такъ и онъ самъ ажъ до сего часу тотъ домъ такъже спокойне деръжить. И билъ намъ чоломъ, абыхмо тотъ листь Александра Тарновского при моцы заховали и оный домъ у Меньску, отцу его дарованый, подтвердили ему нашимъ листомъ.

Ино мы того листу Александра Тарновского огледавъши, его выслухавши, и бачечи на то, же кожъдому вольно свое властное кому хотя отъдати и записати,—з ласки наше на его чоломъбитье то есмо вчинили: тотъ листь Александра Тарновского, отцу его на тотъ домъ даный, при моцы зоставуемъ и подтверждаемъ то ему симъ нашимъ листомъ. || Маєть панъ Анъдрей Шолуха и его жона, и ихъ дети, и потомки ихъ, тотъ домъ Александровский в замку Меньскомъ, яко властность свою, на себе держати и вживати на вечные часы. И воленъ онъ самъ, и потомки его тотъ домъ отъдати, продати, заменити, и ку своему лепъшому и пожиточнейшому, яко сами налепей розумеючи, обернути, водлугъ листу Александра Тарновского, наместника Биржиньского, яко вышей в семъ нашемъ листе стоить описано.

И на то есмо ему дали сесь нашъ лист з нашою печатью.

Писан у Вильни, лет. бож. нарож. $\overline{\text{а}}\overline{\text{ф}}\overline{\text{на}}$ (1551) мца, июля $\overline{\text{ла}}$ (31) дня, индиктъ $\overline{\text{в}}$ (9).

Станислав Коморовский, секретар, наместъник Жижморский, Глуский, Быховский.

№ 19.

1552 г., сьнежня 28. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 28, л. 115—117 адв.

Привилей месту и всимъ мещаномъ Менскимъ на право Майдембургское и на иные многие вольности, имъ поновены за згоренемъ при замьку Менскомъ листовъ и привилеев на оборону и вольности, от предковъ его королевской милости имъ наданыхъ.

Жикгимонт Августъ и далей.

Во имя божье станся. Ижъ где-бы вчинки людские, которые обычаевъ хрестьянскихъ кончаются, через твердость листовъ к вольности не приведены, могли бы потомъ с памяти людское старостье выходить, а про то мы, Жикгимонт Августъ и далей, чинимъ знаменито сим нашимъ листомъ хто на него посмотреть, або чтучи его услышитъ, нинешнимъ и на потомъ будущимъ, кому будетъ потреба того ведати.

Били намъ чоломъ вси мещане места нашего Менского и повели перед нами, ижъ от предковъ нашихъ королей и великихъ князей ихъ милости надано и опатрено было тое место наше Менское через листы и привилія ихъ милости правомъ немецкимъ Майтборскимъ, и войтовъство и иные многие речи были имъ тамъ наданы в вольности на листехъ ихъ милости описаны, которыхъ они завжды з теми листы || предковъ нашихъ, ихъ милости, добровольне уживали и в праве немецкомъ водле вставы и наданья ихъ милости, ся справовали. Нижли тые вси листы и привилея ихъ, на оборону и вольности ихъ от предковъ нашихъ имъ поданые, в замьку нашемъ Менскомъ у схованью были зложоны. То пакъ, кгда з божьего допущенья тотъ замокъ нашъ Менский недавныхъ часовъ згорель, тогды тые вси листы ихъ тамъ зостали и огнемъ погорели, а они для того ни при чомъ зостали, и до насъ господара в томъ ся втекли, абыхмо воли предковъ нашихъ иначей не одменили и знову имъ листомъ нашимъ то подтвердили и вмоцнили.

А такъ, кгдажъ они за наданьемъ предковъ нашихъ тое вольности и вставы ихъ милости вживали, листы и привилія ихъ у себе мели, которые з божьего допущенья в замьку Менскомъ погорели,—мы, не хотечи воли и постановленья предковъ нашихъ, ихъ милости, иначей отменити и тому месту и подданымъ нашимъ тамошнимъ Менскимъ которого тымъ знищенья и втиску уделати, и хотечи за щастливого панованья нашего вси права и вольности хрестьянские розширити и ихъ прибавити, от предковъ нашихъ славное памети ихъ милости наданые подтвердить и вмоцнити, тыхъ подданныхъ нашихъ мещан Менскихъ при тыхъ всихъ вольностяхъ, от королей и великихъ князей ихъ милости имъ наданныхъ, ихъ зоставили и тымъ листомъ нашимъ зоставуемъ.

И напервей выймуемъ тое место наше Менскъ с права литовского и руского, которое коли тамъ будетъ держано, у право немецкое Майтборское переменяем и на вечные часы уставляем и даемъ имъ знову обычай подлугъ того права Майтборского зупольное право

женье и всю вставу, отдаляючи того места вси вставы и обычаи права посполитого земьского.

А про то, подлугъ того то права Майтборского, в месте выше реченомъ Менскомъ войтовство водле першого наданья уставляем и тымъ листомъ нашимъ тое войтовство надаемъ, записуючи войтови нынешнему и всимъ, потомъ на его местъцу будучимъ, третий пенязь ото всихъ судов и вин судовых. Тежъ придаемъ къ тому войтовству || две клетки месных с платомъ ихъ, а иные клетки вси и платъ з нихъ маеть быти на ратушъ ку пожитьку местскому. Такжежъ придаемъ в моцъ войтовскую и две корчме вольныхъ с платомъ ихъ, с чотырма копами грошей.

Тежъ хочемъ, абы вси, в томъ то речонномъ месте Менскомъ мешкаючи на которомъ коли местцу, права того Майтборского поживали, и ему во всихъ речахъ повинъни были и в каждомъ деле послушни были. И тые вси люди выймуемъ от права городского и боярского; отдаляемъ ихъ и вечне вызволяемъ всихъ того места людей от судов и от моцей всихъ воевод и панов, и старость, наместников, судей и всихъ врядниковъ всего Великого Князьства Литовьского, такъ ижъ перед ними о которыхъ кольвекъ речахъ будутъ позвани на праве не будутъ повинъни стояти, ани имъ атповедати. Але естли з нихъ хто кому будетъ чимъ виновать, маеть имъ справедливость статися передъ войтомъ ихъ и бурмистры, и рядцы. А естли войтъ а любо бурмистры будутъ се видети несправедливы, тогда о тую реч маютъ позваны быти перед насъ самыхъ и имъ отповедати, которыхъ маемъ тымъ же правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ от подвод, которыхъ и перед тымъ посполствомъ даивали. Ино вжо на потомъ на потребу нашу земьскую подводы маютъ давати, коли увидятъ подводный листь, сыкгнетомъ нашимъ запечатованный.

Такжежъ вызволяемъ ихъ от сторожи, которую-жъ к нашей потребе только маютъ давати.

Тежъ кроме Вилневцов ни один купец иного места не будетъ моцы мети инако куповати и продавати, толко под тою мерою, в томъ листе на долу выписаною: на первей, воски штукою або по полуберковеску; соболи, куницы и тхори по сороку; бельку и горностаю, ласицу и норицу по полътретяста; попел а смолу лаштомъ. А то не маютъ куповати в лесех, ани в борех, ани в селех, только на месте. Тежъ маютъ продавати: сукна поставомъ; соль лаштомъ; перец, имъбер, микдалы и иные зелья простые в камен; шафран, мушкаты, кгоздики, кветъ мушкатовый, кгалкган, цетвар и инъшие зелья фунтомъ; фикги розынки || —кошемъ; вино какое кольвек и пиво немецкое и иншое питье чужое бочкою целою; секири, ножи и иншие речи таковские тахромъ, або в тузин; железо, олово, медь, цын, мосязь и иншие речи таковские цетнаремъ.

Тые купъцы чужие не будутъ смети под мерою меншою ани продавати, ани куповати, только якъ на верху выписано, а естли бы который своею смелостью иначей вчинил, тогда тую куплю до коморы наше войтъ на насъ возьметъ.

Допуцаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важницу и тежъ капницу, и вес воскъ, тамъжо растопленный, печатью ихъ маютъ знаменовати и с того вжигъки ку посполитому доброму маютъ заховати.

Полецаемъ такжежъ войту и бурмистромъ, на тотъ час будучимъ, вси местъца пустые в месте и вкругъ места, и поля наши ку оса-

женью и розмноженью людей. Нижли што пашня наша городовая, в тѣх поля мещаномъ не вступоватися.

Даемъ тежъ доброволенство всимъ мещаномъ, подле давного, обычая, брати дерево на будоване домов ихъ и тежъ на кухню, в борех и в лесех за три мили около места, в нашихъ борех и в лесех и в пуцахъ, окроме бортного дерева, которого-жъ рушати не смеють.

Такежъ где перед тымъ скотъ свой, быдло, они пасывали и нынѣ добровольно имъ, без кожного нагабанья, тамъ же паствити.

Мають тежъ збудовати лазню посполитую ку пожитьку местцькому, где местьцо оберуть подобное.

И тежъ на местцу годномъ мають справити ратушь, под которыми же будутъ мети крамъницы и клетъки хлебные и комору постригалную. И тамъ же на ратуши мають мети бочку мерную и медницю зъ знаменемъ местскимъ. С которых же речей вси вжитъки войтъ и з бурмистры ку местцькой оправе ховати будутъ.

Мають быти в месте первореченномъ дванадцать рядскихъ, которие жъ рядцы з войгом посполито мають обирати промежку себе на каждый год двух бурмистров, которых же руками обаполне з войтомъ посполство мает ряжено быти.

Хотимъ тежъ, ижъ бы тое место нашо цынш з || корчмы в каждый год подле стародавнего обычая супольна намъ давало, по давному.

Такеж, коли положимъ серебъщизну нашу великую и малую по всимъ городомъ нашимъ и местомъ, и волостемъ, в нашо панстве Великомъ Князьстве Литовскомъ, и на тое нашо место,—мают намъ серебъщизну давати, такъ якъ и иные места наши, без каждое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и с промытою мають мытники наши держати, которымъ коли продадимъ, во в покои, подле давного обычая.

Такежъ дозволяемъ имъ ку местцькому пожитьку млын збудовати на местцу подобномъ на реце на Свислочи, а старого млыну, который же ку замьку прислухаетъ, не мають опустити, абы плат его суполне был.

Такежъ тому месту нашому Менскому даемъ и записуемъ и дозволяем суполне тым ся правомъ Майтборскимъ судити и рядити. А надо все то мы большое право себе зоставляемъ.

А надъ всихъ тыхъ речей свидетельства и лепъшую мощность печать нашу казали есмо привесити к тому нашому листу.

Писан у Вильни, под лет бож. нарож. а̄ф̄н̄в (1552), декабря к̄ (28), индикта десятого.

№ 20.

1557 г., кастрычніка 2. Менск.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 70, л. 284 адв.—289.

Мещаном Менскимъ вписанье листу ревизорского розграниченья кгрунтов их зъ шляхетцкими.

Постановившисе у книг его милости господарских канцелярейских мещане места нашего Менского покладали выпис с книг кгород

ских Менских на померенье и розграниченья кгрунтов того места Менского зъ крунътами шляхетскими через ревизора, славное памети короля его милости Жыкгимонта Авъгуста зосланого, Венцлава Миколаевича, державцу Скирстомонского и Росенского, который, будучи тамъ для ревидованья и розграниченья тых кгрунтов местских зъ кгрунтами шляхетскими зосланы, учинивши померу и назначивши границы кгрунтов местъских от кгрунтов шляхетских, листом своимъ мещаномъ Менъским то утвердил. Который листъ они до книгъ кгородских Менских на онъ часъ уписати дали были, а обавляючисе в пришлый часъ абы тот листъ розграниченья крунтов их яко не згинул, для всякого безпеченства, просили, абы тот выпис кгородский Менский до книг канцлярейских уписан был. Который, за прозбою их уписуючи, слово от слова таксе в себе мает:

Выпис с книг кгородских замку господарьского Менского.

Лета от нароженья сына божого тисеча пятсот семьдесят пятого месеца декабря осмого дня.

На враде кгородском господарьском в замку Менском, передо мною Миколаем Баньковскимъ, подстаростим Менским, от велможного его милости пана Гаврыла Горностая, воеводы Берестейского, старосты Менского, державъцы Каменецкого, постановившисе бурмистры места господарьского Менского: Остапъ Шоломъ, Василей Пашковичъ, Василей Лах, Иван Масленка, Иван Шишка, Яков Левдик, Федор Козел, Сила Пашкович, Олісей Легонович, а пры них райцы, лавники и посполство, мещане места господарьского Менского права Майдеборского, оповедали то, иж дей з допущенья божого город тутошний Менский згорел, в котором городе привилья и листы кгородские погорели на кгрунты наши местъские, от господара его милости с королем Польским нам наданые, в которых привильях и листех господарьских и границы тых кгрунтов местких описаные погорели. А их милость князи, паны, земляне господарьские повету Минского, которых двory именья до кгрунтов господарьских наших местских прылегли, тые границы наши старожытны псуючы и заходечы, через границу кгрунты господарьские местские до имень и дворов своих прыворочаючы и заходят. Яко-ж есмо били чоломъ господарю королю его милости Жыкгимонту Авъгусту, абы его королевская милость зослать рачыл намъ на ограниченьне ревизором, з рамени своего господарьского, границ наших местских. Тогда господаръ за чоломъбитьемъ нашим зсылати рачыл секретара своего его милости пана Венцлава Миколаевича, державцу Скирстомонского и Росенского, которым, за росказаньем господарьским, границы наши местские абъехавши и лист свой списавши, тые границы нам до вписанья книг Менских пры другом листе, намъ на пенези подводные от господара через него даном, дал. Который лист перед ваше милость на враде покладаемъ и просим, абы былъ для всякое певности до книг кгородских Менских уписан, кгдаж вжо тот лист до книг Менских есть уписанъ. А так я, подстаростий, того листу огледавши и читаного по достатку выслухавши, казал есми его до книг кгородских Менских уписат. Которы слово в слова вписуючы до книг такъ се в себе маеть:

З росказанья господара короля его милости и великого князя Жыкгимонта Августа, его королевское милости секретаръ, державца Скирстомонский и Росенский, Венцлав Миколаевич, будучи зсланным до места господарьского Менского для ревидованья кгрунътов, земля,

поль, сеножати и бору господарьского, которого мещане Менские его королевское милости права местского Майдеборского держать и уживают, щого они до скарбу господарьского поплат давать, то ест пенези подводные такъ же и стацыями послов и гонцов господарских и чужоземских подыймават повинны, за чоломбитьемъ их самых, подданных господарьских, мещан Менских, господару королю его милости с тое прычины, ижъ прывилия и листы ревизыйные, тым мещаном господарьским наданые, в которых были меновите описаны границы тых кгрунтов их, в городе Менском, з допущеня божего, дей погорели, а князи, бояре повету Менского старожитные границы тых кгрунтов их псують и некоторые земли, сеножати и бору, кгрунты господарские местские до дворов именов своих заходят. Ино я секретар для поданья уставы тому месту Менскому за пенези подводные и змену тых подвод, такъ же выписанья границ кгрунтов господарьских, месту Менскому належащих, зосланный от его милости господара короля будучи, тогды есми з маршалком господарьскимъ старостою и войтомъ Менскимъ паном Васильем Тишькевичомъ, маючи зъ собою бояр господарьских тогож повету Минского: князя Ивана Домонта, пана Петра Пятевича, пана Томка Рецгесевича, а пана Павла Тишу-лентвойта Менского, а пры насъ мещане господарьские Менские, маючи зъ собою подданных митропольих, замковых и монастырских, также князских, боярских, в месте Менском мешкающих и людей околичных, суседей розных панов, ведомцов тых границ, немало показовали границы свои кгрунтов господарьских, местских, где а в котором месте которое впрочем от их кгрунтов делять кгрунты князей, панов и бояр повету Менского.

Напервей ехали есмо з места Менского кгрунтами местскими дорогою Виленскою покуль кгрунты местские зашли. И приехавши до границы, которая делит с князем Крошинским, до речки Цны, которая речка лежит от места в мили, до пруда прозываемого Погорелого до гробли, а от гробли тая речка пошла обапол кгрунтами местскими и впадывает в реку Свислоч, а уверхъ тою речкою Цною до дороги великое, которая идет з места Менского до Дубовлян и Касыны, до мостка. Переехавши дорогу перекъ уверхъ тое-ж речки граница другая делит со Цною Касынскою до пруда Карнопелева—повелили мещане, же границу тая-ж речка делит с Карнопелемъ, а от речки аж под самое место Менское кгрунты господарские местские. От того пруда Карнопелева далее граница тых кгрунтов местских, которою есмо, ехали уверхъ тое-ж речки Цны далее до третего пруда Цынского монастырского Микольского Менского, а от того прудца Микольского, обмеж кгрунтами Микольскими, логом через дорогу Логойскую и Прылепскую до Молиновника; от Молиновника обмежу кгрунтами бору митропольего Прылепскими до Колюги; от тое Колюги у Глыбокий Лог; а от Глыбокого Логу лесомъ великим до узникля речки Слепни, которая речка Слепня кгрунтами местскими под место идет и упадывает в реку Свислоч. А от узникля речки Слепни ехали есмо дорогою Борысовскою до мостка, который мосток у великом лесу есть. Тамъ кгрунты местские по правой руце, ажъ под самое место. Далее до Колодезища селища Чурыловское; от селища Чурыловского до Озерища болота; от Озерища болота через дорогу Городишскую: там-же кгрунты и бор Городишский до границ кгрунтов местских прылег. А переехавшы поперок дорогу, которая идет з Менска до Городища на впрочем, прозываемые Вискитки, стороною логом

через дорогу Друцькую, которая идет з Менска на Черневъ бродъ до узникля речки Словти, до дороги Могилевское. Униз Словти граница делит местская зъ кгрунтами Трестенецкими. Тою ж речкою Словтью до селищъ Трестеницкихъ, а далее тою ж Словтью речкою, — ажъ до реки Свислочи до уйстья, где Словть у реку Свислоч упала. Тамже, у вилах, селище Трестенецкое, которое селцо с тых кгрунтовъ местных знесено и поселено на крунте господарском у речки — Егницы, которое селцо господарское отдано на монастыр Узнесенский Менский. От которого узникля речки Словти до устья у Свислоч, от речки до самого Менска кгрунты господарские Менские. От устья Словти у Свислоч реку, уверхъ опять узад до устья Слепни речки ехали есмо, которая теж у Свислоч упала. На которой рече Слепни повышей уйстья прудищо ест, менили—Даниловское. И переехавши Слепню, тамъ же берегомъ уверхъ реки Свислочи, по сеножатех, кгрунтах местных, не доеждчаючи села Молявицкого, прыехали есмо до броду называемого Гуменского на рече Свислочи. Тамже опять переехавши тот брод на тую сторону реки Свислочи, старец Молявицки Совостиянъ Котюх з мужами и подданные Шейпицкие, Данило з Стахом, которые на кгрунтах господарских местных седят из давных часов, до войтовства Менского от господаря наданы, вели по своих кгрунтах до курганья, где по правой стороне кгрунты Борыса Молявки граница делит с паном Служкою имения Гатовского, потом от того курганья до дороги Гатовское, далее до вочища Коробинки, а от Коробинки до селища Третьякова. От Третьякова селища граница сполосная с князем Толочинскимъ, двора Лошицкого, ручаем Третьяковымъ идет до реки Свислочи, до броду Мехедова на Свислочи. Тымъ бродомъ переехавши реку Свислоч,—до Молявицких кгрунтов, которые делятся уверхъ по половицы реки Свислочи зъ кгрунтами тогожъ князя Толочинского. Прыехавши на Воронцовскую сеножате уверхъ реки Свислочи до Мостища Старого и до кгрунтов села Шейпицкого, теж наданого на войтовство Менское, которое селцо на кгрунтых местных седит. Переехавши Мостищо, опять через реку Свислоч,—до дворыща войтовского, прозываемого Столова. От которого дворыща ехали вниз реки Свислочи до сеножати Поустовки. От Поустовки и берега вели границами панъ войтъ Менский, старец Молявицкий и мужеве з Молявок и Шейпич до сосонки кудрявое границою, которая делит кгрунты Молявицкие з кгрунтами Толочинскими Лошицкими; и от сосонки кудравое до курганья берозового гаю, минуячы Хоничи, на дорогу великую, которая идет з Менска через Лошицу до Переджыра. Тою доргою великою у речку Лошицу у мосток, от которого мостъка меновали границу свою панъ староста и войтъ Менский з старцом и подданными Молявицкими и Шейпицкими от кгрунту князя Толочинского двора Лошицкого до Логу Серебренного и лисьих ям; а от Логу Серебренного до самого места кгрунты местные и сеножати униз обапол реки Свислочи. А далее вели своими жъ границами и кгрунтами уверхъ речки Лошицы. А от того мостка по дороге, которая идет з Менска до Слуцка, до двора Сухое Лошицы князя Одинцовы, до прудца. А от того прудца менили границу свою Молявки, едучи з Лошицы Одинцовы к Менску, по правой руце дороги Слуцкое до Медвежого Логу. От Медвежого Логу местные кгрунты и поля менили, а по левой руце менили кгрунты местные. А от того прудца уверхъ Лошицы князя Одинцовы мещане вели своими вжо кгрунтами, где граница делит их кгрунты з кгрунтами князя Один-

цова, до границы Лошыцы и дворца митропольна. Далей уверхъ тоеж речки до дороги, которая лежит з Менска до Койданова. А на той стороне Брылевщина делитца через речку з мескими жъ кгрунты, которые кгрунты по самое место все местские. Тою ж речкою Лошицою уверхъ, которая делит кгрунты местские до прудца Петровского, где и двор за речкою. От того прудца через дорогу, тою ж речкою, которая идет з Менска до Вовъчкович. Через тую дорогу переехавшы по двор Сухоровский пана Коревича до узникля тоеж речки Лошыцы. От узникли пошли логом ажъ до Чортова камня, на котором знаки ест, от камня Чорътова логомъ ку узречью вверхъ речки Дививелки, прозываемой Тарасовки, и тым же узречьемъ униз тое речки ку дорозе великой Тарасовской, ку мосту на той же речце, через которы ездят до Ракова. От которого мостка и речки менили, иж дей кгрунты господарские местские ажъ до самого Менска. А через тую дорогу Тарасовскую ехали есмо по сей стороне от Менска берегомъ речки Дививелки униз до Красное Луки, которую косят на господара. И тамже то речка Дививелка, прозываемая Тарасовка, у реку Свислочъ упала напротивко самых Заречан. Меновали мещане, иж дей до самого Менска кгрунты и сеножати господарские местские. А переехавшы через гатку реку Свислоч до села Заречан менили мещане иж тое село на кгрунте господарском седит. Якож ехали есмо от села Заречан к Менску дорогою великою, также нижей Заречан, от гатки дорогою едучы, па правой руце до реки Свислочи сеножати господарские замку Менского до городища вниз реки Свислочи. И прыехали есмо до городища Бориславля: кгрунты и сеножати до самого Менска господарские местские. А едучы дорогое тоуж великою от городища Бориславля, от которого городища Бориславля по правой стороне ажъ до реки Свислочи кгрунты и прытеребы, и сеножати господарские местские, а по левой руце бор и кгрунты князя Крошинского. Далей тоуж дорогою, которая кгрунты местские граничит с князем Крошинским, ехали есмо кгрунты местскими мимо до речки Цны и дороги великое Виленское. И приехавшы уверхъ речки Цны и переехали тую речку до прудца Погорелого, где се граница кгрунтов местских списовать почала и тамъ же се кончита. Тамже меновали мещане, иж дей от того прудца Погорелого по самое место кгрунты и сеножати места Менского.

За высланьемъ господарским, на сем лист мой ревизорский мещаномъ господарским Менским права Майдеборского дал есми, под печатью моею и с подписом руки моее.

Писан у Менску, лета божого нароженя тысяча пятсот петдесят сего, месяца октебра второго дня.

У того листу граничного печать прытистненая одна. А подпис руки письмом руским тыми словы: Венцлав секретар.

Которое ж тое оповеданье панов бурмистров, радец и всих мещан господарских Менских права Майдеборского, и лист ревизейный пана секретаров списанья по достатку границъ местских, до книг кгородских Менских ест записано, с которых и сес выпис с книг под печатью моею, подстаростего, паномъ бурмистром и всим мещаном Менским ест выдан. Писан у Менску. У того выпису печат прытистненая одна, и подпис руки писара кгородского Менского тыми словы: Якуб Михайлович, писар кгородски Менски.

А по уписаню того выпису кгородского Менского сес выпис с книгъ канцелярьских его королевское милости мешаномъ места Менского есть выдан.

Писан у Варшаве, лета бож. нарож. 1600, месеца марца 8 денъ.
Матей Война писар.

№ 21.

1562 г., красавіка 7. Вільня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап., № 44, л. 8 адв.—9 адв.¹⁾

Листъ пану воеводе Подляшскому маршалку господарскому, старосте Менскому, пану Василью Тишквичу, на держанье броваровъ и солодовен в месте Менскомъ, до живота его даный.

Жыкгимонт Август, божаю милостю корол Полский, великий княз Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий, Лифлянтский и иных.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, што перво сего дали есмо воеводе Подляшскому, маршалку нашему, старосте Менскому, пану Василью Тишквичу в месте нашемъ Менскомъ, старостве его милости, властнымъ накладомъ его бровары || и солодовъни побудовать и што до них належати будет водле потребы способити и на правити, а за тотъ накладъ свой, што на будованье броваровъ и солодовень наложить, и к тому, з ласки наше господарское узычаючи ему в томъ пожитку, дозволили есмо ему были оные бровары и солодовъни на себе по тому, яко устава наша коло того в месте нашемъ Берестейскомъ описана, держати и пожитку з них приходячого, доброволне вживати, на три годы, то есть: почавши отъ свята светых апостол Петра и Павла в року нынешнемъ шестьдесятъ второмъ, ажъ через три годы, до тогожъ свята светого Петра и Павла в року шестьдесятъ пятомъ, яко ширей на листе нашемъ, перво сего отъ нас ему даномъ, описано.

Ино мы тепер за прозбою его милости, з ласки наше господарское, тые бровары и солодовни в месте Менскомъ дали ему и симъ листомъ нашимъ даемъ держати до его живота, вживаючи всих пожитковъ с тыхъ броваровъ и солодовень, водле уставы места нашего Берестейского. И даемъ волность пану воеводе кому хочечи отъ себе тые бровари и солодовъни оренъдовати. А мы до живота его милости тых броваровъ и солодовень з рукъ, заведываня и уживаня его брати и пожитковъ отъ того приходячих намъ господару привлащати и никому иному того аренъдовати и пожитковъ оных узычати не маем.

И вжо через вес тотъ час верху мененый держаня тыхъ броваров и солодовень, ништо с подданных наших тамошних не будет мочи жадное переказы ему делати || и трудности задавати и броваровъ и солодовен в домех своих, яко наши подданные, такъ тежъ на волости тамошней Менской и князи панове и духовъные не мають мети, под закладомъ нашимъ двема сты копами грошей, которого

¹⁾ Такі-ж самы привілей записаны у Книзе Записау № 45, л. 128 і адв.

закладу на нас господара половица, а на пана воеводу Подляшского половица приходит маеть. Нижли кождый маеть солоды в тых солодовнях, черезъ пана воеводу збудованых, брати и пиво варити и меды в наших броварах сытити. А пан воевода Подляшский або арендаръ его, естли бы онъ кому тые пожитки арендовалъ, маеть ся справовати в тых броварех и солодовнях, яко около того описана естъ Устава Берестейская. А по животе пана воеводине тые бровари и солодовни со вѣсимъ начinemъ мають быти взяты на пожитокъ скарбу нашего.

И на то пану воеводе Подляшскому дали есмо сесь нашъ листъ з нашою печатю и подѣписанемъ руки наше господарское.

Писан у Вильни, лета божего нароженья тисеча пятьсотъ шестьдесятъ второго, месеца апреля сегого дня.

Подпис руки гдѣрское и пана канцлерова.

№ 22.

1565 г., верасья 7. Горадня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 45, л. 99 адв.—102 адв.

Аренда жидом Давыду Шмерлевичу, Изаку Бродавце и Авраму Длукгачу знову мыт Подляшских, Менское и Виленское комор.

Жикгимонт Августъ, божью милостью корол Полский, великий князь Литовский, Русский, Прусский, Жомойтский, Мазовецкий, Лифлянтский и иныхъ.

Ознаимuemъ симъ листомъ нашимъ.

Што перво сего арендовали есмо подданымъ нашимъ Давыду Шмерлевичу, Изаку Бродавце а Авраму Длукгачу, жидомъ Берестейскимъ, мыта наши, напервей Подляшские || комори, на годъ, за три тисечи копъ и за триста осмъ копъ грошей, другую комору Менскую и Виленскую, такежъ на годъ, за полътори тисечи копъ грошей, а третью комору Новгородскую за чотыриста копъ грошей. А к тому надъ тую всю суму, вышей описаную, со всихъ тыхъ трехъ комор по томужъ на кождый годъ по сту копъ грошей они до скарбу нашего давали. А то имъ арендовали есмо были на семь летъ. Которой аренде ихъ остаточный рокъ выйти маеть о новомъ лете, которое будетъ на початку року тисеча пятсотъ шестьдесятъ семомъ.

Ино тыежъ подданые наши Давыдъ Шмерлевичъ, Изакъ Бродавка а Аврамъ Длукгачъ, били намъ чоломъ, абыхмо по выштью аренды ихъ первое тые вси мыта ешче на три лета имъ арендовали, хотечи сумы на кождую комору до скарбу нашего повышити, то естъ на мыта Подляшские на первшую суму шесть сотъ копъ девеносто и две копе грошей, то всего с першою сумою чотыри тисечи копъ грошей, а на комору Менскую семь сотъ копъ грошей, всего зъ сумою первшою две тисечи и двести копъ грошей, а на комору Новгородскую сто и тридцать копъ грошей, вчинить с першою сумою пять сотъ и тридцать копъ грошей. А што первой на вси тые комори надъ тые сумы менованые по сту копъ грошей до скарбу нашего давали, то и тепер давати хочуть. А при тыхъ комо-

рахъ, жебыхмо имъ и мостовое в местечьку нашомъ Мостехъ за сто и семьдесятъ копъ грошей арендовали.

А такъ мы для большого пожитьку и повышенья таковое сумы в скарбъ нашъ, по выштъю аранды ихъ первшое, арендовали есмо и симъ листомъ нашимъ арендуемъ имъ тые помененые мыта наши на три годы, почонши от нового || лета, которое будетъ на початьку року тисеча пятьсотъ шестьдесятъ осмомъ ажъ до тогожъ дня нового лета, которое маеть быти такежъ на початьку року тисеча пятьсотъ семьдесятомъ, то есть на первой мыта Подляшские: комору Берестейскую з восковничимъ и зъ соленичимъ, и звыкалым мытомъ отъ товаровъ купецкихъ, и комору Городенскую, Бельскую, Дорогицкую и с прикоморками в Каменьцу, у Войню, в Лосичахъ, ув Угрове, в Техоновцы и з ыными прикоморками, где кольвекъ будъ у местахъ и в селахъ нашихъ господарскихъ и князьскихъ, паньскихъ и духовныхъ здавна мыта наши и сторожа звыклая бывала. Тые мыта Подляшские, вышей мененые, арендовали есмо имъ на кожъдый годъ за чотыри тисечи копъ грошей. Другую комору Менскую и Виленскую, со всими звыклыми ку нимъ прикоморками, арендуемъ имъ на кожъдый годъ за две тисечи копъ и за двести копъ грошей. А третюю комору Новъгородскую, такъ же зо всими прикоморками, ку ней здавна належачими, арендовали есмо имъ за пятьсотъ копъ и за тридцать копъ грошей. А особливе над тую всю суму, вышей описаную, мають они в кожъдый годъ при тыхъ пене-зя хъ мытных до скарбу нашего давати со всихъ трехъ комор по сту копъ грошей. К тому при тыхъ же мытехъ нашихъ арандуемъ имъ мостовое в местечьку нашомъ Мостехъ за сто и за семьдесятъ копъ грошей. Которую суму мають они в скарбъ нашъ платити, в кожъдый годъ на две рате, то есть половицу тое сумы до скарбу нашего они будутъ повинъни давати на день светыхъ апостол Петра и Павла зо всихъ трехъ комор и з мостового в Мостехъ, обраховавши с кожъдое з особна половицу, штобы || на годъ пришло, а другую половицу пенезей на новое лето, в кожъдый годъ, до скарбу нашего платити мають, ажъ до выштъя тыхъ помененыхъ трех годовъ. А тепер они на початьку заплаты за первший годъ и за рату дали напередъ до скарбу нашего две тисечи копъ и двести копъ грошей, што имъ за рату первшого году в скарбе нашомъ на личбу принято быти маеть.

А естли бы, чога боже вховай, яке вторгненьне неприятелское до панства нашего Великого Князьства Литовского которого часу пришло, або голодъ, albo поветрее з воли божьи замножилось, звлашча в тыхъ поветахъ, где они тые мыта и комори отъ насъ арендовали, тогды по томъ мають они намъ дати того ведомость и причину показати достаточне, въ якъ великую шкоду черезъ неприятеля, або за поветреемъ, albo отъ голоду попали. А мы, вырозумевши слышную прозьбу ихъ и причину, водъле баченья нашего господарского кажемъ имъ, што з ласки наше с тое аранды вытрутити, або пакъ на выдержанье с тыхъ же мыт якую комору до часу певного имъ злетити, ижъ бы ся для зуполное заплаты до скарбу нашего, водле тое аранды поратовати могли, яко того у в арандахъ обычай звык-лый бываеть.

К тому тежъ они, мытники наши, слугъ своихъ, которыхъ будутъ на месцу своемъ на коморахъ головныхъ и на прикоморкахъ заставовати, кому бы колвекъ якая потреба до нихъ была, мають сами

судити, а воеводове, старосты, державцы и их наместники, войты и бурмистры, до их слугъ ничего мети не мають, звашча в речахъ мытньныхъ и промытахъ звыклыхъ, окромъ кривавыхъ чотырохъ причинъ: если бы ся || отъ слугъ ихъ який квалтъ або забойство, або пожара, або пакъ разбой кому сталъ, таковыхъ врадники замковъ и дворовъ нашихъ мають и вольни будутъ судити и радити подле ихъ правъ и привильевъ жидовскихъ. Ведъ же самыхъ тыхъ мытньниковъ нашихъ особъ во всякихъ речахъ, буд купецькихъ и мытньныхъ, або и кривавыхъ яко ся вышей поменило, не маеть никто з воеводъ, старость, державецъ, и з ихъ наместньниковъ судити, одно мы, господаръ, або подьскарбий нашъ земский. Притомъ не мають тые мытники наши никому з мытньныхъ пенезей на листъ нашъ инакъши давати, одно на таковой, где будетъ подпись руки наше господарское, або подьскарбего земского, с которого мы, господаръ, личьбу со всего возьмемъ.

А што есмо з уфалы соймовое дозволили княжatomъ, панятомъ и всей шляхте тутошьнего паньства нашего провадити безъмытне до Кгданска всякое збожъе з гуменъ и з властньного господарства ихъ, и товари лесные, в пушчахъ ихъ и накладомъ ихъ выробленые, тогда кажъдый с князей, пановъ и шляхты, хто попровадитъ таковыя збожъя и товари свои властньные, мають мети листы наши безъмытньные с подписью руки наше, або подьскарбего земского, а которые бы з нихъ таковыхъ листовъ нашихъ вольныхъ безъ мыта для пропушченья збожъя альбо товаровъ лесныхъ до Кгданьска не мели, тогда таковой кожъдый отъ збожъя и товаровъ лесныхъ, будъ з власныхъ ихъ гуменъ и лесовъ, або скупленое кгда бы проводилъ, маеть имъ, мытникомъ нашимъ, мыто звыклое дати, водле давньного обычаю. Нижли хтобы листы наши с подьписью руки наше волные отъ мыта || на збожъе и товари свои власные а не купленые в себе мелъ, за таковыми листы нашими они, мытники наши, тые збожъя и товари доброволне пропускати мають, зоставуючи при себе оные листы наши безъмытньные, а к тому ешче и квиты отъ тыхъ, кому што за листы нашими безъмытньными пропуспятъ, они брати мають. За которими квитами при таковыхъ листехъ нашихъ безъмытньныхъ, ижъ они такъ немалую суму на тые мыта повышыли, хочемъ и обещуемъ имъ на личбе в скарбе нашомъ казати примовати, то все, што-бы за збожъе и товари, черезъ нихъ пропушчоные, мыта имъ прийти мело.

А што ся дотычетъ законниковъ обоого закону, римского и греческого, и тежъ стрельцовъ, пушъкаровъ и иныхъ ремесниковъ замковъ нашихъ, которимъ водлѣ фуньдатовъ костельныхъ, а ремесниковъ подле звычая а умовы давное першие мытники наши платили, в кожъдый рокъ або квартал, тогда и тые мытники наши мають с пенезей мытньныхъ аренды своею таковымъ всимъ суполна заплату чинити. А то имъ водлѣ реестровъ давньныхъ маеть в скарбе нашомъ на личбе примовано быти.

Теж тые мытники наши мають ся заховати у бранью мыта противко нашимъ и чужоземскимъ купъцомъ, во всемъ водлѣ стародавнего обычаю, по чому и першие мытники отъ всякихъ товаровъ мыто звыклое бирали, а прибавляти и ниякихъ новинъ вымышляти не мають. А хто бы ся промытил и прокрадшися черезъ комору мытньную, мыта звычайного не заплатил, таковыя купъцы вездѣ мають быти гамованы и промычываны подлѣ давное звыклости, которое промыты з ведомости врадов || нашихъ, где бы ся промыта притра-

фила, мають на нас, господара, половицу давати, а собе брати другую половицу. О чомъ будутъ повинъни потомъ давати ведомо намъ господару, а вне бытности нашей у великомъ князстве, ино подъскарбему земскому для того, зъ якое причины промыта вросеть и если нас спольна половица тое промыты дойдеть. А где бы зъ якого упору ихъ уросла промыта, жебы невинъне кого загамовали, тогды таковым всимъ кому бы якое загамованье и омешканье на ярмаркъ учынили, мають добре с права шкоды нагородити, а мы и скарбъ нашъ не маем на томъ за ихъ недозреньемъ шкодовати, а пакъ ли бы бы они кого слушъне промытивши половицы наше не сполна намъ выдали, або затаили, тогды мы albo подъскарбий нашъ земский выведавъши ся о томъ достаточъне, а возьмъши науку отъ нас, маеть ихъ карать, яко тыхъ, которые скарбъ нашъ уменьшиваютъ, и затаиваютъ наши пожитъки. Которий выступъ ихъ естълибы ся притрафилъ, заховываем на ласку нашу господарскую.

И на то есмо дали тымъ мытъником нашимъ сюю нашу аренъду з нашою печатью, и с подъписью руки наше.

Писанъ у Городъне лета, божъего нароженья тысяча пятсотъ шестьдесятъ пятого, месеца сеньтябра семого дня.

Подпис руки господарское

Остафей Волович писар.

№ 23.

1569 г. липеня 16. Люблин.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 50, л. 301—306 адв.

Потверженъе всимъ мещаномъ места Менского привилею первой сего имъ на право Майдимбургское и на иные речи и волности даного и до того паданъе еше иныхъ речи и свобод вечными часы.

Жикгимонт Августъ. Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотритъ, або чтучи его услышитъ, нинешнимъ и на потомъ будущимъ, кому будетъ потреба того ведати.

Били намъ чоломъ бурмистры, радцы и вси мещане места нашего Менского || и покладали перед нами листь привилей нашъ, на паркгамине писаный, с привесистою печатью панства нашего Великого Князьства Литовского и с подписаньемъ руки наше гдрское, которимъ есмо потвердили имъ вси листы и привилья ихъ, от продков нашихъ, королей и великихъ князей Литовскихъ, которими надано тому месту Менскому право Майдымбургское и войтовство, и иные многие речи, чого они завжды за тыми листы продковъ нашихъ ихъ млсти доброволне вживали и правомъ Майдымборскимъ водле наданья ихъ млсти справовалисе. Нижли тые вси листы привилья их, от продковъ нашихъ имъ паданые, в замку нашомъ Менскомъ у схованю были зложоны, то пакъ, кгда з допущенья божого тотъ замокъ нашъ згорель, на он час тые вси листы ихъ тамъ зостали и огнемъ погорели.

И били намъ чоломъ, абыхмо тотъ первший листь привилей нашъ еше на теперешнемъ сойме спольнымъ, становъ Великого Князьства Литовского зъ станы Коруны Польское, в Люблине зложоном, потвер-

дили и тежъ абыхмо дозволили имъ:—двор гостинный в месте тамошнемъ Менскомъ на местцу слушномъ для стояння купъцовъ збудовати и постоянное и покоморное по тому, яко то в ынъшихъ местахъ нашихъ заховывається, на ратушъ на потребу местскую брати; и в рече Свислочи, поколе сеножати ихъ местские зашли, водлугъ обычаю давного сетми рибу ловити; и которую капъщизну с корчомъ места тамошнего в кождый год от меду по копе грошей, от пива по копежъ грошей, а от горельки по полькопы грошей дають, жебыхмо то имъ меновите в листъ нашъ уписати казали; а каждый ремесникъ, в месте нашемъ тамошнимъ Менскомъ мешкаючи, ижъ бы в цехъ уписавшися робиль.

Ино мы того листу привилью нашего, перво сего имъ от нас даного, огледавши, велели его слово от слова в сес нашъ листъ уписати и такъ ся в себе маеть:

Во имя боже станьсе.

Ижъ гдебы вчинъки людские, которые обычаемъ хрестиянскимъ кончаються через твердость листовъ, ку вечности не приведены могли бы потом с памяти людское старостью выходить, а про то мы, Жигимонт Августъ, з ласки божей король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий и иныхъ, чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотрить, або чтучи его услышитъ, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будетъ потреба того ведати.

Били намъ чоломъ вси мещане места || нашего Менского и поведили перед нами, ижъ от предковъ нашихъ, королей и великих князей ихъ мѣсти, надано и опатрено было тое место нашо Менское через листы и привилы ихъ мѣти правомъ немецкимъ Майдемъборскимъ, и войтовство и иные многие речи были имъ тамъ наданы в вольности на листех их мѣсти описаны, которых они завжды за тые листы предковъ нашихъ, ихъ мѣти, добровольне вживали и у праве немецкомъ водле уставы и наданья ихъ мѣсти справовали. Нижли тые вси листы и привилы ихъ, на оборону вольностей ихъ от предковъ нашихъ имъ подаваные, в замку нашомъ Менскомъ в схованью были зложоны. То пакъ кгда, з божьего допущенья, тотъ замокъ нашъ Менский недавныхъ часов згорель, тогды тые вси листы тамъ застали и огнемъ погорели, а они для того ни при чомъ остались и до нас, гдѣра, в томъ се утекли, абыхмо воли предковъ нашихъ иначе не отменили и знову имъ листомъ нашимъ подтвердили и умоцнили.

А такъ кгдажъ они, за наданьемъ предковъ нашихъ, тое вольности уставы ихъ мѣти уживали и листы привилы их у себе мелы, которые, з божого допущенья, в замку Менскомъ погорели мы, не хотечи воли и постановенья предков нашихъ ихъ мѣти иначе отменить и тому месту и подданымъ нашимъ тамошнимъ Менскимъ когого тымъ знищенья и втиску вделати и хотечи за щастливого панованья нашего вси права и вольности хрестиянские розширити и ихъ прибавити и от предковъ нашихъ славное памяти ихъ мѣти наданье подтвердить и умоцнити, тыхъ подданныхъ нашихъ мещанъ Менскихъ при тыхъ всихъ вольностяхъ их, от королей и великихъ князей ихъ мѣти наданныхъ имъ, ихъ zostавили и тымъ листомъ нашимъ zostавуемъ.

На первой выймуемъ тое место нашо Менскъ с права Литовского и Руского, которое коли тамъ будет держано, у право немецкое Майтборское переменяемъ, и на вечные часы уставляемъ, и даемъ

знову обычай подлугъ того права Майтборского зуполное раженье и всю уставу, отдаляючи того места вси уставы и обычаи права посполитого земьского.

А про то подлугъ того права Майтборского в месте вышей речономъ Менскомъ войтовство, водле первого наданья уставляемъ и тым нашимъ листомъ тое войтовство надаемъ, записуючи войтови нынешнему и всимъ, на потомъ на его местцу будучимъ, третий пенязь ото всихъ судовъ и винъ судовыхъ. Тежъ || придаемъ к тому войтовству две клетки мясных с платомъ ихъ; а иные клетки вси и плат з них маеть быти на ратушу, ку пожитьку местскому. Такижъ придаемъ в моць войтовскую и две корчмы волныхъ с платомъ ихъ, с чотырма копами грошей.

Тежъ хочем, абы вси, в томъ то речономъ месте нашомъ Менском мешкаючие, на которомъ коли местцу, права того Майтборского поживали и ему во всих речах повинъни были и в каждомъ деле послушни, а тые вси люде выймуемъ от права городского и боярского, отдаляемъ ихъ и вечне вызволяемъ всихъ того места людей от судов и от моцы всихъ воевод и панов, старост, наместников, судей и всих врадников всего Великого Князьства Литовского, такъ ижъ перед нами о которыхъ кольве речах будутъ позвани на правене будутъ повинъни стояти, ани имъ отповедати. Але естли з них хто будетъ кому чимъ виновать, маеть имъ справедливость статися перед войтомъ ихъ и бурмистры, и рядцы. А естли войт альбо бурмистры будутъ видетися несправедливы, тогды о тую речъ мають быти позвани перед нас самыхъ и имъ отповедати, которых же маемъ тымъ правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ от подвод, которые даивали, ино вжо на потомъ на потребности наши земьские подводы мають давати коли увидятъ подводный листь, сыгнетом нашимъ запечатованный.

Такижъ вызволяемъ ихъ от сторожи, которую-жъ к нашей потребе толко мають давати.

Тежъ кроме Вилневцовъ ни одинъ купец иного места не будетъ мочи мети инако куповати и продавати, только под тою мерою, в томъ листе на долу выписаною; напервей воски штукою або по поль берковеску; соболи, куницы и дхоры по сороку; белку, горностая, ласицу и норицу по польтретяста; попель а смолу лаштомъ. А того не маюць куповати в лесехъ, ани в борех, ани в селах, только на местах. Тежъ мають продавати сукна поставомъ; соль лаштомъ; перец, имъбер, микгдал и инъшие зелья простые в камен; шафран, мушкаты, кгоздики и квет мушкатовый, кгалкган, цетвар и инъшие зелья фунтом; фикги, розынъки кошомъ; вино какое колвек и пиво немецкое и иное питье чужое бочкою целою; сокери, ножи и инъшие речи таковские тахромъ, або в тузин; железо, олово, медь, цынъ, мосендзь и иные речи таковыя цатнаромъ. Тые купцы чужие не будутъ смети под мерою инъшою ани продавати, ани куповати только какъ на верху выписано. А естлибы который смелостью своею || иначей учинилъ, тогды тую куплю до коморы наше войтъ на нас озметь.

Допуцаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важницу и тежъ капницу и весь воскъ тамъ же растопленный печатью ихъ мають знаменовати и с того вжитки ку посполитому доброму мають заховывати.

Полецаемъ такиж войту и бурмистромъ, на тотъ час будучимъ, вси местца пустые в месте и округъ места и поля наши ку осаженью и розмноженью людей. Нижли што пашня наша городовая, в тые поля мешчаномъ не вступатися.

Даем тежъ доброволенство всимъ мещаномъ подле давного обычаю брати дерево на будованье домов ихъ и тежъ на кухню в борах и в лесех за три мили около места, в наших борах и в лесех, и в пущахъ, кроме бортого дерева, которого рушати не смеють.

Такижъ где перед тымъ скот свой, быдло, они пасывали и нинѣ доброволно имъ без кожного нагабанья тамъ же паствити.

И мають тежъ збудовати лазню посполитую ку пожитку местцкому, где местце оберуть подобное.

И тежъ на местцы годномъ мають справити ратушь, под котрымъ жо будутъ мети крамници и клетки хлебные, и комору пострегальную. И тамъ же на ратушу мають мети бочку мерную и медницю зъ знаменемъ местскимъ, с которых же речей вси вжитъки войт з бурмистры ку местской оправе ховати будутъ.

Мають быти в месте перворечономъ дванадцать рядских, котрые жъ радцы з войтомъ посполите мають обирати промежку себе на каждый год дву бурмистров, котрых руками обаполне з войтомъ посполство маеть ражено быти.

Хочем тежъ, ижъ бы тое место нашо цыншъ з корчмы в каждый год, подле стародавного обычаю, суполна намъ давало.

По давному такимъ, коли положим серебчизну нашу великую и малую, по всимъ городомъ нашимъ и местамъ, и волостямъ в нашомъ паньстве Великомъ Князьстве Литовском, и на тое нашо место, мають намъ серебъщину давати так, яко и иные наши места, без каждого вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и с промытою мають мытники наши держати, котрымъ коли продадимъ во в покой подле || давного обычая.

Такиж дозволяемъ имъ ку местскому пожитку млын збудовати на местцу подобномъ на реце на Свислочи, а старого млыну, котрый же к замку прислухаеть, не мають опустити.

Такижъ тому месту нашому Менскому даемъ и записуем, и дозволяем зупольне тымъ ся правомъ Майтборскимъ судити и рядити, а надо все то мы большое право себе зоставуем.

А над всихъ тыхъ речей свидетельства и лепшую мощность печать нашу казали есмо привесити к сему нашому листу.

А при томъ были панове рады наши ихъ млти: князь Павел—бискупъ Виленский; князь Валериян—бискупъ Луцкий и Берестейский; князь Янъ Андрушевичъ—бискупъ Киевский; воевода Виленский маршалокъ земский, канцлер нашъ староста Берестейский, державца Борисовский и Шовлянский, панъ Миколай Радивиль; панъ Виленский державца Упитский, панъ Григорей Григорьевичъ Остиковича; воевода Троцкий, державца Лидский, Василишский, Белицкий и Сомилишский; панъ Миколай Юревичъ Радивиль; панъ Троцкий, староста Жомойтский, державца Плотелский, Вилкейский и Телшовский; панъ Яронимъ Александровичъ Ходкевича; воевода Киевский, державца Чернобыльский; князь Фредрихъ Глебовичъ Пронский; воевода Полоцкий; панъ Станиславъ Станиславовичъ Довойно; воевода Новгородский маршалокъ дворный, подскарбий земский, староста Слонимский и Мстибоговский; панъ Иванъ Горноста; воевода Витебский; панъ Станиславъ Петровъ Кишка, а воевода Подляшский, державца Кревский и Мозырский—панъ Миколай Войтеховичъ Нарбутъ.

Писанъ у Вилни, под леты божого нароченья а̄ ф̄ пятдесять второго (1552), мца декабра двадцать осмого дня, индыкта десятого.

И кгдажъ они за листами и привильями продков нашихъ королей и великихъ князей ихъ млти тое вольности вживали, и отъ насъ они перво сего заставены. Мы з ласки наше гдрьское на чоломъбитье ихъ то чинячи и тепер ихъ при томъ всемъ, яко вышей поменено, зоставуемъ.

И еще дозволяемъ мещаномъ Менскимъ в месте тамошнемъ Менскомъ двор гостиный на местцу слушномъ для стоянья купцовъ збудовати и постенное и покоморное по тому, яко у в ынъшихъ || местехъ нашихъ заховывааетъ, на ратушь на потребу местскую брати, а послы и гонцы наши, и князи панове и дворане наши в томъ дворе гостиномъ, который черезъ нихъ збудованъ будетъ, становитися не мають.

А в реце Свислочи, поколе сеножати ихъ местские зашли, рыбу сетми водлугъ обычаю давного ловити имъ дозволяемъ.

А капъщизну с корчом места тамошнего по тому, яко и первой сего плачивали, от меду по копе грошей, от пива по копежь грошэй, а от горельки по полькопы грошей, по тому жъ они и тепер до скарбу нашего давати повинни будутъ.

Тежъ войтъ и бурмистры места нашего тамошнего, на каждое ремесло старость обравши, установити мають, абы каждый в месте тамошнемъ мешкающий от сего часу всякое ремесло в цех уписавшия робиль, а хтобы смель ремесло робити и его вживати не вписавшия в цех, такового ремесло от войта и бурмистров на ратушь забирано быти маеть.

На што на все листъ нашъ даемъ и подтверждаемъ то имъ симъ листомъ нашимъ. Мають они у праве Майдемъбургскомъ и во всихъ члонкахъ и артыкулахъ по тому, яко вышей в семъ листе нашомъ поменено и описано, непорушне захованы быти на вечные часы.

А на твердость того сес листъ нашъ рукою нашою грскою есмо подписавши и печать нашу к нему привесити казали.

Писанъ у Люблине. Лет бож. нарож а̄ ф̄ ꙗ̄ (1569), месяца июля г̄ (16) дня.

Подпис руки гдрьское.

Михайло Гарабурда, писар.

№ 24.

1571 г., сакавіка 10. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 50, л. 345 адв.—346 адв. 1).

345

Привилей мещаномъ Менскимъ на два ярмарьки в месте Менскомъ в каждый год и на позволенье мостовое на реце Свислочи, на передместю Менскомъ, от людей купецкихъ брати.

Жикгимонт Август, божью милостью корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецький, Лифлянтъский и иныхъ.

Ознаймемъ симъ листомъ нашимъ нынешнимъ и на потомъ бучимъ, всимъ посполите и каждому зособна.

1) Такі-ж акт записаны ў Кн. Зап. № 51 л. 280-281 з датай 1581 г. лютага 10.

Били намъ чоломъ бурмистры, радцы и вси мещане места нашего Менского и повелили перед нами, ижъ от немалого часу, яко з неприятелемъ нашимъ княземъ великимъ Московскимъ валка почалася, гетмани и войски наши, и послы наши через место тамошнее Менское часто-крот хоживали, и люд нашъ служебный, немалый час уставичне тамъ у нихъ мешкаючи, великие трудности имъ задавалъ, для чого на маестностях своихъ знищене || немалое приняли. А к тому те пер, з расказанья нашего, порадокъ в месте тамошнемъ чинечи, дома свои знову на инъшие местца переносят и будують, звлаща от пана бога великимъ неврожаемъ от колка лет скарани будучи, просили, абыхмо ласку нашу гдръскую учинили, а для запоможенья того места Менского и ихъ, подданныхъ нашихъ, два ярмарки в месте Менскомъ, в кождый год на часы певные, то есть: одинъ на ден светого Ильи пророка, а другий на три короли—свято римъское, звычайемъ иншихъ местъ нашихъ, постановили. А к тому особливе на двухъ мостех, которые они на реце Свислочи, на передместью Менскомъ, властнымъ своимъ накладомъ збудовали, мостовое, от людей купецкихъ, по певной уставе имъ на себе брати дозволили, и то все листом нашимъ имъ упевнили и утвердили.

А такъ мы, з ласки наше гдръское, на чоломъбитье мещан нашихъ Менскихъ, с причинъ верху описанныхъ, то есмо учинили и в месте нашем Менскомъ два ярмарки в кождый год: одинъ на ден святого пророка Ильи, а другий на три короли, свято римъское, постановили есмо и симъ листомъ нашимъ постановляемъ на вечные часы, которые от дня первшого святъ помененыхъ починаться, а через две недели зуполные трвати мають. А на тые ярмарки люди купецкие всякого стану такъ с панствъ нашихъ, яко и чужоземъские, з всякими товарами своими до места Менского ездити, гандлев, купецтва и товаров вшелякихъ уживати мають, не платечи на коморе мытной Менской и на прикоморкахъ, ку ней належачих, мытъ нашихъ старых и новых, торгового и иншихъ некоторыхъ поборов и податков от речей, нижей описанных, то ест: от жита, и от иного всякого збожья, от хмелю, такъже от быдла живого, и от мяса свежего и солоного, быдлячего и свиного, от рыбъ свежихъ, солоних, вялыхъ и мерзлыхъ, от белужины, осетрины, и от икры осетриное, от вьюнов и иныхъ всякихъ рыбъ великихъ и малыхъ, от меду пресного, от соли и селедцовъ, и от иныхъ всякихъ речей, ку живности належачихъ, яко кольвекъ названых, через цалые две недели, поколь ярмарокъ стояти будетъ,—такъ, ижъ хто кольвекъ тыми вышей меноваными речми || в тые ярмарки торговати и ихъ продавати в месте Менскомъ будетъ, и тые, хто то купить,—на коморе Менской и на прикоморкахъ, ку ней прислухающих, мытъ нашихъ старыхъ и новыхъ, такъ же поборовъ торгового и иншихъ платов мытникомъ и арандаромъ нашимъ и тежъ старостамъ Менскимъ, врядникомъ ихъ и вряду Менскому и никому иншому, ничого давати и платити не мають и не будутъ повинни вечне.

А к тому дозволили есмо и симъ листомъ нашимъ дозволяемъ мещаномъ нашимъ Менскимъ вечными часы брати на мостехъ тыхъ, которые на реце Свислочи накладомъ своимъ збудовали, мостового з людей купецкихъ от каждого коня по полугрошку,—а от людей сельскихъ, которые збоже до торгу на продажу возят, от воза по пенею одному, але от шляхты и людей переждчих и от подвод шляхетскихъ, которые бы збоже, або иншие якие речи, ихъ властные, не на прода-

жу ~~везли, мостового брати не маюг, а тые мосты на Свислочи мешчане~~ сами завжды знову будовати и направовати будутъ повинни.

И на то дали есмо мешчаномъ нашимъ места Менского сес нашъ привилей, которий на твердость всихъ речей, в немъ описаных, под-писавши рукою нашою гдрѣскою и печать нашу к нему привесити есмо казали.

Писан у Варшаве, лета божого нароженя а̄ ф̄ оа̄ (1571), мѣа марта 1̄ (10) дня.

Подпис руки гдрѣское.

Матей Савицкий, писар, староста Мельницкий, войский Дорогицкий.

№ 25.

1576 г., листопада 12. Торунь.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 61, л. 5. 1).

*Прывілей Марціну Тышкевічу на Менскае войтаўства.

Stephanus, dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Liwoniae, Podlachiae, Wolhiniae, princeps Transilvaniae etcet. Significamus praesentibus litteris nostris, universis et singulis, harum notitiam habituris.

Exhibuisse coram nobis generosum Martinum Tyszkiewicz litteras, seu privilegium super advocatiam in civitate Minscensi, patri olim eius magnifico Georgio Tyszkiewicz ad tempora vitae eius à serenissimo rege Sigismundo Augusto, cum ea conditione datum, quod scilicet, eo decedente, in advocatiam hanc filius eius ei succedere debebat.

Proinde nos de speciali gratia nostra, commendata etiam habentes à dominis senatoribus nostris virtute generosi Martini Tyszkiewicz Lohoi-ski, volentes eum ad obsequia nostra promptiorem et alacriorem reddere, hanc eandem advocatiam Minscensem ei dedimus, prout hisce litteris nostris damus, litterasque illas serenissimi antecessoris nostri in omnibus approbamus, confirmamus, ratas et firmas esse volumus.

Tenebit praedictus generosus Martinus Tyszkiewicz prout et nunc tenet in usu et possessione ac debito regimine dictam advocatiam ad vitae suae tempora—cum omnibus proventibus et iudiciis iure Mayde-burgensi ad hanc advocatiam ex antiquo spectantibus. In qua eum a nemine impediri permittemus, sed im omnibus ei tam illud ius et privilegium ab antecessore nostro datum quam etiam has litteras nostras integras et illaesas in robore et vigore suo semper confirmabimus.

Ad cuius rei fidem et testimonium has litteras manu nostra conscripsimus et sigillum apprimere iussimus.

Datum Toruny, 12 novembris, anno domini M^oD^oLXXVI^o, regni nostri anno primo.

Stephanus rex.

Nicolaus Jassienski.

1) Гэткі-ж акт ў Кн. Зап. № 62, л. 21-22.

№ 26.

1579 г., верасня 9. Полацак.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 241, л. 335 і адв.

Wpis do xiąg żydom Minskim.

Жыкгимонт третій.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ.

Ижъ постановившысе очевисто у книг канцелярыи нашеое Великого Князства Литовского подданные наши, жыдове места Менского, на имя Марко и Абрам Яхимовичы, ку актыкованю до книг канцелярыи нашеое лист продка нашего, светобливое памети короля его милости Стефана, на реч меновите в том листе нижей помененую, подали, просечы нас, абы был до книг канцелярыи нашеое уписан:

В чом мы, видечы быть прозбу их слушную, казали есмо его до книг канцелярыи нашеое вписать. Который уписуючы слово от слова так се в себе маеть.

Стефан, божаю милостю, корол Полский, великий князь Литовский Руский, Пруский, Жомоитский, Мазовецкий, Инфлянтский, княжа Седмигродъское и инъных.

Войту, бурмистром, райцомъ и всим мешчаномъ места нашего Менского.

Жаловали перед нами подданные наши справцы мыта старого коморы Менское Ицъко Мошеевичъ и Мошко Лазаровичъ Марковича, а Ицхак Иличъ, сами от себе и от иншыхъ жыдовъ, в месте нашомъ Менъскомъ мешкаючых, на вас о томъ, ижъ дей вы, нет ведома для которое прычины, гандлевъ купецких им вести и на крамах в том месте нашом Менскомъ, яко иншым людем купецким, седети забороняете. В чом они себе от вас с кривдою быти менечы, били нам чоллом, || ижъ бы о томъ листъ нашъ до васъ писати велели.

Ино ижъ кожъдому с подданных нашихъ везде по местехъ и местечках нашихъ гандлями купецъкими объходитисе естъ вольно, про то хочемъ мети и прыказуемъ, абы есте и тымъ жыдомъ, подданным нашим, вышей помененым, справцам мыта старого Менъского и инъшымъ, которые тамъ мешкають, в томъ месте нашомъ Менъскомъ всякихъ купецствъ метъ и на крамахъ такъ, яко иншымъ подъданнымъ нашимъ, в томъ месте нашом мешкаючым, седеть ничымъ не забороняли и им в том некоторое перешкоды не чынили конечно, иначе то чынить не смеючы.

Писанъ у Полоцъку, лета божего нароженя тисеча пятьсотъ семьдесятъ девятого, месеца сенътябра девятого дня.

Stephanus Rex.

Андрей Ивановичъ писаръ.

Который же тотъ листъ за прозбою помененыхъ жыдовъ до книгъ канцелярыи нашеое естъ вписан.

Писанъ у Варъшаве, року тисеча шестьсот, двадъцать пятого месеца маръца двадъцатого дня.

Павел Сапега, подканцлерый Великого Князства Литовского.

№ 27.

1579 г., верасья 9, Полацк.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 241, л. 334-335.

In grossatia przywileiu króla jegomosci Stephana żydom Minskim.

Ознаймемъ симъ листомъ нашимъ.

Ижъ постановившысе очевисто у книг канцелярыи наше Великого Князства Литовского подданные, наши жыдове места Менского, на име Марко и Абрам Яхимовичы, ку актыкованю до книг канцелярыи наше листъ продка нашего светобливое памети короля его милости Стефана подали, на реч меновите в том листе ниже помененую, просечы нас, абы был до книг канцелярыи наше уписан. В чом мы видечы быть прозбу их слушную, казали есмо его до книг канцелярыи наше вписать. Который вписуючы слово от слова такъ се в себе мает.

Стефан, божю милостью, корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мозовецкий, Инфлянтский и княжа Седмикгородское и инных.

Воеводе Берестейскому, старосте Менскому и Каменецкому, пану Гаврылу Горностаю, а в небытности самого пана воеводы Берестейского у Менску, подстаростему его милости Менскому.

Жаловали перед нами подданные наши справцы мыта старого коморы Менское Ицко Мошеевич, Мошко Лазарович Марковича, а Ицхакъ Илич, сами от себе и от инных жыдов, в месте нашомъ Менском мешкаючых, на подданных наших мешчан места нашего Менского, ижъ они гандлев купецких тым жыдом в месте нашомъ Менском и въ крамох седети забороняють.

О чомъ есмо лист наш особливый до тых мешчан места нашего Менского, ижъ бы им гандлев купецких вести и на крамах седети не забороняли, с канцелярыи наше выдати казалихмо.

И твоя милость, пане воевода Берестейский, а в небытности самого пана воеводы Берестейского у Менску подстаростему тамошнему прыказуем, абы еси з належности враду тв. мл. замкового пререченым жыдом всякие гандли купецкие такъ, яко инным людем в оном месте мешкаючим мети и на крамах в месте нашом Менском седети допустившы, им в том некоторое переказы не чынил, кгда кожъдому с подданных наших везде по местах и местечках наших гандлями купецкими обыходитесе ест волно конечно.

Писан у Полоцку, лета божого нароженя тисеча пятьсотъ семьдесятъ девятого месеца сентебра девятого дня.

Stephanus rex.

Андрей Иванович, писар.

Который же тот лист за прозбою помененых жыдов до книг канцелярыи наше есть вписан.

Писан у Варшаве, року тисеча шестьсотъ двадцать пятого, месеца марца двадцатого дня.

Павел Сапега, подканцлерый Великого Князства Литовского.

№ 28.

1583 г., лістапада 30. Белавеж¹⁾.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 70, л. 43—43 адв.

Privilegium super aduitalitatem aduocatae Minscensis generoso Ostaphieio Thyskiewicz à Martino Tyszkowicz.

Stephanus, dei gratia, rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masouiae, Liuaniae ac Transsylvaniae princeps.

|| Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, uniuer-
sis et singulis, harum notitiam habituris.

Quia cum generosus Martinus Thyszkiewicz habuisset ex speciali gratia praedecessoris nostri, divae memoriae Sigismundi Augusti, regis Poloniae, aduitalitatem in aduocatiā Minscensem, qui modo certo quodam contractu generoso Ostaphieio Thyszkiewicz, palatinidi Smolenscensi, tenu-
tario Ajinensi ea aduitalitate sua condescendit, in eumque omne jus suum aduitalitale, quod illi ad praedictam aduitalitiam Minscensem com-
petebat, transfundit.

Ideo nos ad petitionem nonnullorum habentesque commendatam virtutem generosi Ostaphiei Thyszkiewicz tum nolentes eundem ad obsequia nostra promptiorem alacrioremque reddere, eandem condescendentem aduitalitatem praedictae aduocatae Minscensis in personam praedicti generosi Ostaphiei Thyszkiewicz factae, ratam et gratam habenti, eidem ex speciali gratia nostra, ad vitae illius extrema tempora consentiendi permittendique, duximus, prout consentimus et permittimus praesentibus litteris nostris, ut ille praedictam aduocatiā Minscensem possit et valeat, una cum omnibus et illius singulis utilitatibus, fructibus, obuentionibus et attinentiis, hoc est villa Malawky, et super dictis agris quoniam cumque nuncupatis tabernisque, nullis penitus exceptis, tum et iudiciis jure Magdeburgensi ad hanc aduocatiā ab antiquo spectando et pertinendo, tenendo, habendo, gubernando, pacificendoque, et quiete possidendo promittens verbo nostro regio et cet.

№ 29.

1586 г., жніўня 7. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 73, л. 165—165 адв.²⁾.

Лист мешаном Меньскимъ до всихъ прыставовъ, которые пры послехъ и гонъцахъ Московскихъ ходять, абы того с пильностью догледали, якобы подданые князьские и паньские, в месте Менскомъ мешъкаючые, до подводъ и до даванья стацый посломъ прыкладалися.

Стефан, божаю милостью, корол Полский, великий княз Литовский.

Подкоморому Городеньскому пану Миколаю Сапезе, писару земскому Оршаньскому врожоному Андрею Воропаю, а дворанину на-

¹⁾ Бяз даты. Паколькі папярэдні і наступны акт у кнізе адзначаны 30 лістапада,— ставім гэту дату і на гэтым акце.

²⁾ Тое-ж самае Кн. Зап. № 74, л. 175 и дата тая-ж и таксама Кн. Зап. № 75, л. 168.

шому Богдану Подбийпете, приставомъ отъ насъ, господара, на тотъ часъ пры великихъ послехъ Московскихъ будучымъ и инымъ всимъ, которые на потомъ приставами при послехъ и гонъцохъ Московскихъ отъ насъ, господара, ездити будутъ.

Ижъ мещане наши Менские послов, посланниковъ и гонцовъ нашихъ господарскихъ и тежъ Московскихъ, кгда до насъ господара и назадъ отъправены будучы черезъ место Менское идутъ, водлугъ звычайу давного стацьями ихъ подыймовати и подводы под нихъ давати повинни. А яко того ведомость маемъ, же тамъ в месте нашомъ Менскомъ князи, панове и земляне наши духовного и светского стану, з давныхъ часовъ набывъшы пляцовъ, подданныхъ своихъ тамъ осадилы, которые в месте мешкаючы, торъговъ, ремесла, гандлевъ и вшелякихъ пожитковъ местскихъ посполъ с подыданными нашими мещаны Менскими ужывають, а до даванья стацый на подыймованье послов и гонцовъ прыкладати и подводъ давати не хочуть. Про то прыказуемъ вамъ, штобы || есте того с пильностью догледали, ижъ бы подданные князские, панские и землянские, духовныхъ и светскихъ, в месте Менскомъ мешкаючы, заровно з мещаны нашими Менскими, послов и гонцовъ стацьями звыклыми подыймовали и до того се прыкладали, такъже и подводы под нихъ давали, ничымъся того не вымовляючы.

В чомъ естли бы они васъ послушны быти не хотели, ино абысте ихъ до того моцью звирхности наше господарское прымушали, везеньемъ и грабежами ихъ карали, ижъ бы они водлугъ того листу и росказанья нашего во всемъ досыть чынили, конечно.

Писанъ у Городне, лета божьего нароженья а ф̄ п̄ (1586) мца авьгуста з̄ (7) дня.

Левъ Сапега, подканъцлерый Великого Князства Литовского.

№ 30.

1589 г., студзеня 15. Горадня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 73, л. 509 адв.—510.

Лист, писаный до его милости князя Юря кардынала Радивила, бискупа Виленского, абы мещане Менские костелные для порадного будованья тому месту дома свои, которые бы были на перешкоде будованью места, зносили альбо отъмену отъ ревизоровъ брали за пляцы свои.

Жикгимонт третий, божю милостю, корол Полский, великий княз Литовский и пр.

Велебному в бозе князю Юрю кардыналу Радивилу, княжати на Олыце и Несвижу, бискупу Виленскому.

Ознаймуемъ твоей милости, ижъ хочечи мы то мети, абы в месте нашомъ Менскомъ зачатый порадокъ перъшихъ ревизоровъ отъ продка нашего славное памети короля его милости Жикгимонъта Августа, высланныхъ зъ стороны перенесеня на инъшое местъце рынъку и некоторыхъ улицъ и порадного будованья домовъ в томъ месте Менскомъ, пристойне сконъчитисе моглъ, и тежъ для выведанья, яко шкоды скаръбу нашего, || в чомъ бы се отъ кого не деела,

такъ тежъ кривдъ подданныхъ и для поровнанья всякихъ инъшихъ розниць, которые бы се одьно в томъ месте Менскомъ показати могли, зъсылаемъ тамъ до места Менского ревизоръми маршалъка нашего старосту Менского, писара замъковъ и волостей нашихъ украинныхъ русскихъ, пана Дмитра Скумина, а воеводича Берестейского Мартина Тишкевича Логойского, рассказавъши имъ обо все науку, яко се тамъ на той ревизии справовати и заховати мають, на инъструкъции с канъцляреи наше дати.

А ижъ маемъ того ведомость, же в томъ месте Менскомъ немало подданныхъ костельныхъ плербани Менское межн мешаны Менскими домами своими непорадъне седять, за чимъ тотъ зачатый порадокъ селенья домовъ и переношенья рынъку и улицъ пристойне отъправоватисе не можетъ,—про то хочемъ мети, абы твоя милость через листъ свой плербану Менскому розказалъ, ижъ бы онъ всимъ таковымъ подданнымъ костела католицъкого с тыхъ пляцовъ, которые бы на перешкоде будованью места были, за розказаньемъ тыхъ ревизоровъ нашихъ прочъ зноситисе, и за тые пляцы и кгрунты свои отъмену, отъ тыхъ же ревизоровъ указаную, брати и приимовати велели, никоторого в томъ спротивеньства тым паномъ ревизоромъ нашимъ не чинечи, яко бы се тымъ жадное затрудненье и переказы порадному селенью и будованью места нашего Менского не деяло.

Писанъ у Городъне, лета божого нароженья тисеча пятьсотъ осмъдесятъ девятого, мѣца генъвара петнадъцатого дня.

Подпис руки господарское.

№ 31.

1589 г., студзеня 15. Горадня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 73, л. 510—510 адв.

Лист, писаный до ревизоров пана Дмитра Скумина а пана Мартина Тишкевича, абы до Менска зъехавъши и для будованя домовъ месту Менскому местце назначили и пляцы розмерили.

Жикгимонт третий, бою милостю, корол Полский, великий княз Литовский и пр.

Маршалъку нашому, старосте Менскому, писару замъковъ и волостей русскихъ пану Дмитру Скумину, а воеводичу Берестейскому пану Мартину Тишкевичу-Логойскому.

Маючи мы о томъ ведомость, ижъ в месте нашемъ Менскомъ великий се непорадокъ дееть: многие подданные наши, мешане Менские, улегаючи повинностей местскихъ, подъ моць и послушеньство князей, пановъ духовныхъ и шляхтъ з домами, пляцами и кгрунтами нашими местскими задаются. Ку тому немало кгрунтовъ нашихъ отъ того староства Менского и тежъ отъ костела католицъкого, монастыровъ и церквей закону греческого через князей, пановъ шляхту забрано. Тежъ подданные князские, панские и шляхетские, деръжачи в томъ месте Менскомъ корчмы, з нихъ капъщизны платити не хочуть. И иныхъ немало розниць и кривдъ отъ пановъ шляхты, яко тому месту нашому, такъ и шкод скаръбови ся нашому дееть.

О чомъ всемъ хотечи мы достаточнейшую ведомость мети и таковыхъ непорадъковъ и свовольства погамовати,—хочемъ мети и приказуемъ вамъ, абы есте до того места Менского ревизоры зъехавъши, того досмотрели, яко всякие непорадъки и розъницы, в чомъ бы ся mezi паны шляхътою, а местомъ Менским деели,—поровънали и померъковали, такъ тежъ того, яко бы ся ни во чомъ шкода скаръбови нашому не деела постерегали и заборонили, во всемъ ся тамъ на той ревизыи заховуючи и справуючи водлугъ инъструкъцей и науки, вамъ в столу с канъцлярей наше даное.

Писанъ у Городъне, року тисеча пятьсот осемъдесять девятого, мѣа генъвара петнадцатого днѣя.

Подпис руки господарское.

№ 32.

. 1589 г., красавіка 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 15 і адв.

Привилей на доживотье малжонце урожноного Андрея Станкевича на тых же десети волоках, на которыхъ малжонокъ ее отъ короля его млти Стефана доживотие маеть, при месте Менскомъ.

Жикгимонт третій, божью милостю.

Ознаймуемъ симъ нашим листомъ.

Поведилъ перед нами земенинъ || нашъ урожоный Анъдрей Станкевичъ, ижъ пророкъ наш славное памети король его млсть Стефан, з ласки своее гдрское, взглядомъ верных и учътивых службъ его, а за добровольнымъ уступеньем права своего доживотного отъ воеводы Берестейского, старосты Менского, пана Гавърыла Горъностая, дати ему рачил правомъ доживотнымъ десеть волокъ земъли, вымереное замъку Менского, при месте Менскомъ, над рекою Свислочю, лежачы, на которыхъ и подданные осаконы, названые Слободу Исутъки зо вьсимъ на все, што до них належить, яко то достаточне в листе данины продка нашего описано и доложено естъ. Который онъ передъ нами покладаючы, просилъ насъ, абыхмо и жоне его на туюжъ десять волокъ доживотье дали и листом нашимъ то утвердили. В чомъ нас и их млть панове рады и врадники наши Великого Князства Литовского у прычыне жедали, залецаючы верные и учътивые службы звышъ помененого Анъдрея Станкевича, которые онъ зъ себе продкомъ нашимъ показовал.

А такъ мы, з ласки наше гдрское, за причиною пановъ рад нашихъ чынечы то, на прозбу Андрея Станкевича зоставуючы его самого пры данине продка нашего на тых же десети волоках земъли звышъ помененыхъ,—дали есьмо и сим листом нашимъ даемъ и жоне его доживотье, такъ иж по зойстью зъ сего света менованого Анъдрея Станкевича жона его, по немъ позосталая, маеть тую десять волокъ староства Менского, названые Слободу Исутки, з кгрунты и зо всими до них приналежностями, такъ яко до того часу и сам Анъдрей Станкевичъ уживаль, держати, всякие пожитъки и отътуль приходячие на себе беручы, нам гдру и до скарбу нашего ничего с того и ниякое личбы чынити не будетъ повинна, аж до живота своего.

И на то дали есмо Андрею Станкевичу и малжонце его сесь нашъ листь с подьписомъ руки наше гдрьское и з нашою печатью.

Писанъ у Варшаве, на сойме валномъ, лета божего нароженья тисеча пятьсотъ осьмьдесятъ девятого, мца апреля двадцать сегомого дня.

Подпись руки гдрьское.

№ 33.

1591 г., студзеня 12. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 237 адв.—239.

Потверженъе мешъчаномъ Менским привилею короля его млти Жикгимонта Августа на два ярмарьки и на мостовое имъ наданого 1571 г. февраля 10. Жыкгимонт третий, божаю млтью.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кожъдому зособна, кому бы то ведати належало ||

Били намъ, господару, чоломъ бурмистры, радъцы, лавъники и вси мешъчане места нашего Меньского и покладали передъ нами привилей продъка нашего славное памети короля его млти Жыкгимонта Авъгуста, которым его королевъская млть з ласки своее гдрьское надати рачиль тому месту Меньскому в кожъдый годъ на часы певные два ярмарьки мети, такъ же и мостовое от людей купецькихъ на двухъ мостехъ на реце Свислочи брати вечными часы, яко о томъ ширей в томъ привилею описано естъ. И просили насъ звышь мѣнованные мешчане наши Менские, абыхмо ихъ пры тых вольностяхъ и пожитъкахъ, отъ продка нашего имъ наданыхъ, зоставивъши, листомъ нашимъ то имъ подтвердили.

Што мы на чоломъбитъе и прозьбу их чинечы, а огледавъшы того привилею продъка нашего, видечы слушьный и ни в чом ненарушоный, во въсемъ его при моцы оставуючы, велели есьмо его в сесь нашъ листь уписати, и слово от слова так в себе маеть.

Жикгимонтъ Августъ, божаю млтью, король Польский, великий князь Литовъский, Руский, Пруский, Жомойтъский, Мазовецький, Лифлянтский и иныхъ.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ нинешним и на потомъ будчимъ, всимъ посполите и кожъдому зособна.

Били намъ чоломъ бурмистры, радъцы и вси мешъчане места нашего Меньского, и поведили передъ нами, ижъ отъ немалого часу, яко з неприятелемъ нашимъ княземъ великимъ Московскимъ валка почалася, гетьмани и войска наши, и послы великие через место тамошьнее Менское частокротъ ~~коживали, и людъ наш служебный, не малый час уставичне тамъ у нихъ мешъкаючы, великие трудности имъ задавалъ, для чого на маетьностяхъ своихъ знищенъе немалое приняли.~~ А к тому теперь, з розказанья нашего, порядокъ в месте тамошьнемъ чынечы, дома свои знову на иншые местъца переносять и будують, звлашьча отъ пана бога великимъ неврожаемъ, отъ колька летъ, ~~скараны будучи.~~ просили, абыхмо ласку нашу гдрьскую учинили, а для запоможенья места того Менского и ихъ подьданныхъ нашихъ два ярмарьки в месте Менскомъ в кожъдый годъ на часы певные ||, то естъ одинъ на день светого Ильи пророка, а другой на Три

Кроли свято рымъское, звычайемъ иныхъ местъ нашихъ, постановили. А к тому особъливе на двухъ мостехъ, которые они на реце Свислочи, на передместью Менскомъ, власнымъ своимъ накладомъ збудовали, мостовое отъ людей купецкихъ по певной уставе имъ на себе брати дозволили, и то все листомъ нашимъ имъ упевнили и утвердили.

А так мы, з ласки наше гдръское, на чоломъбитье их, мещанъ нашихъ Менских, с причинъ верху описаных, то есьмо учнили и у месте Менском два ярмарки в кожъдый годъ: одинъ на день светого пророка Ильи, а другой на Три Кроли свято рымъское, постановили есьмо и симъ листомъ нашимъ постановляемъ на вечные часы, которые отъ дня першого святъ помененыхъ почынатся, а через две недели зупольные стояти мають. А на тые ярмарки люде купецкие всякого стану так с паньствъ нашихъ, яко и чужоземские зо всякими товарами своими до места Менского ездити, ганъдлевъ, купецства и товаровъ вшелякихъ ужывати мають, не платечы на коморе мытной Менской и на прикоморкахъ, ку ней належачыхъ, мыт нашихъ старыхъ и новыхъ, торгового и инъшихъ некоторыхъ поборов и податковъ отъ речей ниже описаный, то есть: отъ жыта и от иншого всякого збожъя, отъ хмелю, и отъ быдла живого, и от мяса свежего и солоного быдлячого и свиного, и отъ рыбъ свежихъ, солоныхъ, вялыхъ и мерзлыхъ, отъ белужыны, осетрыны, и от икры осетриное и отъ вьюновъ, и отъ иныхъ рыбъ великих и малыхъ, отъ меду пресного, отъ соли и селедцовъ, и отъ иныхъ всякихъ речей, ку живности належачых, яко кольвекъ названыхъ, через цалые две недели, поколь ярмарокъ стояти будетъ, такъ ижъ хто кольвекъ тыми вышей меноваными речьми в тые ярмарки торговати и ихъ продавати у месте Менскомъ будетъ, и тые хто то купитъ,—на коморе Менской и на прикоморках, ку ней прислухаючыхъ, мытъ нашихъ старыхъ и новыхъ, такъже поборовъ, торгового и инъшихъ платовъ, мыт || никомъ и арендаромъ нашимъ и тежъ старостамъ Менским, врядникомъ ихъ и вряду местьскому и никому инъшому ничего давати и платити не мають и не будутъ повинни вечне.

А къ тому дозволили есьмо и симъ листомъ нашимъ позволяемъ мешчаномъ нашимъ Менским вечными часы брати на мостехъ тыхъ, которые на реце Свислочи накладомъ своимъ збудовали, мостового з людей купецкихъ отъ кожъдого коня по полугрошъку, а отъ людей сельскихъ, которые збожье до торъгу на продажу возять, отъ воза по пенязю одъному, але отъ шляхты и людей перееждчыхъ и отъ подъводъ шляхетскихъ, которые бы збожье, або инъшые якие речы ихъ власные не на продажу везли, мостового брати не мають. А тые мосты на Свислочи мешчане наши завъжды знову будовати и направовати будутъ повинни.

И на то дали есьмо мешчаномъ нашимъ места Менского сесь нашъ привилей, который на твердость всихъ речей, в немъ описаныхъ, подпъписавшы рукою нашою гдръскою, и печать нашу къ нему привесити есьмо розказали.

Писанъ у Варшаве, лета божьего нароженья тысяча пятьсотъ семьдесятъ першого, мца февраля десятого дня.

У того привилею, на парькгамене писаного, подпъпись руки властное его королевское млти по латине тыми словы: Sigismundus Augustus rex, и печать привесистая подъканъцлеръская Великого Князства

Литовського, а подпись писарская в тые слова: Матей Савицький, писарь, староста Мельницкий, войский Дорогицкий.

Водлугъ которого привилея продька нашего и сего потверженья нашего мають мешъчане наши Менские такъ ярмарковъ волных, яко тежъ и мыта мостового ужывати и пожитъки, отътуль приходячы, до скриньки местское на ратушъ брати вечными часы без жадное переказы.

И на то дали'есмо имъ сесь нашъ листъ с подписомъ руки наше гдрское и з нашою печатью привесистою.

Писанъ у Варшаве, лета божьего нароженья тысяча пятьсотъ деветъдесять первого, мца янъвара дванадцатого дня.

Подпис руки гдрское.

Ярошъ Воловичъ писар.

№ 34.

1591 г., студзеня 12, Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 233—237 адв.

Привилей мешъчаномъ Менскимъ потверженья правъ и вольностей их и наданья имъ отъ его королевское млти гербу на печать местскую и т. д.

Жикгимонт третий, бою милостью.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зособна, кому бы то ведати належало, нинешнимъ и на потомъ будучимъ.

Били намъ чоломъ войтъ, бурмистры, радъцы, лавъники и вси мешчане места нашего Менского и покладали передъ нами привилей продька нашего славное памети короля его млти Жыкгимонта Авъгуста на права, вольности и пожитки войтовские и местские отъ продковъ наших, королей их млти || Польскихъ и великихъ князей Литовскихъ, тому месту наданыхъ, належачый, просечы нас, гдря, абыхмо то имъ листомъ нашимъ потвердили и тые речы, которыхъ бы они водлугъ данины продковъ нашихъ в уживанье еще не пришьли, в добрый порядок и в уживанье им привели, а особъливе з ласки наше гдрское на ратуш, который они теперь збудовати хочуть, а възглядомъ накладу ихъ и подъпоможенья на тотъ ратушъ, для доброго местского, корчму отъ капъщизны и отъ всякихъ платовъ вольную надали и листомъ нашимъ то им утвердили. А ижъ тежъ з давныхъ часовъ мели они отъ продковъ нашихъ гербъ на печать местскую, тому месту Менскому даный и у перьшомъ привилью при наданью права Майдеборского выражоный, нижъли ижъ потомъ при погоренью замьку Менского и тотъ перший привилей ихъ, в которомъ гербъ местский описанъ и вымалеванъ былъ, згорель, зачимъ они, неведомостью своею и до того часу до уживанья властного гербу своего местского прыйти не могучы, унижоне просили нас, гдря, абыхмо имъ, обьясьняючы и в уживанье приводечи, гербъ ихъ на печать местскую надали и въ семъ листе нашомъ меновите выразити велели.

Ино мы, з ласки наше господарское, чынечы то на' чоломъ-битье войта и мешчанъ нашихъ Менскихъ, тотъ привилей, передъ нами от нихъ покладаный, огледавшы, велели есмы его в сесь нашъ листь уписати и слово от слова такъ ся в себе маеть.

Жыкгимонтъ Авъгустъ, божью млтью, король Польский, великий князь Литовский, Русский, Прусский, Жомойтский, Мазовецкий, Ифлянтский и иныхъ.

Чынимъ знаменито сим нашимъ листомъ, хто на него посмотришь, або чтучы его услышь, ненешнимъ и на потомъ будущимъ, кому будетъ потреба того ведати.

Били намъ чоломъ бурмистры, радцы и вси мешчане места нашего Менского и покладали передъ нами листь привилей нашъ, на паркгамене писаный, с привесистою печатью панства нашего Великого Князства Литовского, и с подписаньемъ || руки наше гдрское, которымъ есмы потвердили имъ вси листы привилья их, отъ продковъ нашихъ королей и великихъ кнзей их милости, которыми надано тому месту Менскому право Майдеборское и войтовство и иные многие речы, чого они завжды за тыми листы королей ихъ мли добровольне вживали и правомъ Майдеборскимъ водълугъ наданья ихъ мли справовалися. Нижъли тые вси листы привилья их, отъ продковъ нашихъ имъ наданые, в замъку нашемъ Менскомъ у схованью были зложоны. То пакъ кгда, з допущенья божьего, тотъ замокъ нашъ згорель, на онъ часъ тые вси листы ихъ тамъ zostали и огнемъ погорели. И били намъ чоломъ, абыхъмо тотъ перъший листь привилей нашъ, ешъче на теперешнемъ сойме сполномъ становъ Великого Князства Литовского зъ станы Коруны Польское в Люблине зложоном, потъвердили и тежъ абыхъмо дозволили имъ: дворъ гостинный в месте тамошнемъ для стоянья купцовъ збудовати и постоянное и покоморное по тому, яко то и у в ынъшыхъ местахъ нашихъ захывається, на ратушь на потребу местъскую брати; и в реце Свислочи, поколе сеножати ихъ местъские зашли, водълугъ обычаю давного сетми рыбы ловити; а которую капъщизну с коръчомъ места тамошнего в кожъдый годъ отъ меду по копе грошей, отъ пива по копе грошей, а отъ горельки по полъкопы грошей—даютъ, жебыхъмо то имъ меновите в листь нашъ уписати казали; а кажъдый ремесникъ, в месте нашемъ тамошнемъ Менскомъ мешкаючы, ижъ бы у цехъ уписавшысе робиль.

Ино мы того листу привилья нашего, первой сего имъ отъ насъ даного, огледавшы, велели его слово отъ слова в сесь нашъ листь уписати и такъ ся в себе маеть:

Во имя божье станься.

Ижъ гдебы учиньки людские, которые з обычаевъ урестиньскихъ конъчаються через твердости листов ку вечности не приведены, могли бы потомъ с памети людское старостью выхидити, а про то мы, Жыкгимонтъ Авъгустъ, божьею млтью, король Польский великий князь Литовский, Русский, Прусский, Жомойтский, Мазовецкий и иныхъ, чынимъ знаменито || симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотреть, або чтучи его услышь, нинешнемъ и на потомъ будущимъ, кому будетъ потреба того ведати.

Били намъ чоломъ вси мешчане места нашего Менского и повели передъ нами, ижъ отъ продковъ нашихъ королей и великихъ князей их мли надано и опатроно было тое место нашо Менское

через листы и привилья ихъ млти правомъ немецкомъ Майтѣборскимъ, и войтовѣство и иные многие речы были имъ тамъ наданы, и вольности на листехъ ихъ млти описаны, которыхъ они завѣжды за тыми листы продѣковъ нашихъ, ихъ млти, добровольне ужывали и у праве немецкомъ, водѣле уставы и наданья ихъ млти, се справовали. Нижѣли тые вси листы и привилья ихъ, на оборону и вольности ихъ отъ продѣковъ нашихъ имъ подаваные, в замѣку нашомъ Менскомъ у схованью были зложоны. То пакъ кгда, зъ божѣго допущенья, тотъ замокъ нашъ Менѣский недавныхъ часовъ згорель, тогда тые вси листы ихъ тамъ зостали и огнемъ погорели, а они для того ни причомъ остали, и до насъ гдря в томъ се утекъли, абыхъмо воли продѣковъ нашихъ иначе не одменили, и знову имъ листомъ нашимъ то подтвердили и умоцънили.

А такъ гды они, за наданьемъ продѣковъ нашихъ тое вольности и уставы ихъ млти ужывали и листы привилья ихъ у себе мели, которые з божѣго допущенья в замѣку Менѣскомъ погорели, мы не хотечы воли и постановенья продѣковъ нашихъ ихъ млти иначе отъменити и тому месту и подѣданымъ нашимъ тамошънимъ Менскимъ некоторого тымъ знишъченья и утиску вделати, и хотячи за шчасливого панованья нашего вси права и вольности хрестьянѣские розширати и ихъ прибавѣляти и отъ продѣковъ нашихъ славъное памети ихъ млти наданые потвердити и умоцънити,—тыхъ подѣданныхъ нашихъ, мешъчанъ Менѣскихъ, при тыхъ всихъ вольностяхъ ихъ, отъ королей и великихъ князей ихъ млти наданныхъ имъ, зоставили и тымъ листомъ нашимъ зоставуемъ.

И на перѣвей выймуемъ тое место наше Менѣскъ с права Литовѣского и Руского, которое коли тамъ будетъ || держано, у право немецкое Майтѣборское переменяемъ и на вечные часы уставляемъ, и даемъ имъ знову обычай водѣлугъ того права Майтѣборского зупольное ряженье и въсю уставу, отъдаляючы того места вси уставы и обычай права посполитого земѣского.

А про то подлугъ того права Майтѣборского в месте вышей реченомъ Менѣскомъ войтовѣство водѣлугъ перѣшого наданья уставляемъ и тымъ листомъ тое войтовѣство надаемъ, записуючы войтови нынешнему и всимъ, потомъ на его мѣстѣцу будучимъ, третий пенязъ отъ всихъ судовъ и винъ судовыхъ. Тежъ придаемъ к тому войтовѣству две клетки мясныхъ с платомъ ихъ, а иные клетки вси и платъ з нихъ маеть быти на ратушу, ку пожытѣку мѣстѣскому. Такежъ придаемъ в моцъ войтовѣскую две корѣчъме вольныхъ с платомъ ихъ с чотырма копами грошей.

Тежъ хочемъ, абы вси в томъ то реченомъ месте Менѣскомъ мешъкаючы на которомъ коли мѣстѣцу права того Майтѣборского поживали и ему во въсихъ речахъ повинъни были и въ кожѣдомъ деле послушъни. И тые вси люди выймуемъ отъ права городского и боярского, отъдаляемъ ихъ и вечъне вызволяемъ того места людей отъ судовъ и отъ моцей всихъ воеводъ и пановъ, и старостъ, намѣстѣниковъ, судей и въсихъ врядниковъ всего Великого Князства Литовѣского такъ, ижъ передъ ними о которыхъ кольвекъ речахъ будутъ позвани, на праве не будутъ винъни стояти, ани имъ отъповедати, але естѣли з нихъ хто кому будетъ чимъ виноватъ, маеть имъ справѣдѣливость статися передъ войтомъ ихъ и бурмистры, и радцы. А естѣли войтъ, альбо бурмистры, будутъ видетися несправѣдѣливы, то-

гды о тую речъ мають позваны быти передъ насъ самыхъ и имъ отъповедати, которыхъ же маемъ тымъ правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ отъ подъводъ, которые даивали. Ино вжо на потом на потребу нашу земьскую подъводы мають давати, коли увидятъ подъводный листъ, сыгнетомъ нашимъ запечатованый.

Такежъ вызволяемъ ихъ отъ сторожы, которую-жъ к нашей потребе только мають давати.

Тежъ кроме Вильновъцовъ || ни одинъ купецъ иного места не будетъ моцы мети инако куповати и продавати только подъ тою мерою, в томъ листе на долу выписаною: наперъвей воски штукаю або польберковеску; соболи, куницы и тхоры по сороку; бѣлку, горноста, ласицу и норицу по полътретяста; попелъ а смолу лашътомъ; а того не мають куповати и продавати, только подъ тою мерою, ани в борехъ, только на местех; тежъ продавати сукъна поставомъ; соль лашътомъ; перецъ, имберъ, микгдалы и инъшие зелья простые в камени; шафранъ, мушъкаты; гвоздики, кветъ мушкатовый, кгалкганъ, цетваръ и инъшие зелья фунтом; фикги, розынъки кошемъ; вино какое кольвекъ и пиво немецкое и инъшое питье чужое бочкою целою; сокиры, ножи и инъшие речы таковъские тахромъ, або в тузинъ; железо, олово, медь, цынь, мосендзъ и инъшие речы таковъские цетънаром. Тые купъцы чужыи небудуть смети подъ мерою меньшою ани продавати, ани куповати только какъ на веръху выписано. А естъли-бы который смелостью своею иначей вчынилъ, тогды тая купля до коморы наше войтъ на нас возметь.

Допуцаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важъницу и тежъ топъницу, и весь воскъ, тамъ же ростоплений, печатью ихъ мають знаменовати, и с того вжытъки ку посполитому доброму мають захывати.

Полецаемъ такежъ войту и бурмистромъ, на тотъ час будучымъ, вси местъца пустые в месте и округъ места и поля наши ку осаженью и розмноженью людей, нижъли што пашня наша городова, в тые поля мешъчаномъ не вступатися.

Даемъ тежъ доброволенство всимъ мешъчаномъ подъле давъного обычаю брати дерево на будованье домовъ ихъ и тежъ на кухню в борехъ и въ лесехъ за три мили около места в нашихъ борехъ и лесехъ, в пушъчах, окромя бортного дерева, которого рушити не смеють.

Такежъ, где передъ тымъ скотъ свой, быдло они пасывали, и ныне добровольне имъ без кажъдого нагабаня тамъ же паствити.

И мають тежъ зъбудовати лазню || посполитую ку пожитъку местъскому, где местъце подобное оберуть.

И тежъ на местъцы годъномъ мають справити ратушъ, подъ которымъ же будутъ мети крамъницы и клетъки хлебные, и комору пострыгалную. И тамъ же на ратушу мають мети бочку медную и медницу з знаменемъ местъскимъ, с которыхъ же речей вси ужитки войтъ и бурмистры ку местъской оправе ховати будутъ.

Мають быти в месте перво речономъ дванадцать радъскихъ, которые жъ радъцы з войтомъ посполито мають обирати промежъку себе на кожъдый годъ дву бурмистровъ, которыхъ же руками обополне з войтомъ посполство маеть ряжено быти.

Хочемъ тежъ, ижъ бы тое место наше цыньшъ с коръчмы в кожъдый годъ подъле стародавъного обычаю суполна нам давало. По давъному такежъ, коли положымъ серебъщизну нашу великую и

малую по всимъ городомъ нашимъ и местамъ, и волостямъ в нашомъ панъстве Великомъ Князстве Литовскомъ, ино тое нашо место маеть намъ серебъщизну давати такъ, яко иншиє наши места, без кажъдое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и промыто мають мытъники наши держати, которымъ коли продадимъ, во въпокою водъле давъного обычаю.

Такежъ позволяемъ ку местъскому пожитъку млынъ збудовати на местъцы подобномъ, на реце на Свислочи, а старого млыну, который же ку замъку прислухаеть, не мають опустити.

Такежъ тому месту нашому Меньскому даемъ и записуемъ и дозволяемъ зуполне тым се правомъ Майтъборскимъ судити и радити, а надо все то мы болшое право себе зоставляемъ.

А над всихъ тыхъ речей свядецтва и лепъшую моцность печать нашу казали есьмо привесити к сему нашому листу.

А при томъ были панове рада наша их млтн: княз Павелъ — бискупъ Виленъский; княз Валериянъ — бискупъ Луцький и Берестейский; княз Венъцълавъ — бискупъ Жомойтский; княз Янъ Андрушовичъ — бискупъ Киевъский; воевода Виленъский, маръшалокъ земский, канцлеръ нашъ староста Берестейский, державца Борисовский и Шовленъский панъ Миколай Радивиль; панъ Виленъский державъца Упитский панъ Грыгорей Григоръевичъ Остиковича; воевода Троцький, державъца Лидский, Василишъский, Белицъкий и Сомилишъский панъ Миколай Юевич Радивиль; панъ Троцький, староста Жомойтский, державъца Плотельский Вилкейский и Тельшовъский панъ Яронимъ Алекъсанъдровичъ Ходъкевича; воевода Киевъский, державъца Чорънобыльский, княз Фрыдрыхъ Глебовичъ Проньский; воевода Полоцкий панъ Станиславъ Станиславовичъ Довойно; воевода Новъгородский, маршалокъ дворный, подъскаръбий земский, староста Слонимъский и Мъстибоговъский, панъ Иванъ Горъноста; воевода витебъский панъ Станиславъ Петровичъ Кишъка; а воевода Подляшъский, державъца Кревъский и Мозыръский, панъ Миколай Войтеховичъ Наръбутъ.

Писанъ у Вильни, под леты божъего нароженья тисеча пятьсотъ пятьдесятъ второго, мца декабра двадцать осьмого дня, инъдикъта десятого.

И кгдажъ они за листами и привильями продъковъ нашихъ, королей и великихъ князей их млти, тое вольности уживали и отъ насъ они перъво сего при всемъ томъ зоставлены, мы з ласки наше гдръское на чоломъбитъе их то чинечи, и теперь ихъ пры томъ всемъ, яко вышей поменено, зоставуемъ.

И ешьче дозволяемъ мешъчаномъ Менскимъ в месте тамошнемъ Менскомъ дворъ гостинный на местъцу слушномъ для стояння купъцовъ збудовати; и постоянное и покоморъное по тому, яко се то у в ынъшыхъ местахъ нашихъ заховываеть, на ратушъ на потребу местъскую брати, а послы у гонъцы наши и князи, и панове дворане наши в томъ дворе гостинномъ, который через нихъ збудованъ будетъ, становитисе не мають. А въ реце Свислочи, поколе сеножати их местъские зашли, водълугъ обычаю давъного рыбу сетьми ловити имъ дозволяемъ. А капъщизну с коръчомъ места тамошнего потому, яко и перъво сего плачивали: отъ меду по копе грошей, отъ пива по копежъ грошей, а отъ горелки по полькопы грошей, по тому жъ они и теперь то до скарбу нашего давати повинни будутъ. Тежъ

войтъ и бурмистры места тамошнього, на кожъдое ремесло старость обравъшы, установити мають, абы кажъдый в месте тамошнем мешкаючы || отъ сего часу всякое ремесло в цехъ уписавъшысе робиль, а хто бы смель ремесло робити и его вживати невъписавъшысе в цехъ, такового ремесло отъ войта и бурмистровъ на ратушъ забирано быти маеть.

На што на все сесь листь нашъ имъ даемъ и подтверждаемъ то имъ симъ листомъ нашим. Мають они у праве Майдеборскомъ и во въсихъ члонъкахъ и артыкулахъ по тому, яко вышей в семъ листе нашомъ поменено и описано, непорушъно заховано быти на вечные часы.

А на твердость того сесь листь нашъ рукою нашою гдръскою есьмо подписавшы и печать нашу к нему привести казали.

Писанъ у Люблине, лета божъего нароженья тисеча пятьсотъ шестьдесятъ девятого, мца июля шеснадъцатого дня.

У того привилъя, на парькгамене писаного, подъпись руки его королевское млти по—латине в тые слова: Sigismindus Augustus rex, и печать привесистая Великого Князства Литовъского подъканъцьлеръская, а подъпись руки писарское в тые слова: Михайль Гарабурда писарь.

Который привилей продъка нашего, в сесь нашъ листь уписанный, видечы мы слушъный, ку доброму и пожиточному того места нашего наданный, во въсемъ его при моцы zostавуемъ и симъ листомъ нашимъ войту и мешъчаномъ Менскимъ на вечные часы утверждаемъ. А тые вси речы, в томъ привилею описанные, которыхъ бы они до сего часу в ужыванье не пришъли, в жадъную вонтъпливость не приводечы, симъ листомъ нашимъ то имъ варуемъ и упевняемъ, же волно имъ будетъ то все направовати в добрый порядокъ, ку пожитку местъскому приводити и водълугъ того привилею продъка нашего и сего потверженья нашего вечными часы уживати мають.

А над то, з ласки наше гдръское, чинечы имъ подъпоможенье, на збудованье и опатренье ратуша, надали есьмо и симъ листомъ нашимъ надаемъ вечне на ратушъ корьчъму вольную, в которой имъ вольно будетъ всякий напитокъ тутошнего панъства и с чужыхъ земель привозный, якимъ кольвекъ именованъ названный, мети и отъ того капъщизны и ниякихъ платов на нас гдря до скаръбу нашего и на старосту тамошнього || давати не будутъ повинъни, але тотъ пожитокъ с корьчъмы ратушное приходячий, до скринъки местъское належати и отъдаванъ быти маеть.

Ку тому, показуючы имъ в томъ ласку нашу гдрскую, ку оздобе и учтивому захованью того места нашего Менского надаемъ имъ на гербъ до печати местъское на ратушъ фигуру внебовзятъя панъны Марьи, и в семъ листе нашомъ вымалевати есьмо тую фигуру велели, которое вжо они за гербъ в печати местъской вечне уживати и въсякие sprawy местъские тою печатью печатовати и отъправовати мають звычайемъ и прикладомъ инъшихъ местъ нашихъ упривильеванныхъ, в томъ заховуючысе, ведъже sprawy все за печатью тою, которое они до сего часу ужывали, в жадъную вонтпливость не приводечы, при зупольной моцы заховуемъ.

А на твердость и умоцънение тыхъ всихъ речей, дали есьмо войту и мешъчаномъ Менскимъ сесь нашъ листь с подъписомъ руки наше гдръское и з нашою печатью привесистою.

Писанъ у Варшаве, лета божъего нароженья тисеча пятьсотъ деветьдесятъ перъвого, мца генъваря дванадъцатого дня.

Подъпись руки гдръское

Ярошъ Воловичъ писарь.

№ 35.

1591 г., студзеня 20. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап., № 77, л. 253 об.—254

Листъ заручный мещаномъ Меньскимъ, абы ихъ нигде никто, коли с куплями своими ездятъ, не судиль, але до права их местьского отъсылалъ.

Жыкгимонт третій, божью млтью.

Князем, паномъ воеводамъ, каштеляномъ, маршалъком, старостамъ, державъцамъ, кнегинямъ, панямъ вдовамъ, врадъникомъ земскимъ и дворнымъ, земляномъ и дворяномъ нашимъ и всей шляхте обывателемъ панства нашего Великого Князства Литовского и станомъ духовнымъ, такъ же войтомъ бурьмистромъ, райцамъ и вьсимъ вьрядникомъ местьскимъ права Майдеборского.

Жаловали намъ подданые наши мещане и купъцы места Меньского, ижъ дей ездечы имъ на многие месъца в панствахъ наших в Коруне Польской и у Великомъ Князстве Литовском на ярмарки звькълые по купецтвахъ своихъ, то пакъ дей некоторые люди оныхъ подьданныхъ нашихъ где кольвекъ постигнувъшы, до права им неприналежъного притегають и, грабежы имъ чынечы, товары ихъ забирають. За чымъ ся они такового гамованья и грабежовъ выстергаючи с купецтвы своими ездити не смеють, а в томъ се дей скарбу нашему гдрьскому в мытахъ такъ старыхъ, яко и в ново подьвышоныхъ, великая шкода дееть.

Про то хочемъ мети и приказуемъ вам, абы есте тыхъ подьданныхъ нашихъ, мешъчанъ места Меньского, которые бы зъ сего листу нашою копею подь печатью тогожъ места Меньского вамъ показали, такового кожъдого ни о которую речъ не судечы, до права Майдеборского, имъ || приналежачого, то есть до вьяду местьского Меньского отъсылали, под зарукою на нас гдря тисечьма копами грошей, вьймуючы толко тыхъ, которые бы кому листами своими описалисе, на которомъ кольвекъ уряде усправедливитисе.

Писанъ у Варшаве, лета божьего нароженья тисеча пятьсотъ деведесять перьвого, мца генъвара двадцатого дня.

Подьпись руки гдрьское.

Ярошъ Воловичъ писар.

№ 36

1591 г., сьнежня 2. Менск.

Менскі Гіст. Арх. Цэх. Справы кн. № 1.

* Парадак цэху злотнікаў, кавалёў, катляроў, меднікаў, слюсароў, гадзіншчыкаў, мечнікаў, і нажэўнікаў.

Roku panskiego tysiąc pięcsett dziewięcdziesiąt pierwszego, miesiąca grudnia 2 dnia.

Będac mnie Hrehorowi Terleckiemu, podstoliemu Pińskiemu, woitowi Mieńskiemu, i nam burmistrzom Mieńskim tegorocznym: Łukaszowi Paszkiewiczowi a Jwanowi Baburce, raycom i ławnikom miasta krola jego miłości

Mieńskiego w zwykłym zebraniu naszym na ratuszu w radzie mieskiej, a przy nas na ten czas byli burmistrz, raicy i ławnicy, miasta Mieńskiego rada stara.

Przyszedszy przed nas rzemieśnicy różnych rzemiosł miasta krola jego miłości Mieńskiego, a mianowicie: złotnicy, kowale, kotliarze i mosiąznicy, slosarze, zegarmistrowie, miecznicy i nożownicy, czyniąc prozby swoje, to nam przekładali, isz do tego czasu w tym mieście jego krolewskiej miłości Mieńskim według prawa i wolności tutejszych mieskich cech rzemiosłom ich mianowanym nie jest pozwolion i nadan, zaczym się między nimi w rzemiosłach ich wielki nieporządek dzieje. Czemu wprzod zabiegając, prosili nas za to wszyscy zgodnie, abychmo im cech, bractwo spólne i schadzkę iedne tak też i cechmistrzów mieć pozwolili, porządkiem y artykułami cechu, rzemiosłom ich należącemu, przykładem miasta stolicznego Wileńskiego, rządzić i sprawować się dopuscili. Jakoz i porządek, albo statut z cechu Wileńskiego, pod pieczęcią cechową, przed nami pokładali. Którego my oglądawszy i czytanego dobrze zrozumiawszy, wszystkie artykuły im potrzebne kazalichmy w ten nasz list i do ksiąg spraw mieskich wpisać.

A naprzód warując to złotnikom, którzy, dla małej liczby mistrzow rzemiosła swego, ieden cech spólnie s zwysz mianowanymi rzemiesnikami roznych rzemiosł przymują, —bractwo, schadzki i iedne skrzynekę miec mają, że oni w robieniu sztuk złotnickich i we wszystkich inszych sprawach i porządku cechowym mają się rządzić i sprawować przykładem i zwyczajem miasta głównego Wileńskiego, tak jako się tam teraz zwykło zachowywać, ni w czym na potym tego porządku nie odmieniając, choc aby Wileński cech poprawy jakiey w robieniu sztuk potrzebował. A mianowicie: który by się chciał w bractwo do cechu ich złotnickiego za mistrza wpisać, te sztuki ma urobic: trinkszer ieden w drugij, pierścień s kamieniem kosztownym z ied[nym i wie]lą, iako w Wilnie robią. Srebro też mają dobre robic pod takąz próbą i [wagą], iako w Wilnie robią. Dla których wszystkich przyczyn mają sobie y po[rządek] || s cechu złotnickiego Wileńskiego do- siać i według niego się tu we wszystkim sprawować.

A to artykuły temu wszystkiemu cechu i rzemiosłom mianowanym należące.

Articuł pierwszy.—Naprzod my, bracia cechu tego z ośmiu rzemiosł, w gòrze wyrazonych, spoionego, to postanawiamy: isz chwały boga niesmiertelnego w niczym opuszczać nie chcemy, kroliu lego miłości, panu naszemu miłosciwemu, poddaństwo, wiarę, uczciwość i posłuszeństwo tak samemu, iako i urzędowi iego miejskiemu Mieńskiemu we wszystkim oddając i iego krolewską miłosc, także i urząd iego szanować, i nic przeciwko niemu nie wykraczać i owszem onych, jako starszych swych, od boga danych, każdego czasu we wszystkim słuchac i posłusznymi być powinni będziemy.

Articuł wtóry.—Przywileia kroliey ich miłości, które mam nadane będą i potwierdzenia ich, przez ich miłości insze szcześnie panujące krolie Polskie i wielkie książęta Litewskie uczynione, obiecuiemy we wszystkich punktach i ktausulach nienaruszenie trzymać i według nich się sprawować.

Articuł trzeci.—A isz też wiele na tym należy, aby każdy urodzenia swego uczciwego świadectwo o sobie dał, prze to powinien będzie każdy, z rzemiosła każdego, urodzenia swojego łasnie i listem za świadectwem dobrych liudzi i przysięgą ich pokazać, alias łoża podeirza-

nego będący ani robic, ani rzemiosła żadnego w cechu naszym uczyć się i miejsca mieć między nami nie będzie mógł.

Articul czwarty.—Zabiegając temu, aby rzemiosła cechu naszego sławe i danek u każdego mieć mogli, każdy który by mistrzem nowym, za pozwoleniem cechu wszytkiego, w mieście Mieńskim zostać chciał, sztuki nizey opisane, przy dwu mistrzach, z cechu do tego naznaczonych do przyzoru, aby swą ręką robił, w rzemiesle swym uczynić i potym cechowi oddać będzie koniecznie powinien. Jednakże dwu towarzyszwow jemu przydać mistrzowie starszy będą powinni z jakiegoż kolwiek warstata, którzy by z rzeczy grubych, iako z agrzewania węgla, młotem pobiiania, dotąd iliez-by tego potrzebował, odprawowac mogli. O czym nauka snadniejsza [nizcy] będzie, gdzie pomocy będzie trzeba w ktorey rzeczy albo nie, gdyz... dla wyprawy żadnego nie będzie potrzeba i owszem żaden towarzysz sztuk... mistra nowego widzieć nie ma.

Artikula piąty. **SZTUKI KOWALSKIE:** Tessa, podkowa, siekiera, którą by stelmach robic... nie mógł, do tego topor biały. Które trzy sztuki za jeden dzień || urobic będzie powinien i czarno albo od ręki, to jest od młota oddać. A jesliby więc sztukom pomienionym za pierwszym razem dosić nie wczynił, za uznaniem mistrzow i cechu ma tez szuki raz drugi i trzeci znowu robic. Czemu iesliby iuz za trzecim razem nie sprostał, wędrowac albo za towarzysza robic powinien będzie, az się lepiej uprawi. Jednak masłka i masłkowne ad tego wolnym czyniemy. A mianowicie mistrzow wszytkich cechu zupełnego i rzemiosł, w nim będących, syny nasze od robienia szuk wyjmujemy i zgodnie wszytkie wolne czyniemy, okrom kolacyiey, którą według obyczaiow sprawowac będą powinni. A gdzie by tegoz rzemiosła towarzysz wdowę, albo mistrownę sobie za małżankę wziął, takowy puł sztuki tylko urobic i kolacyją sprawić będzie powinien. Masłek za się, iesliżeby masłkównę pojął rzemiosła swojego, takowy sztuki żadney robic nie będzie, kolacyją tylko uczyniwszy. Licz iesliżeby masłek nie swego, alie inszego rzemiosła małżankę pojął, puł sztuki odprawić powinien będzie. To samo siebie rzemiosło kowalskie zostawuie, isz który by sztuki podług potrzeby i rzemiosła biegu, mistrzem zostaiąc, odprawic nie mógł, ten kop dziesięć do skrzyńki dac powinien będzie, do tego i kolacyą, za cztery niedzienie, obyczaiem zwykłym dla bracy uczynić.

SZTUKI KOTLIARSKIE: Kocioł piwny ze trzech kamieni miedzi, który trzy sztuki w sobie mieć ma, to jest: bliach dwie i bort z tych-ze bliach zaraz; nity lutowane prawie gładko, coby paznogciem nie podiał, być mają. A takowy kocioł szesc uszatkow, a nie mniej w się brać ma. Bania potym gorzałczana ze dwu sztuk, gdzie w szalie uszatek cały ma wchodzic. Konew, pobielana ochędoznie, s pułkamenia miedzi, u niey w wierzchu obręcz mosiadzowa. Które sztuki wyprawic i zrobic za cztery niedzienie będzie powinien, chłopca jednak jemu dawszy do breitowania, ilie mu potrzeba będzie, ktoremu mistrzowie przidani od bractwa przy początku i dokonczeniu roboty przypatrzeć się dobrze mają, aby to swoją ręką odprawił. Co się tknie małżeństwa i kop dziesięci w rzemiosle kotliarskim,—ten że sposob, który się u kowalów pomienił, zachowany być ma.

SZTUKI SLOSARSKIE. Ma robic zamek do sklepu o dwu regliach o dwuch klamkach s haltreglem i nazad i naprzod, o dwu kluczach, o dwudziestu y czterech refach. Druga sztuka zamek do skrzyni o czterech folach z gło[wicami] sledziowatymi, o dwudziestu refach z haltregliem, to jest s perem, który zatrymywa reglie.

SZTUKI POBRAICARSKIE. Pierwsza-wendzidło z munsztukiem o pięciu jabłek a czanki pomykane. Puklie do tegoż wendzidła mosiądzowe. Druga sztuka pobraicarska — strzemiona kapłańskie z mosiądzem, smalcowane. Trzecia sztuka ostrogi kapłańskie po Krakowsku. A który by sztukę pobraicarską robił, ten iuz nigdy słosarskiej ani puszkarskiej robić nie ma, alie przy swoim rzemiesle zostawac. Także też ani słosarskich towarzyszow chowac. Tymże obyczaiem slosarz sztuki pobraicarskiej robic nie ma pod winą nieodpustną pułkamienia wosku. W czym żaden się wkupowac nie ma pieniędzmi, lecz rzemiosło takowe swą ręką własną pokazać.

SZTUKI PUSZKARSKIE. Rurę ukowac na pułtora łokcia o trzech komorách, co by mógł razów trzy strzelic. Do tey-że rury zamek, zeby kurkiem i kluczem naciągać się mógł. Tez zamek do skliepu sposobem i kształtem wzgure opisany. A te sztuki za półroka mają byc nagotowane. A który by pułstuki robił, ten ma zamek do skliepu za pułstuki zrobic, i to za dwanaście niedziel uczynic, opowiedziawszy się cechowi. Ktorzy by sztukę, albo pułsztukę chciał robic, za czym potym ma rok u mistrza robic. Wszakze który-by towarzysz wdowę albo mistrzownę pojął tegoż rzemiosła, nie będzie juz roku za towarzysza robic powinien, alie opowiedziawszy się sztukę może robic.

SZTUKI MIECZNICZE. Naprzod ma miecz pszed mistrzami pokazać odkowany, iesli by się godził do wyprawy mają mistrze uznawac. A ten miecz ma bydz szeroki od angli, pochodzisty ku sztychowi, a ma byc faliacz od angli szeroki do połowice, a od połowice grzbieziste iako u Sassa, a od końca az do końca mają dyć strefy nad ostrzym po obu stron. Ten miecz ma bruszyć przy obecności dwu mistrzów. Wybruszywszy ma go znowu pokazać mistrzom bruszony. Ma go tez mieczować dzień przy dwu mistrzach. A mają mu dać do mieczowania towarzysza, którego on sobie obierze, wszakze tylko do szyndowania i do strychowania. A kiedy go ma wronić, tedy towarzysz ma odysć. A ma tez go tak wronic, zeby go nie podrapał, ani zwłokł, zeby był iako zwierciadło, tak sam miecz, jako i angiel. A u tegoż miecza iedlca mają być strzefy, mosiądzem nasiekane. A w koncach tychze iedlic szczyty mąsiądzowe nasiekany, na których szczytach mają być herby wyrzezane—jeden krolewski, a drugi miejscki. Głowica ma byc do tego miecza płaska, krągła w cyrkiel. A na tey głowicy mają być trzy sztrefy, mosiądzem nasiekane. || Po bokach u tey głowicy mają być szczyty, mosiądzem nasiekane. Także na tey głowicy mają być herby nasiekane—jeden krolewski, a drugi miejscki, iako w iedliecu. Do tegoż miecza rura ma być, na angiel urobiona, mosiądzowa, u ktorey rury mają być okieńka, zeby angiel przez nie widać było. A rura ma być wypolorowana. Na teyże rurze ma być drzewniana rękoieść, drotom okręcona. Także tez u niey mają być okieńka, zeby przez nie widac było i rurę i angiel. Ktorą rękoieść ma związać rycerskimi węzłami drotom we troie, zeby się nie ruszało ani rura, ani rękoieść, kiedy ją osądzi. Taszka ma być u tegoż miesza iarzembata rzemien iako kordywan. Na ktorey taszce ma byc w poszrodku herb wyrzezany, iako na głowicy i na iedlcach, to iest krolewski i miejscki. Pod którą taszką ma pozłotki podłożyć. Na teyże taszce szlamowania ma być dziesięć rozmaitych farb, zeby szwa znać nie było. Do tego miecza ma być poszwa iarzembatego rzemienia, ze trzech szwow uszyta, zeby dwie nad ostrym byli, a trzeci po szrodku. Trzaski mają być u tey poszwy wybierkowane równo, zeby dziura nic przedyrkowana nie była. Ktore trzaski ma wybrac przed mistrzami bez kleiu. A te poszwe

maią być przestronne. Która sztuka ma być za niedziel dwanaście wygotowana. A ta sztuka za całą ma być rozumiana. Do pułsztuki przinależy mieecz a poszwa. A do drugiej pułsztuki: iedlca, rura, rękoieść, głowica i taszka. Tu nie ma się też nikt pieniędzmi wkupować, ale swą ręką rzemiosła robić. Od których sztuk robienia masłki tutesznego miasta Mieńskiego rzemiosła mieczniczego zgodnie wolnemi czyniemy.

SZTUKI NOŻERSKIE. Napierwiey stali ma być funtow dziesięć, którą z ognia wyciągnowszy dopiero ma posiekać w dłużyne, iako paliec. Te sztuki ma znowu smalcować. Ma z tego odkowac nożow trynascie; kredens ieden z tegoz ma urobic. Tasak takze zrobic, przy niem ma być nożow cztery i spikuk tak i puinał. A to na troie ma rozerznac: noż ieden, poszwy, iedlca, głowica, rękoieść. A na grzbiecie u tasaka sztrefy być maia. A te sztuk piętnascie ma w iednym puzdrze oddac. Noże maia być strefiaste, po grzbiecie dwiema strefami, na okładzinach zaś ma być na każdym nożu po cztery strefy, mosiądzem osadzonych, a na wierzchu kazdego noża maia być krzyżowe żołędzie, nad niemi pręty, a na wieszchu drzewo bryzelowe. Przy tych sztukach maia być dwa bracia—ieden miecznik, drugi nozerz. Pułsztuki s tych dziesięciu funtow stali iest: nożow trzynascie, i ieden kredens. Ktore sztuki ma wyrobic za niedziel dwanascie. To sobie waruiac rzemiosło, toże się nikt pieniędzmi wkupowac nie ma, alie się sam || sztuki odprawowac.

Articul szosty. — Jeźliby towarzysz ktoregoż kolwiek rzemiosła cechu ninieyszego do miasta Mieńskiego przywędrował, takze i teń, który by się tu rzemiosła wyuczył, mistrzem zostać chciał, takowy u mistrza rok cały robic i listy urodzenia swego pokazawszy, prawo miejskie przyiac będzie powinien, choc by też dobrze okrom jurysdycy miejsckiey gdzie indziej mieszkanie miał. To uczyniwszy, sztuki według rzemiosła swego i biegu zwyczajnego, w statucie tym opisanego, ręką swa robić będzie powinien. Wszakże masłak masłakowne w małżeński stan poiąwszy i u ojca się uczyniwszy, sztuk robić nie będzie, iednakże kolacją zwykłą uzynic ma, lecz iesliby inszego rzemiosła, albo wdowę mistrzową poiął, ten pułsztuki urobic i kolacją uczynic ma.

Articul siodmy. Aby też wdowy po małzonkach swoich, a mistrzach ktorego kolwiek rzemiosła pozostałe, w żaliu i smutku swym nieiaką pocieche odniosły, tedy czeladz w warstacie swoim do roku i szesci niedziel chowac maia ku poratowaniu ubostwa swego. Jesli żeby też potomstwo, a zwłaszcza syna wdowa miała, tedy towarzyszów dotąd chowac może, pokiby zamąż nie poszła, albo pokiby iej syn nie dorosł. Co się o wdowach uczciwie w stanie swym trwających rozumiec ma.

Articul ósm y. — Obieranie mistrzów starszych aby porządkiem swym szło, tego potrzeba będzie, abyście w spólnym zgromadzeniu w cechu za obestaniem obierali, a to wedle zgodnego pozwolenia, uważenia osoby, lat, godności, umiejętności i stateczności, aby obrane osoby bez podeirzenia... będąc, dobra pospolitego, uczciwości i porządku przestzegali, a to wedle przywilejow krola jego miłości i porządku w statucie opisanego.

Articul dziewiąty. — Skrzynka bracka albo cechowa chowana być ma wiernie i pilnie u mistrzów starszych, to iest rok ieden u mistrza osiadłego byc li może rzemiosła złatarskiego, albo kowalskiego, drugi potym u kotliarskiego, trzeci u slosarskiego, czwarty u mieczniczego, piąty u nożerskiego i tak per consequens ordine repetito, tego tylko dokładaiac, aby z jurysdycy miejsckiej nigdy nie wychodziła. Przy

którym przyjmowaniu skrzynki z przywilejami mistrz starszy, który będzie kolacją skromną a bez szkody brackiey uczyni.

Articuł dziesiąty. Należy też i na tym wielie, aby sprawy i rozmowy cechowe za prog nie wychodziły, prze to aby wynoszone nie byli, ani obwieszczane, sobie to cech zgodnie waruie. Czego ktoby się ważył, a język by go swierźbiał, takowy będąc prawdziwie przeświadczony, pułkamenia wosku nieodpustnie || dać będzie braciey powinien toties razy quoties by się tego dopuscił.

Articuł jedenasty. Też zaden mistrz rzemiosł cechu naszego chłopca albo ucznia do cechu nieobyczajnie nie będzie przymował, aż by go przed bracią na miescu swym iawnie opowiedział i do rejestru wpisać dał, ktorego za pieniądze uczyć, albo przymowac nie będzie mógł. A iesli by ieszcze co strony urodzenia nietrefnego przymieszać miało, takowego żaden mistrz żadnego rzemiosła przymowac daleko mniey uczyć nie będzie mógł. Jakosz swym porządkiem i bez przymiotu takiego uczeń przyięty, a zwłaszcza kowalski, trzy lata zupełne rzemiosła się swego uczyć będzie. A takowych uczniow kował iednego, dwu, trzech a nie więcey chowac i przymowac będzie. Uczeń zas kotlarski cztery lata ma się uczyć, gdzie mistrzowi także trzech a nie więcey uczniow chowac wolno będzie. Słosarski uczeń iesli by chłopcem był cztery lata, a podrostek trzy lata uczyć się będzie. A mistrz także slosarski trzech tylko chowac ma, okrom że przy wyuczaniu czwartego przyiąć może. Miecznik za się iednego tylko chowac ma i uczyć lat cztery, wszakze przy douczaniu wolno mu inszego przyiąć będzie. A gdy iuż mistrz ktoregoż kolwiek rzemiosła ucznia wyuczywszy odpuszczac będzie miał, tedy w cechu to opowiedziec będzie powinien i do rejestru wpisać, grosz ieden dawszy zapisnego, a sześć groszy litewskich do skrzynki.

Articuł dwunasty. Mistrzowie starszy, nowoobrani, nie mają brać skrzynki do siebie, aż pierwiey starszy roku przeszłego lidzbę dostateczną przed bracią wszystką uczynią i rejestra ze wszystkim zdadzą. A ciż starszy mają tego pilnie postrzegac, aby porządek dobry na wszystkim uczynili, złych aby karali, a dobrych aby miłowali. Poki skrzynka na stole będzie z przywilejami królej ich miłości, aby wołania ani picia żadnego nie było. A ten, dla którego by lidzba nie była albo by sie zamieszanie jakie stało, to iest wzruszenie braterskie, takowy ma dac karania pułkamenia wosku, krom żadney folgi. A który-by-bądź posłuszen byc i milczeć nie chciał, takowy zaraz ma dać karania do skrzynki braterskiey groszy cztery litewskich, okrom przewłoki. Jesli by tez starszy u stołu na młodszego siedzący iakoz kolwiek nieuczciwo targnął—dwojakim za przestępstwo karaniem, to iest sowitoscią win za brata ma byc karan. Także tez młodszy brat iesliby w czym sprzeczny był, ma za to siedzenie podiąć i karanie, które zasłużył, przed bracią ma położyć.

Articuł trzynasty. Który by brat, tez zakazany będąc od starszych, do cechu nie stanowił się, ma dać karania do skrzynki braterskiey grosz. A iesli by w zchádzkę nie był, to jest brat młodszy pierwszym razem ma i winiem będzie tuż zarazem karania braterskiego do skrzynki cechowej grosz ieden zapłacić, ia drugi raz — dwa, trzeci — trzy i tak postempuiąc iliebykroć omieszkiwał bez żadney słuszney przyczyny i obwieszczenia braterskiego, powinien i ma koniecznie karanie takowe płacic. — A starszy siedzący iesli by nie był, a za niem by się omieszkanie stało, taki ma za każdego brata dać karania po groszu. Tak tez iesliby który brat bądź starszy, albo młodszy na załomszy nie był, albo iesli by

umarłego brata albo siostry nie prowadził, okrom wielkiej a ważnej przyczyny, taki ma dać winy grosz jeden. A kiedy by który brat młodszy brata swego cechu cięła nieść nie chciał a starszy by mu kazał, taki ma dać karania do skrzynki braterskiej groszy cztery litewskich.

Articul czternasty. Skrzynka w schadce ma być przez starszego o dwunastej godzinie na półzegarzu zawsze stawiona i ma stać nieotworzysta aż do iednej, a to dla tego, aby się tym czasem bracia schozili. A gdy iedne uderzy, mają starszy skrzynkę otworzyć. A kto by przyszedł na dwu godzinach iuz s południa na półzegarzu, tedy ma dać karania do skrzynki grosz litewski. A który by zas nie był na tamtej schadce, która bywa we cztery niedziele, tedy ma dać karanego dwa grosza litewskich. Jakoż i zegarek ma być postawion na stolie dla lepszej wiadomości wybijania godzin.

Articul piętnasty. K temu młodszy, iesli by nieobyczajnie zakazował do cechu, sam ma karanie płacic. Wszakże iesli by małżonce opowiedział, albo towarzyszowi, albo chłopce iego, takowy zakaz iść ma. A brat tez każdy, który-by miał potrzebę z miasta odjechać, ma się opowiedzieć starszemu rzemiosła swego. Karmnika albo partacza kazdy rzemiosła swego dwóch niedziel daliej nie ma chowac, puł kamienia wosku popadaiąc. Jakoż iesli by się nie odpowiedział, tedy karaniu wyzszej opisanemu podlieże.

Articul szesnasty. Też aby żaden brat według rzemiosła swego towarzysza albo czeladnika od drugiego brata nie przymował, asz by się pierwiej dowiedział sam, iako się u pierwszego mistrza || zachował, pod brackim karaniem. A iesli by to na którego brata przewidziono, a on by czyiego towarzysza, albo czeladnika przewabił, albo przemowił, takowy ma być brackim karaniem ukroczon i pohamowan, to iest puł kamieniem wosku, krom żadney folgi.

Articul siedmnasty. Brat, który by sobie robotę zmowił, a drugi by mu ją zganil albo przemowił, żeby ją sam zrobił, a był by przeswiadczon kim-kolwiek, — ten ma dać karania kamień ieden wosku, krom żadnego odpuszczenia. A żaden się u drugiego robotę i rzemiosło wdać nie ma, alie własnego swego rzemiosła pilnowac ma, alias według wynalazku brackiego karany być ma. A iesli by gość aby pan iaki, stojąc u którego mistrza w domu, posłał sobie po inszego mistrza, chcąc z niem robotę ziednać, ma ten po którego posłano pytać gospodarza domowego, jeśli s niem robotę nie ziednał, aby mu roboty nie przeszkadzał. Czego iesli by nie czynił, ma dać karania brackiego puł kamienia wosku.

Articul osmnasty. To tez sobie rzemiosło kowalskie waruie, aby żaden kowal do klietek na przekup nie robił rydlow, motyk, łopat, łańcuchow i inszych rzeczy z zelaza kupcowego, okrom do domu i kramu swojego, co mu wolno będzie. Czego iesli by się który ważył, kamieniem wosku karan byc ma.

Articul dziewiętnasty. Brat, który by miał na sobie karanie brackie a przyszedł by do cechu, ma się sprawic onego swego wystempku, skoro po zagaieniu sprawy, pod sowitym karaniem.

Articul dwudziesty. Który by brat przyszedł do cechu z bronią, a siadł by u stołu, kiedy by iuz skrzynka była otworzona, taki ma dać karania czwierz kamienia wosku, ze nie uczcił przywileiow krola jego miłości. K temu który by brat drugiemu bratu rzecz przerwał u mowieniu a mowic by mu nie dał, a w tym by się zamieszka stała, taki ma dać winy czwierz kamienia wosku, krom żadney łaski.

Articuł dwudziesty pierwszy. Chłopiec, który by się u mistrza uczył, a mistrz by iego umarł, ma się u drugiego mistrza lat swoich douczyć. A iesli by który chłopiec zynąd przyszedł, powiadaiać, iż się uczył, ten ma list od swego mistrza okazać, iesli by był mistrz iego cechowy. A iesliby był mistrz nie cechowy onego miejsca, taki się ma znow uczyć.

Articuł dwudziesty wtóry. Gdy się bracia tego cechu co cztery niedziele podług zwyczaju schadzać będa, to każdy brat nim zasiędzie miejsce swoje puł grosza litewskiego powinien dla przymnożenia porządku i poratowania potrzeb do skrzynki położyć. || Czego iesli by nie uczynił, a zatym by nieobyczajnie siadł, powinności pomienionej nie oddawszy, takowy nie tylko one powinne pułgrosza, ale ieszcze do tego osobliwie grosz karnego oddać będzie zaraz winien, od czego starszy tylko mistrzowie roczni albo siedzący od tego także i od kwartału wolnym być mają.

Articuł dwudziesty trzeci. Brat młodszy w obchodzeniu mistrzów pilnie powinność swoje odprawować będzie, ni w czym onej nie zadbawiając. Którego obchodzenia gdy by dla języka, lak, trudności, albo iakiey inszey przyczyny słusznej odprawować nie mógł, tedy takowy młodszy na tę posługę obrany powinien będzie inszego na swe miejsce tegoz rzemiosłą uprosić, albo za swe pieniądze niać, do skrzynki tego nie dając. Gdzie gdyby młodszego nie stało, tedy każde rzemiosło porządkiem swym inszego za swe własne pieniądze nymować będzie powinno do-
tąd, poki by się inszy nie trafił.

Articuł dwudziesty czwarty. Isz też brat brata ilie tych złych czasow rad przez nogę przerzuca, a iesli w czym, tedy w mieszkaniu, prze to pod winą kamienia wosku ieden drugiego pod nymowaniem podstempować nie ma, zostawiając ieszcze i do tego winę i karanie na takiego urzędowi mieyskiemu.

Articuł dwudziesty piąty. Po otworzeniu skrzynki y wyięciu z niey przywileiow iego krolewskiej miłosci, pana naszego miłosciwego, ktore na stole położone będą, gdy się iuz sprawa zacznie, milczenie i uczciwość iako zawzdy, także osobliwie w ten czas zachowana być ma, gdzie zaden się słowem wymykać nie ma. Ale będzie li brat miał potrzebe, od starszych pozwolenia żądać ma, iakoż gdyby się kto nieobyczajnie i swowolnie słowem wyrwał, albo co za słowy przychodzi ręką kiwał i co inszego nietrefnego po sobie niecierpliwie, bądź przeciwko cechowi, bądź też przeciwko bratu pokazował, takowy z wynalazku brackiego za popędlivość i nieskromność swoją według wielkości zawinienia przeciwko przywileiom krolia jego miłosci y braciey uczynionego karany być ma. Iesli by też bratu któremu odstąpić kazano, a drugi by się za nim porwał i wyszedł przed skonczeniem sprawy, a to dla dodania porady i oznaimienia albo raczej wyniesienia rozmowy brackiej, ten czwerc kamienia wosku zapłaci. A który by zgoła z cechu odszed, niż by się sprawa skonczyła, poki by na stole skrzynka z przywilejami stała, takowy czwerc kamienia wosku z wynalazku brackiego pokupi.

Articuł dwudziesty szosty. Gdy by się też trafiło brata karać || za obłożeniem braciey i cechu wszystkiego, a on by się za przewinienie swoje karać nie dał, biorąc się do ich miłosci pana woita i panow burmistrzow, wzgardziwszy przywilej krolia jego miłosci i statut niniejszy, tak też i bracią wszystką, takowy sowito karany być ma, okrom żeby mistrzowie brata swego upornie i nad zawinienie karać chceli, — tedy, wolno się iemu będzie do urzędu na ratusz odzywać.

Articul dwudziesty siódmy. Też żaden z braciey roboty z grosza trzeciego partaczowi dawac nie ma., także też ani towarzyszowi, a to pod winą puł kamienia wosku nieodpustnie.

Articul dwudziesty ósmy. Ktory by brat, obesłanym bendąc, do cechu przybyc za potrzebami swemi pilnemi i gwałtownemi nie mógł, ten starszemu swemu rzemiosła swego uchodząc karania opowiedziec się i o sobie sprawę dać ma. Czego iesliby nie uczynił, tedy iako i inszy uporny a za obesłaniem do cechu się niestanowiący, karanie podniesie. I owszem aby takowy upor i lekkie poważenie porządku nie było czeladzi odjęcie, takowy aż do usprawiedliwienia się i uznania mistrzowskiego popadac ma.

Articul dwudziesty dziewiąty.—Niekarności i swejwoliey zabiegając to też statutem rzemiosła wszystkiego cechu tego sobie waruią, aby żaden z braciey, nikogo nie wymuiąc, do cechu pijany nie chodził, bo gdyby pijanym przyszedł, a do tego nieprzystojnie się zachował, taki z wy nalazku brackiego więzieniem karany byc ma.

Articul trzydziesty. Przy robieniu swiec starszy młodszym groszy dwanascie litewskich na piwo, a starszym także drugą dwanascie groszy dac na miód będą powinni

Articul trzydziesty pierwszy.—Rzemiosła kowalskiego ta będzie robota: wozow i koni kowanie, siekier, hakow, szyszakow, ankier, łańcuchow i wszelakiey roboty czarney, krat pukliowanych i niepukliowanych robienie, co i kowalom i slosarzom wolno być może. Wszakże któryby się roboty podjął, a oneyby dosić nie uczynił, zaczym by i skarga do cechu przyszła, takowy obwiniony za uznaniem brackim żałującemu szkodę nagrodzić i pułkamienia wosku do skrzynki położyć będzie powinien. Też tymże kowalom — okiennice proste, gdzie by piłowania nie było, robic wolno. Sliosarze za się drzwi żelazne nowe i stare robic i skrzynie okowywać maia, a to kowaliu nie nalieżą. Liutowanych także rzeczy żadnych i które piłą robiony bywaią kowalie robic ważyc się nie maia; alie kozdy na rzemiosle swym. ||

Articul trzydziesty wtory.—Rzemiosł wszystkich cechu niniejszego, to jest postanowienie i nieodmienne zamknięcie, aby czeliadz wszystka rzemiosła każdego suchedni dawała i na żałomszy chodziła. A jeśli by się trafiło, żeby który towarzysz nieporządnie z miasta Mińskiego poszedł, rosprawy słuszney nie wziowszy i odpuszczenia, za takim list z cechu pisany byc ma z strony iego nieporządnego się ruszenia.

Articul trzydziesty trzeci.—Jest przy tym pozwolenie cechu wszystkiego i rzemiosł mianowanych, iż wszyscy na pogrzeb brata cechowego i siostry zmarłej iść powinni, ciało zaś zmarłego do grobu nieść każdy z rzemiosła swego — kowal kowala, kotliarz — kotliarza, sliosarz sliosarza, miecznik miecznika i nożerz nożerza. Przy którym prowadzeniu ciała i swiec cztery być ma, które młodsze bracia poniosą. Lieituch pilnie chowany w koscielnie abo w cerkwi byc ma, do czego klucz u starszego będzie; ktorego lieitucha gdy by kto potrzebował, starszy młodszego brata z kluczem ma pon posłać, który tego strzedz będzie, aby zaś w całości był zachowany. U oltarza kazdy rzemiosła swego porządkiem powinosc służenia i dogliądania miesiąc cały ma odprawowac, a to dla porządney sprawy kaplicznej i kluczynoszenia; iakoż starszy tego dogliądać maia, iakoby rzeczy koscielne i cechowe w całości i pilnie chowane byli.

Articul trzydziesty czwarty.—O towarzyszach. Gdy by który towarzysz, u partacza robiwszy, do mistrza cechowego wysłać się chciał, takowy przede wszem iawnie tak mistrzem iako i czeladzią sprawić się winien

będzie, a to pod winą bracką wochloną po groszy siedm ilieby niedziel u onego swego partacza robł, a to co by było nad dwie niedziele. A iednakze osobliwie karanie popasc ma według brackiego zamknienia, pod co każdy podliedz ma. Który by partacza u siebie przechowywał i onemu rady albo pomocy dodawał, owo ani mistrz, ani inszy żaden z partaczem ni w czym nakładac nie ma, także tez ani roboty od niego brać albo mu jej dawać. A to pod karaniem i wynalazkjem cechowym.

Articuł trzidziesty piąty. K temu i to spolnym a zgodnym zamknieniem cech i rzemiosła wszystkie postanawiali, aby żaden mistrz dwu warstatow albo kramow nie miał, bo iako każdy na rzemiosle swym jednym przestac ma, || tak też ku szkodzie brata swego warstatow okrom iednego i kramow sobie niechaj nie zakładaią. A to pod brackim karaniem, ktoremu takowy popadać ma.

Articuł trzidziesty szosty. Choc by kto mistrzem ktorego kolwiek rzemiosła będąc gdzie indziej tu do miasta Mińskiego nowotno przybył, takowy rok za towarzysza robic a potym sztukę, chcąc mistrzem zostać, pokazać i oddac będzie powinien.

Articuł trzidziesty siodmy. Odmykanie zamkow wytrykuszem isz pod czas niebezpieczność za sobą ciągnie, przeto towarzysz do otworania z mistrzową wolią posłany i gospodarzowi onego miejsca opowiedzieć się ma. Do ktorego odmykania kowale okrom slosarżow wstempowac się nie maią.

Articuł trzidziesty ósmy. Jest tezi na to cechu wszystkiego pozwolenie, aby żaden kowal stelmachem roboty nie targował, iedno z tym komu ona robota należec będzie, jako: kareta, koliebka, koczy etc., czego żaden się nie będzie ważył pod karaniem kamieniem wosku.

Articuł trzidziesty dziewiąty. Po namowieniu, spisaniu i przyięciu tego statutu ieszcze cech wszystek ten obowiązek miedzy sobą stacecznie zamknął, iz statutu tego ni w czym naruszać nie chce, alie podeń podliedz się obiecuię, pana boga prosząc, aby w miłości i w zgodzie rząd wieść i tego strzedz mogli, coby było s pomnożeniem chwały pańskiej, rzeczy pospolitej pomnożeniem i cechu wszystkiego zatrzymaniem.

A po wpisaniu tych wszytkich artykułow cechu rzemiosł wprzod mianowanych nalieżących w teń nasz list i do ksiąg mieskich, widząc my prozbę onych rzemiesnikow słuszną, także i te artykuły od nich podane s prawami i wolnościami mieskimi zgodliwe, a zwłaszcza maiąc to w prawie wolnosc swoje mieską ad kroliej ich miłosci Polskich i wiekich xiążat Litewskich miastu Mieńskiemu nadane i przywilejami ich miłosci potwierdzone, iz każdy rzemiesnik wpisac się do rejestru cechowego, toz potym rzemiosła swego używać ma, przeto za spolną namową naszą a za prozbą onych rzemiesnikow, im samym i wszystkim pospołu towarzyszom ich rzemiosł przereczonych i obywateliem miasta krolia iego miłosci Mieńskiego iuryzdycei i wszelakiego posłuszeństwa miejskiego pod powinnością ratusza mieskiego będącym, cech i cechmistrzow bractwo, schadzke spolną iedną mieć i tych wszytkich artykułow, ktore w tym liscie naszym || opisane są mocą zwierchnosci i urzędu naszego mieskiego przykładem cechu miasta Wilieńskiego używać, rządzić i spawowac się dopusciliśmy. Jakoz i tym listem naszym ijm samym i potomkom ich na wieczne czasy używac pozwoliamy i stwierdzamy, s tym dokładem, isz cechmistrzowie sami i wszyscy rzemiesnicy tego cechu, ktore się wpisaniem swym do rejestru pod ten cech i posłuszeństwo z samego rzemiosła swego podlegaią pod zwierzchnosc i władzą urzędu miesckiego, nie szczycąc się pany żadnymi i wol-

nosciami swemi, gdy oni w iakich kolwiek potrzebach rzeczy pospolitey mieskiej przez zwierzchnosc urzędu mieskiego roskazano, czas i mieysce pewne na ratuszu abo gdzie kolwiek oznaymiono i naznaczono będzie, na tym miescu zawždy oni sami z brońmi stanowić do wachty mieskiej według potrzeby, nieomieszkanie przybywac i wszelakie posłuszeństwo urzędu zwierzchnemu mieskiemu należące we wszystkim czynic będą powinni.

A który by mistrz nauk tych wszystkich rzemiosł, wyszey mianowanych, w miescie Mieńskim mieszkaiący tak z mieszczan krolia jego miłosci, jako tez xiążących, panskich, duchownych i swieckich do rejestru cechowego wpisac i posłuszeństwo cechmistrzowi z rzemiosła swego należącego czynic nie chceli, zażywaiąc tego rzemiosła swego swowolnie y upornie, tedy takowego każdego za daniem sprawy przez cechmistrzów urząd mieski według nadania przywilejow kroliw ich miłosci rzemiosło-to ma na ratusz zabrac. A cechmistrzowie przed się tego rzemiosła iego takowemu używac dopuszczac nie maią.

A dla lepszego umocnienia tych wszystkich rzeczy, zwysz opisanych, daliśmy cechmistrzom mianowanego cechu ten nasz list pod pieczęciami naszymi, woytowską y miescką, i z podpisem ręki moiey woytowskiej.

Dan w Miensku, roku i dnia zwysz mianowanego.

Hrehory Therliecky podstoli iego krolewskiej mosci w powiecie Pinskiem, woyt u Minsku ręką swą.

Сергей Остафеевичъ, писарь места Менского.

№ 37.

1592 г., верасня 10, Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 314–316.

К о н ф и р м а ц и я м е щ а н о м ь М е н с к и м ь н а к г р у н ь т ы и в о л о к и и х м е с т ь с к и е, з д а в ь н а н а д а н ы е.

Жыкгимонт третий, бою млстью король Польский и пр.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зособна, кому бы то ведати належало, нинешънимъ и на потомъ будучимъ.

Били намъ чоломъ бурмистры, райцы, лавъники и все поспольство мешчане места нашего Менского и покладали перед нами привилей, отъ нас гдря имъ с подъписомъ руки и с печатью нашою привесистою даный на потвержене имъ всихъ правъ и вольностей ихъ месьскихъ, отъ продковъ нашихъ славное памети королей ихъ мли Польскихъ и великих князей Литовъскихъ имъ наданых, межы которыми вольностями их вси месьца пустые, в месте нашомъ Менскомъ и поля наши около места, для розшыреня и розмноженя того места в уживанье имъ даны суть. А ижъ дей потом, в некоторую часть кгрунтовъ их месьскихъ, а меновите врочыщомъ в Крупецъ—в бор, в пушчу и въ сеножати, обыватели воеводства Менъского безправне уступуючыся, тыхъ кгрунтовъ их уживати имъ не допушчали, тогды дей, за панованья короля его мли Стефана, з рamenti его королевское мли выездчали на то комисаре в року тисеча пятъсотъ семьдесятъ шостом, а другий в року тисеча пятсот осмъдесят шостомъ, которые то комисаре, з розсудьку своего и за доводами их правными, опять им тые кгрунты к месту присудили и ограничили. На што они и листы су-

довые комисаръскіе, зъ описаньемъ в нихъ певныхъ границъ, передъ нами покладаючи и будучы того всего в спокойном держанью и ужыванью, унижене просили нас, гдря, абыхъмо им тую вольность их, в привилеяхъ давныхъ описаную зъ стороны кгрунтовъ ихъ местскихъ, листомъ нашимъ объяснили и водлугъ давного ужываня пры нихъ зоставивъши, на вечность то имъ утвердили и вси пожытки, которые с тыхъ кгрунтовъ к месту идуть и на потомъ бы ся вынайти могли, на ратушъ Менский ку опатренью тежаровъ местскихъ надали.

А такъ мы, з ласки наше гоподарское, чынечы то на чоломъ-битье подданныхъ нащихъ мещанъ Менскихъ, пры правехъ, вольностяхъ и въсихъ пожыткахъ местскихъ водлугъ наданя продковъ нашихъ и потверженья нашего ихъ зоставуючы и то имъ объясняючи, тые вси пляцы и кгрунты, в месте и около места з давныхъ часовъ имъ ку месту належачие, поколь границы тыхъ кгрунтовъ ихъ зашли, и которые имъ черезъ комисаровъ продковъ нашихъ прысужоны суть, то есть: бор, пушу, кгрунты и сеножати Крупецкие, водле листовъ суду комисарского, за речкою Крупцомъ, почавшы отъ речки Крупца вверхъ у реку Свислоч, ажъ до Ръжавъцу, подъ пушчу Качыньскую и до земли каноницкое, а отъ земли каноницкое по дорогу Тарасовскую и болото Шырокое и инъшые всякие кгрунты около того места нашего, розробъки, заросли, пропашы и сеножати, што одно кольвекъ имъ здавна и теперъ належыть, пры подданныхъ нашихъ, мещанехъ Менскихъ, есмо зоставили и симъ листомъ нашимъ зоставуемъ вечными часы, такъ ижъ вжо тыхъ всякихъ кгрунтовъ, пляцовъ и домовъ местскихъ, отъ места и прысуду местского отъдаляти и никому отъдавати, с повинности и с тежаровъ местскихъ вызволяти не маемъ и не будемъ мочы, але то все вечне при мещанехъ, подъ правомъ и зверхностью вряду местского Менского, на пожытокъ местский, зоставати маеть.

А ижъ бы то в добрый порядокъ приведено было, тогды прекладаемъ на то войта тамошняго Менского, который спольне с бурмистрами места Менского и с певными особами, на то отъ войта и отъ всихъ мещанъ Менскихъ обраными, кгрунты и пляцы местские померыти, платы и пожытки з нихъ водлугъ налепшого баченья своего постановити мають. И што кольвекъ тамъ в томъ месте Менскомъ войтъ з бурмистрами и на то обраными, с пляцовъ и зо въсихъ кгрунтовъ местскихъ пожытковъ постановяють, то все на ратушъ Менский, ку пожытку речы посполитое местское, вечне давано и оборочано быти маеть, за ведомостью войта и бурмистровъ тамошнихъ Менскихъ. С чого они, водлугъ давное повинности, пословъ и гонцовъ нашихъ и Московскихъ, коли черезъ место Менское едутъ, стацыею одинъ день подыймовати и подводы, за листы нашими, водлугъ || давного звычайу, за пенези давати мають опрочъ того, што зъ замьку староста нашъ Менский с капъщызнь—медъ и пиво, такъ же и з мыта старого коморы Менское стацыю стравныхъ речей на послы и гонцы наши и Московские, повинни давати.

А ижъ тежъ мещане Менские, отъ продковъ нашихъ и отъ насъ гдра, мають такое позволенье, же вольно имъ млынъ на реце Свислочы, на погожомъ местьцу збудовати, а они, за недостаткомъ своимъ, и до сего часу тому досыть учинити не могучы и отъ насъ гоподаря просили, абыхъмо имъ вместо того млына, што-бы на реце Свислочы будовати мели, на речьце Переспе, которая идеть с Коморова болота у Свис-

лочь реку, ставъ заняти и млынъ збудовати и другий млынъ паперный, будь тежъ мучный—на реце Крупцы, на кгрунте местъском, такъ же заняти и власнымъ накладомъ их збудовати им позволили. Ино мы и в томъ, яко в речы слушной, ласку нашу имъ показуючы, позволяемъ, на тыхъ менованыхъ речъкахъ Переспе и Крупцы, где местца погожие упатратъ, на кгрунтыхъ местъскихъ, коштомъ и накладомъ своимъ местъскимъ ставы заняти и млыны ку пожитку местскому збудовати. А с того всего, яко се вышей поменило, с пляцов, и з кгрунтовъ местъскихъ, такъ же с тыхъ ставовъ и млыновъ, от нихъ самыхъ збудованых, нам гдру и до скарбу нашего ничего они давати и ниякое личбы чинити не мають и не будутъ повинни вечными часы, окром пенезей подъводныхъ и повинности давъное.

Ку тому тежъ в привилью их головномъ вольностей местъскихъ, перед нами покладаном, и то есть описано, же топница, албо воскобойня на пожитокъ местъский на ратушъ томужъ месту нашему Менскому вечными часы зо вьсими пожитками, з нее належащими, надана. Тогда симъ листомъ привильемъ нашимъ имъ ствержаемъ и тую воскобойню, албо топницу на пожитокъ местъский до ратушы зоставуем вечными часы, в которой воскобойни им в месте нашемъ Менскомъ ниякое переказы нихто чинити не маеть и мочы не будетъ вечными часы.

И на то дали есьмо войту, бурмистрам, райцамъ, лавъникомъ и вьсимъ || подданымъ нашимъ, мещаномъ Менскимъ сес нашъ листь с подьписомъ руки наше гдръское и з нашою печатью привесистою.

Писанъ у Варшаве, на сойме вальномъ, року по нароженью сына божого тисеча пятьсотъ деветьдесять второго, мца сенътебра десятого дня.

Подпись руки гдръское.

Матей Война, писарь.

№ 38.

1592 г., верасьня 10. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 316-317.

Привилей мещаномъ Менскимъ на вызволенье их з некоторых повинностей, недавъно установленыхъ и на иншыя вольности их.

Жыкгимонт третий, бою млтью.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кожъдому зособна, кому бы то ведати належаало, нынешнымъ и на потомъ будучымъ.

Били намъ чоломъ бурмистры, райцы и все посполство мещане места нашего Менского и покладали передъ нами два листы отворыстые маръшалъка нашего, старосты Менского, писара замъковъ а волостей нашихъ украинныхъ русскихъ, урожоного Дмитра Скумини Тишкевича, с подписомъ руки власное и с печатью его, и под печатью и с подписами рукъ людей добрых, шляхты:

Одинъ под датою року теперешънего тисеча пятьсотъ деветьдесять второго, мца мая четверътого дня, в которомъ описуеть, ижъ онъ, будучи отъ мещанъ Менскихъ позванъ передъ нас

гдря, мандатомъ нашимъ о бранье на людяхъ купецкихъ приездныхъ обвѣстокъ || подужного и торгового отъ всякихъ товаровъ ихъ:— отъ збожъя, речей стравныхъ и живностей, такъ же и о то, же ихъ, мещанъ Менскихъ, до даванья себе уписного отъ кожъдого питья, то есть отъ меду, пива и горельки—по грошей семи и пенезей чотыры и выписного—по тому жъ, пры выбиранью капъщызны врочистое медовое, пивное и горельчаное примусити велель. Чого ижъ яко люди купецкие приездные таковое обестъки, и теж они мещане Меньские, водълугъ правъ и вольностей своихъ уписного пры капъщызне давати не были повинни, тогды ихъ отъ того всего волныхъ учынившы на вси пришлые часы листомъ своимъ то имъ вароваль с певными обовязками, в немъ описаными.

А другой листъ арендовный тогожъ преречоного маршалка нашего, старосты Меньского, под датою сего жъ року тисеча пятьсотъ деветъдесятъ второго, мца июля трынадцатого дня, где описано есть, ижъ менованый староста нашъ Меньский, уважачы то, же млынъ замъковый, на реце Свислочы збудованый, в которомъ чотыры кола, кгда першыя арендары деръживали, тогды, направованье того млына способляючы, тесницъ, дерева, каменя и иньшихъ всякихъ потребъ кожъдого году не мало ему на личъбе клали, и то себе зъ аренды вытручали, а мещане за се Менские водълугъ повинности своее в доданю до гребли форосту, песку и соломы, за неопатрностью арендарскою и за прерываньемъ частымъ гребли великий тежаръ на себе поносили. В чомъ онъ, яко староста, упатруючы себе то з меньшимъ пожиткомъ и чынечы успокоенье мещаномъ тамошнимъ, тотъ млынъ замъковый арендою месту пустиль, а меновите Андрею Маслянце и всему посполству мещаномъ Меньскимъ за певную суму пенезей, то есть на кажъдый годъ по сороку копъ грошей литовскихъ до живота своего и до ласки наше гдрское, яко в томъ листе шырей описано и доложено есть.

И просили нас бурмистры, райцы и все посполство места нашего Меньского, || абыхмо ихъ пры томъ всемъ водълугъ листовъ старосты Меньского вечне зоставившы, листомъ нашимъ то имъ ствердили.

А такъ мы, гдръ, бачачы быть тые листы маршалка нашего, старосты Менского, слушьные, во въсемъ ихъ пры моцы оставуем, а на чоломбитье подъданныхъ нашихъ мещанъ Меньскихъ то чынечы, тые тежары, под которые они и люди купецкие приездные водлугъ давного обычая подълечы не повинни, з ласки наше гдрское тую обестъку, подужное и торъговое отъ всякихъ товаровъ и тежъ отъ збожъя и живностей людей купецкихъ приездныхъ, такъ же тое уписное и выписное пры отъдаванью капъщызны, з мещанъ нашихъ Меньскихъ зносимъ и отъ даванья того всего вольными ихъ чынимъ вечными часы.

Такъже и тую аренду млына замъкового пры мещанехъ Меньскихъ зоставуемъ такъ, ижъ они вжо на вси прышлые часы, вечне тотъ млынъ в деръжанью своемъ маючы, и коштомъ своимъ опатруючы, в кожъдый годъ аренды з него старосте теперешнему и всимъ старостамъ Меньскимъ, на потомъ будучимъ, по сороку копъ грошей литовскихъ а небольшь платити мають водле листу арендовного теперешнего менованого старосты Меньского.

И на то дали есьмо всимъ мещаномъ нашимъ Менскимъ сесь нашъ листъ, с подписомъ руки наше гдрское и з нашою печатью.

Писанъ у Варшаве, на сойме вальномъ, лета божьего нароженья тисеча пятьсотъ девятыдесять второго, мца сеньтебра десятого дня.

Подпис руки гдрьское.

Матей Война, писарь.

№ 39.

1592 г., верасьня 10. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 78, л. 151 адв.—153.

Мещаномъ Меньскимъ потверженъе на права, вольности и кгрунты ихъ.

Жикгимонт третій, и пр.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зссобна, кому бы то ведати належало, нинешнимъ и на потомъ будучимъ.

Били намъ чолом бурмистры, райцы и все посполство мещане места нашего Менского и покладали перед нами привилей от нас, господара, имъ, и с подписомъ руки и с печатью нашою привесистою, даный на потверженъе имъ всих прав и вольностей ихъ местских, отъ продковъ наших, славное памети королей ихъ милости. Полских и великих князей Литовских, имъ наданых, межи которыми волноствями ихъ вси || местца пустые в месте нашемъ Менскомъ и поля наши около места для розшыренья и розмноженья того места в уживанъе имъ даны суть. А иж дей потомъ в некоторую часть кгрунтових местских, а меновите в рочищом в Крупец, в бор, в пуцу и в сеножати, обыватели воеводства Менского безправне уступуючися, тых кгрунтовъ ихъ уживати имъ не допускали. Тогда дей за панованья короля его млости Стефана з рамени его королевское милости выеждчали на то комисаре в року тисеча пятсотъ семдесять шостомъ, а другие в року тисеча пятсотъ осмъдесять шостом. Которые то комисаре, з росудку своего и за доводами ихъ правными, опят имъ тые кгрунты к месту прысудили и ограничили. На што они и листы судовые комисарские зъ описаньемъ в нихъ певных границъ перед нами покладаючы и будучи того всего в спокойном держанью и уживанью, унижоне просили нас, господара, абыхмо имъ тую волность ихъ, в привилеях давных описаную, зъ стороны кгрунтов ихъ местских, листом нашимъ объяснили и водлугъ давного уживанья при нихъ зоставивши, на вечность то имъ утвердили и вси пожитки, которые з тых кгрунтов тепер к месту идутъ и на потомъ бы ся вынайти могли, на ратушь Меньский, ку опатренью тежаров местских, надали.

А такъ мы, з ласки наше господарьское, чинечи то на чоломбитъе подданных наших мещан Меньских при правех волноствях и всих пожиткахъ местких, водлугъ наданья продковъ нашихъ и потверженья нашего ихъ зоставуючы и то имъ объясняючы, тые вси пляцы и кгрунты в месте и около места, з давных часов имъ ку месту належачие, покол границы тых кгрунтовъ ихъ зашли и которые имъ через комисаровъ продковъ нашихъ прысужоны суть, то есть: боръ, пуцу, кгрунты и сеножати Крупецкие, водле листов суду комисарского, за речкою Крупцомъ, почавши отъ речки Крупца у верхъ реки Свислочи аж до Ръжавца, под пуцу Качинскую и до земли каноницкое, а от земли каноницкое по дорогу Тарасовскую и болото Шырокое

и иншие всякие розробъки, заросли, пропаши и сеножати, што одно колвек имъ здавна и тепер належить, при подданных наших мещанех Менских есмо zostавили и симъ листомъ нашимъ zostавуемъ вечными часы.

Ведже с тых-же кгрунтовъ местких на войтовство Менское || для приезде на фольваркъ и выховане войтовское ку селу Мольваркомъ, Шейпичомъ и кгрунтомъ столовскимъ, войтовству Менскому здавна належачим, симъ листомъ нашимъ фундуемъ и надаемъ теперешнему войту и на потомъ будучимъ волокъ двадцать, от всяких платов и повинностей вольных. Якож на померу и приведенье в добрый порадокъ тых пляцов и кгрунтов войтовских и местких выслати на то маемъ ревизоровъ наших, которые за высланьемъ нашимъ што колвекъ тамъ в томъ месте Менскомъ с пляцовъ и зо всих кгрунтовъ местких пожитку постановяють, то все на ратушь Менский ку пожитку речи посполитое местское вечне давано и оборочано быти маеть, за ведомостью войта и бурмистров тамошних Менских. С чого они водлугъ давное повинности послов и гонцовъ нашихъ и Московских стацыею подыймовати, а подводы за пенези давати мають у Менску, водлугъ уставы, зъ скарбу нашего имъ даное, опроч того, што зъ замку и з мыта старого Менского стацыю на послы и гонцы повинни давати.

А иж теж они, мещане наши Менские, отъ продковъ и от нас, господара, мають такое позволение, же волно имъ млынъ на реце Свислочи на погожем местцу збудовати, а они за недостатком своимъ и до сего часу тому досыть учинити не могучи, и о то нас господара, просили, абыхмо имъ вместо того млына, што-бы на реце Свислочи будовати мели, на речце Переспе, которая идетъ с Коморова болота у Свислочь-реку, ставъ заняти и млынъ збудовати позволили, ино мы и в том, яко в речи слушной ласку нашу имъ показуючы, позволяемъ имъ на той речце Переспе, где местце погожое упатрать, на кгрунте местскомъ, коштомъ и накладомъ своимъ местскимъ, став заняти и млын ку пожитку местскому збудовати.

А с-того всего, яко се вышей поменило, с пляцовъ и з кгрунтов местких, такъ-же с того ставу и млыну, отъ них збудованого, намъ господару и до скарбу нашего ничего они давати и ниякое личбы чинити не мають и не будут повинни вечными часы, окромъ пенезей подводныхъ и повинности давное.

И на то дали есмо войту, бурмистромъ, райцом, лавникомъ и всимъ подданнымъ нашимъ мещаномъ Менскимъ сесь нашъ листъ с подписомъ руки наше господарское и з нашою печатю ||.

Писан у Варшаве, на сойме валномъ, року по нароженью сына божого а̄ ф̄ девет || десять второго (1592), мѣа сентебра десятого (10) дн̄а.

Подпис руки господарское.

Матей Война, писарь

№ 40.

1592 г., верасьня 11. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 319 адв.

Привилей мещаномъ Менскимъ на позволение имъ млыну будовати якого колвекъ, мучь-

ного або паперьного, и збудовавшы, пожитокъ на шпитали брацкие оборочати.

|| Жыкгимонт третій, божаю милостыю король Польский.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кожъдому зособна, кому бы то ведати належало.

Покладали передъ нами, господарем, мещане места нашего Менского: Иванъ Данильевичъ а Андрей Ивановичъ Масленки, старостове брацтва старого Березского соборьного, здавна звыкълого, сами отъ себе и именемъ всее брати своее того брацтва старого, листъ маршалъка нашего старосты Менского, урожоного Дмитра Скумина Тишковича, под печатью и с подьписомъ руки его власное, которымъ листомъ позволяет имъ, за ихъ власный наклад, на гробли по конецъ спуску ялового, подле шпиталя, который в месте Менскомъ на гребли млыновъ замьковых, по конецъ мосту низкого естъ, — млынъ мучный, альбо паперный на реце Свислочи, во две коле, збудовати на поживенье убогихъ, в шпиталю мешкаючых, позволившы тому брацтву их, здавна старому, прозываемому соборьному, с того млына доходъ и пожитъки всякие, с него прыходячы, брати и то на шпиталь оборочати и его оправовати, такъ-же и убоству на страву водьлугъ преможенья, яко пожитокъ зъ оного млыну зноситъ, давати. В чомъ арендары млыну замькового и вси мещане нашы Менские до того млыну шпитального жадного уступу и никоторое переказы и трудности в пожитках, з него прыходячыхъ, чынити не мели. При которомъ покладанью того листу били намъ, господару, чоломъ тые мещане нашы помененые старостове того брацтва старого соборьного — шпитального, сами отъ себе и именемъ того всего брацтва здавна звыкълого, абы есмо тотъ листъ, передъ нами покладаный во всемъ потвердившы, тотъ млынъ на реце Свислочи листомъ привилемъ нашимъ тому брацтву на оправованье того шпиталя их збудовати || позволили.

В чомъ мы, господарь, видечы быти чоломъбитье их слушьное, ласкаве на то позволившы для свободного и спокойного ужыванья того млына, бачечы, ижъ то они не на жадный свой пожитокъ, але на учынокъ милосердный збудовати и пожитъки з него выбираючы шпиталь оправовати и людемъ убогимъ, в немъ мешкаючымъ, выживенье давати мають, тотъ млынъ на гробли млыновъ замьковых по конецъ мосту низкого и подле спуску ялового на реце Свислочи, тому брацтву соборьному, в месте нашомъ Менскомъ, симъ листомъ привилемъ нашимъ позволяемъ збудовати, який они сами похочуть, — мучный або паперный, во две коле, с которого який кольвекъ пожитокъ знесеть, не на што инъшое винъни они будутъ оборочати, только на оправованье того шпиталя и на выживенье убогихъ, в немъ мешкаючых.

То тежъ тому брацтву соборному симъ листомъ привилемъ нашимъ варуемъ, ижъ староста наш теперешний Менский и на потомъ будучые, такъ же арендары и мытъники, никоторое трудности и переказы в томъ млыне, и пожитъкох, з него прыходячых, делати тому брацтву не мають и вжо отъ сего часу тотъ млынъ, кгда от того брацтва соборьного збудованъ будетъ, такой яко тое брацтво сами похочуть мучный або паперный, во две коле, зо вьсими своими пожитъками, на вси потомъные вечные часы, на тотъ шпиталь трвати маеть. С которого то млына и со вьсихъ пожитковъ, с него приходя-

рых брацтво помененое соборное такъ до скарбу нашего, яко и на старость тамошних ниякое повинности чинити не маеть и повинно не будеть.

И на то дали есьмо тому брацтву старому шпитальному сесь листъ привилей нашъ с подписомъ руки наше господарское и з нашою печатью.

Писанъ у Варшаве, на сойме вальномъ, лета божьего нароженя тысяча пятсотъ деветъдесять второго, мца сеньтебра одинадцатого дня.

Подпис руки гдрьское.

Ярошъ Воловичъ, писарь

№ 41.

1592 г., верасня 11. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 318 адв.—319.

Привилей мешаномъ Меньскимъ на брацтво церковное релии греческое, прозываемое шпитальное соборное.

Жыкгимонт третий, бою милостью.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кожъдому зособна, кому то ведаги належить.

Били нам, господару, подданные наши мешане места Меньского, брацтво церковное соборное, прозываемое шпитальное, люди закону руского греческого и поведили передъ нами, ижъ шпиталь места Меньского, в которомъ-бы люди в хоробах и уломные бесъпечное и спокойное мешканье мети могли, дозору и опатрения никоторого не мають и въ великомъ недостатку суть. И били намъ, господару, чоломъ, абы есьмо имъ оный шпиталь водъле преможенья их за власные ихъ пенези и накладомъ збудовати позволивъшы, домъ вольный брацъский схажокъ и намовъ своихъ мети. прикладомъ иныхъ местъ нашихъ, и в ономъ дому их брацъскомъ тое брацтво сходечысе о потребахъ церкъовныхъ и шпитальныхъ намовы свои мевати, и медъ за их тежъ пенези купуючы, по чотыры разы в рокъ, на часы и свята певные врочистые, то ест: ку святу Великоденному, и светому Петру, и светому архангелу Михаилу, и о запускохъ великихъ месных, по петънадцати каменей меду сытиги, а воскъ отъ того меду на свечы до церкъви соборное отдавати, такъже зыскъ медовый на опатренье шпиталя и потреб церкъовныхъ и на иншые милосердъные а побожные учыньки оборочати позволили.

В чомъ мы, господаръ, видечы бытъ чоломъбитье их слушьное, то все водълугъ прозбы их есьмо позволили, и симъ листомъ привилемъ нашимъ напередъ позволяемъ мешаномъ места нашего Меньского брацтву соборному, называемому Березскому, ижъ мають они в месте нашомъ Менскомъ, на местъцу слушьномъ, за свои пенези власные водълугъ преможенья своею шпиталь з дерева збудовати и тамъ людей всякихъ, отъ пана бога хворобою и вломностями навежоных, мети, тежъ домъ брацъкий збудовати або готовый купити и въ немъ схажки, намовы в потребахъ шпитальныхъ и церкъовныхъ мевати, и, купуючы медъ за свои властьные пенези, чотырыкrotь на рокъ, то есть: къ святу Великоденному, и светому Петру, и светому арханъ-

гелу Михаилу и къ запускомъ великимъ меснымъ, водълугъ старого каленъдара, по петнадцати каменей меду сытити, на кожъдый празникъ. А тотъ кожъдый складъ долъжей трывати не маеть, одно по одной недели. В котормъ часе все брацъство в дому своемъ брацъскомъ тотъ медъ розсычоный мети и за пенези выдавати, а зыск медовый на потреби и оправу церъковъную и на опатренъе ялмужъны в шпиталю мешкаючыхъ и на иные учинъки милосеръдные и побожные выдавати и оборочати мають. А врадъ нашъ замъковый Менский и никто кольвекъ тому брацъству жадъное трудъности и переказы чынити не маеть. Которое брацъство с тыхъ складовъ капщызны и никоторое инъшое повинъности намъ, господару, на старостъ тамошнихъ Менских и аренъдаромъ полнити не мають и повинъни не будутъ.

Такъже в томъ дому ихъ братскомъ, который они себе, для потребъ вышей помененыхъ, збудують або готовый купять, такъ пры бытъности нашей гдръской тамъ в Менську, яко и без бытъности наше, при зъезде головъномъ трыбуналскомъ, такъ часу отъправованья в Менску роков земъских и рочъковъ кгородских никому з ураду жадная господа давана быти не мает. А то для того, ижъ мы, гдръ, тотъ домъ ихъ отъ стояня господою всякого стану людей вольнымъ учынили на вси потомъные вечъные часы, кгдажъ они шпиталь и тотъ домъ брацъкий сами своею працою и накладомъ власнымъ збудовати и церъковъ соборъную, в замъку нашомъ Менскомъ будучую, оправовати, свечи восковые ку фале божой до церъкви давати, такъ тежъ шпиталь уставичне з дерева збудованый оправовати и в немъ будучыхъ людей убогихъ, хорыхъ мешкаючыхъ, пильное старанъе мети, тепломъ, выжывенемъ и всякимъ опатренъемъ, милосеръдными а побожъными учинъками, водълугъ преможенъя своего, своимъ власнымъ грошомъ и працою своею чынити мають.

До того тому жъ брацъству их позволяемъ для науки детокъ малыхъ школу мети и бакаляра в ней ховати, и тамъ детей писма греческого и руского учыти давати.

А што се дотычетъ порадку и певъного постановенья, яко се они в том брацъстве своимъ заховати и тамъ справовати и радити мають, тогды таковымъ порядкомъ, яко въ иныхъ местахъ нашихъ таковыя брацъства наданы суть, радитися и справовати мають и повинъни будутъ.

Къ тому тежъ, еслибы хто зъ якого жъ кольвекъ стану, такъ за живота альбо по животе своемъ на брацъство ихъ помененое штожъ кольвек надалъ, даровалъ и тестаментомъ отъписалъ, то пры томъ брацъстве их водълугъ права посполитого вечъне зоставати маеть.

А утвержаючы то имъ на вси потомъные вечъные часы, дали есьмо всему брацъству их сесь листь прывилей нашъ с подъписомъ руки наше гдръское, до которого и печать нашу Великого Князства Литовъского прытиснути есьмо велели.

Писан у Варъшаве, на сойме вальномъ, лета отъ нароженъя сына божого тисеча пятсот деветдесять второго, мца сентебра одинадцатого дня.

Подпис руки гдръское.

Ярошъ Воловичъ, писарь

№ 42.

1592 г., кастрычніка 18. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 392 адв.—393).*

Привилей месту Меньскому на мыто на мосту, на реце Свислочи будованомъ.

Жыкгимонт третій, божаю милостью.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кожъдому зособъна, кому бы то ведати належало, нинешънимъ и на потомъ будучымъ.

Били намъ чоломъ бурмистры, райцы, лавники и все посполство мещане места нашего Меньского и покладали передъ нами привилей на паргамене писаный, с подписомъ руки наше гдръское и с печатью привесистою Великого Князства Литовъского, потверженья имъ от нас листу короля его млти Жыкгимонъта Авъгуста на мостовое, которое имъ отъ его королевъское милости надано, и на двухъ мостех, коштомъ местъскимъ на реце Свислочи збудованыхъ, брати позволено вечными часы, яко то достаточъне в привилею продка нашего и в потверженью нашомъ есть доложено. И поведили перед нами менованные мещаны наши Меньские, ижъ тотъ гостинецъ новый, который былъ з Руси до Вильна на новый рынокъ положонъ, и на которомъ они через реку Свислочь мостъ будовати были повинъни, з браньемъ себе мыта мостового, знову есть загублен, за чымъ тежъ они только на одномъ мосту у Меньску мостовое берутъ.

А видечы того великую потребу, абы на гостинъцу великомъ звыкломъ Виленскомъ на речце Слепни и на реце Переспе, которая идетъ з болота Коморова а упадываетъ в реку Свислочь, где люди переждъчые часу весны и завъжды немалое трудности заживають, абы на тых местцах мосты, альбо гребли пороблены были, и просили нас, гдря, абыхмо имъ робенья тыхъ мостовъ позволивъшы, взглядомъ того накладу их и въ место того мостового, которое им от продка нашего на двух мостехъ брати позволено есть, на тых мостехъ, теперь збудованых, мыто брати позволили и листомъ нашимъ то имъ утвердили.

Ино мы, видечы чоломъбитъе их слушъное, позволили есмо имъ мещаномъ Меньскимъ и симъ листомъ нашимъ позволяемъ на реце Слепне и на реце Переспе коштомъ и накладомъ своимъ мосты або гребли ку переезду беспечъные побудовати и з них мостовое такъ, яко и в привилею короля его млти Жыкгимонта Авъгуста описано есть, от кожъдого коня з людей торъговых купецъкихъ по пети пенезей, а отъ збожъя всякого, на торъгъ продавать привезеного, отъ воза по пенязю одному до ратуша на пожытокъ местъский брати вечными часы. А тое мостовое такъ се маеть розумети, ижъ коли на одномъ мосте взято будетъ, тогды вжо на другомъ и на третемъ мосте || старомъ низкомъ, на реце Свислочи у Меньску будучомъ, тое мостовое ни от когѣ брано быти не маеть. От которого мостового шляхта и подводы шляхетские завъжды вольны быти мають.

*) Такі самы запис ў Кн. Зап. № 78, л. 195—196.

И на то есьмо имъ дали сес нашъ лист с подъяписомъ руки нашео гдръское и з нашою печатью.

Писан у Варшаве, лета божъего нароженья тисеча пятьсотъ деветьдесять второго, месеца окътебра осмънадцатого дня.

Подпис руки гдрское.

Матей война, писарь.

№ 43.

1592 г., лістанда 20. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 413 адв.—414 адв.

Przywilej na cech od jego kroliewskiey mi-
łości nadany krawcom Mienskim.

Zygmont trzeci, z łaski bożej krol Polskij.

Oznajmujemy tym naszym listem wszem wobec i każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, terazniejszym y na potem będącym.

Iż donosili nam proźby swe poddani naszy mistrzowie rzemiosła krawieckiego, w miescie naszym Mienskim mieszkaiący, a mianowicie: Thomas a Stephan Wasiliewiczzy, Jachim Lukianowicz Slinkowicz, Juda Durniakowicz, Paweł Iwanowicz—sami y imieniem wszystkich mistrzow cechu krawieckiego y okazowali nam na piśmie porządek cechowy od urzędu mieysckiego ratusza Minskiego im dany, pod datą roku terazniejszego, tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtorego¹⁾, miesiāca grudnia dziesiątego dnia, s pieczęciami woitowską y mieyscką i s podpisem ręki własney urodzonego Hrehora Terleckiego, podstolego naszego w powiecie Pinskim, woita Mienskiego, ktorым mianowany woit y urząd miescki Minski, przywodząc w używanie prawa y wolności, od przodków naszych sławney pamięci królów ich msci Polskich y wielkich xiążąt Litewskich temu miastu Minskiemu nadane y od nas utwierdzone dla dobrego porządku rozszirzenia y ozdoby || miasta Minskiego, im wszystkim mistrzom rzemiosła krawieckiego cech mieć pozwolili, przykładem y zwyczajem miasta naszego Wileńskiego, w ktorым porządek y wszystkie prawa cechowe mianowicie y dostatecznie opisany są.

O co też nas uniżenie prosili mistrzowie cechu mianowanego, abyśmy z zwierzchnosci naszej cech ich i te wszystkie paragrafy y artykuły, z ratusza Minskiego im nadane, listem naszym utwierdzili i wolnosциami ozdobili.

My tedy, bacząc proźbę ich słuszną i łaskawie się im w tym pokazując, a chcąc to mieć, aby za szczęśliwego panowania naszego przereczeni rzemiesnicy bawiac się rzemioslem swym co daley ku lepszemu porządkowi przisc mogli, z łaski naszej, ku ozdobie y rozmnożeniu tego naszego miasta Mińskiego pozwoliliśmy y tym listem naszym pozwalamy mistrzom rzemiosła krawieckiego, w miescie naszym Mińskim mieszkaiącym, cech, schadzkę y wszelaki porządek mieć przykładem y zwyczajem miasta naszego stolecznego Wileńskiego i ten porządek y statut prawa cechowego, z ratusza Mińskiego im nadany, ktorы oni przed nami pokładali, bacząc my być słuszny we wszystkim przy mocy zostawujemy, i tym listem naszym stwierdzamy na wieczny czasy.

Według ktorego się wszyscy krawcy, w miescie naszym Minskim mieszkaiące, rządzić y sprawować mają, niwczim go nie występuiąć. Pod ktorы porządek, sąd y wszystkie sprawe, nie tylko poddani naszy, pod prawem

¹⁾ Відаць трэба—1591 г.

Majdeburskim y zamkowym mieszkający, ale też xiążęcie, wojewodskie, staroscine y wszistkiech urzędnikow naszych i szlacheckie, duchownych i swieckich, ktorzy iednokolwiek w mieście naszym Mińskim mieszkając, tym rzemiosłem się obychodzić będą, z samego rzemiosła swego pod ten cech podlec y we wszistkim starszych swych posłuszni być mają, żadną rzeczą z tego się nie wyłamując, a nieposłusznych i upornych urząd miescki, to iest woit z burmistrzami karać będzie. Do czego im y urząd zamkowy pomocny być ma.

A nad to, z łaski naszej krolewskiej, za prozbą starszych cechowych, tym więcej ozdabiając ten cech ich, pozwoliliśmy tez im i terazniejszym listem naszym pozwalamy mieć pieczęć swą cechową. Tak też chorągiew, bębien i wszelaką armatę, do obrony miesckiej należącą. A też dom ich cechowy, w którym oni skrzynke z przywilejami y z sprawami cechowymi chować, y schadzki miewać będą, wolnościami nadaiemy y liberuiemy od stania gości wszelakiego stanu, tak przy bytnosci naszej krolewskiej, iako też pod czasom zjazdów, seymikow, odprawowania sądow głównych trybunalskich, ziemskich i grodzkich. W czym im żaden urząd ukrzwdzenia nie czyniąc, według tego priwileiu naszego ku nim zachować się ma.

Wszakoz tych wszistkich od nas im nadanych wolności mistrzowie i rzemiesnicy krawieckiego rzemiosła z łaski naszej mają używać, pod zwierzchnością y posłuszeństwem urzędu miéckiego będąc.

A dla lepszej pewności y utwierdzenia tych wszistkich rzeczy mianowanych, ten list ręką naszą podpisawszy z pieczęcią naszą wydać im rozkazalismy.

Dath w Warszawie 20 novembra roku 1592, a panowania naszego roku piątego.

Sigismundus Rex.

Maciey Woina, pisarz.

№ 44.

1592 г., листанада 20. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. № 77, л. 415.

N a d a n i e c e c h u z ł o t n i k o m, k o w a l o m, k o t l i a r z o m i s l o s a r z o m w M i ń s k u.

Zygmunt trzeci, z łaski bożej król Polski, etc.

Oznaimuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, terazniejszym i na potem będącym.

Iż donosili do nas prozby swe poddani naszy mistrzowie różnych rzemiosł, a mianowicie: złotnicy, kotlarze, kowale, mosiążnicy, slosarze, zegarmistrzowie, miecznicy i nozownicy, w mieście naszym Minskim mieszkające, przez uczciwych Pawła Michałowicza Kniezikowicza, a Stanisława Rostkowicza złotników y Michała Sawickiego slosarza y okazowali na piśmie porządek cechowy, od urzędu miesckiego z ratusza Minskiego im dany, pod datą roku terazniejszego tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtórego¹⁾, miesiąca grudnia dnia wtórego, z pieczęciami woitowską y mieścicką, s podpisem ręki własney urodzonego Hrehora Terleckiego, podstolego naszego w powiecie Pińskim, woita Minskiego, którym mianowany woit y urząd miescki Miński, przywodząc w używanie prawa i wolności, od przodków naszych sławney pamięci ich mści krolow Polskich y wiel-

¹⁾ Відаць трэба—1591 г. Гл. № 36.

kich xiążat Litewskich temu miastu naszemu Minskiemu zdawna nadane, i od nas utwierdzone, dla lepszego porządku i rozszerzenia y ozdoby miasta Minśkiego tym wszystkim mistrzom mianowanych rzemiość ieden cech mieć pozwolili, przykładem y zwyczajem miasta naszego Wilenskiego, w którym porządek y wszystkie prawa cechowe mianowicie y dostatecznie opisane są. O co też unizenie nas prosili mistrzowie cechu mianowanego, abychmy z zwierzchnosci naszej cech ich i te wszystkie paragrafy i artykuły, z ratusza Minskiego im nadane, listem naszym utwierdzili y wolnościami ozdobili.

My tedy, bacząc proźbę ich słuszną i łaskawie się im w tem pokazując, a chcąc to mieć, aby za szczęśliwego panowania naszego przerzeczeni rzemieśnicy, bawiąc się rzemiosłem swym, co daley ku lepszemu porządkowi przійść mogli, z łaski naszej ku ozdobie y rozmnożeniu miasta naszego Minskiego, pozwoliliśmy i tem listem naszym pozwalamy złotnikom, kowalom, kotliarzom, mosiążnikom, slosarzom, zegarmistrzom, miecznikom y nożownikom, w mieście naszym Minskim mieszkajacem, ieden cech, schadzkę i wszelaki porządek cechowy, przykładem y zwyczajem miasta naszego stołecznego Wilenskiego, i ten porządek y statut prawa cechowego z ratusza Minskiego im nadany, który oni przed nami pokładali, i artykuły w nim opisane, bacząc my być słusne przy mocy zostawujemy, y tim listem naszym stwie dzamy na wieczne czasy. Według którego rzemieśnicy przerzeczonych rzemiość rządzić y sprawować mają, niwczem go nie odstempuiąc. Pod który porządek, sąd y wszykie sprawe poddani naszy pod prawem Maideburskim y zamkowym mieszkajacy, tak też xiążęce, woiewodskie, staroscine y wszystkich urzędników naszych i szlacheckie, duchownych, i swieckich, którzy iedno kolwiek w mieście naszym Minskim mieszkają, temi rzemiosłami obychodzić będą y z onych rzemiość swych pod ten cech podlec y we wszystkim starszych swych posuszni byc mają, żadną rzeczą s tego nie wyłamuiąc, a nieposusznych y upornych urząd mieiski Miński, to jest woit z burmistrzami, karać będzie, do czego im i urząd zamkowy pomocny być ma.

A nad to, z łaski naszej krolewskiej, za prozba starszych cechowych, tym więcej ozdobiając ten cech ich, pozwoliliśmy im i terazniejszym naszin listem pozwalamy, mieć pieczęć swą cechową, tak też chorągiew, bęben y wszelaką armatę do obrony miesckiej należącą. A ten dom ich cechowy, w którym oni skrzinkę s przywileimi i sprawami cechowymi chować i schadzki swe miewać będą, wolnościami nadaiemy i liberuiemy ad stania gości wszelakiego stanu, tak przy bytnosci naszej krolewskiej, iako też pod czasem ziazdów, seimików y przy odprawowaniu sądów głównych tribunalskich, ziemskich y grodzkich. W czym im żaden urząd ukrzywdzenia nie czyniąc || według tego przywileiu naszego kú nim zachować się ma. Wszakóż tych wszytkich od nas nadnych im wolności mistrzowie i rzemieśnicy przerzeczonych rzemiość, z łaski naszej, mają używać, pod zwierzchoscią i posuszeństwem urzędni miesckiego będąc.

A dla lepszej pewności y utwierdzenia tych wszystkich rzeczy mianowanych, ten list ręką naszą podpisawszy, z pieczęcią naszą wydać im rozkazaliśmy.

Dath w. Warszawie, dwudziestego novembra, roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtorego panowania naszego roku piątego.

Podpis ręki jego krolewskiej miłości.

Maciey Woina, pisarz.

№ 45.

1590 г., сакавіка 9. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 76., л. 143.

P a n u T h e r l e c k i e m u , p o d s t o l e m u P i ń s k i e m u ,
n a w o y t o w s t w o M i ń s k i e .

Zigmunth III etc.

Oznajmuiemu tym naszym listem wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało.

Iż mając my zalecone wierne y uczciwe służby urodzonego Hrehora Terleckiego, podstolego naszego powiatu Pinskięgo, pisarza wielkiego cancellariey naszej W-o X-a L-go, od wielmożnego Lwa Sapiehi, canclerza W-o X-a L-o, Słonimskiego, Markowskiego y Miadzielskiego etc. starosty, ktore on za przodka naszego sławney pamięci króla jego msci Stephana, y za szczęśliwego panowania naszego w sprawach naszych y Rz. Pospolitey powierzonych onemu s siebie pokazował y teraz ustawicznie, wiernie, pilnie, a przystoynie służyć nam nie przestaie, opatrzenia na tho żadnego nie mając.

Dla czego my, czyniąc go thym ochotnięyszym do służb naszych y Rr. Pospolitey, a nie mając na ten czas occasji do uczynienia onemu opatrzenia, z łaski naszej krolewskiej, za przyczyną jego mci pana canclerza W-o X-a L-o, daliśmy y tym listem narzym dajemy mu woitowstwo miasta naszego Minskiego, prawa Maydeburskiego, po teraz zesłym wielmożnym Ostaphiem Tizkiewiczzu, casztellanie Smoleńskim, do stołu y wolnego szafunku naszego przypadłe, z sądami spraw Maydeburskich, z domem w mieście Minskiem leżącym, z włokami, ogrodami, s poddanemi y ze wszystkiemi pożytkami y władzą, temu woitowstwu zdawna y teraz należąca, do żywota ięgo.

Co sławetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y wszystkim mieszczanom miasta naszego Minskiego ku wiadomości podaiąc, roskazuiemy, aby iuz od tego czasu mając urodzonego Hrehora Terleckiego za prawdziwego woity swęgo, wszystkie spawy swe sądowi y władzy ięgo woitowskiej należące przed nim samym y lentwoytem ięgo odprawowali y wszelaką uczciwość ku niemu y posłuszeństwo zwykłe czynili.

A dla lepszey wiary y pewności, then przywiley ręką naszą podpisawszy y pieczęcią naszą zapieczętować kazawszy, daliśmy urodzonemu Hrehorowi Therleckiemu, podstolemu naszemu powiathu || Pińskiego.

Datum w Warszawie, dnia dziewiąthęgo miesiąca marca, roku pańskiego thysiąc pięcseth dziewięćdziesiątego, panowania naszego roku trzeciego.

Sigismundus Rex

Maciey Wojna, pisarz.

№ 46.

1595 г., сакавіка 12. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 76, л. 598.

М е щ а н о м М е н с к и м Ф и л и п о в и ч о м п о т в е р ж е н е
д в о р и щ ь .

Жикгимонт третий, божаю млтью король etc.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и каждому зособна, кому то ведати належыть.

Дали намъ справу мещане нашы Меньские: Сергей Матеевичъ писарь местьскій а Иванъ Михайловичъ Шышка именемъ мещанъ нашихъ Менскихъ—Михайла а Еска Ивановичовъ Филиповичовъ, ижъ дей маючы они дворищо свое, лежащее в месте Менскомъ, с одное стороны подле дому Василья Ляха, а з другое стороны дому небощыка отъца их, прозываемые Екутиньские—Беремельковское а Николаевское,—на них себе дома побудовали и сеножать пры реце Свислочи, в рочыщомъ у Сурового Логу лежащую, подъ владзою и прысудом местскимъ права Майдебурьского того всего уживаючы, повинност всякую до места посполу з ынъшыми мещаны нашими Менскими полнять. Якожъ дей небощыкъ воевода Берестейскій, староста Менскій, державца Каменецкій, велможный Гавърыло Горностай, за показаньемъ права отъца ихъ Ивана Филиповича на тые дворища и сеножать, с которых се показало, же под прысудомъ местскимъ права Майдебурьского належали, а не под прысудомъ замковымъ,—оного пры томъ зоставиль, и листы свое на то ему даль. До того теперешний дей староста урожоный Анъдрей Станкевичъ, такъ жо за показаньемъ права отъ Михайла а Еска Филиповичовъ, на тые дворища и сеножать, ижъ под прысудомъ местскимъ здавна были, оные такъжо зоставивъшы, листы свое даль. Которые листы небощыка воеводы Берестейского и теперешнего старосты Менского с печатями и с подписами рукъ их положивъшы передъ нами, господаремъ, били намъ чоломъ именемъ Михайла а Еска Филиповичовъ, абы есмо водлугъ тых листовъ тые дворища и сеножать, яко того под прысудомъ местскимъ здавна продъкове ихъ уживали и они уживают, и заровно з ынъшыми мещаны повинност всякую полнять, листом нашимъ потвердили.

В чомъ мы, господарь, видечы бытъ чоломъбитье ихъ слушное, тыхъ листовъ передъ нами покладаных огледавъшы, помененные дворища и сеножать водлугъ нихъ подъ прысудомъ местскимъ права Майдебурьского зоставуемъ и симъ листомъ нашимъ на вси потомъные вечные часы потверждаемъ, которых Михайло а Еско Филиповичы и хто бы право до того мель, они сами и потомъки ихъ, деръжати и уживати будутъ, польнечы всякую повинность заровно з ынъшыми мещаны нашими Менскими, а староста нашъ теперешний Менскій и на потомъ будучые в тые дворища и сеножать з враду своего уступоватисе вжо не мають, што и сами за показаньемъ права в листехъ своихъ варовали и доложыли.

И на то дали есмо Михайлу а Еску Филиповичомъ сесь нашъ листь с подыписомъ руки наше господарское и з нашою печатью.

Писанъ у Кракове, на сойме вальномъ, лета отъ нароженья сына божого тисеча пятьсотъ деветъдесять пятого, месеца маръца дванатцатого дня.

Подпись руки гдрьское.

Ярошь Воловичъ, писарь.

№ 47.

1595 г., сакавіка 13. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, док. 15.

Уведене до книгъ уставы подводное месту Менскому (1558 г. студзеня 4).

Лета отъ нароженья сына божого а̄ ф̄ че (1595) м̄ца марца г̄ (13) дня.

Постановившысе очевисто у книг господарьских канцлярейских мещане места его королевское милости Менского: Сергей Матеевич писарь меский, а Иванъ Михайловичъ Шишка, именем бурмистров, радец, лавников и всего посполства мещан Менских, покладали уставу подводную, которую дей тому месту дано за панования славное памети короля его милости Жикгимонта Августа отъ секретара его королевское милости, державцы Скирстомонского и Росенского Венцлава Миколаевича, за печатью его и просили, абы для всякое певности до книг господарьских канцлярейских, уписана была, которая устава слово отъ слова такъ въ себе маеть.

З росказаня господара его милости короля и великого князя Жикгимонта Августа, за его господарьское милости, секретарь, державца Скирстомонский и Росенский Венцлав Миколаевич, посланный отъ его милости з уставою новою на подводы по местомъ и волостямъ Великого Князства, дал еси у Менску мещаномъ уставу тую подводную, з выроку его милости господарского выписаную, ижъ от сего часу на потом яко по иным местом Великого Князства, так у Менску, подводы послом и гонцом господарским а панов рад и врадников его милости украинных и чужоземьских, мают быти наймованы пенезми скарбу его милости господарского, а пенези на то за ся до скарбу господарского мають быти складаны тымъ обычаем.

Мещане мають давати на год з дому кожного по два грошы, а с фолварку меского або с пашни по шести грошей; а при которомъ фолварку люди, ино с той службы людей по шести грошей; отъ огородниковъ по два гроши; а хто ани огорода не маеть, тот мает дати з дыму полгроша; а хто в чужим дому за одними вороты особно избою живет, тот такъже от дыму полгроша дати мает.

А от корчомъ: от пива грошь, от меду—грош, отъ горелки два гроши.

А резники по грошу, золотары по три грошы, а кравъцы, кушеры, шевцы, ковали, слесары, столяры, бондары, колесники, стелмахи, рымары, сыромятники, дуботовки, седляры, гончары, токары, скляры, пекары и кожного ремесла хто колвекъ уживати будетъ и объходитися ремеслом, в месте седячи, мает з ремесла своего дати одинъ грошь от себе, а от товаришов платити не повинен.

А торговецъ всякий, хто едвабными речами торгуеть, тот чотыри гроши дати мает, а хто торгуеть сукны або иными крамными речами, тот мает дати два грошы.

А хто з ремесников або купъцовъ хотя однимъ товаромъ а на одинъ разъ в месте томъ торъговаль, або ремесла уживаль, и тот мает предсе от товару або от ремесла того платити, яко и тые ||, которые, обещне в месте перемешкиваючи, торгом ся або ремеслом объходят: волно ему будет заплатившы то, на целый год торгу в месте том або ремесла уживати. А для того вси купцы и купъчики, и ремесники мают уписатися в рейестръ мейский, чимъся хто объходит. А если того не всхочет, а трафится едвабный, або иный який не звыклый у его купецстве товар, тогда мает заплатити от того по сей уставе и волность мети купчити тымъ, от чого заплатит.

А чужоземьские купцы, которые з иных сторон до того панства Великого Князства приеждчат с торговлями, а домов своих в том панстве не мають, тые на податокъ тот подводный не повинны, кгда-ж мыто от товаров своих платят.

А маюць мещане, податок тот подводный з места кожного году выбираючы, отдавати владнику замъковому при выбираню цыншов господарскихъ.

И которые люди чые колвекъ, в месте том господарском або на передьместьи сядят, и тые вси податок тот подводный однако а потомуж, яко и господарские мещане, платити маюць и отдавати владнику замковому.

А владникъ замковый вси тые пенязи, при выбираню цыншов господарских збираючы, маец отдавати до скарбу господарского на новое лето, в другой день месяца генвара.

А бирчего ани пишого при том податку не маец быти брано, болшь одно по пенезю от особы каждое ровно, хотя мало або много даст.

Маюць тежъ мещане, которые до сего часу подводы давали, давати у подводы кони добрые а завжды по готову держати и пилне повиновацтва того своего стеречи, розделившись на то чергами по неделям. А войт маец порадку в давани подводъ доглядати, а за то воленъ быти от податку того подводного, вышей писаного.

А станет-ли-ся о мешкане гонцу, в том войтъ винен будет, и карность срогга за то на него вложона будет отъ господара его милости.

Отмена подводам маец быти въ дому войтовом, або бурмистровомъ. А маецъ гонецъ ехати до дому войтового, а он або бурмистръ маец тогожъ часу без мешканя дати ему подводы, водлуг листа подводного, и написати на листе оном подводном день, которого подводу даецъ, абы за одним листом не брано подвод по-двакрат.

Найму на подводы маец быти плачно от коня на милю по грошу, яко под гонца, так и под проводника по грошу другому от коня. А от возовое подводы,—на милю по полтора гроша, а от двух коней до одного воза на милю полтретя гроша.

А если бы подводник своим возомъ два коня повез, тогда от воза и от коней двух на милю по три грошы маец быти плачно; а если бы подводник на томъ же кони и назадъ гонца понеслъ, ино маец быти ему помилное и назадъ по тому-ж.

А маец посланец, на подводе едучи, пенези наемные подводнику дати вси разом наперед, абы онъ мел чимъ иншого коня наняти ему, если бы его конь на дорозе устал або здохъ. А не маец посланец на подводе переймы одное проеждзжати, або миновати отъмены, або переймы иншое, ани брати коней у людей переержъчих подь каранемъ, яко у выроку господарском написано.

Нижъли если бы конь подводный под ним устал, або здохъ, тогда маец, там при гонцы в селе, а если бы села там не было, ино у переерждчого чоловека наняти коня, а наемъ тотъ маецъ платити подводникъ на милю потому-жъ яко ему плачно, абы за тым омешканя посланцу не было.

А кгда послом великим або на отвоз речам господарским потреба будет подвод болщ, маюць мещане за часу то водлуг листа подводного выдавати. А помилное имъ отъ коней и отъ возовъ маецъ быти плачно по тому-жъ, яко вышей написано.

А по тому-жъ тежъ и от украинских урядниковъ гонцы наймовати подводы и платити помилное маюць.

Нижъли поки ся пенези на наем подводам до скарбу господарского зберут а переймы частейшыя подводам постановят, а поки ся устава

тая новая подводная утвердит, мают до того часу, а до другое науки господарское, подводы даваны быти по первому.

На то выпис сей под печатью моею дан там у Менску, року тисеча пятьсотъ пятьдесятъ осмого, генвара четвертого.

У тое уставы печать притисненая, и на другой стороне написано тыми словы: Выпись уставы господарское на подводы месту Менскому мешанамъ всимъ, яко господарским, такъ и тым, чии колвек в месте том, або на передместьи мешкают. А данъ в головахъ войту, а на тотъ часъ на мейсцы его лентвойту.

Венцлавъ секретарь.

Которая то устава до книгъ господарских канцлярских ест уписана.

Писанъ у Кракове.

С которыхъ книгъ выпись подъ печатью его королевское милости Великого Князства Литовского мешаном Менским ест выданъ.

Ярошь Воловичъ, писарь

№ 48.

1595 г., сакавіка 14. Кракаў.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 65, л 506 адв.—509

Декрет урожоному Григорию Терлецкому, войту и мешаном Менским зъ урожоным Мартином Тишкевичом о злый перевод права у суду неналежного о войтовство Менское.

Жыкгимонт III.

Ознаймуемъ симъ нашим листом.

Слухали есмо тое sprawy зъ ихъ милостью паны радами и врадниками нашими, на сойме теперешнемъ при нас будучими, ижъ што припозвали перед нас, господара, позвомъ нашимъ: подстолий повету Пинского войт Менский, урожоный Григорей Терлецкий и тежъ бурмистры, райцы, лавники и вси мешане места нашего Менского, || под правом Майдеборским мешкаючы, маршалка нашего урожоного Мартина Юревича Тишкевича Логойского о то, ижъ онъ, менечисе быти войтом места нашего Менского, обжаловалъ их на враде кгородском Менском, якобы помененый подстолий Пинский войтовство Менское у него взяти и безправне то на себе держати мел. А мешане Менские его Мартина Тишкевича, якобы войта своего послушни быти не хотечы, спротивенство ему учинили и до великих шкод и утрат, а слуг его до зраненья, привести мели и, не позываючы их о то до нас, господара, которому бы то власне судити належало, але, легче себе поважаючы зверхность нашу господарскую, мимо ясное право посполитое, позывал их о то до суду им неналежного земского Менского и в року прошлом деветьдесят четвертом, на роках трыкрольских, хотяжъ се мешане, не вдаючысе з ним в жадное право, щитили правами и вольностями своими, от предков наших славное памяти королей их милости Польских и великих князей Литовских, тому месту здавна наданыхъ и отнас господара утвержоных, же под суды кгородские и земские не подлежатъ Пред се врад земский Менский упорне на них суму пенезей дванадцать сот и пять коп грошей всказал и маршалку нашему, урожоному

Мартину Тишкевичу присудил. О што они суд земский Менский о злый сказ, а маршалка нашего о злый перевод права до нас, господара, позвали.

За которым позвом на року припалом обеде стороне так войт и мещане Менские, яко теж и урожоны Мартин Тишкевич перед нами, господаром, становилисе.

А напервей менованый Тишкевичъ, отказ чинечи на тот позов, через умоцованого своего Яна Тешковского, поведил, же он Григоря Терлецкого и мещан Менских слушне до суду Менского земского о взятые безправне з рук его войтовста Менского, так же о гвалт и раны шляхетские позывал и сказ враду томошнего одержал. На што положил декрет суду земского Менского под датою року прошлого 1594 м-ца генвара 29 дня, которым то декретом врад земский Менский, присудивши Мартину Тишкевичу войтовство Менское, а за недержанье того войтовства через колько лет, также за шкоды и за раны слуг его, в позве помененых, на урожоном Грыгорию Терлецом, на мещанех Менских, певных особах, сказал всего сумою дванадцать сот и пять коп грошей, яко то достаточне в листе сказу земского описано и доложено ест.

А при том тотъ-же умоцованы докладал в мовенью своем, же дей за недопущеньем чиненья отправки водлуг того сказу суду земского, менованый Григорей Терлецкий и тые мещане Менские запозваны были до суду головного трибунальского, где очевистую росправу з Мартином Тишкевичом мели. А суд головной трибунальский, узнавши сказ враду земского Менского быти слушный, тую всю суму пенезей также на мещанех Менских присудил, и на отправу до того-ж суду земского отослал. Чого доводечы, покладал копею з декрету судей головных трибунальских, даючы тую причину, же тот декрет, самый орыйнал, послал до враду земского для чиненья отправки на мещанех Менских и просил, абы тот сказ враду земского Менского, который вжо и декретом трибунальским ствержон ест, при зуполной моцы захован, и он от того запозванья абы волен учинен был.

Напротив чому умоцованый войта и мещан Менских Матыяш Контский поведил, што се дей дотычеть сказу суду земского Менского, тогда тот сказ их ест неслушный и неправный, в тыл заочне против Терлецкого и мещан Менских учиненый, а теж то судили, што им не належало, яко се дей то ясне показуе з оборон правных мещан Менских, в том декрете суду земского описаных, же они не вдаючысе на он час з Мартином Тышковичом в жадное право, бороилисе правом и вольностями своими, тому месту Менскому здавна от предков наших королей их милости Польских и великих князей Литовских и от нас господара надаными и утьвержонными, водлуг которых оны под суды земские и кгородские и ни под якие иные, кром зверхности наше господарское и враду местского не подлежат. На што показовали перед нами и протестацыи владовые. Нижли дей, врад земский Менский, не огледаючысе на тые вольности их и на право посполитое, упорне заочне их судил и сказ неправный учинил, о што теж они перед нас, господара, запозваны суть. А што се дей теж тычеть, же Мартин Тишкевич береть себе на помоч, и жбы суди головные трибунальские сказ суду земского Менского при зуполной моцы зоставити и декретом своим ствердити мели, тогда дей и в той копеи, от Тишкевича покладной, которая у права за слушную прыймована быти не маеть, значне описано ест, же войт и мещане

Меньские у суду трибуналского з Мартином Тишкевичом в жадное право не вдаючысе, только обмову чинили, же тая справа суду трибуналскому судити не належыть, а мешчане права Майдеборского водлуг констытуцыи сойму року 1578 под суду трибуналские не подлежат. А теж и в той копии декрету трибуналского описуеть, же суд трибуналский з стороны войтовства Меньского, которого Мартин Тишкевич под Григорем Терлецким доходил, ниякого узнанья не чинечы отослал то до нас, господара, на розсудок наш. †

Якож помененый Григорей Терлецкий, маючы росправу о тое войтовство Меньское теперешних судов перед нами господаром з Мартином Тишковичом, показал то ясне, же войтовство Меньское за правом добрым, от нас ему даным, держить, а маршалок наш Мартин Тишкевич неслушне того под ним доходил и через декрет наш Григорию Терлецкому присужоно ест. За чым домовялсе умоцованы войта и мешчан Меньских, абы тот сказ суду земского Меньского и весь перевод права, от Мартина Тишкевича вынесеный, декретом нашим касован, а мешчане Меньские при вольностях и правах своих вцале захованы были.

Мы, господар, выслужавшы достаточне и намовившысе в том з их милостью паны радами и врадниками нашими, а зрозумевшы з декрету суду земского Меньского, иж урожоный Григорей Терлецкий, войт Меньский и мешчане Меньские, будучы до суду земского Меньского от урожоного Мартина Тишкевича позывани, в жадное се правам з ним, яко у суду им неналежного, не вдаючы, боронечысе правами и вольностями своими и отзываючысе з тым до нас, господара, а суд земски, не огледаючысе ничего на вольности места Меньского и на оборону их правную, упорно их судечы, менованого Григоря Терлецкого войтовства отсудил, а за недержанье того войтовства через колько лет и за иные шкоды и раны всего сумою дванадцатьсот и пять коп грошей на войте и на мешчанех Меньских сказал.

Ино видечы то с права посполитого, же места наши упривильеваные и мешчане, под правом Майдеборским будучые, под сказы судов земских, крродских и трибунальских не подлежали и о войтовство, яко о добра нашы, у земства сужоны быти не могли, звлаща же и о войтовство Меньское, которого Мартин Тишкевич доходил, помененому Григорию Терлецкому водлуг права его доброго † от нас присужоно ест, тогды мы войта и мешчан Меньских от того всего обжалованья Мартина Тишковича вольными чинечы, тот сказ суду земского Меньского, яко неслушный и неправный, увесь перевод права поменого Мартина Тишкевича против войта и мешчан Меньских, в той справе учыненый, подносим и сим декретом нашим касуем и внивеч оборочаем, так иж то мешчаном Меньским с правом и вольностями их шкодити и Мартин Тишкевич за тым переводом права своего ничего на них доходити не маеть и не будуть мочы вечными часы.

Што все до книг наших канцлярейских записано, с которых и сесь декрет под печатью нашою войту и мешчаном Меньским выдан ест.

Писан у Кракове, лета божего нароженья 1595, месяца марта 14 дня.

Лев Сапега, канцлер
Великого Князства Литовского.

№ 49.

1595 г., красавіка 4. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Судн. Спраў № 63, л. 583-583 адв.

Декрет мещаном Меньским зъ урожоним Аньдреем Станькевичомъ, старостою Меньскимъ о розныя кривды.

Жикгимонт третій, божью милостью корол Полский, великий князь Литовский и иных.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ.

Слухали есмо тое справы с паны радами нашими, при насъ будучими.

Приточиласе справа за позвы нашими, которыми припозвали бурмистры, райцы, лавъники и вси мещане места нашего Меньского старосту нашего Меньского урожоного Андрея Станькевича о певныя кривды свои, то есть: за першимъ позвомъ, якобы онъ, паславши мощно кгвальтомъ приятель и слугъ своихъ на домъ мещанина Меньского Павла Михайловича, того дому кгвальтовие его взять казавши, до везенья замъкового сажати и мучыти его давалъ; за другимъ позвомъ в кривде того-жъ Павла Михайловича о нарушенье права местского; за третимъ позвомъ, якобы мещанъ Меньскихъ онъ до незвычайного робенья мосту примушати мель; за четвертымъ позвомъ— о неприймованье квитовъ шафарскихъ зъ стороны пива и меду, посломъ и гонцомъ с корчомъ браного, яко ширей на тыхъ позвехъ жалоба ихъ описана; а за пятымъ позвомъ самого старосты Меньского, по мещанъ Меньскихъ писанымъ, о млыны, и о инъшие речы.

За которими позъвы, на року за ними припаломъ, кгда староста нашъ Меньский отъ мещанъ за ихъ позвы и за своимъ позвомъ приволяванъ былъ, озвавъшысе служебникъ его Григорей Стрыжка подалъ перед насъ листь отвороный умоцованого его Миколая Кгурского, которымъ листомъ своимъ менованый Кгурский ознаймуеть, ижъ будучы до тыхъ справъ за тыми позвы отъ старосты Меньского посланый, для объложное хоробы своее, которою в дорозе отъ пана бога есть навежоный, тутъ до Кракова прибыти и до тыхъ справъ у суду || нашего гдръского становитисе не могъ, просечы, абыхмо тую объмову его прынявши, тые справы на инъший часъ отъложили. А мещане Меньские, Сергей Матеевич писар местъский а Иванъ Шишка, за мощью отъ всего места себе даною, боронили, поведаячы ижъ не есть ведоми, естли тотъ Кгурский, от старосты Меньского до тыхъ справъ посланый, альбо не, кгдажъ мощы, на то себе даное, не послалъ, а тотъ дей Кгурский нетъ ведома хто есть и не ведають, если есть оселый, альбо не. А служебникъ старосты Меньского ку потъпоре тое речы подавалъ зъ Статуту Великого Князьства Литовского артыкуль шестьдесятый зъ розъделу четвертого, в которомъ ясная наука, ижъ хороба прокураторская на кажъдомъ року приймована быти маеть, а за тымъ узнанья нашего в той справе просиль. Мещане Меньские поведили, абы мощъ, Кгурскому даную, показалъ, и до того абы разомъ и на тотъ позовъ его, по няхъ выданный, на который се они ему усправедливить готови, узнанье нашо было.

Мы, господар, черезъ паны рады и врадники наши, на суды отъ насъ высажоные, прихиялючысе до Статуту Великого Кнзъства Литов-

ского и артыкулу, вышей помененого, отъ стороны отъпорное пода-
ною, тую объмову прокураторскую принявши, тотъ рокъ зволочы
старосте Меньскому позволили есмо. Такъ же и мещанъ Меньскихъ
за его позвомъ отъ року и позву волными чинимъ, с тымъ докладомъ,
ижъ если-бы о то повъторе мещане Меньские старосту позвали, альбо
староста ихъ тежъ позвалъ, повиненъ будетъ за которими-жъ коль-
векъ позвы на року припаломъ того умоцованого Миколая Кгурского
ставити на то, абы онъ присегу учынилъ, яко былъ до тое справы
посланымъ и за объложеною хоробою, а не ку зъволоце справедли-
вости, на теперешнемъ року не становиль се, и тотъ рокъ правди-
вою хоробою зволокъ.

Которая справа до книгъ нашихъ канъцлярейскихъ ест записана.

Писанъ у Кракове, лета отъ нароженья сына божего а̄ ф̄ ч̄е
(1595), мца апреля четвертого (4) дня.

Левъ Сапега, канъцлер Великого Князства Литовского.
Ярошъ Воловичъ, писарь.

№ 50.

1595 г., жніўня 2. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 635.

Привилей урожоному Андрею Станкевичу на
мостовъничое Меньское.

Жикгимонт третий, божью милостью корол Полский, великий
князь Литовский.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ што по зойстью зъ сего
света Мартина Володкевича, суди земского и мостовничого воевод-
ства Меньского, мостовництво Меньское до столу и волного шафунъку
нашого пришло и спало. Тогды за залеценьемъ отъ канъцлера нашего
Великого Князьства Литовского, старосты Слонимского, Блудненского,
тивуна в земли Жомойтской Ретовского, вельможного Льва Сапеги,
годности и службъ старосты нашего Меньского, шляхетне урожоного
Андрея Станкевича, которые он намъ гдру и Речи Посполитой з мо-
лодости летъ своихъ хутливе и значне полнилъ и выконывати не пе-
реставаетъ, которого хочечы мы вперодъ тымъ хутливого и способ-
нейшого до службъ нашихъ и Речи Посполитое способити, тотъ врад
мостовництво воеводства Меньского, з ласки наше гдръское, ему
есмо дали, и симъ листомъ нашимъ даемъ до живота его.

Маеть помененый староста нашъ Меньский тот урадь мостовъ-
ницъство вышей помененое держати в направованью мостовъ, такъ
в месте нашомъ Меньскомъ, яко и инде на местъцахъ зъстародавна
звыклыхъ, для снаднейшого переезду, людемъ перееждчимъ оцатр-
нымъ и чулымъ быти, и вшелякихъ пожитковъ оттуль приходячихъ
на себе уживати, по тому, яко и первшие мостовъничие Меньские
держали и вживали до живота своего, альбо до лепшого вывысшенья
отъ насъ гдра, постерегаючи однакъ того, яко бы се никоторое убли-
женье обывателемъ оного воеводъства и мещаномъ Меньскимъ въ
волностяхъ ихъ, в праве посполитомъ описаныхъ, отъ него с того
владу его не деяло.

И на то дали есмо помененому Анъдрею Станькевичу, старосте и мостовничому нашему Меньскому, сесь нашъ листъ, с подпысомъ || руки наше гдръское, и з нашою печатью.

Писан у Кракове, лета божьего нароженья тисеча пятьсотъ девьдесятъ пятого, мца авьгуста второго дня.

Подпис руки гдръское

Ярошъ Воловичъ, писар.

№ 51.

1595 г., жніўня 5. Кракаў.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 36, л. 493—494¹⁾.

Павлу Шнелю-Скаршевскому цырулику вызволене от станя гостей в дому его в Менску и з плаченя капщизнъ.

Жикгимонт третій, бою милостью корол Полский, великий княз Литовский и иных.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и каждому зособна, кому бы то ведати належало.

Ижъ дал намъ того справу подьканцлерый Великого Князства Литовьского, староста Мерецкий и Красносельский, велможный Кгабриел Война, ижъ шляхетный Павелъ Шнель-Скаршевський, цыруликъ, в наукахъ лекарскихъ добре вицвиченый и везде людемъ потребный, маючи певнымъ правомъ з малъжонькою своею учтивою Кгертрудою Летнеровною, бывшою Генърыховою Молеровою, домъ в месте нашомъ Меньскомъ, на рогу улицы Замъковое, подле дому войского Меньского урожного Ивана Быковьского лежащий, с певныхъ причинъ, яко человекъ коло лекарствъ людьскихъ забавный, вольного мешканья тамъ себе потребуе, а залцаючи намъ годность и умеетност его в лекарствахъ потребную и досвятчоную, жедал насъ гдра, абыхмо тотъ домъ его отъ стоянья гостей всякихъ и плаченья капщизнъ вызволившы, листомъ нашимъ то ему варовали.

Ино мы з ласки наше || гръское, на жеданье пана подьканьлерого то чынечы, оный домъ преречоного Скаршевьского и малжоньки его от стоянья гостей и плаченья капщизнъ вызволили есмо и симъ листомъ нашимъ вызволяемъ, а то имъ утверждаемъ такъ, ижъ маеть онъ, преречоный Павелъ Шнель и помененая малжонька его тотъ домъ в месте Меньскомъ держачы и вольное мешкане и шинькъ в немъ меду, пива, горелки и всякого напою мети, пожитку себе заживати, а яко капщизны платити и ниякое повинности с того намъ и никому иньшому полнити, такъ тежъ жадныхъ гостей, которые бы в томъ дому и без позволения ихъ подь часъ съездовъ, соймиковъ, судовъ головныхъ трибунальскихъ, роковъ земскихъ, кгородьскихъ и которого ж кольвекъ часу за записаньемъ господы зъ якого кольвекъ ураду, або сами свовольне стояти хотели, прыймовати не будутъ повинни, ажъ до живота своего. В чомъ имъ жаденъ врад уближенья надъ сесь нашъ листъ чинити не маеть.

¹⁾ Гэты-ж прывілей записан ў Кн. Зап. № 76, л. 673-674, а таксама № 78 л. 35 і адв.

И на то дали есмо имъ сесь наш листъ с подъялисомъ руки нашое гдрьское, до которого на твердость и печат нашу Великого Князства Литовьского прытиснути есмо велели.

Писан у Кракове лета божого нароженья а̄ ф̄ деветдесят пятого (1595), мца августа пятого (5) дня.

Подъяпись руки гдрьское.

Матей Война, писар.

№ 52.

1597 г., сьнежня 17. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 547.

Декрет с Карловичом мещаном Менским.

Жикгимонт третий, божью млтию король Польский.

Ознаймемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ што припозвали были перед нас, гдра, позвомъ нашимъ, бурьмистры, райцы и вси мещане места нашего Меньского, права Майдеборьского, земенина нашего повету Меньского Станислава Карьловича о неполъненье повинностей и платовъ до скарбу нашего гдарского, заровно з ними мещаны нашими Менскими, з двух домовъ, будучыхъ подъ прысудомъ и всякою повинностию местьскою: одного прозываемого Макаровского-Шыщиньского, а другого лежачого на улицы Немизской; до того, зъ кгрунтовъ у поляхъ, в сеножатехъ местьскихъ, на которыхъ кгрунтахъ местьскихъ за собою о колькось домьковъ поселилъ, и тымъ, которые в нихъ мешкають, никоторое повинности до скарбу нашего и послушеньства до ратуша Меньского чынити не кажетъ.

За которымъ же тымъ позвомъ на року прыпаломъ, мещане Менские, черезъ умоцованыхъ своихъ, Тихона Васильевича а Лукаша Богушевича, пильности чынили и позваного до права прыволовать давали, а кгда онъ не отозвалъ и ниякое ведомости о себе суду нашему и стороне не учынилъ, просили, абы за нестаньного водлугъ права посполитого зданъ былъ.

Мы, гдрь, через паны рады и врьдники наши, на sprawy судовые от нас высажонные, водлугъ права посполитого, здавшы позваного, за нестаного, оные дома обадва, кгрунты и сеножати местские, о которые позывано, под владзу и прысудъ местьский права Майдеборьского, до ратуша Меньского, сим вырокомъ нашимъ присужаемъ, с которыхъ повинность всякая, ровно з другими мещаны Менскими, до скарбу нашего и до места полънена быти маеть.

Што для памети до книгъ наших канъцлярейскихъ ест записано.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья афч з (1597), м-ца декабря з̄ (17) дня.

Кгабриель Война, подканъцлерый Вел. Князьства Литовского.

Ярош Воловичъ, писар.

№ 53.

1597 г., кастрычніка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 605 адв.

Декретъ месту Менскому с паномъ Володко-
ч о м о м о с т о в о е .

Жикгимонтъ третій, божью милостю король Польский etc.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, ижъ што приточиласе передъ насъ, за позвомъ нашимъ, справа славутныхъ бурмистровъ, радецъ, лавниковъ и всего места нашего Менского с шляхетнымъ Адамомъ Володковичомъ, бывшимъ мостовничимъ, и на сесь часъ городъничимъ Менскимъ, о примушанье ихъ || надъ повинность до не-звычайного робенья мостовъ и о пограбенье у них коня местьского, шеръстью гнедого, за копъ шесть и грошей сорокъ пять литовскихъ купленого, которого дей имъ и до сего часу не верънулъ; яко ширей жалоба ихъ на том позве есть описана.

Ино на року той справе, за высьем лиматацеи припаломъ, умо-цованый места Менского Матей Рожинский, за моцью отъ всего места себе даною, до реестру вписаться давшы, позваного черезъ три дни, то есть третего, шостого и семого дня м-ца окътебра, до права черезъ возного приволявать давалъ. За неотозваньемъ се на дню четвертомъ отъ позваного никого с пильностью ани жадною ведомостью, сторона поводовая поданье позваному того позву, написомъ на немъ руки возного воеводства Менского, Себестыяна Стриевского и сознаньемъ его на въраде земьскомъ Менскомъ, о пильности и воланья позъваного до права черезъ три дни, написомъ на томъ же позве руки писарьское доведъши, домовлялсе абыхмо позваного в той речы, о которую есть позван, поневаж се не становить, яко на року завитомъ, за нестаного здавъши, оныхъ до доводу припустили.

Которого то грабежу черезъ позъваного коня помененого, шеръстью гнедого, выписомъ оповеданья своего на враде кгородьскомъ Менскомъ, в году деветьдесять шостомъ учиненого, доводили. При томъ повелили, же дей менованый Володъковичъ, городъничий Менский, будучы перъво сего отъ нихъ тымъ же позвомъ в той же справе запозъванымъ, на двухъ лимитацяхъ, одъное в году деветьдесять шостомъ, а на другомъ году деветьдесать семомъ, не вступуючы з ними в право на згуду, до доводу с позъзволениемъ стороны поводовое бралъ з докладомъ того, где бы се в томъ часе не погодили, ижъ затымъ же позвомъ на лимитацьи теперешней у суду нашего расправитисе мели. Чого подъпираючы обудвухъ росписовъ на угоду с позволения обеюхъ сторонъ, такъ же и того, ижъ на теперешней лимитацьи, за недоистьемъ угоды, ку росправе становитисе мель, написомъ на позве руки урожноного Яроша Воловича писара нашего доводилъ, и затымъ узнанья и выроку нашего, яко на року завитомъ и от обеюхъ сторонъ ку росправе черезъ роспись приняты, в той справе просиль.

Мы, господарь, черезъ паны рады и врадники нашы, на справы судовые от насъ высажонные, тое справы прослухавшы, бачимъ, ижъ шляхетный Адам Володковичъ о грабеж коня, которого яко мещане

жалуютъ, з ураду дей своего мостовничества Менского пограбилъ, будучи с того-ж враду позванный и черезъ тры дни приволяванный, до права се не становить и ведомости о собе ниякое не даетъ. А умоцованный мещанъ Менскихъ поданья ему позву такъже року, за росписомъ с прошлое лимитацей, на угоду з нимъ той справе припаолого, слушне и правне довелъ. А ижъ позванный на прешлей лимитации ку росправе рокъ черезъ умоцованого своего на угоду принявши за несконьченъемъ се на теперешней лимитации стати и усправедливитисе былъ повиненъ, чому подлугъ роспису своего досыть не учинилъ и ведомости о собе до суду нашего ниякое не далъ. С тыхъ прычинъ оного в той речи, о которую былъ позванъ, за нестанъного здавши, за доводомъ того мещанина Менского, чый конь есть, тотъ грабежъ поменеого коня водле купли его и права посполитого з навескою грабежу прысужаемъ. Который то доводъ от мещанъ на рокох земскихъ Менскихъ по дате сего выроку нашего на перъвей прыпалыхъ у суду земского Менского показан и доведен правне быти мает. Чого всего за грабежъ коня и навеску трынадъцать копъ и грошей трыдцать литовскихъ на позваномъ мещаномъ Менскимъ всказуемъ. Што по оказаню от мещанъ, яко се вышей поменило, на враде земскомъ Менскомъ до доводу черезъ тотъ же врадъ земский моцью сего выроку нашего и поступкомъ права посполитого на маетности Адама Володковича отправлено быти маеть, которой отъправе позванный, подъ виною на спротивныхъ вырокомъ нашимъ в цраве посполитомъ описаню, ничымъ противен быти не мает.

Што про память до книгъ канъцляреи нашее есть записано. Писанъ у Варшаве лета божого нароженя тисеча пятьсотъ девятьдесятъ семого (1597), м-ца октебра одинадцатого (11) дня.

Кгабриель Война, подканцлерий Великого Князства Литовского.
Ярошъ Воловичъ, писаръ

№ 54.

1597 г., кастрычніка 11. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спрау № 71, л. 211.

Декретъ мещаномъ з старостою Менскимъ.

Жикгимонтъ третій, божью милостию король Польский и пр. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ.

Ижъ што приточиласе справа передъ насъ, господара, за позвы нашими славутныхъ бурмистровъ, радець, лавниковъ и всего посполства мещанъ нашихъ Менскихъ, права Майдебурского, зъ урожонимъ Анъдреемъ Станькевичомъ, старостою нашимъ Менскимъ, о певные и розные кривды ихъ, то есть:

за первшымъ позвомъ о нарушенье правъ и волностей ихъ местскихъ, за взятиемъ моцью и гвалтомъ зъ дому мещанина нашего Менского присуду ихъ местного права Майдебурского, о безправное змучение его, до того о примушение до незвыклого робения мостовъ надъ повинности ихъ, и о непримованье в капъшчизну квитовъ шафарскихъ зъ стороны меду и пива, посломъ и гоньцомъ нашимъ господарскимъ и московскимъ с корчомъ браного;

за другимъ позвоомъ о кривде того самого мешчанина нашего Павла Михайловича, о квалътовное насланье на домъ и взятие его самого и безъправное сажание и змучение и забраніе маетности его;

за третимъ позвоомъ о нечиненье повинъности зъ домовъ местскихъ, прозываемыхъ Левиковскихъ, яко о томъ ширей жалоба ихъ на тыхъ позвехъ описана и доложена есть;

за четвертымъ и пятымъ позвоомъ самого старосты Меньского, по ихъ мешчанъ Меньскихъ писанымъ, о млыны и инше розные речи, и о постановление некоторыхъ мешчанъ нашихъ Меньскихъ передъ нами, господаремъ, ку усправедливленью, яко ширей на тыхъ позвехъ старостиныхъ, по мешчанъ Меньскихъ писаныхъ, жалоба его описана и доложена есть.

За которыми позвы на року, по выйстью лимитацыи припаломъ, умоцованый мешчанъ Менскихъ шляхетный Матей Важинский за моцю отъ нихъ собе даною, року, за тыми позвы припалого, сознаниемъ возного воеводства Менского Павла Петровича, на враде вделаномъ, доведшы, кгда староста нашъ Меньский отъ мешчанъ Менскихъ, такъ за ихъ яко и за своими позвы, до права приволыванъ былъ, — озвавшысе отъ старосты Меньского шляхетный Стефанъ Шимковичъ, подалъ отъ старосты до суду нашего листъ отрочоный, в которомъ урожоный староста пишеть, закладаючисе большою справою, яко-бы мель быти о именье Хвостово, у воеводстве Мстиславскомъ лежачое, на роки теперешние михаловские до Мстиславля позванъ. И при поданью намъ того листу умоцованый старостинъ поведилъ, ижъ дей староста Меньский, будучы позваный о болшую речъ, яко в томъ листе его отрочономъ есть описано, не толко намъ господару але и стороне своей, мешчаномъ Меньскимъ, листъ тежъ свой отрочоный черезъ возного, абы они за своими и его позвы тутъ року у суду нашего не пильновали и права ниякого на немъ не переводили, подалъ.

На то умоцованый мешчанъ Меньскихъ поведилъ: ижъ дей староста Меньский позванемъ болшою речью, яко се отрочением, шытитъ, з року се намъ зрывати не можетъ, поневажъ дей вжо в той справе декретъ нашъ зашолъ, кгдажъ дей будучы перъвей сего староста Меньский в той же справе отъ нихъ позванымъ, на року, за тыми позвы припаломъ, умоцованый его хоробою се заложылъ, и за тымъ на ономъ року справа сконъчитися не могла, але дей онымъ декретомъ до другое лимитацей, до выконания умоцованым его прысеги, отъложена есть. На которой яко то на теперешнемъ року умоцованый тотъ ижъ се хоробою заложылъ, если то не ку зволоце справедливости чинилъ, прысегу бы перъвей выконати итому первшому декретови нашему достъ учинити мель. Тожъ бы дей отърочения такового болшою справою урожоный староста Меньский заживати могъ. З чого подпираючи покладали декретъ нашъ въ году прошломъ девятыя пятимъ мца апрыля четвертого дня, у Кракове выданный, в которомъ описуеть, ижъ староста Меньский, такъ за своими позвы, што мешчанъ позываетъ, яко кгдабы и отъ нихъ былъ о тожъ позванъ, на року припаломъ умоцованого своего Миколая Кгурского, который се хоробою заложилъ, ку выконаню на томъ прысеги, становити повиненъ. Которому дей то декретови нашему урожоный староста досьць не учинившы отрочение имъ болшою справою ку зволоце справедливости подалъ, которого хотяжъ дей они и на онъ часъ отъ него не прымовали, яко се дей то изъ сознанья возного, который имъ тотъ листъ

покладалъ, ясне показуеть, иж какъ-ж дей и тое отъроченье, хотя неслушное, теперь прыняти отъ него готови подъ тымъ способомъ, абы на другомъ теръмине, который имъ зъ старостою ку росправе зложонъ будетъ, не впушчаючы тое справы в лимитацыю, староста Менский того умоцованого Миколая Кгуръского водлугъ перъшого декрету нашего ку выконанью присеги поставилъ, такъ же и то, яко былъ о болшую справу до Мстиславля позванъ,—значне писмомъ у суду нашего показалъ, просечы, абыхмо имъ ку расправе скуточной зъ старостою теръминъ назначили.

Мы, господар, черезъ паны рады и врадники наши на справы судовые отъ насъ высажоные, тое справы прослухавшы, бачечы ижъ умоцованый мещанъ Менскихъ перъвей отрочения болшую справою отъ старосты Менского не прыймуючы, але водлугъ декрету нашего у Кракове учыненого постановивши умоцованого его, которому присега была наказана, ку выконанью домовляючысе, потомъ з доброе воли своее тое отрочение старостино принявшы певного часу ку росправе зо старостою за тыми-жъ позвы, абы имъ черезъ насъ былъ зложонъ, домавялсе.

С тыхъ прычынъ в той справе такъ узнаваемъ, ижъ староста Менский отъ даты сего декрету нашего за недель осмъ за тыми-жъ позвы такъ своими, которыми мещанъ Менскихъ позвалъ, яко которыми тежъ и отъ нихъ есть припозванъ, и за которыми теперь в праве стоятъ передъ нами яко на року завитомъ, не впушчаючы тое справы в лимитацею, ку росправе в той справе самъ стати и того умоцованого своего Миколая Кгурского ку выконанью водлугъ першого декрету нашего присеги поставити и на тые вси позвы и жалобу мещанъ Менскихъ усправедливитисе, и то яко о болшую справу до Мстиславля былъ позванъ ясне и правне передъ нами показати будетъ повинень. Самъ же на ономъ року похочеть ли за своими позвы на мещанъ себе справедливости у суду нашего доводити, то ему волно будетъ.

Которого то року за симъ вырокомъ и откладомъ нашимъ обеде стороне пилновати будутъ повинни.

Што про память до книгъ нашихъ канъцелярейскихъ есть записано.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья аѳчз (1597) мца октябра аѳ (11) дня.

Кгабрыель Война, подканъцлерый Вел. Кнзтва Литовского.

Ярошъ Воловичъ, писарь.

№ 55.

1597 г., кастрычніка 17. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Судн. Спр. № 71, л. 606—606 адв.

Декрет мещаном Менским с князем Ярошом Ивановичом Жижемскимъ.

Жикгимонтъ третій, божою милостью корол Польский, великий князь Литовский и пр.

Ознаймуем сим нашим листом.

Слухали есмо тое справы через паны рады и врадники наши, на суде от нас высажоные, што припозвали перед нас мандатом нашим

бурмистры, райцы, лавники и все посполство, мещане наши места Менского, права Майдебурского, уроженого князя Яроша Ивановича Жыжемского о то, же он на гостинцу звыклом под местом нашим Менским на реце Слепни, на дорозе, которая идет з Менска до Могилева, на властномъ мосте, который они сами накладом своим збудовали, мыто незвыкное мостовое, мимо право, ново тепер брати почал. Зачим дей и подданные шляхетские, уходечи плаченя того мыта, место Менское с живностями мияють и по рожных местечках збоже и всякие живности продають, а месту се тым немалая шкода дееть. Што ширей в мандате том описано естъ. За которым мандатом, на року по выйстью лимитацыи праву припалом, сторона поводовая, мещане Менские, у суду нашего пилность чинечы, сторону свою позваную князя Яроша Жыжемского по три дни, меновите—третего, шостого, осмого, а потом и семнадцатого дня сего мца октебра до права через возного прыволят давали. А иж се позванный за тым прывольтыванем не озывал и яко сам ку праву не становил, такъ и некоторое ведомости нам и стороне своей через умоцованого своего о себе не далъ. Умоцованные от мещанъ Менских: Сергей Матфеевич, писар местский, а Мартинъ Дрожецкий, за моцю себе от их до права даною через прокуратора своего Матея Важинского доведши поданя позву и року за ним припалого, выписомъ с книхъ кгородских Менских, сознаня возного повету Менского Василея Михайловича, который сознаваетъ, же в року тисеча пятьсотъ девятдесять шостомъ мца декабра двадцатого дня, пры стороне той мандат положил и у ворота имени князя Жыжемского прозываемого Вербковского, в повете Менскомъ, лежачого, увоткнул, покладали перед нами привилей, с подписом руки и с печатю нашою, под датою року тисеча пятьсотъ девятьдесять второго мца октебра осмнадцатого дня, справы писара нашего уроженого Матея Войны, в котором описует, иж мы, за чоломбитем мещан Менских, позволили есмо им мосты альбо гребли на гостинцу великом Виленском, на реце Слепне и на реце Переспе, накладом своим побудовати || и мыто з них мостовое там от людей купецких до ратуша на пожитокъ местъский брати, што ширей в привилею том описано естъ.

А по вычитаню того привилею покладали выпис с книгъ кгородских Менских, под датою року тисеча пятьсотъ девятьдесять шостого мца августа трынадцатого дня, в котором описано сознане возного енерала нашего повету Речыцкого Марка Шпилевского, иж перед ним, енералом и стороною, пры нем на тот час будучою, за пытанем его, Степанъ Шолох, подданный отца митрополитов поведил, же он мыто на мосте их мещан Менских, на реце Слепне збудованом, арендою от князя Яроша Жыжемского маючы, беретъ.

За чым домовялисе, абыхмо Яроша Жыжемского за нестанного здавши, пры том мыте-ж, водле права их зоставили, а о шкоды для неуживаня того мыта мостового от того часу як князь Жыжемский перешкоду их чинити и мыто там брати себе почал, волное мовене у права належного з ним заховали.

Мы-ж через паны рады и врадники наши, на тот час пры насъ будучые, тое справы прослухавши, кгдаж сторона позваная, князь Ярошъ Жыжемский, будучы по три дни до права прывольтыванный и на дню четвертомъ сам не стал, ани ведомости причины нестаня своего нам и стороне через умоцованого своего не учинил, за нестаного в речи самой на упад здавши, мещан Менских пры праве их на

помененое мыто от мосту, на рече Слєпни збудованого, от нас даном, сим выроком нашим зоставуем. Которое мыто они водлугъ привилею нашего на ратушъ себе брати и на пожитокъ свой местъскій оборочати мають, а Ярошъ Жыжемскій вжо болшъ того некоторое трудности и переказы им давати и ничымся в то вступовати не маєт, под винами, в праве посполитом описаными, а о шкоды теж тые, якие себе в том неуживаню мыта мостового розумеют, волное мовене у суду належного заховуемъ.

Што про память до книг канъцелярыи наше записати есмо велели.

Писан у Варшаве, лета божого нароженя тисеча пятьсотъ девятьдесять сегого (1597), мца октебра семнадцатого дня.

Ярош Волович, писарь.

№ 56.

1597 г., кастрычніка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 116 адв.¹⁾

О поведанье мешчанъ Менскихъ пильности за мандатом с князем плебаном.

Лета божого нароженя тисеча пятьсотъ девятьдесять сегого, мца октебра семнадцатого дня.

Постановившыся очевисто у книгъ его милости господарьскихъ канъцелярийскихъ мешчане места господарьского Менского—Сергей Матфеевичъ, писарь местъскій а Мартинъ Дрожецкий, сами отъ себе и именемъ всих мешчан Менских, права Майдебурского, оповедили то, ижъ дей князь Миколай Морысъ, плебан Менскій, позвавши ихъ позвомъ задворнымъ, на попиранье правное инъстыкгатора его королевское милости, о некуююсь печонку мяса, албо третій грошъ пожитку зъ ятокъ месных в месте Менскомъ, якобы то ему приходити мело, за тымъ позвомъ своимъ, на року припаломъ, будучи по три дни до права черезъ возного привольваны, не становилься, ани тое справы противъко их не попиралъ и некоторое ведомости о себе до суду его королевское милости и имъ, черезъ умоцованого своего, не учинил, толко дей их до шкоды немалых и волокит непотребныхъ прыправил. Осветъчаючиса о такие шкоды и невинное поволоканье за дворомъ его королевское милости, менечы быти тые пожитки—месту належачие, о то все противъко плебану Менскому, князю Миколаю Морысу, волное мовенье у права заховали.

Которое оповеданье их до книг его мти гдрьских естъ записано.

Писан у Варшаве.

Матей Война, писарь.

№ 57.

1597 г., кастрычніка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 213—адв.²⁾

Справа мешчанъ Мѣнскихъ с княземъ плебаном Мѣнским.

Жикгимонт третій, божю милостю корол Польскій, великий княз Литовскій.

¹⁾ Аднальковы запис гл. Кн. Суд. Спраў № 70, л. 234.

²⁾ Аднальковы запис гл. Кн. Зап. № 70, л. 230-231.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ.

Слухали есмо тое справы через паны рады и врадники наши, на тот часъ при нас будучые.

Постановившися очевисто подьданные наши, мешчане места нашего Менского, Серъгей Матъфеевичъ, писарь местский, а Мартинъ Дрожецкий, показавши моцъ до права с печатью местскою Менскою от буръмистровъ, райцовъ, лавниковъ места нашего Менского, старое и новое рады и отъ инъшихъ всихъ подданныхъ нашихъ мешчанъ Менскихъ, под правом Майдебурьскимъ будучихъ, оповедали то, ижъ дей плебанъ нашъ Менский, князь Миколай Морысъ, позваль ихъ позвы нашими задворьными тымъ способом: ижъ дей яко бы они з давныхъ часовъ, з доходовъ местных, то есть з ятокъ месныхъ, будучи повинни на плебана Менского от резников третий грошь, альбо третью печеню давати,—не дают от двадцати пети лет и забравши то, што дей на него, плебана Менского, прыхоживало и прыходит, якобы дей на себе держати и уживати мели, ку кривде плебании Менской. О што, дей, онъ, князь Миколай Морысъ, плебанъ Менский, первой сего ихъ в року прошломъ осмъдесять девятымъ передъ насъ, господара, позвом нашимъ задворнымъ ку праву позываль. За котрымъ дей позвомъ, кгда рокъ припаль, они дей черезъ умоцованого своего Тихона Васильевича, не вдаючыся з ним плебаном в право, на угоду тую справу взяли, яко то ширей в позве нашем жалоба князя Миколая Морыса и речъ самая описана есть. Якожъ на року, по выстью лимитации, прыпалом, сторона позванная, давши сама в реестръ уписатися, кгда тая справа порядкомъ з реестру на суд нашъ прыпала, пилнуючы року у суду нашего сторону свою поводовую, князя Миколая Морыса, по тры дни до права черезъ возного привольвать давала. А кгда князь Миколай Морысъ не отзывал, ани ся до права становил и никоторое ведомости причины нестанья своего нам и стороне своей черезъ умоцованого своего не учинилъ, преречонные Серъгей Матфеевичъ и Мартинъ Дрожецкий черезъ прокуратора своего Матея Важинского доведши поданя позву и року за нимъ припалого, квитом сознанья возного повету Менского Балцера Шчастновича Селявы, котрым сознавает, же в року тисеча пятьсотъ деветъдесять шостомъ, мца марца чотырнадцатаго || дня, при стороне, на тот часъ при нем будучой, тотъ позовъ очевисто в руки им в дому ихъ местскомъ судовомъ, где се справы местские отправуютъ, подалъ. И доводечи того, же тых ятокъ и доходовъ з нихъ приходячихъ з давныхъ часовъ в уживаньи суть, покладали перед нами привилей нашъ, на паркгамине писаный, с подписом руки и с печатью нашою привисистою, справы писара нашего урожного Яроша Воловича, под датою у Варшаве року тисеча пятьсотъ деветъдесять второго, мца генвара дванадцатаго дня, в котром описуетъ, иж мы заховуючи ихъ во всем водлугъ привилею продка нашего, славное памети короля его милости Жикгимонта Августа, на певные волности и пожитки местские, месту Менскому в року тисеча пятьсотъ пятьдесять втором мца декабра двадцать осмого дня даного, межи которыми две клетки месных и с платом на войтовъство, а иншие вси клетки и платъ з нихъ приходячий на пожитокъ местский, на ратушъ наданы суть, утвердили есмо, яко то ширей и достаточней в томъ привилею потверженья нашего описано ест.

За чимъ отъ стороны позваное домовлялсе и просил, абыхмо плебана Менского за нестаного здали, а их от позву, року и речы

самое волными учинивши, им о шкоды волное мовене з нимъ заховали

Мы черезъ паны рады и врадники бачечы то, иж князь Миколай Мѳрыс, плебанъ Менский, сторона поводовая, позвавши их, мешчанъ, передъ нас, господара, за приволюванемъ от стороны позваное через возного по три дни ку распартю о то с ними правному до права не становился и никоторое ведомости причины нестанья своего нам и стороне своей черезъ умоцованого своего не учинил, в нестанномъ его здавши, сторону позваную мешчанъ Менскихъ, на сесь часъ толко от позву и року симъ вырокомъ нашимъ волныхъ учинили есмо.

Што про паметь до книгъ канцелярьи наше записати есмо велели.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья тисеча пятьсотъ деветьдесять семого, мца октября семънадцатого дня, а по записаню и сесь вырокъ нашъ, под нашою печатью, мешчаном Менским есть выданъ.

Ярош Волович, писарь.

№ 58.

1599 г., сакавіка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спраў № 71, л. 842—843.

Декрет мешчаном с князем Жижемским о мѳто¹⁾.

Жикгимонт третий, бою млстью корол.

Ознаймуемъ симъ листом нашимъ.

Ижъ што припозвал был перед нас староста Речицкий, урожонный князь Петръ Жижемский самъ от себе и именемъ брати своее молодшее рожное славутных бурмистровъ, радец, лавниковъ и всих мешчанъ места нашего Миньского права Майдеборского о то, ижъ якобы они в року прошлом тисеча пятьсотъ деветьдесять семомъ мца окътебра семънадцатого дня за якимсь позвомъ нашимъ, по ойма его небошика князя Яроша Жижемского выданымъ, о неслушное и незвыклое через него ку шкоде и уближенью правъ их на гостинцу, зъ Могилева до Минска идучомъ, на мосте, через них збудованом, бранье мыта,—перевод права заочне и неслушне одержати мели. То пакъ на року той справе у суду нашего, за выйстьемъ лимитации припалом, позванные до реестру вписатися давши, черезъ тры дни, то есть третего, четвертого и шостого м-ца марца у суду нашего пильность чинечы, сторону поводовую через енерала возного дворного Якуба Бучиньского до права || приволювали. А за неотозваньемъсе отъ стороны поводовое никого с пильностью и ниякою ведомостью, позванные через умоцованого своего Матея Важиньского постановивъшисе и зачимъ тепер рокъ той справе у суду нашего припалый выводечы, показали на позве нашомъ, себе отъ князя Петра Жижемского и брѳи его молодшее, в жалобе вышей помененой даномъ, за которимъ обеа сторонам в году прошлом, тисеча пятсот деветьдесять осмом рок у суду нашего припадалъ, роспись тое справы с подписомъ руки пи-

1) Гэты-ж дэкрэт записаны ў Кн. Суд. Спраў № 70, л. 268—269 адв.

сара нашого урожоного Яроша Воловича, под датою году тисеча пятсот деветьдесять осмого мца апреля двадцат пятого дня, на угоду, где пишеть, ижъ обеде стороне въ году деветьдесять осмом на лимитации прошлой становившисе, тую справу на вгуду межи собою рознели, с тым докладомъ, где бы се не зъгодили, же на лимитации по дате того розъпису на первой припалой за тымиж позвы розъправоватисе мели. С которого-то такового розпису рокъ той справе у суду нашого показавъши, пильности за тымъ розписомъ, черезъ три дни у суду нашого чыненое, написомъ руки писарское доведши, абыхмы сторону позваную, поневажъ се не становить, за нестанъную здавъши, оных до дальшого поступьку правного припустили, домавялисe.

А затымъ выводечы слушность переводу права, на ойцу стороны поводовое одержаного, покладали вырокъ нашъ в году прошлом тисеча пятсотъ деветьдесять семом мца окътябра семънадцатого дня межи местомъ Миньскимъ а небошчыком княземъ Ярошомъ Жижемъским ойцомъ, даный, которимъ мы, гдръ, помененого князя Яроша Жижемъского на упад в речи самой за нестанного яко на року завитомъ здавъши, за показаньнемъ отъ места Менского на позволенье будованья черезъ Слепню и Переспу гробли, альбо мосту и бранье з нихъ мыта,—привилью нашого, при немъ оныхъ зоставившы, бранье на местъцах помененыхъ на ратушь мыта присудили есьмо.

А ижъ дей сторона поводовая згоды ниякое с позванными не постановила, а на теперешней лимитации подлугъ розпису ку розправе се не становит, подлугъ первшое повести своее умоцованый позванных просиль, абысьмо сторону поводовую за нестанъную на упад здавъшы, позванных отъ позву и жалобы, в немъ описаное, вольных уделали и вырокъ нашъ против небошчыку князю Ярошу Жижемъскому въ году деветьдесять семомъ одержаный, которого сторона поводовая неслушне и заочне одержанымъ быти менила, того ничимъ не показала, при моцы зоставили и вырокомъ нашим утвердили.

Мы, гдръ, черезъ паны рады и врадники наши, на справы судовые от насъ высажоные, тое справы прослухавшы, а бачечи ижъ сторона поводовая князь Петръ Жижемский, староста Речицький з братьею своею за позвомъ своимъ, которим былъ мешчанъ Минских о заочный перевод права позвал, розпись с прошлое лимитации на згуду с позванными учинивъши, где бы се не згодили, за тымижъ позвы на теперешней, яко на первой, по тамтом розписе припалой лимитации, розправовати подняль се, на року теперешнемъ самъ се не становил и згоды, если якая в той справе зашла, не показаль. С тых причынъ, за показаньнемъ отъ позванныхъ на позве розпису на згуду и року за нимъ припалого такъ же и пильности черезъ тры дни, у суду нашого чыненое, сторону поводовую за нестанемъ их, яко на року завитомъ, въ речи самой на упад здавъши, вырок нашъ, в году деветьдесять семомъ мца окътебра семънадцатого дня против ойцу стороны поводовое на присуженье на реце Слепне мыта месту Менскому выданы, въцале заховуемъ, позванных от позву и жалобы, в немъ описаное, вольных чинимъ и бране мыта на реце Слепне и Пересъпе подлугъ привилею, отъ насъ даного, месту Менскому присужаемъ. В которомъ бранью князь Петръ Жижемъский и братья его ниякое трудности и переказы делати не мають, под винами въ праве посполитомъ на спротивныхъ вырокомъ нашимъ описаными. По которомъ выроку нашом, ижъ се сторона позваная о шкоды в небранью

подлугъ привильлю нашего мыта поднятъе противъ стороны пово-
довой оповедал, о то ест в праве належномъ вольное мовенъе захо-
вuemъ.

Которая справа про память до книгъ канцлярыи наше естъ
записана.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженъя тисеча пятьсотъ де-
вятьдесять девятого, мца марца одиннадцатого дня.

Кгабриель Война, подканцлеры Великого Князства Литовьского.
Матей Война, писарь.

№ 59.

1601 г., верасья 4. Вильня,

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 87, док. 154.

Decretum inter Boburka et Drozecki viceadwoca-
tum et alios cives Minscenses.

Zigmund trzeci, z bożej łaski krol Polski etc.

Oznaymuemy tym naszym listem.

Iz przytoczyła się przed nas справа мiedzy учциwym Iwanem Boburką,
z iedney strony, a мiedzy Marcinem Drozeckim lenthwoytem, Maslanką
Fiedorem Saukowiczem, Olisiejem Philipowiczem, Iwanem Łukaszewiczem
Paszkowiczem, Juszkiem Juszkowiczem, Wasilem Arcimowiczem Cerka-
nowiczem, Iwanem Plewką, a Lewonem Chothkowiczem i wszemi mieszczany
Mienskiemi, z drugiey strony, ktorzy się z obopólnie zapozwali przed nas
w sprawie nizey opisaney, a mianowicie:

Iwan Boburka przypozwał wyszszey namienionych osob o summę
pieniędzy, przez się slachetnemu Pacieiowi Sienkiewiczowi z ugody przez
fnych osob namienionych i inszych wszitkich mieszczan Mienskich z tym
ze pomienionym Sienkiewiczem o zabicie synow iego dwu przyiętey
zapłaconą. A wedle obietnicze y obligow tych osob, wyszszey mianowa-
nych, na czas naznaczony iemu nie oddano. W ktorey sprawie iz juz
s. postępku przed urzędem Minskim z obudwu stron czynionego przed
teraznieszą limitatią u sądu naszego instantią pierwszą mieli, na ktorey
miedzy sobą teyze sprawy trzy acty, ieden przerzeczony Boburka przeciw
pomienionym mieyszczanom, a dwa przeciwko Boburce cisz mieiszczanie
wnosili. Za czym my decretem naszym dwa ostatnie acty w teyze spra-
wie zawiesilichmy dotąd, azby się o pierwszym przez sąd nasz za obligiem
decisia stata. || Do czego aby Iwan Boburka urząd mieišcki Mienski tak tez
y strony przypozwał, nakazaliśmy, iako o tym decret nasz ten dostatniei
opisuie.

Na roku thedy teraznieyszym, gdy się obiedwie stronie przed nami
oblicznie stanowili, a Iwan Boburka przez umocowanego swego Symona
Jendraszewicza pokładaiać oblig listowny pod datą 2 dnia augusta,
roku 1600, przerzeczonych pozwanых osob dwudziestu iedney, w ktorым
swiadczą, że będąc przy wszitkiem mieście Mienskim od Pacieia Sienkie-
wicza o zabicie synow iego dwu obwinionem i uchodząc niepokoioiw i
niebespieczenstwa wszitkich mieszczan Mienskich i samych siebie, z ugody
z pomienionym Sienkiewiczem przez nych i przez wszitkich mieszczan
przyietey, postapioną summę to iest trzy tysiącze złotych polskich
a przez tego Iwana Boburke zapłaconą y na tész ugodę nakładu tysiac

złotych polskich prezen wydana, obiecali mu zapłacić na czas pewny, który iusz przeszedł, pod nagrodzeniem szkod y nakładów prawnych, na gołe rzeczenie słowa, zachowując to sobie niemniej, aby urząd mieyski Minski, uczyniwszy inkwizitią o winnieiszych, uczynku tego rozsadek uczynił, ktoby juz tę szkode albo summą zapłacić miał, iesli winnieiszy ktorzy, iesli by się znaleźly, czyli wszystko miasto rozmiotem, iako ten oblig dostateczniej opisuie. I domawiał się, aby mieszcianie pozwani wedle obligu tak tę summę principalną, to iesth 3000 złotych polskich y wydatku 1000 złotych iako szkody y zakłady wszitkie, w tym obligu opisane, zapłacili.

Z drugą za się || strone, wzwysz mianowani mieszcianie przez umocowanego swego Macieia Wazyńskiego, pokazując listy dwa, od Boburki im dane, ieden pod datą dnia 19 julij a drugi 20 thegoz miesiąca roku 1600, w ktorych ten Iwan Boburka swiadczy, iz ze wszitkimi mieszciany Minskiemi, żadnego nie mianując, uczynił contract-taki, iz summę, która się Sienkiewiczowi z ugody postąpi, powinien będzie sam ieden zapłacić, a zapłaciwszy powinien tey będzie dochodzicz, wedle nakazu urzędowego, to iest albo na winnieiszych, albo na wszitkim miescie rozmiotem, pod który i sam podleczyć powinien, a nie wedle listu, sobie od nych danego, który im wroczyć miał zaraz po uczynieniu w tym dekretie urzędowego, iako o tym tę dwa listy dostateczniej opisują.

Ukazowali też zatem y decret urzędu mieiszczkiego Mienskiego, pod actem dnia 3 augusta roku 1600 w tey sprawie uczyniony, w którym urząd ten swiadczy, iz się ten tumulth w miescie stał y zaboystwo z ludzij swowolnych przyiezdzych, jednak nakazał tę summę pieniedzy, z ugody Sienkiewiczowi zapłaconą, zapłacić dwie części tym, ktorzy się w miescie winnieiszy uczynku tego s skrutynii pokażą, a trzecią część wszitko miasto rozmiotem płacić miało pod winą sta grzywien, mocą uchwały między wszitkimi mieszciany generaliter uczynionej, czego mieli być exequutorami urząd tenze mieiscki Mienski, jako o tym dostateczniej ten decret opisuie.

Pokazowały też i scrutynium, z decrethu tego czynione przez urząd tenze mieyski, w ktorym się to znaczy, ze się ten uczynek męzouboystwa stał nie z osob prywatnych, ale z gwałtu y tumultu wszitkiego miasta.

Pokazując także y dwa acty postępku prawnego przeciwko Iwanowi Boburce u sądu mieyskiego Minskiego w teyże wszitkiej || sprawie s powodu mieścan tych. wyszszey pomienionych, terażniejszych pozwanych y przy nich wszitkich innych, przez Sienkiewicza obżałowanych, s ktoremi spolnie przez ten postąpek tych dwu actow controvertowali na tez objecta Iwana Boburki. Przez te wszitkie y insze munimenta y documenta swoię prawne, cisz mieścanie, wywodząc te sprawe, powiedzieli, ze niepowinni tey summy płacić wedle contractu, który Iwan Boburka pokazuje w liscie pod datą 2 dnia augusta, gdysz nie sami od siebie, ale w sprawie wszitkiego miasta ten oblig Iwanu Boburce dali, uchodząc niepokoiow y niebezpieczeństwa, ktore dla tego uczynku wszitko miasto zachodziło od przyacioł tych pobitych. Ale wedle tego contractu, który iest opisany w lisciech, od Boburki im danych 19 y 20 dnia iulij, zwłaszcza ze urząd mieyski Minski uznawał, aby winnieiszy dwie części, a trzecia część wszitko miasto tey summy rozmiotem płacili. A iz o ten uczynek nie onym samym, ale wszitkiemu miastu wina była dana y nie ony sami, ale wszitko miasto w tym ugodzie przyięło, czego dowodzili extractami roznemi z ksiąg mieyskich y grodzkich, y domawiały się, aby w płaceniu tey summy wedle obron tych byli zachowani.

Na co Iwan Boburka powiedział, iż te listy dwa od niego były dane nie tym tylko, teraz prezeń pozwanym, ale wszystkim generaliter mieszczanom Minskim, którym dwoiema listami ci zapozwani własnego obligu swego caśować nie mogą y owszem zapłatą iemu Iwanowi Boburce iszczyć się powinni.

Przy których controversiach oblicznie będąc podstoli nasz w powiecie Piskim woyth Minski urodzony Hrehory Terlecki, założywszy w tej sprawie przeciwko obiema || stronom pozwy nasze urzędowi miejskiemu Minskiemu i przereczonemu Iwanowi Boburce podane o to, iż w tej sprawie urząd miejski Minski w niebytności jego, mimo zwierzchność urzędu jego, appellatij od sądu swego prosto do sądu naszego dopuścił, z naruszeniem przywilegiów miasta tamecznego y z uymą władze urzędu jego woytowskiego, przez który pozew acz im bronić chciał prosequantia dalszego tej sprawy, chcąc, aby ta sprawa dotąd zawisła, azby się o tę appellatij nierządnie dopuścił z urzędem miejskim Minskim, którym w tej sprawie pozew na instantij swoją także podał, dostatecznie rosprawił. Jednak postrzegając aby ciż mieskanie Mińscy uczyniwszy między sobą tak wielki zaciąg prawem y do wielkich utrąth przyszedszy z obudwu stron iuz dalszey zwłoki w sprawiedliwości świętey nie cierpieli, puszczyć tę sprawę na rozsądek nasz, prosząc, abychmy z ochroną władze y urzędu iego woytowskiego miedzy stronami zapożwanemi decret nasz uczynili.

My tedy przez p. p. rady y urzędniki nasze przesluchawszy tey sprawy dostatecznie, naprzod uznawany, ze ta sprawa miedzy mieszcyan Mińskimi, zwysz mianowanemi osobami, do sądu naszego wytoczona urodzonemu Hrehorowi Terleckiemu, władze y prerogatiwie dawney urzędu iego woithowskiego niema y nie będzie mogła nigdy szkodzić, a co się tyczy zapożwanych Iwana Boburki y innych mieszcyan Mińskich, wyszey opisanych osob y do tey sprawy należących, trzy tysiące złoty polskich z ugody nie przez się samego, ale przez wszystko miasto przytey rzeczy pospolithej miasta tego y na tey ugodę tysiąc złoty polskich sam jeden wydał, a iz to nie szluszno aby jeden miał tak wielką szkodę podnosić w sprawie, ktora się na wszystko miasto || szcigą, wiedząc też iz miedzy sobą wielkierze y uchwały pospolithe miejśkie mają, aby w takow ych sprawach y przygodach jeden drugiego nie wydawał, ale spolnie ratował. K temu, ze do zapłacenia iemu tey summy uznanie urzędu tamecznego miejśkiego Mińskiego przystąpiło y pod exequutiją urządową większa się część mieszcyan schiliło. A zwłascia, ze się z tych y innych dowodow prawnych y postępku Sienkiewiczowego przed nami pokładanego, ten uczynek popelnionym bycz nie z osob prywatnych, ale z gwałtu pospolitego wszystkiego miasta Mińskiego jasnie pokazuje. Z tych tedy wszystkich mianowanych przyczyn skazujemy, aby temu przereczonemu Iwanowi Boburce summę pieniędzy przezeń Sienkiewiczowy zapłaconą trzy tysiące złoty polskich, y wydatku na tey ugodę tysiąc złoty polskich, ze osoby pożwane spolnie ze wszystkimi mieszcyan prawa Maydeburbskiego y same osoby urzędowe, wyjąwszy woyta, ktory do tey sprawy nie naależy, każdy z maietności swey nie wymawiając się jeden drugiem wedle rospisania woyta y urzędu teraznieyszego miejśkiego Mińskiego wszystko zupelna zapłacili, od tego decretu naszego za niedziel dwanaście, pod winą przeciwko nieposłusznemu zapłacenia tey summy od urzędu nan włożoney takiey ze summy na kozdego o co sama rzecz idzie, w ktorey też summie część y Iwana Boburkę wedle maietności iego położona y przez tenze urząd s summy iego głowney wytracona bydz ma.

A dla lepszey wiary y pewności pieczęcz naszo Wielkiego Xięstwa Litheńskiego do tego decretu iest przyciśniona.

Datum w Wilnie dnia 4 septembris, roku, iako wyszey¹⁾.

Lew Sapieha, canclerz W^o X^o Litewskiego.

№ 60.

1609 г., лютага 20. Варшава.

Лит. Мэтр., Кн. Зап. № 89 л. 126—127 адв.

Przywilej szewcom miasta Mienskiego nacech.

Zygmunth trzeci, z łaski bożey krol Polski etc.

Oznaimuiemy tym listem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedziec należało.

Iz supplicowali nam poddani naszy szewcy miasta naszego Minska, przez sławetnych Andrzeia Stanisławowicza Kuke, Andrzeia Romanowicza, Bartłomeia Mikolaiewicza y Bogdana Michałowicza, collegów swych, prosząc nas, abyśmy im bractwo albo cech rzemiosła ich szwieckiego, bez którego siła nieporządku miedzy nimi dotąd było, przykładem inszych miast naszych uprzywileiowanych, miec pozwolili y artykuły pewne, ktore oni s przywileiu szewców Wilenskich wypisawszy y na nie zezwoliwszy się, do nas przyniesli y za prawo sobie miec chcieli, onym samym y potomkom ich na wieczne czasy potwierdzili.

My tedy, widząc być rzecz słuszną, a chcąc, aby w miastach naszych wszelaki porządek się zachował y rosł, co nie mniey stąd pochodzi, gdy rzemiosła cechi swoje miec będą, tę artykuły bractwa ich cechowego, do nas przyniesione, w ten list nasz wpisac ieśmy kasali, ktore tak sie w sobie mają.

Naprzod, wszyscy szewcy, w miescie naszym Mienskim mieszkaiący, tak rzymskiey iako y ruskiey religii ludzie, każdego roku na dzien s Mikołaja biskupa, wespółek się zszedszy obierać mają miedzy sobą czterech starszych, to iest dwa z rzymskiey, a drugich dwu z ruskiey wiary, do tego dwu stołowych, iednego z rzymskiey a drugiego z ruskiey strony, ktorzy, na każdy kwartał w rok, w zgromadzeniu y przy obecności wszystkiego bractwa przywileia y artykuły bractwa swego mają dać czytac, y co dwie niedzieli zawzdy, albo według potrzeby iliebykroc potrzeba tego ukazowała, do iednego z starszych będą się powinni schadzac około radzenia o dobrych rzeczach brackich y około porządkow cechowych y obmyślawania o rozmaitych przypadkach, na potym przypadaiących, ktore by się w ich bractwie przytrafiac mogli.

Ktorzy starszy będą miec te moc: inszą bracią występna sędzic y sprawować, do cechu uzywac y onych winami słusznemi według zdania swego y według statutow swoich karac, || takze tez ktorzy by do bractwa przychodzić nie chcieli, albo przychodzić omieszkawali, albo ich statutom upornemi, sprzeciwne y nieposłusznemi byli, występki ich, według opisanja statutow, mają karac y uporne a nieposłuszne do więzienia miesckiego mają dawac.

A skrzynka pospolita bracka z listami y przywileiami brackimi w domu starszego mistrza zawsze chowana być ma.

¹⁾ Дата ў кнізе перад папярэдняй справай: „А. 1601. Feria 3 ante festum nativitatis B. V. M. proxima“.

Mistrze też takòwe do cechu swego mają przyjmowac, ktorzy by byli w rzemiesle dobrze doswiadczeni, a ktorzy by mistrzowie przerzeczonego rzemiosła nie byli wpisani y przyięci do bractwa y nie chcieli by być posłusznymi statutom y starszym, na ten cras będącym, choציaby takowi byli, ktorzy by mieli domy pod zwierzchnością miescką, duchowną y swiecką albo w dworzach szlacheckich mieszkali, co kolwiek by ich było, takowym się rzemiosła żadnym sposobem robic nie będzie godziło.

Item ci mistrzowie, ktorzy iuz są od dawnego czasu za mistrze przyięci y obrani w przerzeczonym rzemiosle szwieckim, od ukazania sztuki rzemiosła swego y od listow swiadcstwa mają byc wolni.

Item iesliby ktory, tegoz rzemiosła to rzemiosło robic, mistrzem zostac y do bractwa wpisac się chciał, takowy ma pierwey przerobic dwie lecie u ktorego kolwiek mistrza, potem przez listy albo przez swiadki o urodzaiu swego swiadcstwo ma pokazac y gdzie by się rzemiosła wyuczył y iesli iuz był spuszczone z rzemiosła, potym rzemiosła swego sztukę ma ukazac, według zwyczaiu, iako się w tym rzemiosle zachowuie, potym mieisckie prawo - przyiac będzie powinien. A iesli by sztuki rzemiosła swego robic nie chciał, a mistrzem przed się zostac chciał, takowy do skrzynki brackiey cechowej dac y odliczyc kop siedm litewskich y kolacyą na wszystką bracią według przemozenia swego sprawic ma y będzie powinien.

Aby tez ieden drugiemu bratowi na targu pospolitom w kupowaniu rzemienia nie przeszkadzał, a iesliby to ktory smiał uczynic, takowy ma byc karan winą bracką.

Item iesli by ktory, do cechu wyzwany, nie przyszedł, albo iesliby ktory na mszą za umarłą czasow pewnych postanowioną y zwykłą, bądź tez za procesią do kosciola, albo do cerkwie nie przyszedł, za kazde nieprzyjście popadnie winy do skrzynki grosz ieden. A iesli by ktory wzgardzaiac tę ustawę y bractwo wazył się takową winę potrzykroc zapłacic, takowy pułkamina wosku do skrzynki || brackiey będzie powinien položyc.

Item zaden sie nie ma wazyc kupcom z ich safianow, albo rzemienia na przedawanie do kramow roboty robic, ktora by potym w Miensku przedawana byc miała, takze y z ynszych miast roboty gotowey kupcy do Mienska na przedaz przywozic nie mają, oprócz jarmarkow dorocznych. A iesli by się takowa robota w kramiech pokazala, tedy starosta y woit tameszni wespołek z burmistrzami mają kazac, takową robotę zabrac y do szpitala oddac. A szwiec takowy, co by tę robothę robic wazył się, winą bracką karany byc ma.

Wszakze wolno będzie braciey cechowej kupcom z ich rzemienia robote rozmaita robic, iesli by one roboty z miasta wywozili y na inszym miescie przedawali.

Item aby zaden z braciey, chodząc dom od domu u inszych braciey obuwiu kupowac, a potym onego na rynku przedawac nie wazył się. Co iesli by ktory uczynił, a byl by w tym swiadcstwem iasnym przekonany, tedy ma mu byc tokowa robota pobrana y do szpitala oddana.

Takze tez, iesli by doma, albo na rynku, boty albo robotę złą y przygany godną przedawał, takową takze ma byc do szpitala pobrana.

Item, iesli by ktory na zlodzieystwie, albo tez na iakim inszym złym y nieucciwym uczynku był poimany, takowy nie tylko od bractwa, ale tez y od robienia rzemiosła ma być odrzucon wiecznemi czasy, iako bezecny.

Item iesli by w spólnym brackim siedzeniu ieden drugiego słowy nieucciwemi nagrawał, wedle wynalasku brackiego ma byc karan, a iesli by się to przytrafiło gdzie indziej a nie w bractwie, zeby ieden drugiemu złorzeczyl, albo kogo kolwiek obraził, albo zesromocił, woitowską winą ma być karany.

Item aby ieden od drugiego pomocnikow albo towarzyszów odmawiać ani odwabiać nie smiał, a kto by się tego wazył winą wedle wynalazku cechowego ma byc karan.

Item aby zaden z mistrzow więszego wochłonu na tydzień towarzyszowi, a zwłaszcza rzemiosła dobrze umieiacemu, iedno po groszy trzech litewskich dawać nie smiał.

Item żaden z mistrzow nie ma ucznia na naukę rzemiosła swego przymować, iedno na trzy lata y onego w cechu ma opowiedziec y w księgi wpisać będzie powinien. Towarzysze tez y uczniowie, ktorzy od mistrzow swoich nie ucciwie odchodzą y odstawaiają, w inszych niechay nie robiają, az by pierwszym dosic ucynili.

Item żaden tak z mistrzow iako towarzyszow nie ma do cechu z bronią przychodzić, a iesliby się to ktoremu przytrafiło, ma one bron do starszego cechowego, || u ktorego na ten czas onego roku skzynka bracka pospolita będzie, dac zachowac. Tamze tez żadnych rostyrkow, fasołow y słow nieucciwych, ktore by sławę y dobre o ludziach mniemanie obrażały poczynać nie maiają pod winą, ktora ma byc za wynalaskiem brackim skazana.

A iesliby ktorzy przerzeczonym pomienionego rzemiosła artykułom przeciwnemi y nieposłusznemi byli, takowym nie ma być dopuszczono, aby rzemiosło swoje robyli. W czym starosta wespoł z woitem y z burmistrzami maiają im dopomagac y onych od krzywd bronic y nieposłusznym przerzeczonym artykułom do posłuszenstwa przymuszac.

Ku ktòrey prozbie y postanowieniu ich, iako słusznemu y prawu pospolitemu, takze wolnościom pospolitym y kazdym w osobności y wszelakiej zwierzchności w niczym przeciwnemu, ale tylko na osoby cechu przerzeczonego ku zachowaniu dobrego porządku, posłuszenstwa y pobożności służacemu, łaskawie skłaniaiając się, to bractwo albo cech przerzeczony szwiecki, w tym miescie naszym Mienskim, sposobem wyszey opisanym postanowilismy y tym listem przywileiem naszym postanowiamy y we wszystkich artykułach, punktach, clausułach y okolicznosciach, wyszey opisanym, utwierdzamy, chcąc to miec, aby to wszystko, co tu iest wyszey opisano, od wszystkich szewcow, teraz y na potym w miescie naszym Mienskim mieszkaiących, na czasy wieczne chowano y trzymano było, nie deroguiąc iednak ni w czym prawu pospolitemu.

A dla lepszey wiary y pewności tego wszystkiego daliśmy szewcom miasta Minskiego ten nasz przywiley s podpisem ręki naszej, do ktorego y pieczęć naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przywiesić kazaliśmy.

Dan w Warszawie, na seimie walnym, dnia dwudziestego msca lutego roku panskiego tysiąc szescsetnego dziewiątego, panowania krolęwstw naszych Polskiego XXI, a Szwedzkiego XV roku.

Podpis ręki krola jego msci.

Jan Sokolinski, pisarz W^o Xięstwa Litewskiego.

№ 61.

1609 г. ліпня 6. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты, л. 39—42.

*Запіс у Менскім земскім судзе прывілея в. кн. Жыгімонта III, якім зацьверджаны статут Менскага брацтва, або цэху рэмяства швецкага 20 лютага 1609 г.

Выпис с книг справ вечистых воеводства Минского.

Лета от рождения сына божого тысяча шестьсот девятого, месяца июля шестого дня.

На рокох теперешних судовых земских Минских, по святой тройце святъ римском припалых и порядком статутowym судовне в Минску отправовать зачатых, перед нами: Григорьем Макаровичем судьей, а Яном Сологубом—подсудком, а Стефаном Гладким писарем, урадниками судовыми земскими воеводства Минского, постановившись очевисто мешане его королевское милости шевцы места Минского через славетных Андрея Станиславовича Кукен, Андрея Романовича, Бартломея Миколаевича и Богдана Михайловича, оповедали и покладали перед нами, судом, привилей его королевское милости, пана нашего милостивого, даный и належачий им, шевцам места господарского Минского, брацтва альбо цеха ремесла швецкого, в котором мෙනуючи речь самую ширей описанную, просили нашего суду, абысьмо тот привилей его королевское милости, до книг справ земских || воеводства Минского уписати велели. Мы суд того привилею оглядавши, а читаного перед нами зрозумевши и прыпустивши то ку ведомости нашей судовой, казали есьмо его до книг уписати, которы уписуючи до книг, слово от слова так се в себе ма:

Zygmunt trzeci z łaski bożej król Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Prusskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny król.

Oznaymuiemy tym listem wszem wobec y každy zosobna, komu by to wiedzieć należało, iz sypplikowali nam poddani nasi, szewcy miasta naszego Mińska, przez sławetnych: Andrzeia Stanisławowicza Kuken, Andrzeia Romanowicza, Bartłomieia Nikolaiewicza y Bohdana Michałowicza, kollegów swoich, prosząc nas, abyśmy im bractwo, albo cech ich rzemiosła szewieckiego, bez ktòrego siła nieporządku między nimi dotąd była, przykładem inszych miast naszych uprzywileiowanych mieć pozwolili y artykuły pewne, które oni z przywileiow szewców Wilenskich wypisawszy i na nie zezwoliwszy się do nas przynieśli i za prawo mieć sobie chcieli, onym samym i potomkom ich na wieczne czasy potwierdzili... [i гэтак далей,—літаральна тэкст прывілею; гл. папярэдні док. № 60, стар. 94—96].

Dan w Warszawie, na seymie walnym, dnia dwudziestego miesiąca lutego, roku pańskiego tysiąc sześćsetnego dziewiątego, panowania królewstw naszych Polskiego dwudziestego pierwszego, a Szwedzkiego-piętnastego roku.

Jakoż starszemi na ten rok być mają wyżej mianowani mistrzowie, a stołowemi: Paweł Stasiwicz i Daniel Chomicz, a potym drugich lat obierać sobie będą.

У того привилею его королевское милости печать маестатова привесистая, а подпись руки его королевской милости и писарская тыми словы: Sigismundus rex. Jan Sokoliński, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Которое оповеданье шевцов места Минского свыш помененых и тот привилей его королевское милости, за просьбою их, до книг справ земских воеводства Менского есть вписано, с чего и сей выпись под нашими владовыми печатями места господарского Менского, то есть Андрею Станиславовичу Кукену, Андрею Романовичу, Бартломею Миколаевичу и Богдану Михайловичу, менечи всим шевцом цеховым, в месте господарском Минском мешкающим, есть выдан.

Писано у Менску. Григорей Макарович, судья земский. Адам Сологуб, подсудок. Стефан Гладкий, писарь земский Минский.

Привилей сей скорикговау, за прозьбою старосты всех шевцов места Минского, Якуб Быковский войский Менский власною рукою. Подписали Nicolaï Moris, parochus Pincensis i Piotr Parczewski, proboszcz Starodubowski, pleban Miński.

Увага. Документ зьяўляецца копіей, якая зроблена не раней XIX стал.

№ 62.

1610 г., сакавіка 17. Абоз пад Смаленскам.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 89, л. 170—170-в.

Садук Янowi Краiewskiemu на маіетнось, спрага по mieszczанце в Минску.

Zygmunt III, z łaski bozey krol Polski, wielkie xiąże Litewskie etc.

Oznaimuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało.

Iz po zeysciu s tego swiata nieiakiey Reiny, bywszey małzonki nieboszczyka Wasilewskiego y drugiego Kunickiego, mieszczан miasta naszego Minskiego, która маіетности не маіо лежачых y ruchomyх nabywszy, не зоставиwszy по sobie потомства y жадных повинных swych, s tego swiata zesła, а по смерти іеу маіетнось wszelакą, лежачą y ruchомą, pieniądze gotowe, złoto, srebro, szaty, cynę, miedz, konie, bydło y wszystko sprzęt domowy prawem kadukowem nam i do stołu naszego własnie należачą, niektore pewne osoby, bezprawnie на się забравшы, дзержā y używaiā, ku szkodzie skarbu naszego.

My tedy маіац łaskawe baczenie на uczsciwe służby urodzoneго Jana Краiewskiego, porucznika || rotы naszej pieszey, który on нам obecnie, бѣдāц przy нас, так в панствāх наших іако y teraz на tej expeditij Moskiewskiey бѣдāц в шанцах з ludem naszym pieszym, pod zamkiem Smolenskiem, przez czas niemały z nielitowaniem zdrowia swego oddawał y teraz oddawać не przestaiе, ktoreго chcāc тем chѣtliwszego do lalszych służb наших y rzeczy pospolitei uczynić, z łaski naszej krodziewskiey по прzerweczoney Reinie, bywszey Wasilewskoy y Kunickiey,

maiętność wszelaką leżącą y ruchomą, na nas prawem kadukowym spadłą i pieniądze gotowe, obligi, zapisy na długi y na zastawy nieboszczycy Reinie dane, także złoto, srebro, miedź, cynę, szaty, konie, bydło, sprzęt domowy i insze wszelakie majątności, co kolwiek po niey zostało, pomienionemu Janowi Kraiewskiemu prawem kadukowym dalismy, i tem listem naszym daiemu.

Ma urodzony Kraiewski tę majątność, gdzie kolwiek będącą, z każdego dzierżącego prawem doszedzsy, na siebie spokojnie prawem kadukowym dzierzać y używać i według woli swey onemi szafować i gdzie chcąc obrocić, nie dając s tego nam y do skarbu naszego nic.

Na cośmy dla lepszey pewności urodzonemu Kraiewskiemu dali ten nasz list, s podpisem ręki naszej y z naszą pieczęcią.

Pisan w obozie pod Smolienskiem dnia XVII (17) msca marca roku panskiego MDCX (1610) Panowania krolewstw naszych Polskiego XXIII°, a Szwedzkiego XVII° roku.

Podpis ręki jego krol. msci.

Janusz Skumin Tyszkiewicz, pisarz.

№ 63.

1613 г., мая 15. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 91, л. 170—170-в.

Przywiley mieszczanom Mińskim strony dawania podwod pod posłancy.

Zygmont III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy.

Iż my, zabiegaiąc temu, aby poddani naszy miasta Minska, nad prawo pospolite w oddawaniu podwod nie byli ociążeni, takową declaracją z strony oddawania y odbierania podwod czyniemy, która taka iest.

Komornikowi albo temu, kto list podwodny bez wpisania imienia i przezwiska swego, także y daty, ukaże,—podwoda nie ma być dawana.

Każdy, kto podwod za takowym listem dostatecznym bierze, powinien dać od każdego konia na mile dwa grosza polskie, a iesli z wozem, tedy po pułtrzecia grosza, wedle constitutij roku MDLXXVIII (1578).

Kiedy podwodę komu oddawać będą, aby burmistrz tameczny na liscie podwodnym, wedle constitutij roku MDLXXIV (1574) napisał, ktorego dnia y dokąd podwodę brano, żeby dwakroć na ieden list w iedne drogę nie dawano.

Kiedy listowi wynidą cztery niedziele, aby podwoda za takim listem nie była dawana, oprócz tego żeby się nazad s tymże listem się wracał.

Nad to żeby podwody nie daley ani bliżey, iedno || do tego mieysca, do ktorego podług prawa y zwyczaiu są powinni, dawali.

Co aby tak od poddanych naszych, pomienionych mieszczan Mińskich, iako y sług naszych, y wszech inszych, ktorzy, ieno za listem naszym, podwody odbierać będą, było trzymano y zachowano, y nad tę declaracją naszą, aby inaczey żaden ważyć się nie smiał, pod łaską naszą—mieć to chcemy y onym rozkazuiemy.

Na co dla lepszego utwiedzenia, ręką naszą podpisałichmy się, i pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazali.

Dan w Warszawie dnia XV (15)maia, roku MDCXIII (1613) panowania krolewstw naszych, Polskiego XXVI-go, Szwedskiego XIX-go.

Podpis ręki krolia jego mosci

Eustachi Wołowicz, pisarz i referendarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 64.

1613 г., мая 25. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 91, л. 171-172.

Przywilej mieszczanom Mieńskim na potwierdzenie prawa Maydeburckiego y wolności ich, im nadanych.

Zygmunth III etc.

Oznaymuiemy wszem wobec y każdemu zosobna, tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Iż donosili do nas prozbę mieszczanie naszy Mińscy, imieniem iako urzędu, tak wszystkiego pospolstwa miasta naszego Minska, abysmy im pewne artykuły tak do wolności prawa Maydeburckiego iako y do porządku odbierania lidzby s prowentów mieyskich należące przykładem inszych miast naszych, w Wielkiem Xięstwie Litlewskim, pod prawem Maydeburckim siedzących, nadali y onych wiecznymi czasy używać im dopuscili. Ktore to artykuły tak się mają.

Naprzod, aby lentwoit, ktory mieysce woytowskie w tymże mieście Mińsku na sądach zasiadac będzie, przysięgłym był. Od którego lentwoyta y od wszystkiego sądu mieyskiego aby nie do woyta, ale do nas prosto y sądu naszego zadwornego apelatie każdemu wolne były.

Także aby burmistrze y rada mieyscka Minska według przywileiow, im nadanych, z urzędow swych przed nas y sąd nasz pozywani bywali, a nie gdzie indziey, ieno przed nami y sądem naszym odpowiadać byli powinni.

Obieranie burmistrzow, radziec, ławnikow, pisarza, aby od urędu dawnego burmistrzow z raycami y od wszystkiego pospolstwa, wespół z woytem odprawowane było. A electia tych urzędnikow nowych przy większey części, tak z urzędu iako s pospolstwa, a nie przy samym iednym woycie aby zostawała, ktorey by iedna || koraż kolwiek osoba, także y mniejsza część przeczyć nie mogła.

Na ostatek az meszczanie miasta naszego Minska, bacząc wielką niestwornosć, ktora się dzieie przy odprawowaniu liczby roczney s prowentow mieyskich, a to s tey przyczyny, ze gmin albo pospolstwo wszystko, ktore się do słuchania rachunkow mieyskich na czas naznaczony schodzić zwykło, niestwornoscią swoią urząd y tych ktorzy liczbę oddawaią, zatłumiaią, skąd wielkie zamieszanie w odprawowaniu tey liczby zwykło bywać, przeto prosili nas abysmy im snadniejszego sposobu w odprawowaniu lidzby s prowentów mieyskich zażywać pozwolili, to iest przed czasem zdawania urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego, aby pospolstwo wszystko, za obestaniem od urzędu przerzeczonego, obrali między sobą mężow dwanasie, ludzi dobrych, godnych y osiadłych, a oni zaś dwanasie aby z siebie samych wysadzili na to szesciu osob, ni w czem nie podeyzyranych, ktorzy to szesc osób powinni byli zszedszy sie na dzień nowego lata w każdym roku, od burmistrzow, radziec

y szafarzów mieysckich, s których by władza za przeszły rok zchodziła, ze wszystkich przychodów, rozchodów, pożytków, rozmiotów y składek za przeszły rok rachunek y lidzbe dostateczną odebrać. Tamże potym ciż szesć mężow, aby relatią przed urzędem nowo obranym na ratuszu słuchania y odebrania lidzby uczynili y tamże zaraz przed tymże urzędem, za odebraniem dostatecznym rachunku tych, których należec będzie, przy relatij swoiey quitowali y wolnymi uczynili

My tedy widząc rzecz być słuszną, aby miasta nasze za wolnosciami y dobrym porządkiem pomnozenie brały, tegoż y temu miastu naszemu Minsku || życząc, na prozbę ich, do nas uczynione, pozwołiwszy, pomienione artykuły tak iako wyżej sami w sobie są opisane y wyrażone, tak wolności prawa Maydeburskiego, iako też do porządku y słuchania lidzby należące ze wszystkimi ich okolicznosciami, temu miastu naszemu Minsku nadalismy, y tym listem naszym nadaimey y pozwalamy, aby przerzeczeni mieszczanie naszy Minscy, według tego listu naszego, onym danego, pomienionych wolności y sposobu do słuchania lidzby należącego, bez przeszkody żadney zażywali wiecznemi czasy, nie niszcząc iednak nic prawom y przywileiom miasta tamecznego, które by od nas albo przodków naszych pierwey iemu były nadane.

Na co dla lepszey wiary, list ten ręką naszą pospisałismy y pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego zapieczetowac rozkazali.

Dan w Warszawie, dnia XXV (25) miesiąca maia, roku panskiego tysiąc sześćet trzynastego (1613), panowania krolewstw naszych Polskiego XXVI-go, a Szwedskiego XIX-go.

Podpis ręki krolia jego mości.

Ewstachi Wołowicz, pisarz i referendarz.

№ 65.

1615 г., мая 31. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 92., л. 61в—64.

Confirmatio articuloŵ cechu złotnikow Minskich.

Zygmunt III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y koźdemu zosobna, komu by to wiedziec należało.

Iusz przełożono przed nami imieniem starszych y młodszych mistrzow y wszystkiego cechu rzemiosła złotniczego, w mieście naszym Minsku mieszkaiących.

Acz kolwiek to rzemiosło złotnicze od dawnych czasow w ieden cech pospołu z drugimi rzemiosłami, to iest kotlarskiem, kowalskiem, slusarskiem y mieczniem, złączone y spoione było, a to na ten czas dla małej liczby rzemieśników tego to rzemiosła złotniczego. Jednakże do tego czasu, za łaską bożą, ludzi tego rzemiosła w mieście naszym Mińsku iusz większa liczba namnożyła się, także osobny y doskonały cech tego rzemiosła postanowiony być może. A to większ upatrując, że w takowym zamieszaniu różnych rzemiosł, wkupie będących, wielka się niestwornosc y nieporządek, zwłaszcza w odprawowaniu sztuk, chowaniu czeladzi y w inszych porządkach, rzemiosłu swemu należących, dzieie się, starali się o to pomienieni złotnicy, aby oni iako rzemiosła subtelniejszego y od inszych

róznego, to iest od kotlarzow, kowalów, slusarzow y miecznikow, przez urząd tameczny Minski odłączeni były, a przykładem inszych miast naszych osobny cech rzemiosła swego złotniczego postanowiony mieli.

W czym urząd mieiski tameczny, bacząc bydz rzecz słuszną ku|| lepszemu pożytkowi y ozdobie miasta tego odłączenia złotników od inszych rzemieśników, pozwoliwszy artykuły pewne, temu to rzemiosłu złotniczemu własnie należące, porządnie spisane temu to cechowi do dzierzenia y używania podał.

I proszono nas imieniem przerzeczonego cechu złotniczego, abyśmy tak to ich odłączenie, iako y artykuły, im opisane, z łaski y z władze naszej krolewskiej potwierdzili y umocnili. Ktore to artykuły tak się w sobie mają.

I. Wszyscy mistrzowie y rzemieśnicy tego to cechu złotniczego chwały panu bogu wszechmogącemu powinney ni w czym nie opuszczac, zwierzchnosci naszej poddaństwo, wiarę y posłuszenstwo, także też y urzędowi tamecznemu mieyskiemu wcale y nienaruszenie oddawać, ten przywiley nasz we wszystkich punktach, paragraphach mocnie y nienaruszenie trzymać y wedle niego się rządzić y sprawowac powinni będą.

II. Aby to rzemiosło porządnie s pochwałą inszych szło y odprawowało się, każdy towarzysz rzemiosła tego złotniczego, któryby mistrzem w tym cechui zostać chciał ma pierwey robić u iednego mistrza cechowego—lat trzy, iesli mistrzowski syn lat dwie, który by towarzysz poiał dziewczką mistrzowską lat dwie. A któryby się w tym cechui rzemiosła wyuczył ma wędrowac lat dwie y zas znowu u mistrza robić lat dwie y dopiero do robienia sztuk porządnie przystępowac mają. Jednakże pierwey listy urodzenia swego od urzędu, gdziesię urodził, a od wyuczenia rzemiosła z cechu, gdzie się wyuczył, pokazac powinien będzie. Ktore to sztuki takie mają bydz robione: rostruchan, ieden w drugi wkładany, pieczęć wielką z literami rzezanewi, wkoło z helmem w wierzchu w sczycie y nad sczytem, piersziem s kamieniem, cudnie osadzonym; ktore to sztuki ma robić u mistrza starszego przez cały kwartał, a w drugi kwartał będzie ie powinien w cechui przed wszystkimi cechmistrzami pokazac. Ten zaś starszy mistrz, u którego sztuki robił, pod przysięgą ma zeznac iako on sam, nie s pomocą żadnego te sztuki urobił. Które sztuki mistrzowie przypatrywszy się y uważywszy, iesli będą godne y wyprawne urobione, iak na mistrza należy, przyimają ie, a iesli zle wyprawne uznaią, stłukszy ie, każą sie mu na nich poprawiac. A przy oddawaniu takowych sztuk dla rozmnozenia skrzynki będzie powinien dać strofu srebra—grzywien dwie y kopę groszy wstępnego. A nazaiutrz, przyszedłszy do cechu, będzie powinien przed mistrzami przysięgę wykonac. Potym w tydzien po oddaniu sztuk ma kolacją sprawić w cechui na wszystkie mistrze y tak cechowem zostanie y mieysce zasiądzie. ||

III. Mistrzowie starszy mają tego pilnie postrzegac, aby skrzynka cechowia s przywileiem y z inszemi sprawami była pilnie chowana—u iednego skrzynka, u drugiego klucz, y aby z iurisdictioniey mieyskiej nie była wynoszona. A mistrzowie starszy nowoobrani nie mają skrzynki do siebie brać od starszych przeszłego roku, azby oni pierwey liczbę uczynili dostateczną przed bracią w cechui y wszystko porządnie zdali. A iestli by skrzynkę cechową zatrzymali y liczby nie czynili, będą powinni dać strofu do skrzynki—grzywne srebra, do czego y do czynienia liczby mają być przymuszeni przez urząd.

IV. Który by brat, będąc zakazany od starszego, do cechu nie stanowiąc się y przyczyny stanowiąc się nie pokazał, taki ma dać za pierwszym

razem strofu groszy trzy, za drugim—szesc y tak postępując, ile by nie był, a znieważał starszego. Na schadzkę mają się schodzić na pewną godzinę trzezwo, a iesli by który piany przyszedł tymze strafem ma bydz karany. Takze, gdy na stole skrzynka z przywileiem otworzona będzie stac, aby żaden z bronią nie siadał, ale ią od siebie oddał, pod takim ze strofem, iako gdy nie stanie. To tesz ma bydz pod czas teyze schadzki pilnie zachowano, aby milczenie y wszelaka ucciwosc zachowana była. A gdy ieden z drugim będzie miał sprawę, ucciwie ma mówić s pozwoleniem starszego, a gdy by się drugi wtargnął bez pozwolenia starszego, ma dac strofu groszy trzy, a iesliby był uparty, a milczeć nie chciał, taki ma bydz więzieniem karany.

V. To tesz ma bydz pilnie strzeżono, zeby szebro dobre robili wedle proby talerowey, a starszy mają tego pilno doglądać pod przysięgą, uczynioną y co miesiąc będą powinni proby brać. A iesli by się na którego, że proby nie wynosi szebro iego pokazało, taki każdy za pierwszym razem do skrzynki cechowey strofu ma dać puł grzywny szebra, a za drugim grzywnę. A iesli by się nań pokazało do trzeciego razu, takowego mają starszy opowiedzieć urzędowi, który iusz w cechu mieysca miec y rzemiosła robic nie będzie. A isz się między ludzmi czeste oszukanie dzieie, tegy złotnicy w cechu swym nie mają mosiądzowey złocic roboty, zwłaszcza tey, która na kształt złota robiona była, iako łanczucha mosiądzowego z lutowanemi ogniwami, manelli, perscien, takze skła albo prostego kamienia do złota wsadzac, pod tymze strofem wyżej opisanym. A gdy to uczyni, taki kazdy ma bydz do rejestru cechowego wpisany dla pamięci.

VI. Isz się tesz między ludzmi częste szkody we srebro, złocie, przez || kradzież dzieią a pospolicie s takowemi rzeczami udaia się do złotników iako do tych, który takie rzeczy robią, przeto gdyby się komu szkoda stała, a udał by się do starszego cechu tego y szkodę swą opowiedział, ma starszy mistrz wszystkie insze mistrze obesłać, aby taką rzecz zatrzymali, którą będą powinni zatrzymać y onę szkodę starszemu powiedzieć; jednakze gdyby w takowym statunku zapowiedzi nie było przez starszego, a złotnik by to kupił niewiadomie, tedy nie powinien swych pieniędzy tracic ani szkodnika szukać, gdysz nie wiedział, ale iesli by który przez zakaz kupił, pieniądze swe traci y strof do skrzynki puł grzywny srebra. Co iesli by się nań pokazało do trzeciego razu, taki mieysce swe w cechu utraci y rzemiosła nie ma więcej robic. Takze tesz złotnicy mają zatrzymywać srebro podeyrzane, to iest złutki, obrzeski złote y srebrne, azby się wyprawił kto mu dał, albo skąd dostał, gdysz żydowie y inszy misterni słodzieie sami zlewaią dla lica, a gdy złotnik złeie komu srebro niepodeyrzane, powinien na nią ceche robic, a bez cechy iusz będzie podeyrzane.

VII. Mają tesz mistrzowie cechu tego to trzymać, aby czeladz porządnie chowali. Nie ma więcej mistrz chować iedno dwu towarzyszów y dwu uczniow a przed wyuczeniem może trzeciego przyiść. Trafia się to między mistrzami, gdy mu towarzysza trzeba, że go do siebie przewabi. Przeto mistrzowie tego w swym cechu postrzegać mają, zeby towarzysze porządnie przystawali y odstawali. A gdy towarzysz u mistrza siądzie robic, ma dwie niedzieli robic, a po dwu niedzielach może odstac, albo tez z mistrzem postanowienie uczynić. Gdy odstanie towarzysz, a drugi mistrz da mu robotę swowolnie, nie pytaiąc się pierwszego, iesli od niego odstał, taki ma dać do skrzynki strof—puł grzywny srebra y onego towarzysza odprawić. A iesli by tesz który towarzysz swowolny, uczyniwszy szkodę mi-

strzowi y nie odstawszy porządnie, z miasta przecz poszedł, za takowym każdym mistrz ma pisać, a nigdziey żaden towarzysz przy takim robic nie ma, ale ma bydz mian za bezecznego wedle zwyczaju cechowego do-
tąd, aszby przyszedłszy wyprawił się y dosić uczynił. Ale gdyby taką szkodę uczynił, żeby pana kradł znacznie, albo nieznacznie, takowego iusz każdego ma moc ten cech szelmem uczynić, od ucciwości odsądzić, albo oddac urzędowi na executią.

VIII. Należy tez wiele, zeby mistrzowie uczniow swych porządnie uczyli, żeby wernie w kazdym cechu mieysce mieli. Maią postrzegać, zeby z mał-
zenstwa byli spółdzeni, nie bękartow, nie poddanych || szlacheckich, oprócz żeby iego pan wolnością go darował, ani syna młynarskiego, łazebnicze-
go, cekłarskiego, a pogotowiu żyda: tych pomienionych nie maią w swym cechu uczyć, ale każdego ucciwego maią pilnie do rejestru cechowego wpisowac za swiadcstwem rodziców, albo krewnych i przyjaciół. A gdy go wpiszą, będzie powinien dac wpisnego groszy dwanascie. A kazdy mistrz cechu tego nie ma mnięy nczyc nad lat pięć. A gdy się do reie-
stru wpisze, iusz mu niewolno od mistrza odstać albo do drugiego przy-
stać, bo by to było szkodą mistrza, u ktorego się zapisał y naukę iusz wziął, przeto ma trwać do czasu opisanego, A iesli by upornie nie chciał trwac, alboby uciekł,—takowy, albo rękoymie iego, od onego czasu iako się zapisał, maią płacić za strawę, y szkodę nagrodzić, iesli by iaką uczy-
nił. Ale gdy czasu swego dotrwa, tedy go pan iego ma z rejestru wypis-
sać y za towarzysza wolnym uczynić, a od wypisu będzie powinien dac pułtora złotego.

Do ktorych to artykułow, wzwyż mianowanych, za prozbą imieniem tegosz cechu, do nas wniesioną y dla lepszego porządku y poratowania tamtego miasta niektore artykuły przydac umysliliśmy y przydaiemy.

Aby żaden rzemiesnik rzemiosła tego złotniczego, pod iaką kolwiek jurisdiccją, bądź zamkową, slachecką iakiego kolwiek stanu, bądź duchow-
ną y mieyską, w miescie Minskim mieszkaiący, a nie będąc do tego ce-
chu uprzywileiowanego przywiązany, nie smiał się, a nie się ważył, swo-
wolnie y pokątnie tego rzemiosła złotniczego w miescie y na przedmiesciu
robic, ku przeszkodzie y ublizeniu tego cechu, ale iemu wszyscy, ktorzy
tego rzemiosła uzywaią, nie szyczą się pany ani żadnemi wolnościami ich,
podlegać maią pod straczeniem roboty wszystkiey y warstatow. Czego
executią urząd grodzki Minski w iurisdictioniey slacheckiey, a mieyski w miey-
skiey czynić powinien będzie.

Do tego nie ma bydz wolno żadnemu obcemu z inszych miast rze-
miesnikowi tego rzemiosła, takze tesz kupcom y żydom,—srebra y złota
noworobionego do Minska przywozić y przedawac, a zwłaszcza pod czas
trybunału y inszych ziazdow, pod utraczeniem towarow do skarbu naszego
y zabierania ich przez urząd grodzki y mieyski.

Naostatek, temusz cechowi pozwalamy miec pieczęć swą cecho-
wą, chorągiew, bęben y wszelaką armatę potrzebną do obrony y ozdoby
miasta tamtego, pod którą chorągiew, gdy iedno iako kolwiek potrzeba
w tamtym miescie tego będzie, powinni się będą stawic inszy rzemiesnicy,
ktorzy swych osobnych, albo żadnych cechow nie maią || ni w czym się nie
wymawiając, czego urząd tameczny powiniem będzie dogładac.

A tak my, krol, widząc prozbe być słuszną, gdysz takowe zgroma-
dzenie iednego cechu y osobność iego większy pożytek, sławę y ozdobę
miastu tamtemu uczynić może, takowe odłączenie pomienionego rzemiosła
złotniczego od inszych rzemiosł y cech, im osobno postanowiony, takze
y artykuły wzwyż opisane, we wszystkich ich punctach, clausulach y con-

ditiach z władze naszej krolewskiej potwierdzic y umocnic umyslilismy, iakosz potwierdzamy y umacniamy tym listem naszym y chcemy miec wiecznemi czasy, nie deroguiąc nic prawu pospolitemu y pierwszym przywileiowi naszemu, który kotlarzom, słusarzom, miecznikom y inny rzemieśnikom służyć ma, aby to wszystko przy mocy swej wcale y nienaruszenie zawsze zostawali y zachowani byli.

A ten dom ich cechowy, w ktorem oni skrynkę s przywileiami cechowymi chowac y schadzki swe miewać będą, wyzwalamy od stania gości wszelakiego stanu tak pod czas odprawowania sądów głównych trybunalnych iako innych zjazdów, tak iako y drugie cechy wolne domy swe mają

W czym im żaden urząd ukrzywdzenia nie czyniąc, wedle tego przywileiu zachowac się ma.

A dla lepszej wiary, ręką naszą podpisawszy się, pieczęć naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć kazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXXI (31) maja roku MDCXV (1615), panowania naszego Polskiego XXIX, a Szwedzkiego XXIII.

Sigismundus rex.

Janusz Skumin Tyszkiewicz.

№ 66.

1616 г., мая 24. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 92, л. 64-65.

Deklaracja pewnych artykułów na wolności miastu Minsku nadanych.

Zygmunt III etc.

Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy.

Przełożono przed nami imieniem wszystkiego urzędu y pospolstwa miasta naszego Mińska prawa Maydeburzkiego, iż to miasto nasze y obywatele jego za tak dawnem y ustawicznym, pod czas wojny Inflantskiej y potem Moskiewskiej, przechadzaniem, leżeniem y wybieraniem statij rozmaitych od żołnierzy różnych, tak confederatów, iako w służbie będących, do tak wielkiego zubożenia przyszli, że gdyby iakiego poratowania nie miało, wieleby nam y rzeczy pospolitej, za zniszczeniem tego to miasta, które y granicom nieprzyjacielskim podległe jest blisko, y w onym się wielkie sprawy rzeczy pospolitej, a osobliwie sądy trybunalne odprawować zwykli,—szkody przyczynić mogli. Mając tedy łaskawy wzgląd na prozbe pomienionych mieszczan, do nas wniesioną, abyśmy im w takich upadkach ich poratowanie iakie kolwiek z łaski naszej uczynili, niektóre artykuły z wolnościami z obiasnieniem paragraphow, w pierwszych przywilejach naszych, od przodków naszych y od nas im nadanych, || nie tak dostatecznie wyrażonych, im nadać y pozwolić umyśliliśmy, iakosz nadaliśmy y pozwalamy tym listem naszym,

Naprzód, aby żaden kupiec iakiegosz kolwiek narodu, miast y miasteczek naszych duchownych y szlacheckich, tak s Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, iako y z obcych krajów przyjachawszy do Minska, z rzeczami iedwabnemi, sukniami, muchaiery, płótnami, korzeniem, napitkami, bądź z iakimi kolwiek różnemi y wszelakimi towarami, nie śmiał ich drobno albo na szynk łokciem, funtem, kwartą, ni pod czyją obroną y pretextem przedawac. Ale który by kupiec do miasta s towarami

przyiachał tak pod czas odprawowania w mieście Minskim sądów głównych trybunalnych, roków ziemskich y roczków grodzkich y wszelakich innych zjazdów, iako y bez odprawowania takich sądów y zjazdów, opowiedziawszy się urzędowi tamecznemu Minskiemu, wolne mu ma bydz temi towarami swemi z mieszczany Mińskiem i ogołem, to iest na kamienie, cetnary, albo sztuki wszelakie handlować. A gzieby się kto taki uporny znalazł, ma bydz od urzędu tamecznego Mińskiego za instantią kupców tamecznych, zabranieniem towarów iego wszystkich na pożytek miasta karany.

A inszi ludzie obywatele tameczni, tak różnych towarów kupcy, iako y tatarowie, ktorzy iurisdictionie mieyskiej y prawnu Maydeburkiemu we wszystkim nie podlegaią, takowych praw y wolności zażywać nie mogą, ale za obce rozumiani być mają oprócz tego, żeby się choć nie mając osiadłości w mieście, prawnu y iurisdictionie tamecznej poddali y przyiąwszy miejskie prawo im posłuszni byli.

A osobliwie to im, z łaski naszej, nadaiemy, że żydowie, ktorzy z dawnych czasów nigdy w mieście naszym Minskim handlami się nie bawili y kramów swoich nie wieli, y teraz przy dawnym zwyczaju to miasto nasze Minskie zachowujemy, w którym mieście żydowie handlow swoich prowadzić y kramów mieć nie mają.

Także kupcom przyjezdem do miasta, zwyczajem inszych miast naszych uprzywilejowanych, nie ma być wolno y w tym mieście Minskim gościowi z gościem handlować y przeszkody mieszczanom Minskim czynić, ieno s temisz mieszczany Minskiemi w Minsku mają handle prowadzić, okrom w iarmarki, wedle przywileju na to danego, wolność każdemu kupcowi ma bydz zachowana.

Do tego pozwoliliśmy pierwszym przywilejem naszym pomienionym mieszczanom Minskim młyn ku pożytkowi miasta na rzekach tam będących zbudować. Za ktorem przywilejem y pozwoleniem naszym, pomienieni mieszczanie, upatrzawszy miejsce podobne, młyn ze dwiema kołami, przy groble swej mieyskiej, na rzeczce Swiśloczy, w koniec mostu nizkiego, kosztem swoim zbudowali. Przeto my takie zbudowanie pomienionego młyna miastu tamecznemu na wieki potmierdzamy, z ktorego nigdziey indziej || ani do skarbu naszego iedno na pożytek mieyski tameczny dochod powinny obracać się ma.

Na co dla lepszej wiary y pewności dalismy ten nasz list.

Dan w Warszawie, dnia XXVI (26) maja, roku MDCXVI (1616), panowania naszego Polskiego XXIX, a Szwedzkiego XXII.

Sigismundus rex

Janusz Skumin Tyszkiewicz.

№ 67.

1617 г., лютага 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 93, л. 80-81.

Потверженье велебному отцу Офанасию Пакосте листу на пляц в месте Менскомъ, заменою набыты й.

Жикгимонт третий и пр.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ каждому, кому бы о томъ ведети належало, нынешнимъ и на потомъ будущимъ.

Иж покладалъ перед нами намесник митрополии церквей, въ воеводстве Менскомъ будущихъ, велебный отец Офанасей Пакоста

лист на пляц пустый, до церкви светого духа, в рынку противъ ратуша лежаый, от бурмистров, радец, лавниковъ и всего посполства мещан Менских, под печатю ратушною местскою, и с подписомъ руки Ивана Якимовича, писара местского, на вечность для побудованя монастыра и школь ку большому розмноженю хвалы божое отменою за кгрунт церковный КузмоДембянский, людми оселы, такъже в рынку подле того пляца их лежаый. данный и уступленный. И билъ намъ чоломъ, што бы есмо тот пляцъ пустый от мещанъ заменою набытый, листомъ особливомъ привилеем нашим на побудоване || на немъ монастыра и школь, тудеж теж и иншого будованья для примноженья доходовъ в нимъ мешкаючымъ, вечне укрепили и от всяких судовъ, тежаровъ местских и платов, так самых тых, которые бы одно колвекъ и якое колвек на тыи люди въ их будовани, на пляцы преречонымъ, сталомъ против ратуша, обыйстя свои купецкие мели, яко и их речы продажные водлугъ прав, привилеев, от предков наших светобливое памети королей польских и великих князей литовских монастырови вознесенскому наданых вольными учынили.

Мы, господарь, видечы в томъ чоломъбите его слушное, ласкаве есмо на то позволили и симъ листом привилеемъ нашимъ прозьбу оного укрепляючы, такъ варуемъ, ижъ вольно ему самому, яко и наступникомъ его, настоятелемъ монастырей Менских на томъ пляцу пры церкви светого духа монастыр и школы для помноженья хвалы божое, также крамы ку розмноженю пожитков монастырских для вспоможеня особъ законных, в томъ монастыре будучых, збудоват, волные от всяких тежаров местских и платов, яко на властности монастырской. И абы в них обыйстя свои маючы, от всяких судов так яко и монастыра вознесенского, водлугъ привилеев светобливое памети королей Полских и великих князей Литовских во всем ровными и вольными были, мет хочемо. В чомъ никто имъ перешкоды и переказы ве влады и в пожиткох и в судах ниякое чынити не мает и не будет мочы вечными часы.

На твердость чого всего сесь листъ привилей наш с подписомъ руки наше господарское вышъ речонему отцу Пакосьте и наступникомъ его дали есьмо, до которого и печат маестатовую привесити есьмо велели.

Писанъ у Варъшаве, лета божого нароженья тисеча шестьсотъ семьнадъцатого, месеца февраля двадъцать сегого дня, панованья нашего Польского трыдъцатого, а Шведъского двадъцать третего року.

Подпись руки господарское.

Янъ Соколенъский, писар Великого Князства Литовского.

№ 68.

1619 г. студзеня 12, Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 94, л. 36-66.

Decret między Mielieskiewiczem a Siemi-
nem Chodkowiczem.

Zygmunt III, z bożej łaski król Polski ||

Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec y koждemu zosobna, komu to wiedzieć należy.

Isz przytoczyła do nas y sądu naszego, przez appellatią od wojta Minskiego założona, sprawa, która się naprzod przed urzędem mieyskim

Minskim odprawoła, miedzi uczciwym Abramem Mieleszkowiczem, mieszczaninem Swisłockim—powodem, a sławetnym Siemionem Chodkowiczem, burmistrzem Minskim, pozwanym o oddanie y zapłacenie dziewięć kop groszy litewskich za sześć kamieni miodu przasnego, którego powód w wadze mieyskiej, iako człowiek kupiecki postawił, a pozwany arestował, pograbił y na swoy pożytek obrocił.

W ktorey sprawie, gdy pozwany na załobe actorową sprawiac się powiedział, że ten miód za pozwoleniem powodu samego do siebie wziął, ale na on czas miód tylko po pięćdziesiąt groszy a nie po pułtoru kop litewskich kupowano, chcąc iemu co by nad obietnice, którą actor pozwanemu względem pracy iego, w pewney sprawie podiętey, uczynił, przychodziło dopłacic. Do czego, iż się actor nie znał, pozwany iemu na przysięge puszczał, a actor tesz pozwanemu odprzysiądz się pozwalał.

Urząd mieyski Minski z przyczyn, w decrecie swym wyrażonych, nakazał actorowi przysięge, iż pozwanemu trzech kamieni miodu dac nie obiecał, ale on bez pozwolenia iego miodu kamieni sześć u wagi nie wziął, który na on czas po pułtora kop kupowano litewskich. A za wykonaniem przysięgi nakazał, aby pozwany za ten miód dziewięć kop, a szkody y nakłady prawne wedle moderaty urzędowi zapłacił. Od którego decretu powód do woyta Minskiego appellował.

A woyt Minski przerzeczony decret sądu mieyskiego, iako prawny y słuszny, przy swoiey mocy zostawił y onego potwierdził, z tym dokładem, aby za przysięga actorową pozwany iscizne || z sowitoscia, to iest osmnaście kop, do tego tez szkody y nakłady prawne, wedle moderaciey urzędowej zapłacił.

Od tego decretu pozwany do nas u sądu naszego appellował, iako o tym proces tey sprawy szyrzey w sobie obmawia.

Na roku tedy dzisieyszym, z tey appellacey przypadaiącym, strona pozwana Siemion Chodkowicz przez sławetnego Feodora Harasimowicza, przed sądem naszym stanowszy, tego roku pilnowała. A powodowa strona Abram Mieleszkowicz będąc na czwartym dniu po otrzymaniu tego wołania przez szlachetnego Mikołaią Jabłonskiego, woznego ziemskiego, do sądu naszego przywołana, ani sam przez się, ani przez umocowanego swego nie stanął, ale stronie pozwanej wydac się dopuścił.

My, przez pany rady y assessory nasze, wysłuchawszy zeznania woznego o przywołanie strony powodowej uczynionego, za niestaniem iey a na prawne popieranie strony pozwanej, wzwyż mianowany decret urzędu mieyskiego Minskiego we wszystkim potwierdziliśmy y umocnili, iakoż potwierdzamy y umacniamy mocą tego decretu naszego, dla którego wykonania odsyłamy strony obiedwie do tegosz urzędu mieyskiego Minskiego po roku, kiedy strona strone przypozowie.

A dla lepszey wiary pieczęć naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego do tego decretu naszego iest przycisniona.

Dan w Warszawie, dnia dwanastego mca ianuarii, roku panskiego tysiąc szescset dziewiętnastego, panowania naszego Polskiego XXXII, Szwedzkiego XXV Roku.

Stephan Pac, pisarz

Jarosz Wołłowicz, starosta generalny Zmoycki y podkanclerzy
W. X. Litt.

№ 69.

1619 г., чэрвеня 26. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 106 адв.

Лист заручный раде меской Менской противко войтови Менскому.

Жикгимонт третий и пр.

Урожоному Самуелю Друцькому Горскому, войтови места нашего Менского.

Предложена нам скарга именем славетныхъ бурмистровъ, радець, лавников, мещан нашихъ Менскихъ права Майдебурского, ижъ верность твоя, зваснившись на них невинне, не толко имъ розные кривды, утиски и безправя, але отповеди, похвальки на нихъ чинишь и при отправованю судовъ местскихъ, где маеть быть покой захованъ, верность твоя колекгъ своихъ бурмистровъ, радець, лавниковъ и писара их местского зневажаешь: словами ущипливыми и рукою на нихъ торгаешьсе и на здоровье ихъ стоишь, неогледаючисе и на листы наши заручные, первой сего до верности твоее выношоные. Зачимъ они, не будучи беспечни здоровья своего, утеклисе до насъ, просечи, абыхъмо ихъ в оборону нашу взяли и таковых утисковъ терпет не допустили.

В чом прозбу ихъ видечи быт слушную, преречонныхъ бурмистровъ, радець, лавниковъ, писара, мещанъ нашихъ Менскихъ, в оборону нашу взявши, хочемъ мет и приказуемъ верности твоей, ижъ бы верность твоя самъ черезъ себе, слугъ, бояръ и подданныхъ свсих отповедей, похвалокъ имъ не чинил и на здоровье ихъ не стоялъ, поготовю на ратушу жебы-с имъ деспектов жадныхъ не выражалъ, ани словами ущипливыми не торгалъ, але се во всем спокойне противко нихъ на каждомъ местцу заховалъ, под зарукою на нас, гасподара, на каждого з нихъ зсобна двома сты копами грошей литовскихъ. А если бы-с до них якую справу мел, ино бы-с правне з ними поступовал, конечно иначе не чинечи.

Писан у Варшаве, лета божего нароженя тисеча шестсотъ деветнадцатого, месяца июня двадцат шестого дня.

Sigismundus rex.

Кгедеон Тризна, писаръ.

№ 70.

1619 г., чэрвеня 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 118-118 адв.

Do pana wojewody Minskiego, aby złotników, ktorzy się z cechu wyłamują, pod posłuszeństwo cech mistrzów przymuszał.

Zygmunt III etcet.

Wielmożnemu Piotrowi Tyszkiewiczowi na Lohoysku, wojewodzie y staroscie naszemu Minskiemu, uprzejmie nam miłemu, łaske naszą krolewską.

Wielmożny, uprzejmie nam miły.

Dali nam sprawe starszy cechmistrzowie rzemiosła złotnickiego miasta naszego Minskiego, iz w miescie naszym Minskim niektorzy złotnicy nie podlegaiąc cechowi, ale tylko zakładaiąc się za różnych panow swowolnie przeciwko prawu, temu cechowi podanemu, rzemiosła robic y uzywac ważą sie. Jakoz ieden złotnik, który dom y osiadłosc swoią w tymze miescie pod uprz. waszą ma, a z cechu się wyłamuię y starszym cechowym byc posłusznym nie chce.

Do tego maią tez ciz złotnicy naszy, przywileiem sobie nadanym, takową wolnosc, że w tym miescie naszym Minskim niewolno nikomu zinąd żadnego złota y srebra robionego pod czas trybunału y ziazdow wszelakich do miasta dla sprzedawania onego złotnikom, kupcom y żydom przywozic, przeciwko takowego prawa ich, nayduią się niektorzy, ze tych czasow prawem zabronionych || złotnicy zinąd do miasta przyiachawszy takowe złoto y srebro przedawac ważą się.

W czym wszystkim, iz się pomienionym złotnikom Minskim uima w prawie ich dzieie, chcemy miec y roskazuiemy uprzejmosci waszey, abys uprzejmosc wasza tak tych złotnikow, którzy się z cechu wyłamuią, a pogotowiu tego, który tez pod uprzejmoscią waszą osiadłoscią mieszka, do posłuszenstwa starszych cechu złotnickiego przymusił y przymuszał, a sprzeczonym warstaty ich zabierac roskazał. Jako tez y takowym ludziom, którzy by pod czas trybunału y ziazdow, do miasta zkadinał przyiechawszy, złoto y srebro robione sprzedawac chcieli, onego sprzedawac nie dopuszczał. A który by się takowe złoto albo srebro tam sprzedawac wazył, abys uprzejmosc wasza one do skarbu naszego zabierał.

Co uczynisz uprzejmosc wasza s powinności swey dla łaski naszej.

Pisan w Warszawie, XXVII-o (27) dnia mca czerwca, roku panskiego MDCXIX (1619), panowania krolewstw naszych — Polskiego XXXII-o, a Szwedskiego XXVI Roku.

Sigismundus rex

Gedeon Tryzna, secretarz.

№ 72.

1620 г. верасня 17. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 289 і адв.

Квитация з баницей Юрю Максимовичу от мещанъ Менскихъ.

Жикгимонт третий и пр.

Ознаймуемъ симъ листом нашим.

Ижъ постановившисе обличне передъ нами, господаремъ, у книгъ канцелярии нашею Великого Князства Литовского славетный Александер Санкевич, мещанин Менский, подаль и устне признал квитъ свой, нижей вписаный, шляхетному Юрю Гарасимовичу данный, который такъ се в себе мает.

Я, Александер Санкевич, мещанин Менский, сознаваю черезъ тоє писане такъ именовъ моимъ, яко тежъ Андрея Шустала, ижъ яко есмо были на шляхетномъ пану Юрю Гарасимовичу Максимовичу Ломскимъ перевели процесъ и право у суду головного трибуналного, у Менску, о ексъцес певный на добровольной дорозе заступеня, и похвалки на здорове учиненя, а то под часъ отправованя судовъ голов-

ных трибунальных и за теми поступками баницию з канцелярии короля его милости подлугъ права вынесли есмо были и оную публиковали, тогда теперь за певною згодою и досыт учиненемъ намъ, сторонам, от помененого пана Миксимовича, тотъ увес поступокъ правный и публикацию баницией вжо перед судомъ належным знесли есмо и от всего вечне отступили есмо, и на тот час перед судом короля его милости, для лепшого певности и досконалости, права, процессы, протестацей, баницию, публикацию и выволане в той справе одержаные, зносимъ, касуемъ, от нихъ отступаемъ, а вечными часы квити емъ, волным чинимъ, признаваючи, ижъ се намъ за тое все досыт стало истотне и зуполне, даючи оному моцъ и владзу еще на тое одержат реляксацию и знесе не з себе таковое баниции з канцелярии короля его милости на кождый час, коли того будетъ потребоват, ничего вжо себе вечными часы взглядом того права не заховаючы, але вечное молчане' себе о тое назначаючи.

Деялосе при бытности печатаров, нижей описаных, до того ужитых, у Варшаве, дня шестнадцатого сентебра, року тисеча шестсотъ двадцатого.

У того квити печатей притисненых три, а подпись рук тыми словы: Александер Санкевич рукою власною. *Ustnie u ozywisto || prozopu pieczętarz od pana Alexandra Sankiewicza Janusz Filipowicz ręką swą.* Очевисто прошоный печатар Янь Чулицкий рукою власною.

А такъ мы, господарь, за прозбою и очевистымъ признаемъ преречное особы тотъ квити его до книгъ канцелярии наше Великого Князства Литовского уписат есмо велели и есть уписанъ.

Деялосе у Варшаве, дня сегонадцать сентебра, году тисеча шест сотъ двадцатого.

Албрыхтъ Станислав Радивиль, подканцлерий Великого Князства Литовского.

№ 73.

1620 г., верасьня 19, Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 290 і адв.

Реляксаця от мешан Менских Юрью Максимовичу Ломскому.

Жыкгимонт третий и пр.

Всим вобец и кождому зособна всякого достоенства вряду и стану людемъ, духовным и свецким, обывателем панствъ нашихъ.

Ознаймуемъ, ижъ што в року прошлом тисеча шестсот осмнадцатом, месеца февраля девятого дня, мешане наши Менские славетные Александер Филиповичъ и Андрей Шостало вынесли были з канцелярии наше Великого Князства Литовского баницию на земенина нашего повету Менского Юря Максимовича Гарасимовича Ломского, за отосланемъ от суду головного трибунального у Мѣнску, в року тисеча шестсот семнадцатом, месеца ноябра двадцат четвертого дня, въ справе о певный эксцес под час судов трибунальских Менских и о побите преречных мешан наших Менских на добровольной дорозе, которая идет з Могилева на село Беличаны и Чернее-

вичы до Минска. сталый, и о забране маетности на тот час пры них будучое, всчатой. Яко поступок тое справы шырей в собе мает.

А иж помененые мещане нашы Менские с того обвиненя и баницей преречоного Юра Максимовича Гарасимовича Ломского вызволили, процес увес зъкасовали. За котрымъ вызволеньемъ тотъ Юрей Макъсимовичъ о милосерде через панов рад нашихъ до насъ господара утеклъсе, просечы, абыхмо зъ него листом нашимъ тую баницю знесли. Про то мы, господаръ, зъ ласки наше господарское, за причиною пановъ радъ нашихъ на то знесене ласкаве позволивъшы, тую баницю на преречоного Юра Максимовича Гарасимовича Ломского вынесеную и публикованую з него зносимъ и оную касуемъ вечными часы, оного до першого стану его прыворочаемъ, аже то ему и потомству его шкодит не будет, тымъ листомъ нашимъ варуемъ.

Што абы всим прудшей до ведомости прышло в радом всяким, абы сес лист нашъ везде до книгъ прыймаванъ и водле звычайу и права публикован был, прыказуемъ.

Писан у Варшаве, дня девятогонадцать сентября, году тисеча шестсот двадцатого.

Албрыхтъ Станислав Радивил, подканцлерый Великого Князства Литовского.

№ 74.

1620 г., сьнежня 20, Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 96 л. 333.

Libertatia Ahaphiey Chozownie, mieszczancie Mienskiey.

Zygmunt III et cet.

Oznaymuiemy tym listem naszym.

Przychodziła do nas mieszczanka nasza Mienska Ahaphia Chozowna, daiąc te sprawie, iz w roku teraznieyszym, tysiąc szescset dwudziestym, miesiąca pazdziernika z dnia dwudziestego czwartego na dzień dwudziesty piąty, w nocy, z dopuszczenia bozego z domem y z maiętnością swą pogorzała, zaczym do upadku y ubostwa przyszła. Supplicowała nam, abysmy względ maiąc na pogorzenie iey, łaskę naszą ku poratowaniu pokazałi.

My tedy za wzięciem o tym wiadomości pewney, a zycząc, aby za tą folgą do poratowania prędkiego rzeczy swych przysc mogła, przychyłaiąc sie do słusznosci y prawa, w constitutiach seymowych opisanego, mianowaną Ahaphią Chozownę, mieszczankę naszą Minską, za prozbą iey wyzwolilismy y tym listem naszym wyzwolamy ją y wolną czyniemy od dawania podwod, płacenia poborow targowego, szosowego, czopowego, kapsczynny, stacij, czynoszow z domu y z morgow sianożętnych y polnych, od pogorzenia iey, iako się pomieniło wyzey, az do wyscia lat czterech po sobie idących.

Co wszystkim y koждemu zosobna dignitarzom, urzędnikom, poborcom y innym, ktorzy do wybierania podatkow naznaczeni są y na potym będą do wiadomości przywodząc, chcemy miec y rosказuiemy, aby

przerzeczona mieszcanka Minska, dla przyczyny wyzey mianowaney, od wszelakich podatkow do czasu naznaczonego wolna była.

Pisan w Warszawie, dnia dziewietnastego miesiaca grudnia, roku panskiego MDCXX (1620), panowania krolewstw naszych Polskiego XXXIII-o, a Szwedzkiego XXVII-o roku.

Sigismundus rex.

№ 75.

1622 г., чэрвеня 23. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 386 i адв.

Ca duk Caesarem Grandesolemu, cawalkatorowi krolewica iego mosci, po mieszczaninie Minskim Łukaszu Bohuszewiczu.

Zygmunt III.

Oznaimuiemy tym listem naszym, komu by o tym widziec należało.

Iz po zejsci u z tego swiata bezpotomnie Łukasza Bohuszewicza, mieszczanina miasta naszego Minska, dobra iego wszystkie, ruchome y nieruchome, z słusnych przyczyn do wolnego szafunku naszego spadły y przysły. Zaczym urodzony Caesar Grandesoli, cawalkator krolewica iego mosci Władysława, syna naszego, suplikował nam, abyśmy onemu te dobra, leżące y ruchome, gdzie kolwiek będące, prawem cadukowym wiecznym conferowali. Za którym nas y krolewic iego mość Władysław, syn nasz, w przyczynie ządał ||, godnosc iego do służb naszych zalecając.

Co my czyniąc na przyczynie krolewica iego mosci, a mając łaskawy wzgląd na wierne y pracowite służby pomienionego Grandesolego, ktore nam y rzeczypospolitey, iako w expediciey Moskiewskiey, tak y w teraznieyszey Tureckiey, z odwagą zdrowia y z stratą dostatkow swych zyczliwie y odwaznie oddawał y teraz oddawac nie ustawa, a chcąc go do dalszych służb naszych przychęcic, łaskawiesmy na to pozwoliwszy, te wszystkie dobra leżące y ruchome, w miesce naszym Minsku y gdzie kolwiek indzie będące, po Łukaszu Bohuszewiczu y żenie iego pozostałe, to iest role, grunty, domy, złoto, srebro, summy pieniężne, obligi, długi y insze wszystkie rzeczy, u kogo by się kolwiek pokazali, przerzeczonemu Grandesolemu prawem wiecznym cadukowym dalismy y tym listem przywileiem naszym daiemy.

Ktoremi dobrami wolno iemu według upodobania swego będzie szafowac, dac, darowac, zamienic, przedac y na pozytek swoy y successorow swoich obrocic wiecznymi czasy. Co do wiadomosci urzędow wszelakich, pod których iurisdictiono dobra pomienione są y nalesc się mogą, a osobliwie urzędu Minskiego przywodząc, roskazuiemy i koniecznie wziac chcemy, aby dobra wszystkie pomienione, ruchome y nieruchome, po Łukaszu Bohuszewiczu pozostałe, pomienionemu Caesarowi Grandezolemu, albo iego mandataryuszowi, bez zadney trudnosc, w possessią y uzywanie istotnie podali y w czym by kolwiek urzędowey pomocy potrzebowal, iemu pomocni byli, s powinnosci urzędu swego y dla łasky naszey nie czyniąc ynaczyey.

Na co dalismy ten list nasz s podpisem naszym y pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Pisan w Warszawie, dnia XXIII (23) juny, anno domini MDCXXIII (1623) panowania krolewstw naszych Polskiego XXXV, a Szwedskiego XXVII anno Sigismundus rex.

№ 76.

1624 г., сакавіка 7. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 215-216.

Confirmatio patribus de observando in civitate Minscense aream.

Sigismundus III.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest uniwersis et singulis.

Exhibitae nobis esse litteras papireas, infra scriptas manibus generatorum Andreae Kossowski et Elizabethae Lewkowiczowna coniugum, tum et infra specificatorum personarum, subscriptas et sigillis eorundem communitas, sanas, salvas, suspicionis nota carentes, continentes in se donationem areae, certas per eosdem coniuges religiosis patribus minorum de observando, in civitate Minscense factas, supplicatumque nobis est, ut eas autoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur.

Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis.

W jmie pańskie, amen. Na wiekuistą a nigdy nieśmertelną pamiątkę, my, Andrzej Kossowski a Alszka Lewkowiczowna, małżonkowie, wszystkim wobec a koźdemu zosobna, komu by to wiedzieć przystało, tak wieku terazniejszego iako y na potym będących wszelakiego stanu y condicii, godności y przełożenstwa ludziom, te listy y zapisy nasze przekładającym, zeznawamy y wiadomo czyniemy. Iz my, z stałego umysłu ku prawdziwey czci y chwale bożej, prawdziwemu tesz zakonowi iego prostując naywyższe dobra y szczęśliwość ku pozytkowi dusznemu y świętobliwych uczynków rozmnożeniu, bożkim wspomnieniem wsparci, klasztor s-o Franciszka braci mniejszych de obseruando nazwanych, tych osobliwie ściśle zachowując zycie, reguły y powinności naswiętsze posłubiwszy, chwalebnie świętych oycow || toru nasladuią, żyjąc w miescie Minskim, dom nasz spolny y za spolne pieniądze kupiony, tak dla ozdoby, iako też y pomnozenia tego zakonu s-o ten dom nasz na koscioł y klasztor legowalismy, obiecuiąc to sobie po tym świętym sakonie, aby pana boga wszechmogącego y naywyższe mocy niebieskie błagając, nasze wszystkie sprawy y zamysły pobożne, żywot y do konczenia żywota nabożnemi a ustawicznymi modlitwami swemi wspomogali. A osobliwie prosimy o to, aby za nas tak ieszcze poki wedle woli p. boga wszechmogącego żyjemy y żyć będziemy, tak tesz y po smierci naszej w koźdy tydzień msza święta odprawowana była, na intentią naszą, jakożesmy tesz są mocno upewnieni w tym od oycy w bodze wielebnego oycy Leonarda Starczewskiego, na ten czas provinciała wszytkiey Corony Polskiey y W-o X-a Lit^o, iż to nas pewnie y nie omylie, tak za władze urzędu iego mci, iako y innych następcow iego, po nim nastempuiących, odprawo-

wano ma bydź wieczno. Ktorego tez to oyca y dobrodzieia naszego w-o oyca wielebnego Leonarda Starczewskiego przed panem bogiem unizenie prosimy, aby on sam tego mieysca y tey ubogiej fundaciy naszej osobliwym opiekunem y obroncą bydź raczył, y onemu samemu w moc y władzą oddalismsy, y oddaiemy y daruiemy ten dom nasz zwyż pomieniony, żadnym sposobem nigdy wiecznemi czasy tey woli naszej tak przez nas samych, iako y potomkow naszych po nas na dobra nasze następujących odmienić nigdy nie mogąc. Co aby na wszystkie potomne czasy nigdy nieodmiennie trwać mogło, tym dobrowolnym listem y zapisem naszym zeznawamy y utwierdzamy, sami za się y za potomki nasze szlubiąc, iż to wszystko co iest z woli naszej fundowano y postanowiono, bez żadnego naruszenia zachowano ma bydź, i nigdy iuż napotym od tych czas tey fundaciy y darowizny naszej dobrowolney nikomu dać, przedać ||, ani darować, ani tey woli naszej odmieniać, albo tesz do wątpliwości iakiey przywodzić pod srogim karaniem boskim nie będziemy mogli, ani potomkowie naszy mieć nie mogą. Wiecznie ten nasz fundusz y dobrowolny zapis zostawać ma. Co aby tym więtszą wiarę y moc nie-naruszoną wiekuiscie mieć mogło, ten list y dobrowolny zapis własnymi rękami naszymi y na ten czas przy tym będących, ich msci pp. przyacioł naszych, ludzi godnych, do utwierdzenia więtszego tey fundaciy naszej użytych, podpisali y pieczęciami swemi obwarowali y utwierdzili, na wieczny czasy umacniając.

Data w Minsku, dnia trzeciego mca february anno tysiącznego szes-setnego dwudziestego czwartego.

Andrzej Kossowski te fundacyą moią chciał mieć nieporuszną od potomkow moich wiecznemi czasy podpisuię. Alszka Lewkowiczowa Kossowska zgodnie te fundacyą podpisuię ręką swą. Oczewisto proszony pieczętarz Jan Hamszey Wisztortowicz, ręką swą. Ian Kęsowski tę fundacyą pana oyca swego własną ręką podpisuię. Mikolłay Kęsowski tę fundacyą pana oyca swego ręką swą podpisuię. Ostaphy Chrapowicki, woyski Moryski, ręką swą.—Jarosz Iwanowski pieczętarz ręką swą.

Hos itaque praenominatus Sigismundus rex, ut nostrum religionis catholicae promovendae zelum cultusque divinae beatae mulieris, sanctorumque eius propagandi studium testatum faceremus, litteras supra scriptas, auctoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, uti quidem approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus litteris nostris, cupientes autem eo ampliolem religiosi fratribus minorum de observando subscriptas regiam nostram declarare libertatem eisdem, insuper fundos seu areas, tres areas per supra memoratas coniuges donatas contiguas ad castrum nostrum Minscense antiquitus spectantibus et per magnificum Petrum Tyszkiewicz de Lohoyko, palatinum et capitaneum nostrum Minscensem, eisdem religiosi hominibus modo quolibet concessas jure perpetuae et irrevocabilis donationis damus, donamus attribuimusque praesentibus litteris nos hasque et omnes singulas domos sive areas ut licet per praedictos coniuges quam per nos gratiose et liberaliter donatas ab omnibus et singulis oneribus immunes facimus et dedaramus iuribusque et libertatibus ecclesiasticis adscribimus et incorporamus temporibus perpetuis. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Mag. Duc. Lithuanicae communiri iussimus.

Datum Varsoviae die septima mensis martij anno dni MDCXXIV (1624), regnorum nostrorum Poloniae XXXVII°, Sueciae vero XXXI° anno.

Sigismundus rex.

№ 77.

1625 г., лютага 17. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 303 адв.

Ca duk Reku cionow po mieszcza n i e Mińsk i m.
Zygmunt III.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y koźdemu zosobna.

Dał nam sprawę urodzony Samuel Rekuć-Lemkowski, ziemianin nasz wojewodstwa Mińskiego, iz sławetny Jerzy Berlink, cyrulik y mieszczanin miasta naszego Minskiego, człowiek przychoży, cudzoziemiec, zszedszy z tego świata śmiercią, po sobie corkę jedna na imię Katarzynie zostawił, która na dobra iego została succedowała, a zatym y pomieniona Katarzyna Berlinkówna z tego świata bezpotomnie zesła. Za czym dobra wszelakie, leżące y ruchome, po przerzeczonem Berlinku y Katarzynie, córce iego pozostałe, na wolny szafunek nasz jure caduco przypadli. Y byliśmy proszeni imieniem wyszey rzeczzonego Samuela Rekućcia, abyśmy mu dobra wszelakie, leżące y ruchome, po pomienionym Jerzym Berlinku y córce iego Katarzynie Berlinkównie pozostałe, prawem wiecznym dali, y listem przywilejem naszym to iemu utwierdzili.

Za którym wielmożny Paweł Sapeha, podcanzlerzy W-o X-a L-o, służby iego, ktore on w expedycjach woiennych, Moskiewskiey y Inflant- skiey, a potym Wołoskiey z odwagą zdrowia y z utratą maiętności swey nam y rzpety oddawał, zalecając, w przyczynie swey nas za nim ządał.

My tedy maiąc miłościwy wzgląd na posługi urodzonego Rekućcia || y chcąc go do dalszych posług naszych y rzpety ochotnieyszym uczin- nić, dobra wszelake, leżące y ruchome, gdzie kolwiek będące, mianowicie dow z placem, z ogrodem y z sadem, w miescie Mińskim, na włokach le- żący, złoto, srebro, pieniądze, szaty, sprzęt domowy y wszystko od w i e l a do mała, po sławetnych Jerzym Berlinku y córce iego Katarzynie w dezp o- sitią naszą przypadłe, prawem wiecznym cadukowym urodzonemu Samue- lowi Rekućciowi-Lemkowskiemu daiemy, z tą iednak conditią, iz dom, w miescie Minskim na włokach leżący, pod takowym że prawem y juris- dikcyą, iako z dawnych czasów iest, bydz ma. Wolen y mocen będzie uro- dzony Rekuć, małzonka, dzieci y potomkowie iego dobra wszelakie, leżące y ruchome sam na siebie obiąwszy, dzierżeć y używać, nie czyniąc nam z tego y do skarbu naszego y nie pełniąc żadnych powinności wiecznymi czasy.

I na tośmy iemu dali ten nasz list z podpisem ręki naszej y z pie- częcią W. X. L.

Dan w Warszawie dnia XVII (17) mca lutego, roku panskiego MDCXXV^o (1625), panowania naszego Polskiego XXXVIII°, a Szwedzkie^o XXXII roku Sigismundus rex.

Alexander Corwin Gosiewski, referendarz y pisarz.

№ 78.

1625 г., сакавіка 20. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 246, л. 333 адв. 334

Upisanie przywileiu żydom Minskim l czerw-
ca 1616 roku.

Жыкгимонт третій.

Ознаймемъ симъ листомъ нашимъ.

Ижъ постановившысе очевисто у книгъ канцелярыи нашеое Ве-
ликого Княства Литовского, подданные наши жыдове места Менского

на име Марко и Абрам Яхимовичы, покладали ку актыкованю до книг канцелярыи наше лист наш конфирмацыйный на реч меновите в том листе нашем конфирмацыйномъ ниже помененую, просечы нас, абы был до книгъ канцелярыи наше вписан. В чом мы, видечы прозбу ихъ быти слушную, казали есмо его до книгъ канцелярыи наше вписат. Который вписуючы слово от слова такъ се в себе по тытуле нашомъ маеть.

Войту, бурмистромъ, райцомъ и лавникомъ места нашего Менского.

Дал того справу жыд Менский Шмерко Якубовичъ и покладал перед нами листъ светобливое памети короля его милости Стефана, продка нашего, под датою лета божего нароженя тисеча пятьсотъ семдесят девятого месеца сентебра девятого дня, имъ до войта, бурмистров и всих мещанъ места нашего Менского выданы о томъ, абы жыдомъ в месте Менскомъ всяких купецствъ мети и на крамах такъ, яко инымъ подданымъ нашимъ, седети и торговати было волно. Нижли дей мещане Менские им в томъ пад право кривду чынять, а торговъ волныхъ забороняють. И бил намъ, господару, чоломъ, именемъ всих жыдов, в месте нашомъ Менскомъ мешкаючых, абы есмо тыхъ кривдъ им большъ терпети не допустили.

За которыми донесена есть прозба до нас, господаря, от рыцества, шляхты воеводства Менского, такъ черезъ особливый листъ || их, яко и черезъ послы их на теперешнемъ сойме валномъ Варшавскомъ, абы тымъ жыдомъ Менскимъ крамы отвористые в домахъ меть, локтемъ мерыть и торговать на рынку волно было, зачымъ дей всякие речы побожнейшою и слушнейшою ценою кождый з них ку потребе своей набывати бы могъ.

Мы, господарь, ведаючы то, ижъ кожъдому с подданныхъ нашихъ везде в местахъ и местечкахъ нашихъ гандлями купецкими обыходити се ест волно, а чынечы то па прозбу рыцества, шляхты, обывателей воеводства Менского, позволяемъ всимъ жыдомъ, в месте нашемъ Менскомъ мешкаючымъ, торговати, крамы отвористые в домехъ ихъ власныхъ мети, локтемъ мерыти, гандлевъ вшелякихъ заживати водлугъ листу короля его милости Стефана. Што помененымъ жыдомъ Менскимъ на часы прышлые утвержаючы, хочемъ мети и прыказуемъ вамъ войтомъ, бурмистромъ, райцомъ, лавникомъ и всимъ мещаномъ Менскимъ, штобы водлугъ листу короля его милости Стефана и водле теперешнего листу нашего жыдомъ Менскимъ торговати допускали и некоторое кривды и уймы им в томъ не чынили конечно.

Писан у Варшаве, лета божего нарожена тисеча шестсот шестнадцатого, месеца июня першого дня.

Sigismundus rex. Александер Корвин Кросевский, референдар и писар.

Которы же то лист нашъ конфирмацыйный за прозбою помененыхъ жыдов до книгъ канцелярыи наше есть вписан.

Писан у Варшаве, року тисеча шестсот двадцать пятого, месеца марта двадцатого дня.

Павел Сапега, подканцлерый
Великого Князства Литовского.

№ 79.

1625 г. сакавіка 24. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 349 адв. — 350.

Ż y d o m M i n s k i m.

Zygmunt III.

Wielmożnemu wojewodzie y staroscie Minskiemu y urzędowi iego grodzkiemu, także urodzonemu woytowi y sławetnym burmistrzom, raicom miasta naszego Minskiego y wszytkiemu urzędowi mięyskiemu y kozdemu, komu o tym wiedziec należało, oznaymuiemy.

Iz przelożono nam imieniem żydow, w miescie naszym Minskim mieszkaiących, że co krol jego mość pamięci świętey Stephan w roku tysiąc pęcset siedmdziesiąt dziewiątym, miesiąca septembra dziewiątego dnia dac im raczył list swoy na plac zamkowy dla zbudowania boznice w miescie Minskim, także consens na kupno ogrodu dla pogrzebów ciał ich, pod miastem. I oni ten list do xiąg grodzkich Minskich aktykowali. A potem pomieniony list, sam oryginał, iakoz przygodnie im zginął.

Tedy teraz, iz iuz od niemałego czasu pomienieni zydzi, w miescie naszym || Minskim mieszkaiący, na placu wyszey mianowanym boznice pobudowali y ogrod, który kupili pod miastem u burmistrza y mieszcza-nina Minskiego sławetnego Andrzeia Iwanowicza Maslanki, na co list iego wypis zeznania przedazy z xiąg mieyskich ratusznych przed nami pokazowali, y w possessiey swoiey maiąc y tam się chowaiąc, suplikowali nam, abyśmy im list nasz na to dali.

My, widząc prozbę onych byc słuszną, przy placu, na którym pobudowali boznice y tym drugim, gdzie ogrod dla pogrzebow ciał swych maią, ich zostawuiemy, chcąc to miec po uprzejmosci y wiernosci waszey, abyscie w dzierzeniu y używaniu tych placow żydow pomienionych zachowali tak, iakoby spokojnie terazniejszy y po nich nastempuiący żydowie Minscy te wyszey mianowane placy trzymali, nie maiąc zadney ni od kogo trudności y przeszkody.

Na co daiemy im ten nasz list s podpisem ręki naszej, do ktorego y pieczęć naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Pisan w Warszawie dnia XXIV (24) miesiąca marca, roku MDCXXV (1625).
Stgismundus rex.

Alexander Corwin Gosiewski,
referendarz y pisarz.

№ 80.

1625 г. красавіка 18. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 365, адв. 1).

Ż y d o w i J a c h i m o w i c z o w i n a p l a c w m i e s c i e M i n s k i m.

Zygmunt III.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by to wiedziec należało, Pokładano przed nami list wielmożnego Piotra Tyszkewicza, wojewody y starosty Minskiego, dany Markowi Jachimowiczowi, żydowi mia-

1) Гэтыж прывілей захавайся ў Кн. Суд. Спраў № 241, л. 151 і адв.

sta Minskiego, na plac zamkowy, w Minsku, leżący po lewey ręce u mostu, którym wiezdzią do bramy zamkowej od miasta, na którym placu nigdy przed tym zadnego budowania nie było y woda go zawsze zalewała. A teraz że się iuz ten Mark Jachimowicz pobudował y koszt nie mały w budowaniu także y w zasypowaniu groble od wody podiał, suplikował nam, abysmy ten plac onemu, żenie y potomkom iego wiecznymi czasy utwierdzili.

My, widząc bydz rzecz słuszną y koszt iego uwazając, łaskawieśmy na to pozwolili y ten plac onemu, żenie y potomkow iego na wieczne czasy utwierdzamy.

Ma przerweczony Marko Jachimowicz, żyd miasta Minskiego, sam, żona y potomkowie iego ten plac wiecznymi czasy trzymac, pożytek wszelaki uzywac, nie będąc powinni z tego placu y domu zadney powinności pełnić y podatkow inszych niakich dawac, oprócz po expirowaniu wolności, czynszu na kazdy rok po złotemu polskiemu iednemu || mają płacic, wolni będąc takowymże prawem ten plac dac, darowac, przedac, frymarczyc y iako własnością swoją szafowac.

Na co daiemy ten list przywilej nasz onemu samemu, żenie y potomkom iego, s podpisem ręki naszej, do ktorego y pieczęć naszą Wielkiego Xsięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy.

Pisan w Warszawie, dnia osmnastego miesiąca kwietnia, roku panskiego MDCXXV (1625), panowania krolewstw naszych Polskiego XXXVIII°, a Szwedzkiego XXXII°.

Sigismundus rex.

Alexander Corwin Gosiewski
referendarz y pisarz W. X. L.

№ 81.

1629 г., сакавіка 1. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 102, л. 198 об.—200 об.

C o n f i r m a t i a dekretu comisarskiego w sprawie mieszczan Mińskich z p. Gurskim, chorążym Wilenskim.

Жикгимонт третій,

Ознаймуюемъ симъ листомъ нашимъ, кому бы то ведать належало.

Супликовали намъ славетные бурмистрове, радцы, лавъники, и все посполство, месчане места нашего Миньского права Майдебурского, и урожоный Марцыянъ Кгурский, хоружый виленський, и покладали перед нами декретъ суду комисарского, в дате року прошлого, тисеча шестьсотъ двадцать сегого, мца августа шеснадцатого дня, под печатьми и с подписами рукъ вельможного Александара Слушъки, кашътеляна Миньского, старосты Речицкого, и урожоных Еноха Кавечынъского, подкоморого Миньского, державъцы Неменьчынъского, Яна Мартинъкевича столника Упитского, секретара нашего, комисаровъ од нас з стороны добръ нашихъ, месту Меньскому належачых, zesланных, и урожоных Крыштофа Стецькевича, подкоморого Браславского, Миколая Вяжевича, писара земского Миньского, Павла Скорупы городничого Миньского, комисаровъ з стороны добръ земских шляхецкихъ, от урожоного хоружого виленського высажоных.

Которые то комисаре обоих сторонъ, за декретами и листами нашими, зъехавшы на кгрунты и сеножати, о которые спор был, доводовъ и одводовъ сторонъ, поводовое и отъпоръное, выслухавъшы и тую справу добре зрозумевъшы, всимъ згодне и едностайне намовившысе и зезволивъшы в справе помененыхъ бурмистровъ, радець, лавниковъ и посполства, месчанъ нашихъ Меньскихъ, з урожономъ Марцыяномъ Кгурскимъ, хоружымъ виленскимъ, якобы о забранье гвальтовъное и выбитие с покойного держанья кгрунтовъ и сеножатей, месту Меньскому належачых, почавшы отъ города ажъ до речки Цны у верху, над рекою Свислочью, будучымъ, через вельможного Петра Дорогостайского, воеводу Смоленского, в року тисеча пятьсотъ семьдесят третемъ, мца августа двадцат шостого дня, и мца сеньтебратретьего дня сталое, и до имения Нового Двора, у воеводстве Миньскомъ лежачого, привернених, уважаючы з розныхъ справъ, перед ними з обудвухъ сторонъ покладаных, || з указованья границъ, з ставенья светковъ, в бранью их до доводу и зъ ынъшыхъ многихъ коньтроверсий, а бачечы же то справа вжо застаралая, и отъ часу давного в затыгу правномъ будучы, колько давностей земскихъ поминула, и вжо самыхъ прынцыпаловъ, за которыми се тая справа зачала, на свете з obu сторонъ не стало. Зачымъ обавяючысе, абы в такомъ заданеномъ часе, и за одменою самыхъ прынцыпалов, за которыми се тая справа зачала, за наказомъ которой кольвекъ стороне доводу пана бога и суменья их не образили, про то прыхиляючысе до самое слушьности, справедливости и права посполитого, а особливе до коньстытуцыи року тисеча пятьсотъ осмьдесят осмого о комисыяхъ описаное, в которой кривапрысязъцы пильно постерегати кажець, уважаючы тежъ кошты немалые обудвухъ сторонъ, в той справе поднятые, которые бы еще и на потомъ быть могли, а вжо успакаиваючы скуточне на обедве стороны тые трудности, затыги, кошты и наклады непотребные—тотъ вес кгрунт, то есть—боръ и сеножати, о што спор перед нами мели, почавъшы отъ Городища, ажъ до речки Цны, на пол поделит наказали:—одна половица того кгрунту, которая од Городища пры кгрунтыхъ Заречанскихъ пры урожомъ хоружомъ, а другая половица до речки Цны пры месту Меньскомъ зоставати маеть.

Якожъ заразь перед собою тотъ вес кгрунт розделити на пол и розграничыти велели, такимъ способомъ.

Почавъшы од речки Цны, од бывшого мосту на той речке Цне, прозываеого Великого Вителтового и от млына Кенъсовского на той же речке Цне, пры гостиньцу великомъ Виленскомъ будучого, до имения Заценского прыналежачого, дорогою старою з места Меньского до села Заречанъ идучою, до копца великого нарожьного, пры той дорозе на врычсчу неподалеку Медвежого Болота в логу, противо тых же кгрунтовъ Заценскихъ ново пры нас тепер, отъ самое речки Цны меру взявъшы, идучы тою Заречанскою, верху мененою, дорогою. в половицы того кгрунту, о которомъ спор был, черезъ шнуровъ меръничыхъ сорокъ семь усыпаного, а от того копца || поперокъ тых кгрунтовъ стеною великою, тепер пры нихъ трыбомъ меръничымъ, черезъ шнуровъ сорокъ и прѣтовъ семь, просто до самое речки Свислочи, черезъ бор и сеножати, названую Заневьку вытятую. А черезъ помененую сеножати Заневьскую, тогожъ часу пры нихъ ровъ выкопано. На которой стене, с тымъ верху мененымъ нарожьнымъ, копцомъ, копцовъ великихъ усыпано деветъ. А от тое

стены рекою Свислочью унизъ, да уйстя речъки Цны, тою речкою Цною у верхъ, до помененого мостища и млына, откуль се тое ограниченье зачало.

В томъ всемъ ограниченью и обрубѣ бор, кгрунъты и сеножати, зо всими, и всякими прыналежностями и пожитъками месту Миньскому присудили, и зараз в держанье вечыстое бурмистромъ и всимъ месчаномъ Миньским права Майдебурского подали. А другая половина того всего и всякого кгрунъту, и такъ же зо всими, и всякими прыналежностями и пожитъками, у верху реки Свислочи, почавъшы от тое, вышей помененое, новое стены, и отъ копъцовъ, ново на ней усыпанных, з горою Борысловълемъ и з Городисчомъ Юръшыньскимъ, пры кгрунътахъ, борах и сеножатехъ, урожного хоружого виленьского Заречаньскихъ, з давных часовъ в спокойномъ деръжанью и ужыванью его, и продковъ его пры Новомъ Дворе, з селомъ Заречаньскимъ будущых, в томъ всемъ ограниченью и обрубѣ пры урожномъ хоружымъ виленьскимъ, яко вечност и давная власность его вечъными часы заставаеть.

А ку тому под тыми кгрунътами и сеножатыми, которые от нихъ месту Меньскому присужоны суть, в реце Свислочи подданымъ хоружого виленьского, на потребу его самого, и на потомъ каждого держачого имения Ново Дворского, и на потребу самыхъ подданныхъ, почавъшы отъ тое стены, ново теперъ черезъ нихъ заложное, ажъ до речъки Цны, рыбы ловити, и во всемъ тое реки, яко передъ тымъ, так и теперъ вечъными часы заживати. Такъ тежъ месчаномъ места || Меньского и рыбаковъ ихъ Менскихъ тогожъ только права майдебурского, в той же реце, под тымъ обрубомъ, вышей помененымъ, отъ нихъ теперъ имъ прысужонимъ, отъ речки Цны до стены вышей помененой, ново отъ комисаровъ заложное, на которой копъцы усыпаны, рыбы ловити, и во всемъ тое реки Свислочи ужывати вечъными часы вольно будетъ.

За которымъ таковымъ тое справы розъсуженьемъ тыхъ всихъ вышъ менованныхъ кгрунътовъ, о которые спор был, розъграниченьемъ, и черезъ тотъ декретъ ихъ успокоеньемъ обудвумъ сторонамъ в той справе вечъное молчанье наказали, жадного права и прыступу на обе две стороне не зоставуючы, и вси процеса правъные, которые межы сторонами до даты того декрету комисарьского в той справе з обудвухъ сторонъ поделаны суть, тымъ декретомъ своимъ касовали, такъ, ижъ на обе две стороне ничего шкодити и възнавяны быти не мають,—в чомъ на спротивного заруку такъ великую, яко важность речы осужное выносить, заложыли.

На которомъ декрете ихъ обе две стороны згодно перестали, яко шырей и достатечъне в томъ декрете комисарскомъ описано и доложено есть.

И просили насъ славетъные бурмистрове, райцы и месчане Миньские, и уроженный хоружый виленьский, абысмы тотъ декретъ во всимъ потвердивъшы, и тые кгрунъты, сеножати, што которому з нихъ черезъ комисаровъ прысужоно и ограничоно есть, чого они в спокойномъ держанью и ужыванью суть, пры нихъ зоставили и на вечъность утвердили.

А такъ мы, видечы быти чоломъбитъе ихъ слушное, ласкаве на то позволившы, з ласки нашео грское, ни в чомъ того декрету комисарского не нарушаючы, во всихъ пунъктахъ, паракграфыхъ и артыкулахъ пры моцы зоставили, и симъ листомъ напымъ зоставуемъ и ствер-

жаемъ вечными часы. Водлугъ которого декрету комисарского и сего потверженья нашего, так месчане наши || Минъские, яко и урожонный хоружый виленский, заховать, и тые кгрунты, сеножати, вышей менованые, яко имъ од комисаров прысужоно и ограничено суть, на пожитокъ свой спокойне держать и уживатьъ мають и вольни будутъ, кромъ вшелякое перешкоды, на вси потомные вечные часы.

И на то дали есмо месчаномъ места нашего Минъского сес лист с подписомъ руки наше и с печатью Вел. Княз. Литовъского.

Писанъ у Варшаве лета божого нароженья тисеча шестьсотъ двадцат девятого, мца маръца перъвого дня.

Sigismundus rex.

Крыштофъ Корвинъ Кгосевъский,
писар Вел. Князьства Литовского.

№ 82.

1629 г., лістапада 27. Варшава.

Лит. Матр. Кн. Зап. № 102, л. 241 адв.—242 адв.

Przywilej miastu Minskiemu na przydanie dwu koł mlynskich.

Жыкгимонт третий и проч.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ кому бы то ведать належало, нинешнимъ и на потомъ будучого веку людемъ.

Били намъ чолом славетные бурмистры, райцы и все посполство, месчане места Минъского, ижъ што за цесыею и листомъ урожонного Дмитра Скумина Тышкевича, маршалка нашего, старосты Минъского, писара замъкового волостей наших украинных русских, маючы они млынъ в месте нашем Менъскомъ, на реце Свислочи збудованый, в котором чотыры кола прывилеем нашимъ на вечные часы в держанье и уживанье месту нашему Минъскому наданые и декретомъ нашимъ потвержонные суть, с которого старосте Менъскому теперешнему и на потомъ будучым старостамъ Минскимъ аренды по сорокъ копъ грошей литовских, а не большъ, платить, а греблю, спустъ, и млынъ своим коштом || и накладомъ направовати и ново робити повинни, але ижъ, за частокротнымъ прорываньемъ и направованьемъ гребли и спусту, великий тежар и шкodu поносятъ, якож и весны недавно прошлое, тую всю греблю, мостъ, млынъ и спустъ вода квалтовная дощадку прорвала и зопсовала, такъ ижъ великого кошту и накладу до будованья и направленья потреба. Чому они, для убоства и знищенья своего подолать не могучы, просили нас, жебы мы, для запоможенья ихъ, пры той же гребли и млыне, в которомъ чотыры кола суть, еще два кола на пожитокъ меский причынит позволили.

А такъ мы, гдръ, бачечы быть прозбу их слышную, а на чоломъбитье ихъ то чынечы, не нарушаючы ни в чом права имъ и першого прывилею нашего на вечыстую аренду тыхъ млыновъ замъковых служачого, з ласки наше гдрское позволили есмо, и симъ листомъ нашимъ позволяемъ, месчаномъ нашимъ Минским права Майдебурского, пры той же гребли и млынах, вышей менованых, которые на реце Свислочи мають, в которомъ чотыры кола суть, еще

два кола мучных прычинит и прыбудовать, с которыхъ пожитъки вшелякие на ратушъ, ку пожитъку мескому, отбирать и оборочать мають, и вольни будутъ, не платечы с тых двух кол жадное повинности, такъ до скарбу нашего, яко и до замъку, ани до старость Минских, и нигде инудей, в чомъ имъ ништо перешкоды и трудности чынить не може.

И на то дали есмо всимъ месчаномъ нашимъ Менскимъ сес нашъ листь, с подписомъ руки наше и с печатью Вел. Княз. Лит. ||

Писанъ у Варъшаве, року тисеча шестьсотъ двадцать девятого, мца ноябра двадцать семого дня.

Sigismundus rex.

Крыштофъ Корвинъ
Кросевъский, писарь.

№ 83.

1633 г., лютага 19. Кракаў.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 106. стр. 114—118.

Confirmatio praw miastu Mińskiemu.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedzieć należy.

Pokładane były przed nami przywileia pargaminowe, od najsniejszych niegdy antecessorów naszych miastu Mińskiemu nadane, y doniesiona nam iest proźba przez pp. rady y urzędniki dworu naszego od sławetnych Iwana Paszkiewicza burmistrza, y Iwana Jakimowicza pisarza, swym i wszystkim pospolstwa pomienionego miasta Mińskiego imieniem supplicujących, abyśmy takowe przywileia we wszystkich punktach, clauzulach, częściach y articułach mocą i powagą naszą królewską ztwierdzili y zmocnili.

A naprzód,—przywileiy świętey pamięci króla jego miłości Zygmunta Augusta, de data w Wilnie roku pańskiego tysiąc pięćset pięćdziesiąt wtórego, miesiąca decembra dnia dwudziestego ósmego, indikta dziesiątego, w którym mieszczanom Mińskim prawo Maydeburskie nadawszy, wyzwałać ich od mocy y iurisdictiony wszystkich woiewod, starostow i wszystkich urzędnikow W. X. Litewskiego y handle rozmaite z kramami nadać y pozwolić raczył mieszczanom Mińskim, a przyezdzy aby ogółem—sztukami y na cetnary przedawali. Polia zaś i grunty puste ludźmi osadzać. Drzewa na budowanie y na potrzebę domową, w lasach i borach || królewskich, na trzy mile około miasta brać krom drzewa bartnego. Pastwiska, gdzie y przed tym bydło pasywali, wolno mieć. Łaznie pospolitą y młyn zbudować na rzece Swisłoczy pozwolić, i insze wolności, porządki y prowenta, szyrzey y dostateczniey w samym oryginalnym przywileiu wypisane, temuż miastu Mińskiemu nadać raczył. Co wszystko potym od najśniejszego sw. pamięci króla jego mości Zygmunta trzeciego, pana oycy naszego, osobliwym przywileiem, przed nami pokładanym, de data w Warszawie, roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pierwszego, dnia dwunastego januariy, stwierdzono iest, z tym dokładem, że na opatrzenie ratusza mieyskiego karczma od wszelakich podatków i ciężarów wolna, nadana im iest.

Pokładali drugi przywileiy tegoż sw. pamięci króla jego mości Zygmunta trzeciego confirmacyjny, pod datą tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pierwszego roku, dnia dwunastego januariy, którym, przychylając się do

przywileiu św. pamięci króla jego mości Zygmunta Augusta, y ony we wszystkim ztwierdzając, dwa jarmarki postanowić y mostowe na mościech, na rzece Swisłoczy, w mieście Mińskim pobudowanych, z ludzi kupieckich od konia po pułgroszku, a od ludzi sielskich, którzy na targ zboża przywożą, po pieniądzu iednemu, wyiąwszy stan szlachecki y poddanych ich. wybierać pozwolić raczył.

Pokładali trzeci przywiley tegoż św. pamięci króla jego mości Zygmunta trzeciego, pod datą w Warszawie roku pańskiego tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtorego, miesiąca septemera dziesiątego dnia, na grunty y place w mieście i około miasta Mińskiego będące, z dawnych czasów do miasta należące, iako granicy ich zasły i które pomienionemu miastu przez comissarzów, z rozkazania naiasnieyszego niegdy antecessora naszego, króla jego mości Stephana zesłanych, przysądzone y ograniczone są, nazwane Krupiec. A przy tym || tymże przywileiem y moc zupełną dając takowe grunty mieskie, przez woyta y burmistrzów pomierzone, między mieszczany, na płacie do ratusza postanowionym, rozdawać. Na ostattek, iż miasto Minskie, mając pozwolenie od św. pamięci króla jego mości Zygmunta Augusta na rzece Swisłoczy młyn zbudować, a nie zbudowali, tedy im na rzece Pierespie staw zaiąć y młyn zbudować, także y młyn papierny na rzece Krupce, na gruncie mieysckim, zaiąć i nakładem swym zbudować ku pożytkowi mieysckiemu pozwolić. Do tego y wosko-boynią albo topnią miastu Minskiemu nadać raczył.

Pokładali czwarty przywiley tegoż króla jego mości Zygmunta trzeciego, pod datą w Warszawie roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtorego, dnia dziesiątego septembra, którym ztwierdzić raczył dwa listy urodzonego Dimitra Skumina Tyszkiewicza, starosty Mińskiego, dane mieszczanom Minskim, pierwszym na wyzwolenie od obwiętki, podużnego y targowego z ludzi kupieckich, do miasta przyjeżdżających, y na wyzwolenie od wpisnego y wypisnego, które przy wydaniu kapszczyzny przed tym dawać mieszczanie musieli; a drugi na wieczystą arędę młynów zamkowych, nad rzeką Swisłoczą u mostu Nizkiego leżących, z których młynów do zamku co rok po złotych stu a nie więcej dawać mieszczanie powinni. A ku pożytkom swym trzymać wiecznemi czasy.

Pokładali piąty przywiley tegoż św. pamięci króla jego mości, pod datą w Warszawie dnia dwudziestego piątego miesiąca maia, roku pańskiego tysiąc sześćset trzynastego dany, na potwierdzenie pewnych artykułów tak do wolności prawa Maydeburskiego, iako y do porządku słuchania lidźby z prowentów mieysckich służących. Naprzod, aby lentwoyby przysięgły. Appellatia zaś od niego y od wszystkiego sądu mieysckiego, nie do woyta, ale do nas y sądu naszego zadwornego || wolna bydz ma. Także, aby burmistrze y rada mieyscka, według przywileiów, miastu nadanych, z urzędów swoich przed nas i sąd nasz pozywani byli. Electia radzieć y burmistrzow wespół z woytem przy pospolstwie aby odprawowana była, a nie przy samym woycie, ale przy większej części zostawała. Na słuchanie zaś lidźby z prowentów mieyskich, aby pospolstwo obrali między sobą ludzi dwunastu, a oni dwanastie, zszedłszy się na ratusz, wysadzili na to sześć osób, ktorzi na dzień nowego lata w każdy rok z burmistrzom radzieć y szafarzów ich rachunki dostatecznie odbierać powinni.

Pokładali szesty przywiley, pod datą w Warszawie na seymie dnia dwudziestego szostego miesiąca maia roku pańskiego tysiąc sześćset szesnastego, dany miastu Minskiemu na objaśnienie niektórych artykułów y paragrafów w pierwszych przywileiach nie tak dostatecznie dołożonych,

strony wolnych handlow kupieckich i strony żydów. Tamże y młyn, na Swisłoczy zbudowany, miastu Minskiemu potwierdza.

Pokładali siódmy przywilej pod datą w Warszawie, roku tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego, miesiąca nowembra dwudziestego siódmego dnia, od tegoż świętej pamięci króla jego mości dany, na przyczynienie dwóch koł na pożytek mieyski przy drugich młynach, na rzece Swisłoczy zbudowanych.

Na ostatek y inne różne listy, na prorogatiwy y wolności miastu naszemu Minskiemu dane.

My tedy Władysław IV, król Polski, łaskawie się do takowey proźby, iako słuszney, skłoniwszy, tak zwysz de data specyfikowane, z dawnych czasów od niasniejszych antecessorów naszych nadane, przywileia y ich contenta wszystkie in genere et specie, tak tu wyrażone, iako y niewyrażone, mocą y powagą naszą królewską, || in quantum juri communi non expugnaverint, ztwerdzamy, zmacniamy y przy powinney mocy zostawiamy, z tym nadaniem y dostaseczną deklaracją naszą, żeby ludzie cuiuscunque status et conditionis w mieście naszym Minskim na gruntach mieyskich osiedli y ci, co osiedą, wszelakie ciężary y powinności mieyskie z nich na ratusz oddawali, y jurisdictey mieysckiey względem dobr nieruchomości, na gruntach mieyskich mających, odpowiadali. Także y żydzi żeby z placów y domów mieyskich, przez się nabytych, ciężary mieyskie iako i inni mieszczanie, oprócz donatiwy, na ratusz dawali y we wszystkim się według dawnego zwyczaju, nie derogując prawom y wolnościom mieyskim, zachowali. Domow też więcey nad te, co mają, nie nabywali.

Port na rzece Swisłoczy, z dawnych czasów im służący, y na ten czas im ztwierdzamy.

Kturzi kolwiek ludzie w mieście naszym Mińskim osiedą, po wyjściu dawności ziemskiej dziesięci lat nie mają iuż być odyskiwani y za oyczyców poczytani.

Na ostatek cokolwiek w góre przivilegiorum do skutku y używania swego w mieście naszym Mińskim nie przyszło, wolno im do skutku y używania przywoźzić confirmatione hac natura (in quantum iuris est) ad praemissa mediante.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Krakowie, na seymie szczęśliwey caronattey, dnia dziewiętnastego miesiąca lutego, roku pańskiego tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego. Panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego pierwszego roku.

Vladislaus rex.

Marcyan Tryzna, refferendarz
y pisarz W-o X-a Litth.

№ 84.

1633 г., сакавіка 1. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106 стр. 225—227.

Confirmatio Minskim mieszczanom na uwolnienie od płacenia myta starego na komorach y przykomorkach Minskich.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by to wiedzieć należało.

Doniesiona do nas proźba przez pp. rad y urzędnikow dworu naszego, także posłów ziemskich wojewodstwa Mińskiego imieniem wszyst-

kiego rycerstwa, szlachty, obywatelów tegoż województwa, osobliwie przez sławetnych Iwana Paszkiewicza burmistrza, Iwana Jakimowicza pisarza mieysckiego, Minskich, swym y sławetnych burmistrzów, radziec, ławników y wszystkiego pospolstwa miasta naszego Mińskiego imieniem supplicujących.

Iż to miasto nasze y obywatele onego, ogniem y powietrzem nie pojednokroć od pana boga nawiedzone, y za tak dawnym y ustawicznym woyny Inflantskiej, Moskiewskiej y Wołoskiej przechodzeniem, leżami, wybieraniem stacyj rozmaitych przez żołnierzów różnych tak confederatów, iako y w służbie będących, y przez inne różne przypadki y ciężary do tak wielkiego zubożenia przyszło, że gdyby, iakiego poratowania nie miało, wieleby nam y rzeczypospolitey, za zniszczeniem onego, które y granicą nieprzyjacielską blisko przyległe jest, y wielkie sprawy rzeczypospolitey, a osobliwie sądy trybunalskie w nim odprawować zwykli, szkody przyczynić mogło. Zaczyn prosili nas, żebyśmy || to miasto Minskie od płacenia myt starych z ludzi kupieckich, do skarbu naszego przychodzących, uwolnili, że z tego by oni obronę iaką koło miasta wystawić mogli, ukazując przy tem pewne documenta antecessora naszego, świętey pamięci króla jego mości Stephana, z których się znaczy, że przed tym, z dawnych czasów, mieszczanie Minscy mieli taką wolność, iż myta starego na komorze Minskiej y przykomorkach, do niey przynależących, nie płacywali.

A potem za tegoż króla jego mości przez podskarbiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego do płacenia onego przymuszeni są.

My, Władysław czwarty, z łaski bożey król Polski y wielkie xiążę Litewskie, mając łaskawy wzgląd na prozbę posłów ziemskich y pomienionych mieszczan Minskich, do nas wniesioną, abyśmy w takowem zniszczeniu y zubożeniu ich poratowanie iakie kolwiek z łaski naszej uczynili, za przyczyną pp. rad y urzędników naszych, miłościwie do tego skłoniwszy, nadaemy tym listem puzywilejem naszym miastu Minskiem wolność od płacenia starego myta na komorze Minskiej y na przykomorkach, do niey należących.

Tak wszyscy mieszczanie y kupcy, w tem mieście naszym Minskim, pod prawem Maydeburskim mieszkające y handlami bawiące, od wszelkich y różnych towarów swoich, iakim kolwiek imieniem nazwanych, cudzoziemskich, polskich, tutejszych y przywoznych, wodnych y lądowych, w Minsku na komorze mytney y na przykomorkach, do niey należących, myta starego płacić nie mają || y nie będą powinni wiecznemi czasy. I administratorowie y pisarze mytni, za ukazaniem attestacy na piśmie z ratusza, z pieczęcią mieyską y z podpisem ręki pisarza Minskiego, że jest mieszczaninem Minskim, wyciągać y brać na nich tego myta nie mają. I każdy kupiec, w Minsku mieszkający, na komorze Minskiej y przykomorkach oney, ma być wolno przepuszczany bez wszelkiej trudności, hamowania y okazywania.

A mieszczanie nasi, względem odpuszczenia y darowania im myta starego komory Minskiej, powinni będą miasto dla warunku od nieprzyjaciela y ostróżności od ludzi swowolnych, wałem osypać, abo parkanem słusznym ogrodzić y bramy pobudować. Do którego robienia wszyscy ludzie, w mieście Minskim mieszkające, przykładać y dopomagać powinni będą.

Ci zas kupcy, którzy do wolności mieyskiej będą przypuszczeni, nie mają cudzych towarów pod pretekstem swoich własnych wywozić pod straceniem onych. Na co mają być przysięgą od urzędu mieyskiego obowiązani.

I na to daliśmy ten list przywiley nasz z podpisem ręki naszej y pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Pisano w Krakowie na seymie walnem, szczęśliwey coronathey naszej, dnia pierwszego miesiąca marca, roku pańskiego tysiąc szesćset trzydziestego trzeciego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego pierwszego roku.

Vladislaus rex.

Chryztoph Corwin Gosiewski,
pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego

№ 85.

1633 г., сакавіка 2, Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106, стр. 232- 234.

Przywiley miastu Minskiemu na jarmarki doroczne.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy.

Doniesiona do nas iest proźba pp. posłów ziemskich wojewodztwa Mińskiego imieniem wszystkiego rycerstwa, szlachty, obywatelów tegoż wojewodztwa y imieniem mieszczan Mińskich, abysmy w mieście naszym Minsku jarmarki doroczne bezmytne dwa, które iuz nadane y constytutią roku tysiącznego szesćsetnego pierwszego ztwierdzone są, za nieprzyściem onych do skutku, tak dla snadniejszego nabycia y kupowania rzeczy przez stan rycerski, obywatelów tego wojewodztwa y inszych przyległych powiatów, jako też dla pożytku y poratowania mieszczan naszych Mińskich, znowu teraz święta insze zaczęcia onych, na to sposobnieysze, a nie te, które w constituthey położone są,—naznaczywszy, nadali y listem naszym ztwiezdzi.

My, iako do rzeczy słuszney, rycerstwu, obywatelom tamtego wojewodztwa y miasta Minskiego potrzebney y pozyteczney, za przyczyna pp. rad y urzędników naszych dwornych y za proźbą posłów ziemskich y mieszczan || Minskich, łaskawie się do tego skłoniwszy, jarmarki dwa w pomienionem mieście naszym Mińskim w każdy rok na pewne święta, to iest: pierwszy w dzień gromnic oczyszczenia panny naiswiętszey, a drugi na dzień świętego Michała, swiāt rzymskich, nadaiemy y tym listem naszym czasy wiecznemi postanowiamy. Które od dnia pierwszego swiāt pomienionych poczynać się, a przez dwie niedzieli zupełne trwać mają.

Na które jarmarki ludzie kupieccy wszelakiego stanu, tak z panstw naszych iako y cudzoziemskich, ze wszelakiemi y różnemi towary swemi do miasta Minskiego przyjeżdżać, towary przedawać i kupować, wywozić y przywozić, y wszystkie handle y kupectwa swoje spokojnie odprawować mają y wolni będą wedle constituthey pomienioney roku tysiącznego szesćsetnego pierwszego, żadnych tak na komorze mytney Mińskiej y na przykomorkach, do niey należących, ceł y myt naszych starych y nowopodwyższonych, także zamkowych y mieyskich, targowiego, obwiestek y inszych wszystkich in genere podatków, od towarów wszelakich tuteyszych, cudzoziemskich, wodnych y lądowych, iakokolwiek nazwanych, ani od rzeczy strawnych y do żywności przynależących, do zupełnego tych jarmarków zkonczenia nie dając y nie płacąc. A nawet y od okazywania się z towarami swemi tak ci, co kupować, iako y ci, co przedawać towary będą, przed celnikami naszymi

y urzędem zamkowym y mieysckim, wolni byc maia. A po wysciu dwuch niedziel y wydzwonieniu jarmarki, żaden || z kupców przyjezdzych, to jest gość z gościem, nie ma iuz targować, ale się według prawa y przywileiow, pomienionemu miastu Minskemu na wolności ich nadane, zachować powinni.

Osobliwie to mieć chcemy, aby urząd zamkowy sprawiedliwość nieodwłoczną ukrzywdzonym z ludzi służyłych, przyjezdzych y z kupców tych, którzy by w dobrach szlacheckich y inszych, iurisdictionie zamkowej podległych, mieszkania, abo gospody swe mieli. czynił. A insi zaś ludzie kupieccy, ktorzy by w domach, iurisdictionie mieysckiej podległych, stanowiska y gospody swe mieli, przed urzędem mieysckim prawa Maydeburckiego na ratuszu sprawować się y sądzić maia y odprawę na winnym także urząd mieyscki, wedle sądu swego, czynić powinien będzie.

Tumultów, gwałtów y inszych wszelakich inwiolentiy aby się podczas iarmarków nie działowali, rząd zamkowy wespuł z mieysckim postrzegać wedle prawa y constitutionie seymowych powinni będą.

Na co pomienionemu miastu naszemu Minsku dalismy ten list przywilej nasz, z podpisem ręki naszej y pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Dan w Krakowie na seymie coronaciey naszej dnia wtorego miesiąca marca, roku panskiego tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego pierwszego roku.

Vladislaus rex.

Marcyan Tryzna, referendarz y pisarz
Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 86.

1633 г., сакавіка 8. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 107, л. 8-9.

Protostatia mieszczan Mińskich na żydów tamecznych.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy.

Iz roku niniejszego tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, miesiąca marca osmego dnia, na seymie terazniejszym szczęśliwey coronaciey naszej, w Krakowie odprawuiącym, stanawszy oblicznie u xiąg concelariey naszej większey Wielkiego Xięstwa Litewskiego sławetni Iwan Paszkiewicz, burmistrz, a Iwan Jakimowicz, pisarz mieyscy Minscy, wnosili protestacją sami od siebie y imieniem urodzonego woity, sławetnych burmistrzów, radziec, ławników y wszystkiego pospolstwa miasta naszego Minska, na wszystkich żydów, w tymże mieście Mińsku mieszkających, o to, iż pomienieni żydzi mimo listy y obligacie od siebie urzędowi mieysckiemu dane, ktoremi się obowiązali nic przeciwnego prawom y przywilejom miastu Minskemu, zdawna nadanym, nie czynić, na prawa wolności i przywileia ich, od antecessorow naszych swiętobliwey pamięci krolow ich mości Polskich, wielkich xiążąt Litewskich nadane y od || nas confirmowane, roznemi sposoby następując, wielkie gravamina y nieznośne praeiudicia temu miastu wszystkiemu czynią.

Naprzod, iż oni po wyniesieniu od mianowanego magistratu listu uniwersału od sw. pamięci króla jego mości Zygmunta trzeciego, pana oycy naszego, w którym jego królewska moc żydom domow y placow więcey nad te, które przed wydaniem tego listu nabyli, pod straceniem wszystkich wolności, im nadanych, kupowac y nabywać zabronić raczył, oni iednak ni na te listy ani na zaręki, na się od urzędu mieysckiego zakładane nie dbając, domy y placy w tym mieście bezprawnie nad zakazanie, zabierają y onych różnemi fortelami, prywatnie sobie przyznania u sądow nienależnych, minawszy juresdictią mieyską, sprawując, nabywają, a iż się domy y placy do bożnicy swey, którą bez pozwolenia urzędu mieyskiego postawili, bezprawnie przyłączają. Zaczyn nie tylko powinność pełnić y ciężarow zarowno i z mieszczan naszymi ponosić nie chcą y nie ponoszą, ale wszystkie prawie miasto skupić, sami ośieść y opanować z wielkim uciśnieniem chrześcian, tam mieszkających, usiłują.

Nad to wielką w handlu y pożywieniu ich przyszkodę y krzywdę z naruszeniem praw y praerogatiw mieyskich z kupcami, żydami Poznańskimi y Krakowskimi, znowę uczyniwszy, wyrządzą nad prawo y dawne zwyczaję mieszczanom y kupcom naszym na zniszczenie ich y ku ostatniej wszystkiego pospolstwa zgubie, wszelakie handle odeymuiąc, sobie samym przywłaszczyli.

A co większa mimo to, czego im dekret sw. pamięci króla jego mości pana oycy naszego y rescripta dawne im służące nie pozwalają, uprosili sobie u nas ad male narrata wolność na budowanie || kramow w rynku, place kupowac albo gotowych nabywać y nabywszy wszelakimi towarami, zarowno z inszemi mieszczan y kupcami handlowac, domy y place na mieyskim gruncie w długach brać, posiadać y onemi disponować.

Do tego, nie contentuiąc się swoimi dawnymi kopiszczami, które dla pochowania ciał swoich w polu niedaleko miasta mają, umyślnie na zniechęcenie y przykrość ludziom chrześciańskim, a szkodę y krzywdę miastu wszystkiemu udając, iakoby plac Olszewskiego, wedle domu Rogowskiego leżący, na przedmieściu miał być, na ten plac w samym mieście Minskim w ulicy Wielkiej, na mieyscu publicznym, między przednieyszemi domami mieyskimi, a co większa, tuż przy cerkwi bożey świętego Jerzego będący, dekretami naszymi miastu przysądzony, na drugie kopiszcze swoje u nas sobie uprosili, y na to wszystko przeciwko prawom y praerogatiwom mieysckim, ad male narrata przywilej nasz otrzymawszy, wielkie praejudicia czynią. Które czasu prawa pokazać gotowi będąc y o to wszystko chcąc z żydami Minskimi prawnie postępować, prosili, aby ta ich protestatia do akt kancelariey naszej przyięta y zapisana była.

My tedy, widząc ich w tym prozbę być słuszną, zwyczaj pomienioną protestatią do xiąg kancelariey naszej zapisać rozkazalismy.

Pisan w Krakowie, dnia 8 miesiaca marca, roku panskiego tyciąc szesćset trzydziestego trzeciego.

Albrycht Stanisław Radziwiłł, kanclerz W-o X-a Lit-o.

№ 87.

1633 г., сакавіка 16. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 107, л. 9 адв. 10 адв.

Reprotestatia żydow Mińskich na mieszczan tamecznych.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Iz roku ninieyszego tysiąc sześćsetnego trzydziestego trzeciego, miesiąca marca czternastego dnia, na seymie terażnieyszym szczęśliwcy coronathey naszej, w Krakowie odprawuiącym, stanawszy oblicznie u ksiąg cancellariey naszej większey W-o X-a Lith-o zyd miasta naszego Mińskiego Marek Jachimowicz, sam od siebie y imieniem wszystkich żydow, w mieście Mińskim mieszkaiących, reprotest czynił na mieszczan miasta Mińskiego—na Iwana Paszkiewicza burmistrza, a Iwana Jakimowicza pisarza mieysckiego Mińskiego.

Iz ci wysz mianowani mieszczanie Minscy doniesli imieniem woyna burmistrza, radziec y wszystkiego pospolstwa mieszczan Mińskich protestatią do xiąg y cancellariey naszej większey Wielkiego Xsięstwa Lithewskiego na żydow Mińskich, jakoby żydzi Minscy mimo obligi y zapisy swoje, miastu Mińskiemu dane, na prawa y wolności ich różnemi sposoby następowali y praeiudicium miastu czynić mieli, powinności zwyczajnych z domow swych nie oddawali. W czym iż żydzi miastu dosyć czynią, wszelakie powinności zwyczajne oddają, a oni ich z tych powinności nie kwitują, ku krzywdzie y szkodzie onych, na co protestatie y relatie są, iakoby ciż żydzi wolności na kramy || y domy w mieście Mińskim nie mieli mieć. Na co iż dekret s. pamięci krola jego mosci Zygmunta trzeciego, pana oycy naszego, że wolno y nasz przywiley na potwierdzenie tego dekretu mają, tedy słusznie tego zażywają.

Do tego że iakoby żydzi nie contentuiąc się swemi kładowiszczami, na zniewagę y uprzykrzenie ludziom chrześciańskim, ku niemałej krzywdzie y na mieyscu publicznym tuż wedle cerkwi świętego Jerzego na drugie kopisze swoje u nas uprosili. Ten tedy nie na publicznym mieyscu y nie przy cerkwi świętego Jerzego, ale na drugiej ulicy, ktora do Tatar idzie, zadnego tedy ztąd mieszczanie praeiudicium nie mają, bo tego placu ieszcze żydzi nie trzymają. Owszem mieszczanie im, żydom, w dawnych ich kładowiszczach przeszkody y krzywdy czynią, groby rozkopywając, ogrodzenie około kopowiszcza, iako przed tym tak y teras, świeżo rozbierają, na co protestatie y relatie są. A za proszeniem sprawiedliwości z swowolników u burmistrzow nigdy oney otrzymać nie mogą, znać że to za pozwoleniem samych burmistrzow.

Do tego iakoby ciż żydzi nic nie dbaiąc na listy świętey pamięci krola jego mosci Zygmunta trzeciego, pana oycy naszego, domy w mieście bezprawnie zabierać mieli y onych przez różne fortele y listy prywatne przyznanie sobie u rządow nie należnych mimo iurisdictionią mieyscką nabywają. Żadnego w tym od krolow ich mosci antecessorow naszych zabronienia żydzi Minscy do nabycia domow w mieście nie mają y domow żadnych niesłusznie ni u kogo nie nabywali y u nienależnych sądow przyznania nigdy nie czynili.

Zaczyn y przeciwko temy wszystkiemu y protestatij ich mianowaney, zyd Marek reprotestuie się, co czasu prawa szyrzey y dostateczniej, na tych mieszczan okaże. A o to że ci mieszczanie Minscy na prawa, wolności ich, im od krolow ich mosci Polskich i świętey pamięci krola jego mosci pana oycy naszego nadane y dekretem jego krolewskiej mosci z oczewistey rozprawy ich z żydami utwierdzone, następują, temu dekretowi jego krolewskiej miłosci sprzeciwiają się, soleniter protestuiąc y o naruszenie wolności swoich, także o zaruki za sprzeciwienstwo dekretowi jego krolewskiej mosci uczynione, zatym y szkody, w tym podjęte, chcąc prawnie z mieszczanami Minskiemi czynić, prosili, aby ta protestatia ich do xiąg cancellariey naszej przyięta była.

Którą przyiąwszy, ekstraktem z xiąg, pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego wydać rozkazaliśmy.

Dan w Krakowie na seymie koronatiynym dnia szesnastego miesiąca marca roku pańskiego, tysiąc szesćsetnego trzydziestego trzeciego.

Albrycht Stanisław Radziwił,
kanclerz W-o X-a Lith-o.

№ 88.

1623 z., сакавіка 17. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 90-91 адв.

Lesczynskiemu kaduk po Woyciechu Buiakowskim, mieszczaninie Mienskim.

Zygmunt III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by to wiedziec należało.

Iż z łaski naszej krolewskiej dalismy y tym listem naszym daiemy urodzonemu Adamowi Lesczynskiemu, względem pracowitych y życzliwych posług iego od czasu dawnego w cancellariey naszej nam oddawanych, dobra wszystkie po zeysciu z tego swiata bezpotomnym y plemiennym nieiakim Woyciechu Buiakowskim, mieszczaninie Minskim, do stołu y wolnego szafunku naszego cadukiem przypadłe, mianowicie dom w miescie naszym Minskim w ulicy z rynku ku rzece Swistoczy idąc po lewey stronie, przeciwko kościołowi świętego Dominika, niedawno założonemu, leżący, z ogrodami, z budowaniem, rolami, łąkami y ze wszytkimi przykupiami y przynależnosciami, do tego domu należącemi, y insze majątnosci ruchome y nieruchome, do tego złoto, srebro, kleynoty, pieniądze gotowe y na obligi y cerography winne, bydło rogate y nierogate y wszytek sprzęt domowy, od mała do wiela, w tymże miescie Minskim y gdziekolwiek będące, iemu samemu y potomkom iego oboiey płci na wiecznosc, tak iż wolen będzie uzodzony Adam Lesczynski wyzey pomienione, iako y nie pomienione dobra po tym to Woyciechu Buiakowskim gdziekolwiek y na którymkolwiek mieyscu pozostałe prawem odyskawszy one ze wszytkimi ich przynależnosciami y pożytkami trzymac, uzywac, oddac, przedac, dac, darowac, na kościół zapisac y według woli y upodobania swego onemi disponowac, on sam y potomki iego, nie czyniąc liczby y żadney powinności nam y do skarbu naszego nie pełniąc wiecznemi czasy.

Co do wiadomości wszem wobec y każdemu zosobna a mianowicie urzędowi mieyskiemu Minskiemu y innym urzędom y wszelakiey conditiei ludzom, pod których by iurisdictionią dobra wyzey opisane okazały się przywodząc, chcemy mieć y roskazuiemy, aby wszelakie dobra, wyzey opisane, po tym to Woyciechu Buiakowskim uzodzonemu || Adamowi Lesczynskiemu bez wszelakiego zatrudnienia wydane y do posessyiey podane były, takze y sprawiedliwosc skuteczna czyniona mu była, dla łaski naszej s powinności urzędow waszych.

Na co dalismy urodzonemu Adamowi Lesczynskiemu ten nasz list s podpisem ręki naszej y s pieczęcią naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Pisan w Warszawie, dnia XVII (17) mca marca, roku panskiego MDCXXIII (1623) panowania naszego Polskiego XXXVI°, a Szwedzkiego XXX°.

Sigismundus rex.

Jan z Drucka Sokolinski, pisarz
Wielkiego X-wa Lit-o.

№ 89.

1633 г., сакавіка 18. Кракаў.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 106, стар. 459—463.

Confirmatio disunitom Rusi. bractwa cerkwie
Mińskiej Piotra y Pawła.

Владиславъ четверты etc.

Ознаймуемъ симъ листомъ привилеємъ нашимъ, кому того ведати будетъ потреба, нинешънимъ и на потомъ будучимъ.

Штожь мы, господар, за донесенемъ намъ прозбъ и причиною некоторыхъ пановъ рад и урядниковъ нашихъ, такъ тежь и кола рицерского, а за чоломъбитемъ брати духовной и светскихъ людей народу руского закону греческого, братства церковного заложенья свѣтыхъ верховныхъ апостол Петра и Павла незунизованныхъ монастыра места нашего Менского, у Великомъ Князтве Литовскомъ будучого, уфундованого през урожоную Богдановую Стецькевичовую, маршальковую нашу в року тисеча шестсот тринадцатомъ, м-ца ноябра шестого дня, а перед тым еше от обывателей воеводства Минского и инъшихъ воеводствъ и поветовъ в року тисеча шестсот дванадцатомъ ||, индикта десятого, заложеного и подписами рукъ стверженого, а потомъ в року тисеча шестсот чотырнадцатомъ и тисеча шестсот двадцатомъ от преложоныхъ в духовенстве ихъ благословенного, а тепер зверхностью нашою гдрскою на сейме щасливое коронацей наше, ведле пунъктовъ на елекъцей поданыхъ и поприсежоныхъ, хочечи до skutъку привести, ласкаве имъ позволивъшы свободного и спокойного уживанья всякихъ обьходовъ церковныхъ и розширения хвалы божое водлугъ артикуловъ и порадковъ, братству Виленскому, при церкви святого духа будучому, од зверхнейшого в реліи ихъ пастыра, патриарха Констанътинополского отца Іеремни, поданыхъ, а от светобливое памети Жикгимонъта третего, короля полского, пана отца нашего, в року тисеча пятсот осмьдесят девятомъ, мца июля двадцать первого дня, ствержоныхъ.

А ижь в томъ помененомъ привилею, перед нами покладаномъ, межи инъшими артикулами, волностями и свободами братству церковному Виленскому, при церкви светого духа будучому, ест надано и описано, абы от всякихъ присудовъ трибунальных маршальковскихъ, земскихъ, кгородскихъ и местскихъ ихъ оддалено, одно намъ, господару, до суду и обороны зоставлено, такъ дома ихъ братские и людей в них, якъ духовныхъ такъ и светскихъ, мешкающихъ, от чиншу, подачокъ и платовъ, и от вшелякихъ повинностей местскихъ, такъ тежь и от стоянья гостей || уволено, школы для науки людей хрестиянскихъ и детокъ ихъ будованые ведле преможенья, — до того друкарню для друкованья вшелякихъ книгъ и захованья в нихъ людей годныхъ, якъ духовныхъ такъ и светскихъ, позволено. С кото-

рыхъ, если кому якая кривда деят будет, теды справедливость мает игумень з старостами рочъными ведле статуту земьского чинит. Апелляция до суду земского мает быти допуцона.

А хто бы што, з доброе воли своее, на тое братство церковъное надалъ, або тестаменътомъ записалъ и запишетъ з маетностей рухомыхъ и лежачыхъ, то вечъными часы при томъ братстве зоставати мает, и тые вси и вышъ помененые волности, меновите в привилею томъ описаные, и ново от нас на сейме теперешнемъ щасливое коронацей наше наданые, з ласки наше гдрское и тому братству церковъному Минскому святыхъ верховныхъ апостолъ Петра и Павла вечъными часы надаемъ.

Такъ тежъ доброволное наданье фолварку, названого Переспа, в року тисеча шестсот двадцат третемъ, мца июня двадцать второго дня, зо вьсими приналежностями, под правомъ земьскимъ, урожного Мартина Володкевича, суди земьского воеводства Менского, в которомъ и привилей на млыны светобъливое намети пана ойца нашего Василю Маслянце, в року тисеча шестсот первомъ мца июля двадцать шостого дня даный отцомъ законъникомъ, ствержаем.

До того тымъ привилеемъ нашимъ варуемъ то, иж якъ церковь рожества пречистое богородицы в Мѣнску ||, зьдавна з шпиталемъ в поссесии их будучая, такъ и монастыр паненский з кгрунътами, будованемъ и зо вьсими приналежностями, под владзою от них згодне обраного игумена, при томъ братстве, в спокойномъ держанию и уживанию их зоставати мает вечъными часы.

А же тежъ урожоная, а в богу зошьлая Евва Борколабовъна Корсаковъна, кнегини Соломерецъкая, старостиная Кричевъская и Олучицкая, до того жъ монастыра и братства светыхъ апостолъ Петра и Павъла два пляцы, одинъ названы Ясиньский, а другой Сетченъский, в певныхъ межахъ и границахъ лежащие, вечистымъ фундушомъ, с правами на тьи свои кгрунъты и зо вьсими приналежностями, даровала в року тисеча шестсот двадцат шестомъ, мца апреля двадцатого дня, а подля того абы церковь преображенъа господня збудована быти могъла, которого и позосталые две дочьки ее з малъжоньками своими, ставъши у суду головъного трибуналного, в року тисеча шестсот тридцат первомъ, мца ноябра двадцать девятого дня, признаньемъ своимъ поновили, и тые звышъ помененые фундуши перед нами, гдремъ, покладала, пре то мы, господар, для помноженьа хвалы божое, тые фундуши, а при иньшихъ и сей фундушъ потверъжаючи во всихъ паракграфахъ, на помененыхъ пляцахъ церковь преображения господня || отцу игумену, посполу и з братствомъ свѣтскимъ, якимъ змогутъ кошътомъ, любъ деревомъ любъ муромъ, и шпиталь для убогихъ и хорыхъ людей, при которой колвекъ церкви с помененыхъ, будовати и фундувати, коли захочут, позволяемъ.

И на то дали есмо помененому братству Минскому церкви святыхъ апостолъ Петра и Павъла тотъ привилей нашъ с подписомъ руки наше, до которого и печат нашу Великого Княства Литовского привесити велели есмо.

Данъ в Кракове, на сойме вальномъ коронацей наше, року тисеча шестсот тридцат третего, мца марта осмьнадцатого дня, панованья королевствъ нашихъ Польского и Шведского первого року.

Vladislaus rex.

Станиславъ Нарушевичъ, писар
Великого Княз. Литовского.

№ 90.

1633 г., ліпня 14. Вільня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 106, стар. 1033 адв.—1035.

Confirmatio donatij xiędza Sielawy, canonika Wilenskiego, dwu domów w mieście Mińskim, na mniszki Mińskie, zakonu świętego Benedycta.

Vladislaus IV etc.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis.

Exhibitae fuisse coram nobis litteras authenticas, ex actis generalibus tribunaliciis, officiose die nona mensis juni anno dni millesimo sexcentesimo trigesimo tertio extraditas, recognitionis inscriptionis venerabili Alberti Sielawa, canonici Vilmensis, parochi Dereuensis, quod ille pro affectu et zelo religionis ductus ad augendam et propagandam gloriam dei, domibus duabus, cum aedificiis, areis, hortis et agris, in civitate nostra Minsk dicta sitis et existentibus, jure perpetuo, a generoso Samuele Drucki Horski et a generoso Alexandro Sokolinski, iure venditionis adquisitis, atque ecclesia sub titulo s: Adalberti monasterioque religiosarum monialium instituti divi Benedicti, super aedificata, quam certis apparamentis ecclesiasticis dotavit de votis monialibus Caeciliae Protasowiczowna, adpraesens superiorissae huius monasterii et Annae Owłoczumska, sorori suae uterinae superiorissae, omnibusque insuper virginibus, monasterium hoc incolentibus, ac post succedentibus, cum omni substantia ac supellectili domestica, stanno, aere, ahenis, cacabis ac lebetibus aereis dedit, donavit, et perpetuis temporibus inscripsit.

Ad hac summas quinque millia florenorum polonicalium, quae summa erat indictum praedium Piotrowskie a generosa Helisabeth Radzimska, consorte Sigismundi Naruszewic, iure oppignoratio introducta, idque provictuariis perpetuaque provisione inscripsit et resignavit. Quod idem praedium cum villa, ad illud pertinente, in possessionem iudicialiter praedictis monialibus cum siliginio variique generis frumentorum seminibus, pecoribus et pecudibus tradidit. Post decessum vero venerabilis canonici, si quando eum absque testamento || iuridico et legitimo contigisset decesisse omnem et integram substantiam et supellectilem suam post fata relictam, nemirum summam pecuniariam, argentum, aes, stannum, aurishalcum, vestes, fruges, peccora, pecudesque aliaque huius modi, quocunque nomine dicta et appellata, eisdem monialibus ordinis et instituti s: Benedicti perpetuo et in aevum donavit et legavit, pro ut fusius et expressius haec eadem inscriptio sonat et habet.

Supplicatumque est nobis ab eodem venerabili Alberto Sielawa, canonico Vilmensi, ut hanc suam foundationem diplomate nostro confirmare, approbare et ratificare dignaremur. Cui supplicationi, uti iustae et legitimae, benigne annuentes, eam in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus, autoritate nostra regia approbamus, confirmamus et ratificamus. Quae quidem bona religiosae moniales praefati monasterii caeteraque sibi succedentes tam haec in possessionem manem tradita, quam reliqua post obitum suprascripti venerabilis Alberti Sielawa, canonici Vilmensis, devoluta debeat pacifice tenere, habere, possidere iisdemque perpetuis temporibus frui, satisficientes interea conditionibus, oneribus et obligationibus, in has eadem foundatione positae et expressis.

In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Mag:
Duc: Lith: communiri iussimus.

Datae Vilnae, die decima quarta mensis juli, anno domini millesimo
sexcentesimo trigesimo tertio, regnorum nostrorum Poloniae primo, Sue-
ciae secundo anno.

Vladislaus rex.

Marcyanus Tryzna, referendarius
et notarius M. D. L.

№ 91.

1633 г., верасьня 20. Менск.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 110., л. 386 адв.—388.

Approbacya cessayi na place w Minsku panien
świętego Franciszka fundowanych przez j. m. p.
Alexandra Słuszkę, woiewodę Minskiego, Rzeczy-
ckiego etc. starostę.

Władysław IV etc.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest uniuersis et
singulis.

Exhibitas nobis esse litteras papyreas, infra scriptas, manibus illustris-
simorum et magnificorum dominorum Alexandri Słuszka, palatini Min-
scensis, capitanei Rzeczyensis et Zophiae Zenowiczownae palatinidae
Brescensis Słuszczynae palatinae Minscensis et capitanae Rzeczyensis,
coniugum et infra specificatarum personarum subscriptas et sigillis eorun-
dem communitas ||, sanas, salvas, omnisque suspitionis notae carentes,
continentes in se donationem domorum certorum in ordine ad fundatio-
nem per eosdem coniuges, sororibus religiosi ordinis sancti Francisci,
tertiaie regulae de poenitentia, in ciuitate Minscensi factam, supplicatum-
que nobis esse, ut eas autoritate nostra regia approbare, ratificare et con-
firmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum
sequitur estque talis.

In nomine sanctissimae et indiuiduae trinitatis, patris et filii, et spi-
ritus sancti. Amen.

Ja Alexander Słuszka, woiewoda Minski, starosta Rzeczycki y Zofia
Zenowiczowna, woiewodzianka Brzescka, Słuszczyna, woiewodzina Minska,
staroscina Rzeczycka, małzonkowie, wiadomo czyniemy tym listem na-
szym dobrowolnym, wieczystym sapisem każdemu, komu o tem wiedziec
należy, teraz y na potomne wieczne czasy, iz my wielkie dobrodzieystwa
szczodrobliwey ręki pana boga wszechmogącego znaiąc, a dzień straszny
sądu jego dobremi y pobożnemi uczynkami. uprzedzaiąc, grzechow odpu-
szczenia przez sprawy chrzescian godne y intercessie sług bożych się spo-
dziewaiąc, za dobrym y długim naszym namysłem, tegosz pana tworce
naszego wziąwszy na pomoc, ku rozmnożeniu chwały iego świętey, aby
sług y oblubienic (ktore aby przystoynie oblubiencowi niebieskiemu w
świętobliwości żywota służyły) przybywało, po inszych fundatiach naszych
zakonowi Dominika świętego, tak w starostwie naszym Rzeczyckim, tudziesz
w maiętnosci naszej dziedzicznej Stołpcach uczynionych, Franiszka tez
świętego patrona naszego siostry nazwane pokutuiaće trzeciey reguły
w miescie jego krolewskiey mosci Minskim funduiemy, nad rzeką Swiśło-
czą, na ulice Sawickiey nazwaney, kupiwszy za własne nasze pieniądze

place z budynkami trzy, a mianowicie ieden y pana Matyasa Balcerowicza, raycy y mieszczanina Minskiego i małżonki iego za dwa tysiące złotych monety polskiej, drugi u pana Afanasa Fiedorowicza y Maslanczyney wdowy za dwanaście seth złotych monety polskiej, trzeci u pana Siły Bohdanowicza-Kostrowickiego, któremu się dostał po Janie Nowakowskim y dzieciach iego, za dwa tysiąca || złotych monety polskiej. Które to place opisane y przyznane wszystkie y kozdy zosobna w ratuszu Minskim przed urzędem mieskim na imie nasze.

A tak my te place pomienione, ze wszystkimi budynkami, pannom ich miłosciom zwysz mianowanym zakonu Franciszka świętego de poenitentia, trzeciej reguły, wiecznemi y nieodzownemi czasy służące, na ich miłosci panny wlewamy. Ktora fundatia nasza, żeby w spokojnym używaniu na potomne czasy była, ani my sami przez się, ani przez kogo innego, także nikt po nas z potomkow, blizkich, krewnych, powinnych y prawem następujących, żadney przeszkody czynic nie ma y nie będzie wiecznymi czasy. Przy tym aczkolwiek mamy dobrą ufność, ze pomienione ich miłosci panny wdzięcznością wszelaką będą nam y potomstwu naszemu te dobroczynność nasze, ku sobie uznana, nagradzac. jednak, na dalszy czas respect mając, które pospolicie pamięć ludzką zaciera, obligujemy tedy klasztor ten wszytek ich miłosci panien, aby za nas wiecznemi czasy (ponieważ też jałmużna wieczna iest) y potomki nasze pana boga prosili, iako za pierwszych swoich w tym mieście Minskim fundatorów, Który to list fundatii naszej, rękami naszymi podpisawszy, pieczęć naszą, na utwierdzenie wieczne przyłożyliśmy y jey mosci xiężnie Klarze Połubinskiej, (na ten czas) starszey pannie klasztoru naszego założenia naswietszey panny y wszystkich świętych dalismy.

Przy tym tez za ustną y oczewistą prosbą naszą do tego listu ręce swe podpisac y pieczęć przyłożyć raczyli jch miłosc pānowie przyjaciele nasi, a mianowicie wielmożny jego mosc pan Kazimier Leo Sapieha, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Grodzienski, Wołpinski starosta, jego mosc pan Kazimierz Pac, wojewodzicz Minski y jego mosc pan Mikołay Mleczko, podkomorzy Orszanski.

Działo się w Minsku, roku tysiąc szesćset trzydziestego trzeciego, miesiąca septembra dwudziestego dnia.

Nos itaque, praenominatus Vladislaus rex, ut nostrum religionis catholicae promouendae zelum cultusque divini ac beatae matris sanctorumque propagandi studium testatum faceremque || litteras supra scriptas auctoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, uti quidem approbamus, ratificamus, et confirmamus praesentibus litteris nostris easque omnes et singulas domos siue areas tam per praedictos illustrissimos ac magnificos coniuges datas et in posterum dandas, quam a sororibus religiosi ordinis sancti Francisci requirendas ab omnibus et singulis oneribus immunes facimus et declaramus iuribusque et libertatibus ecclesiasticis adscribimus et incorporamus temporibus perpetuis.

In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Magni Ducatus Lithuaniae communiri iussimus.

Datum Vilnae, mensis iuny dnia 29, anno MDCXXXIV^o (1634), regnorum nostrorum Poloniae IV°, Suetiae vero III° anno.

Vladislaus rex.

Chr. Coruin Gosiewski, pisarz Magni Ducatus Lithuaniae.

№ 92.

1634 г., чэрвеня 20. Маладзечна.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 59 адв. 60.

Confirmatio monasterowi Minskiemu świętego ducha pieniędzy legowanych z nadaniem wszelakich spadkow po mieszczaninie Połockim.

Władysław IV etc.

Oznajmuiemy tym listem przywileiem naszym.

Iz stanawszy przed nami w bodze wielebny ociec Josaphat Bokiey, imeniem wielebnego oycy Hennadia, ihumina monastyra Minskiego świętego ducha, przekładał przed nami ostateczną || wolą poddanego naszego Połockiego Jakimańskiego Iwana Błazkowicza Lotysza, ze on w ciężkiej chorobie swoiey, na dokonczenie cerkwi murowaney Minskiej wniebowstąpienia panskiego legował y zaraz do ręku oddał złotych dwa tysiąca z skrzynką, plus minus, sam nie wiedząc, ku temu rzeczy ruchome, ktore przy nim byli, y żądał nas, abyśmy te daninę iego manasterowi Minskiemu przywileiem naszym confirmowali.

Ku temu prosił nas, abysmy, z łaski naszej krolewskiej, insze dobra tego poddanego naszego Iwana Błazkowicza,—dom na Jakimannie, nad rzeką Dzwina stojący, rzeczy ruchome, listy, zapisy na długi y gdzie by się kolwiek maiętność iego okazała, iako po człowieku prostego stanu bezpotomnym y nikogo powinnym nie maiącym, do stołu naszego spadkiem należące, temuz monasterowi Minskiemu świętego ducha nadali.

My, gospodar, bacząc prozbe być słuszną y prozbę cerkwi bożey znaczną, łaskawieśmy na to pozwolili, danine tego mieszczanina naszego do ręku oycy Chmielnickiego daną, we wszystkim approbuiemy. Dom w Połocku i rzeczy ruchome wszystkie, pieniądze gotowe, sprzęt domowy, cyn, miedz, konie, bydło, listy, zapisy na dług wielebnym oycom zakonnikom manastyra Minskiego świętego ducha nadaiemy y daruiemy wiecznemi czasy. Maia oni wszystkie te dobra na cerkiew obrocic, a inszych u dzierżących prawnie dochodzic.

Na co dalismy ten nasz list przywiley s podpisem ręki naszej krolewskiej, do ktorego y pieczęc Wielkiego Xięstwa Littenwskiego przycisnąc rozkazalismy.

Pisan w Mołodecznie, roku panskiego tyciac szesćset trzydziestego czwartego, miesiąca iuny dwudziestego dnia. Panowania naszego Polskiego II°, a Szwedzkiego III° roku.

Vladislaus rex.

Gosiewski, pisarz.

№ 93.

1634 г., чэрвеня 24. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 110, л. 397—399.

Confirmatio cechowi szewskiemu miasta Minskiego.

Władysław IV etc.

Oznajmuiemy tym listem naszym, komu by o tym wiedziec należało.

Iz pokładali przed nami poddani nasi, szewcy miasta naszego Minska, na imię Marcin Jakubowicz, Stephan Harasimowicz, Jendrzey Szcz-

snowicz, Michayło Arapinowicz, Jendrzey Karpowicz y stołowy Stanisław Biedzigowski list przywiley cechu rzemiosła swego, sobie ieszcze od świętey pamięci krola jego mosci pana oyca y dobrodzieia naszego, za spólną ich zgodą, w potwierdzeniu w roku tysiąc szesćset dziewiątym, na seime walnym w Warszawie, dnia dwudziestego miesiąca lutego nadany, prosząc nas, abysmy ten cech ich osobliwym przywileiem naszym potwierdzili y przy zupełney mocy we wszytkich punctach, clauzulach y paragraphach zachowali.

Ktory to przywiley confirmathey onych słowo w słowo tak się w sobie ma.

Zygmunt III, z bozey łaski, krol Polski, wielkie xiążę Littewskie, Ruskie, Pruskie, Zmudzkie, || Mazoweckie, Inflantskie, a Szwedski, Gothski, Wandalski dziedziczny krol.

Oznayumiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna, komu by to wiedziec należało.

Iż supplicowali nam poddani naszy szewcy miasta naszego Minska przez sławetnych Andrzeia Stanisławowicza Kuke, Andrzeia Romanowicza, Barthłomeia Mikołaiewicza y Bohdana Michałowicza, collegow swych, prosząc nas, abyśmy im bractwo, albo cech rzemiosła ich szwieckiego, bez którego siła nieporządku miedzy nimi dotąd było, przykładem inszych miast naszych uprzywileowanych miec pozwolili y artykuły pewne, ktore oni z przywileiem szewcow Wilenskich wypisawszy y na nie zezwoliwszy się, do nas przyniesli y za prawo sobie miec chcieli, onym samym y potomkom ich na wieczne czasy potwierdzili.

My tedy, widząc być rzecz słuszną a chcąc, aby w miastach naszych wszelaki porządek się zachował y ros, co nie mniej ztąd pochodzi, gdy rzemiosła cechi swoje mieć będą, te artykuły bractwa ich cechowego do nas przyniesione, w ten nasz list wpisaceśmy kazali, ktore tak się w sobie mają.

N a p r z o d. Wszyscy szewcy, w miescie naszym Minskim mieszkający, tak rzymskiey, iako y greckiey religiey ludzie, każdego roku, na dzień świętego Mikołaiia biskopa, wespółek się zszedszy, obierać mają miedzy sobą czterech starszych, to iest dwu z rzywskiey, a drugich dwu z ruskiey wiary, do tego dwu stołowych, iednego z rzywskiey, a drugiego z ruskiey strony, ktorzy na każdy kwartał w rok w zgromadzeniu y przy obecności wszytkiego bractwa przywileia y artykuły bractwa swego mają dac czytac, y co dwie nedzieli zawzdy, albo według potrzeby, ilebykroć potrzeba tego ukazowała, do iednego z starszych będą się powinni schadzac około radzenia o dobrych rzeczach brackich y około porządkow cechowych y obmyślawania o rozmaitych przypadkach po tem przypadających, ktoreby się w ich bractwie przytrafiać mogli. Ktorzy starsi będą moeć te moc: inszą bracią, występną, sądzic y sprawowac, do cechu wzywac y knych winami słusznemi według zdania swego y według statutow swoich arać, także też ktorzy by do bractwa przychodzić nie chcieli, albo przychodzić omieszkawali, albo ich statutom upornemi, sprzeciwnemi y nieposłusznemi byli, wystempki ich, według opisanja statutow, mają karać y uporne a nieposłuszne || do więzienia miejskiego mają dawać.

A skrzynka pospolita bracka y z listami y z przywileiami brackiemi w domu starszego mistrza chowana być ma.

Mistrze też takowe do cechu swego mają przymowac, ktorzy by byli w rzemiosle dobrze doswiadczeni.

A ktorzy by mistrowie przerzeczonego rzemiosła nie byli wpisani y przyięci do bractwa, a nie chcieli by byc posłusznemi statutom y star-

szym na ten czas będącym, chociaby takowy byli, którzy by mieli domy pod zwierzchnością miescką, duchowną y swiecką, albo w dworzach szlacheckich mieszkali, co kolwiek by ich było, takowym się rzemiosła żadnym sposobem robić nie będzie godziło.

Item ci mistrzowie, którzy iuż są od dawnego czasu za mistrze przyjęci y obrani w przerzeczonym rzemiosle szweckim od ukazania sztuki rzemiosła swego y od listow świadectwa mają być wolni.

Item iesliby którzy tegoz rzemiosła — to rzemiosło robić, mistrzem zostac, y do bractwa się wpisać chciał, takowy ma pierwey przerobić dwie lecie u ktorego kolwiek mistrza, potym przez listy, albo przez świadki od urodzaiu swego świadectwa ma pokazać y gdzie by się rzemiosła wyuczył y iesliby iuż był spuszczon z rzemiosła, potym rzemiosła swego sztukę ma ukazać według zwyczajui, iako się w tym rzemiosle zachowuie, potym mieskie prawo przyiąć będzie powinien. A iesliby sztuki rzemiosła swego urobić nie chciał, a mistrzem przecie zostać chciał, takowy do skrzynki brackiey cechowey dac y odliczyc kop siedm litewskich y koliać na wszytką bracią, według przemożenia swego, sprawić ma y będzie powinien.

Aby też ieden drugiemu bratowi na targu pospolitym w kupowaniu rzemienia nie przeszkadzał, a iesliby to który smiał uczynić, takowy ma być karan winą bracką.

Item, iesli który do cechu wezwany nie przyszedł, albo iesliby który na mszą za umarłe czasow pewnych postanowianą y zwykłą, bądź też za processią do kosciola albo do cerkwie nie przyszedł, za każde nieprzyście popadnie winy do skrzynki grosz ieden.

A iesliby który wzgardzaiąc tę ustawę y bractwo wazył się takową winę po trzy kroć || zapłacić, takowy poł kamienia wosku do skrzynki brackiey będzie powinien położyć.

Item, żaden się nie ma wazyć kupcom z ich safianow, albo rzemienia na przedawanie do kramow roboty robić, która by potym w Minsku przedawana bydz miała. Także y z inszych miast roboty gotowey kupcy do Minska na sprzedaż przywozić nie mają, oprócz jarmarkow dorocznych, a iesliby takowa robota w kramiech pokazała, tedy starosta y woyt tameczni wespołek z burmistrzami mają karać, takową rabotę zabrać y do szpitalia oddać. A szwiec takowy, co by tę robotę robić wazył się, winą bracką karany bydz ma. Wszakże wolno będzie braciey cechowey kupcom z ich rzemienia robotę rozmaıtą robić, iesliby onę robotę z miasta wywozili y w inszym mieyscu przedawali.

Item, aby żaden z braciey, chodząc dom od domu, u inszey braciey obuwia kupować a potym onego na rynku przedawac nie wazył się. Co iesliby który uczynił, a był by w tem świadectwem jasnym przekonany, tedy ma mu być takowa rabota pobrana y do szpitala oddana.

Także też iesliby który doma albo na rynku boty, albo robotę złą y przygany godną przedawał, takowa także ma być do szpitala pobrana.

Item, iesliby który na złodzieystwie, albo też na iakiem inszym złym y nieucciwym uczynku był poymany, takowy nie tylko od bractwa, ale też y od robienia rzemiosła ma być odrzucon wiecznemi czasy, iako bezecny.

Item, iesliby w spolnym brackim siedzeniu ieden drugiego słowy nieucciwymi nagrawał, wedle wynalazku brackiego ma być karan. Jesliby się przytrafiło gdzie indziej, a nie w bractwie, żeby ieden drugiemu złorzeczył, albo kogo kolwiek obraził, albo zesromocił, woytowską winą ma być karany.

Item, aby ieden od drugiego pomocnikow albo towarzyszow odma-
wiać ani odwabiać nie smiał, a któryby się tego ważył, winą według wy-
nalazku cechowego ma być karan

Item aby żaden z mistrzow nie mógł ucznia na naukę rzemiosła
swego przymować iedno na trzy lata y onego w cechu ma opowiedzieć y
w księgi wpisać będzie powinien.

Towarzysze też y uczniowie, ktorzy od mistrzow swoich nieucćiwie
odchodzą y odstawaiają, u inszych niechay nie robiają, ażby pierwszym do-
syc uczynili.

Item tak z mistrzow, || iako towarzyszow nie ma do cechu z bronią
przychodzić, a iesliby to ktoremu przytrafiło, ma onę broń do starszego
cechowego, u ktorego na ten czas onego roku skrzynka bracka pospolita
będzie, dać zachować. Tamże też żadnych roztyrkow, fasołow y słow nie-
ucciwych, ktoreby sławę y dobre o ludziach mniemanie obrażały poczy-
nać nie mają pod winą, ktora ma bydz za wynalazkiem brackim zkazana.

A iesliby ktory przereczonym pomienionego rzemiosła artykułom
przeciwnemi y nieposłusznemi byli, takowym nie ma byc dopuszczono,
aby rzemiosło swoje robili, w czym starosta wespoł z woytem y z burmi-
strzami mają dopomagać im, y onych od krzywd bronić, y nieposłusznym
przereczonych artykułow do posłuszeństwa przymuszać.

Ku ktorey prozbie y postanowieniu ich, iako słusznemu y pospoli-
temu prawu, także wolnosciom pospolitym y każdemu w osobności, wsze-
lakiey zwierzchnosci w niwczym nie przeciwnemu, ale tylko na osoby ce-
chu przereczonego ku zachowaniu dobrego porządku, posłuszeństwa y
pobożności służącemu łaskawie skłaniając się, to bractwo albo cech przere-
czony szwiecki w tym miescie naszym Minskim sposobem wyszey opisa-
nym postanowilismy y tym listem przywileiem naszym postanowiamy y
we wszystkich artykułach, punktach, clauzulach y okolicznosciach wyszey
opisanych utwierdzamy, chcąc to mieć, aby to wszystko, co tu iest wyszey
opisano, od wszystkich szewcow, teraz y na potem w mieście naszym Min-
skim mieszkających, na czasy wieczne chowano y trzymano było, niede-
rogując iednak ni w czym prawu pospolitemu.

A dla lepszey wiary y pewności tego wszystkiego daliśmy szewcom
miasta Minskiego na ten czas przewiley s podpisem ręki naszej, do kto-
rego y pieczęć naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przywiesić rozka-
zalismy.

Dan w Warszawie na seymie walnym, dnia dwudziestego mie-
siąca lutego roku panskiego MDCIX^o (1609) panowania krolewstw naszych
Polskiego XXI°, a Szwedzkiego XV° roku.

Sigismundus rex. Ian Sokolinski, pisarz Wielkiego Xięstwa Lithew-
skiego.

My tedy, widząc pomienionych szewcow miasta naszego Minska
posbę słuszną, ażeby im daley tym w lepszym miasta nasze zostawały
porządku, wszystkie wysz opisane artykuły y punkta pozwoliwszy im, nad
to ieszcze, pewne a potrzebne dla porządku ich cechowego y nic prawu
pospolitemu nie derogując pozwoliwszy, to iest: aby szewcy, w szlachec-
kich domach w Minsku mieszkający, od porządku ich w przywileiu opi-
sanego nie wyłamowali, także ktoby robił usarską || robotę, żeby włoskiey
iuz nie robił, a kto włoską, żeby usarskiey nie robił. A iesliby się tego
ważył ktory, tedy ma dwoy okup placić.

Miodu też pudow dwanaście dla suspedytowania domu bożego y na
chwałę bożą, na swą własną potrzebe sycić pozwalamy y zmacniamy y
niniejszym listem przywileiem naszym utwierdzamy.

Na co dla lepszej wiary do tego ich listu przywileiu ręką się naszą podpisawszy y pieczęć Wielkiego Xięstwa Lithewskiego zawiesić rozkażalismy.

Pisan w Wilnie, dnia XXIX (29) miesiąca iunia, roku panskiego MDCXXXIV (1634), panowania krolewstw naszych Polskiego II°, a Szwedzkiego III° roku.

Vladislaus, rex.

Chrisztoph Corwin Gosiewski, pisarz
Wielkiego Xięstwa Lithewskiego.

№ 94.

1634 g., чэрвеня 29. Вільня.

Літ. Мэтр., Кн. Зап. № 111, л. 67 адв.—70 адв.

N a d a n i e c e c h u r y m a r z o m M i n s k i m .

Władysław IV etc.

Oznaymujemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Pokładali przed nami poddani mieszcianie rymarze nasi miasta Minska, na imie utciwi: Marko Hryniewicz, Jan Niedzwiecki, Fiedor Prokopowicz, Michayło Hryniewicz, Wasiley Paszkiewicz y Sierhiej Laszukowicz, sami od siebie y imieniem wszytkich rymarzow miasta Minska list urzędowy, s pieczęcią mieyską y s podpisem ręki pisarskiej, pod datą roku tysiąc szescset dwudziestego wtorego, miesiąca maia dwudziestego pierwszego dnia, którym listem pozwala im rada y urząd mieski Minski, aby pomenieni rymarze przykładem inszych miast naszych w Wielkim Xięstwie Littewskim będących, osobliwie przykładem miasta Wilna, na to rzemiosło swoje cech sobie u nas wyprawili.

Zaczym prosili nas, abyśmy on ym nadawszy osobliwym listem przywileiem naszym to utwierdzili. Jakoz my, z łaski naszej łaskawie na to pozwoliwszy, cech im rymarski takowym sposobem y obyczaiem tym ni-nieyszym przywileiem naszym nadaiemy y utwierdzamy.

Napierwiey tedy na każdy rok, na dzień świętego Mikołaiia, przerzeczeni rzemiesnicy maia się społem zebrać do tego domu, w którym skrzynia bracka będzie stała s przywileiem, im od nas nadanym. A ten dom zawsze ma być wolny od stania gości, tak od żołnierza iako y od deputatów, y tam czterech starszych między sobą wybrac, którzy na każdy kwartał || abo suchedni przed zgromadzeniem mistrzow y towarzyszow maia kazać czytać statuta swoje, aby tez zawzdy we dwie niedzieli, abo się iako przyda, ilekroć będzie potrzeba, mistrzowie przerzeczonych rzemiosł maia się uchodzic y radzić o dobrej sprawie y dobrym rządzie bractwa ich y ku ugodzeniu spraw y przygod, ktore się w bractwach przygadzaia.

Ci tez mistrzowie starzy według pisania statutow ich występki, w bractwach ich przygadzaiające się, albo dla złey, abo niepilniey roboty y służby, maia karać, wyiawszy występki, zbrodnie, bicia, ranienia y hańby, abo sramocenia y inne występki, ktorze na sąd woytowski maia byc rachowane.

Starszy tedy mistrzowie skrzynię pospolitą bracką maia u siebie chowac w domu, w ktorey prawa, statuta i tez y inne rzeczy, iako pieniądze pospolitey rzeczy maia byc chowane.

K temu na przerzeczone rzemiosło maia godne y cwiczone przymowac, ktorzy pierwey sztukę y naukę rzemiosła swego według rzemiosła ich postanowienia po sobie okazać powinni będą.

Na mistrzowstwo tez wybierać maia ludzie godne y ćwiczone w rzemiosle ich każdego w swoim doswiadczone, zwłaszcza w czynieniu sztuki.

A towarzysze takiez tez y uczniowie, ktorzy od mistrzow swych, nieobyczajnie odstawaia, nie maia być dopuszczeni siedziec abo robic u drugich mistrzow, azby się pierwszym mistrzem usprawiedliwili y dosić im we wszem uczynili, a iesliby tez ktorzy takowy od mistrzow swych nie wziawszy odpuszczenia, odstawali y odstapili, niektorem moznieyszym dla obrony się przykazali, takowi będą dla tego w rzemiosle ich bezecni, ani rzemiosła swego na potym nie będą robic mogli.

Mistrzowski takze syn za towarzysz puł roku ma || robic, a kto by się w tym miescie wyuczył, ma wędrować lat dwie, a przyszodszy do miasta ma służyć rok.

Na schadzke tez maia się schadzać trzezwo, na pewną godzine. A iesliby piany przyszedł, a nie chciał milczeć y przy sprawie był uparty, ma byc karany więzieniem.

A iesliby który towarzysz za odmowieniem od drugiego odszedł mistrza, takowy puł kamienia wosku ma dac do skrzynki.

Ktory by tez uczeń odszedł od mistrza do inszego miasta, za takim maia pisac y stamtąd go odyskiwac.

K temu ustawuiemy, aby ktorzy kolwiek rzemiesnicy, to iest ry-marze, przy tym siodlarze, pasnicy, olsternikowie, ktorych do ich cechu przyłączamy, nie byli by wpisani, abo przyięci do bractwa ich tak we wszystkim, iako iest obyczey w ynszych bractwach, chociaby domy tacy mieli pod prawem zamkowym, aby tez ktorych kolwiek panow duchownych, abo swieckich, takowy swego rzemiosła przeczeczonego robic nie maia, ani tez ma byc dopuszczono im warstaty swe trzymac.

A iesli by tez ktore uczenie one u siebie wyuczyli, takowi w żadnym mieyscu panstwa naszego na robotę rzemiosła ich nie maia byc przymowani, ale we wszystkim maia byc poddani starszym y statutom przerzeczonych rzemiosł miasta Minskiego.

A iesliby ktorzy s przerzeczonych rzemiosł statutom byli sprzeciwni y nieposłuszni, tacy nie maia byc dopuszczeni ku robieniu z rzemiosła swego. W ktorych rzeczach wielmożny wojewoda y starosta tameczny, na ten czas będący, pospołu z woytem y burmistrzami Minskimi maia im być na pomocy || y maia ich od krzywd bronic, a nieposłusznych ku posłuszenstwu przerzeczonych statutow y przywileiu przypędzac.

Towarzysze tez przy tym, ktorze będą na mistrzowstwo wybierani y przymowani, tak stanowimy, aby każdy towarzysz, który będzie na mistrzowstwo przyięty, skoro sztuki, abo probę rzemiosła swego oddawać będzie według zwyczaiu, zaraz wespoł list swiadeczny urodzenia swego y nauki rzemiosła od mistrza swego pokazal.

To tez ieszcze ku temu przydaiemy, aby wszelakie sprawy, oprócz tylko kryminalnych występkow, iako to w tym liscie nadania naszego y założenia tego bractwa znaczy się, ktore do sądu cechmistrzow tego bractwa należą, oni sami sędzili y winy wybierali, dla czego urzędowi mieskiemu Minskemu roskazuiemy, aby przy tych praerogatiwach onych zachowali y tego nadania w żadney części łamac nie wazyli, owszem wszelakie sprawy takowe, ktore by do sądu ich kiedy kolwiek przytoczili się, do sądu cechowego odsyłali.

A na prozbę tych to rzemieśników cechu przerzeczonego, aby lepszy sposób, porządek y pożytek ich się opatrzył, niektóre artykuły przydaiemy y przypisuiemy, to iest:

Aby żaden z nich y ynszych kupcow obcych z inszych miast y miasteczek wszelakiey roboty, tym rzemiosłom należącey, do Minska przywozic y na przedarz wykładać, pod którym kolwiek prawem grodskim, biskupim, duchownym y wszelakich panow y szlachty, nie smiał, pod utraceniem y zagrabieniem tey roboty do cechu y samych kramarzow, ktorzyby mieli kupioną robotę od nie cechowych rzemieśników, grabić y tę robotę do cechu pobrać pozwalamy.

A iz się wielka przeszkoda od kramarzow tym rzemieśnikom naszym dzieie, ile w || przedawaniu roboty rymarskiey, siodlarzēy, pasniczey y olsterniczey, tedy y to waruiemy, aby się żaden z przyjezdzych, oprócz onych samych, tey roboty robić y oney przedawać nie wazył, także pod utraceniem, ale aby od cechowych kupowac y te kramnikom w kramach przedawać wolno było.

Tak też żeby żaden rzemieśnik, który by w tym cechu nie był, rzemiosł przerzeczonych robic y roboty na oknach w kramach, abo w domach tak biskupich, duchownych, szlacheckich y iakiey kolwiek iurisdictioney wykładać y przedawać nie smiał, pod utraceniem także roboty do cechu. Która to grabież ma się na pożytek cechu wszytkiemu obracać.

Więc y to ieszcze onym waruiemy, aby rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik każdy swego rzemiosła, które komu przynależy, pilnował, pod winą według uważenia cechowego.

Mistrzowie też cechowi zawzdy, co dwie niedziele, przykładem miasta naszego stołecznego Wilna, schadzki swoje do iednego starszego mają miewać, a każdy z nich do skrzynki po pułgroszku ma dawać, a który by nie przyszedł y słuszney przyczyny niebycia swego pierwiey nie opowiedział, ma być karany winą według uważenia cechowego.

Nad to mistrzowie tego cechu niemieckiego y ruskiego narodu, abo iakiey kolwiek inszey religiey, aby posługę wszelaką kościelną obchodzili y inszych czasow, iako catholicy zwykli y oni też odprawowac w kościele powinni byli.

A to pod utraceniem cechu ci też niemcy aby chłopiąt na naukę nigdziey indziej nie przymowali, ani wpisowali, ani też wyzwolali iedno w tym mieście Minskim, gdzie bractwo || y cech trzymaia, więc też aby towarzyszw polakow y litwę do roboty y warstatow swych przymowali.

Nad to aby żaden z tych to mistrzow cechowych zaraz pospołu dwu chłopcow chowac y uczyć nie smiał do lat czterech, a po tym wolno mu będzie y drugiego przyiać, jako się w inszych miesciach zachowuie.

Do tego też ieszcze y to wyrażamy, iesliby który mistrz rzemiosł tych, w cechu tym pierwiey nie będący, chciał się do tego cechu przyłączyć y przypisać, ten pierwiey sztukę y próbę rzemiosła swego oddawiając, zarazem list świadeczny urodzenia swego także y nauki, iesli się u mistrza, w cechu będącego, wyuczył, pokazac powinien, bo iesli nie u cechowego, tak nie ma być przymowany.

Na ostatek temuż cechowi pozwalamy mieć pieczęć swą cechową, chorągiew, bęben y wszelaką armatę potrzebną dla obrony y ozdoby miasta tamiecznego, pod którą chorągiew, gdy iedno iako kolwiek potrzeba w tamtym mieście tego będzie, wszyscy tak duchowne, iako y szlacheccy, mają y powinni się stawic.

Maia też, za pozwoleniem woyta y wszytkiey rady mieyskiey, mieysce sobie upatrzywszy, kramy dla przedawania roboty swey pobudowac, s ktorych płat y inne podatki miastu należące będą powinni oddawac.

A tak my, za prozbą pomienionych rzemiesnikow ten cech onym tym ninieyszym listem przywileiem naszym nadawszy y on we wszytkich iego clauzulach, conditiach, paragraphach y artykułach approbowawszy, cale y nieporuszno przy niem wiecznymi czasy zachowuiemy. A dla lepszey wiary y pewności daiemy im ten nasz list przywiley, || s podpisem ręki naszej y s pieczęcia Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Dan w Wilnie, dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca czerwca, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego czwartego.

Vladislaus, rex.

Christoph Corwin Gosiewski, pisarz
Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 95

1634 г., чэрвеня 29. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 79—83.

Confirmatia cechu złotnikom Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Pokładany był przed nami list przywiley krola jego mosci świętey pamięci pana oyca y dobrodzieia naszego, na pargaminie pisany, s podpisem ręki jego krolewskiey mosci y s pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego pod datą roku tysiąc szescsetnego szesnastego, miesiąca maia dnia trzydziestego pierwszego, dany na cech rzemiosła złotnickiego w miescie naszym Mienskim. Ktory, abysmy osobliwym listem przywileiem naszym potwierdzili, prosili nas utsciwi Jerzy Es y Jan Horwat, złotnicy Minscy. Ten tedy wpisac w ten list przywiley nasz kzawszy, słowo od słowa tak się w sobie ma.

Zygmunt trzeci, z bożey łaski, krol Polski, wielkie xięże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmudzkie, Mazoweckie, Inflantskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec należy.

Iz przelożono przed nami ymieniem starszych y młodszych mistrzow y wszytkiego cechu rzemiosła złotniczego, w miescie naszym Minsku mieszkaiących, || acz kolwiek to rzemiosło złotnicze od dawnych czasow w ieden cech pospołu z drugimi rzemiosłami, to iest kotlarskim, kowalskim, słosarskim y mieczniczym złączone y spoione było, a to na ten czas dla małej liczby rzemiesnikow tego rzemiosła złotniczego, jednakże do tego czasu, za łaską bożą, ludzie tego rzemiosła w miescie naszym Minsku iuz większa liczba namnożyła się tak, że osobny y doskonały cech tego rzemiosła postanowiony byc może, a co większa upatrując, że w takowym zamieszaniu koźnych rzemiosł, wkupie będących, wielka się nieswornosc y nieporządek, zwłaszcza w odprawowaniu sztuk, w chowaniu sztuk, chowaniu czeladzi y w ynszych porządkach rzemiosłu swemu należących, dzieie się, starali się o to pomienieni złotnicy, aby one iako rzemiosła subtelniejszego y od inszych różnego, to iest od kotlarzow, kowalow,

sliosarzow y miecznikow przez urząd tameczny Minski odłączeni byli, a przykładem inszych miast osobny cech rzemiosła swego złotniczego postanowioný mieli.

W czym urząd mieski tameczny, bacząc byc rzecz słuszną, ku lepszemu pożytkowi y ozdobie miasta s tego odłączenia złotników od inszych rzemiesników pozwoliwszy, artykuły pewne temu to rzemiosłu złotniczemu własnie należące, porządnie spisane, temu to cechowi do dzierżania y utrzymania podał. I proszono nas ymieniem przerzeczonego cechu złotniczego, abysmy tak to ich odłączenie, iako y artykuły im opisane, z łaski y władze naszej krolewskiej, potwierdzili y umocnili.

Które to artykuły tak się w sobie mają.

Artykuł pierwszy.—Wszyscy mistrzowie y rzemiesnicy tego cechu złotniczego || chwały panu bogu wszechmogącemu || powinni ni w czym nie opuszczać zwierzchnosci naszej poddanstwo, wiare y posłuszeństwo także tez y urzędowi tamecznemu Minskiemu wcale y nienaruszenie oddawac, ten przywilej nasz we wszytkich punktach y paragraphach mocnie y nienaruszenie trzymac y wedle niego się rządzić y sprawowac powinni będą.

Drugi artykuł. Aby to rzemiosło porządnie y s pochwałą inszych szło y odprawowało się, każdy towarzysz rzemiosła tego złotniczego, który by mistrzem w tym cechu zostac chciał, ma pierwiey robic u iednego mistrza cechowego lat trzy; iesli mistrzowski syn lat dwie; któryby towarzysz poiął dziewczkę mistrzowską lat dwie. A któryby w tym cechu rzemiosła wyuczył, ma wędrowac lat dwie y zaś znowu u mistrza robic lat dwie y dopiero do robienia sztuk porządnie przystępowac mają. Jednakze pierwiey listy urodzenia swego od urzędu, gdzie urodził a od wyuczenia rzemiosła z cechu, gdzie się wyuczył, pokazac powinien będzie. Które to sztuki takie mają byc robione: rostruchan ieden w drugim wkładany, pieczęc wielka z literami rzezanemi wkola z helmem wwierzch y w szycie y nad szczytem, pierścień z kamieniem cudownie osadzonym. Które to sztuki ma robic u mistrza starszego przez cały kwartał, a w drugi kwartał będzie ię powinien w cechu przed wszytkimi cechmistrzami pokazac.—Ten zaś starszy mistrz, u którego sztuki robił, pod przysięgą ma zeznac iako on sam a nie s pomocą żadnego te sztuki urobił. Które to sztuki mistrzowie przypatrzywszy się || y uważywszy iesli będą godnie y wyprawnie zrobione, jak na mistrza przynależy, przymą tę, a iesli złe wyprawne uznaią sztuki te, kazą się mu na nich poprawiac. A przy oddawaniu takowych sztuk, dla rozmnożenia skrzynki, będzie powinien dac strofu srebra grzywien dwie y kopę groszy wstępnego. A na zaiutrz przyszedszy do cechu będzie powinien przed mistrzami przysięgę wykonać. Potym w tydzień po oddaniu sztuk ma kolatią sprawic w cechu na wszytkie mistrze y tak cechowym zostanie y mieysce zasiędzie.

Trzeci artykuł. Mistrzowie starsi mają tego pilnie postregac, aby skrzynka cechowa z przywilejem y z ynszemi sprawami była pilnie chowana—u iednego skrzynka, u drugiego klucz y aby z jurisdictey mieyskiej nie była wynoszona. A mistrzowie starsi nowo obrani nie mają skrzynki do siebie brac od starszych przeszłego roku, azby oni pierwiey liczbe uczynili dostateczną przed bracią w cechu y wszytko porządnie zdali. A iesliby skrzynke cechowi zatrzymali y liczby nie czynili, będą powinni dac strofu do skrzynki, grzywne srebra, do czego y do czynienia liczby mają byc przez urząd przymuszeni.

Czwarty artykuł. Który brat będąc zakazany od starszego do cechu nie stanowiął się y przyczyny niestanowienia nie pokazał, taki ma dac za pierwszym razem strofu groszy trzy, za drugim szesc y tak

postępując, ile by nie był, a zniewazał starszego. Na schadzce mają się zchodzić na pewną godzinę trzezwo. A iesliby który piany przyszedł, tym że strofem ma być karany. Także gdy na stole skrzynka s przywileiem otworzona stac będzie, aby żaden z bronią nie siadał, ale ią od siebie oddał pod takimże strofem, iako gdy nie stanie. To też || ma być pod czas teyże schadzki pilnie zachowano, aby milczenie y wszelaka uczciwość zachowana była. A gdy by ieden z drugim będzie miał sprawę, utsciwie ma mówić s pozwoleniem starszego. A gdy by się drugi wtargnął bez pozwolenia starszego, ma dać strofu groszy trzy. A iesli by był uparty, a milczec nie chciał, taki ma być więzieniem karany.

Piąty artykuł. To też ma być pilnie strzeżono, żeby srebro dobre robili wedle próby talerowej, a starsi mają tego, pilnie doglądać pod przysięgą uczynioną y co miesiąc będą powinni próby brać. A iesliby się na którego, że próby nie wynosi srebro jego, pokazało, — taki każdy za pierwszym razem do skrzynki cechowej strofu ma dać puł grzywny srebra, a za drugim grzywnę. A iesli by się nań pokazało do trzeciego razu, takowego mają starsi urzędowi opowiedzieć. Który już w cechu miejsca mieć y rzemiosła robić nie będzie. A iż się między ludźmi częste oszukiwanie dzieje, tedy złotnicy w cechu swym nie mają mosiądzowej złocić roboty, zwłaszcza tey, która na kształt złota robiona bywa, iako — łancuzka mosiądzowego z lutowanemi ogniwami, maneli, pierścien, także ze szkła, abo prostego kamienia do złota wsadzać, pod tymże strofem wyszey opisanym. A gdy to uczyni, taki każdy ma być do rejestru cechowego wpisany dla pamięci.

Szesty artykuł. Iż się też między ludźmi częste szkody we srebro, złocie przez kradzież dzieje, a pospolicie z takowemi rzeczami udawają się do złotników, iako do tych, którzy takie rzeczy robią, prze to gdyby się komu szkoda stała, a udał by się do starszego cechu tego y szkodę swą opowiedział, ma starszy || mistrz wszystkie inne mistrze obśłać, aby taką rzecz zatrzymali. Którą będą powinni zatrzymać y one szkodę starszemu powiedzieć. Jednakże gdyby w takowym trafunku zapowiedzi nie było przez starszego, a złotnik by to kupił niewiedomie, tedy nie powinien swych pieniędzy tracić, ani szkodnika szukać, gdyż nie wiedział, ale iesliby który przez zakaz kupił, pieniądze swe traci y strof do skrzynki puł grzywny srebra. Co iesliby się nań pokazało do trzeciego razu, taki miejsce swe w cechu utraci y rzemiosła nie ma więcej robić. Także też złotnicy mają zatrzymawać srebro podeyrzane, to jest sztuki, obreski złote y srebrne, aż by się wyprawił kto mu dał, abo z skąd dostał, gdyż żydowie y inni misterni złodzieje sami zlewają dla lica. A gdy złotnik zleje komu srebro niepodeyrzane, powinien na nim cechę robić, a bez cechy już będzie padeyrzane.

Siedmy artykuł. Mają też mistrzowie cechu tego to trzymać, aby czeladź porządnie chowali; nie ma więcej mistrz chować iedno dwu towarzyszy y dwu uczniów. A przed wyuczeniem może trzeciego przyjąć. Trafia się też to między mistrzami, gdy mu towarzysza trzeba, że go do siebie przewabi. Przeto mistrzowie tego wszystkiego cechu postrzegają mają, żeby towarzysze porządnie przystawali y dostawali. A gdy towarzysz u mistrza siądzie robić, ma dwie niedzieli robić, a po dwu niedzielach może odstąpić, abo też z mistrzem postanowienie uczynić. Gdy odstanie towarzysz, a drugi mistrz da mu robotę swowolnie, nie pytając się pierwszego, iesli od niego odstąpił, taki ma dać do skrzynki strof puł grzywny srebra y owego towarzysza odprawić. A iesli też który, towarzysz swowolnyj, uczyniwszy szkodę || mistrzowi y nie odstawszy porządnie, z miasta precz odszedł,

za takowym każdym mistrz ma pisac, a nigdziey żaden towarzysz przy takim robic nie ma, ale ma byc za bezecnego wedla zwyczaju cechowego dotąd, azby przyszedszy wyprawił się y dosić uczynił. Ale gdyby taką szkodę uczynił, zeby pana kradł znacznie albo nieznacznie, takowego iuz każdego ma miec ten cech szelmem uczynić, od uczciwosci odsaszac, albo oddac urzędowi na executią.

O s m y a r t y k u ł. Należy też wiele, zeby mistrzowie uczniow swych porządnie uczyli, zeby uczenie w każdym cechu mieysce mieli. Maią przestrzegac, zeby z małzenstwa były spłodzeni, nie z bękartow, nie s poddanych szlacheckich, oprocz zeby iego pan wolnością go darował, ani syna młynarskiego, łąziebnickiego, ceklarskiego, a pogotowiu zyda: tych pomienionych nie maią w swym cechu uczyć, ale każdego utsciwego maią pilnie do rejestru cechowego wpisowac za swiadectwem rodzicow abo krewnych y przyacioł. A gdy go wpiszą, będzie powinien dac wpisnego groszy dwanascie. A kazdy mistrz cechu tego nie ma mniej uczyć nad lat pięc, a gdy się do rejestru wpisze, iuz mu nie molno od mistrza odstac, abo do drugiego przystac, bo by to było z szkodą mistrza, u ktorego się zapisał, y naukę iuz wziął, prze to ma trwac do czasu opisanego. A iesliby upornie nie chciał trwac, aboby uciekł, takowy, abo rękoymie iego, od onego czasu, iako się zapisał, maią za strawe płacic y szkodę nagrodzić iesliby iaką uczynił, ale gdy czasu swego dotrwa, tedy go pan iego ma z rejestru wypisac y za towarzysza uczynic wolnym. A do wypisu powinien będzie dac || pułtora złotego.

Do ktorých to artykułow wzwyż mianowanych za prozbą ymieniem tegoz cechu do nas wnisioną y dla lepszego porządku y poratowania tamtego miasta, niektore artykuły przydac umyslilismy y przydaiemy:

Aby żaden rzemiesnik rzemiosła tego złotniczego pod iaką kolwiek iurisdictionią, bądź zamkową, szlachecką iakiego kolwiek stanu, bądź duchowną y mieską w miesce Mieńskim mieszkaiący, a nie będąc do tego cechu uprzywiliowanego przywiazany, nie smiał się a nie wazył swowolnie a pokatnie tego rzemiosła złotniczego w miescie y na przedmiesciu robic, ku przeszkodzie y ublizeniu tego cechu, ale iemu wszyscy, ktorzy tego rzemiosła uzywaią, nie szycząc się pany, ani żadnemi wolnościami ich, podlegac maią pod straceniem roboty wszytkiey y warstatow. Czego executią urząd grodzki Minski w iurisdictioniey szlacheckiey, a mieiski w mieysckiey czynic powinien będzie.

Do tego nie ma byc wolno każdemu obczemu z ynnych miast rzemiesnikowi tego rzemiosła takze tez kupcom y żydom srebra y złota nowarobionego do Minska przywozic przcdawac, a zwłascza pod czas trybunału y inszych ziazdow, pod utraceniem towarow do skarbu naszego y zabierania ich przez urząd grodzki y mieski.

Naostatek, temuz cechowi pozwalamy miec pieczęc swą cechowa, chorągiew, bęben y wszelaką armatę, potrzebną dla obrony y ozdoby miasta tamtego, pod którą chorągiew, gdy ieno iaka kolwiek potrzeba w tamtym miescie tego będzie, powinni się będą stawić inszi rzemiesnicy, ktorzy swych osobnych, abo żadnych cechow nie maią, niczym się nie wymawiając, czego urząd tameczny || doglądac powinien będzie.

A tak my, krol, widząc prozbę te byc słuszną, gdyz takowe zgromadzenie iednego cechu y osobnosc iego więtszy pozytek, sławe y ozdobę miastu tamtemu uczynic może, takowe odłączanie pomienionego rzemiosła złotniczego od inszych rzemiosł y cech im osobno postanowiamy, takze y artykuły wzwyż opisane we wszytkich ich punctach, clauzułach y conditioniach z władze naszej krolewsckiey potwierdzic y umocnic umyslismy, iakoz

potwierdzamy y umacniamy tym listem naszym y chcemy mieć wiecznemi czasy, nie dereguiąc nic prawu pospolitemu y pierwszemu przywileiowi naszemu, który kotlarzom, sliosarzom, miecznikom y innym rzemieśnikom służyć ma, aby to wszystko przy mocy swey wcale y nienaruszenie zawsze zostawało y zachowano było.

A ten dom ich cechowy, w ktorem oni skrzynkę s przywileiami cechowymi chowac y zchacki swe miesiac będą, wyzwalamy od stania gości wszelakiego stanu, tak pod czas odprawowania sądow głównych trybunalnych, iako y innych zjazdow tak, iako y drugie cechi wolne domy swoje mają. W czym im żaden urząd, ukrzywdzenia nie czyniąc, wedle tego przywileiu zachowac się ma.

A dla lepszey wiary, s podpisem ręki, pieczęć nasza do tego listu Wielkiego Xięstwa Litewskiego iest zawieszona.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego pierwszego miesiąca maia, roku panskiego tysiąc szesćset piętnastego, panowania krolewstw naszych Polskiego dwudziestego dziewiątego, a Szwedzkiego dwudziestego trzeciego roku.

A tak my, za prozbą pomienionych złotników naszych, ten list przywiley onym od świętey pamięci krola jego mosci pana oycy y dobrodzieia naszego nadany || we wszystkich punctach, clauzulach, conditiach y paragrafach tym ninieyszym listem przywileiem naszym stwierdziwszy, onych przy tym cechu y nadaniu wolności wiecznymi czasy cale y nieporuszenie zachowujemy.

Co wszystko stwierdzając dla lepszey wiary y pewności, ręką się naszą do niego podpisawszy, y pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przywiesic roskazalismy.

Dan w Wilnie dwudziestego dziewiątego miesiąca czerwca, roku panskiego tysiąc szesćset trzydziestego czwartego panowania krolewstw naszych Polskiego wtorego, a Szwedzkiego roku trzeciego.

Yladislaus, rex.

Christoph Corwin Gosiewski, pisarz Wiel. Xięstwa Litewskiego.

№ 96.

1635 г. лютага 27. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 256 адв.—262.

Confirmatio cechu cyrulikom Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu o tem wiedziec należy.

Pokładane są przed nami artykuły nizey wyrazone, za pozwoleniem y wiadomości urzędu mieskiego Minskiego, spisane s xiąg miejskich tamecznych, autentice wydane, do dobrego porządku cechu cerulickiego rzemiosła należące. I doniesiona nam iest prozba imieniem sławetnych Jana Sagra, Kaspra Hofmara, Woyciecha Salatynskiego, Jana Olisieiwicza, starszych mistrzow rzemiosła cerulickiego Minskiego, swym y wszystkiey braci tego rzemiosła imieniem supplikujących, abysmy takowe artykuły ze wszystkimi ich punctami, conditiami y obowiązkami mocą y powagą naszą krolewską stwierdzili y zmocnili, ktore to artykuły tak się w sobie mają

Mikołay Cwiklinski, lentwoyt przysięgły miejski od jego mosci pana Theodora Druckiego Horskiego, woyta Minskiego, na mieyscu jego mosci

będący, Wasiley Bogdanowicz Kostrowicki, Jan Marcinowicz Andrzejewski—burmistrze; Hrehory Supronowicz, Matys Balcerowicz rayce, Wasiley Iwanowicz Szyszka, Jan Olesieiewicz, ławnicy y urzędnicy tegoroczni y wszytka rada miasta krola jego mosci Minskiego.

Oznaymuiemy tym pisaniem naszym wszytkim y każdemu zosobna, komu wiedziec należy.

Iz staneli przed urzędem naszym sławetni mistrzowie nauki cyrulickiey miasta Minskiego, dobrze osiedli: Jan Zagier, Casper Hofman, Woyciech Solatynski, Jan Olisieiewicz, z collegami swemi, prosząc, abysmy artykuły nizey opisane, od nichże samych do urzędu naszego podane, według porządku y artykułow miast krola jego mosci cechu miasta Krakowskiego, Warszawskiego, Lukowskiego, Gdańskiego, Krolewieckiego, także miasta Wielkiego Xięstwa Litewskiego stołecznego Wilenskiego, || Kowienskiego y Brzeskiego wybrane, ktore dla dobrego porządku cechowi swemu cerulickiemu należec rozumieli, abysmy one władzą urzędu naszego woytowskiego, burmistrzowskiego y radzieckiego pozwolili y potwierdzili, chcąc się y o przywilej u krola jego mosci pana naszego miłosciwego starac. My to wszytko pod pieczęcią mieyską y s podpisem ręki pisarza naszego wydac rozkazali.

Ktore to artykuły tak się w sobie mają.

Role abo artykuły nauki cerulickiey według miast pomienionych jego krolewskiey mosci Korony Polskiey y Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

A r t y k u ł p i e r w s z y. Towarzysz ktory mistrzem zostac chce, ten skoro wstąpiwszy w suchedni post pentecostenen ma sztuki opowiedziec, przed opowiadaniem sztuk uczyniwszy dosyc przywileiowi opisanemu y wypełniwszy czas swoy u mistrza, ma dac do skrzynki mistrzowskiey czerwonych złotych pięc na zapomozenie skrzynki, potrzeb przypadających brackich, we wtorym artykule opisanych, potem mieyskie prawo przyiac, pod winą kamienia wosku y przy okazywaniu sztuk według przywileiu listy urodzenia y wyuczenia ma pokazac. A ktorych by na ten czas pokazac nie mogli y sztuka by ktora od mistrzow naganiona była, tedy dla lepszego cwiczenia powinien będzie rok wędrowac, a iesliby się pokazało z listu zeby przywileiowi w czym dosyc się nie stało, tedy y daley. A potym przywędrowawszy znowu ma sztuki, w przywileiu opisane, robic, ktore mu panowie mistrzowie podadzą. A po odprawieniu sztuk mistrz młody powinien będzie kolacją w rok sprawic dla mistrzow, pod winą kamienia wosku.

A r t y k u ł w t o r y. Gdy by, z dopuszczenia bożego, pan bog nawiedził collegę abo brata ktorego z nich chorobą iaką kolwiek, a mieli by upasc częścią przez chorobę, abo słabość przyrodzoną w starosci swoiey, gdyby iuz więcey nie mógł sobie pożywienia zarobic, tedy bractwo wszytko cechu tego prouisia onemu powinni dac będą według przemożenia, także y małżonce pozostałe y wdowie, ktora by dla starosci lat swoich nie miała za mąż isc, a choc by się też mogła takowa znalesc, wolno iey będzie respectem prowisij rzemiosło robic do roku, a gdy się będzie statecznie rządziła y daley || z przydania mistrzowskiego powinna będzie towarzysza dobrze wycwiczonego chowac, chłopiąt nie wyzwolaiąc, pod winą pięciu czerwonych złotych.

A r t y k u ł t r z e c i. Łaziebnikow, żydow, arianow y prostego stanu ludzi wieśniackich od tego czasu y ztwierdzenia artykułow do żadney rady tak powazney, iako y potoczney swey cerulickiey, ani ich dzieci w naukę brac y przyimowac nie mają. Co iednak o wiesniackich dziatkach ynaczey rozumiec się ma, gdysz to ma bydz za przysięgą ludzi przysięgłych, to na woli mistrzowskiey zostaie.

Artykuł czwarty. Mistrzowie wszyscy y towarzyszowie ich, czego boże wchoway, przypadku albo gwałtu od nieprzyaciela iakiego na miasto, za rozkazaniem jch miłosciow panow burmistrzow przy wolnościach nadanych od jego krolewskiey mosci, z bronmi, gdzie im urząd nazaczy, mają byc gotowemi, oprocz iakiey pilney potrzeby y niebezpieczności patienta iakiego, od ktorego by mistrzowi trudno odstąpić, przecie iednak czeladz albo towarzysze ich, iako namieniono, z broniami swemi na mieyscu zostawac, pod winą uznaną od panow radziec.

Artykuł piąty. Bracia abo cechmistrzowie starsi nie ynaczy obierani bydz mają, iedno ludzie osiedli, pod jurisdictionią y przysądem prawa Maydeburckiego mieszkaiący, ktorzy naprzod pamiętaiąc na przysięgę y ubostwo swoje, łatwiey y snadniey uważali, iako pozytki takze tesz y szkody, z medycyny pochodzące, dobrą nieomylną pilność y opatrność mieli, na niedbałych y niepilnych mistrzow o zdrowiu ludzi, chorobą iaką kolwiek złożonych. Którym cechmistrzom swoim na ten czas obranym y po nich następującym mistrz kazdy z nich, w tym cechu abo bractwie będący y towarzysze ich, mają bydz posłuszni. U ktorých cechmistrzow skrzynka z wolnościami, abo przywilejami od jego krolewskiey mosci nadanemi, do roku zostawac ma. I tych cechmistrzow spolnie bracia wszyscy iednego za starszego, drugiego po nim pobocznego, obierac mają. Mistrzowie y towarzysze wszyscy do domu cechmistrza swego starszego na wszelaką schadzka zakazaną, przez młodszego mistrza oznaymioną z władzę || cechmistrza starszego, bez wszelakiego sprzeciwienia zchodzic się powinni, pod winą talara iednego. Których mistrzow w liczbie ma bydz osmi, a nie więcej.

Artykuł szosty. Skrzynka nie ma bydz otwierana bez zgromadzenia bractwa zupełnego, oprocz, czego boże uchoway, sprawy gwałtowney miastu wszytkiemu potrzebney, abo goscinney aboli tez dalekiego y na długi czas odiachania collegi ktorego; iednak ma bydz oznaymiono, iesli nie starszemu, tedy dwom pobocznym collegom swoim. Przy ktorey skrzynce otworzoney mają ustawic młodszego iednego nadstuguiącego tak długo, poki po nim drugi mistrzem zostanie, co się y o drugich sucollektorach rozumiec ma, y pilnie postrzegac y zachowywac się mają, iako nayscromniey y napowazniey, zebý żaden z mistrzow tak z towarzyszow pod czas schadzki opowiedzianej do domu cechmistrza starszego, gdzie y skrzynka stac miała, piany ani z bronią, ani z żadnym orężem zelaznym y inszym do boiu należącym, bywac nie powinni będą pod winą złotych dziesiąciu.

Artykuł siódmy. Mistrz mistrzowi gdyby krzywdę iaką uczynił, okrom sprawy kriminalney, panom raycom należącey, przed zupełnym bractwem na załobę sprawic się powinien będzie. To się y o towarzyszach rozumiec ma. A gdyby ktorey stronie zdało się obciążenie od cechmistrzow, a nie mógł by się w czym rosprawic, wolno będzie appellowac do ich mosciow panow radziec.

Artykuł ósmy. Cechmistrzowie starsi zdaiąc z siebie cechmistrzowstwo rocznym cechmistrzom następującym przy rezidentij cechu zupełnego liczbę uczynic powinni będą z wydatkow, na iaką pewną potrzebę bzactwu ich należacą.

Artykuł dziewiąty. Mistrz, ktory by się taki wynalaz, sprzeciwiający przywileiowi jego krolewskiey mosci, a był by pomocnym młodszemu mistrzowi do pokazowania sztuk, tedy oba za takową winę s pomocnikiem swym od kaźdey sztuki popadac mają pod winą dwa czerwonych złotych do mistrzowskiey skrzynki.

Artykuł dziesiąty. Na kolacji albo iakiej kolwiek schadzce iesliby mistrz mistrza słowem nieuczsciwym obraził, abo mu iaką naganę w czym kolwiek dawał, abo się ręką targnął, ma bydz karan złotych dwa. A gdyby przy skrzynce to się miało stac, ma byc karan poł kamienia wosku, a ku temu siedzeniem niedziel dwie na miescie zwykłym prawa Magdeburgskiego. A gdzieby tluczony abo krwawy raz mistrz od mistrza odniosł, wina według zdania urzędu Minskiego radzieckiego prawna na nim ma bydz wskazana. A iednak za obelgę y zniewagę, y naruszenie przywileia krola jego mosci y artykułow, do prawa nie przystępując, ma dac taler ieden do mistrzowskiej skrzynki. To się y o towarzyszach rozumiec ma, iednak gdyby towarzysz takowy wystempek popełnił przeciw mistrzowi ktoremu, troiaką winą, w tym artykule opisaną, karan byc ma. A gdyby mistrz abo towarzysz potrzebował w sprawie sobie potrzebney cech zakazac,—ma isc do starszego pozwolenie wziac, prosząc o młodszego brata dla oznaymienia zchadzki, od czego ma dac groszy szesc litewskich, a gdzieby mistrz albo towarzysz obcy—dwanascie groszy litewskich do mistrzowskiej skrzynki.

Artykuł iedenasty. Towarzysze przy cechu zgromadzeni mistrzow swych będący, zaden z nich u stołu mistrzowskiego nie ma zasiadac, poki na stole skrzynka stac będzie przed mistrzami, pod winą na każdą z nich osobę groszy dwanascie,

Artykuł dwunasty. Mistrz abo towarzysz, który by nie uszanowawszy naprzod mieysca krola jego mosci, utsciwego zgromadzenia bractwa, odszedł by zagniewany, albo iakim kolwiek sposobem nie opowiedziawszy się, a skrzynka by mistrzowska nie zamkniona była, abo z stołu nie zniesiona, ma zapłacic do mistrzowskiej skrzynki złotych dziesięc.

Artykuł trzynasty. Łaziebnicy y żydzi aptekarze tak y insi ludzie, w przywileiu y w trzecim artykule mianowani, ktorzy by się tym rzemiosłem bawili iawnie, iako y potaiemnie goleniem, stryżeniem, krwiepuszczaniem, chorych leczeniem, lekarstw dawaniem, abo iakim kolwiek sposobem, co by było przeciwko nauce cerulickiej, zeby żadney przeszkody w tym rzemiosle nie czynili w przywileiu krola jego mosci opisaney, pod winą sta czerwonych złotych na krola jego mosć, pięcdziesiąt na urząd rady mieyskiej, dwadziescia pięc na urząd jego mosci pana starosty abo pana swego zwierchnego, pod ktorym by panem takowy mógł byc znaleziony, tylko okrom łazni, iako w inszych miesciech zachowac się ma y powinien będzie, prócz medyków, w przywileiu krola jego mosci pomienionych.

Artykuł czternasty. Mistrz każdy y towarzysz dla powagi y podeyrzania rzemiosła swego y dla tego, ze mądremu y dobremu człowiekowi nie obyczaj samemu się do ludzi zalecac; z ktorej przyczyny, a tak powazney, bez płascza swego przez rynek y ulicę zadną ani do żadney gospody z odpiętymi rękawami, kubkami y z szkatułą, płaszczem nie okrywszy sie, nie powinni wychodzic będą, pod winą do mistrzowskiej skrzynki iednego złotego. Tak też bez czapki swej nie nakrywszy głową na piędź z gospody ani bez płascza swego wychodzic zaden nie powinien będzie, pod winą dwunastu groszy do skrzynki mistrzowskiej.

Artykuł piętnasty. Mistrz, towarzysz abo chłopiec dla iakiego mniemania y podeyrzenia u lekkosci bractwa zupełnego y nauki swej chorego abo człowieka zranionego iakim kolwiek sposobem na ulicy przyimowac abo łapac nie powinni, w czym iako nayostrozniey postępować mają co tylo upodobaniu samego tamtego człowieka ma bydz polecono,

pod winą do skrzynki mistrzowskiej złotych osmi, oprócz tego iesliby w nocy idąc natrafił chorego zranionego, na drodze leżącego.

Artykuł sześćnasty. Syn mistrzowski, który by mistrzem zostawał abo towarzysz, który by corkę mistrzowską abo wdowę pozostałą w stan święty małzenski poyimował, według przywileiu opisanego, wypełniwszy czas swoy u mistrza ktorego kolwiek, do sztuk w przywileiu opisanych przystąpić powinien będzie, a na potym według obyczaiu towarzyskiego examinowany byc ma, a w poł roka colacyą mistrzowską powinien odprawic, od inszych powinności wolen.

Artykuł siedemnasty. Jesliby się mistrzom przytrafił chory z chorobą do leczenia trudną iaką kolwiek bydz moze mianowaną, ma wprzod starzym y inszym collegom powiedziec y okazac y radę od nich wziąć dla lepszego || zdrowia iego, a to dla tego, aby mistrz na sobie złej sławy nie odniósł przez obestania bractwa zupełnego.

Artykuł osiemnasty. Mistrz abo towarzysz, który by chciał swowolnie rzemiosło robic, cechu nie przeprowadziwszy, takiego zwykłym karaniem w przywileiu opisanym wolno karac, wzięwszy pomocy od magistratu. A gdyby się takowy sprzeciwiający przywileiu krola jego mocy wynalesć mógł, tak ten któryby takowego przechowywał abo zastempował tak w domu szlacheckim, zamkowym y duchownym, tedy oba pod takowe karanie podlegac mają według artykułu trzynastego.

Artykuł dziewiętnasty. Mistrz gdy chorego przyimuie y z nim starguie, a ynszy by mu go odiał, albo iaką przeszkodę uczynił, ma bydz karan talarow cztery do skrzynki mistrzowskiej, a do tego ma dac temu, który go pierwszy opatrował po wyleczeniu chorego połowice pieniędzy. Jesli by tez chory chciał dac komu inszemu opatrowac z mistrzow a pierwszemu by nie zapłacił, tedy nie mogą opatrowac niz pierwszemu nagrodzi, pod winą puł kamienia wosku. Co się y o towarzyszach ich rozumiec ma, który by uczynił nad wolę pana swego y bractwa zupełnego.

Artykuł dwudziesty. Towarzysz żaden ani pułtowarzysz nie ma się wazyc bez wiadomości mistrza swego w gospodach potajemnie opatrowac chorych y krwie puszczac, ani zadney rzeczy sprawowac, coby było ku niesławie iego, pod utraceniem rzemiosła. Tak tez towarzysz, gdy by nie był pilen warstату, a po inszych gospodach nocowac by miał, takiego wolno będzie przed czasem odprawic, zapłaciwszy zasługi iego, iednak nie odchodząc od mistrza swego powinien będzie dac od każdego noclegu omieszkanego funtow dwa wosku. Jednak mistrz towarzysza z obiadem ani wieczera czekac nie powinien będzie, gdy bez wiadomości mistrzowskiej zabawiac by się miał. Takze mistrza gdy by był ubezpieczony na towarzysza, będącego w robocie, a ktorego by sobie upuścił, według zdania utsciwego bractwa y ratuiącey strony karan byc ma.

Artykuł dwudziesty pierwszy. Mistrz u mistrza towarzysza abo chłopca iesliby odmowic miał, bez wiadomości pana iego, ma zapłacić do skrzynki mistrzowskiej złotych pięć || a chłopca abo towarzysza przywrocic powinien będzie. Ten towarzysz iuz więcey u żadnego mistrza na tym warstacie nie ma byc trzywany. Chłopiec za wszystkie lata swoje znowu zasługowac powinien będzie, albo gdyby panu swemu nie chciał tych lat dosługowac, tedy za strawę panu swemu za kozdý tydzien złotych cztery nagrodzic powinien będzie, a za naukę, ile się mógł za ten czas nauczyc, ma zapłacić y dosyc uszynic y rzemiosła zrzec, a dalej potym w żadnym warstacie cerulickim y obcem w miescie tym nie ma bydz trzymany.

Artykuł dwudziesty wtóry. Towarzysz każdy, w cechu u mistrza będąc, ma się sprawować według obyczaju rzemiosła tego, pod winą dwóch talarów, a ku temu towarzysz albo chłopiec nie odprawiający od pana swego szkodę jaką panu swemu, aboli też w mieście komu, albo sąsiadowi jakiemu uczyniwszy, zbiegł, takowy gdzieby kolwiek mógł być w mieście y miasteczku w panstwie króla jego mosci bez żadnego sprzeciwienia ma być wydany pod winą.

Artykuł dwudziesty trzeci. Mistrz każdy aby nie śmiał chłopca kiocey przyjmować, ieno na trzy lata. Ten chłopiec ma mieć list albo świadectwo przysięgłych mężów dwóch od urodzenia, a po przyjęciu we cztery niedziele ma być do cechu wpisany. Od wpisania ma dać do skrzynki mistrzowskiej puł złotego, a po temu uczeniu ma dać do skrzynki mistrzowskiej talarów pięć. A na stoł towarzyski przy bytności towarzyszów ieden, a potem u mistrza ma za pułtowarzysza robić puł roka wszakże, to jest na łasce mistrzowskiej.

Artykuł dwudziesty czwarty. Gdzieby też mistrz przyjął chłopca w urodzeniu podeyrzanego, a nie oznajmił braci swojej, takowy ma być karan złotych trzema winy, to też warując, aby żaden mistrz więcej dwóch chłopców nie chował do nauki pod winą szesciu złotych do skrzynki mistrzowskiej. Także każdego dnia niedzielnego mistrz każdy nie czekając kwartału ma dawać grosz ieden do skrzynki mistrzowskiej, towarzysz puł grosza, pułtowarzysz dwa pieniądze do skrzynki towarzyskiej, iesli będzie sprawiona na własne pieniądze || towarzyskie, która jednak ma być zawsze obecna cechu przy skrzynce mistrzowskiej u starszego cechmistrza, a to dla tego którego by z nich pan bog nawiedził chorobą jaką gwałtowną, albo jakim niedostatkiem zdrowia, żeby tymi pieniędzmi był opatrowany.

Artykuł dwudziesty piąty. Gdyby się w rzemiosle tym utściwym cerulickim przydało, żeby który z mistrzów daley rzemiosła swego używać nie chciał, to mu ma być wolno; wszakoż opuściwszy rzemiosło, iesliby chciał, wolności brackich używać ma, iako y niżej pomieniono, kwartału po pięciu groszy do skrzynki dając. Za czym mu wolno będzie samemu, iego żenie y dzieciom wszelakich wolności w bractwie rzemiosła bałwierskiego używać.

Artykuł dwudziesty szosty. Mistrz każdy na każdy kwartał powinien dawać groszy trzy, a towarzysz grosz ieden do skrzynki mistrzowskiej.

Artykuł dwudziesty siódmy. Mistrz żaden nie ma chować towarzysza ani mu robotę dawać temu, który się u mistrza cechowego albo u tego, który z cechem trzyma, nie uczył.

Artykuł dwudziesty osmy. Towarzysz każdy, wędrowny y roboty potrzebujący, list albo świadectwo od wyuczenia od mistrza, u którego się uczył, zachowania swego ma mieć od pewnego cechu. A to dla tego, iż się siła łotrow pokazuje y nayduie, między ktoremi zbiegow nie uczciwie u mistrzów zachowawszy, albo co wiedzieć iako się rzemiosła wyuczywszy y u kogo. A gdyby taki był podeyrzany y nieporządnie ani w cechu żadnym wyuczonym, którego doswiadczywszy, iesliby był przeskodą towarzyszom, || porządnie wyuczonym, takiemu będzie wolno naczynie s tłumokiem do stołu towarzyskiego zabrać, co ma być jednak za wiadomością mistrzowską y panów radzić.

Artykuł dwudziesty dziewiąty. Mistrz każdy towarzyszowi wędrownemu bez żadney obmowy gospody y chleba u siebie broń nie ma na dwie niedziele dla wytchnienia zdrowia iego, pod winą dwu

funtow wosku; jednak każdy towarzysysz, według obyczaiu i porządku zachowania starożytnego rzemiosła cerulickiego, dla wytchnienia swego gospody potrzebuiący, ma isc y powinien będzie do cechmistrza starszego, prosząc o pozwolenie y otrzymanie gospody, który cechmistrz z władzy swoiey cechmistrzowskiey ma dac testimonium, na kartce wpisane, do którego mistrza na ten czas kolej przypadac ma, który mistrz za przyniesieniem cydułki abo kartki przez wędrownego towarzysza gospodę onemu u siebie pozwolic ma, pod winą groszy dwunastu.

Artykuł trzydziesty. Towarzysz dawny, w robocie będący, wędrownego powinności swey powinien będzie uczestowac według obyczaiu rzemiosła.

Artykuł trzydziesty pierwszy. Towarzysz gdyby robotę przyjął, za pozwoleniem obu stron czasu służby nie zamierzając to na wolej mistrzowskiey y onego zostacie. Jednak gdyby mistrzowi towarzysz nie był potrzebny, aboli też towarzyszowi nie miało by się podobac, ma służbę ieden drugiemu god dwiema niedzielmi wypowiedziec, pod winą złotych dwu do mistrzowskiey skrzynki, a przy wypowiedaniu służby ma dac towarzysz groszy osm litewskich mistrzowi swemi. Toż się y o mistrzu ma rozumiec. Ktoremu towarzyszowi w robocie będącemu od własney iego ręki, co || swą ręką zarobic moze, okrom chłopiat, ktorey ku pomocy mistrzowskiey należy czwartý grosz od mistrza dochodzic ma, a od kopy groszy szesć, a od pierwszego opatrzenia chorego połowice. A gdyby towarzysz od warstatu był uproszony do gospody y po robocie iakiey kolwiek okrom patienta trzeci grosz za pracą swoią powinien miec będzie od mistrza swego. Pułtowarzszowi zaś mistrz, u którego na ten czas w robocie, powinien będzie w każdy tydzień groszy szesć onemu dawac, okrom iesliby o tym chory co nad to condonował, to iego szczęściu uznano bydz ma.

Artykuł trzydziesty wtóry. Te wszystkie pożytki y szkody z medycyny pochodzące y artykuły spisane bez naruszenia sumnienia swego, to uczstiwie bractwo y wszyscy mistrzowie y towarzysze ich, w mieście Minskim mieszkaiący, zachowywac y według tych artykułow sprawowac się powinni będą.

To tedy zwysz opisanie y artykuły wszystkie przed nami czytane y u pospolitosci examinowane, iako też y owie, ktoreby na potym z wiadomością naszą pomienione bractwo abo cech cerulicki Minski ku lepszemu porządkowi y ozdobie y pożytkowi miastu y rzemiosłu swemu skąd y nąd nabył y między sobą postanowił, my wszystka rada pomienionego miasta Minskiego władzą y zwierzchnością urzędu naszego iednostaynie pozwalamy y potwierdzamy, chcąc, aby wiecznymi czasy między niemi w rzemiosle ich zachowane były, nie dereguiąc nic prawu y przywileiowi miasta Minskiego nadanym, co wszystko u iego krolewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, confirmowac mają. A dla lepszey wiary temu wszystkiemu y iawniejszego swiadectwa pieczęć naszą mieską radziecką z podpisem || ręki pisarskiey przykładamy.

Data w przereczonym mieście Minskim, miesiąca february trzeciego dnia, roku tysiąc szesćset trzydziestego piątego. Locus sigilli. Iwan Jakimowicz, pisarz mieyski Minski,

My tedy, Władysław czwarty, krol, łaskawie się do proźby takowej skłoniwszy, zwysz rzeczony artykuły cechowe we wszystkim mocą y powagą naszą krolewską, in quantum juris est, zmacniamy y ztwierdzamy, z tym dokładem, aby żaden w mieście naszym Minskim w iurisdice mieyskiey y w inszych roznych iurisdicach y domach ich tego rzemiosła ce-

rulickiego zażywać, robic, miednice wywieszac, nie smiał ani się wazył, nie będąc w ich cechach tak pod czas trybunału, iako z ynnych zjazdów wszelakich. A iesli by się który taki w mieście naszym Minskim w ktorej kolwiek iurisdicji pokazał oprócz doktorów promote persone, takowego koczego pozwalamy y dajemy moc urzędowi mieyskiemu grodzkiemu staroscinemu, pod którym się taki pokaże, grabic, naczynie y warstat zabierac, samego do więzienia dac.

Mistrzów samych w mieście naszym Minskim ma byc w liczbie siedm, a nie więcej.

A wstępując do cechu każdy mistrz sztuki wedle rzemiosła ich robic y wystawic powinien będzie w cechach przed mistrzami pokazac.

Ciz cyrulicy miasta naszego Minska będą wolni cechu swego cerulickiego do inszych miasteczek udzielac, s tym dokładem, aby ci, ktorych będą przyimowac, nauki swey wiadomi byli y cechowi dosyc czynili, zaczym by wyzwalać w tym cechach chłopiat mogli.

Na ostatek dom ich cechowy, w ktorym skrzynka s przywilejami chowana będzie, uwalniamy od stania wszelakich gosci y żołnierzow tak pod czas trybunału iako y wszelakich zjazdów.

Na co się dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnac rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia dwudziestego siódmego miesiąca lutego, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego piatego. Panowania naszego Polskiego II, Szwedzkiego III roku.

Vladislaus, rex.

Marcyn Tryzna, referendarz y pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 97.

1636 г. красавіка 17. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 582—583 адв.

Confirmatio cechu krawcow Mińskich.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec będzie należało.

Pokładany był przed nami przywilej pergaminowy, z podpisem ręki świętey pamięci krola jego mosci pana oycy naszego y pod pieczęcią większa cancelarij Wielkiego Xięstwa Litewskiego, pod datą w Warszawie dnia dwudziestego miesiąca nouembra, roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtorego, ktorym iego krolewska mosc, świętey pamięci pan oyciec nasz cech bractwa krawieckiego w mieście naszym Minskim nadac y artykuły temu cechowi do magistratu Minskiego, autentice na osobliwym pergaminie opisane, de data dnia dziesiątego miesiąca grudnia roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pierwszego s podpisom rąk niegdy urodzonych Hrehorego Terleckiego, podstolego Pinskiego, woity Minskiego y Sebestyana Matysowicza pisarza przysięgłego mieyskiego y z dwiema pieczęciami zawieszistymi, woytowską y mieyscką, wydane, z przydaniem niektorých artykułow stwierdzic raczył.

I doniesiona nam iest prozba od sławetnych Alexandra Baydara na ten czas cechmistrza y Jana Szaforonkę, swym y wszytkiej braci starszych młodszych tego cechu imieniem, abysmy takowy przywiley y artykuły pomienionemu cechowi służące, w liscie mianowanym urzędu mieyskiego Minskiego wyrazone, powagą naszą krolewską stwierdzili.

My do takowey prozby, imieniem starszych y młodszych braci cechu krawieckiego Minskiego do nas wniesioney, łaskawie się skłoniwszy, wzwyż pomieniony przywiley z wszytkimi punctami, artykułami y conditionami w nim y w liscie urzędu mieyskiego opisanemi y wyrażonemi, mocą y powagą naszą krolewską (in quantum iuri communi non repugnant) stwierdzamy y zmacniamy, z tym nadaniem nowych artykułow.

Ze im wolno mieć tandete swoją znamie y wszelaką robotę, rzemiosłu krawieckiemu należące, krom żadney przeszkody przedawac, na którą tandetę urząd mieyski prawa Maydeburskiego mieysce im || ukazac ma.

A insi tak mieszcianie nasi, iako tez duchowni y szlacheccy, ktorzy w cechu nie będą, na tę tandetę towarow swoich wynosic przedawac, lubo tez osobliwey tandety mieć nie mają, pod utraceniem swych towarow.

Wolno tez będzie starszym y młodszym braci tego cechu cztery razy na każdy rok kanony sycenia, miodu bez wszelakiego zatrudnienia y płacenia ciężarow mieć, to iest ieden na wielkanoc, drugi na boże ciało święta rzymskiego, trzeci na narodzenie naswiętszey panny, a czwarty na boże narodzenie swiat ruskich, od ktorych miodow połowicę wosku do kosciola farskiego Minskiego, a połowicę do cerkwie założenia świętego ducha, w unij z kosciółem świętym rzymskim będącey, przy ktorey zakonnicy świętego Bazylego unitowie mieszkaia, dawac powinni będą. Ktore takowe canony nie dłuzej, ieno przez niedziel dwie każdy z nich trwac y odprawowac mają.

Item dom, na chowanie skrzynki cechowey y dla zchadzki ich zdawna nabyty, który temze przywileiem świętey pamięci krola jego mosci pana oycy naszego od stawania gosci y inszych ciężarow uwolniony iest, niniejszym nadaniem od stawania tez w nim żołnierskiego, brania, wyciągania stacyey y wszytkich in genere ciężarow żołnierskich wolnym czyniemy.

Item tych, ktorzy cechu nie mają, to iest pasamannikow, czapecznikow, męskie y białogłowskie suktenne y bławatne robiących, w pomienionym miescie Minskim będących, do tego cechu przyłączamy.

Co wszytko im na potomne czasy, ile prawu pospolitemu nie derogue, nadaiac y stwierdzaiac, chcemy mieć aby w używaniu takowych punctow y artykułow tak od świętey pamięci krola jego mosci pana oycy naszego nadanych, iako tez od nas z przyczynieniem onych per praesentes || confirmowanych wcale zachowani byli y ni od kogo przeszkody y przenagabania nie mieli, dla łaski naszej.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaiismy.

Dan w Wilnie, dnia piętnastego miesiaca kwietnia, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego szostego. Ponowania naszego Polskiego y Szwedzkiego czwartego roku.

Vladislaus rex.

Marcyan Tryzna, referendarius,
pisarz W-o X-a L-o.

№ 98.

1636 г., красавіка 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111 л. 595 адв.—600.

Cech rzemiosła garczarskiego, mularskiego y ciesieleckiego w mieście Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym, komu to wiedzieć należy, wszem wobec y każdemu zosobna, ninieyszym y na potem będącym.

Supplikowali nam poddani nasi mieszczanie garczarze, mularze y ciesle miasta naszego Minsku, na imie Jan Jakubowicz Kadziliz, Jesko Wołyncewicz, Iwan Michałowicz, Demian Michałowicz, Olfier Radzkiewicz imieniem wszystkich braci tych rzemiosł garczarskiego, mularskiego y ciesielskiego, w mieście Minskim mieszkających, prosząc nas, abysmy tem trzem rzemiosłom cech bractwo y wszelaki porządek należący tak iako y w inszych mieściech naszych, osobliwie w mieście naszym stołecznem Wileńskim, nadali y listem naszym to stwierdzili.

W czym my widząc prozbę ich bydz słuszną, chcąc tez ku sławie miastu temu naszemu Minskiemu, niemniey iako y w inszych miastach naszych uprzywileiowanych, porządek dobry y pożytek tym trzem rzemiosłom należący miec, z łaski naszej artikuly pewne, niżej opisane, im nādaiemy, cech tym rzemiosłom ustawiamy y tem listem przywileiem naszym na wszystkie potomne czasy utwierdzamy, a mianowicie takowy zwyczaj y porządek tych trzech rzemiosł garczarskiego, mularskiego y ciesielskiego miec chcemy.

Art y k u ł I. Naprzod o wybieraniu starszych w cechu garczarskim, mularskim y ciesielskim. Mistrzowie tych trzech rzemiosł gdy się porządnie wszyscy z sobą obesławszy y namowiwszy, czas pewny naznaczywszy obierac zachcą, powinni będą, zszedszy się na mieysce pewne, dwu osob rzemiosła garczarskiego, dwu mularskiego a dwu ciesielskiego, ażeby z tych rzemiosła każdego ieden rzymskiego, || a drugi greckiego nabożenstwa, obrac maia. Ktore szesc osob porządku wszelakiego, iako starsi w tych rzemiosłach, postrzegac, rządzić, sprawiedliwosc miedzy drugimi w sprawach rzemiosła swego czynic y klucze od skrzynki u siebie przez cały rok miec maia. Po roku ci starsi maia dac liczbę przed innymi mistrzami ze wszystkiego, tak z przychodu, iako y roschodu z skrzynki cechowej przez cały rok, a potem takowym że sposobem i inszych starszych obierac maia.

II. Iesli by ktory z cudzoziemcow tak z polakow, wlochow, niemcow, iako też z narodu tego panstwa Wielkiego Xięstwa Litewskiego chciał w rzemiosle garczarskim, mularskim abo ciesielskim mistrzem zostac, tedy żadnemu mistrzowi tamecznemu nie ma przeskadzac, ani mistrzowac, azby przyiał wprzod cech y bractwo z mistrzami Minskimi. A iesli by ktory bez wiadomosci starszych mistrzow tych cechow w dobrach xieżęcych, panskich, szlacheckich y duchownych, gdzie kolwiek przy mieście Minskim przemieszkiwaiący, rzemiosłem się garczarskim, mularskim, ciesielskim ku ublizeniu prawa y artykułow, w tym przywileiu opisanych, bawic y robic ważył się, takowemn żaden z mieszczan Minskich, gdziez kolwiek mieszkaiący niakiey roboty sobie robic dawac nie ma, czego urząd mieyski Minski postrzegac powinien będzie, y gdy mieszczanin takowego do ro-

bot swych domowych iakich kolwiek z tych by rzemiosł brał y używał, takowy od urzędu mieyskiego Minskego według uznania urzędowego karan byc ma.

III. A co się dotycze furmanow, ktorzy osobliwie z Łohoyska, z miasteczek, ze wsi, abo z kąd inąd do miasta naszego Minska z garcami przyjezdźali, aby ich w rynku okrom jarmarku nie przedawali, ale żeby się nimi w goscinnym domu albo tam, gdzie im tego rzemiosła cechmistrzowie ukaza, stawszy, tylko przez ieden dzien w rok, na dziesiąty piątek, a nie więcej przedawali, a czego || by sami przez ten czas nie rozprzedali, aby one garce nie kramnikom, a nikomu na przekupowanie, a zwłaszcza tym, ktorzy się tym bawią, ale garczarowi za słusne pieniądze, a iesli by temu sprzeciwiały, tedy ich grabic maia z urzędem wszelakim.

IV. Urząd mieyski tak woyt iako y burmistrzowie żadnych wymysłów do brania garców nie maia wynaydowac, ale y owszem pomocni bydz maia w tym, w czym ich pomocy żadać będą.

V. Młodszy mistrzowie, także towarzysze y uczniowie powinni będą dawac bez frasunku na każdy rok po groszy osm do skrzynki, a kto by z towarzyszow y uczniow nie chciał suchych dniow oddawac, takowe z myta ma zapłacic. A iesliby mistrz tego nie chciał uczynic, ma bydz karany dwoma funty wosku.

VI. Kotorzy towarzysz rzemiosła tak garczarskiego, mularskiego y ciesielskiego mistrzem zostac chciał, powinien się będzie opowiadac starszym mistrzom przed dwunastą niedziel, w tem czasie ma bydz prawo mieyskie przyjęte, zatem ma isc do gospody towarzyskiej y tam, przeprosiwszy wszystkich, ma im dac do skrzynki towarzyszow garczarskiego szesc groszy, a mularskiego y ciesielskiego groszy trzydziestcie y podziękowac im za towarzystwo, potym ma sobie robote nalesc, na ktorey sztukę swą pokazac będzie powinien, ktorą gdy znajdzie, powinien będzie przysc do mistrzow starszych z uczciwemi ludzmi oznaymuiąc, iż ma robote, prosząc aby mu pozwolili i aby mu sztuki opowiedzieli, ktore by miał robic y wystawic, a mistrzowie powinni będą opowiedziec mu sztuki.

VII. Towarzysz ktory się murowac będzie uczył, ten ma sztukę pokazac: naprzod rysowac sklep krzyżowy, iaki mu starsi pokażą mistrzowie, potem sklep zaskleplic wedle mieysca y miary iaki mu się trafi tak krzyżowy, iako y walny, abo kasowy, || tym obyczaiem, iż naprzod ma swoymi rękami buksztelle robic według onego mieysca, gdzie sklep ma sklepic y będzie powinien dac znac mistrzom starszym, gdy będzie robił, aby tego doyrzeli, iesli wedle miary y potrzeby urobione będą. Także gdy stolec podle buksztelle będzie robił, tedy y tam mistrzowie starsi bydz maia, aby tez oglądali własnosc miary iego. A gdy iuż one buksztelle na stolcu postawi, tam mistrzowie powini będą probowac, iesli one buksztelle będą wedle własney miary y pod sznur stali, iako rzecz iest zwykła y powinna. A ten sklep powinien będzie sklepic sam swemi rękami y szalowanie sam przyprawiac ma. Powinni będą mu mistrzowie pozwolic wedle uznania swego y potrzeby do onego sklepienia towarzyszow, wszakoz nie pierwszych miedzy wszystkimi towarzyszami, ale takich co by się nań nie spuszczał, ale sam pilnując każdego doyrzał. A gdy iuż zasklepi y opuści ten sklep, starsi mistrzowie powinni będą oglądac, iesli on sklep statecznie będzie zasklepiony y iesli cyrkiel dotknie cegły za każda desczką, tak aby żaden strub w onym sklepie nie był. Za drugą część sztuki powinien będzie zaskleplic frambugę na pięć łokci, nie przyciskaiąc żadney cegły cegłą, ktora nie ma cyrkla miec, iedno czwierć. Komin cwilichowy na jzbie w kącie, gdzie mu mistrzowie naznaczą, wymurowac ma.

VIII. A który chce mistrzem zostac rzemiosła garczarskiego, tedy ma u mistrza rok cały statecznie robic, a do skrzynki brackiey opowiednego groszy trzy dac ma, a k temu sztuki rzemiosła swego przed mistrzami wszystkimi ma pokazac, to jest aby garniec na trzy piędzi abo na dłoń y dzban takowymże obyczaiem, doynice w korzec, rynkę we cwierć, mise w czwerc urobił.

Także ciesielskiego rzemiosła któryby chciał mistrzem zostac, tymże obyczaiem postempowac y sztuki || tymże kształtem y sposobem robic ma. Naprzod wiazanie dla dachowki tako nayliepiey y nacudniey według przystoyney miary robic, także wschod iaki mu starsi naznaczą z cudną proporcją y rostrum z zamszowaniem. I ma to robic wszystko z taką pilnością, iakoby kazda sztuka stanęła na swym mieyscu według własney miary, którą mu mistrzowie dadzą. Czegom potem mistrzowie będą powinni degiadać. A iesli by temu wszystkiemu dosyc nie uczynili, nie mają bydz przyięci za mistrzów, azby wszystkich mistrzow uiednął. A gdy iuż sztuki pokaze, powinien będzie na wszystkie mistrze kolatią według zwyczaiu y powinności sprawic. To uczyniwszy tak mularskiego, garczarskiego y ciesielskiego rzemiosła towarzysz, który mistrzem zostawac ma, powinien będzie dac do skrzynki brackiey kop dziesięć.

IX. Syn mistrzowski powinien się uczyć u inszego mistrza, a wyuczywszy się ma towarzyski obyczay odprawic y także sztuki czynic, gdy mistrzem zachce bydz, iako y drugi y ten tez który poymie corkę mistrzowską.

X. Gdy by się trafiło, iz by z cudzoziemcow — polakow, wlochow y niemcow przywędrował towarzysz a szycił by się uczeniem oyca, powinien tu się znowu uczyć u mistrza, ktorego mu starsi mistrzowie dadzą, a gdy się wyuczy, powinien uczynic towarzyskie obyczaje, potem gdy mistrzem będzie chciał zostac, powinien sztuki odprawic y postempowac, iako y drugie.

XI. Towarzysz iaki kolwiek, który by mistrzowską robotę robic chciał, wprzod niżli mistrzem zostanie y sztuki uczyni, takowy każdy winien będzie || odłożyć winy do skrynki złotych polskich dwadziescia.

XII. Towarzysz mularski, któryby w post począł u mistrza robic, takowy nie ma odchodzic od mistrza az do świętego Marcina, krom dozwolenia iego, tak do inszego mistrza, iako y na swoy zarobek, a iesliby swowolnie odszedł, on mistrz, u ktorego począł robic, ma opowiedziec starszym mistrzom; a mistrz starszy ma go wziąć z roboty y do więzienia tego urzędu, pod którym go weźmie. Czego mu urząd dopomagac będzie powinien. I w więzieniu ma bydz az do rosprawy z onym mistrzem przed starszym mistrzem. Za którą winę będzie powinien odłożyć dwa wachlony swego zarobku do mistrzowskiey skrzynki.

XIII. Towarzysze tych rzemiosł u żadnego partacza nie mają robic bez dozwolenia starszych mistrzow, także chłopca na stronę odmawiac od mistrza, ani z nim co gdzież kolwiek robic, pod winą kamienia wosku; y takiemu żaden z mistrzow nie ma dac foldrunku, pod winą mistrzowską, az się wprzod sprawi wszystkim mistrzom,

XIV. Towarzysze tak garczarskiego, mularskiego, iako y ciesielskiego rzemiosła mają miec gospodę swoię za dozwoleniem starszych mistrzow, który się tam mają zchodzic we cztery niedziele, abo kiedy mistrzowie roskazą, ku odprawowaniu swych spraw y cwiczenia porządkow. I u nich w tey gospodzie mają bywac dwa mistrzowie dla lepszey y pędzsey sprawiedliwości y dla uczciwosci. Przeto mają dac znac do mistrzow starszych gdy schadzkie swoje mają miec. A iesli by z obu stron miała się

krzywda przy sprawie towarzyskiej, tedy wolno będzie brac przed wszystkie mistrze; także iesliby ieszcze y u mistrzow krzywdę bydz widział, wolno mu będzie przed urząd mieyski brac.

XV. Chłopiec, który chce się uczyć || rzemiosła garczarskiego, w lat szesciu ma służyć y uczyć lat szesc y w dziesięciu też, a młodzieniec dorosły y dowcipny lat cztery. Wkupnego ma dac chłopiec do skrzynki groszy trzy litewskich. A gdy się wyuczy, mistrz iego ma oznaymic braciey mistrzom wszystkim, że mu za naukę dosic uczynił, a ten chłopiec ma dac wypisnego groszy dwanasie litewskich y ma u tegoż mistrza po wyuczeniu rok cały robic, a mistrz ma mu płacic wedla roboty, a gdyby nie chciał robic, takowy nie ma miec u żadnego mistrza roboty aż temu dosyc uczyni.

XVI. A gdzieby chłopiec, dawszy wkupne, a nie douczywszy się tego rzemiosła, uciekł lub do inszego mistrza, lub do miasta inszego y chciał by tam za towarzysza robic, tedy mają po niego list cechowy poslac, aby tam nie miał mieysca, ale się wrocil, a gdy mistrz pozwoli, wolno mu.

XVII. Towarzysz, który by przywędrował do miasta Minska z tych rzemiosł garczarskiego, mularskiego, ciesielskiego, takowy do gospody towarzyskiej przysc ma, a nie gdzie indziej, a ztąd ma poslac po starsze towarzysze rzemiosła swego y mają mu upatrzyc u mistrza ktorego robotę, a potem się mają znijsc do gospody we dwie niedziele dla onego towarzysza, który im będzie powinien o sobie sprawę dac y list od urodzenia y wyuczenia pokazac. Przetoz o sobie który by przystoyney sprawy dac nie umiał, taki więcey nie ma miec roboty, a który by mistrz takiego dłużey chował, ma przepadac w winę kamień wosku nieodpuszczoney.

XVIII. Mistrz aby żaden niewpisanych nad renkoiestwem godnym nie uczył do czterech niedziel pod winą kamienia wosku. A gdy chłopcy rzemiosła mularskiego y ciesielskiego wynidą, mistrz iego, iesli mu dosyc stało od wyuczenia iego, ma mu wyznac czas y lata przed mistrzami, wszakoż on uczen ma robic || u mistrza niedziel dwanasie az by sobie zarobił obyczaj towarzyski, który potym powinien uczynic. Przetoz mu mistrz ma płacic według ręki iego, a drugi mistrz nie ma mu podwyższac myta, az temu o obyczaiu towarzyskiem dosic uczyni, pod winą kamienia wosku. A iesliby on uczen odszedł od mistrza po dwunastu niedziel, nie uczyniwszy obyczaiu towarzyskiego y wędrował by na stronę, nie ma miec u żadnego mistrza roboty pod winą az by odłożył za każdy tydzien groszy dwanasie do skrzynki mistrzowskiej y obyczaj uczynił.

XIX. Mistrz któryby się nieuczsciwie sprawował w cechu zagaionym y powstał na brata słowy nieuczsciwyimi, taki ma położyc trzy funty wosku y na ratusz isc pod posłuszenstwem, a gdyby nie chciał tego uczynic, takiemu mają zapowiedac y z czeladzią robotę az się cechowi sprawi.

XX. Mistrz który by się ważył przerzywac wota, nie wzięwszy pozwolenia ani by powstał przed starszym, takowego mają karac funtem wosku tylko, ile kroc tego uczyni.

XXI. Mistrz nie ma chowac towarzysza pokrywaiącego, ktoremu by robotę mistrzowską spuszczal, gdy są inszy mistrzowie, którzyby taką robotę robili, pod winą dwuch kamieni wosku.

XXII. Mistrz żaden także y towarzysz nie ma się uciekac w sprawach swych do urzędu swego, pod którym mieszka, ale ma bydz posłuszen cechowi, wszakze w inszych sprawach, cechowi nie należących, wolno przed urzędem sprawowac y do urzędu uciekac się.

XXIII. Mistrz mularskiego y ciesielskiego rzemiosła, nie ma iedno dwu uczniow miec, a każdy uczen musi trwac u swego mistrza cztery

lata, a gdy będzie przychodzić czas odprawowania ucznia, ma mistrz || mu wiernie ukazać obyczaj y sposób rzemiosła swego.

XXIV. Mistrz tych trzech rzemiosł nie ma przyjmować tylko dwie roboty głównych, a skoro by ich dokonywał, tedy ma przyjąć robotę trzecią, a jeśli by się wazył więcej, a drugiemu by nie spuścił, który roboty nie ma, ma być karany dwiema funtami wosku.

XXV. Zchadzka albo zgromadzenie tych rzemiosł ma być w dwie niedzieli pod winą funta wosku, a to dla tego, aby między sobą wybadali iako by się kto uczciwie sprawował, albo jeśli który komu szkody nie uczynił. Nadto jeśli rozkazanie będzie o pilną potrzebę naszą, albo radzie miasta Minskiego a byłiby mistrzowie od starszych mistrzów obeszani na zchadzki, tedy wszyscy powinni na naznaczoną godzinę do gospody przysc, a jeśli by kto upornie o to nie dbał a tej godziny omieszkał, taki ma dać winy groszy cztery do skrzynki bez żadnego odpuszczenia.

XXVI. Towarzysze przy robocie mają być posłuszni mistrzowi, pilnując roboty, także mają się warować od słów y szkód pod winą trzech funtów wosku, a któryby słów sprośnych przy robocie zażył, a nie wytrzymał do wieczora, takowym za cały dzień zapłata ma być wytracona.

XXVII. Jeśli by który w ciężką chorobą z bractwa albo w ubóstwo wpadł, taki słusznym wspomóżeniem jałmużny z skrzynki brackiej ma być opatrzon, wszakże tym obyczajem, aby dwu mężów wiary godnych postawił, którzyby ręczyli za niego, iż skoroby ozdrowiał, a pieniędzy nabył, tedy co mu na || wspomóżenie dano do skrzynki wrócić ma. A jeśli by, czego boże wchwoy, w tej chorobie albo ubóstwie umarł, tedy to co wyłożono ma być odpuszczono y rękojmy wolni być mają.

XXVIII. A żona mistrza garczarskiego rzemiosła gdy wdową zostanie, tedy ona wdową będąc ma się tym rzemiosłem żywić, onego używać y nim włązać do roku jednego y sześciu niedziel, a wszakże cechowi ma być posłuszna do tego czasu, a gdzieby poszła za innego męża, innego rzemiosła za niedziel trzy, sześć albo więcej, tedy za razem od tego czasu ma dać pokój temu rzemiosłu.

XXIX. A na każdy rok s tych cechów garczarskiego i mularskiego mają do kościoła farskiego świece iedne, a do cerkwi soborney uniackiej drugą, w której ma być bezmen wosku, dawac, do tego w dzień bożego ciała processią przykładem innych cechów odprawic.

XXX. A jeśli by rzemiosła tego garczarskiego towarzyszów był niedostatek, tedy ieden drugiemu powinien użyczać. A jeśli by było czeladzi dostatek, tedy wolno każdemu mistrzowi mieć po czeladniku. Gdyby też który kolwiek brat cechowy z dopuszczenia bożego chorobą był złożony, tedy takowemu powinni starsi bracia iako najlepszego towarzysza obmyslic.

XXXI. W tem też cechowym domu, w którym przywileja nasze będą, aby w nim żaden tak z deputatów, iako y żołnierzów, gospody nie miał mieć chcemy.

Na co dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Wilnie, dnia dwudziestego pierwszego (21) miesiąca kwietnia, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego || szóstego (1636). Panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego IV roku.

Vladislaus, rex.

Kazimierz Leo Sapieha, pisarz
Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 99.

1636 г., верасня 5. Вільня

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 723 адв. 725.

Confirmatia fundacij panien zakonnych reguły swiętego Bazylego przez urodzoną Wiażewiczową, pisarzową ziemską Minską, w mieście Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym, komu to wiedziec należy, wszem wobec y koźdemu zosobna teraz y na potem będącem.

Z naszej nieodmienney ku pobożnym uczynkom intentiey, chętnie radzi widziemy takie okazy, które się kolwiek do pomnożenia chwały bożey podaia, na które to rozmnożenie y rozszerzenie chwały imienia pańskiego widząc to, iż wiele należy wcale zachowane pobożne fundacie y nadania od ludzi, wiarę swięta catholicą wyznawaiących. Przeto, gdy urodzona Maryna Jacyniczowna pozostała niegdy urodzonego Mikołaja Wiażewicza, pisarza ziemskiego Minskiego, || małżonka, klasztor panien zakonnych reguły swiętego Bazylego reliey greckiey, w iedności z kościołem rzymskim katolickim będących, placow od mieszczan y obywatelow tamecznych Minskich klasztorowi, który nowofundowany bydz ma, przyległych nabywszy przy cerkwi Minskiej założenia przenaswieszey troyce na placach, do teyże cerkwi należących (które wielebny w bodże oyciec Joseph Wielamin Rutski, metropolita Kijowski y wszytkiey Rusi, wspoł z capitulą tameyszą Minską listem swym de data, w Minsku, roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego miesiąca octobra dwudziestego szostego dnia nadał y u xiąg głównych trybunału Wilenskiego w roku teraznieyszim tyśac sześćset trzydziestym szostym dnia dwudziestego osmego miesiąca jula dostatecznie ograniczenie ich specificowawszy przyznał), fundowac y budowac umysliła y abysmy na te pobożne przedsięwzięcie pozwolili y tę fundatią pomienioney urodzoney Maryny Jacyniczowny, iako też y nadanie placow od wielebnego w bogu oycy metropolity powagą naszą kroiewską stwierdżili, prozbę swą do nas wnosila.

Tedy my, abysię ni w czym powinności naszej y słusności rzeczy tey pobożney nie deregowało, chętnie do tego wolą naszą przykłoniwszy na tę fundatią pomienionego klasztoru panien zakonnych Bazylego, który urodzona Maryna Jacyniczowna || Wiażewiczowa, pisarzowa ziemska Minska, za błogosławienstwem wielebnego w bogu oycy metropolity, iako pasterza zwierzchnego reliey greckiey, założyc y budowac umysliła, ninieyszem listem naszym pozwalamy, onę ztwierdzamy y umacniamy wiecznymi czasy y te place iuz od wielebnego oycą metropolity nadane, iako y które by u mieszczan y obywatelow tamecznych Minskich temu klasztorowi panienskiemu przyległe urodzona pisarzowa ziemska Minską, lubo też same panny zakonne nabyły do tego klasztoru panien zakonnych swiętego Bazylego, w Minsku będących, incorporuiemy, od jurisdicij swieckiey, zamkowej y mieyskiej Minskiey y inszych wszelakich urzędow one wyimuiemy. A w samey tylko klasztorney duchowney jurisdictey panien zakonnych władzy ich y wolności poddaiemy y przyłączamy. Też od wszelakich podatkow, ciężarow y powinności mieyskich, contribucij prywatnych y publicznych iakim kolwiek sposobem rzeczonych wolne czyniemy wiecznymi czasy. Który to klasztor panien zakonu swiętego Bazylego bydz ma

pod władzą y posłuszeństwem wielebnego w bogu oycy metropolity terazniejszego y successorow iego w iędnosci świętey z kosciołem rzymskim catholicim będących na wszystkie potomne czasy.

Na || co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia piątego miesiąca wrzesnia, roku panskiego tysiąc sześćset trzydziestego szostego. Panowania krolewstw naszych Polskiego IV, a Szwedzkiego V roku.

Vladislaus, rex.

Marcian Tryzna referendarz, pisarz
W-o X-a L-o.

№ 100.

1638 z., красавіка 21. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 113, л. 143.

N a d a n i e t a r g o w m i a s t u M i n s k i e m u.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Miasto nasze Minsk nie mając iako od niasniejszych antecessorow naszych tak y od nas samych nadania targow, ktore się teraz od nie-małego czasu w tym miescie z samego tylko zwyczaiu odprawiają, wno-siło do nas prozbę swą przez niektorych panow rad y urzędnikow dworu naszego, abyśmy te targi, ktore dwa razy w każdy tydzien, to jest ieden we szrodę, a drugi w piątek, ku ozdobie y pomnozeniu dostatkow iego, a wygodzie obywatelow tamecznych bywaia, z łaski naszej utwierdzili y przy nich wiecznie zachowali.

Do ktorey pomienionego miasta naszego Minska prozby łaskawle się skłoniwszy y przy tymze dawnym w odprawowaniu targow zwyczaiu iako słusznym wcale ie zachowuiemy y niniejszym listem naszym wiecznymi czasy utwierdzamy y zmacniamy, pozwalając ludziom jakiey kolwiek płci, stanu, conditiei do pomienionego miasta naszego Minska ze wszelakimi towarami na czas wzwyż targom naznaczony przyiezzac y wszelakie ku-pectwa y handle odprawowac.

A ze się wiele takich pod te czasy naydowało, ktorzy okrywaiąc się protectią roznych panow, pod te targowe podlegac ku uymie zamkowej jurisdicției pożytkow zbraniali się, przetoz każdy takowy odtąd rozne prowadzący swoje do przedania rzeczy zwyczajne targowe, ktore się w bramach mieyskich ma wybierać żadnym nie wyłamuiąc się praetextem pod straceniem towarow y rzeczy swoich, na sprzedaz prowadzących, do zamku dawac powinien będzie.

Toz się ma rozumiec y o dawnym zwyczaiu o sprawowanych w tym miescie Minskim iarmarkach.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie dnia dwudziestego pierwszego miesiąca kwietnia, roku panskiego tysiąc sześćset trzydziestego osmego. Panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego VI-o roku.

Vladislaus, rex.

Marcyan Tryzna, referendarz y pisarz
Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 101.

1641 г., сакавіка 23. Варшава.

Літ. Мэтр., Кн. Зап. № 113, л. 643 адв.

Confirmatia Marcinowi Bołondzieiewiczowi y żenie iego na puł placa w Minsku.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem.

Pokładany był przed nami list urodzonego Krzysztopha Zawiszy, pisarza Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosty naszego Minskiego de data w Minsku, dnia siódmego miesiąca lipca, roku tysiąc szescset czterdziestego, którym tym listem pomieniony urodzony Krzysztof Zawisza, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego, utsciwemu Marcinowi Bołondzieiewiczowi y żenie iego Marinie Jachimowiczownie pewne puł placa puste od Łazara Malkowicza, żyda Minskiego, idąc do zamku ku mostowi z iedney a wedle drugiey puł placa żyda Illi Jozefowicza od Jędrzeia szewca—z drugiey strony, w miescie naszym Minskim leżący, dał y na nim się budować onemu y z pełnieniem powinności, iako y inny do jurysdictiey zamkowej należący, pozwolił. Y proszono nas tegoż utsciwego Marcina Bołondzieiewicza y małżonki iego imieniem, abysmy ten list przerzeczonego urodzonego Zawiszy, pisarza W-o X-a Lit-o, powagą naszą krolewską stwierdzili y zmocnili.

Jakoż widząc byc słuszny on we wszystkich punktach, clausułach y condicyach, tak iako by tu słowo w słowo był inserowany, władzą naszą krolewską stwierdzamy, approbuiemy y zmacniamy, chcąc aby przy swey władzy y mocy wcale y nienaruszenie zostawał.

Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia dwudziestego trzeciego miesiąca marca, roku pańskiego tyciąc szescset czterdziestego pierwszego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego dziewiątego roku.

Vladislaus, rex.

Marcyan Tryzna, referendarz i pisarz W. X. L.

№ 102.

1644 г., лютага 11. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 114, л. 382—383 адв.

Confirmatia legaty domu na szpital w miescie Minskim sławetnemu Sawiczowi, mieszczanowi Minskiemu.

Władysław IV.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Pokładany był przed nami list zapis sławetnego Hrehorego Sawicza, mieszczanina Minskiego, z podpisom rąk burmistrzow dwu Minskich y mieszczanina iednego, fundatiey domu swego w miescie Minskim będącego, na szpital do monastera y cerkwi apostołow świętych Piotra y Pawła, nie w uniey będących, i doniesiona iest nam imieniem tegoż sławetnego

Sawicza, abysmy ten zapis fundatiew jego mocą || i powagą naszą krolewską stwierdzili y zmocnili. Ktory tak się, w sobie ma.

Во имя отца и сына, и светого духа, бога в тройце единого, станьсе ку вечной памяти.

Я, Грыгорей Савичъ, мещанин места его королевской милости Менского, чиню явно и сузнаваю тым моим листомъ добровольным фундушовымъ кому бы о томъ ведати належало, нынешним и на потомъ будучим веку людемъ, иж упатруючы же кажды человекъ смерти ест подлегы, хотячы за живота своего штоколвекъ души своей пожиточного так и по смерти учинит, про то з доброе воли моее, будучы здоровы на теле, записую и дарую на шпиталь для убогихъ недужныхъ, уломныхъ, хорыхъ, половицу дому и пляцу, правомъ купнымъ вечистымъ од пана Дмитра Масленъки и од Федка Шепеля котляра досталы и мне належачы, з будованемъ и з двома броварами и двома котлами, и зо всимъ начнемъ в нихъ будучим, — тую половицу, которая од реки Свислочи, почавъшы од улицы на рогу Траецкое идучою, аж в тыль до пляцу Макара Ивановича, и зараз в моц, держане и уживане через врад мески Менски убогимъ, хорым, жебракомъ тую половицу дому своего, з двома броварами и двома котлами, подаю, зо всеми пожитками, которые з тыхъ броваровъ быти могут.

Которое данины моее ништо, такъ малжонька моя Алена Матфеевна, ани брат мой урожоны Гавърыло Савичъ и ништо братьей стриечныхъ, кровныхъ и повинныхъ близкихъ моихъ, ани обцыхъ людей нарушати, кривды и прешкоды убогимъ шпиталнымъ и дозорцомъ ихъ чинит не мают, и мочи не будутъ вечными часы, постерегаючы на себе помъсты од бога, такъ на семь яко и на ономъ свете в день страшного суда прыстя збавителя нашего, суди живыхъ и змерлыхъ.

Которы шпиталь я самъ за живота своего и далее опатревати и тыхъ убогихъ в опеце и дозоре своемъ, отдаючи имъ вси пожитки, мети маю. Которыхъ убогихъ, недолужныхъ, хорыхъ, хромыхъ, слепыхъ, под личбою певною мет, особъ з убоства здоровшихъ в томъ шпиталю вечными часы мешкати и вшелякую вчесност хоримъ чинит мают. Однакже то варую, если бы господ бог на мене смерть допустит рачыл, тогды малжонька моя Алена Матфеевна в другой половицы того двора до живота своего жадное перешкоды тым убогимъ шпиталнымъ, памятаючы на помъсту од пана бога и вины в томъ записе моемъ нижей списаное, чинит не мает. А еслибы замужъ пошла, тогды, вымешкавъшы въ томъ дворе рокъ и пят недел, с того двора мает се вырумоват и без жадного спустошена уступит повинна будет. А по животе малжоньки моее, теды и другая половица дому моего и з будованемъ на тот же шпиталь убогимъ вечне записуюж.

Якож по животе моемъ поручаю в опеку и зуполный дозоръ тотъ шпиталь зо всеми пожитками велебнымъ ойцомъ законником, ихъ милостям паномъ шляхъты и всему брацтву монастыра святыхъ апостолов Петра Павла, в месте Минскомъ, на улицы Немезкой фундованого, релии пречестное всходное неунитовъ. Которы отцове и братья мают тот шпитал, од мене фундованы, по животе моемъ обнявшы, в моцы и влады своей мети и пожитки з тыхъ котловъ и што колвекъ имъ будет надано, тымъ убогимъ шпиталным, ничего себе з нихъ до монастыра не скорыстываючы, ани на свой пожитокъ оборочаючы, отдават и оныхъ опатровати.

Пакже панов брацтва релии греческое, не в унии будучых, унижене прошу, абы тое фуньдацыи моее не нарушали, яко бы вцале захована была, за што имъ господь бог заплакою будет. А хто бы мел нарушат тот мой вечысты фуньдацыйны записъ, на такового вины на его королевскую милость пана нашего милостивого тисечу гривень а на шпитал той сто гривень закладаю, а по заплаченю вины пред се тот фуньдушъ мой зо всіми варуньками вцале мае зоставати.

И на то я, Григорей Савич, фуньдацыйны тот запис з подписом руки людей зацныхъ од мене, яко читат и писат неумеючого упрошонныхъ, которыхъ упросилемъ, пана Яна Рышковского бурмистра, пана Яна Аньдреевского, а пана Григора Лешчынского, которые за устьяною а очевистою прозбою моею до листу печати свое прыложит и руки подписат рачыли.

Писанъ у Миньску, року тисеча шестсот чотырдесят третего, месеца декабра второго дня,

Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od pana Theodora Sawicza, mieszczanina Minskiego, iako pisać nieumiejętnego, przy pieczęci swoiey ręką podpisał Jan Ryszkowski ręką swą, burmistrz Minski. Oczewisto proszony do tego testamentu przy pieczęci ręką podpisał Hrehory Leszczynski. Proszony do tego testamentu Jan Andrzejewski ręką swą.

My tedy, krol, do prozby sławetnego Hrehorego Sawicza, mieszczanina Minskiego, za instantią panow rad y urzędnikow naszych dwornych, tudziez też y do pobożney intentiey iego łaskawie się skłoniwszy, mianowany list, tu inserowany, we wszytkich punktach, y clauzulach y paragraphach mocą y powagą naszą krolewską ztwierdzamy, zmocniamy y aprobuiemy, uwalniając ten dom y dozorcow, ktorzy na tem placu mieszkać będą, od wszelakich ciężarow, powinności, podatkow, żołnierszczyzny, podwod, tak do skarbu, zamku, iako y do ratusza należących, po rzetelnym iednak przez pomienionego Sawicza ustąpieniu y zrzeczeniu się z niego według zapisu w tey naszej confirmatiey wyrazonego wiecznemi czasy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia XI (11) miesiąca februarij, roku panskiego MDCXLIV (1644). Panowania naszego Polskiego XI a Szwedzkiego XII roku.

Vladislaus, rex.

Stanisław Naruszewicz, refferendarz y pisarz.

№ 103.

1645 г., липня 29. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 119, л. 314–315.

Seruatorat sławetnemu Balcerowiczowi, mieszczaninowi y złotnikowi Minskiemu.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Maiąc my zaleconą przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy nas na ten czas będących, sławetnego Matysa Bal-

cerowicza, raycy y obywatela miasta naszego Minska, do usług naszych sposobność, a w rzemiosle złotnickim nieposlednią biegłość y umiejętnosc, umysliliśmy go za przyczyną tychże panow rad naszych w liczbę sług naszych || przyiac.

Jakoż tym przywileiem naszym przyjmujemy y za sługę naszego policzywszy, onego pod protectią naszą krolewską bierzemy y do wszelakich swobod y wolności, sługom naszym służących, przypuszczamy. Kamienice iego w mieście Minskim zmurowaną od stawania w niey wszelakiej condycij gości tak pod czas sądow ziemskich, grodzkich, trybunalskich, iako też pod czas wszelakich zjazdow libertuiemy, pozwalaiąc mu tymże przywileiem naszym wszelakiemi towary, kleynoty, złotnickiemu rzemiosłu przysłuchaiącemi, tak w Coronie iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim handlowac, towary swe po miastach panstwa naszego na jarmarkach, targach wykładac, przedawac y drugich nabywac.

Co do wiadomości wszem wobec, komu to wiedziec należy, a osobliwie celnikom naszym, na komorach y przykomorkach tak w Coronie iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim będącym, ich substytutom przywozząc, chcemy miec y roskazujemy, abyscie sławetnego Matysa Balcerowicza, obywatela miasta Minskiego, sługę naszego, przy tey od nas nadaney wolności ni w czym mu nie przeszkodzaiąc y tego przywileia naszego nie naruszaiąc zachowali, inaczey nie czyniac dla łaski naszej.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w Warszawie || dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca lipca, roku panskiego MDCXLV (1645). Panowania naszego Polskiego XII, a Szwedzkiego XIII° roku.

Vladislaus, rex.

Stanisław Naruszewicz, referendarz
y pisarz W. X. L.

№ 104.

1649 г., чэрвеня 18. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 123., л. 170 i адв.

Stolnikowstwo Połockie urodzonemu Horskiemu, woytowi Minskiemu, po urodzonym Frackiewiczuz stolniku Połockim.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymujemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Przezwoito byc zawsze dostoiestwu naszemu krolewskiemu rozumieemy, aby do pomnożenia kwitnącey zewsze Rzeczypospolitey naiwięcey należy, aby publiczne praemia y urzędy w niey rozmaite ludziom godnym y w tey Rzeczypospolitey dobrze zasłużonym dawane bywały, gdyż cnota y godność laską panską przyozdobiona, tym większy do dalszych usług co raz pochop bierze.

Miedzy inszemi aż Drucki Horski, woyt Minski, starożytnością domu swego w Coronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim znamienitym będąc, wielką zawsze przysługę na każdym placu w roznym okaziach, całą wiarą y zyczliwością oswiadczał Rzeczypospolitey y nam samym, przez co nie małą stratę w substanciey swey poniosł, godnego łaski naszej krolewskiej byc uznawszy, urząd stolnikowstwa Połockiego, po zeyściu z tego swiata

urodzonego Michała Frąckiewicza, stolnika Połockiego, onemu dać y conferować umysliliśmy.

Jakoż tym przywileiem naszym ze wszytkiemi praerogatiuami—mieyscem y obuientiami—do żywota albo do stąpienia wyzszej godności daemy y conferujemy.

Co do wiadomości dignitarzow, urzędnikow, rycerstwu y wszytkim obywatelom wojewodstwa Połockiego doniosszy, chcemy mieć, aby urodzonego Theodora Druckiego || Horskiego za własnego y prawdziwego stolnika Połockiego mieli, znali, mieysca, praerogatiw y obuientey na ten urząd należących, z prawa y dawnego zwyczaju zazywac dopuszczali, dla łaski naszej.

Na co dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XVIII° (18) miesiąca junij, roku panskiego MDCXLIX (1649). Panowania naszego Polskiego 1°, a Szwedzkiego II° roku.

Ioannes Kazimirus, rex.

Tomasz Kazimierz Woyniłowicz,
secretarz Jego Kr. Msci.

№ 105.

1649 г., сьнежня 30. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 123, л. 295.

Confirmatia urodzonemu Alexandrowi Mentyckiemu y małzonce iego libertatij na dom w Minsku.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Za przyczyną niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przywiley z podpisem ręki sw. pamięci krola jego mości Władysława IV, pana brata naszego, podpisany y z pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego mniejszą przed nami praesentowany, urodzonemu Alexandrowi Mentyckiemu na uwolnienie domu iego, w mieście Minskim, na ulicy Jurewskiej będącego, od stawania w nim wszelakiej conditij gości, iako podczas sądow ziemskich, grodzkich y głównych trybunalnych, tak też czasu odprawowania soymikow y inszych zjazdow particularnych, do żywota iego samego y małzonki iego urodzoney Theodory Kostrowickiej służący, approbowac y utwierdzić umysliliśmy y utwierdzamy. A nad to z osobliwej łaski naszej, mając respect na zasługi tegoż pomienionego urodzonego Mentyckiego z uszczerbkiem zdrowia y substantiey iego nam y Rzeczypospolitey oddawane, tenze dom urodzonego Alexandra Mentyckiego y małzonki iego od wszelakich contributij y składanek mieysckich prywatnych, także od stanowisk y statij żołnierskich, tudziesz od podwod y od inszych wszelakich ciężarow excipuiemy, uwalniamy y libertuiemy, aż do żywota ich obojga małżonkow y ktura z nich osoba naydłużey żywa będzie.

Na co dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan na seymie walnym w Warszawie, dnia XXX° (30) miesiąca decembra, roku pańskiego MDCXLIX^o (1649). Panowania naszego Polskiego 1° y Szwedzkiego II° roku.

Jan Kazimierz, krol.

Philip Kazimierz Obuchowicz.

№ 106.

1651 г., лістапада 5. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 125, л. 239-240 (ч. II).

Jus caducum po Kiryłowiczu, mieszczaninie Minskim, wielmożnemu Zawiszy.

Jan Kazimierz etc.

Oznajmujemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Dał nam sprawę wielmożny Krzysztoph Zawisza, marszałek nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego, przez niektórych rad i urzędników naszych, przy boku naszym na ten czas będących, iż nieiaki Iwan Kiryłowicz, przybywszy do miasta naszego Minska i dobr leżących, juridice mieyskiej podległych, także y ruchomych nabywszy, bezpotomnie zszedł. Proszeni tedy iesteśmy imieniem wielmożnego marszałka nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, abyśmy mu te dobra tak leżące iako y ruchome, mianowicie: dom w Minsku, na ulicy Woskresienskiej będący, także summy pieniężne na majątnosciach, obligach u kogo kolwiek będące, złoto, srebro,—prawem cadukowym, jako do dispozitiei naszej spadłe, dali y conferowali.

Jakoż respectuiąc na wysokie merita wielmożnego marszałka nadwornego W-o X-a L-o, wyzey pomienione dobra po zesłym Iwanie Kiryłowiczu Skabincu pozostałe, dom, summy pieniężne, gdziekolwiek || na majątnosciach y obligach y u kogo kolwiek będące, na się obiąwszy, prawem cadukowym trzymac y używac, ni na kogo nic nie wyimuiąc ani zostawuiąc, wiecznemi czasy pozwolili.

Co do wiadomosci magistratu mieyskiego Minskiego przywodząc, chcemy miec y rozkazuiemy, aby wysz pomienione dobra wielmożnemu marszałkowi nadwornemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, abo plenipotentowi onego bez żadnego zatrudnienia wydane y w intromisią podane były konieczno.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia V (5) miesiąca nowembra roku MDCLI^o (1651), panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego IV° roku.

Jan Kazimierz, krol,

Andrzej Kazimierz Zawisza,
pisarz W-o X-a L-o.

№ 107.

1653 г., сьнежня 4. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 125, л. 259-260.

Consens urodzonemu Aderkasowi na ustąpienie woytowstwa Minskiego in personam urodzonego Wołodkiewicza.

Jan Kazimierz etc.

Oznajmujemy tym listem, komu to wiedzieć należy.

Za wniesieniem do nas przez niektórych panow rad y urzędników naszych dwornych, imieniem urodzonego Jana Aderkasa, koniuszego na-

szego nadwornego prozby, pozwolilismy mu y tym listem naszym pozwa-
lamy z prawa dożywotnego, ktore sobie on od nas na woytowstwo Min-
skie służące ma, zrzec y one na osobę urodzonego Krzysztopha Wołodkie-
wicza, pisarza ziemskiego Minskiego, wlać.

Mocą ktorego wlewku prawnego, na którym kolwiek urządzie należ-
nym uczynionego, a powagą tego consensu naszego ma y wolen będzie
urodzony Wołodkiewicz, pisarz ziemski Minski, pomienione woytowstwo
Minskie na siebie obiawszy, spokojnie z jurisdiccją sądową woytowską,
gruntami y innemi wszytkiem i in genere et specie przynależnościami y
pożytkami, do tego woytowstwa należącemi, trzymać y używac, aż do ży-
wota swego, płacąc z gruntow woytowskich simple powinne donatiwy, na
apparat woieny uchwalonę, annuatim do skarbu Wielkiego Xięstwa Li-
teńskiego.

Co do wiadomosci wszech wobec, osobliwie magistratu y wszytkich
mieszczan Minskich przywodząc, miec chcemy y rozkazuiemy, abyście uro-
dzonego Krzysztopha Wołodkiewicza, pisarza ziemskiego Minskiego, za wła-
snego y prawdziwego woyta Minskiego mieli y znali, *jurisdictioniey jego ||
woytowskiej y sądom podlegali, mieysca praerogatyw y wszelakich obuen-
tij, na ten urząd należących, zazywac dopuszczali, dla łaski naszej.

Na co dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wiel-
kiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia IV° (4) miesiąca decembra, roku panskiego
MDCLI^o (1651). Panowania naszego Polskiego III, Szwedskiego IV° roku.

Jan Kazimierz, krol.

Jan Dowgiało Zawisza, referendarz
y pisarz W-o X-a Lit-o.

№ 108.

1652 г., сакавіка 4. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 45 адв.—46 адв.

Confirmatia funduszu y innych praw mon-
sterowi panien zakonnych reguły Bazilego,
Minsku, służącego.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna,
komu by o tym wiedziec należało.

Pokładany był przed nami pierwszy list w bożie wielebnego xią-
d Antoniego Sielawy, metropolity Kijowskiego, Halickiego, Witebskiego
Mscislawskiego y wszytkiej Rusi, wielmożney Zuzannie Korwinownie
siewskley Wilczkowej, kasztellanowey Trockiej, na fundowanie mon-
stera pannom zakonnym reguły świętego Bazilego, w mieście naszym
Minskim, w rynku, przy cerkwi świętego ducha, przez ulice y na przenie-
sienie z Wilna do tego nowofundowanego || monastera z kilką panien
konnych wielebney w bodze panny Katarzyny Sapiezanki, na ten czas
ihumieni Wilenskiej, pod datą w Wilnie roku panskiego MDCIXL, mie-
siąca nouembra szostego dnia danego.

Drugi list wieczysty od pomienioney wielmożney Wilczkowej, kasztellanowey Trockiey, temu monasterowi Minskiemu zapisania dworu iey, kupnym prawem od Philipa Jewchimowicza Zębrzyckiego, burmistrza Minskiego y małzonki iego nabytego, na pułtoru placach, w miescie naszym Minskim będącym, idąc z Rynku w ulicy mimo kościół oyców bernardynow w tył cerkwi świętego ducha, bokiem iednym od dworu Grudzieckiego, drugim ode dworu Danielowey Połowinczyney, koncem iednym ode dworu Jana Marcinowicza, a drugim koncem y wrotami od teyże ulicy, która idzie z Rynku, dany y na urzędzie mieskim Wilenskim w roku MDCLI dnia trzeciego miesiąca octobra actikowany.

Trzeci list wielebney w bodze pannie Katarzynie Sapieżance, starszey y wszytkim pannom zakonnym klasztoru pomienionego Minskiego na plac, idąc z Rynku w ulicy mimo kościół oyców bernardynow w tył cerkwi świętego ducha, także w miescie Minskim będący, od Jadwigi Adlewiczowny Danielowey Połowinczyney y corki iey Reginy Janowoy Rożkowskiej prawem kupnym wieczystym nabyte y na urzędzie mieskim Minskim w roku MDCLI mca juny IX dnia zeznany służący.

Wniesiona za tym była do nas przez niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym będących, a osobliwie przez wielmożnego Kazimierza Leona Sapiechę, podkanclerzego W-o X-a L-o, Orszanckiego, Wołpińskiego, Luboszanskiego, Rohaczewskiego starosty, oekonomiey Brzeskiej administratora naszego, prozba, abysmy pomieniony monaster panien zakonnych reguły świętego Bazilego y place z domami, które są iuz nabyte y potem których też panny zakonne do tego monastera nabywać będą, pod protectią naszą krolewską wziowszy, wyzey || specyfikowane trzy listy stwierdzili y zmocnili.

My tedy do tey iako słuszney łaskawie się skłoniwszy prozby, a niemniej do pobożney wielmożney Wilczkowej, kasztellanowey Trockiey w fundowaniu mianowanego klasztoru, gdzie co raz większe pomnożenie chwały naywyszszego y rozszerzenie oney ziednalczego z kościołem rzymskim powszechnym o panu bogu rozumienia brać może, przychylając się, intentiey, bierzemy pod obronę naszą krolewską y wyzey specyfikowane trzy listy we wszytkich punctach, jakoby tu słowo w słowo inserowane były, *authoritate nostra regia approbuiemy*, stwierdzamy y zmocniamy y przy zupełney mocy cale y nienaruszenie zachowuiemy waruiac to, iż teraznieysze place w possessiey tych panien zakonu Bazilego świętego będące, jako y potym do tego monastera nabyte, czasu wszelkich zjazdow, tak sądow trybunalskich, iako y bytnosci naszej krolewskiej respectem szczupłego ich wychowania, żadnym stanowiskom y ciężarom woytowskim y mieyskim podlegac nie mają, ale nadanemi wolnosciami wozniesienskimi y inszemi klasztorom naszym w religiey rzymskiej będącym nadanemi szczyjąc się y swych zazywaiąc wiecznemi czasy.

I na tosmy dali ten list przywilej nasz z pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego y z podpisem ręki naszej.

Dan w Warszawie na seymie walnym szesc niedzielnym dnia VI° (6) miesiąca marca roku panskiego MDCLII (1652), panawania krolewstw naszych Polskiego IV°, a Szwedzkiego V^o roku.

Ioannes Casimirus, rex.

Andrzej Kazimierz Zawisza, referendarz
W-o X-a Lith-o.

№ 109.

1652 г., красавіка 14. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 69 адв.-70

Consens urodzonemu Wołodkiewiczowi, pisarzowi ziemskiemu Minskiemu, ad cedendum z placow pewnych w Minsku, na klasztor wielebnych czernic Minskich.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Z wrodzoney naszej ku pomnożeniu chwały bożey propensiey, radzi takowe widziemy okazie, ktore się kolwiek do oswiadczenia łaski naszej zakonom bogu poświęcowym podaią. Zaczym gdy urodzony Krysztoph Wołodkiewicz, pisarz ziemski Minski, z pobożney swey ku chwale bożey gorliwosci z prawa się swego dożywotnego na pewne place, do woytowstwa iego Minskiego należące, w mieście Minskim będące, a klasztorowi wielebnych panien zakonnych czernic w unij z kosciółem świętym rzymskim będących przyleglę, sobie służącego, zrzec y onego wlewek na osoby tychże || wielebnych panien zakonnych czernic y na klasztor ich, w Minsku będący, wiecznemi czasy uczynic umyslił, chętnieśmy, za wniesieniem imieniem iego do nas prozby na takowe iego zrzeczenie pozwolili. Jakoż y tym listem naszym onemu, aby mógł z tegoż prawa swego dożywotnego, na placow trzech, w mieście Minskim będących do woytowstwa iego Minskiego należących sobie służącego, zrzec, ustąpic y wlewek onego na osoby tychże wielebnych panien zakonnych czernic, y na klasztor ich panien-ski w mieście Minskim będący uczynic, pozwalamy y te place za takowym iego z prawa się zrzeczeniem, w którym kolwiek urządzie należnym legitime uczynionego, na tenże klasztor Minski wielebnych panien zakonnych czernic wiecznemi czasy nadaemy y funduiemy.

Maią y wolne będą pomienione wielebne panny zakonne teraz y na potym będące wyzey specyfikowane place z budynkami y że wszytkiem i ich przynależnościami na się obiowszy, spokojnie trzymac, używac, na nich się fundowac y wszelakich tam sobie pożytkow przymnażac wiecznemi czasy. Ktore place od przysądu mieysckiego Minskiego y innych wszelakich jurisdicij swieckich wyiowszy y wyłączywszy, one do prawa przysądu jurisdictey, wolnosci y swobod duchownych y koscielnych przyłączamy y incorporuiemy. Przytym też place od składanek contributij, podatkow y wszelakich ciężarow mieyskich y woytowskich wyzwalamy y uwalniamy wiecznie.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XIV (14) miesiąca kwietnia, roku panskiego MDCLII (1652). Panowania krolewstw naszych Polskiego IV°, a Szwedzkiego V^o roku,

Jan Kazimierz, krol.

Jan Dowgiąło Zawisza, referendasz
y pisarz W. X. Lith^o.

№ 110.

1652 г., жніўня 26. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 124 адв.—125.

Confirmatia sławetnemu Szysce, mieszczaninowi Minskiemu, na dom w mieście Minsku, prawem kupnym nabyty.

Jan Kazimierz etc.

Oznajmujemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Pokładana była przed nami ugoda y postanowienie pewne między sławetnym Iwanem Mokrańskim a sławetnemi—Połonią Iwanową Somową y zięciem iey Wasilem Iwanowiczem Szyszką, mieszczany Minskimi, o plac Dawidowski y ogród do niego należący, w urzędzie mieyskiem Minskim zawarte y przyznane, a wypisem z xiąg spraw ratusza Minskiego w dacie roku MDCXXXI^o miesiąca february X^o dnia wydane, w ktorej to ugodzie względem tegoż sławetny Mokrański pomienioną sławetną Somową y zięcia iey Szyszkę o pomieniony plac Dawidowski, od Iwana Soma z ogrodem kupiony (na którym tenże Som dom kosztem swym pobudował), mimo zastawienie swoje przyznane, pomienioną Somową z sławetną Szyszką do prawa pozywał y to zastawienie naruszał y prawem od tego placu y z ogrodem odsądzony iest. Tedy tenże Mokrański processa swoje zkasowawszy, sławetną Somową y z zięciem iey Szyszką, także potomki ich wiecznie przy tym placu y ogrodzie zostawił, warując sobie to, aby pomieniona Somowa, albo zięc iey, kop czterdzieście litewskich za ten plac dopłaciła onemu, albo komu on tą kop czterdzieści zapisze, iako szerzey o tym w pomienionej ugodzie y zastawieniu opisano iest.

Wniesiona tedy była do nas prozba imieniem teyże sławetney Somowej y zięcia iey sławetnego Szyszki, abysmy tę ugodę in toto stwierdziwszy || przy pomienionym placu Dawidowskim y ogrodzie onych y potomkow ych wiecznemi czasy zachowali.

My tedy, do prozby pomienionej łaskawie się skłoniwszy, wyzey mianowaną ugodę y zawarcie u ksiąg mieyskich Minskich roborowane, iakoby tu słowo w słowo wpisane były, we wszystkich tego zawarcia punctach y condiciach stwierdzamy, zmacniamy y approbujemy, a podług teyże ugody sławetną Somową y zięcia jey sławetnego Szyszkę y potomkow ich przy pomienionym placu Dawidowskim y ogrodzie zachowujemy wiecznemi czasy.

Na co dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXVI (26) miesiąca augusta, roku panskiego MDCLII^o (1652). Panowania naszego Polskiego IV, a Szwedzkiego V roku.

Jan Kazimierz, król.

Jan D. Zawisza, referendarz
y pisarz W-o X-a L-o.

№ 111.

1653 г., кастрычніка 15. Абоз каля Званца.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 123-124 адв. (ч. II).

Approbatia listu confirmacyjnego krola jego mosci Władysława || wielebnym oycem bazilianom Minskim na iurisdikę, kramy y na szkoły służącego.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Pokładana była przed nami awtentyczna, na papierze pismem ruskim pisana, najasnieyszego świętey pamięci Władysława IV, pana brata naszego, confirmatia de data, w Minsku, roku panskiego MDCXXXIII^o, miesiąca augusta III dnia, w ktòrey prawa rozne wielebnym oycem bazilianom monastera Minskiego, przy cerkwi świętego ducha w uniey świętey będącym, na zamianę gruntow y na iurisdikę nad ich mieszczanami y poddanemi, także na szkoły ich z wolnym uczeniem Graeckim, Lacinskim, Słowienskim, Polskim y Ruskim językiem, z naddaniem takòż tych wolności szkołom y ich studiom, iakowych po rzymskich szkołach studenci zwykli zażywac, służące, od najasnieyszego świętey pamięci Zygmunta III, pana oycy naszego rozne mi czasy et seors ius prewilegiis nadane.

Zatym wniesiona była do nas imieniem tychże oycow bazilianow Minskich, przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych prozba, abysmy tą confirmatią sw. pamięci kr. i. mci, pana brata naszego, autoritate nostra stwierdzili, umocnili y confirmowali. Do ktorey my prozby chętnie przichiliwszy się pomieniony confirmacyiny list od słowa do słowa wpisac kazalismy, ktory tak się w sobie ma.

Владыславъ чварты и пр.

Всім вобецъ и кождому зособна, кому бы о то ведат належало, нинешнего и на потом будучого веку людем, ознаймуем сим листом нашым.

Иж постановившыся перед нами || велебный отец Иосафат Бокей, законникъ рекгулы светого Василия, монастыра Виленьского светое тройцы, реликгии греческое, именем своим и именем в бозе преосвященного и превелебного кир Иосифа Велямина Рутского, архиепископа, метрополита Киевского, Галицкого и всея Руси, покладад перед нами:

Лист привилей святобливое памети продка нашего наяснейшого Зыкмунъта третего, короля Полского, цана отца нашего, под датою, у Варшаве, року тисеча шестсот семнадцатого, мца февраля двадцат сего дня, даны небощыку отцу Афанасию Пакости, на замену добръ Козмо-Демянъских з мещаны Минскими, на котором кгрунъте тепер монастыр и церковь светого духа в рынку стоит, и на кramы под tym монастыром.

Другий лист привилей того жъ наяснейшого pana отца нашего под датою року тисеча шестсот шестнадцатого, м-ца генвара трыдцатого дня, даны архиманъдрыцтву вознесенскому Минскому на юрысдику над людми церковными монастырскими и иных церквей, до которых абы мещане, бурмистры и вся рада ничего не мели, и на кramы под монастыром светого духа.

Трети листъ привилей того жъ наяснейшого пана отца нашего, под датою року тисеча шестсотъ трыдцатого, мца марца трыдцат первого дня, на сейме валном у Варшаве, даный иноком руским рекгулы светого Василя згромаженя монастыра Виленского светые тройцы на школы в том панстве нашом, а меновите в Минску и в Новогородку, и по инъшых местах наших, где бы ся тым иноком наиспособней видело фунъдовать, и в тых школах учит всих наукъ языком Кгрецким, Лятинским, Словенским, Руским и Полским и вшеляких || правъ, волностей и привилеев школам набоженства римского-служа чых заживать, яко то все шырей и достаточней в тых всих привилеях описано и долождо ест.

И просил нас, господара, абысмы особливим сим листом нашим тые вси привилейя во всих пунктах и паракграфях подтвердили и вечне умоцнили.

Про то мы, господарь, бачечы прозбу велебного отца Иосафата Бокея быт слушную, ласкаве есмо на то позволили, што се од колве волностей наданя, юридики и права выжеи поменены, которее се в тых листах шырей описуют, тые вси преречоные листы привилея во всих пунъктах и параграфах на вси потомные вечъные часы сим листом привилеем нашим аппробуем, конфирмуем, утвержаем и умацняем.

Монастыр святого духа и монастыр вознесенский воедино совокупаем и до светого духа прылучаем.

И на то дали есмо монастырови Минскому светого духа законником рекгулы светого Василя сес нашъ лист привилей з подписом руки наше господарское, до которого и печат нашу маестатовою Великого Князства Литовского прытиснути розказали есмо.

Писан у Минъску, Лета от нароженя сына божого тисеча шестсотъ трыдцат третего, мца августа третего дня, панованья королевствъ наших полского и шведского первого году.

Władisław rex. Марциян Тризна, писар Вел. Княз. Лит.

A tak my, Jan Kazimierz, krol, pomieniony list confirmationis świętey pamięci krola jego mosci pana brata naszego we wszytkich iego paragraphach, clausulach, artykułach, mocą y powagą naszą krolewską na wieczne czasy approbujemy, confirmujemy, utwierdzamy y umacniamy, deklarując, iż wielebne oycy baziliani, a mianowicie ich teraznieyszy y na potym będący y następujący starszy monastera świętego ducha wszelakich praw y wolności jurisdiki nad swemi mieszczanami zażywać, szkoły y studenci ich żadney inney jurisdice y sądom, ieno starzemu monastera świętego ducha, albo rectorom szkół podlegac y tam się sprawowac, według praw y zwyczajow w szkołach rzymskiego nabożenstwa zachowuiącego się, mają y powinni będą.

Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w obozie Coronnym pod Zwancem, dnia XV° (15) miesiąca octobra, roku panskiego MDCLIII (1653), panowania krolewstwъ naszych Polskiego y Szwedzkiego VI roku.

Jan Kazimierz, krol.

Valerian Stanisław Judycki,
jkmci sekretarz.

№ 112.

1653 г., кастрычніка 15, абоз каля Званца.

Лит. Матр. Кн. Зап. № 128, л. 7-8 (ч. II).

Approbatio przywileiu jego krolewskiey mości Zygmunta III° monasterowi Minskiemu na szpital y młyn służący.

Jan Kazimierz etc,

Oznajmujemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami przywilej autentyczny, cały, zupełny y niczym nienaruszony, pismem ruskim pisany, ręką najasnieyszego swientej pamięci krola jmci Zygmunta III°, pana oycza naszego, podpisany, pieczęcią większą Wielkiego Xięstwa Litewskiego zapieczętowany, pod datą, w Warszawie, roku panskiego MDCXVII, miesiąca february XXVII° dnia na rzecz w nim opisaną służący. Zatem wniesiona była do nas prozba, abysmy ten list przywilej mocą y powagą naszą krolewską stwierdzili. Który słowo w słowo wpisuiąc, tak się w sobie ma.

Жыкмонътъ третій и пр.

Ознаймуем сим листом нашим, кому бы то ведати нелажало-

Донесено то нам именем честного отца Афанасия Покосты, старшого монастыра Минского и преложоно, ижъ брацтво, медовое прозываемое, церкви соборное в Менъску, от нас упривилейнованое, насыцене медов уже устало; и тые добра такъ братские, яко и шпитальные от розных особъ по розну неправне розобраны суть; такъ же и школа, черезъ них водлуг данины наше зачатая, опушоная; пры томъ и пожытки, яко и цынъшы з домов на шпитал описаны приходячы до выжей помененого братства шпитального скрынки и млын, шпиталеви того жъ реченого братства належачый, ку пожытку того шпитала збудовати позволенный, жадного || пожытку ани вспоможеня тому шпиталеви не чинят.

В чом отослали есмо были все на инъквизицию и велели есмо одправоват урожоному Северыну Сновскому. Который там, з'ехавшы до Менска, в року прошлом тисеча шестсотъ шестнадцатом, месеца апрыля транадцатого дня, в середу, учынил инъквизицию достаточную и, порядком списавъшы, ку нам прыслал, за першым данем справы черезъ отца Покосту и зъ реляциями возных воеводства Минского Давида Грыгоревича и Василя Городецкого во всем згодливу.

Зачым вышъ речоный отец Покоста и повторей бил нам, господару, чолом, абысмы то до уваженя нашего прыпустили и о том, яко подавца и оборонца добр церковных и шпитальных, яко бы се то не сплосшало, але ку доброму оборочало, тыми всими добрами и пожытками черезъ выжреченое братство соборное набылыми, што одно колвекъ им належало, зо всим на все, а меновите—домом братским, в котором меды за грошы свое сычывали и школу держали, млыном на реце Свислочи, з будованьем и шпиталем, со всими на него отписами и привелеями спорадили.

Мы, господарь, видечы быт речъ слушную, то все споражене свое, яко вакующее, взявшы в дозор и справоване и векуистое уживане монастыра Менского старшым возънесенья Христова, то все подат умыслили есмо, якож в моцъ и справоване и уживане теперешнему отцу Афанасию Пакосте, настоятелеви монастырей Минских, и

наступником его тот шпиталь со всим на все, з добрами и пожитками, яко братство церкви соборное перед тым держывало, часы вечными и со всеми отъписами отдаем.

На што и сес лист нашъ с подписом руки наше и з нашою печатю преречену отцу Афанасию Покосте || и на потом будущим настоятелем монастыра вознесенского Миньского дали есмо.

Писан у Варшаве, лета божого нароженя тисеча шестсотъ семнадцатого, мца февраля двадцат сегого дня.

Sigismundus rex.

Янъ Соколински, писар Великого Княства Литовского.

My tedy, Jan Kazimierz, krol, łaskawie skłoniwszy się do proźby niektórych pp. rad y urzędnikow naszych do nas wniesionej, pomieniony przywilej świętej pamięci pana оуца нашего we wszystkich iego punctach, chausułach y paragraphach mocą y powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy, approbujemy y confirmujemy, szpital y dozor iego z młynem y ze wszystkimi dobrami, do niego należącemi, w mocy y zawiadowaniu starszych monastyra Minskiego teraznieyszego y na potym będących zachowujemy y zostawujemy wiecznemi czasy.

Na co dla lepszej wiary zęką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w obozie Coronnym pod Zwancem, dnia XV miesiąca octobra, roku panskiego MDCLIII^o (1653). Panowania naszego Polskiego V, a Szwedzkiego roku.

Jan Kazimierz, krol.

Valeri Stanisław Judycki, jego krolewskiej mosći sekretarz.

№ 113.

1653 г., кастрычніка 15. Абоз каля Званца.

Лит. Матр. Кн. Зап. № 128. л. 151-152, адв. (ч. 11).

Approbacia przywileju jego kr. mci Władysława IV оусом законником s. Bazylego, w Minsku, na plac słuźącego.

Jan Kazimierz etc.

Oznajmujemy tym naszym listem, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami autentyczny przywilej, na papierze pisany, ręką najśnieyszego świętej pamięci krola jego mosći Władysława IV, paną brata naszego, podpisany y pieczęcią mnieyszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego zapieczętowany, cały, zupełny y ni w czym nie naruszony, pod datą w Wilnie, dnia XXVI miesiąca marca roku panskiego MDCXXXVI^o wielebnym оуцом bazilianom monastyra Minskiego, przy cerkwi świętego ducha w uniey świętej z kościołem rzymskim będącym, słuźący na rzecz w tym liscie opisaną, prosząc nas, abysmy ten ich przywilej mocą y powagą naszą stwierdzili, ktory od słowa do słowa kładąc, tak się w sobie ma.

Władysław IV.

Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec y koźdemu zosobna, komu by o tem wiedzieć należało, na rozmnożenie chwały wiekuistego imienia panskiego.

Widząc to, że wiele należy wcale zachowanie pobożnych fundacji, postanowianych od ludzi, wiarą świętą katolicką wyznawiających, *gdy* wielebny oyciec Wielamin Rutki, archiepiskop, metropolita Kijowski *y* wszytkiey Rusi, swoim *y* zakonu wszytkiego zebrania Bazylego świętego, przez niektore pany rady *y* urzędniki, przy boku naszym na ten czas *bę-* dące, prosił imieniem, abysmy oycom zakonnikom s. Bazylego do cerkwie s. ducha, w uniey sw. będącym, w miescie naszym Minsku mieszkaiącym, plac zdawna pusty, nazwany Łuża, klasztorowi ich przyległy, idąc od ratusza do oycow dominikanow, || względem tego, iz cerkiew || na miejsce drzewianey wymurowac chcą, dla przestrzenstwa przydali.

Tedy my, z naszej ku pobożnym uczynkom intentij, chętnie się *do* tey ich proźby, iako w rzeczy słuszney, przykłoniwszy, plac ten *wyze*y mianowany, ktorego sązni osm wzdłuż, a wszecz iuz rowno z *placem*, albo klasztorem tegoż zakonu sw. Bazylego bydz ma, dać umyslilismy. Jakoż *y* tym niniejszym listem naszym daiemy *y* conferuiemy tak, abý iuz *wie-* cznemi czasý, krom wszelkiey przeszkody *y* trudności. tak burmistrzow, raycow *y* wszytkich mieszczan naszych Minskich, terazniejszych *y* na *po-* tym będących, iako też *y* innych osob wszelakich, przy teytam cerkwi s. ducha zakonu świętego Bazylego, zostawał *y* do niey należał.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W^o X^o. Litt.^o przyłożyc rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia XXVI° mca marca, roku panskiego MDCXXXVI, panowania krolewstw naszych—Polskiego *y* Szwedzkiego IV° roku.

Vladislaus rex. Marcian Tryzna referendarz *y* pisarz W. X. L.

My tedy, krol, przychilaiąc się do prozby pp rad *y* urzędnikow *na-* szych dwornych imieniem wielebnych oycow bazilianow Minskich do *nas* zaniesionej, zwysz mianowany przywilej we wszytkich iego punctach *y* clausulach mocą *y* powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy *y* *con-* firmuiemy, wielebnych oycow bazilianow przy prawie *y* possessiey tego placu zachowuiemy, plac sązni osm według nadania świętey pamięci *pana* brata naszego, poniewaz ieszcze nie || wszytek zaięty, bez wszelkiey *prae-* peditiey obiać *y* zaiąć mogli, pozwalamy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w obozie pod Zwancem, dnia XV° (15) miesiąca octobra, roku panskiego MDCLIII^o (1653), panowania naszego Polskiego V^o, a Szwedzkiego VI° roku.

Jan Kazimierz, krol.

Waleryan Stanisław Judycki,
j. k. msci sekretarz.

№ 114.

1654 г., сакавіка 13. Менск.

Арх. фонд б. Мін. Земляробства у Лгр. Зьв. № 168 аддз. 2.

* Інвэнтар двору Менскага мешчаніна Ягора Гегера, які быў набыты за 8.000 зл. польск. біскупам Мэтонскім Геронімам Карлавічам Сангуш-кай, у Менску, на рагу вул. Койданаўскай і рынку і падараваны ў якасьці фондуша езуіцкага колэгіуму у Менску.

Wchodząc z rynku do tey kamienicy wrota wiezne na sawisach zelaznych z zasową.

Idąc po prawej stronie do sieni drzwi dębowe, na zawiasach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym. S tych sieni do izby drzwi snycerskiej roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. W tej izbie okien szklanych, w ołowie, trzy o czterech kwaterach, nadłuczone, naprawy potrzebują. Ławy wkoło. Piec kafli białych, z różnymi farbami kominek dszczany. Połap malowany.

W tejże izbie do kramu drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. W tym kramie okno jedne bez błony.

Wyszedszy s tego kramiku do tejże izby, w tejże izbie komora. Do niej drzwi na zawiasach żelaznych z antabami.

S tej komory idąc zchodkiem do sklepu drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. Ten sklep sklepiony. Okna dwa z gratami żelaznymi. S tegoż sklepa w szyć drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym.

Wyszedszy z tej szyi nazad do sklepu, s tego sklepu znowu nazad wschodkami do tejże komory. S tej komory do tejże izby nazad wyszedszy, z tej izby do tychże sieni.

Naprzeciw tej izby do sklepu drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. Ten sklep sklepiony. W tym sklepie okna dwa z gratami żelaznymi. Wyszedszy z tego sklepu do tychże sieni, s tych że sieni po prawej ręce wchod do drugiego piętra.

Wyszedszy na gure tym wschodem-sionka. Z tych sionek po lewej ręce do pokoju drzwi snycerskiej roboty, na zawiasach żelaznych pobielanych, z zamkiem wewnętrznym rysowanym. W tym pokoju okien szklanych w ołowie cztery kwatery. Jedney nie masz. Naprawy potrzebują. Piec malowany. Różney farby kominek murowany.

Wyszedszy s tego pokoju do tychże sionek, s tychże sionek na ganek drzwi, na zawiasach żelaznych. Ten ganek około tego pokoju dokoła z balasami.

Idąc nazad z tego ganku do tychże sionek, s tychże sionek idąc nazad tymże wschodem do tychże sieni. S tych sieni wyszedszy nazad na podwórże. Idąc po tejże ręce do piwnicy drzwi dębowe na jedney zawiosce, a drugiej nie masz. Ta piwnica na balkach.

Do tej piwnicy idąc na gure wchodem wielkim na ganek, s tego ganku do sieni, drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. W tych sieniach okno jedne bez błony, tylko ramy.

S tych sieni po lewej ręce, idąc do izby stołowej, drzwi dębowe stolarskiej roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. W tej izbie okien szklanych w ołowie pięć. Każde okno o czterech kwaterach, nadłuczone, naprawy potrzebują. Piec malowany różney farby. Kominek rzezany. Ławy wkoło,

Wyszedszy s tej izby, naprzeciwko przez sień drzwi do izby dębowe na zawiasach żelaznych. W tej izbie okien szklanych trzy w ołowie w czterech kwaterach. Piec malowany różney farby. Kominek rzezany. Ławy wkoło.

Wyszedszy s tejże izby nazad do tychże sieni, s tych sieni na tenże ganek, s tego ganku tymże wschodem wyszedszy na doł s tego gurnego mieszkania, po lewej ręce, wszedszy w kamenicu, izba kuchenna. Do niej drzwi dębowe stolarskiej roboty na zawiasach żelaznych s klamką. W tej izbie okien szklanych w ołowie trzy, w czterech kwaterach, nadłuczone, naprawy potrzebują. Piec zielony, naprawy potrzebuje. Kominek murowany. Ławy wkoło. W tej że izbie, po lewej ręce, komora, tarcycami przegrodzona, drzwi na zawiasach żelaznych z zaszczepkami.

Wyszedszy s tey izby, pod tąz izbą piwnica na balkach. Do tey piwnicy drzwi na zawiasach żelaznych z zaszczipką. W tey piwnicy okienko w rynek z gratą żelazną.

Wyszedszy s tey piwnicy, od teyże izby idąc po tey że stronie izba stara drzewniana, drzwi do niey na zawiasach żelaznych. W tey izbie okien szklanych trzy, potłuczone, naprawy potrzebuia. Piec kafli zelonych. Ławy dwie. S teyże izby do komory drzwi na zawiasach żelaznych. W niey okno jedno potłuczone, naprawy potrzebuie.

Wyszedszy s tey komory y s tey izby idąc po teyże stronie piwnica drzewniana dębowa, drzwi do niey na zawiasach żelaznych. Idąc od tey piwnicy yzba kuchenna z komorą. Do sieni drzwi na zawiasach żelaznych. W tych sieniach kuchnia. S tych sieni do izby drzwi na zawiasach żelaznych z klamką y z zaszczipkami. W tey izbie okien szklanych, w ołow oprawnych, dwa; piec zielony. Ławy wkoło. S tey izby do komory drzwi na zawiasach żelaznych. W tey komorze okno szklane jedno.

Wyszedszy s tey komory y z tey izby stajnia. Do niey wrota na biegunach. Sama wszystka tarcycami przystolona.

Przy teyże stajni browar. Do niego drzwi na zawiasach żelaznych. W browarze komin wurowany.

Z browaru do izdebki drzwi na zawiasach żelaznych. W tey izdebce okno szklane jedno. Wyszedszy s tey izdebki y z browaru od tey izdebki wrota na ulicę Koydanowską.

Ten budynek wszystek i kamienica guntami pokryta. Na kamienicy wietrznikow trzy, żelazne złotiste ss. Jerzy smoka bijący na koñiu s kopia. Czwartý wietrznik żelazny złocisty nad gankiem—Meluzyna na lutni graiąca.

W tey kamienicy stołow pięc. Do okien siedmnastu okienice drzewniane, na zawiasach żelaznych.

W kamienicy u okien wszytkich ramy snycerskiey roboty.

Który ten inwentarz we wszystkim specificowany doskonale.

Andrzej Wyszomirsky.

№ 115.

1655 г., липня 29. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 119, л. 313—314.

Confirmatia fundaciey szpitala w Minsku prez sławetnego Bohuszewicza, mieszczanina Minskiego.

Władysław IV etc.

Oznaymueiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami testament sławetnego niegdy Łukasza Bohuszewicza Szyski, mieszczanina Minskiego, de data roku tysiąc szecset czterdziestego piątego, miesiąca marca pierwszego dnia, ręką nieboszczykową podpisany y we wszytkim sprawnie spawiony, ktorem to testamentem nieboszczyk Bohuszewicz, przy inszych swych legatach, place dwa-ieden niedaleko bramy Koydanowskiey leżący, od Siemiona Bogdanowicza wie-

czystą zamianą, a drugi plac nazwany Suszynski, od Manujły Sczodry kupiony, na którym pięć chalup pobudowało się y na czynszu siedzą, przeciwko pierwszemu placu, po prawey ręce z miasta idąc, przy samey bramie Koydanowskiej nabyte, pierszy na szpital dla ludzi w wieku podeszłych, podupadłych y niedołącznych, obywatelów iednak miasta Minska, tymże testamentem legowawszy na zmurowanie tego szpitala summę peniżną tysiąc siedmseth y pięćdziesiąt złotych polskich wiecznemi czasy zapisał.

Zaczynam doniesiona nam iest przez niektorych panów rad y urzędników naszych dwornych imieniem sławetnych Matysa Balcerowicza, Pawła y Daniela Chrczeniewicza, mieszczan naszych Minskich, executorów || pomienionego testamentu proźba, abyśmy tak fundatją tego szpitala, iako też y ordinatją niebosczykowską in omni meliori modo per seria stwierdzili y zmocnili.

Do ktorey my proźby przerzeczonych executorów y do pobożney niebosczyka Bohuszewicza, intentey łaskawie się skłoniwszy, pomienione punkta y wszystkie contenta strony fundatyei szpitala, w testamencie zeszłego niebosczyka Bohuszewicza opisane, na wieczne czasy stwierdzamy y zmacniamy z takową deklaracją naszą, aby powieniony szpital w protecciey całego miasta Minska, magistrata y pospolstwa był. Przy tym, z osobliwey łaski naszej y z commizeratyei, pomienione place, tak ten na którym szpital zmurowany iest, albo na potym będzie, iako y Suszynski plac, na którym czynszownicy mieszkaia, — od stawiania wszelakiey condityei gości, tak pod czas sądów głównych trybunalnych, ziemskich, grodzkich, iako też y wszelakich zjazdów, generalnych y particularnych, podatków miesckich y inszych exactyei roznych miesckich wiecznie uwalniamy. A ku lepszemu pożytkowi rego szpitala y ubogich, w nim mieszkaiących, pożywieniu, pozwalamy na pomienionym placu Suszynskim dom zbudowac, albo kamienice zmurowac. A co się tknie summy na szpital — tysiaca złotych legowaney, ktora na ratuszu wiecznemi czasy zostawac ma, tedy przerzeczoni executorowie testamentu tę summę powinni będą dawac ludziom kupieckim pewnym, dobrze osiadłym, od ktorey czynsz na ubogie według testamentu y dispozytyei niebosczykowskiey na dzień świętego Łukasza, || święta ruskiego, według starego kalendarza, w każdy rok dochodzic powinien będzie. A poki zwysz mianowani executorowie testamentu in vivis zostawac będą, poty nikto inszy tylko oni pomienionego szpitala y prowentów iego tutorami y dozorcami bydz maia, a post decessum onych tedy miasto nasze Minskie ma y powinne będzie iednego dobrego y osiadłego dozorce nad prowentami ubogich, w pomienionym szpitalu mieszkaiących, ustanowic. Do ktorego szpitala nie inszi ubodzy tak z męszczyzn iako y z białyhgłówni maia byc przypuszczani, tylko ludzie zubożeni y ułomni tegoż miasta Minska.

Co wszystko na wiecznosc stwierdzaiąc, dla tym iepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego precisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXIX° (29) miesiaca lipca, roku panskiego MDCXLV^o (1645), panowania naszego Polskiego XII°, a Szwedzkiego XIII° roku.

Vladislaus, rex.

Stanisław Naruszewicz, rafferendarz y pisarz W^o X^o L^o.

№ 116.

1655 г., сьнежня 3. Вязьма.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 266-269.

* Рэзолюцыя Маскоўскага ураду адносна накіраваньня ў Менск з Барысава двух рот жаўнераў, аб пабудове у Менску умацаваньняў і інш. і указ паводле яе на імя Барысаўскага ваяводы Еропкина.

Рэзолюцыя. 1654 г. декабря въ 3 день государь указалъ послать свою государеву грамоту в Борисовъ к Автамону Еропкину, а велѣтъ ему:—1) послать из Борисова в Менескъ 2 роты салдатъ с начальными людьми, давъ имъ государево жалованье—кормъ по указу.—2) И велѣтъ имъ в Менску для всякого береженья здѣлать крѣпость какую пристойно, и быть в Менску до государева указу.—3) И которые Менского повѣту шляхта и всякие служилые люди, и мещане, и пахотные люди придуть на государево имя и учнутъ шляхта жить в Менскомъ уѣзде в своихъ маетностехъ, а мещане и пахотные люди на прежнихъ своихъ земляхъ, и имъ тѣхъ всѣхъ велѣтъ приводить к вѣре.—4) И велѣтъ имъ шляхте в прежнихъ ихъ маетностяхъ, а мещанамъ и пахотнымъ людямъ на прежнихъ ихъ земляхъ безо всякого сумненья жить.—5) И велѣтъ ихъ ото всякихъ обидъ оберегать и государскою милостью во всемъ обнадѣживать, чтобъ однолично обидъ и никакихъ налогъ ни отъ ково имъ не было.

Указ. От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Борисовъ стольнику нашему и воеводе Автамону Ивановичю Еропкину.

Какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, а которые польские и литовские всякихъ чиновъ люди, поискавъ к себѣ наше государские милости, приѣхали на наше государское имя на вѣчную службу, и живутъ в Барисовскомъ уѣзде в своихъ маетностяхъ, и ты-бъ тѣхъ всѣхъ приѣзжихъ людей во всемъ оберегалъ, и нашею государскою милостью ихъ во всѣмъ обнадѣживалъ, и прежнихъ ихъ маетностей у нихъ не отнималъ, и правъ и вольностей ихъ ни в чемъ не нарушивалъ; а нашимъ служилымъ и всякихъ чиновъ людямъ, которые с тобою в Борисове, сказалъ и заказъ учинилъ крепкой, под смертною казнью, чтобъ они переѣзщикомъ и ихъ людямъ и крестьяномъ обидъ и никакихъ налогъ отнюдь не дѣлали. А которые люди, мимо сей нашъ государской указъ, тѣмъ переѣзщикамъ или людямъ ихъ и крестьянамъ учинять какие обиды, и ты-бъ, сыскивая про то, допряма дѣлалъ тѣмъ людямъ наказанье: велѣлъ битъ кнутомъ и батоги нещадно, чтобъ на то смотря инымъ такимъ неповадно было нашего указу послушатца.

Однолично бъ тебѣ беречь того накрепко, чтобъ польскимъ и литовскимъ переѣзжимъ людямъ обидъ и налогъ отнюдь ни от ково не было.

А в Менескъ послалъ бы еси из Барисова с начальными людьми роту рейтаръ, да 2 роты салдатъ, давъ имъ наше жалованье—кормъ по указу; и велѣлъ имъ в Менску для береженья от приходу воинъ

скихъ людей здѣлать крепость какую пристойно, и быти в Менску до нашего указу.

И которые Менского повѣту шляхта и всякие польские и литовские служилые люди приѣдутъ на наше имя на вѣчную службу и учнутъ жити в Менскомъ уѣзде в своихъ маетностяхъ, а мещане и пашенные люди, которые приѣдутъ на наше царское имя и учнутъ жить на прежнихъ своихъ земляхъ,—и ты бѣ тѣмъ начальнымъ людемъ тѣхъ всѣхъ людей велѣлъ приводить к вѣре, по святой и непорочной евангельской заповеди господни, что имъ подъ нашею государскою высокою рукою быть навеки неотступно и в Польшу и ни в которые государства не отѣхать, и ни в чем не измѣнить. И велѣлъ имъ жить шляхте в прежнихъ ихъ маетностехъ, а мещаномъ и пашеннымъ людемъ на прежнихъ ихъ земляхъ безо всякого сумнения. И велѣлъ ихъ по тому жъ ото всякихъ обидъ оберегать, и нашею государскою милостью ихъ во всемъ обнадеживать, чтобъ отнюдь обидъ и никакихъ налогъ ни от ково ни в чем имъ не было.—А которые люди учинятъ имъ какие обиды, и тѣмъ, по сыску, велѣтъ дѣлать наказанье жестокое.

А воеводъ к нимъ в Менескъ пришлютъ вскоре.

А которого числа рейтаръ и салдатъ, и ково имяны с ними начальныхъ людей изъ Борисова в Менескъ пошлешь, и какую крепость они в Менску учнутъ дѣлать, и ты бѣ о томъ к намъ отписалъ.

Писан на нашемъ стану в Вязме, лѣта 7164 г. декабря въ 3 день ¹⁾.

Даписка: Такова послана в Смоленескъ с Вяземскимъ казакмъ с Микиткою Ивановымъ того-ж числа. А из Смоленска боярину и воеводамъ велѣно послать в Борисовъ с нарочнымъ гонцомъ.

№ 117.

1656 г., раней 20 лютага. Менск. ²⁾

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 378—380.

* Адпіска ротмістра Фразінава і капітана у Жэмчужнікавых адносна пабудовы „крепости“ і іншае іх дзейнасць у Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопи твои, ротмистръ Бориско Фрязиновъ да капитаны Никитка да Тимошка Жемчужниковы, челом бьютъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, декабря въ 28 день ³⁾, по твоей, государеве, грамоте посланы мы, холопи твои, из Борисова города в Менескъ, и велено намъ учинить крепость, какую пристойно, для приходу воинскихъ людей. И мы, холопи твои, обыскали место и где крепости быть. На старой осыпи поставили башню, а на осыпи поставили туры большие и насыпали. А осыпь от реки Свислочи вверхъ 14 сажень, а по обе стороны по 10 сажень, а поперекъ тожъ. Да поставили острогъ полу-третьи сажени вверхъ, а посередь острогу поставили башню трех сажень.

¹⁾ 3 сьнежня 1655 г.

²⁾ Дата вызначана на падставе сьціслага адзначэння у акце, што названыя асобы прыехалі ў Менск на службу 28-ХІІ. 1655 г., і кіравалі яны ў Менску да прыезду ваяводы Арсеньева.

³⁾ 28 сьнежня 1655 г.

А всего города захвачено 309 сажень а вокругъ около осыпи все обошла вода, а в остатку осталось тое же осыпи 120 сажень.

А ставили городъ только тремя ротами, а уѣздъ, государь, весь пусть и выжженъ Менской.

Да мы же, холопи твои, привели ко кресту шляхты 161 чело-вѣка, а мешчан 142 чело-вѣкъ.

А твоево государева запасу собрали мы, холопи твои, панскаго пустовытнаго хлѣба, и мы послали роспись тому всему хлѣбу под-клея подъ сю отписку к тебѣ, государю, к Москвѣ.

Роспись пустовытному хлѣбу: ржи 47 бочекъ, муки аржаные 8 бочекъ, ечменю пол-9 бочьки, сухарей 3 бочьки, крупъ гречишныхъ и яшныхъ пол-6 бочьки, овса 3 бочки, гречихи 4 бочьки, и всего 79 бочекъ хлѣба.

№ 118.

1656 г., пасья 20 лютага Менск. ¹⁾

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 384—388.

* Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява адно-сна становішча Менскіх ѱмацаванья ѱ, забяспе-чанья збожжам і інш.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

По твоему, государеву, указу велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей государеве службе в Менске. И, приѣхавъ в Менескъ, велено мнѣ, холопу твоему, розѣздить и розсмотрѣть и с начальными людь-ми помыслить, в которомъ мѣсте в Менску городу или острогу быть пристойно а гдѣ, государь, по моему, холопа твоего, досмотру какой крѣпости быть пристойно. И мнѣ, холопу твоему, о томъ, и о своемъ приѣзде отписать к тебѣ, государю, к Москве. А городъ или острогъ велено мнѣ, холопу твоему, дѣлать служилыми людьми, которымъ велено быть со мною и Менского города посадцкими и уѣздными людьми.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, приѣхалъ на твою государеву службу в Менескъ февраля въ 20 день.

А в которомъ, государь, мѣсте пристойно быть городу или острогу и я, холопъ твой, взявъ с собою начальныхъ людей: рейтарского строю ротмистра Бориса Фрязинова да салдацкого строю капитановъ Микиту да Тимоѣя Жемчужниковыхъ, да Фрола Лихачева с това-рыщи и ѣздил смотрѣть, гдѣ бы, государь, пристойно быть городу или острогу.

И в Менску, государь, старая осыпь кругъ всего посаду велика. А на которой осыпи до моего, холопа твоего, приѣзду капитанъ Ми-кита Жемчужниковъ с салдаты поставили турки небольшие, и тѣ го-сударь турки накладены кирпичемъ, да межъ той осыпи поставлено тыну въ ветчаномъ лесу для поспешенья. И та, государь, старая осыпь высока и кругомъ той осыпи обошла вода и болоты. Одинъ

¹⁾ Дата вызначана на падставе спасылкі ѱ акце, што Арсеньеѱ прыехаѱ у Менск на пасаду 20-ІІ. 1656 г.

въѣздъ в городъ. И на той, государь, осыпи пристойно городу или острогу быть.

А по мѣре, государь, того мѣста по осыпи 500 сажен.

А другое, государь, мѣсто от Глѣбовичева двора к Петровскому монастырю и межъ иныхъ полатъ. А многие, государь, полаты будутъ в городской стенѣ и пригодятца в башни. А Глѣбовичевъ дворъ и многие полаты будутъ в городе. А водою, государь, будетъ не скудно, въ городе колодези, государь, будутъ. А та, государь, крѣпость, что поставлены—по осыпи турки и въ ветчаномъ лесу тынъ, добръ худъ, а весною розвалитца розно, потому что ставленъ зимою,—мѣлко тынъ вкопанъ.

И о томъ, государь, вели мнѣ холопу своему свой государевъ указъ учинить, в которомъ, государь, мѣсте городъ или острогъ мнѣ, холопу своему, велишь ставить, и кѣмъ ставить: служилыхъ людей со мною, холопомъ твоимъ, нѣтъ, только салдатъ 280 человекъ, да райтаръ 28 человекъ, и тѣ всѣ пѣши и больныхъ много. А Менской уѣздъ весь розоренъ, которые, государь, и прибрели мужики, и тѣ, государь, всѣ пѣши, лѣсу возить не на чемъ.

А какъ, по твоему, государеву, указу, ставилъ городъ Барисовъ Автомонъ Еропкинъ, и с нимъ, государь, было для городского дѣла 3 полка салдатъ, да 2 роты рейтаръ, да 50 человекъ монастырскихъ слугъ, а лѣсъ, государь, возили на городовое дѣло Борисовскимъ и Оршанскимъ, и Менскимъ уѣздами. А Борисовский, государь, уѣздъ весь цѣлъ и не розоренъ.

А что, государь, ныне по осыпи поставлены для поспешенья турки и тынъ межъ валу, и то государь все непрочно и некрѣпко.

А нарочетые, государь, люди шляхты втайне мнѣ, холопу твоему, говорятъ: больше-де государю Менескъ не годенъ, что города или острога не велить государь поставить и ратныхъ людей прислано немного, не какъ в Борисове.

А что, государь, учинитца в Менске надъ салдаты и надъ мещаны в приходъ воинскихъ людей в малолюдстве, и что, государь, острогъ и городъ не здѣланъ, мнѣ бѣ, холопу твоему, в томъ отъ тебя, государя, в опале не быть.

Да били челомъ тебѣ, государю, Менского городу мещаня, Иванъ Жидович с товарищи, а мнѣ, холопу твоему, въ съѣзжей избѣ подали челобитную за руками, чтобъ мнѣ их ту челобитную послать к тебѣ, государю, к Москве. И я, холопъ твой, ту ихъ челобитную послалъ к тебѣ, государю, к Москве под сею отпискаю.

№ 119.

1656 г., пасья 20 лютага Менск¹).

Разр. Маск. Стѡл. № 270, л. 338.

* „Челобитная“ Менскихъ мяшчан з хадайніцтвам аб пабудове „городу або острогу“.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, бьютъ челомъ сироты

¹) Дата вызначана на падставе таго, што гэты документ знаходзіцца ў стаўбцох непасрэдна за папярэднім.

твои, государевы, города Минскаго мещане—войтъ Ивашко Жидовичъ с товарищи полтора ста человекъ.

Цаловали мы тебе, государь, крестъ в Менску, что намъ тебе, великому государю, служить и во всем добра хотеть. И селимсе мы, сироты твои, в Менске на пасаде на старыхъ своихъ местехъ.

А ныне, государь, слух намъ доходитъ, што шведъ хочетъ воевать здешнее мѣсто. А в Менску, государь, кгороду и острогу крепости никакое нѣтъ, и в приходъ воинскихъ людей нам, сиротам твоим, жъ жанами и з детми детсе негѣде.

А поставили дей, государь, капитаны Микита да Тимошка Жемчужниковы по старой осыпе турки и кирпичьем наклали. На межу осыпе старей тынь старого лесу. И тая, государь, крепость худа, осадное время седеть немочно.

А твоихъ государевыхъ ратныхъ людей в Менескъ прислано немного, оборонить нас некому от воинскихъ людей.

Милосердый государь, царь, великий князь Алексей Михайлович, всея великия и малыя и белыя Расеи самодержец, пожалуй нас, сиротъ своих: вели, гасударь, в Менском поставить кгород или астрокъ, а вели нас, государь, кому оборонеть от воинскихъ людей, чтобъ намъ, сиротамъ твоимъ, в домишках своих жыть безстрашно. Царь государь змилуйся пожалуй.

№ 120.

1656 г., чэрвеня 18. Менск¹⁾.

Разр. Маск. стол. № 270, л. 588—592.

* Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява адносна Менскага „острога“, аб пасылцы застаў на узьбярэжжа р. Нёмана і інш.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холоп твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, июня въ 5 день, прислана в Менескъ твоя, государева, царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великая и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, грамота из Розраду за приписью діака Ивана Темирева ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, в Менске острогъ покрепить служилыми и уѣздными людьми; а отъ приходу, государь немецкихъ людей велѣтъ бы мнѣ поставить на заставе по реке по Немонту служилыхъ людей из русских и из поляковъ, которымъ мочно вѣрить и от которыхъ шатости не чаятъ, и тѣмъ заставнымъ людямъ приказать накрепко, чтобъ воинские люди через реку Нѣмонтъ к Менску безвестно не пришли и уѣзду не повоевали.

И мнѣ, холопу твоему, в Менске острогу покрепить немочно, потому что, государь, в Менску острогу нѣтъ ни худова, ни доброва, а только, государь, в Менске по осыпи поставлены турки плетеные

¹⁾ Дата вызначана на падставе заўвагі у канцы акта аб разглядзе адпіскі урадам 18. VI. 1656. Пар. № 122.

до моего, холопа твоего, приѣзду, и тѣ, государь, турки всѣ разво-
лялись.

А на Нѣмонтъ, государь, реку на заставу послать нѣкова,—толь-
ко, государь, в Менске со мною, холопом твоим, служилыхъ людей
рейтаръ 20 человекъ, и тѣ, государь, всѣ пеши, а салдаты, государь,
270 человекъ, и тѣ всѣ стоятъ по осыпи на карауле.

А шляхты, государь, Менского повѣту от казацкого разоренья
разбежались многие невѣдомо гдѣ.

А из Слуцка, государь, шведские люди в Менскомъ уѣзде, ротъ
по 5 и по 6, приходятъ и в Менскомъ уѣзде воюютъ; лошади и во-
лы, и животину, и всякае платье, и хлѣбъ берутъ, только въ полонъ не
емлютъ; а мнѣ, холопу твоему, противъ шведскихъ людей послать
нѣкова. И о томъ что ты, государь, укажешь.

На адвароце памета: 164 г. июня въ 18 день государь
указалъ отписать: Ссылаясь с Борисовскимъ воеводою надъ Слуц-
комъ промыслять, а в Борисов о томъ к воеводе отписать же, чтобъ
они, ссылаясь с ним, Федоромъ, надъ Слуцкомъ промыслили.

№ 121.

1656 г., чэрвеня 21. Менск.

Разр. Маск. стол. № 270, л. 763—769.

*„Челобитная“ шляхты Менскага павета з ха-
дайтвѣм аб звальненнѣ ад будовы „города“
і аб узнаўленнѣ па пярэднѣх судоў.

Перевод с польского письма с челобитной, какову подали велико-
му государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа
великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, Минского повѣту чело-
битчики, в нынешнем во 164-м году июня въ 21 день.

Челобитная до пресвѣтлого престола, божиею милостию, великого
государя царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия
и малыя и бѣлыя Росіи самодержца и многихъ государствъ государя
и великого княжства Литовского обладателя, от шляхты повѣту
Минского, через шляхтича и челобитчика тогожь повѣту Минского
пана Яна Цыдровского подчашего Новогродцкого о том:

Понеж что есмь первые было выправили пресвѣтлого царского
величества, государя нашего милостивого, челобитчиковъ повѣту на-
шего Минского пана Юрья Стеткевича и пана Яроша Мадкевича,
бьючы челом покорно до пресвѣтлого престола царского величества,
государя нашего милостивого, чтобъ насъ вѣрныхъ и нижайшихъ
подданныхъ своихъ, яко государь христьянский и помазанникъ на земли
божі, в томъ милостиве пожаловалъ, по прежнему при давныхъ пра-
вахъ и вольностяхъ нашихъ подъ щасливымъ государствованьемъ и
высокою рукою царского величества, государя нашего милостивого, в
повѣте нашемъ живущихъ, учиня от дѣла города Минского, до чего
на всю шляхту Минскую нынешний панъ воевода Минский потягает,

освободить изволилъ. Понеже милостивому жалованью вашего царского величества, государя нашего милостивого, когда есмя пришлыхъ челобитчиковъ нашихъ рѣчь и пресвѣтлой грамоты вашего царского величества, государя нашего милостивого, при бытіи пана воеводы Минского выслушавъ, от дѣла городского вся шляхта свободы просили, а панъ воевода Минский указавъ другую царского величества, государя нашего милостивого, грамоту, однако намъ городъ дѣлать приказываетъ, для чего намъ в той первой челобитной челобитчики наши первые в томъ довольно не учинили, что намъ изящного указу царского величества, государя нашего милостивого, до пана воеводы нашего, чтобъ мы свободны были от той тяготы, не привезли тогда, ныне чрезъ того другою челобитчика нашего о томъ же до пресвѣтлого престолу царского величества, государя нашего милостивого, чтобъ изящно в томъ нижайшемъ и покорномъ насъ, вѣрныхъ и нижайшихъ подданныхъ своихъ, пресвѣтлою волею своею до пана воеводы Минского выпишей изволилъ противъ челобитья, покорно до пресвѣтлого престолу царского величества государя нашего милостивого челомъ бьемъ.

Также бьемъ челомъ и о томъ пресвѣтлому царского величества, государю нашему милостивому, чтобъ по милосердию своему какъ иные Великого Княжества Литовского повѣты судами народу нашему извыклыми противъ правъ и извычаевъ нашихъ давныхъ пожаловалъ, того жъ благоденія государского и тому испустошенному повѣту нашему, яко государь христіанский, не отговорилъ.

Имена приписи рукъ шляхецкихъ:

Теодор Володковичъ войски Минскиі.

Станислав Богушевич Минковскиі хоружей Пернавскиі.

Юрѣя Зыгмунтъ Пласковицкиі подстолей Мозырскиі.

Вацлав Гроки.

Якуб Ян Куделскиі скарбникъ Троцкиі.

Героним Наборыскиі.

Станислав Залѣскиі.

Станислав Ивановскиі.

Кароль Подоскиі чашникъ Смоленскиі.

Юрѣя Заливскиі.

Миколай Бодовскиі.

Александръ Цедровскиі,

Янъ Валицкиі.

Александръ Раѣал Шоллодка.

Ян Хлепковскиі.

Андрѣй Казимер Керсновскиі.

Миколай Ходосовичъ.

Криштопъ Кампчинскиі подкоморей Минскиі.

Вилейко.

Мартин Казинець.

Да піска на адвароце: Государь пожаловалъ, шляхецкими крестьяны города делать не велѣлъ, а велѣтъ зделать острогъ, которые волости не розданы Радзивиловы и теми делать. И о томъ послать грамоту.

Государь пожаловалъ, велѣлъ судей выбрать повѣтомъ добрыхъ и велѣтъ судитца имъ передъ ними по прежнимъ своимъ правомъ. И дать о томъ грамота. А воеводомъ ихъ не судить.

№ 122.

1656 г., чэрвеня 23. Стан на Кастрыцынай пушташы.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 592.

Указ на імя ваяводы Арсеньява ў адказ на адпіску апошняго адносна падыхода шведаў.

От царя великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менскѣ воеводе нашему Федору Юрьевичу Арсеньеву.

Іюня въ 18 день писалъ еси к намъ: приходятъ в Менской уѣздъ из Слуцка свѣйские люди и Менской уѣздъ воюють, уѣздныхъ людей бьютъ и животы ихъ и лошади, и животину всякую, и хлѣбъ грабятъ. И в Менску от приходу свѣйскихъ людей опасно. А служилыхъ людей с тобою в Менску мало, крѣпостей подѣлатъ нѣкемъ и на сторожахъ держать нѣково. И намъ бы велѣть о томъ нашъ указъ учинить.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ прося у бога милости и ссылаясь в Борисовъ с Іваномъ Ржевскимъ, надъ Слуцкимъ промылялъ сопча за одинъ, сколько милосердый богъ помощи подасть. А в Борисовъ к Ивану Ржевскому указъ о томъ послан.

А что у васъ учнетъ под Слуцкомъ дѣлатца, и ты бѣ о томъ писалъ к намъ, великому государю.

Писанъ на нашемъ стану на пустоши Кострицыне, лѣта 7164 г. іюня въ 23 день.

№ 123.

1656 г., чэрвеня 21. Менск¹.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 803—804.

*Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява аб руху сялян супроць паноў на Меншчыне і чолабітнай от Менскаго войта і мяшчан.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и былыя Росіи самодержцу, холоп твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнем государь во 164-м году, іюня въ 21 день, прислана в Менскъ твоя государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, грамота из Розряду за приписью діака Василья Орехова ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: которые Менского уѣзду шляхецкие похолики и пашенные мужики, бѣгая от них, собрався ворovali, Менской уѣздъ розоряли и помѣщиков своих шляхту мучили, и животы и лошади и животину грабежемъ имали?

И тѣх, гсударь, похоликов и мужиков по моей, холопа твоего, посылке в Менскъ приведено 56 человекъ, и в Менске тѣ воры посажены были в тюръму и из них, государь, 30 человекъ, подкопавъ тюръму, ушли. В остатке, государь, в тюръме 24 человекъ.

¹) Дата вызначана на падставе упаміна ў докумэнце аб атрыманні указа 21 чэрв. 164 г

И по твоему государеву указу велено мнѣ, холопу твоему, тѣх шляхецкихъ похолковъ и пашенныхъ мужиковъ и тѣхъ пущихъ воровъ 20 человекъ за ихъ воровство велѣтъ повѣсить, чтобъ на то смотря не повадно было инымъ воровать. И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, тѣхъ воровъ шляхецкихъ похоликовъ и крестьянъ 20 человекъ велѣлъ повѣсть.

Да тѣхъ же, государь, воровъ остались 3 человекъ: Менского повѣту шляхтичъ Янъ Ракоѣдовъ, да Койдановскія крестьянскія дѣти Петрушко Тимоѣевъ да Одамко Ходковъ. И я, холопъ твой, хотѣлъ того шляхтича повѣсить, потому что мнѣ, холопу твоему, въ сѣзжей избѣ сказывали капитаны Микита да Тимоѣѣй Жемчужниковы, какъ онѣ посланы были за тѣми ворами, и тотъ шляхтичъ съ ними бился.

И о томъ, государь, шляхтиче били челомъ тебѣ, государю, а мнѣ, холопу твоему, въ сѣзжей избѣ подали за руками челобитную Менской войтъ Иванъ Жидовичъ и Менскіе мещаня Стенка Войтѣховъ съ товарищи. И я, холопъ твой, тое ихъ челобитную за руками под сею отпискою послалъ къ тебѣ, государю, съ Менскимъ мещаниномъ съ Стенкою Войтеховымъ. А отписку государь и челобитную велѣлъ подать въ Розраде твоему государеву окольничему Ивану Оѳонасьевичу Гавреневу да діаконъ думному Семену Заборовскому съ товарищи.

А того шляхтича Яна Ракоѣдова и Койдановскихъ крестьянъ Петрушку Тимоѣева да Адамка Ходкова велѣлъ я, холопъ твой, посадить въ тюрьму до твоего государева указу.

И о томъ, государь, шляхтиче и о Койдановскихъ крестьянѣхъ—что ты государь, укажешь? А три государь человекъ тѣхъ воровъ умерли въ тюрьме и за острогомъ въ землю закопаны.

Да писка на адвароце: Указалъ государь дать на поруку и о томъ послать грамоту.

№ 124.

1656 г., чэрвеня 21. Менск¹⁾

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 801.

* „Челобитная“ Менскихъ мящчанъ у абарону шляхціца Рукояда.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичу, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, бьютъ челомъ сироты твои государевы Менской войтъ Ивашко Жидовичъ и Менскія мещаня: Стенка Войтеховъ, Данилко Съчасновъ, Ивашка Турба, Ивашко Ивановъ, Ѳомка Борановъ съ товарищи.

По твоему, государеву, указу посылалъ воевода изъ Менска за козаками Микиту да Тимоѣѣя капитановъ Жемчужниковыхъ съ салъдаты. И тѣ капитаны привезли въ Менскъ крестьянъ шляхецкихъ.

И тѣ, государь, крестьяне шляхецкія показались и взяты, государь, тѣ шиши въ деревне Гритчине.

А тотъ шляхтичъ Ивашко Ракоядъ тутъ же взятъ, а тотъ шляхтичъ въ козакахъ не бывалъ и съ козаки не хаживалъ. А взятъ тотъ шляхтичъ тутъ, потому что онъ пришелъ за тѣми шишами для своей збожи, потому что у него тѣ шиши дворъ его разграбили, со всемъ розорили и попа-

¹⁾ Дата вызначана на падставе сувязі гэтага акта з пацярэднім № 123.

лили. И пришел тот шляхтич тут для своих коней, да волов. И тѣ капитаны ево шляхтича тут же взяли. И тѣ, государь, шиши по твоему, государеву, указу воеводѣ их велено вершить.

Милосердый государь и великий князь Алексѣй Михайлович, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержецъ, пожалуй нас, сирот своих: для нашего челобитья не вели того неповинного шляхтича до своего государева указу вершить, потому что тот шляхтич не в вине стражет. И вели, государь, ту нашу челобитную послать к себѣ государю. А взят тот шляхтич не в козачех, воровства за нимъ никакова и преже сего не видали.

В том, что ты, государь, а у нас он шляхтич доброй, царь, государь, смилуйся пожалуй.

№ 125.

1656 г., липня 14. Менск¹)

Разр. Маск. Стол № 270, л. 965.

*Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява аб накіраваньні у якасьці пасла ад Менскага павету шляхціца Цэдроўскага.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холоп твой Ѳедка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, июля въ 14 день, били челомъ тебѣ, государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, а мнѣ холопу твоему в Менску, в сѣзжей избе, подали челобитную Менского повѣту шляхта, чтобъ ты, государь, ихъ пожаловалъ; велѣлъ бы из нихъ отпустить челобитчика к тебѣ, государю, битъ челом о своихъ нуждахъ Менского повету шляхтича Ивана Цедровского. И ко твоему государеву указу я, холопъ твой, челобитчика шляхтича Ивана Цедровского отпустилъ к тебе, государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу.

№ 126.

1656 г., палова липня. Менск²).

Разр. Маск. Стол. № 270 л. 786—787.

„Челобитная“ Маскоўскага папа Івана, які быў пры ваяводзе ў Менску.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, бьет челом богомолец твой московской от Николы с. Хлынова поп Иванише.

По твоему, государеву, указу и по святительскому патриаршу благословению посланя, богомолец твой, на твою государеву дальнюю

¹) Дата вызначана па падставе спасылкі ў самым докуменце.

²) Дата вызначана ў сувязі з наступным указам, які мае поўнае адзначэнне (7164 г.—)1656 г. липня 27.

службу в Менскъ с воеводою. А всего мнѣ, богомольцу твоему, твоего государева жалованья дано 10 рублей, а подводы мнѣ, богомольцу твоему, не дано. И я, богомолец твой, купилъ кляченко, на чем волочься, и я тѣ деньги издержалъ. А нынѣ я, богомолецъ твой, будучи на твоей, государеве, службе, голодом помираю: купить, государь, нѣнчто ржи, государь, менскую четверть, а наша московская осьмина купят в 3 рубли. Да и купить не достануть, пограблено все, розорено от черкасовъ. Кормитца мнѣ, богомольцу твоему, нѣчем.

Салдат с нами в Менску только 3 роты и то все татарь да мордва,—рускова ничего не знают. А мнѣ, богомольцу твоему, кормитца нѣчем.

Милосердый государь, царь и великий князь Алексѣй Михайлович, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержец, пожалуй меня, богомольца своего, чым тебя, государя, богъ известить и по чему, государь, ты жаловал нашу братью, чтоб мнѣ, богомольцу твоему, было чѣм пропитатца. Или вели, государь, из Менска к Москве отпустить, чтобы мнѣ, богомольцу твоему, будучи на твоей государеве службе, голодною смертию не умереть. Пожалуй, государь, вели отпустить. Царь государь смилуйся пожалуй.

На адвароце ў вага: Государь пожаловал,—велѣл дать в Менску 2 четверти ржи. О том послать к воеводе грамоту.

№ 127.

1656 г., ліпня 27. Стан каля Дынабургу.

Разр. Маск. Стол. № 270 л. 787.

*Указ цара Менскаму ваяводзе Арсеньяву па чалабітнай папа Івана.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и белыя Росіи самодержца, в Менскъ воеводе нашему. Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Пожаловал есмя Никольского попа Ивана (и чей сынъ или прозвище), который ныне в Менску, велѣл ему нашего жалованья дати в Менску ржи 2 чети. И какъ к тебѣ ся наша грамота придет и тыб попу Ивану нашего жалованья ржи 2 чети в Менску далъ з запискою,

Писан на нашемъ царского величества стану под Диноборкомъ, лѣта 7164 ,июля въ 27 день.

№ 128.

1656 г., другая палова ліпня. Менск¹⁾

Разр. Маск. стол. № 270, л. 817—819.

*Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява пры накіраваньні у Маскву дэлегатаў ад Менскай шляхты: Уняхоўскага, Пласкавіцкага ды інш.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

¹⁾ Дата вызначана на падставе упаміна у акце, што адпаведная „чолобитная“ ад шляхты была пададзена ваяводзе 15.VII.1656 г.

В нынешнем, государь, во 164-м году, июля въ 15 день, билъ челомъ тебѣ великому государю, а в Менске в съѣзжей избе мнѣ, холопу твоему, подал челобитную хоружий Менский Хрыштопъ Унеховский, чтобъ ты пожаловалъ ево, хоружево, велѣлъ бы ево из Менска отпустить к тебѣ, великому государю, бить челомъ о своемъ дѣле.

Да Менского же, государь, повѣту шляхта Юрий Пласкавицкий подстольникъ Мазырский, Якубъ Кудельский, Александра Хлопицкий, Самойль Булгак, Станислав Трусавицкий, Вивиянъ Кирик, Янъ Жаба, Адамъ Дякович, Иван Жидович, били челомъ тебѣ, великому государю, чтобъ ты, государь, пожаловалъ, велѣлъ бы из Менска их отпустить к тебѣ, великому государю, для их дѣла.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, хоружева Менскаго Хрыштопа Унеховскаго и шляхту Юрья Пласкавицкого с товарищи отпустил к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу.

А велѣлъ я, холопъ твой, хоронжему и шляхте объявитца и отписки подать в Розраде твоему, государеву, окольнічему Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарищи.

А списокъ Менской шляхте за рукою Менскаго хоружего да послал я, холопъ твой, к тебѣ, государю, с хоружим с Хрыштопомъ Унеховским, а велѣлъ ему тотъ списокъ подать в Розряде твоему государеву окольнічему Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарищи.

№ 129.

1656 г., другая палова липня. Менск. 1)

Разр. Маск. Стол № 270, л. 818-819.

„Челобитная“ шляхціца Хрыштопа Уняхоўскага аб прызначэнні яго хоружым Менскага павету.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, бьетъ челомъ холоп твой Менского повету шляхтич Хриштопка Иванов сынъ Унѣховской.

В прошломъ, государь, во 163-м году, божиею милостию и твоимъ государевымъ счастьемъ, поручилъ Христос взять город Менскъ в то число я, холопъ твой, был при короле полковникомъ. И в нынѣшнемъ, государь, во 164-м году, на богоявленевъ день выехалъ я, холопъ твой, з женишкою и з дѣтишками на твое государево имя, излюбя православную христианскую вѣру, служить тебѣ, государю, вѣрою и правдою.

И какъ приехалъ в Менской уездъ в маетность свою, в деревню Вѣпрату, и в то число мѣня, холопа твоего, излюбя, Менские шляхта на соймаку выбрала хоружим. И как будучи в хоружихъ, я, холопъ твой, под твоею государевою высокою рукою и от твоих, государевых, неприятѣлей от польских и от литовских людѣй, слышечи всякие слова, твоему государеву воеводе в Менску сказывал, и тѣ мои рѣчи у воеводы записываны, и о томъ писано к тебѣ, государю, к Москвѣ.

1) Датаваны на падставе сувязі з папярэднім актам.

И в нынѣшнем же, государь, во 164-м году, как ехал с Москвы от тебя, государя, польского короля посланник маршалок Оршанскои Петръ Галимской, и в то число онъ; Петръ, приехав в Менескъ от тебя, государя, и Менским шляхте всем меня, холопа твоего, слушетъ не велѣл и называл меня, холопа твоего, изменником. И тѣм шляхте сказал, что-де вы будете служить опять королю по прежнему. И тѣ Менские шляхта съехались в Менескъ на соймикъ, меня, холопа твоего бранили всякою бранью и обѣсчестили, и мимо меня, холопа твоего, нынѣ хотят выбрать иного хорунжего. И о томъ тебѣ, государю, бил челом ложно, что я служу, холоп твой, тебѣ, государю, верою и правдою и во всем тебѣ, государю, радѣю.

А как по твоему, государеву, указу Менской воевода велѣл мнѣ, холопу твоему, тѣх Менских шляху смотреть всех по росписи, и в то число Радзивиловские и Глѣбовские слуги к смотру не поехали, и твоего государева воеводы не послушали, твоему государеву указу учинились сильны. А которые, государь, на смотрѣ на том были, и тѣмъ ихъ имяномъ у меня, холопа твоего, роспись.

Милосердный государь царь и великий князь Алексѣй Михайловичъ, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержецъ, пожалуй меня, холопа своего; вели, государь, мнѣ быть в Менску у шляхты хорунжим по прежнему и вели, государь, о томъ в Менскъ воеводе дать свою государеву грамоту, чтобъ тѣ Менские шляхта меня, холопа твоего, слушали по прежнему. Царь государь смилуйся пожалуй.

Дापиска на адвароце. 164 г. июля в 27 день государь пожаловал: велѣл ему быть хорунжим, и о том дать ему грамоту.

№ 130.

1656 г., липня 22. Стан на „Осетрных Лугах“.

Разр. Маск. Стол № 270, л. 968.

Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву аднос- на будовы Менских „острогов“ Радзівілавымі ся- лянамі.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менскъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Пажаловали есмя Менскую шляхту и всякихъ служылыхъ людей по ихъ челобитью для ихъ разоренья, Менского повету маетностей ихъ крестьяномъ в Менску города делать не велели, а велели в Менску астрог делать Менского уѣзду Радзивиловыхъ маетностей крестьяны, которые за роздачею в остатке.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ Менского уѣзду шляхетцкихъ маетностей крестьяномъ в Менску города дѣлать не велѣлъ, а велѣл бы еси в Менску здѣлать острогъ небольшой, смотря по тамошнему дѣлу, Радзивиловыхъ маетностей крестьяны, которые за роздачею в остатке.

Писанъ на нашемъ стану в Осетрных Лугах. Лета 7164 г., июля в 22 день.

№ 131.

1656 г. ліпеня 22. Стан на „Осетрных Лугах“

Разр. Маск. Стол № 270, л. 169.

*Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву аб увядзенні выбарных судоў.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менескъ воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Пожаловали есмя нашего царского величества Менского повѣту шляхту подкоморья Минского Криштопа Кавечинского и всякихъ урядниковъ, и всю поветную шляхту в Менску: тебѣ и впред инымъ воеводамъ судомъ вѣдать не велѣли, а велѣли имъ, по ихъ челобитью, в судьи выбрать межъ себя и судитца передъ тѣми судьями во всякихъ дѣлахъ по прежнему, по ихъ правиламъ.

И какъ къ тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ подкоморья Минского Крыштопа Кавечинского и урядниковъ и всю Менского повѣту шляхту судомъ не вѣдалъ, для того что по нашему указу велѣно имъ во всякихъ дѣлахъ судитца межъ себя по прежнему.

А прочеть сю нашу грамоту и списавъ с неѣ списокъ держаль в приказной избѣ, а подлинную отдалъ бы еси Менского повѣту шляхте, впередъ для иныхъ нашихъ воеводъ.

Писанъ на нашемъ царского величества стану в Осетрныхъ Лугахъ. Лѣта 7164 г., июля въ 22 день.

№ 132.

1656 г., ліпеня 25. Менск¹⁾.

Разр. Маск. Стол № 270, л. 820-821.

*Паведамленне Менскага ваяводы Арсеньява Маскоўскаму ўраду аб перашкодахъ ў пабудове „острога“ у Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Федко Арсеньевъ челомъ бьетъ.

Въ нынешнемъ, государь, во 164-м году прислана в Менескъ твоя, государева, грамота, из Розряду за приписью дьяка Ивана Темерова ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей государеве грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, в Менске острогъ покрепить служилыми и уѣздными людьми.

И я, холопъ твой, шляхецким и бискупим и Радивиловыхъ маетностей крестьяномъ лѣсъ везть велѣлъ на городъ или на острожное дѣло. И шляхта, государь, били челомъ тебѣ, великому государю, а мнѣ, холопу твоему, в Менске в съѣзжей избѣ подали челобитную, чтобъ ты, государь, пожаловаль,—острожного дѣла и лѣсу возить крестьяномъ ихъ не велѣлъ, покаместо челобитчикамъ ихъ о томъ государевомъ дѣле твой государевъ указъ будетъ.

1) Дата вызначана на падставе датаўкі рэзолюцыі па гэтым акце. Пар. № 135.

А служилыхъ людей, государь, в Менску только 250 человекъ салдаты, и у тѣхъ топоровъ и долотъ, и просѣковъ, и пазниковъ нѣтъ и нѣчемъ острожново лѣса дѣлать. А падкрѣпливать острогу немочно, потому что острогу ни худово, ни доброго в Менску не бывало и нѣтъ; только по старой осыпи поставлены турки.

И о томъ мнѣ, холопу своему, вели, государь, свой государевъ указъ учинить: городъ или острогъ мнѣ, холопу твоему, в Менске ставить ли, и по старой ли, государь, осыпи ставить, и кому на городовое дѣло лѣсъ возить, и какими людьми дѣлать.

А пушекъ, государь, в Менску только 4 пушечки полковые, а пороху и свинцу и ҃итилю мало; и о томъ я, холопъ твой, писалъ к тебѣ государю не одныжды, и мнѣ, холопу твоему, твоего государева указу нетъ. И что, государь, учинитца в Менску в приходъ воинскихъ людей в малолюдстве, и что крепости никакие нѣтъ и зелья и свинцу и ҃итиля и мало пушекъ нетъ, и мнѣ б холопу твоему, в томъ от тебѣ, государя, в опале не быть.

На адвароце памета: 164 г. июля 25 дня указаль государь сдѣлать острогъ небольшой теми селы и деревнями, которые не в роздачи. А которые розданы шляхте и тѣмъ дѣлать не велѣтъ.

№ 133.

1656 г., липня 27. Стан каля Дынабургу¹⁾.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 788—789.

*Хадаѣніцтва Менскіх мяшчан аб дазволе гандляваць бяз усялякіх мыт („пошлин“) з прычыны іх збяднеласьці і перашкод з маскоўскімі медзянымі грашыма.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, бьют челом сироты твои государевы бѣдныя и до конца разореныя Менския мещаня всѣм посадомъ.

Прислана твоя, государева, грамота в Менескъ к воеводе к Ѳедору Юрьевнчу Арсеньеву; велено, государь, ему с нас, сирот твоихъ, имать с торговых людей пошлина. Которыя наша братья кормятца торжишкомъ души свои питают, винишко и пиво держат. Небольшия люди шинкуют. И с тѣх, государь, шинкарок велено имать пошлины помѣсешно, почему преже сего имали. И какъ, государь, Менескъ был нерозорен, тогда было купцевъ и торговыхъ людей много. А ныне мы, сироты твои, до конца розорены, не добудемъ и хлѣба купить, помираемъ голодною смертию.

А слыша твою государьскую милость, что в Менску пошлин ты, государь, имать не велѣлъ, и мы, сироты твои, почали было живитца чѣмъ души свои питать.

А тако ты, государь, нас, сирот своихъ, не пожалуешь, велишь с нас, сирот своих бѣдных, пошлины имать, и намъ, сиротамъ твоимъ, помереть будетъ голодною смертию и розбресься розно, потому, государь, что за пошлинами у кого и есть хлѣба продажна не пове-

¹⁾ Дата вызначаецца на падставе датыўкі рэзолюцыі ў канцы акта.

зугъ. Да и везть государь нѣчево, весь повѣтъ Менской развоевали казаки и черкасы.

И у насъ же, сиротъ твоихъ, покупають салдаты хлѣбы и всякой харчь, а дают намъ, сиротамъ твоимъ, мѣдныя деньги и мѣдныя тарели и четвертины. А у насъ, государь, мѣдныхъ денегъ и мѣдныхъ тарелей и четвертинъ в ыныхъ городѣхъ и в Менску не емлють и в уѣзде ниhto. И на тѣ мѣдныя деньги и тарели и на четвертины намъ, сиротамъ твоимъ, ничего не продають; и в Менескъ, государь, за тѣми мѣдными деньгами и за мѣдными тарели и за четвертинами ниhto ничего на продажу не везетъ. А на тѣхъ мѣдныхъ деньгахъ написано твое государево имя.

Милосердый государь, царь и великий князь Алексѣй Михайловичь, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержецъ, пожалуй насъ, сиротъ своихъ бѣдныхъ и до конца розореныхъ, не вели, государь, с насъ, сиротъ своихъ, и с торжишковъ нашихъ, с шинкарок, своихъ государевыхъ пошлинъ имать, покамѣстъ мы, сироты твои, за тобою, праведнымъ государемъ, домишка свои устроимъ и сами поживаемся.

А в ыныхъ, государь, городѣхъ для нашего розоренья ты, государь, пожаловаль, пошлинъ имать не велѣлъ. А вели, государь, намъ сиротамъ своимъ в тѣхъ мѣдныхъ деньгахъ и в мѣдныхъ тареляхъ и в четвертиныхъ свой государевъ указъ учинить, чтобъ намъ сиротамъ, твоимъ, от того в конецъ не погинуть. Царь государь смилуйся пожалуй.

На адвароце да піска: 164 г. июля 27 д. государь пожаловаль, не велѣлъ с нихъ имать пошлинъ до своего государева указу, и о томъ послать грамоту к воеводѣ.

№ 134.

1656 г.. липня 27. Стан каля Дынабургю.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 789.

* Указ ваяводзе Арсеньяву аб звальненні Менскихъ гандляроу ад пошлін, згодна іх „челобитной“.

От царя великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менескъ воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Били челомъ намъ, великому государю, Менские мещане всѣмъ городомъ. Емлють-де в Менску с торговыхъ промысловъ наши пошлины, а они-де от разоренья нашихъ ратныхъ людей оскудѣли, и, за скудостью, нашихъ пошлинъ давать имъ не в мочь. И намъ бы ихъ пожаловать, для ихъ розоренья, с торговыхъ их промысловъ нашихъ пошлинъ впредь имать не велѣть.

И мы, великий государь, наше царское величество, Менскихъ мещанъ пожаловали для ихъ разоренья: с торговыхъ их промысловъ нашихъ пошлинъ до нашего указу имать не велѣли. И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ у Менскихъ мещанъ с торговыхъ их промысловъ нашихъ пошлинъ впредь до нашего указу имать не велѣлъ.

Писанъ на нашемъ царского величества стану под Динаборкомъ. Лѣта 7164 г., июля въ 27 день.

№ 135.

1656 г., ліпня 28. Стан каля Дынабургу.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 821.

* Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву адносна пабудовы „острога“.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менескъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Июля въ 25 день писалъ еси к намъ, великому государю, что тебѣ на острожное дѣло лѣсу возить и острогу в Менску дѣлать нѣкемъ, служилыхъ людей в Менску мало а Менского повѣту шляхта бьютъ чоломъ крестьяномъ ихъ, для ихъ разоренья, до нашего указа острогу дѣлать не велѣтъ; и намъ бы велѣтъ о томъ нашъ указъ учинить.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ по-прежнему нашему указу и по сей нашей грамоте в Менску острогъ небольшой, в которомъ мѣсте пригож, здѣлалъ служилыми и Менскими уѣздными людьми, которые села и деревни в помѣсья никому не розданы. А которые села и деревни по нашему указу Менской шляхте и всяким служилымъ людямъ в помѣсья розданы, и ты бѣ тѣхъ сель и деревень крестьяномъ на острожное дѣло лѣсу возить и острогу дѣлать не велѣлъ.

А каковъ острогъ в Менску здѣлаешь и колько того острогу по мѣре будетъ сажень, и колько проѣзжихъ воротъ и глухихъ башенъ и иныхъ какихъ крѣпостей, и ты бѣ о томъ к намъ, великому государю, отписалъ и строенья своего книги за своего рукою прислалъ.

Писанъ на нашемъ стану под Диноборкомъ. Лѣта 7164 г., июля въ 28 день.

№ 136.

1656 г. каля 22 верасьня. Менск¹⁾.

Разр. Маск. Стол. № 285, № 201-202.

* Павядамленьне Менскага ваяводы Маскоўскаму ураду аб перашкодах пры ўзнаўленьні павятовых судов у Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челом бьетъ

В нынешнемъ во 164-м году августа въ 11 день прислана твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, грамота, в Менескъ, ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: пожаловал ты, великий государь, своего царского величества Менского повѣту шляхту подкоморья Менского Крыштопа Кавачинского и всяких уряд-

¹⁾ Дата вызначана на падставе датоўкі рэзолюцыі на акце.

никовъ и всю повѣтную шляхту в Менску, мнѣ, холопу твоему и впред инымъ воеводомъ судомъ вѣдать их не велено, а велено, государь, имъ шляхте въ судьи выбрать межъ себя и судитца перед тѣми судьями во всякихъ дѣлахъ по ихъ правомъ по прежнему.

И Менского, государь, повѣту шляхта, выслушав твою, государеву, грамоту, поѣхали по маетностямъ, а судей межъ себя не выбрали.

И многие, государь, шляхта почели обидить твоихъ, государевыхъ, крестьянъ, грабятъ хлѣб и животину, надѣючись на то, што мнѣ, холопу твоему, судомъ ихъ вѣдать не велено. И межъ собою многие шляхта об судѣ приѣзжаютъ и бьют челом.

И о томъ, государь, вели мнѣ, холопу своему, свой государевъ указъ учинить: которые крестьяне твои государевы и мещане стануть бить челом о судѣ на шляхту, шляхецкимъ ли судьямъ ихъ судить? И покаместа, государь, шляхта межъ себя в судьи кого оберут, а што учинитца какое дурно или убойство межъ шляхты или над кѣмъ-нибудь въ Менском повѣте, чтобъ мнѣ, холопу твоему, въ томъ отъ тебя, великого государя, в опале не быть, потому что меня, холопа твоего, шляхта не почели слушать, собою почели управливатца межъ собою, а твоихъ государевыхъ крестьянъ почели обидить.

На а двароце да писана: 165 г. сентября в 22 день. Отписать: велѣтъ, ихъ собравъ, государевъ указъ имъ сказать, чтобъ они по прежнему государеву указу в судьи межъ себя выбрали и розправу всякую межъ челобитчиковъ дѣлали; а будетъ не выберутъ, и ихъ во всякихъ дѣлахъ указалъ государь судомъ вѣдать воеводамъ.

№ 137.

1656 г. верасьня 23. Стан каля Рыгі.

Разр. Маск. Стол. № 285, л 203.

* Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву з пацьварджэньнем распараджэньня адносна прыскораньня абраньня павятовых судзей.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Расіи самодержца, в Менскъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву,

Сентября в 22 день писал еси к намъ, великому государю: по нашему указу велено Менской шляхте для росправныхъ всякихъ ихъ дѣлъ в судьи выбрать межъ себя и судитца велено имъ перед тѣми судьями по ихъ правамъ по прежнему, и Менского уѣзду шляхта судей межъ себя не выбрали, а о росправныхъ дѣлахъ на шляхту бьютъ челом многие. И намъ бы велѣтъ о томъ указъ учинить.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ Менского уѣзду шляхте всѣмъ сказалъ, штобъ они по прежнему нашему указу и по сей нашей грамоте в судьи межъ себя выбрали вскоре и росправу во всякихъ межъ челобитчиковъ тѣ выборные ихъ судьи вправду дѣлали, чтобъ намъ, великому государю, челобиться ихъ впредь о томъ не было. А будетъ они судей вскоре не выберутъ, и ихъ по нашему указу во всякихъ дѣлахъ велено в Менску судомъ вѣдать воеводамъ по прежнему; и они бѣ тотъ нашъ указъ вѣдали.

Писан на нашемъ стану под Ригою. Лѣта 7165-го, сентября въ 23 день.

Д а п і с к а: Такова послана с Койдановскимъ мещаниномъ съ Янком Рачицкимъ.

№ 138.

1656 г. перад 25 верасьня. Менск¹⁾.

Разр. Маск. Стол. № 285, л. 382—384.

* Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява на указ ад 1-го чэрвеня па пытаньнях спагнанья падаткаў і збора хлеба з павету і адносна перапрашкод з боку казакоў.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіі самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, июня въ 1-й день, прислана твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіі самодержца, грамота из Розряду за приписью діака Василья Брехова в Менскъ ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, Менского уѣзду с Родивиловыхъ и иных польскихъ и литовскихъ людей, которые померли и которые служат польскому и свѣйскому королемъ, съ маетностей ихъ всякие доходы по чему именно с нихъ наперед сего велено иматъ на тебя великого государя. А иматъ бы мнѣ, холопу твоему, с нихъ всякие доходы, смотря по ихъ мочи и по прожиткамъ, чтобъ ихъ тѣмъ не оскудить и не розгонить.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, велѣл с тѣхъ маетностей съ крестьянъ взять с волоки на тебя, государя, хлѣба по бочке ржи, по бочке овса, по четверику крупъ.

А в бочке, государь, будетъ 2 чети московской мѣры.

А на волоке, государь, сидит крестьянъ дворы по 3 и 4 и больши.

А посылалъ я, холопъ твой, хлѣба збирать капитана Тимоѣя Жемчужникова. И Тимоѣй Жемчужников, приѣхав, сказал въ съѣзжей избѣ передо мною, холопомъ твоимъ, что в Менском уѣзде во многих мѣстехъ, в селехъ и в деревняхъ, ржи и ярового хлѣба у крестьянъ нѣтъ, розорили козаки, и не привез никакова хлѣба.

А в арцыбискупью, государь, маетность, в местечко Игуменье, в села и в деревни посылал я, холопъ твой, хлѣба збирать салдацкого строю прапорщика Елисѣя Лихачева. И его, государь, Елисѣя ис той волости местечка Игуменье казаки Запороские, которые оставлены у нихъ на залоге, выбили вонъ, и хлѣба в том местечке и в селах, и в деревняхъ збирать не дали. И войтомъ и крестьяномъ казаки меня, холопа-твоево, слушать и в городъ ходить не велятъ. Многими селы и деревнями владѣютъ казаки и залого поставили.

А войска, государь, Запороского полковник Иван Нечай прислалъ ис-под Быхова хоружева казацкого Леска в Минской повѣтъ и велѣлъ тому хоружему и козакомъ ѣздить по селамъ и по деревнямъ и заказывать, чтобъ крестьяне хлѣба в твою, государеву, казну в Менскъ

¹⁾ Дата вызначана па падставе рэзолюцыі па акце.

не давали, а готовили б хлѣб и сена про ихъ казаковъ, а имъ де, государь, казакѡмъ, в Менскомъ повѣте зимовать в местечке Игуменье. А Мурашка полковникъ и дворъ себѣ велѣл строить крестьяномъ.

А Радивиловской маенности Койдановкого присуду крестьяне и иныхъ волостей били челомъ тебѣ, великому государю, а мнѣ, холопу твоему, в Менске, въ сѣзжей избѣ подали челобитную, чтоб ты, государь, пожаловалъ ихъ, велѣлъ бы тое их челобитную послать к тебѣ, великому государю, а хлѣб с них велѣлъ бы ты, государь, имать вполы: по полубочке ржи, по полубочке овса.

И я, холопъ твой, тое ихъ челобитную послалъ к тебѣ, великому государю, пад сею отпискою. А хлѣбъ в твою государеву казну велѣлъ имать по полубочке ржи да по полубочке овса, что государь крестьяне до конца разорены от казаков, и хлѣба не сѣли и з году все бредут розно.

И о томъ, государь, вели мнѣ, холопу своему, свой государевъ указ учинить, по чему с волоки велишь, государь, имать хлѣба, и что казаки завладѣли многими селами и деревнями, и с тѣх сель и з деревень хлѣба збирать не даютъ, и на городовое дѣло лѣсу везть не велятъ, шобъ мнѣ, холопу твоему, твой государевъ указъ про то былъ выданъ, што с казаками чинить.

На адвароце да дата к: Государева грамота в Менскъ послана к Федору Арсеньеву. Велено, на государя хлѣбъ взять, што дают, по полубочке.

165 г. сентября в 25 день. Отписать: с Родивиловых и с ыныхъ, с панских и с шляхетцких, с выморошных, и которые в Польшу и к Шведу отѣхали, с маенностей их хлѣб взять, што они даютъ: с волоки по полубочке ржи, по полубочке овса. А о черкасах из отписки и объ острожномъ дѣле из челобитной, написать в доклад тотчасъ.

№ 139.

1656 г. верасья 25. Стан каля Рыгі.

Разр. Маск. стол. № 285, л. 215-216.

* Указ ваяводзе Арсеньяву адносна пабудовы у Менску „острога со всеми крепостями“ на мейсцу, дзе духаў манастыр і каралеўскі двор.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менескъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Писал еси к нам великому государю: по нашему указу велено тебѣ в Менску устроить острогъ небольшой Родивиловых маенностей крестьяны, которые за роздачею в остатке. И в Менску в старой осыпи, гдѣ ныне турки, острогу устроить немочно, потому что та осыпь ниска и велика, и в приход воинскихъ людей в томъ остроге быти ненадежно.

А по твоему и салдатцких начальныхъ людей досмотру пристойно тебѣ с нашими служилыми людьми для береженья от приходу воинскихъ людей бытъ в духове монастыре на посаде. А около того монастыря ограда каменная и бои верхние и нижние и на чом стѣну здѣлать можно, а задѣлка у той стѣны будет небольшая. И нам бы велѣть о томъ нашъ указ учинить.

И по нашему указу про острог, в которомъ мѣсте в Менску пристойно острогъ устроить, допрашиванъ окольникей нашъ Богданъ Матвѣевичъ Хитрово. И окольникей нашъ Богданъ Матвѣевичъ сказалъ: острогу-де в Менску гдѣ былъ духовъ монастырь быть мочно, а пристойно де в Менску острогу быть в томъ мѣсте, гдѣ королевской дворъ былъ, потому что-де то мѣсто добрѣ крепко.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придет, и ты бѣ тѣхъ мѣсть, гдѣ были духовъ монастырь и королевской дворъ досмотрилъ накрепко, а салдатцкого строю с начальными людьми о томъ помыслил, а устроил бы еси в Менску острог со всѣми крепостями в томъ мѣсте, гдѣ по твоему досмотру и по приговору салдатцкихъ начальныхъ людей лутче и пристойнее.

А в которомъ мѣсте в Менску острогъ устроишь и что по мѣре около того острогу сажень и колько проѣзжихъ воротъ и глухихъ башенъ и иныхъ какихъ крепостей, и ты бѣ о томъ к намъ, великому государю, отписалъ и острожного строенья и всякихъ крепостей строельные книги в Розрядъ прислалъ.

Писанъ на нашемъ стану под Ригою, лѣта 7165-г., сентября въ 25 день.

Да піска. Такова послана с Койдановскими мещаны съ Яномъ Рачицкимъ с товарищи.

№ 140.

1656 г. верасень. Койданава ¹⁾.

Разр. Маск. стол № 272, л. 203-204.

„Челобитная“ жыхароу м. Койданава са згадай зрабіць умацаванье мураванае сьцяны каля духава манастыру ў Менску і з хадайніцтвам аб звальненні а) ад будовы Менскаго „острога“ і б) ад паловы збожавага падатку.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, бьютъ челомъ сироты твои, Менскаго повѣту мѣстечка Койдонова мещане и крестьяня.

По твоему, государеву, указу прислана в Менскъ к воеводе к Федору Юрьевичю Арсеньеву твоя, государева, грамота, что били челомъ тебѣ, государю, Менскаго повѣту шляхта, чтобъ имъ города не ставить и крестьяномъ ихъ, а велено тотъ острогъ ставить нами, сиротами твоими, местечкомъ Койдоновым.

А насъ, сиротъ, твоихъ, мещанъ и крестьянъ в Койдонове только дымовъ са двѣсти, и тѣ, государь, всѣ пограблены, розорены до остатку от черкасовъ. Помираемъ голодною смертию, лошадей и воловъ нѣту, лѣсу возить нѣначемъ.

А смотрилъ, государь, воевода с капитаны и с мещаны в Менску на посаде, в духове монастырѣ, ограда каменная. А задѣлка будетъ небольшая. А зимовать в томъ мѣсте твоимъ, государевымъ, людямъ мочно и мѣщаномъ: мѣсто крѣпко и вода есть. А и намъ, сиротамъ твоимъ, то мѣсто укрѣпить вмочь, а острогъ намъ дѣлать невмочь. И от того мѣста до духова монастыря, гдѣ ныне воевода с ратными людьми живетъ, сажень з 200; а кругомъ, государь, того монастыря посадъ, строятца мѣщаня, а мѣсто крѣпко.

¹⁾ Датуешца на падставе сувязі з папярэднімі актамі.

Да по твоему же, государеву, указу велѣно на нас, сиротахъ твоихъ, твоего государева собрать въ твою государеву житницу хлѣба по бочке ржи, да по бочке овса с волости, да по московскому четверьку крупъ. И намъ, сиротамъ твоимъ, того хлѣба по столько дать невмочь.

Милосердый государь, царь и великий князь Алексѣй Михайловичь, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержецъ, пожалуй насъ, сиротъ своихъ: вели, государь, тот духовъ монастырь намъ укрѣпить, а острогу намъ ставить не вели, что намъ сиротамъ твоимъ однѣмъ невмочь такой острогъ здѣлать. И вели, государь, с насъ, сиротъ своихъ, своего государева указного хлѣба взять в свою государеву житницу вполы, для нашего розоренья и скудости, что мы, сироты твои, до остатку розорены отъ черкасовъ и отъ иныхъ воинскихъ людей. Мочи нашей не стало. Только не будетъ твоего, государева, жалованья, и намъ сиротамъ твоимъ всѣмъ брестъ розно. Помираемъ голодною смертию. От розоренья в конецъ всѣ погибли.

Царь государь смилуйся пожалуй.

№ 141.

1656 г., лістапада 30. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 285, л. 645.

* „Скаска целовальников“ аб наліччы скарбовага збожжа ў Менску.

165 году ноября въ 30 день, по государеву цареву и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, крестному целованью сказали целовальники воеводе Василью Ивановичю Яковлеву, Данилко Шчасной, да Юрка Ивановъ, да Романъ Стасковъ, да Моска Стасковъ, что в житницы государева хлѣба—ржи и овса, ячменю и ячныхъ крупъ и пшеницы, и гречи, и гороху и сухарей. И государева хлѣба в житницы, Менской мѣры, ржи 410 четвертей, овса 225 четвертей, ячменю 122 четверти, ячныхъ группъ 33 четверти, пшеницы 30 четвертей, гречки 7 четвертей, гороху 3 четверти, да меду пол-третьи бочки да кадушечка, да в лубке скудной пуд, а тово меду вѣсить неначемъ:— кантарей нѣтъ.

То наша целовальниковъ и скаска. А скаску писалъ по ихъ, целовальниковъ, велѣнью салдаты 8-й роты капитана Михайла Офонасьева сына Быкова Стенка Павловъ.

165 году ноября въ 30 день.

№ 142.

1656 г., пасья 26 лістапада. Менск¹⁾.

Разр. Маск. стол. № 285, л. 646.

*Павядамленьне ўноў прызначанага Менскага ваяводы Василя Якаўлева аб прыме пасады у Менску 26 лістапада.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

¹⁾ Дата вызначана на падставе паказання Якаўлева аб часе прыезду на пасаду ваяводы ў Менск.

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, ноября въ 13 день, прислана в Шкловъ твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, грамота ко мнѣ, холопу твоему. А по той твоей, государеве, грамоте велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей государеве службе в Менске на Федорово мѣсто Арсеньева. А онъ Федоръ в Менске умеръ. И городъ и городовые ключи, и служилымъ людямъ списки, и по спискамъ служилыхъ людей, и нарядъ, и всякие пушешные и хлебные запасы, и книги приходные и расходные, и по книгамъ твои, государевы, деньги, что есть въ зборе, и деньгамъ и хлѣбу и пушкамъ и зелью и свинцу и твоимъ государевымъ всякимъ деламъ, и тому всему роспись в Менске взять салдатцкого строю у капитана у Микиты Жемчужникова.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, на твою, государеву, службу в Менескъ приѣхалъ ноября въ 26-м числѣ, и городъ Менескъ, и ключи городовые, и служилымъ людямъ списки за капитанскими руками, и нарядъ, и всякие пушешные и хлѣбные запасы, и книги мелнищные и кабацкие откупные, и по книгамъ деньги, и хлѣбу и зелью и свинцу и твоимъ, государевымъ, грамотамъ, и всякимъ твоимъ, государевымъ, дѣламъ, и тому всему роспись в Менске взять пѣшево салдатцкого строю у капитана у Микиты Жемчужникова, и по росписи всякие твои, государевы, дѣла и всякую твою, государеву, казну; а у хлѣбныхъ целовальниковъ взялъ я, холопъ твой, скаску за ихъ целовальниковыми руками, сколько какова хлѣба в твоихъ государевыхъ житницахъ хлѣба есть.

И я, холопъ твой, послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, к Москве под сею отпискою салдацкого строю с прапорщикомъ с Федоромъ Грабленнымъ, росписной списокъ и роспись, и хлѣбу скаску за целовальниковыми руками велѣлъ подать на Москвѣ в Розряде твоему государеву окольному Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу да дякомъ думному Семену Заборовскому с товарищи.

А городъ, государь, Менескъ до моего, холопа твоего, приѣзду в духове монастырѣ построили капитаны к старой каменной оградѣ. А старого монастыря каменной ограды 100 сажень, а задѣлки межъ каменной ограды деревянымъ заборомъ 53 сажени.

А подле того в Менске нового города костель добре великъ, каменной, и в немъ полковой и подошевной, и мушкетной бой к духову монастырю блиско будетъ. А отъ духова монастыря, что нынѣ, по твоему, государеву, указу в Менске и в томъ монастыре город здѣланъ, а от города до костела 25 сажень. А костель, государь, добре великъ, каменной и высокъ. Да подлѣ того жъ города стоитъ прежняя литовская судебная изба добрѣ велика, каменная, а отъ города она 18 сажень. А та, государь, судебная изба каменная великая и блиско города, а подъ нею тюрьма,

И о томъ, государь, костелѣ и о ратуше польской, что ты, великий государь, укажешь,—для приходу воинскихъ людей и твоихъ государевыхъ неприятелей католицкой костель и ратушу польскую и тюрьму ломать или нѣтъ. И о томъ о всемъ, что ты, великий государь, укажешь: костель и ратушу ломать или нѣтъ.

На адвароце памета: Государь указалъ отписать. Писано к нему, что велено быти в Менскѣ на Федорово мѣсто Арсеньева и принять городъ, и в немъ что людей и хлѣбовъ, и пороху, и пушечныхъ всякихъ запасовъ, и о томъ пишетъ исполу про одинъ

хлѣбъ, а что ратныхъ людей и наряду и денегъ, и ручного, и пушечного зелья, и свинцу, того забылъ написать; и хлѣба не перемерилъ; и деньгамъ и хлѣбу розходъ не прислалъ. И то учинилъ дуростью, хлѣбъ не большой, мочно бѣ хлѣбъ перемерити и сыскати отписки Ѳедора Арсеньева послѣдние, какъ онъ писалъ в коемъ числѣ, и что по тѣмъ хлѣба объявилось по его отпискѣ и с тое и вписать в докладъ и оспросить, гдѣ тотъ хлѣбъ в розходѣ. И в докладъ выписать.

Что пишет о городе и о костеле, и о судебной избе, что блиско города и что шляхты и мѣщанъ, ис той отписки, что писалъ капитанъ, что в том монастырѣ здѣлал и на колькихъ саженьяхъ деревянные крепости и на колько сажень каменной стены и колько кругом сажен.

№ 143.

1657 г., люты. Масква¹⁾.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 644-645.

*Указ Менскому ваяводзе Якаўлеву у адказ на паведамленьне аб стане Менска пры атрыманьні ім пасады ваяводы.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, в Менескъ, Василью Ивановичю Яковлеву.

Писалъ еси к намъ, великому государю, и прислалъ росписной списокъ, что в Менску ты принялъ у Микиты Жемчужникова. А что въ Менску служилыхъ людей и наряду и зелья ручного и пушечного, и свинцу, и всякихъ пушечныхъ, и хлѣбныхъ всякихъ запасовъ, и запасные соли и денегъ, того всего в отписке сей не написано, и то учинилъ ты своею простотою.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бѣ жилъ в Менску с великимъ береженьемъ, отъ приходу воинскихъ людей оберегался, сторожи держалъ крепкие и вѣстей про воинскихъ людей провѣдывалъ всякими обычай, а что от ково какихъ вѣстей объявитца, а что в Менску ныне на лицо какихъ нашихъ служилыхъ людей и шляхты и мещанъ порознь, и в нашей казнѣ денегъ и наряду, и зелья ручного и пушечного и свинцу, и что по мѣре какихъ нашихъ хлѣбныхъ запасовъ и соли, и ты бѣ о томъ о всемъ к намъ, великому государю, отписалъ, и тому всему роспись в тетратехъ за своею рукою прислалъ в Розрядъ вскоре.

Писанъ на Москвѣ, лѣта 7165 г., ѳевраля въ—день.

№ 144.

1657 г. канец лютага. Менск.²⁾

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 622.

*А дпіска ваяводы Якаўлева пры накіраваньні ліста шляхціца Менскага павету Юшкевіча.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челом бьетъ.

¹⁾ Дзень ня вызначаны ў докумэнце.

²⁾ Дата вызначана на падставе датаўкі атрыманья гэтае адпіскі урадам 2. III. 1657.

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, генваря въ 27 день, послалъ я, холопъ твой, из Менска в Менской повѣтъ пѣшева салдатского строю Томосова полку Бѣли капитана Микнту Жемчужникова досматривать заставъ. И февраля, государь, въ 5 день капитанъ Микита Жемчужниковъ, приѣхавъ в Менскъ, подалъ мнѣ холопу твоему въ сѣзжей избѣ листъ за рукою Менского повѣту шляхтич Ондрѣй Францышек Юшкѣвич. А в листу, государь, онъ, Юшкѣвич, пишетъ к твоему государеву ближнему боярину и намѣстнику Астраханскому ко князю Никите Ивановичю Одоевскому про вѣсти польскихъ и шведскихъ людей и про Ракоцу.

И я, холопъ твой, велѣлъ с того листа списать списокъ слово в слово и оставилъ в Менске въ сѣзжей избѣ, а подлинной листъ за Юшкѣвичевою рукою послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, с сею отпискою. А отписку и листъ за рукою велѣлъ подать на Москвѣ в Розряде твоему, государеву, окольничему Ивану Ооонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарищи.

На адвароце памета: Государю чтена — 165 г. марта 2 д.

№ 145.

1657 г., пачатак сакавіка. Менск¹⁾.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 58.

* Адпіска ваяводы Якаўлева аб абраньні шляхтай Менскага павету суддзяў на соймаку у Менску 20 студзеня 1657 г.

Государю царю и великому князю Алкесѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

В прошломъ, государь, во 164-м году августа въ 20 день прислана в Менскъ твоя, государева, царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Расіи самодержца, грамота из Розряду за приписью дьяка Василья Брехова к воеводе Федору Арсеньеву. А по твоей, государеве, грамоте велено Менского повѣту шляхте межъ себя выбрать судей и судитца имъ межъ себя по ихъ правамъ.

И в нынешнемъ, государь, во 165-м году генваря в 20 день по твоему, государеву, указу и по грамоте я, холопъ твой, Менского повету шляхте велѣлъ выбрать межъ ими в судьи ково они меж себя выберутъ. И тогожь, государь, числа Менского повѣту шляхта учинили в Менске сеймикъ и выбрали межъ себя в судьи Менского повѣту шляхту: Федора Волотковича, да Петра Штеклинского, да Самойла Ленковского, да въ писари Станислава Ивановского. И судятца межъ себя передъ своими выборными судьями по своимъ правамъ.

На адвароце памета: Взять к отпуску. — 165 г. марта 5 д.

¹⁾ Дата вызначаецца на падставе датаўкі рэзолюцыі 5. III. 1657 г.

№ 146.

1657 г., раней 5 сакавіка. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 435.

* Паведамленьне ваяводы Якаўлева аб недастарчаючай колькасці гарнізону ў Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, февраля в 10 день, прислана в Менскъ твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича всеа великия и малыя Росіи самодержца, грамота из Розряду за приписью дьяка Василья Брехова ко мнѣ, холопу твоему, а в твоей государеве грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей, государеве, службе в Менске и жить с великимъ береженьемъ, по городу и по воротамъ и по стѣнамъ сторожи держать крепкие.

А в Менске, государь, твоихъ, государевыхъ, служилыхъ людей малолюдно, только 3 роты салдаты, а в роте человекъ по 70 и по 50; и с теми, государь, салдаты в приход воинскихъ людей сидѣть в городѣ страшно, потому что твоихъ, государевыхъ, служилыхъ людей в Менске малолюдно. И о томъ малолюдстве что ты великий государь укажешь.

На адвароце: Чтена.—165 г. марта в 5 день.

№ 147.

1657 г., пасья 17 сакавіка. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 614-615.

* Адписка Менскага ваяводы Якаўлева аб стане вайсковых і збожавых запасаў у Менску, у адказ на указ ад 17 сакавіка 1657 г.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ государь во 165-м году, марта въ 17 день, прислана в Менскъ твоя, государева царева и великого князя, Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, грамота из Розряду ко мнѣ, холопу твоему. А по той твоей, государеве, грамоте велено мнѣ, холопу твоему, в Менске нарядъ и зелье, и свинецъ, и всякие пушечные, и хлѣбные всякие запасы порознь и соли досмотря и смѣтя накрѣпко, о томъ къ тебѣ, великому государю, отписать; и тому всему роспись в тетратехъ за моею, холопа твоего, рукою прислать к Москвѣ и велѣтъ подать в Розряде тотчасъ безо всякого мотчанья, чтобъ тебѣ, великому государю, вѣдомо было о томъ вскорѣ.

И какъ я, холопъ твой, по твоему, государеву, указу приѣхалъ в Менскъ на Федорово мѣсто Арсеньева, и я, холопъ твой, в Мен-

ске принялъ у капитана у Микиты Жечьюжникова: 4 пушки полковыхъ да къ нимъ по 50 ядеръ, да пол-бочки пороху, да свинью свинцу, да фитилю пуда с 3, да 2 колокола небольшие; да в твоей, государеве, житнице твоихъ государевыхъ хлѣбныхъ всякихъ запасовъ ржи 429 чети, овса 220 чети, ячменю 120 чети, пшеницы 28 чети, крупъ ячныхъ и прусеныхъ 30 чети, сухарей 15 чети, гречихи 6 чети, гороху 3 чети.

И ис тогожь, государь, хлѣба велѣлъ я, холопъ твой, выдать 3 ротъ салдатомъ для ихъ бѣдности, которые солдаты на твоей, государеве, службе со мною, холопомъ твоимъ, в Менске, на 2 мѣсяца: на генварь дано ржи 120 чети, на мѣсяць мартъ дано ржи 109 чети с осминою, ячменю 65 чети, овса 45 чети.

А в остатке, государь, в твоей государеве житнице всякого хлѣбного запасу: ржи 195 чети, ячменю 40 чети, овса 155 чети, пшеницы 27 чети, крупъ ячныхъ и прусеныхъ 30 чети, гречихи 6 чети, гороху 3 чети, сухарей 15 чети; и всего, государь, твоего, государева, хлѣба в Менске в твоей, государеве, житнице 468 чети Менские мѣры.

А менская, государь, мѣра противъ московские мѣры вполы; московская осмина, а менская четъ.

Да в твоей же, государеве, казнѣ меду сырцу пол-третьи бочки, да кадочка небольшая, да полубочекъ небольшой, а сколько в нихъ вѣсу, а того, государь, невѣдомо; терезей¹⁾ и кантаря в Менске нѣтъ, вѣсить не на чемъ. А соли, государь, в Менске в твоей государеве казнѣ ничего нѣтъ.

И я, холопъ твой, в Менске пересмотря пушки и порохъ, и свинець, и фитиль, и въ твоей, государеве, житнице всякого хлѣба и меду, взявъ у целовальниковъ, которые по твоему государеву, указу выбраны к твоей государевой казнѣ и к хлѣбу, у Данилка Сщаснова, да у Артемка Юркова, да у Моски, да у Ромашка Стасковыхъ, смѣту за ихъ руками послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, к Москве, а отписку и Менскихъ цѣловальниковъ смѣту за ихъ руками велѣлъ подать в Розряде - твоему государеву, окольничему Ивану Оѳонасьевичю Гавреневу да діакомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

№ 148.

1657 г., пачатак красавіка. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 427.

* Адпіска ваяводы Якаўлева адносна становаішча Менскага гарнізону і гаспадарчых спраў.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

По твоему, государеву, указу велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей государеве службе в Менске, а со мною, холопомъ твоимъ, велено быть 3 роты салдатовъ Томосова полку Бѣли. И тѣ, государь, салдаты наги и босы и голодны. Твоево, государева, жалованья, мѣсячново корму не дано им на полгода. А пороху, государь, в твоей, госу-

¹⁾ Ня выразна. Магчыма чытаць —черезей.

дареве, казнѣ бочка и та неполна, а свинцу, государь, только одна свинья, а  итилю, государь, только пуда з 2; и в приход, государь, воинскихъ людей мнѣ, холопу твоему, с малолюдными людми и безъ пороху и без свинцу и без  итилю в осадѣ в Менске сидѣть страшно.

И о томъ, государь, малолюдстве и о пороху и о свинце и  итилю что ты великий государь укажешь.

А хлѣба, государь, в Менске в твоихъ, государевыхъ, житницахъ немного, и тотъ хлѣбъ даю я, холопъ твой, салдатомъ.

На адвароце памета: Написать и сей отписки дать в доклад. 165 г. апрѣля въ 5 день.

№ 149.

1657 г., раней 5 красавіка. Менск¹⁾.

Разр. Маск. стол. № 272, л. 587.

* Адпіска ваяводы Якаўлева пры накіраваньні чэлабітнай Менскай шляхты ад 14 сакавіка 1657 г.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичу, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, марта въ 14 день, били челомъ тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, а мнѣ, холопу твоему, в Менске въ сѣзжей избѣ подали челобитную за руками Менского повѣту шляхтич  едоръ Володкович и всѣ Менские шляхта. А в челобитной, государь, ихъ написано, чтобъ ты, великий государь, ихъ шляхту пожаловал велѣлъ бы тое их шляхецкую заручную челобитную послать к тебѣ, великому государю, к Москве.

И по твоему государеву указу я, холопъ твой, тое их заручную челобитную послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, к Москве, с сею отпискою. А отписку и шляхецкую заручную челобитную велѣлъ подать в Розряде твоему государеву окољничему Ивану Оѳонасьевичу Гавреневу да діакомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

На адвароце памета: Чтена.—165 г. апрѣля въ 5 день.

№ 150.

1658 г., пасья 12 мая. Менск²⁾.

Разр. Маск. стол. № 286, л. 330—333.

О принятии Богдану Аладьину города Менску и всего снаряду.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Богдашка Аладьинъ челомъ бьетъ.

В нынѣшнемъ, государь, во 166-м году, апрѣля въ 13 день, приѣхалъ я, холопъ твой, на твою государеву службу в Менскъ на

¹⁾ Дата вызначана на падставе датоўкі рэзолюцыі 5. IV. 1657.

²⁾ Дата вызначана на падставе прыведзенага ў акце адзначэння.

Иваново мѣсто Колобова. А велѣно мнѣ, холопу твоему, принять городъ Менскъ салдатцково строю у капитана Тимоѣя Жемчужникова.

И в Менску, государь, послѣ Ивана Колобова городъ и твою, государеву, всякую казну по твоему, государеву, указу вѣдали капитаны Микита Жемчужниковъ да Михайло Быковъ. И в нынѣшнем, государь, во 166-м году с рожества христова присланъ на тѣхъ капитановъ мѣста на Микитино и на Михайлово из Борисова от твоего, государева, боярина и воеводы от Василья Борисовича Шереметева капитанъ Иванъ Коротневъ.

И я, холопъ твой, принялъ городъ Менскъ у Ивана Коротнева-ж, городовые ключи и нарядъ, и в твоей, государевѣ, казнѣ велѣлъ принять при себѣ вѣрнымъ выборнымъ казеннымъ цѣловальникомъ зелья и свинець, и всякие пушечные, а в житницахъ хлѣбныя запасы и деньги, и росписи, и книги, и твои государевы грамоты да списки салдатцкимъ начальнымъ людямъ и салдатомъ, и всему роспись за Ивановою рукою Коротнева и казенныхъ целовальниковъ за руками. И по спискамъ, государь, Менскихъ салдацкихъ начальныхъ людей пересмотрилъ всѣхъ на лицо, и велѣлъ имъ быть на твоей, государеве, службе в Менскѣ с собою.

А шляхецкихъ и мѣщанскихъ имянъ и расходныхъ денежныхъ салдацкихъ кормовыхъ книгъ Иванъ Коротневъ сказалъ не было де у него, а отдалъ расходныя вмѣсто книгъ росписи. А написалъ онъ Иванъ Коротневъ в росписномъ списке про книги: книги — де прежнихъ воеводъ расходныя и приходныя у капитановъ у Микиты Жемчужникова да у Михайла Быкова и всякие твои, государевы, дѣла.

А каковъ, государь, по моему холопа твоего осмотру в Менску городъ мѣрою, и каковы проѣзжие ворота и иныхъ крѣпостей и рву и в городе колодезю, и въ городе что наряду и зелья и свинцу, и в твоей, государеве, казнѣ денегъ и хлебныхъ запасовъ на лицо и соли, и что по моей, холопа твоего, переписи на посаде мѣщанскихъ жилыхъ дворовъ и людей в нихъ и захребетниковъ, — и тому всему я, холопъ твой, велѣлъ написать роспись в тетратехъ, и ту роспись за своею рукою послалъ к тебѣ, государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, в Розрядъ! с отпискою жъ вмѣсте с Менскими Койдановского местечка з земляны с Валетнѣйкомъ Карповымъ да с Андрушкою Юцковымъ из Менска в нынѣшнемъ во 166-м году мая въ 12 день.

А отписку, государь, и роспись за своею рукою велѣлъ я, холопъ твой, подать в Розрядъ твоему, государеву, окольничему Ивану Аюнасьевичю Гавреневу, да дьякомъ думному Семену Заборовскому, да Василью Брехову, да Григорью Богданову, да Семену Титову.

И в Менску, государь, в сѣзжей избѣ подъячево нѣтъ — в мор умеръ, и у твоей государевы денежной всякой казнѣ у записки у приходу и у расходу быть нѣкому, и суднова дѣла записать и отписокъ писать нѣкому. И всякие твои, государевы, дѣла в Менску без подъячева стали.

Да в Менску жъ, государь, у наряду у 4-х пушекъ полковыхъ нѣтъ пушкарей ни одново человекъ, и ис пушекъ стрѣлять нѣкому.

И о подъячемъ, государь, и о пушкаряхъ вели, государь, мнѣ, холопу твоему, свой государевъ указъ учинить.

На адвароце памета: Отписать — К пищалемъ 4-мъ взять ис салдат, коим за обычай пушечная стрельба, 4-х чел., а преж-

них капитановъ, что преж тебя были; что послѣ Колобава принялъ хлѣба и денегъ и пороху и свинцу; и что было в приходѣ и что в розходе.

№ 151.

1658 г., сакавіка 20. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 131 л. 311 i адв.

C a u t i a s ł a w e t n e m u M a t y s o w i B a l c e r o w i c z o w i ,
b u r m i s t r z o w i M i n s k i e m u , r a t i o n e m i e s z k a n i a w
K r o l e w c u .

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym, komu to wiedziec należy.

Iż my, iako supremus wszystkich utrapionych y ukrzywdzonych pa-
tronus, temu zabiegamy, aby poddani, zwłaszcza wierni maiestatowi na-
szemu y rzeczypospolitey, in dispendium dobr y fortun swych a zatym
do ostatniego nie przychodzili ubostwa. Zaczym gdy nas przez panow
rad y urzędnikow naszych dwornych zaszła proźba, imieniem sławetnego
Matysa Balcerowicza, burmistrza || Minskiego, abysmy onego samego y
dobra iego wszytkie, ktorze ad male narrata iako post perduellem upro-
szono, pod naszą wzięli protectią.

My tedy dostateczną mając wiadomość, iż pomieniony Balcerowicz
nigdy przy żadnym nieprzyiacielu naszym, ani w woyskach iego nie był,
ale zdrowie swoje także żonę i dzieci przed Moskwicinem unosząc, do
Krolewca zaiachał y tam privatus degit, naymniey ku nam y rzeczypospoli-
tey w cnocie y w wierze non suspectus, nawet do swoich dobr, od Mo-
skwy zawoiowanych, uchodząc omnem noxam, nie powraca, onego samego
y dobra iego wszelakie pod obronę y protectią naszą krolewską bierzemy,
onego za wiernego y namniey ku nam y rzeczypospolitey in fide nie po-
deyrzanego declaruiemy y lubo iaki w cancelaryey naszej na dobra iego
wyszedł przywiley, ad male narrata otrzymany, każdy takowy przywiley
y donatiwę na dobra iego cassuiemy y annihiluiemy. A zatym onemu
samemu z żoną y dziecmi z Krolewca do panstw naszych poblizszych
przyiachac y tam gdzie zechce do dalšzego Xięstwa Litewskiego od Mo-
skwy uspokoienia commorari pozwalamy, waruiąc od wszelakich impetiy
osobę y wszelakie przy nim będące dobra.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wiel-
kiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia XX (20) miesiąca marca, roku panskiego
MDCLVIII^o (1658) Panowania naszego Polskiego X, a Szwedzkiego XI roku.

Jan Kazimierz, krol.

Waleryan Stanisław Judicki,
pisarz W-o X-a L-o.

№ 152.

1660 г. Барысаў.

Разр Маск. Стол. № 303, л. 218-219.

*А д піска Барысаўскага ваяводы Кірылы Хло-
пава з просьбай аб распараджэньні наконт ад-
міністрацыйнага падпарадкаваньня Менску.

Государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержцу, холопъ твой Кирюшка Хлоповъ челомъ бьет.

В нынѣшнем государь во 168-м году, по твоему великого государя царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца, указу и по памяти бояр и великих и полномочных пословъ князь Никиты Ивановича Одоевского с товарищы, при прежнем стольнике и воеводе при Федоре Нарбѣкове, посланъ из Борисова в Менескъ порутчикъ Прокоѣей Воейковъ с салдаты для обѣрегання города Менска и Менскихъ мещанъ и всякихъ жилецкихъ людей и Менского воеводства уѣздныхъ людей.

И нынѣ, государь, по твоему великого государя указу и по памяти бояръ и великих и полномочных пословъ князь Никиты Ивановича Одоевского с товарищы, порутчикъ Прокоѣей Воейковъ с твоими, великого государя, ратными людьми с салдаты в Менску живетъ, и Менескъ городъ и в городе всякихъ жилецкихъ и Менского воеводства уѣздныхъ людей обѣрегаеть. И будетъ по твоему, великого государя, указу бояре и великие и полномочные послы князь Никита Иванович Одоевской с товарищы из Борисова пойдеть, и тому порутчику Прокоѣю Воейкову с твоими, великого государя, ратными людьми в Менску впредь быть ли, город Менескъ и Менской повѣтъ к Борисову мнѣ, холоцу твоему, вѣдать ли и иныхъ начальныхъ людей с твоими, великого государя, ратными людьми в город Менскъ для обѣрегання города и Менского повѣту посылать ли, и со многими ль твоими, великого государя, ратными людьми посылать. И о томъ что ты великий государь укажешь.

На адвароце памета: О том указ великих пословъ.

№ 153.

1664 г., чэрвеня 18. Вільня.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 12—14.

*Прывілей в. кн. Яна Казіміра Менскаму цэху злотнікаў, кавалеў, катляроў, слесароў, зегармістраў, мечнікаў і нажэўнікаў, якім зацверджаны папярэднія іх прывілеі (Жыгімонта III 2 сьнежня 1592 г. і Уладыслава IV—14 сакавіка 1639 г.) знаданьнем новых дадатковых вольнасьцей і з выключэнем з гэтага цэху злотнікаў і чапнікаў, якія ўжо зляжылі свае цэхі.

Jan Kazimierz etc.

Oznamujemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec należy.

Przykładem najiasniejszych antecessorów naszych, osobliwie świętej pamięci pana oycy y pana brata naszego idąc, chętnie do tego składamy, iż nie tylko dawne prawa stwierdzamy, ale y nowe wolności, ile z nas być może, nadaiemy. Zaczym gdy sławetni Matyas Wierzbicki y Stefan Weremieiewicz, cechmistrzowie miecznicy, Matyas Chalecki y Bazyli Daniłowicz, cechmistrzowie slusarscy, Jakub Bernatowicz cechmistrz

kotlarski y Andrzej Łostowski cechmistrz kowalski, mieszczanie miasta naszego Minska, sami ad siebie i imieniem wszystkiej starszey y młodszey teraznieyszey braci cechowej, ponieważ sami autentyk confirmacyiny świętey pamięci kròla jego mości Władysława IV, pana brata naszego, na wolności cechowe tego miasta nadane na pergaminie, przez wiarołomnego nieprzyjaciela Moskwicina spalony, pokładali tedy przed nami przywileiów od nayiasniejszych królów jch mości świętey pamięci Zygmunta III, pana oycy y Władysława IV, brata naszego, antecessorów na wolności cechowi ich nadane, approbowane y confirmowane, aktykacyą z xiąg grodzkich zamku naszego Witebskiego ekstraktem de data a^o MDCXXXVII, miesiąca novembris 20 dnia wyiętą, pieczęcią grodową zapieczętowaną y urodzonego Krzysztofa Mińkowskiego, miecznego wojewdzstwa Minskiego, pisarza grodzkiego z korrygacyą Gralińskiego podpisaną, którą po przedesłowaniu ruskim kancelaryiskim—sami przywiley confirmacyiny, słowo w słowo wpisany tak się w sobie ma:

Władysław IV, z bożey łaski, król Polski, wielkie xięże Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Smolenski, a Swedzki, Gotski, Wandalski—dziedziczny król.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami przywiley pargaminowy z podpisem ręki s. pamięci krola imci pana oycy naszego z pieczęcią większą kancelaryey Wielkiego Xięstwa Litewskiego, do dobrego porządku braci cecha różnych rzemiosł: złotnickiego, kowalskiego, haplicznickiego, slosarskiego, zegarmistrzowskiego y nożownickiego w mieście naszym Minsktm należący y doniesiona iest nam proźba od sławetnego Iwana Symanowicza, Andrzeia Bartoszewicza, Piotra Maraczewisza, Hauryły Sawicza y Matyasza Wierzbickiego, braci starszych y też młodszych tego cechu suplikuiących, abyśmy takowy przywiley mocą y powagą naszą królewską, we wszystkich onego punktach, klauzulach, paragrafach y artykułach stwierdzili, który tak się w sobie ma.

Zygmunt III, z bożey łaski, król Polski, wielki xiądże Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Inflantski, królestwa Szwedzkiego naybliższy dziedzic y przyszły król.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, terazniejszym y napotym będącym, iż donosili nam proźby swe poddani nasi mistrzowie różnych rzemiosł, a mianowicie złotnicy, kotlarze, kowale, haplicznicy, slosarze, zegarmistrzowie, miecznicy y nożownicy, w mieście naszym Minskim mieszkaiący, || przez uczciwych Pawła Michałowicza Kniezykowicza a Stanisława Rostkowicza,—złotników y Michała Sawickiego slòsarza y okazowali nam na piśmie porządek cechowy od urzędu mieyskiego z ratusza Minskiego im dany, pod datą roku terazniejszego tysiąc pięćset dziewiędziesiąt wtòrego, miesiąca grudnia dnia wtòrego, z pieczęcią woytowską y mieyską y z podpisem ręki własney urodzonego Hrehorego Terleckiego, podstolego naszego w powiecie Piskim, woyta Mińskiego, którym mianowany woyt y urząd mieyski Minski, specyfikuiąc wszelakie prawa y wolności, od przodków naszych sławney pamięci nayiasniejszych królów ich mości Polskich y wielkich xiążąt Litewskich temu miastu naszemu Minskiemu zdawna nadane, y od nas utrzierdzone, dla lepszego porządku y rozszerzenia y ozdoby miasta Mińskiego, tym wszystkim mistrzom mianowanych rzemiosł ieden cech pozwolili przykładem y zwyczajem miasta naszego Wileńskiego, w którym porządek y wszystkie prawa cechowe, mianowicie dostatecznie opisane są. O co też nas uniżenie prosili mistozowie cechu mianowanego,

abyśmy z zwierzchności naszej cech ich y te wszystkie paragrafy y artykuły, z ratusza Minskiego im nadane, tym listem naszym utwierdzili y wolnościami przyozdobili.

My tedy, bacząc ich proźbę słuszną y łaskawie się w tym im pokazując, a chcąc to mieć, aby za szczęśliwego panowania naszego, przerzeczeni rzemieśnicy, bawiąc się rzemiosłem swym, co daley ku lepszemu porządkowi przyiść mogli, z łaski naszej ku ozdobie y rozmnożeniu miasta naszego Mińskiego pozwoliliśmy—y listem naszym pozwalamy złotnikom, kowalom, kotlarzom, ślusarzom, zergarmistrzom, miecznikom y nożownikom w mieście naszym Minskim mieszkającym, ieden cech, schadzki y wszelaki porządek cechowy, przykładem y zwyczajem miasta naszego stołecznego Wilenskiego y ten porządek y statut prawa cechowego, z ratusza Minskiego im nadany, który oni przed nami pokładali y artykuły w nim opisane bacząc być słusne, przy zupełnej ich zostawujemy mocy y tym listem naszym stwierdzamy na wieczne czasy. Według którego przerzeczeni rzemieśnicy rządzić y sprawować mają, niwczym go nie odstępować.

Pod który porządek cechowy i wszystką sprawę poddani nasi pod prawem Magdeburkim y zamkowym, tak tez y xiążęcym, woiewodzkiem, starościńskim, y wszystkich urzędników naszych szlacheckich, duchownych y świeckich, którzy jeno kolwiek, w mieście naszym Mińskim mieszkając, temi rzemiosłami obchodzić się będą, z onych rzemiosł swych pod ten cech podledz y we wszystkim starszych swych słuchać powinni będą, y posłuszni im być mają, żadną się z tego nie wyłamując rzeczą, a nieposłusznych y upornych urząd mieyscki Minski, t. j. woyt z burmistrzami, karać będzie, do czego im y urząd zamkowy pomocny być ma.

A nad to, z łaski naszej królewskiej, na proźbę starszych cechowych tym więcej ozdabiając cech ich pozwoliliśmy im y terazniejszym listem naszym pozwalamy mieć pieczęć swą cechową, tak tez chorągiew, bemben y wszelką armatę, do obrony mieyskiej należącą. A ten dom ich cechowy, w którym oni skrzynkę || z przywilejami i sprawami cechowemi chować y schadzki mieć będą, wolności nadaiemy y od stancij i exakcyj ludzi wszelkiego stanu tak przy bytności naszej królewskiej, iako też pod bytność wszelkich urzędników naszych y przy odprawowaniu sądów głównych trybunalskich, ziemskich y grodzkich eliberujemy. W czym wszelki urząd, żadnego nie czyniąc ukrzywdzenia, według tego przywileju naszego zachować się ma.

Wszakże tych wszystkich, od nas nadanych im, wolności mistrzowie y rzemiesnicy przerzeczonych rzemiosł, z łaski naszej, mają używać, pod zwierzchnością y postuszeństwem urzędu mieyskiego Mińskiego będąc.

A dla lepszej pewności y stwierdzenia tych wszystkich rzeczy, mianowanych, ten list ręką naszą podpisany z pieczęcia naszą wydać im rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia dwudziestego miesiąca novembra roku 1592, panowania naszego roku piątego.

Sigismundus, rex.

My tedy, Władysław IV, król Polski, do proźby takowej, imieniem starszych y młodszych braci cechu pomienionych rzemiesników Minskich do nas wniesionej, łaskawie się skłoniwszy, wyżej inserowany przywiley, ze wszystkimi jego punktami, artykułami y kondycjami, mocą y powagą naszą królewską, in quantum juri communi non repugnant, stwierdzamy y zmacniamy, do którego cechu y drugich rzemiesników tego miasta, t. j. konwisarzów, szychterzów, czapników y hapliczników, za proźbą ich do nas wniesioną,—przyłączamy, y do tych wolności y prerogatyw, w przywi-

leiu s. pamięci króla jego mości pana oycy naszego opisanych, przypuszczamy.

Do tego nowe artykuły onym nadaiemy:

Starszym y młodszym braci pomienionego cechu na potrzebę w domu cechowym będzie y ma być wolną dwa razy na każdy rok kanon miec sycenia miodów: raz na wielkanoc, a drugi raz na boże narodzenie święta Ruskie, bez wszystkiego zatrudnienia y płacenia ciężarów, od których miodów воск do kościoła farskiego Mińskiego dawać będą powinni. Które to kanony nie dłużej ieno przez tydzień trwać y odprawowane być mają.

Rzemiesznicy tych rzemiosł, do Mińska z ynszych miast każdy przybywszy, nie wprzód przedawać mają, aż cechmistrzowi tego cechu opowiedzie; którey roboty gdy by z cechu naydaley do trzech dni onemnie zapłacono, tedy takiemu wolno już będzie samemu, komu chcąc, przedawać.

Co wszystko im na potomne czasy, in quantum juris est, nadając y stwierdzając, chcemy miec, aby w używaniu takowych punktów y artykułów tak od świętey pamięci króla jego mości pana oycy naszego nadanych, iako od nas za aukcją y przyczynieniem per presentes konfirmacyinych, wcale zachowani byli y ni od kogo przeszkody y przynagabania, || dla łaski naszej.

Na co dla lepszey wiary, ręką się podpisawszy naszą, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, na seymie walnym, dnia 14 miesiąca marca, roku panskiego 1639, panowania królestw naszych Polskiego y Szweckiego III roku. Vladislaus, rex.

Marcyan Trzyzna, referendarz y pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Po którey tych przywilejów z grodu Mińskiego ekstraktem wziętey pokładaniu aktykacyi ciż panowie sławetni Matyas Wierzbicki y Stephan Weremieiewicz—cechmistrzowie miecznicy, Matyas Chalecki y Bazyli Daniłowicz—cechmistrzowie slosarscy, Jakub Bernatowicz—cechmistrz kotlarski y Andrzej Łostowski—cechmistrz kowalski, mieszczanie miasta naszego Mińska, sami od siebie y imieniem wszystkiew starszey y młodzey braci teraznieyszey cechowey, przyłączając ad contubernium suum złotników y czapników iako do cechu swego competentes, ponieważ oni cech y rządu swoje cechowe mają, u xiąg naszych na wolności cechowe ich confirmowane, in suo robore zostawując, confirmowali y approbowali iako też z melioracją y aukcją ku ozdobie, rozszerzeniu y ku większemu cechowi ich pożytkowi, według proźby, nowych im artykułów przysporzyli y przymnożyli, przy nich wszystką tak starszą, iako y młodszą bracią cechową, teraz będącą y napotym przybywającą, zostawili.

My tedy Jan Kazimierz do pomienioney proźby, przez panów rad y urzędników naszych wniesioney iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, złotników y czapników od nich wyłączywszy y oddaliwszy iako pro maiori tegoż cechu et in futurum incremento et augmento meliorując nowe paragrafy y artykuły przydaiemy, przymnazamy y przysparzamy.

Aby do ich cechowych sądów żaden urząd interesować się y niiakiey iney przeszkody czynić y trudności zadawać nie wazyli się.

Kramarze, w mieście naszym Mińsku znaydujące się, aby z inszych miast towarów y robót, cechowi ich należytych y kupionych, w kramach swych sine scitu et consensu braci cechowey nie przedawali, z wolnym o to cechowi urzędownie zabronieniem,

Też bracia cechowi wolni będą według przywileju konfirmacyinego króla jego mości Władysława IV, pana brata naszego, kanon syce-

nia miodu w domu swym cechowym w kòzdy rok, raz na wielkanoc, a drugi raz na boże narodzenie święta Ruskie, po dziesięciu kamieni mieć y każdy raz po dwie niedzieli bez wszelkich trybutów y płacenia ciężarów || szynkować, oddając воск do kościoła farskiego Mińskiego.

A nadto pozwalamy braciom tego cechu ad normam ciuitatis nostrae regis Vilmensis cztery kramki do przedawania towarów swych zwyczajnych w mieście naszym Minskim pobudować za wiadomością magistratu Mińskiego.

W domu ich cechowym, tak ludzie stanu rycerskiego, iako y wspólney kondycyi szlacheckiey gospody sobie violenter zapisować y onego zajmować y nijakich exakcyi czynić nie mają, sub paenis inuiolatores przywileiów naszych sanctitis.

Ktòre przywileje, tu inserowane, tak dawne artykuły od nayiaśnieyszich antecesorów naszych, temu cechowi nadane, iako y teraz od nas świeżo meliorowane, we wszystkich punktach, klauzulach, paragrafach y kontentach mocą y powagą naszą królewską stwierdzamy, zmacniamy, confirmujemy y przy nich nienaruszenie zachowujemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Wilnie XVIII (18) dnia miesiąca czerwca, roku pańskiego MDCLXIV (1664), panowania królestw naszych Polskiego szesnastego, a Szwedzkiego siedemnastego roku.

Jan Kazimierz król.

Stanisław Waleryan Judycki, pisarz
Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 154.

1666 г., студзеня 2. Менск.

Мінскі Гістарх. Цэх. акты, л. 160-161.

*Пастанова войтаўскага суда у Менску па екарзе Менскіх купцоў на седляроў Мацея Ламаку і Пётру Паповіча з забаронай гандляваць у крамах рымарскімі рэчамі на падставе сфальшаванага прывілею.

Wypis z xiąg prawa Magdeburgskiego miasta jego królewskiej mosci Minskiego.

Roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca january wtórego dnia.

Przedemną Krzysztofem Wołodkowiczem, woiewodą Nowogrodzkim, woytem Mińskim, Mironem Philipowiczem, Pawłem Olisiewiczem, burmistrzami, raycy y ławnikami na ten rok na sesyi generalney nazaiutrz po nowym lecie zasiadającym, tak też burmistrzami, raycami, ławnikami starey rady, mężami gminnymi y pospolstwem zgromadzonym,—żałowali y solenniter się protestowali uczciwy Hrehory Jakowlewicz, Ułas Zienowowicz, Iwan Poboka y Piotr Somowicz—kupcy Mińscy, sami od siebie y ymieniem braci swey y kramarzow, mniejszymi towarami y drobiazgami w kramach handlujące, na Metwieia Łomakę y Piotra Popowicza cechmistrzów rymarskich y na wszystką bracią cechową tego rzemiosła rymarskiego y siodlarskiego, pasniczego y miechowniczego o to y takowym sposobem:

Iż oni, mając sobie przywilej na cech swoy rymarski, od najasnieszego króla jego mości, świętey pamięci, Władysława czartego, pana naszego miłosciwego, sobie dany, od kilkudziesiąt lat wazyli się ad mala narrata włożyć punkt przeciwko przewileiów miastu Minskiemu y kupcom nadanemu, iakoby kupcy nie mieli mieć towarów: rymarskich, siodlarskich, pasnicznych y miechowniczych w kramach swoych y onemi targować, s którym przywileiem nigdy się do magistratu nie udawali, albo lubo by się snadź za dawniejszych magistratow Minskich do zeszylych z tego swiata osób udawali, nie mogli tego iednak nigdy przeciwko wolnościom y przywileiom jego krolewskeiy mości y całemu miastu || y kupcom danym y pozwolonym, poniważ wszelakiemi towarami handlować y pożywienia szukać pozwolono, otrzymać wazyli się w roku terazniejszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstym, miesiąca january wtòrego dnia, przed jasnie wielmożnym jego mością panem wojewodą Nowogròdzkim, woytem Mińskim y całym magistratem y pospolstwem, opacznie udawać, że iakoby żalujący kramarze y kupcy mieli przeszkodę ym czynić niepodawszy przed urząd pozwu po żalujących osób y bracią ych kupczyków, drobnemi towarami handlujących, bez żadnego zapozwu otrzymać dekret y deklaracją urzędową, że im magistrat za opacznym ich oddaniem nakazał y zabronił, aby kupczykowie y kusznierze, w kramach siedzący, rymarskiemi towarami nie handlowali y w kramach swych onych nie trzymali. A że się to przeciwko prawom y wolnościom mieszczanom y kupcom dzieie, bo, iako z dawných czasów,—rymarze, siodlarze, pasnicy y miechownicy nigdzie yndziej, albo mało gdzie zbywając, ieno tuż w mieście, towary swoie siodlarskie, pasnicze y miechownicze do kramów im przedają y to właśnie kramarskie y kupieckie handle. Bo nie tylko tu w Mińsku, ale w Koronie Polskiej, y w Wielkim Xięstwie Litewskim, we wszystkich miastach, po miastach niemasz tego, aby siodeł y ynszych towarów rymarskich, pasnicznych y miechowniczych mieć nie mogli, nigdy tego obżałowani rymarze nie dowiodą, a co większa, że ci rymarze, wyjowszy iednego Piotra Popowicza, || żadney pod mieyską juryzdyką osiadłości swey nie mają, powinności żadney na potrzebą mieską nie czynią, nawet y sam ten Matwley Łomaka posiadłości żadney swoiey nie ma y komorą pod juryzdyką zamkową mieszka, a wedłud przywileiów, jego krolewską mością kupcom nadanych, kto pod cudzą juryzdyką panską mieszka, temu nie wolno targować y za cudzego ma byc poczytan,—wazyli się pod ich mościami, pany magistratowemi uczynic podstępek y wszystkich kupców turbować. Z któremi cechmistrzami rymarskiemi, pasniczemi y miechowniczymi, wyż mianowani: Hrehory Jakowlewicz, Ułas Zienowicz, Iwan Poboka y Piotr Somowicz, chcąc prawnie postąpić, podstępek ich pod magistratem uczyniony dowieść, protestacją swoią solenną ymieniem wszystkiey braci zanieśli, chcąc o ten dekret u ich mości panów magistratowych, ad male narrata, za opacznym udaniem swym otrzymany, prawnie za zapozwem oczewisto rozprawić. Dali tę protestację swoią do xiąg miesckich zapisać, co iest zapisano.

Z których y ten wypis pod pieczęcią mieską panu Hrehoremu Jakowlewiczowi, Ułasowi Zienowowiczowi, Iwanowi Poboce, y innym iest wydan.

Pisan w Minsku.

Bazyli Włodzimierz Stephanowicz,
pisarz mieyski Miński m. p.

№ 155.

1666 г., студзеня 21. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх, акты, л. 17 і адв.

*Скарга Менскіх рымароў на кушнера Данілу Федаравіча, які набыў рымарскі тавар і гандляваў ім ў сваёй краме.

Выпис с книг кгородских замку господарского Минского. Лета от нарожения сына божего тысяча шестсотъ шестдесят шостого, мца февраля второго дня.

На враде кгородском в замку господарском Минськомъ, передо мною Мартином Казимером Володковичом, городничым и подстаростим Минським, постановившыся очевисто мешъчане Минские, пан Матвей Ломака и панъ Петръ Поповичъ, цехмістрове прысяглые ремесла седълярского, пасничого и меховъннчого сполне с колекгами своими покладали къ акътыкованю до книгъ екъстракть с книгъ местскихъ Минских права Майдебурского на реч, в нем в середине нижей выражоную, просячы, абы тот екъстракть был до книгъ справъ кгородскихъ Минских актыкован и уписан.

Который уписуючы у книги слово до слова такъ ся в себе мает:

Roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstego, miesiąca January dwudziestego pierwszego dnia.

A tak my urząd w sprawie cechmistrzów rzemiosła rymarskiego, siodlarskiego, pańniczego y miechowniczego tegorocznych pana Matwieia Łomaki y Piotra Popowicza y wszystkiey braci tego cechu, mieszczan Mińskich, z Danielem Fiedorowiczem, też mieszczaninem y kuszniierzem Mińskim, za pozwem przez sługę mieskiego Andrzeia Durniaka słownie oczewisto Danielowi na dzien dzisieyszy danym y przyznanyм о sprzeciwienie przywileiowi najaśnieyszego króla imci, pana naszego miłościwego y dekretowi magistratu Mińskiego, iż mimo wyraźną wolą jego krolewskiej mości y dekret, według obżalowania actorow, przez zapowiedz ważył się nabyć towaru rymarskiego || portackiego, przywiezionego do miasta y z kramu swego szynkować, o to będąc pozwany y przywoływany przez sługę mieskiego, do prawa nie stanowi y żadney wiadomości o niestaniu y nieprzybyciu swym nam urzędowi y stronie swey nie uczynił.

Przeto my, urząd, nie deroguiąc ni w czym przywileiowi jego królewskiej mości, pana naszego miłościwego, dekret magistratu Mińskiego, cechowi rymarskiemu służący, we wszystkich punktach, clauzulach y paragraphach dnia wtórego January ferowany y wydany utwierdziwszy y ony do executij sposobem w nim pomienionym przywoździć wolność zachowawszy, Daniela Fiedorowicza, jako prawa nieposłusznego w winie niestanney y w dekrecie pomienioney, na upad w rzeczy zdaiemy. Co iest do xiąg zapisano.

У того выпісу печать прытиснена одна, а подпісь руки тымі словы: Bazyli Włodzimierz Stephanowicz, pisarz mieski Miński.

Который же тот выпис за покъладанем и прозбою особъ верху мененых естъ до книгъ кгородскихъ Минськихъ акътыкован и уписанъ, с которых и сесь выпис под печатю вradoвою пану Матвею

Ломаче и пану Петру Поповичу, цехмистром сполне с колекгамн их и зо вѣсею братею, естъ выданъ.

Писан у Минъску.

Александр Танаевски писарь кгородски Менски.

Скорыкговал с книгами Ярош Козел.

№ 156.

1666 г., сакавіка 20. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л, 72.

* Парадак унутранага строю у слясарска-кавальскім цэху.

Roku pańskiego 1668 miesiąca marca 20 dnia.

Мы, będąc w spółności braterskiej przywileiem od królów ych mościów wielkich xiążąt obwarowani, tym że prawem nadaiemy y roskazuiemy pod toż mocą króla, pana naszego miłościwego, tak też y za konsensem jego mości pana wiewody Nowogrockiego, a woyta Mińskiego y tak też i ich mościów panów burmistrzów, rayców, ławników i ynnych tak rady starey jako y nowey, te xięgę daiemy z artykułami y s paragrafami, w tych xięgach opisanemi, roskazuiąc, aby się tak sprawowali y rządili według tych artykułów, ktуре w tych xięgach opisane są.

1. Pierwszy artykuł kowalski tak się w sobie zamyka.

Chłopiec, ktory by się wyzwolił z cechu, a u czeladzi w gospodzie nie otrzymał hrzestówki,—abo za niedbalstwem swoim, abo za iakim kolwiek sposobem,—takowy u mistrzów nie powinien brać z przepicia, aż uczyni hrzestówkę, to w ten czas za towarzysza zostanie.

Towarzysz wendrowny, albo niewendrowny powinien po starsze wysłać z gospody towarzyskiej y robienskiej, a iesli by się ważył nad prawo, a siadł by robić u którego mistrza za iakim faworem, abo swoim umysłem, takowy powinien zapłacić wochlonów pieć do skrzynki.

Towarzyski y robiński obyczai: iako wendrownemu tak y tuteyszemu groszy dwanaście po obyczaiu; wochlon według ręki; z przepicia: podkorek przybić, gotowo krzyzowo szyne stosować do koła do razu, podkowe podtwierdzic, zawiesy stosować do razu o trzech gwozdzach, a kiedy bendzie ich cztery, to maistrowi przynależy; pod bóty y pod trzewiki podkowki z tamtego żelaza kto przyniesie. To towarzyskie za maistrowskim węglem, a iesli by się więcej ważył nad prawo, powinien zapłacić cechowi iako y do skrzynki towarzyskiej y robienskiej według artykułów y uznania braterskiego.

2. Artykuł kotlarski tak się w sobie zamyka:

Chłopiec, ktory się wyzwoli, powinien puścić do gospody towarzyskiej y robienskiej, a to dla tego, żeby towarzysze y robiency wiedzieli ob wyzwolencu. Z gospody powinien puścić do mistrza swego obyczai przerobić, a mistrz iego powinien iemu obyczai dać groszy dwanaście; po obyczaiu powinien puścić do gospody, a to dla tego, żeby mu szynk towarzysze uczynili, ale towarzysze—nie robiency; a po szynku ten towarzysz powinien wyszynk uczynic, dla towarzyszów y dla robiencow.

Towarzysz, który przywendruie, powinien się pytać o pierwszy warsztat, kturo bramo przywendruie; a iesli by towarzysza zastał na warstacie, tedy ten towarzysz powinien dać znać do gospody towarzyskiej y robienskiej.

skiey, a to dla tego, aby mu dobrowolo czynili; a iesli by ten towarzysz wendrowny nie umiał dziękować za dobrowolo, powinien wszystko zapłacić. A mistrz, do ktorego przywendrował, powinien się pytać: czy dla roboty, czy dla przýpatrzania, czy dla pohulania; a mistrz ten powinien temu obyczay dać, jesli roboty nie dal z przepicia: ad burstukowania kotła groszy dwanaście, od dna kotlowego, abo do bani gorzałczaney—groszy szesć, blacha na cztery gozdzie do panewki, noge gotowo przybić, rure od końca na piéńdz zakitować, abo dokoła; farby ani suchej, ani mokrej nie powinien brać. A iesli by się ważył więcey towarzysz wziąć nad prawo, takowy ma podpadać wino cechowo towarzysko y robiensko.

3. Artykuł slosarski tak się w sobie zawiera.

Trąbownicki chłopiec, który zostanie robiencem, ma robić u swego mistrza obyczay, a iemu obyczaj groszy szec a po obyczaiu wochlon groszy dwanaście; z przepicia: co do komina się należy kłótkę naprawić, bład krencowy y reida, kluczyk mały, a iesli by wiencey się ważył,—będzie winien według uznania towarzyskiego y robiéńskiego.

4. Artykuł puszkarSKI tak się w sobie zamyka.

Wochlon puł złotego; z przepicia s piasku wychodzić, żeby szmeregłem nie ruszyć szrubka mały; stawania naprawić, cingiol żeby do ognia nie kłaść, szrub przez łożko, podkurek—to wochloniku s przepicia należy.

A któro by towarzysz robił s trzeciego grosza, ten nie powinien wziąć zadnego grosza bez wiadomości majstrowskiej, a iesli by się tego ważył tedy powinien wino zapłacić cechowo według uwagi towarzyskiej y robienskiej według uznania.

5. Artykuł miecznicki tak się w sobie zamyka.

Naprzod robiécowi wochlon po szostaku a towarzyszowi wendrownemu iako y tuteyszemu po dwunastu groszy. Z przepicia należące: sable wychandożyć, skurko nowo do munstuka powlec, a iesli by się trafiło do iedney szabli munsztuk y okowka, to—maistrowskie; a jesliby się trafiło do jedney szabli okowkę, i iesli by rękoiesć staro powlec przy iego godzinie, to iemu należy; iesli by rękoiesć dano nowo robić, a ten staro powlek, to taki z rzemiósła precz; a iesli by się trafiło z przepicia w dzien iako, to wszystko w pół z maistrem, a iesli by samego nie było, powinien oddać maystrowój; a iesli, by zataił, powinien do skrzynki towarzyskiej i robiéńskiej wochlonów dziesienc; a iesli by się trafiło iednego pana sztuk trzy albo pięć, to nie idzie za przepicie. A jesliby się trafiło od różnych panow po jedney sztuce, abo i po dzwie to towarzyszowi należy przy jego godzinie.

A przy tym to warujemy: robiécowi wolno będzie robić po półroku. kupiwszy sobie gliznę (?) ze wszystkim za swoje pieniądze, sprawic okowkę starą iesli się trafi; z przepicia ich: krzyż y brusztany y pochwy stare, przy tym kapturek stary. A jesliby się więcey ważył nad prawo i artykułów opisanych, tedy powinien do skrzynki towarzyskiej y robiéńczej zapłacić wochlonow dziesięć.

6. Artykuł szychterski tak się w sobie zamyka:

Z przepicia im należy: kapturek gotowy przy klecie, a iesliby miał do pary robic kapturek wolno y nowy zrobic. Koniec nadstawić do pistoletu, iesli kostki gdzie wypadną kostki naklezyć, obuch nasadzić. A iesli by się więcey nad artykuł ważył robić, powinien zapłacić podług winy towarzyskiej i robienskiej.

7. Artykuł nożewnicki tak się w sobie zamyka:

Jesliby przywędrował towarzysz rzemiósła nożewnickiego, tedy nie powinien do maystra chodzic, tylko do czeladney gospody, a u tego

maystra, gdzie skrzynka będzie stała, prosić o chłopca, aby dał do starszego znać. A starszy towarzysz powinien po starszemu do maystra wysłać. Obyczaj niedziel dwie ma przerobic u tegoż maystra, a po obyczaju według ręki wochlon. Z przepicia stare żelazo w nowy trzonek, nożyczki cyrulickie wolno wytoczyć. A iesliby się więcej ważył nad ten artykuł, tedy powinien zapłacić wochlonow cztery.

8—11 artykuły mosiężński, haplicznicki i platnerski (няма).

12. Na tychże należy: iesliby który kolwiek robieniec za towarzysza chciał zostac, gdzie nie będzie w gospodzie dwoch towarzyszow, takowy powinien maystrzowi oznajmić.

A iesliby towarzysz ktorego kolwiek rzemiosła chciał mistrzem zostac, takowy ma rok robic u iednego mistrza. A gdzie by tego nie uczynił, powinien wine zapłacić do skrzynki towarzyskiej i robieńskiej złotych 6, a do cechu złotych 15, a potym iemu wolno za towarzysza zostac, zapłaciwszy wine, to iest który był wędrowny, a który by nie wędrował sowito ma zapłacić za wędrowkę.

13 artykuł. A iesliby towarzysz, albo robieniec, zakazany od starszych, nie był do gospody, zakazany, przez swowolię swoją, labo przez upor jaki kolwiek, powinien wine zapłacić do skrzynki wochonow dwa y powrocic które przy sprawie napiję

14 artykuł. Towarzysze y robiency o godzinie 12 powinni się zbierać do gospody, gdzie na ten czas będzie skrzynka, o wtorey godzinie ma być skrzynka odkryta na stolie po południu.

To też warujemy pilno, aby pijani nie przychodzili do gospody, ani z bronią nijaką, abo z nożem, krzykow, hałasow nie stroili.

Który by kolwiek nieposłuszny artykułu zostawał, powinien zapłacić do skrzynki wochlonow 12.

№ 157.

1669 г., лістапада 1. Кракаў.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 63 і адв.

*Ліст до цэху злотнікаў адносна палепшання становішча вучняў і таварышоў.

Michał etc.

Sławetnym cechmistrzom, mistrzom y wszystkiego złotniczego rzemiosła cechom w rożnych miastach y miasteczkach W. X. L. osobliwie w stołecznym mieście W. X. L. naszym Wilnie będącym, wiernie nam miłym łaskę naszą królewską.

Sławetni, wiernie nam mili.

Doniesiono iest nam przez niektórych pp. rad y urzędników przy boku naszym będących querimonia imieniem wszystkich złotniczego rzemiosła mieszczan naszych Mińskich, iz wierność wasza in vilipendium przywileiów, praw, swobod y wolności, od najasniejszych krolów ich miłości Polskich y wielkich xiążęt Litewskich, antecessorów naszych, Mińskim złotnikom przykładem inszych miast nadanych y confirmowanych, tudzież na kontempt Minskich złotnikow y na opresią uczniow w Mińskim cechu według zwyczaju wyzwolonych dla szczegulnego pożytku swego złotnikow, w Minskim cechu wyuczonych y wyzwolonych, gdyż z listem według zwyczaju od cechu sobie danym do wierności waszych

na robotę przywędruie, nie przyimuiecie, zadaiąc im, jakoby nie byli prawdziwemi uczniami. A zatym powtornie tegoż rzemiosła, które iuż z nauk cwiczenia cechowych mistrzow Minskich umieią, uczyć się przymuszacie. Chłopców od nich różnemi sposobami do siebie odmawiacie y zbiegłych do siebie chłopców wydawać nie chcecie. Takowym tedy inconventionom y bezprawiu na dalszy czas zabiegaiąc chcemy mieć y serio pod zakładem winy albo zaręki dwu tysięcy kop litewskich, którey połowica skarbowi za paenu, a druga stronie żałobliwey in casu contraventionis temu listowi naszemu należeć będzie. Przykazujemy, abyście wierność wasza stosuiąc się do przywilejow y praw, Minskim złotnikom służących, uczniów w Minskim cechu wyuczonych y wyzwolonych, za listami z cechu autentice wydanemi, gdy do którego miasta, osobliwie do Wileńskiego, przywendruią, do powtórnego uczenia się rzemiosła złotniczego nie przymuszając, do roboty swoiey iako dobrze wyuczonych y wyzwolonych w cechu uczniów bez żadney trudności przymowali, chłopców od mistrzow Mińskich sami przez siebie ani przez żadne subordynowane osoby odmawiać nie wazyli się, ubiegłych też chłopców za listowną Mińskiego cechu rekwizitią beż żadnych delatij wydawali y żadnego onym contemptu in posterum nie czynili, uchodząc winy wyżej mianowaney i niełaski naszej.

Dan w Krakowie dnia i miesiąca nowembra roku panskiego MDCLXIX (1669) panowania naszego I roku¹⁾.

№ 158.

1672 г., лютага 24. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 136, л. 287-288.

Actykacja listu przewielebnego metropolity Kiiowskiego, służącego na plac w Minsku sławetnemu Szyszce, burmistrzowi Minskemu.

Michał etc.

Oznaymuujemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Iz stanowszy personaliter u xiąg metryki cancelariey naszej wielkiej Wielkiego Xięstwa Litewskiego sławetny Furs Własowicz, burmistrz Minski, pokładał ku actykowaniu list wielebnego xiądza Kolendy, metropolity Kiiowskiego, przyznany u xiąg mieyskich Minskich, na zamiane placu z mieszczaninem Minskim Michałem Szyszko. Ktury list od słowa do słowa tak się w sobie ma.

Roku tyśiąc szescset szescdziesiąt dziewiątego miesiąca augusta dziewiętnastego dnia przyznał ten list w zamianę dany sławetnemu panu Michałowi Szysce burmistrzowi Minskemu na wiecznosc Alexander Żydkiwicz, rayca y lentwoyt Minski. Tobiász Kromer, pisarz mieyski Minski.

Ja Gabryel Kolenda, z bożey y stolicy apostolskiej łaski, archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, archiepiskop Połocki, Witebski, Mscisławski, || episkop Brzescski, Supraski archymandryta.

Oznaymuujemy tym naszym listem, komuby o tym teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom wiedziec potrzeba było.

Iz z pewnych przyczyn uczynilismy zamianę placu naszego w jurysdycie metropoliey Minskiej będącego, na którym przed tym żydowka

¹⁾ Подпісаў да актаў №№ 158 і 159 ніякіх няма. Захованасьць дрэнная. Відаць копіі XVIII стагоддзя.

Mnucha mieszkała, z sławetnym panem Michałem Szyszka, mieszczaninem y burmistrzem miasta Minskiego y małżonką onego panią Anną Skopowną, który w pewnym ograniczeniu zostaie, to iest iedną stroną do domu pana Pawła Puszkiewicza, a drugo do placu y domu tegoż pana Michała Szyszki, tyłem ob między ogrodem tegoż pana Michała Szyszki, przodem od ulicy Juriewskiej, takowym sposobem: iz pan Michał Szyszka dał nam w zamianę plac też w mieście Minskim na ulicy Woskrzesińskiej, prawem kupnym wieczystym nabyty, w pewnych granicach, w prawie jego kupnym y nam od niego danym szerzey opisany, leżący. Tedy teraz ten plac od niego nam dany wzięwszy y do juryzdiki naszej metropol ey Minskiej przyłonczywszy, wysz pomieniony plac nasz panu Michałowi Szysce y pani małżonce jego daiemy y do przysądu mieyskiego przyłonczamy. Juz od tego czasu, iako ia do tego placu i successorowie nasi potrzeby miec nie mamy, także y panowie mieszczanie do rządow y sądow tego placu, od pana Szyszki mnie danego, żadney należytości uzurpowac nie mają. Która ta zamiana ma trwac nieodmiennie wiecznymi czasy, a ja pomieniony plac w moc, w dzierzenie y spokojne używanie panu Michałowi Szysce y małżonce jego paniey Annie Skopownie, w intromissiją podac rozkazałem, a pan Michał Szyszka w possessiją sobie pomieniony plac wzięwszy, wolni y mocni będą onym szafowac, przedac, zamienic, zastawic, darowac y ku iakiemu pożytkowi swojemu obrocic, bez żadney od nas y successorow naszych w dzierzeniu || przeszkody wiecznymi czasy, pod zapłaceniem zaręki za naruszenie tego listu dwóch sot kop groszy litewskich, a y po zapłaceniu tey zaręki by y niepoiednokrotnie przecie ten nasz list przy zupełney mocy, a pan Michał Szyszka przy dzierzeniu tego placu mają zostawac.

Y nato ja, archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, dałem ten moy list wieczysty zamianny zapis s podpisem ręki moiey y pieczęcią naszą, także s podpisami rąk panow pieczętarzow, odemnie ustnie uproszonych z pieczęciami ich mosciow.

Pisan w Minsku, w roku tysiąc szescset szesćdziesiąt dziewiątym miesiąca augusta dnia dziewiętnastego.

U tego listu podpis rąk tymi słowy: Gabryel Kolenda, archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi.

Cyprzian Łobkowski archimandryta Leszczyńskt, auditor metropolii, sacrae scripturae doctor.

Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego sryptu od jego mosci xiądza Kolendy, archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi, abym rękę podpisał, Paweł Olekszewicz Filipowicz, burmistrz Minski.

Ustnie i oczewisto proszony pieczętarz o podpis ręki, od osoby w tym liscie wyrażoney, rękę podpisuie Adam Sapatkowicz, rayca Minski.

Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od jego mosci xiądza Kolendy archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi rękę podpisał Jerzy || Jeroszewicz rayca ręka swą.

My tedy, krol, do pomienioney proźby łaskawie się skłoniwszy, ten list wyżey mianowany za podaniem onego do act xiąg metryki cancellariey wielkiey W-o X-a L-o przez sławetnego Fursa Własowicza burmistrza Minskiego dany od przewielebnego Kolendy, metropolity Kiiowskiego, na zamianę placu sławetnemu Michałowi Szysce, burmistrzowi miasta naszego Minska, do tych że xiąg metryki cancellariey naszej wielkiey wpisac y z nich ekstraktem pod pieczęcią wielką W. X. L. sławetnemu Szysce, burmistrzowi Minskiemu, wydac rozkazalismy.

Pisan w cancellariey naszej dnia dwudziestego czwartego mca february roku panskiego tysiąc szescset siedmdziesiąt wtórego, panowania naszego trzeciego roku.

(Подпісаў няма).

№ 159.

1672 г., чэрвеня 25. Варшава.

Менскі Гістарх. Цэх. акты. Пергам. ліст.

Confirmatia przywileju, z łotnikom Minskim na cech nadanego.

Michał etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, przywileiem confirmatiynym, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami list przywilej confirmatiyny najasniejszego Jana Kazimierza antecessora naszego z podpisem ręki i pieczęcią W. X. L^o zawieszoną na cech, złotnikom miasta naszego Mińska służący, de data w Mińsku dnia XVII miesiąca maja roku MDCLXIV y doniesiona nam iest przez pp. rad y urzędników dworu naszego, przy nas na ten czas będących, imieniem wszystkich złotników Mińskich proźba, aby my ten przywilej stwierdzili y approbowali. Który, od słowa do słowa wpisuiąc, tak się ma w sobie:

Ja, Jan Kazimierz, z bożej łaski, król Polski, wielkie xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Inflantski, Smoleński, Wołyński etc; a Szwedzki, Gothski, Wandalski dziedziczny król.

Oznaymuiemy tym listem, przywilejem naszym, komu to wiedzieć należało. Pokładany nam był przywilej ś. p. najasniejszego króla jego miłości Zygmunta III, pana dziada naszego, cechowi złotnickiemu miasta naszego Mińska nadany. A oraz wniesiona iest nam proźba przez pp. rad y urzędników naszych, przy boku naszym residuiących, abyśmy ten przywilej stwierdzili, który z słowa w słowo tak się w sobie ma:

Żygmunt III, z bożej łaski król Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmoydskie, Mazowieckie, Inflantskie; Szwedzki, Gothski, Wandalski dziedziczny król,

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu do wiedzieć należy.

Przełożono przed nami imieniem starszych y młodszych mistrzów y wszystkiego cechu rzemiosła złotnickiego, w mieście naszym Minsku mieszkających, abyśmy artykuły, niżej wyrażone, przez urząd tameczny miejski ku dobremu pożytkowi y ozdobie miasta postanowione, rzemiosłu złotniczemu mere należące, porządne spisane, temu to cechowi do dzierzenia y używania podane, powagą maiestatu naszego krolewskiego potwierdzili y umocnili.

Które to artykuły tak się w siebie maią:

Artykuł I. Naprzod wszyscy mistrzowie rzemiesnicy tego to cechu złotnickiego chwały p. bogu wszechmogącemu powinny ni w czym nie opuszczać, zwierchności naszej poddaństwo, winę y posłuszeństwo tak też urzędowi tamecznemu Mińskiemu wcale y nienaruszenie oddawać, ten przywilej nasz we wszystkich punktach i paragrafach mocnie y nienaruszenie trzymać y wedle niego się rządzić y sprawować powinni będą.

Artykuł II. Aby te rzemiosło porządnie z pochwałą inszych szło y odprawowało się, każdy towarzysz rzemiosła tego, który by mistrzem w tym cechu zostać chciał, ma napierwiewy robić u iednego mistrza cechowego lat trzy, a iesli mistrzowski syn lat dwie. A który by się w tym cechu wyuczył rzemiosła, ma wędrować lat dwie y zaś znowu u mistrza robić lat dwie y dopioro do robienia sztuk porządnie przystępować maia, jednakże pierwiewy daty urodzenia swego od urzędu, gdzie się urodził, a od wyuczenia rzemiosła z cechu, gdzie się wyuczył, pokazać powinień będzie. (A który by towarzysz poiał dziewczkę mistrzowską ma robić u mistrza lat dwie).

Które to sztuki takie maia być robione: rostruchan ieden w drugi wkładany, pieczęć wielką z literami rzezanemi wkoło z helmem zwierzch w wzcycie y nad szczytem, pierścień z kamieniem cudnie osadzonym. Które to sztuki ma robić u mistrza starszego przez cały quartal, a w drugi quartal będzie powinien w cechu przed wszystkimi mistrzami pokazać. Ten zas starszy mistrz, u ktorego sztuki robił, pod przysięgą ma zeznać, jako on sam, a nie z pomocą żadnego te sztuki urobił. Mistrzowie przypatrzywszy się y uważywszy iesli będą godne y wyprawnie urobione, iak na mistra należy, przyimuią, a iesli zle wyprawne uznaią, stłukszy ie każą mu na innym poprawować.

A przy oddawaniu sztuk takowych, dla rozmnożenia skrzynki będzie powinien dać sztrophu szebraz grzywien dwie y kopę groszy wstępno. A na zajutrz przyszedszy do cechu będzie powinien przed mistrzami przysięgę wykonać; potym w tydzien po oddaniu sztuk ma kolacyą sprawić w cechu na wszystkie mistrzy y tak cechowym zostanie y mieysce sasiądzie.

Artykuł III. Mistrzowie starsi mają tego pilnie postrzegać, aby skrzynka cechowa z przywilejami y z inszemi sprawami była pilnie chowana, w iednego skrzynka u drugiego klucz, y aby z juryzdyctiey mieyskiey nie była wynoszona. A mistrzowie starsi nowoobrani nie maia skrzynki do siebie brać od starszych przeszłego roku, ażby oni pierwiewy liczbę uczynili dostateczną przed bracią w cechu y wszystko porządnie zdali. A iesliby skrzynkę cechową zatrzymali y liczby nie uczynili, będą powinni dać sztrofu do skrzynki grzywnę srebra, do czego i do uczynienia liczby maia bydz przez urząd przymuszeni.

Artykuł IV. Który brat będąc zakazany od starszego do cechu nie stanął y przyczyny niestanowienia się nie pokazał, taki ma dać za pierwszym pozwem sztrofu groszy trzy, za drugim sześć y tak postępując ileby raz nie był, a znieważał starszego. Na schadzke maia się schodzić na pewną godzinę trzezwo, a iesliby który piany przyszedł, tymże sztrofem ma bydz karan. Pakze gdy na stole skrzynka z przywileiem otworzona stać będzie, aby żaden z bronią nie siadał, ale ia od siebie oddał, pod takimże sztrofem, iako gdy nie stanie. Potem ma bydz podczas teyże chadzki pilnie zachowano, aby milczenie y wszelaka uczciwość zachowana była; a gdy ieden z drugim będzie miał sprawę, uczciwie ma mowić z pozwolieniem starszego, a gdyby się drugi wtargnął bez pozwolenia starego, ma dać sztrofu groszy trzy, a iesliby był uparty, a milczeć nie chciał, taki ma być więzieniem karany.

Artykuł V. To też ma bydz pilnie strzeżono, żeby srebro dobre robili takiey proby, iakiey w miastach każdych głównych tak w Koronie, jako y w Wielkim Xięstwie Litewskim będących. A starsi maia tego pilnie doglądać pod przysięgą uczynioną, y co miesiac będą powinni proby brać. A iesli będzie na którego, że proby szłuszney nie wynosi srebro iego, pokazało, taki każdy za pierwszym razem do skrzynki cechowej sztrofu

ma dac puł grzywny srebra, a za drugim grzywnę. A iesliby się nań pokazało do trzeciego razu, takowego maia starsi urzędowi opowiedzieć, który iuz w cechu mieysca nie ma mieć y rzemiosła robić nie będzie. A iz się między ludzmi częste oszukanie dzieie, tedy złotnicy w cechu tym nie maia mosiǎdzowey złocić roboty zwłazcza tey, ktora na kształt złota robiona bywa, iako łancuhca mosiǎdzowego z lutowanemi vanironami, maneli na pierścień, także szkła, albo prostego kamienia do złota wsadzać, pod tymże sztrofem wyszey opisanem. A gdy to uczyni, taki każdy ma bydz do reiestru cechowego wpisany.

Art y k u ł VI. Iz się też między ludzmi częste szkody we srebze y złocie przez kradziez dzieją, a pospolicie z takowemi rzeczami udawaią się do złotników, jako do tych, ktorzi takie rzeczy robią, przeto gdy by się komu szkoda stała, a udałby się do starszego cechu tego, y szkodę swą opowiedział, ma starszy mistrz wszystkie inne obesać mistrze, aby taką rzecz zatrzymali, którą będą powinni zatrzymać y onę szkodę starszemu powiedzieć. Jednakże, gdyby w takim trafunku zapowiedzi nie było przez starszego, a złotnik gdy to kupił nie wiadomo, tedy nie powinien swych pieniędzy tracic ani szkodnika szukać, gdyż nie wiedział. Ale iesliby który przez zakaz kupił, pieniędzy swe traci y sztrof do skrzynki puł grzywny srebra. Co iesliby się nan pokazało do trzeciego razu, taki mieysce swe w cechu traci, y rzemiosła nie ma więcej robić. Także też złotnicy maia zatrzymywać srebro podeyrzane, to jest zlitki, obrzeski złote i srebrne, ażby się wyprawił komu dał, albo zkąd dostał, gdysz żydowie y insi misterni złodzieje sami zlewaią dla lica. A gdy złotnik zleie komu srebro niepodeyrzane powinien na nią cechę robić, a bez cechy iuz będzie podeyrzane.

Art y k u ł VII. Maia też mistrzowie cechu tego utrzymać aby czeladz porządnie chowali. Nie ma więcej mistrz chować ieno dwu towarzysów y dwu uczniow, a przed wyzwoleniem może trzeciego przyiać. Trafi się też to między mistrzami, gdy mu towarzysza trzeba, że go do siebie przewabi. Prze to mistrzowie tego w swym cechu postrzegać maia, żeby towarzysze porządnie przystawali y odstawali. A gdy towarzysz u mistrza siadzie robic, ma dzwie niedziele robić. Po dwu niedzielach może odstać, abo też z mistrzem postanowienie uczynić. Gdy odstanie towarzysz, a drugi mistrz da mu robotę swawolnie, nie pytaiąc się pierwszego, iesli od niego odstał, taki ma dać do skrzynki sztrofu pułgrzywny srebra y onego towarzysza odmawić. A iesliby też który towarzysz swawolny uczyniwszy szkodę mistrzowi y nie odstawszy porządnie z miasta przecz poszedł, za takowym każdym mistrz ma pisać y nigdziey żaden towarzysz przy takim robic nie ma, ale ma bydz mian za bezecnego według zwyczaiu cechowego dotąd, ażby przyszedszy wyprawił się y dosyć uczynił. Ale gdy by taką szkodę uczynił, żeby pana kradł znacznie, albo nieznacznie, takowego iuz każdego ma moc ten cech szelmem uczynic, od uczciwości odsadzić, abo oddać urzędowi na executią.

Art y k u ł VIII. Należy też wiele, żeby mistrzowie uczniów swoich porządnie uczyli, żeby ucnie ich w każdym cechu mieysce mieli. Maia poprzestrzegać, żeby z małżastwa byli spłodzeni nie bękartów, nie poddanych szlacheckich, oprócz żeby iego pan wolnością go darował, ani syna młynarskiego, łaziebniczego, ceklarskiego, a pogotowiu żyda, tych pomienionych nie maia w swym cechu uczyć, ale każdego uczciwego maia pilnie do rejestru cechowego wpisować, za świadectwem rodziców, albo krewnych y przyacioł. A gdy go wpiszą, będzie powinien dać wpisnego groszy dwanascie. A każdy mistrz cechu tego nie ma mniej uczyć nad lat

pięć. Gdy się do rejestru wpisze, już mu niewolno od mistrza odstać, albo do drugiego przystać, bo by to było z szkodą mistrzowi, u którego się zapisał y naukę już wziął. Przeto ma trwać do czasu opisanego, a iesli by upornie nie chciał trwać, aboby uciekł, takowy albo rękoimie od onego czasu iako się zapisał mają za strawę płacić y szkodę nagrodzić, iesli by jaką uczynił. Ale gdy czasu swego dotrwa tedy go pan iego ma z rejestru wypisać y za towarzysza wolnym uczynić, a od wypisu powinien będzie dać pułtora złotego.

Do których to artykułow, wzwyż mianowanych, za prozbą y imieniem tegoż cechu do nas wyniesioną, y dla lepszego porządku y poratowania tamtego miasta niektóre artykuły przydać umyśliliśmy.

Do tego dodaiemy, aby żaden rzemieśnik rzemiosła tego złotniczego pod jaką kolwiek jurysdykcją, bądź zamkową, bądź szlachecką iakiego kolwiek stanu, bądź duchowną y mieyską w mieście Mińskim mieszkający, a nie będąc do tego cechu uprzywileiowanego przywiązany, nie smiał ani się ważyć swawolnie y pokątnie tego rzemiosła złotniczego w mieście y na przedmieściu robić ku przeszkodzie y ubliżeniu tego cechu, ale jemu wszyscy, którzy tego rzemiosła używają, nie szcycąc się pany, ani żadnymi wolnościami ich, podlegać mają, pod straceniem roboty wszystkiew y warstatu, czego executią urząd grodzki Miński w jurisdyciey szlacheckiew, a mieyski w mieskiey czynić powinien będzie.

Do tego nie ma być wolno żadnemu obcemu z inszych miast rzemieśnikowi tego rzemiosła, tak też kupcom y żydom srebra y złota nowe rzeczy do Minska przywozić y przedawać, zwłaszcza pod czas trybunału y inszych zjazdow pod utraceniem towarow do skarbu naszego y zabrania ich przez urząd grodzki y mieyski.

A na ostatek temusz cechowi pozwalamy mieć pieczęć swą cechową y chorągiew, bęben y wszelaką armatę srebrną dla obrony y ozdoby miasta tamecznego, pod którą chorągiew gdy jeno jaka kolwiek potrzeba w tamtym mieście tego będzie, powinni się będą stawić inszy rzemieśnicy, który swych osobnych, albo żadnych cechow nie mają, niczym się nie wymawiając, czego urząd tameczny doglądać powinien będzie.

A tak my, król, widząc prozbę tę bydz słuszną, pomienionych złotników wzwyżmienione puncta, przywilei y wolności tak za najasniejszych antecessorow naszych, jako y terazniejszym przywilejem naszym miłościwie cechowi ich nadane y przyczynione, mocą y powagą naszą królewską stwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y wiecznemi czasy przy tey od nas nadaney łasce nic nie deroguiąc prawu pospolitemu zachowujemy.

A ten dom ich cechowy, w którym oni skrzynkę z przywilejami cechowemi chować y schadzki swe miewać będą, wyzwolamy od stania gości wszelakiego stanu, tak pod czas odprawowania sądow głównych trybunalnych, jako i innych zjazdow tak, jako y drugie cechy wolne domy swe mają, w czym im żaden urząd ukrywdzenia nie czyniąc według tego przywileju zachować się ma.

A dla lepszey wiary z podpisem ręki pieczęć W. X. L. zawiesić rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XXXI miesiąca mają roku MDCXVI, panowania królewstw naszych Polskiego XXXIX, a Szwedzkiego XXIII.

U tego przywileiu podpisy rąk temi słowy:

Sigismundus rex.—Janusz Skumin Tyszkiewicz, pisarz.

My, tedy, do pomienioney proźby łaskawie skłoniwszy pomieniony przywilej w tych wszystkich punktach, clausułach, paragrafach, conditiach

y artykułach stwierdzić umyśliliśmy. Jakosz y tym listem przywilejem naszym stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy, chcąc mieć, aby ten przywilej cale i nienaruszenie był zachowany.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W. X. L. zawiesić kazaliśmy.

Dan w Mińsku die VII miesiąca maia roku pańskiego MDCLXIV panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego XVI roku.

U tego przywileju confirmacynego podpis rąk temi słowy: Jan Kazimierz król.—Andrzej Kazimierz Gełgud sekretarz j. kr. m-ci.

My tedy, król, zwysz przerweczone puncty, artykuły i wolności tak te, których z dawniejszych lat za najjaśniejszych antecessorow naszych złotnicy Mińscy używali, iako y niniejszym przywilejem naszym łaskawie cechowi ich nadane y przymnożone, mocą y powagą naszą królewską we wszystkim cale y nienaruszenie stwierdziwszy y zmocniwszy onego do spokoynego y wiecznego (in quantum juris est) używania złotnikom Minskim terazniejszym y na potym będącym na potomne czasy podaiemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. zawiesić roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXV (25) miesiąca junij, roku panskiego MDCLXXII (1672), panowania naszego III roku.

Michał król.

Michał Drucki Sokolinski,
pisarz W. X. L.

№ 160.

1673 г., липня 27. Варшава.

Ленінгр. фонд арх. Мін. Земляроб. Зв'язка № 168, addз. 4.

*Ліст караля Міхала Менскаму магістрату па справе набыцця для Менскіх езуітаў будынкаў і сядзьбы Менскага бурмістра Міхала Шышкі.

Michał etc.

Sławetnym burmistrzom, raycom i całemu urzędowi radzeckiemu miasta naszego Minska, wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską.

Sławetni, wiernie nam mili.

Przełożono nam iest przez pp. rady nasze imieniem wielebnych oo. jezuitow konwentu Minskiego, że sławetny Michał Szyszka, burmistrz Minski, y z małżanką swoją, będąc dissidentes a religione romanokatholicae, a mając kamienicę podle zaras kościoła y konwentu tychże wiel. oo. jezuitow Minskich y oną na ten czas nowemi budynkami y gmachami restaurując, różne severitates kościołowi y konwentu ich czyni, collicidia albo okopy na podworze ich i nad zakrystią obraca okna, na podworze klasztorne wystawiwszy in tantum wyniosł, że nie tylko na podworze, ale y do komor zakonnych prospectus z niech patet. Jinne wielkie absurda et incontinentia ex odio religionae et in contemptum catholicae fidei y miejsca bogu poświęconego wysadza. A nad to lubo iuż wielkie hałasy y niewczas oycowie pomienieni ex contemptionibus inquilinorum, w tey kamenici mieszkających, cierpią, tesz kamienice swoją snadz in popinam locare chce. Co że się nie tylko przeciwko prawu pospolitemu, któ-

rym takowe seruitutes inhibentur, ale też cum summa irreverentia loci sacri y z wielkim oycow pomienionych discommodo dzieje.

Zatym surowo wzmosciom waszym roskazujemy, miec to koniecznie chcąc, abyscie takowych servitutes y absurda tymże oycom czynic nie pozwalali y owszem wszystkie takowe incontinentia et seruitutes, którekolwiek oycowie pertendunt y prawem inhibentur, amovere, collicidia odwrocic y okna zamurować y zagubic roskazali, ażeby in posterum nie była ab utriusque occasio querelae laudi y chwały boża przeszkody żadney ab inquilinis tey kamenicy osoblivie dissidentibus nie miała.

Poniewasz oycowie jezuiti amovendo wszystkie te okazyie deklarują się, że pomienionego sławetnego Szyszki skupic chcą, abyscie wielką waszą powagą urzędu swego w to ustompili y pomienionym oycom jezuitom dopomogli tak, aby pomieniony sławetny Szyszka y z małżoną swoją kamienicą wyszey manowaną tymże oycom jezuitom Mińskim, iako się już deklarował, justo tamen pretio, które in quantum by per amicabilem compositionem umowione bydz mogło, per taxam officiosam, którą wiernosc wasza per jus feudales, ut meus est, naznaczą constitui powinno będzie salva jednac ab excelsa fata religioni patribus appellare sprzedał y oney mediante inscriptione officiosa ustompił.

Miec to chcemy y roskazujemy wiernosci waszym dla łaski naszej y pod winą.

Dan w Warszawie 29 julii, roku pańskiego 1673.

Michał, król.

№ 161.

1680 г., чэрвеня 8. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх акты, л. 35-36.

*Дэкрэт Менскага магістрата па справе аб нелегальным гандлю гафтара і мяхоўніка Яна Паўлоўскага.

Wypis z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiej mości Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiątego, miesiąca junii osmego dnia.

Na urządzie jego królewskiej mości prawa Magdeburgskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim lantwoytem, od wielmożnego jego mosci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, woyta Mińskiego, będącym, Janem Fursem Ułasowiczem, Michałem Szyszka burmistrzami; Teodorem Kozłowskim, Grzegorzem Łoszukiewiczem raycami; Danielem Olisiewiczem, Pawłem Pieszkiewiczem ławnikami, magistratem zupełnym, na sprawach ratusza Mińskiego w tym roku zasiadającymi, gdy z porządku rejestrowego ku sądzeniu przytoczyła sprawa uczciwych pań Jakuba Łosowicza, Piotra Popowicza, Jerzego Jakubowicza cechmistrzów y całego cechu rymarskiego, mieszczan Mińskich, aktorów, z pozwanym uczciwym Janem Powłowskim haftarzem y miechownikiem, w Mińsku komorą mieszkającym, za podanym pozwem na piśmie, oczewisto przez sługę mieskiego przysięgłego Alexandra Pławskiego, o to, iż obżałowany przybywszy do miasta Mińskiego, tak się sobie poważając przywileie y

porządki od nayaśnieyszych królów ichmościów, panow naszych miłościwych, temu cechowi nadane, robotę mimo wiadomość cechową pokątnie robi. A gdy był od nich upominany, aby roboty nie robił, aż pierwiej podług || przywileiów dosyć cechowi uczyni, tedy miasto poszanowania onych lży, sromoci, różne odpowiedzi, tak przez samego siebie, iako przez różnych osób subordinowanych czyni y różne przykrości, bunty, seditiae przeciwko cechowi całemu wyrządza, udaie y oskarża. Zaczym mając stawać za pozwy bez żadney delathey na dzień szósty tego miesiąca nie stawał.

Na którym dniu my, urząd, za tymże pozwem w sobotę bliską, to jest dnia ósmego juniy słownym Pawłowskiego obwieścić zakazem, a cechowi z przywilejami, onemu nadanemi, na tymże roku stawać przed sąd nasz nakazaliśmy.

Po którym takowym odkładzie w tey sprawie strona powodowa stawaiać na terminie personaliter z panem Fiedorem Sofronowiczem, ku tey sprawie umocowanym patronem swym, żalowali według żaloby wyżej wyrażoney. Przeciwnym sposobem pozwany powtórnie, to jest raz na piśmie, słownym drugi raz zakazem, Jan Pawłowski, iako sam praesens przed sądem naszym y na tym drugim nie stanął terminie, tak żadney wiadomości o sobie nam, urzędowi, ni przez kogo nie uczynił. Zaczym w niestannym pozwanego, cech rymarski postępuiać prawnie w dochodzeniu krzywdy y zniewagi swey, w pozwie wyrażoney, dnia dzisieyszego pokładał nadany sobie przywiley świętey pamięci nayaśnieyszego króla polskiego Władysława czwartego, pana naszego miłościwego, na dowód tego, iż nie posłuszni cechowi władzą magistratu Mińskiego przymuszeni do powinności swey y do czynienia posłuszeństwa przywiedzieni być mają.

A dla lepszey twierdzy prezentował y list upominalny tegoż króla iegomości Władysława, także list świętey pamięci wielmożnego imci pana Zawiszy, pisarza Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosty Mińskiego, w którym ratione roznych juryzdyk, w mieście Mińskim będących, jego mość xiądz Kudrewicz pleban Miński z innemi ich mościami podpisem ręki || swey stwierdził, aby każdy rzemieśnik rzemiosła rymarskiego cechu, nie excipuiąc się z cechu, ani iakąkolwiek juryzdyką duchowną y szlachecką zasłaniaiać, powinność y posłuszenstwo cechowi oddawał. Przy tym cytuiąc z porządku prawa Magdeburskiego o cechowych kartę trzydziestą osmą y przydaiać text o zrzuceniu rzemiosła, plenipotent aktorów za takowe nieposłuszenstwo, obelgi, pochwałki, udanie, seditie, bunty y różne przykrości, wzięcia do więzienia y sequestrowania samego Jana Pawłowskiego, zabronienia robić tego co kolwiek do cechu rymarskiego według prawa y przywileiów nie należy, albo czynienia dosyć cechowi y oddawania zupełnego posłuszeństwa prosił, y zabrania towarów albo robot, coby się kolwiek miechowniczych, pasniczych, siodlarskich y rymarskich u niego znalazło, żadał, ażeby sami panowie cechmistrzowie y wszyscy bracia tegoż cechu na zdrowiu swym bezpieczni zostawali, przydania y zesłania panów radziec z poysrzodka magistratu domawiał się.

A tak my, urząd, tę sprawę dobrze zrozumiawszy y przywiley. przy innych dokumentach do tey sprawy należących przed nami pokładany oglądawszy y czytanego wysłuchawszy, a postrzegaiąc porządku cechowego ex vi urzędu naszego, ponieważ Jan Pawłowski, prawnym y słusznym będąc pozwany terminem, nie stanął, iako contumacem y nieposłusznego prawu y przywileiowi jego krolewskiej mości, chcąc do posłuszeństwa cechowego przywieść według domawiania plenipotenta powodowey strony, uczciwego Jana Pawłowskiego, we wszystkim w samey rzeczy

wzdawszy cechowi rymarskiemu na odprawę panów Fiedora Kozłowskiego, Hrehorego Łoszukiewicza radziec, Daniela Olisiewicza y Pawła Pieszkiewicza ławników rocznych, przydaliśmy y zesłali.

Która sprawa iako się agitowała iest do xiąg zapisana, z których y ten wypis pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki własney stronie żalującey iest wydan.

Pisan w mieście Minsku.

Sebestyan Kazimierz Sosnowski, pisarz mieski Miński manu propria.

№ 162.

1681 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 181.

* Абавязак рымара Лаўрэна Мікалаевіча выплаціць у цэховую скрынку 30 грошаў у працягу трох гадоў (1681—1683), якія ён павінен быў унесці пры прыме у цэх.

List odemnie Ławrena Mikołaiewicza dany sławetnym panom cechmistrzom cechu rymarskiego y całemu cechu, iż ia, będąc potrzebnym pieniędzy przy pogodzeniu za sztukę iako zwyczaj iest cechowy według prawa y przywileiów, cechowi nadanych, zostałem winien złotych trzydzieście do skrzynki cechowej. Które to złotych trzydzieście ratami mam wypłacać, niepochybiając terminu żadnego, na każdy rok po złotych dziesięciu, pierwszą ratę, da pan bóg, w roku 1681 y tak rok po roku mam wypłacić do roku 1683. Wolni będą bez żadnego prawa sławetni panowie cechmistrzowie za nieoddaniem którey kolwiek raty na terminie, sami odprawę sobie uczynic, a ia żadnego prawa o to nie powinien będę z panami cechmistrzami sobie y obrony zazywac. A to mam wypełnić pod osobliwemi obowiązkami, we szredzinie tego listu opisanemi.

I na tom ten list dał z podpisem ręki mey y ich mościów panów pieczętarzów, ustnie odemnie y oczewisto uproszonych.

Ławryn Mikołaiewicz, ręką swą.

Oczewisto proszony o podpis ręki od osoby, w tym liście wyrażoney, aby rękę podpisał do tego listu, Hrehory Łoszukiewicz rayca Miński.

Ustnie a oczewisto proszony od pana Ławrina Mikołaiewicza do tego listu obligu o podpis ręki rękę podpisał Teodor Kozłowski, rayca Miński.

Oczewisto proszony o podpis ręki od osoby, w tym liście wyrażoney, aby się podpisał do tego listu Joannes Michayłowicz.

Даніска: Roku 1681 na ten oblig doszło złotych dziesięć. Drugim razem złotych два.

№ 163.

1681 г., студзеня 20. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 22-23.

* Скарга рымароў, мяхоўнікаў і пасьнікаў на седляроў Мацея і Паўла Ламакаў, якія ня выконвалі цэховых прывілеяў і вялі барацьбу з рымарскім цэхам.

Wypis z xiąg woytowskich miasta jego królewskiej mości Mińska. Roku pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszego, miesiąca januarij dwudziestego dnia.

Na urządzie jego królewskiej mości woytowstwa Mińskiego, przedemną Tomaszem Janem Rukiańskim, lantwoytem Minskim, od wielmożnego jego mości pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, woyta Mińskiego zostaiącym, żałowali y solenniter się protestowali sławetni panowie—Jakub Łosowicz, Piotr Popowicz, cechmistrze cechu rymarskiego, sami od siebie y w krzywdzie całego cechu y braci rzemiosła rymarskiego, miechownickiego, pasnickiego, na uczciwych—Matwieia, cechmistrza rzemiosła siodlarskiego, iako się sam mianuie y Pawła Łomaków, braci rodzonych, siodlarzów miasia jego królewskiej mości Mińskiego i na pomocników onych w spólney radzie y namowię sobie będących o to, iż panowie siodlarze, będąc przyięci do cechu rymarskiego-miechownickiego-pasnckiego y zostaiąc w jedności w tym że cechu rymarskim, zawsze byli posłusznymi y roboty tylko swojej sami się pilnowali, to iest—tylko kulbaki z drzewa z blachami obitemi y z lazurowaniem, także iarczaki, które kryte kapo, miedzio, srebrem lub axamitem zwierzchu, co pod kley należy—siodła francuzskie, husarskie, kryte niemieckie—robili y robić powinni, ale koło rymarskiego, jako to poduszki, taszki, tabienki, ładowniczkki, paski do ładownic, || tyżeczniki, nożenki, tego robić niepowinni, bo to rymarska-miechownicka robota. A niedosyć maiąc na tym, yż w robocie im nienależney przeszkodę czynią, ale pod czas zebranych schadzek, przepomniawszy bojazni bożej, srogosci prawa pospolitego, lekce poważaiąc przywileja od najasniejszych królow ich mości Polskich i wielkich xiąg Litewskich, panow naszych miłościwych, cechowi rymarskiemu-miechownickiemu-pasnickiemu nadanych,—bunt y sedyciję czynią, czeladz od lat szesnastu mimo wiadomość cechową przymuią, kwartałow nigdy nie pełnią, syna niewyzwolonego w cechu na warstacie chowają, który robotę robi, który iuż syn dziatki zplodził, będąc w cechu chłopcem; secreta cechowe do cechu Wileńskiego reweluią; zkad własnie ubodzy ludzie rymarze wyżywienie mieli zahamowali; nigdy niewyzwolonych ludzi promowuią y bunty przed magistratem za wyzwolonych w cechu czynią. Ale ieszcze pan Matwiey Łomaka, będąc suspekta persona na różnych mieyscach, cechmistrzow rymarskich słowami uszczypliwemi despectuie, do cechu rymarskiego Wileńskiego prez pismo onych udaie, do zguby w zarobieniu chleba przyprowadza; przywileja, cechowi rymarskiemu od najasniejszych królow pp. naszych miłościwych nadane, cechowi Wileńskiemu rymarskiemu declarował z skrzynki cechowej rymarskiej Minskiej dostawszy niezwyczajnie oddać; insze nieznosne szkody, krzywdy ubogim ludziom rzemiesnikom w zarobieniu chleba czyni y cech rymarski do zguby przyprowadza, a sprawy niektóre, artykuły, porządki cechowe pisane, będąc pisarzem, ieszcze przed nastąpieniem Moskwicina, z skrzynki cechowej wyiał y zabrał. A teraz zawziawszy przed się niesłuszny zamysł, nie będąc || posłusznym cechowi, a najbardziej sprzeciwiając przywileiom i. kr. m. pp. naszych miłościwych, do cechu nie są posłuszni, robotę sami rymarsko robią y że wszystkim siedzenia wystawiwszy, tak one przedaią, co im nigdy nie należało i nie należy. I owszem cech rymarski, od nich przeszkodę maiąc w robotach swoich, im nigdy nie przeszkadzał y po namnieysze w ich także obżałowaniu nie iest winny. Lecz panowie Łomakowie, czyniąc bunty całemu cechu y przeszkadzaiąc w robotach rymarskich, z dawnych czasow przeszkodę czynią, a teraz smieli y wazyli się niewinne niesłuszną zanieść

protestacją na panow cechmistrzow i bracio całego cechu rymarskiego niewinnie turbują, do szkod przywodzą, cechu podlegac nie chcą, w cechu nie znaszają się y z niego się wylamują.

Zaczynam ponosząc takowo niewinno turbatio y szkody od p. Łomakow, także dla niewinney turbatiew iako i wielkiej nieznosney krzywdy w robotach im nienależnych y w niesnosne udania, chcąc prawnie o to wszystko mowic i z onemi prawnie postempowac dokąd prawo szerzey drogę pokazę, dali te swoją solenną protestatio do xiąg woytowskich zapisac. Co iest zapisano.

Z których xiąg y ten wypis, z pieczęcio woytowsko i z podpisem ręki lantwoytowskiej, sławetnym pp. cechmistrzom y wszystkiey braci cechu rymarskiego jest wydany.

Pisan w Minsku.

Tomasz Jan Rukianski, lantwoyt Minski.

№ 164.

1681 g., студзеня 30. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 37-38.

*Дэкрэт Менскага магистрату на справе між сядлярмі і рымарамі аб нарушэнні цэхавага парадку.

Widimus z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiej mości Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszego, miesiąca januarij trzydziestego dnia.

Na urządzie jego królewskiej mości prawa Magdeburgskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim lantwoytem, od imci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, wojta Mińskiego, będącym, Bazylim Hrehorowiczem, Pawłem Olesiewiczem burmistrzami, Adamem Sapatkowiczem, Benedyktem Michałem Niedzwiedzkiem raycami; Janem Olesiewiczem, Jeumieniem Piotrowiczem Ostrowskim ławnikami, magistratem zupełnym, na sprawach ratusza Mińskiego w tym roku zasiadającymi, w sprawie panów Macieia cechmistrza y Pawła Łomakow, Pawła Hryniewicza brata cechowego, mieszczan Mińskich y całego cechu rzemiosła siodlarskiego, aktorów, z pozwanymi: panem Jakubem Łosowiczem y Piotrem Popowiczem, cechmistrzami rocznymi rzemiosła rymarskiego, także s sławetnym panem Hrehorym Łoszukiewiczem raycą Mińskim, panem Jerzym Jakubowiczem, panem Michałem Sebestyanowiczem, mężami communitatis y cechmistrzami rzemiosła rymarskiego, mieszczanami Mińskimi y z całym cechem tegoż rzemiosła, za podanemi pozwy na piśmie oczewisto przez sługę mieskiego przysięgłego Alexandra Pławskiego na dzień dwudziesty siódmy januarij tegoż roku, o przeszkodę w rzemiosle siodlarskim, o naruszenie praw y przywileiów, od nayasniejszych królów ich mości cechowi ich nadanych y o winy w porządkach ich opisane, tak też do pokazania y położenia przywileiow cechowi rymarskiemu nadanych y o winy, w tych że przywileiach na nich założone. W której sprawie za niedoysciem rosprawy dnia dwudziestego siódmego januarij stanął odkład za tymiż pozwy do przyszley sądów cadentij. Zatem dnia dzisiejszego, wigore tych że pozwów, stawiając żałujący z umocowanym swym panem Stephanem Jakubowskim ku poparciu producowali dekret

w roku przeszłym tysiąc sześćset ósmdziesiątym, miesiąca decembra czternastego dnia w tey sprawie ferowany, którym nie czyniąc rozsądku prawnego nakazano, aby żałujący pisany dekret obżałowanych oczewisto na przyszłą sądów cadentią zapozwali. Na którym terminie pomienieni pozwani rokiem zawitym na żalobę aktorów usprawiedliwić powinni byli y podług dekretu dnia dwunastego decembra, w tym że roku przeszłym ferowanego, przywileje, od nayaśniejszych królów ich mościów, panów naszych miłościwych cechowi rymarskiemu nadane, przed urzędem pokładać mieli. Gdzie też dekretem dnia czternastego decembra przeszłego roku ferowanym, moc daną od Pawła Hryniewicza panom Łomakom do skonczenia tey sprawy przyjęto.

Pokładali oraz y supplikę w dzień nowego lata roku terazniejszego tysiąc sześćset ósmdziesiąt pierwszego na sessyi podaną, na której suplice imci pan wójt Miński ręką swą takową || przypisał deklaracją, iż po limitacyi sądów pozwani mieli się rozprawić nieodwłocznie, a winny miał pokutować, iako się pokaże z przywileiu jego królewskiej mości, który u sądu cech rymarski miał pokładać z porządkiem y statutem.

A że na kilku cadentiach sądów dla mnóstwa spraw do tego przyiść nie mogło, tedy dnia dzisiejszego strona żałująca utwierdzenia dekretu przerzeczonego y deklaratiey a położenia przywileiów potrzebowała.

Przeciwnym sposobem stanąwszy pozwani: pan Jakub Łosowicz, pan Jerzy Jakubowicz mąż communitatis y Piotr Popowicz, cechmistrze rzemiosła rymarskiego,—swym y cechu swego imieniem ku odpowiedzi przywileiów jego królewskiej mości przed nami urzędem pokładać nie chcieli, dekretowi sprzeciwili się, a mianowicie pan Jakub Łosowicz y pan Jerzy Jakubowicz położeniu temu contradicowali. Zaczym my, urząd, dekret dnia czternastego decembra w roku przeszłym tysiąc sześćset ósmdziesiątym ferowany y deklaratią nowoletnią in toto utwierdziwszy, przywileie jego królewskiej mości pokładać cechowi rymarskiemu y na żalobę actorów odpowiadać nakazalismy. A że się dekretowi sprzeciwili, tedy pana Jerzego Jakubowicza, pana Jakuba Łosowicza, cechmistrzów rzemiosła rymarskiego, iako sprzeciwnych lubobyśmy mogli pieniądze skarać winą, iednak wiedząc, iż sąd ma być bliższy ku miłosierdziu, niżeli ku karaniu, tedy wargielta mi nie karząc, za postpositią władzy urzędowej y za sprzeciwienstwo dekretowi przerzeczonemu, dzień sądenia w ratuszu uznaliśmy y nakazali. Którym dekretem oni obay się contentowali.

A zatym przystępując ku rosprawie pozwani producowali przywilej świętey pamięci najjaśniejszego króla jegomości Władysława IV, w roku tysiąc sześćset trzydziestym czwartym conferowany, na dowód tego, iż każdy rzemieśnik, w tym cechu zostający, swoje rzemiosło własne ma robić, a drugiemu przeszkody czynić nie ma. O czym punkt w przywileiu pomienionym tak sonat: „y też onym waruiemy, aby rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik, koždy z nich swego rzemiosła, które komu przynależy, pilnował, pod winą według uważenia cechowego“. Po którego przywileiu producowaniu y przeczytaniu tego punktu, procedując pan Jakubowski wnosił, iż dwóch albo trzech tylko jest w Mińsku siodlarzów, a y ci się nie mogą pożywić, a ieszcze ich do cieśłów odsyłaia, zadaiąc iako by oni rzemiosło ciesielskie robia, że łeki z drzewa gotuia. Mieli oni dowody ale zgorzały, ieno artykuły zostały wcale. Zatym cytował y czytał na-przód artykuł dzisiejszy o obyczaiu y kształcie sztuki siodlarskiej, y iakim obyczaiem siodło hiszpańskie ma być robione,—na dowód tego, że poduszki y siedzenie ze wszystkim siodlarze tylko robić maia y artykuł trzynaszy, iż nie ma każdy mistrz tak siodlarskiego, iako y rymarskiego y pas-

niczego rzemiosła robić, tylko jedno rzemiosło aby robił warownie. Albowiem taki obyczaj iest, y tak się zachowuie we wszystkich punktach przywileiu jego królewskiey mości, aby na iednym przestawał.

Po którym producowaniu dowodów wnosił, iż taka iest wina założona na siodlarzów, aby rymarskiego rzemiosła nie robili.

Na co || wszystko nie replikuiąc y w żadną controwersią nie wstępując, pozwani o przydanie tylko plenipotentia prosili y domawiali się.

A tak my urząd w tey sprawie pozwanym panu Jakubowi Łosowiczowi, Jerzemu Jakubowiczowi, mężowi communitatis, Piotrowi Popowiczowi cechmistrzom rzemiosła rymarskiego y całemu cechowi tegoż rzemiosła według zwyczaiu prawnego beneficium na plenipotentia tą decisią naszą do soboty przyszłej, to iest do dnia pierwszego februarij pozwalamy y zawitym rokiem ku rosprawie y odrowiedzi z gotowym plenipotentem stawać nakazuiemy, gdzie żałuiący na onym terminie dowodzić mają tego, że rymarze siodlarskie rzemiosło robią, a pozwani mają się wywodzić w tym, że nie robią.

Która sprawa iako się agitowała iest do xiąg mieskich prawa Magdeburckiego Mińskich inserowana y zapisana. Z których xiąg y ten widimus pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki pisarskiej stronie potrzebuiącej iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Minski manu propria.

№ 165.

1681 г., лютага 4. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 18-19.

*Протэстацыя цэхмістраў Менскага рымарскага цэху супроць пастановы магістрату па справе цэха з сядлярамі братамі Ламакамі.

Żałowali y solennie protestowali sławetni panowie: Jakub Łosowicz y Piotr Popowicz cechmistrze roczni, także sławetny pan Jerzy Jakubowicz, mąż communitatis y cechmistrz rzemiosła rymarskiego miasta jego królewskiey miłości Mińskiego, — imieniem wszystkich braci cechu pomienionego, w ciężkiey krzywdzie, obeldze, naruszeniu prawa y złamaniu przywileiu, na cech rymarski zdawna nadanego, na imci pana Thomasza Jana Rukiańskiego — lentwoyta, tudzież na szlachetnych panów: Bazylego Hrehorowicza, Pawła Olisiewicza Philipowicza — burmistrza, Adama Sapatkowicza, Benedykta Niedzwiedzkiego — rayców, Jana Olisiewicza, Jeumena Piotrowicza Ostrowskiego ławnikow, magistrat tegoroczny miasta jego królewskiey mości Mińskiego, w spolney z sobą radzie y namowie będących, o to i takowym sposobem, iż obżałowane osoby umowiwszy się cech żałuiących rymarski zruinować, nie respektuiąc na to iż w każdym mieskich okasijach publicznych y prywatnych contuberniach znacznym wsparciem y ozdobą miastu zostaią, ciemiężąc onych, roznym ludzi miastu niezasłużonym w jurisdykach w Minsku będących residuiącym, z których żadna do miasta nie dzieje się posługa y należytość, aggrawować dopuszczaią y znaczną uymą w rzemiosle delatorow czynić pozwalaią, czego od zaczęcia cechu swego bez żadney ni od kogo praepedycyi libere zażywali

mimo artykuły w przywileju im nadanym specificowane, naruszając tenże przywilej, który od najasnejszego króla imsci s. pamięci Władysława czwartego, na instantią magistratu Mińskiego i antecessorow obżałowanych nadany, od należytey odtrącywają roboty, co większa gdy za pozwem nulliter et illegitime wyniesionym od utsciwych pp. Matwieja Łomaki, mianującego się być cechmistrzem siodlarskim y drugiego Pawła Łomaki y Pawła Hryniewicza, niewiedziec z kąd przybyłego, w cechu ieszcze niewyzwolonego y nie zapisanego, siodlarzów, w miescie j. k. m. Minskim w jurisdycjach różnych nienależytych do ratuszney należytości mieszkających, roku terazniejszego 1681, miesiąca januaryi trzydziestego dnia, przytoczyła się sprawa,

tedy obżałowani szlachetni pp. magistratowi miastá j. k. m. Mińska zawziowszy do żałujących niewinny rankor, a osob wyżej specyfikowanych siodlarzow, który zarówno do cechu rymarskiego przyłączeni zostawali, nienależnie praetenduiących zwyczajnego od dawnych czasow w używaniu żałujących będącego rzemiosła, znacznie promowuiąc y onym jawny wyswiadczał favor, a nie tym którzy nigdy żadnego do mieysca nie czynią pożytku, bo tylo sami zarabiając, żałujących, którzy z siebie onera mieskie znoszą, zacieraia. Z którey to niesłuszney inwidiiey mimo prawo pospolite one in vilipendia maiący, a zatym czyniąc ubliżenie s. sprawiedliwości żadnym nieprzekonanych prawem mieszczan osiadłych y cechmistrzow przysięgłych znacznie opprimuiąc, za iednym tylo odkładowym dekretem przez tychże siodlarzow porcyjomu otrzymanym, którym przywilej y artykuły w nim wyrażone, na dniu determinowanym produkować naznaczyli.

Gdy delator, nie chcąc || się effectiwie o to usprawiedliwić y vice versa względem odebraney czeladzi swoiey inquirować pretensyi, praesentuiąc i pokładaiąc przywilej, cechowi rymarskiemu zdawna nadany, na patrona w sprawie in accessoris stawaiąc upraszali, tedy jch. m. pp. magistratowi niedopusciwszy takowey prawney beneficyjej, przepomniawszy przysięgi swey na pomnożenie praw i wolności mieskiey uczynionej, sami, łomiąc prawo pospolite, nic niewinnych protestantow winami okupiwszy koniecznie zapłacić sobie kazali y z urzędu nie spusciwszy osob żałujących osiadłych cechmistrzow do sequestru osadzili, gdzie y przywilej odebrawszy gwałtownie u siebie zatrzymali. A potym na dniu trzecim mscá februaryi, po zapłaceniu niesłuszney winy y odprawieniu więzienia nakazanego, gdy powtóre o przydanie plenipotentá z strony swoiey żałujące upraszali, chcąc się expurgować na niesłuszną obżałowanych siodlarzów praetensiją y conjunctę uczyniwszy, ponieważ o iedną rzecz idzie dowieść tymże przywilejem najasniejszego krola, cechowi rymarskiemu służącym, ze niewinnie do prawa pociągani zostaią, a zatym iako na nieosiadłych paen prawnych inquirować o to, tedy szlachetni pp. magistratowi, tako też niechętnymi będąc, na rujine żałujących żadnych ochron prawnych nie dopusciwszy, winami y więzieniem aggrawowali, tak y na ten czas znacznie opprimuiąc onych, gwałtownie zatrzymanego na urzędzie przywileju nie wydali, plenipotentá nie przydali y ex nunc bez wszelkich zachowania obron prawnych procedować kazali. Od czego widząc żałujące ciężkie ubliżenie s. sprawiedliwości, gdy do sądu j. k. m. assesorskiego appellatiją wytoczyli, tedy za znacznym ku stronie obżałowanej favorem nie acceptuiąc zwierzchności maiestatu j. k. m. p. naszego miłosciwego mimo wyrazne prawo y pozwy na depactorow opisane koniecznie procederować kazawszy apellacij nie dopuscili y dalszemi odpowiedziami despektowac y cech rymarski, ku ozdobie miasta zdawna uczyniony, gdyby żałujące za

protestacją krzywdy swej inquirować mieli inquirować declarowali. Który protestowszyszy się o takowe bezprawie na obżałowany szlachetny magistrat Miński jenerałami, prytonnemi na ten czas w ratuszu będącemi, oświadczyli y przez tychże całemu magistratowi obżałowanych siodlarzow ex quo w jurizdyce mieyskiej ratuszney osiadłemi nie są, w tysiącu kopach gr. litewskich przyparęczyli.

A chcąc o takowe bezprawie, niedopuszczenia obron prawnych, winy niesłusznie wziętey, więzienia udziałanego, o zatrzymanie gwałtowne przywilegiu, rzekomo cały cech rymarski osierociałym został, tudzież y o dalsze czynione pochwałki prawem u sądu j. k. m. assesorskiego podług wytaczanej appellacyi czynic, win pewnych na depactorow prawa pospolitego inquirować y podług dawnego zwyczaju w cechu rymarskim dotąd nienaruszenie używanego porządku y rzemiosła świętobliwą decisią j. k. m. p. naszego miłościwego confirmować, dali tę solenną protestacją swoją do xiąg grodzkich Mińskich zapisać.

Што ест записано. При котором оповеданю ставшы очевисто енералове воеводства Минского (пропуск у аўтэнтыку) обадва, згодне з собою признали квит свой реляцыйный в тые слова писаный. ||

My, jenerałowie j. k. m. wojewodztwa Mińskiego, imieniem niżej wyrażeni, czyniemy wiadomo tym naszym relacyinym quitem, iz roku terażniejszego 1681, miesiąca januarii trzydziestego dnia, z stroną szlachtą pp. Janem y Stanisławem Jankowskimi y Jerzym Malinowskim, byliśmy wziętemi od pp. Jakuba Łosowicza, Piotra Popowicza—cechmistrzow rocznych rymarskich y pana Jerzego Jakubowicza męża communitatis y cechmistrza tegoż rymarskiego Minskich do ratusza Mińskiego, gdzie sprawa z panem Matwиеm Łomaką, mienującym się cechmistrzem siodlarskim, Pawłem Łomaką y Pawłem Hryniewiczem, nie wiedzieć zkąd przybyłym y w cechu nie wyzwolonym, siodlarzami, agitowana była. A gdy ciż pp. cechmistrze rymarscy chcąc się skutecznie usprawiedliwić, pokładając przywiley j. k. m. cechowi swemu służący na plenipotentą upraszali, tedy szlachetni pp. magistratowi miasta Minskiego w processie specificowani, niedopusciwszy plenipotentą exnuc za to samo winami okryli y tychże osob załuiących w sequestru nakazali, przywiley praesentowany gwałtownie na urzędzie zatrzymali. A potym dnia trzeciego miesiąca februariji na drugim terminie po odprawionym więzieniu y winie zapłaconey, gdy iuż załuiące stawiając w ratuszu o przydanie plenipotentą upraszali, tedy iako pierwiey tak y na tym terminie, nie przydawszy plenipotentą, samym procedować kazali. Od czego widząc ciężkie ukrzywdzenie, do sądu j. k. m. zadwornego apelowali. J tey niedepusciwszy dalszemi despectowali odpowiedzialiami y cechu rymarskiego zruginiowaniem. Który solenniter protestowawszy się nami jenerałami okazali y oświadczyli.

A teraz tychże wyzey wyrażonych siodlarzow, którzy w jurysdyce ratuszney mieskiej żadney nie mają osiadłości y żadnego do miasta nie czynią pożytku, ponieważ szlachetni pp. magistratowi ex favore promowuiących, a osiadłych mieszczan y cechmistrzow miastu posłusznych gnębiąc, winami y siedzeniem aggrawuią, aby na obżałowanych swojej niewinności za niesłuszny pozew u sądu należytego z comparyczney controwersyi dowiedli w tysiącu kopach groszey litewskich przyporęczyli. Których tych siodlarzów szlachetny magistrat Minski w przyparęce przyiąwszy, ku prawu samim declarowali.

A tak my, jenerałowie, przy czym byli y co sprawowali, na ten quit nasz relacyiny spisawszy, ku zapisaniu do xiąg urzędowych przyznawamy.

Pisan roku wyszey pisanego, dnia czwartego miesiąca februaryi.
Andrzej Olechnowicz jeneral j. k. m. wojewodstwa Minskiego ręką
własną.

Іаков Лосич енерал воеводства Минского рукою своею.

№ 166.

1681 г., лютага 21. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 31—34.

* Декрэт Менскага магістрата па справе ся-
дляр Паўла Ламакі з рымарскім цэхам аб пе-
рашкодзе у яго працы.

Widimus z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiej mości Miń-
skiego.

Roku pańskiego tysiąc sześćset ósmdziesiąt pierwszego, miesiąca fe-
bruaryi dwudziestego pterwszego dnia.

Na urządzie jego królewskiej mości prawa Magdeburckiego Mińskim,
przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim, lantwoytem od imci pana Da-
dziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, wójta Mińskiego, bę-
dącym, Adamem Sapatkowiczem raycą na mieyscu szlachetnego pana Ba-
zylego Hrehorowicza burmistrza rocznego zostaiącym, Pawłem Olisiewi-
czem Phihipowiczem burmistrem,—Aphanazym Kazimierzem Niedzwie-
ckim ławnikiem, na mieyscu raycy rocznego zasadzonym, Janem Olisiewi-
czem Philipowiczem, Jeumieniem Piotrowiczem Ostrowskim ławnikami,—
magistratem rocznym, na sprawach sądowych w ratuszu zasiadaiącemi,
gdy z porządku rejestrowego ku sądzeniu przytoczyła sprawa z iedney
strony między uczciwym panem Pawłem Łomaką siodlarzem Mińskim y
pisarzem cechu siodlarskiego, aktorem ku poparciu, a z drugiey ku odpo-
wiedzi z pozwanymi uczciwymi panem Jakubem Łosowiczem y panem
Piotrem Popowiczem, cechmistrzami rzemiosła rymarskiego, tegorocznymi,
za podanemi pozwy po cztery kroć na pismie, przez sługę mieskiego przy-
sięgłego Alexandra Pławskiego, iednemi oczewisto, a drugiemu nie ocze-
wisto, o to, iż obżałowani, przepomniawszy boiaźni bożey y srogości prawa
pospolitego, na gwałtowników opisanego || a ieszcze w prawie z sobą
stoiąc, y onego nie kończąc, smieli y wazyli się gwałtownie naszedzsy na
dom żałuiącego, czeladnika jego Piotra Kitowicza, młodzienca, wziąć, iakoż
y wzięli.

W którey sprawie za przywołaniem stron do prawa przez tegoż sługę
mieskiego, obie strony stawaiąc personaliter, to iest pan Paweł Łomaka
iako aktor, a pan Jakub Łosowicz y pan Piotr Popowicz cechmistrze
rymarscy, pozwani, iako sami principałowie, prawnie się z sobą rozpierali.

Zaczyn pan Stefan Jakubowski plenipotent pana Łomaki, moc do
mówienia wzięwszy, dowiodszy przytym podanych kilku pozwów, pokła-
dał proces przy xięgach wójtowstwa Mińskiego zaniesiony y onego prze-
czytawszy, skarżył na pana Jakuba Łosowicza y pana Piotra Popowicza,
cehmistrzów cechu rymarskiego tegorocznych, także na pana Jerzego
Jakubowicza, męża communitatis y cechmistrza nierocznego rymarskiego,
na Stanisława Skrahe, na Kondzata Janowicza, młodszą bracią tegoż ce-
chu y na cały cech rzemiosła rymarskiego,—o to, iż panowie cechmistrzo-
wie rymarscy, z innemi cechu swego osobami nie dosyc na tym maiąc,
że w rzemiośle siodlarskim wielką przeszkodę czynią, że nienależną ro-

botę siodlarską robią, y one przedaią, o co iuż w prawnych terminach stoią z sobą, na dalszą oppressią y obelgę ubogich siodlarzów, nie rosprawy się z nimi, smieli y ważyli się nastać na dom panu Pawłowi Łomace pana Jerzego Jakubowicza, cechmistrza, Stanisława Skrahe, Kondrata Janowicza młodszych cechu swego. Który to pan Jerzy Jakubowicz, Stanisław Skraha y Kondrat Janowicz || w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiątym, miesiąca decembra piątego dnia, naszedszy mocno gwałtem na dom tego pana Pawła Łomaki, a znalazszy na warstacie robiącego w tym domu Piotra Kitowicza haftarza. y gwałtem go wyciągnowszy z izby, bić, mordować chcieli y do cechmistrzów swoich rocznych prowadzili, gdzie zaledwo nieborak uszedszy z rąk onych, niebezpieczen zostaje zdrowia swego y robić mu roboty zaczętey u pana Pawła Łomaki zakazują, odpowiedz y pochwałkę czynią. J samego pana Pawła Łomakę słowami zelżywemi obelżyli, złaiali, zconfundowali y większą przeszkodę w robocie ubogiemu człowiekowi mimo winę, w przywileiach jego królewskiej mości opisaną czynią y czynić nie przestaią, iuż zacząwszy prawie wielkie bezprawie działaią y do szkody pana Łomakę przywodzą, który tego haftarza odział, a podobno musiał co y płacić panu Mężykowi, któremu wsiądzenia do haftowania danego zacząwszy nie dokonczył za odzieniem haftarza y oddaniem bożemu czasowi, mimo areszt z urzędu wyniesiony. Przez co wszystko na złotych dwieście, ieśli nie więcej, szkoduie.

Po którey żałoby przełożeniu cytował kartę czterdziestą trzecią w przydatkach z porządku prawa Magdeburskiego w te słowa: „gbyby kto miał krzywdę od kogo a, prawem tego niedochodząc, sam by się tego mścił, tedy prawo swoje iuż traci, bo nikt w swey rzeczy sędzią nie ma być, ani sam sobie sprawiedliwości działać y gwałtu drugiemu“.

Przy tym zabierał się do przysięgi panu Pawłowi Łomace samowóremu z małżonką iego, a potym samotrzeciemu z bratem iego panem Matwieiem Łomaką, na wszystkiewy żalobie pomienioney. A po przysiędze zapłacenia złotych dwóchset, nagradzaiąc szkody || przysądzenia gwałtu kop dwadzieścia, winy za zgwałcenie aresztu kop sta, połowy na urząd, a drugiey połowy stronie załuiącey y zwrócenia haftarza Kitowicza panu Łomace prosił.

Przeciwnym sposobem pozwani pan Jakub Łosowicz y pan Piotr Popowicz cechmistrze, stanawszy od siebie y od cechu rymarskiego z użytym sobie ku odpowiedzi szlachetnym panem Hrehorym Łoszukiewiczem, raycą Mińskim, wnosili to, że im żadnego aresztu nie podano y o nim nie wiedzieli, iakoż y sługa mieski zeznał, iż aresztu nie podawał, y w czym są obżałowani, w tym nie są winni y przysięgą sześciu osób odwieść się gotowi.

In procedendo patron actora wnosił, że kto co przez kogò czyni, to właśnie iakoby sam czynił. A że panowie cechmistrze roczni rymarscy nastali na dom pana Łomaki subordinowanych, którzy na haftarza iego następowali, straszili, pochwałki na zdrowie uczynili, na areszt nie respectowali, czeladnika odieli, bić go chcieli y samego załuiącego disrespectowali y do szkody przywiedli, toż to właśnie iest, iako by sami osobami swemi te excessa popełnili. Czego wszystkiego przysięgą samotrzeciego actora z żoną y z bratem iego dowieść zabierał, y paen wyżej opisanych uznania prosił.

Na co wszystko replicuiąc od pozwanych pan Łoszukiewicz panu Jakubowi Łosowiczowi, panu Piotrowi Popowiczowi, panu Jerzemu Jakubowiczowi mężowi communitatis, panu Michałowi Sebestyanowiczowi, mężowi także gminnemu, czterem cechmistrzom rzemiosła rymarskiego, tu-

dzież Stanisławowi Skrazie, Kondratowi Janowiczowi sześciu osobow, a przy nich y samemu Piotrowi Kitowiczowi haftarzowi na tym, iako roboty || zaczętey kończyć mu nie zabraniali, z warsztatu go nie brali, na dom pana Pawła Łomaki nie nasyłali, gospodarza samego nie znieważali, odpowiedzi y pochwałek na zdrowie nie czynili, haftarza nie straszili, bić nie myslili, aresztu nie naruszali y o nim nie wiedzieli, w robocie przeskody nie czynili, do szkody na złotych dwieście nie przywiedli y w żadnym obżalowaniu nie są winni, do juramentu zabierał. A po przysiędze, zapłaceniu kop sta za pomówienie, albo paenami talionis y siedzenia w ratuszu niedziel dwie prosił. A żeby dwaj albo trzy, albo sześciu, albo siedmiu porzysiądz mieli, to za rzecz niesłuszną być powiadał.

Na co pan Jakubowski odpowiedział:—urząd ma wiedzieć, kto bliższy do przysięgi, a ten pewnie bliższy jest, kto stawa przy procesie y dowodach pisanych. Przy którym postępku prawnym uznania bliższego aćtora do przysięgi podług zabierania prosił y domawiał się.

A tak my urząd oczewistey z obu stron controwersyi wysłuchawszy y one dobrze wyrozumiawszy, ponieważ pozwani żadnego reproprocessu nie mieli y pozwu przeciwnego panu Łomace nie podali, win żadnych nie uznawszy na panu Łomace odprzysiądz się na wszystkiey žalobie wysz pisaney samoszóstym osobom, którym pan Łoszukiewicz do juramentu zabierał, to jest czterem cechmistrzom rymarskim, dwum rocznym, a dwum nie rocznym y dwum braci młodszey tegoż rzemiosła, excepto Kitowicza, nakazaliśmy. A po przysiędze odporna strona od tey žaloby żeby wolną była. A że ten haftarz Kitowicz swowolnie odszedł, lubo by miał być paenowany, iednak od paen go uwolniwszy, ponieważ go pan Michał na boży czas nie cechowym przyjął porządkiem, panu Pawłowi Łomace przysądziliśmy, którego jeżeli odeyściem swoim do szkody przywiódł, w nagrodę tey szkody ma się onemu wyrabiać.

Którym dekretem pan Łoszukiewicz nie contentuiąc się dla tego, że my, urząd, na pana Pawła Łomakę, aresztu nie dowodzącego, za pomówienie paenami talionis nie uznali, do sądów zadwornych jego kró ewskiej mości assessorskich appellował. Którey appellaty broniąc pan Jakubowski niesłuszną być powiadał, gdyż jakoby pozwani paenami talionis niesłusznie żądali y oney się domawiali, ponieważ podług constytutji roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt osmego (iako ten że patron twierdził) iesli by kto kogo criminaliter osądził, a ten mu by się odprzysiągł, żadney winie nie podlega. Cytował przytym z porządku Magdeburgskiego kartę setną sześćdziesiątą trzecią, domawiając się tego, aby pozwani rymarze przysięgli na tym, że nie na zwłokę sprawiedliwosci, ale dla uciążliwego dekretu appelluią.

My tedy, urząd, stosując się do wyżey cytowanego prawa, podług domawiania patrona pana Łomaki nakazaliśmy pozwanym przysiądz na tym, iako nie na zwłokę sprawiedliwości y nie na zgubę pana Łomaki, ubogiego człeka, lecz dla uciążliwey decysyjei appelluią. Więc że y od tego punktu pan Łoszukiewicz appellował, wnosząc, iż tylko in accessoriis y w maley rzeczy appellatia nie idzie, a ta sprawa gwałtowna, a do tego, że z controwersyi dekret stanął, od którego appellatia urosła słuszną, bez przysięgi appellatyi dopuścić.

Przeto my, urząd, appellatyi odporney stronie tym || dekretem naszym dopuszczamy, a żadney paręki (którey pozwani po panu Łomace potrzebowali), ponieważ żalujący w tym mieście dobrze iest osiadły, nie uznawamy.

Która sprawa iako się agitowała iest do xiąg mieskich zapisana, z których y ten widimus pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki pisarskiey stronie potrzebuiącey iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Kazimierz Sosnowski, pisarz mieski Miński.

№ 167.

1681 г., красавіка 12. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 164 адв.

*Скарга ад імя рымарскага цэху на сядзельнікаў Мацьвея і Паўла Ламакаў.

Lantwoyt, burmistrze, raucy y ławnicy, urząd miasta jego królewskiey mości Mińskiego.

Utsciwym panom Matwieiowi jako się sam mianuiesz cechmistrzowi y Pawłowi Łomakom siodlarzom y mieszczanom miasta jego królewskiey mości Mińska, braci rodzonym, z zwierzchności jego królewskiey mości a z władzy urzędu naszego.

Przykazuiemy w. m. obudwum osobom, aby się przed nami y sądem naszym w ratuszu Mińskim za temi pozwy roku terażnieyszego 1681, miesiąca apryla dwudziestego czwartego dnia, w czwartek przyszły, a za niedoysciem tego dnia sążdenia z takowych słusznych przyczyn sążow, tedy na blisko przypadaiącym dniu sążdenia sami oczewisto iako na roku zawityw ztaneli na żałobę y prawne poparcie utsciwych panów Jakuba Ulasowicza, Piotra Popowicza cechmistrzów tegorocznych y wszystkiey braci cechu rymarskiego. Którzy wielmożne mości pozywaią się o to, iż wielmożne mości, będąc w tym że cechu, a nieznosząc się z cechem rzemiosła rymarskiego, do którego przyłączeni iesteście, maiąc in vilipendio przywiley jego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, y nie maiąc żadney przeszkody w rzemiosle swoim siodlarskim, wielmożny mości panie Matwiey Łomaka w spółney z rodzonym swym p. Pawłem Łamako namowy, nie dość na tym, że po kilka kroć jeżdżąc do Wilna sekreta cechowe rewokowaleś i cech Wileński rymarski na żałuiących podburzyłeś, przez które udanie w rzemiosle swoim nie ieden z żałuiących rymarzów ná towarze swym szkodować musiał y turbowany bywał, którym drogę do Wilna przez niesłuszne udanie zatamowaleś. Jakoż opisawszy się listem swym, gdy o to był pozwany, pod zareką na ratusz złotych 5, item na imci pana woitya Mińskiego także złotych 5, item na wielmożnego jego mości pana starostę Mińskiego złotych pięciudziesiąt, iz odtąd daley wystempować cechowi y żałuiących udawać nie miał, tenże list swóy popadaiąc w sowite zareki podług obowiązku swojego naruszyłeś, gdyż y po daniu onego nie raz cechowi Wileskiemu przez różne okazyie udawaleś, przez co na złotych kilka set, iako czasu prawa documentaliter dowiedziono będzie, żałuiące z instinktu w. mm. odniesli szkody y co większa, uchodząc płacenia takowych zarał, śmieli y ważyli się niesłusznie protestacyią zanieś iakoby cech rymarski miał robotę rzemiosła siodlarskiemu przyzwoitą robić, że nigdy nie były, y nie pokaże się, żeby kulbaki u siodła rymarze mieli robić y żadney przeszkody nigdy nie czynili y nie czynią y owszem wielką przeszkodę od siodlarzów ponoszą w robieniu poduszek, łaszek y tabieków, ładowniczek, łyzeczników, nożenek, pasek do ładownic, co onym robienie należy y przywileia jego królewskiey mości pana na-

szego miłościwego naywierniey są położone, cechu rzemiosła rymarskiego a nie siodlarskiego. Zaczym do zapłacenia zaraż podług dobrowolnego zapisu winy na urząd założoney jaką o niesłuszną pomowę ponowie cechmistrze cechu rymarskiego y wszystka bracia was, siodlarzów, zapozywaią. Stanowcie się tedy na żałobę panów cechmistrzów y wszystkich braci cechu rymarskiego, która czasu prawa szerzey wielmożnych mości panów protestaty y ustney żałoby proponowana będzie.

Pisan w Mińsku roku 1681, miesiąca apryla dwunastego dnia.

Thomasz Jan Rukiański łantwoyt Miński p. w.

Д а д а т а к: Roku 1681, mca apryla 24 dnia, stanawszy personaliter sługa mieski przysięgły Alexander Pławski przyznał, iż taki pozew oczewisto podał. Lantwoyt Minski m. p.

№ 168.

1681 г., мая 2. Варшава.

Менскі Гістарх, Цэх. акты, л. 158-159.

*Ліст вял. князя Яна Казіміра адносна размежаванья рымарскіх вырабаў паміж паасобнымі цэхамі.

Wypis z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiey mości Mińskiego. Roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt wtorego, miesiąca juli szostego dnia.

Na urządzie jego królewskiey mości prawa Magdeburskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim łantwoytem, od wielmożnego jego mości pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, woyta Mińskiego, będącym, Benedyktem Michałem Niedzwieckim raycą, na miejscu szlachetnego pana Jerzego Jeusewicza—burmistrza rocznego, a na miejscu drugiego burmistrza jego mości pana Jana Pietrowskiego,—Hrehorym Łoszukiewiczem raycą, tudzież rocznymi raycami y ławnikami, na sprawach ratusza Mińskiego magistratem zupełnym w tym roku zasiadającymi.

Stanawszy personaliter uczsciwy pan Jakub Łosowicz, cechmistrz rzemiosła rymarskiego y mieszczanin Miński, pokładał imieniem całego cechu rymarskiego Mińskiego rescript jego królewskiey mości do nas magistratu ad instantiam tegoż cechu otrzymany, prosząc, aby był do xiąg mieskich ratusznych, ze wszystką rzeczą, w nim wyrażoną, aktykowan y wpisane. Który my urząd oglądawszy y czytanego wysłuchawszy przyjęliśmy, y do xiąg prawa Magdeburskiego Mińskich wpisać pozwoliśmy. Który wpisując słowo do słowa tak się w sobie ma:

Jan trzeci, z bożey łaski, król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuǳkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smoleńskie, Wołyńskie, Podolskie, Kiiowskie, Podlaskie, Siewierskie y Czernihowskie.

Oznaymuiemy tym listem rescriptem naszym, komu by o tym wie dzieć należało, mianowicie urodzonemu woytowi y iego substitutowi—szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom, urzędnikom magistratowym miasta naszego Mińska, wiernie nam miłym.

Iż doniesiona iest nam suplika przez niektórych panów rad y urzędników naszych, przy boku naszym na ten czas będących, imieniem sławetnych cechmistrzów y wszystkich braci cechu rymarskiego Mińskiego, iż w rzemiośle ich rymarskim wielkie praepedicia dzieią się, kiedy haftarze

tak nowiter przybyli do miasta, iako y tameczni, y inni ludzie haftem się || bawiący w robocie y zarobkach onym przeszkadzają, żadney za to nie pełniąc cechowi delatorów należyłości y powinności.

Przeto my, król, łaskawie się skłoniwszy do pomienioney suppliki, a chcąc, aby za szczęśliwego panowania naszego każdy z poddanych naszych z prawa swego, wolności y rzemiosła swego cieszył się, ieden drugiemu w robocie nie przeszkadzał, tedy iako przywiley najasnieyszego antecessora naszego s. p. króla jego mości Władysława, przed nami producowany, sub data roku tysiąc sześćset trzydziestego czwartego, miesiąca czerwca dwudziestego czwartego dnia, cechowi rymarskiemu Mińskiemu nadany, we wszystkich punktach onego approbowawszy, do którego we wszystkim conformując się y my, w osobliwą protectią naszą pańską, pomienionych delatorów rymarzów y wszystką bracią cechu rymarskiego Mińskiego miłościwie wzięwszy, mieć chcemy in perpetuum y oraz napominamy, ażeby żaden z postronnych, nowoprzybyłych do miasta Mińskiego y tamecznych haftarzów y innych, haftem się bawiących, iakiey że kolwiek conditiei ludzi, do wsiądzenia żadnych sztuk y innych rzeczy na rzemieńniu y suknie, rymarskiey nauce y rzemiosłowi służącey y należącey roboty haftować, pogotowiu w kramach, domach y na rynku przedawać nie ważył się, pod winą z ograbieniem y zabranieniem takowych haftowanych rzeczy na cech rymarski Miński, które in lucrum cechu obracać się mają. Która to robota haftarska za dozwoleciem cechu rymarskiego iść ma, bez którego zaś licentiei przerzeczoney confiscatiei takowa robota będzie podlegała.

W czym wierności wasze iako custodes praw tamecznych y porządku mieskiego przestrzegać macie y na instantią w iakiey kolwiek krzywdzie y recursie cechu rymarskiego ex brachio magistratu ex officii sui przydawać sług ex quam potentiam będziecie. Co uczynicie wierności wasze dla łaski naszej a z swoiey powinności.

Dan w Warszawie, roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszego, miesiąca maja wtórego dnia, panowania naszego siódmego roku.

U tego rescriptu jego królewskiey mości pieczęć wielka Wielkiego Xięstwa Litewskiego przyciśniona, a podpis ręki jego królewskiey mości temi słowy: Jan król.

Który ten list jego królewskiey mości rescript || za podaniem onego przez pomienioną osobę, a za przyięciem naszym urzędowym iest do xiąg mieskich ratusza Minskiego aktykowan y zapisan. Z których xiąg y ten wypis pod pieczęcią mieską uprzywilejowaną urzędową y z podpisem ręki pisarskiey cechowi rymarskiemu Mińskiemu iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Miński.

№ 169.

1681 г., мая 29. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акшы, л. 24—30.

* Декрет магистрата ў справе рымароў з седлярамі.

Widimus z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiey mości Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszego, miesiąca maja dwudziestego dziewiątego dnia.

Na urządzie jego królewskiej mości prawa Magdeburgskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukianskim lantwoyrem, od imci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego,—stolnika Połockiego, woyta Mińskiego, będącym; Adamem Sapatkowiczem raycą na mieyscu szlachetnego pana Bazylego Hrehorowicza Jakowlewicza, burmistrza rocznego, zasadzonym; Pawłem Olisiewiczem Filipowiczem—burmistrem, Janem Olisiewiczem, Jeumieniem Piotrowiczem Ostrowskim ławnikami, na sprawach sądowych roku tego w ratuszu zasiadającymi.

Gdy s porządku rejestrowego ku sądzeniu przytoczyła sprawa uczciwych Matwieia cechmistrza siodlarskiego y Pawła Łomakow y wszystkich braci rzemiosła tegoż, mieszczan Mińskich, aktorów z pozwanymi: uczciwym Jakòbem Łosowiczem y Piotrem Popowiczem cechmistrzami rocznymi y całym cechem rymarskim, za podanemi częstokrotnemi pozwy na piśmie przez sługę mieskiego przysięgłego oczewisto, o nienależne robienie rzemiosła siodlarskiego, z uszczerbkiem zarobku ich własnego, a dnia dzisiejszego z odkładu onegdajszego za temiż pozwy. W której sprawie, za przywołaniem stron do prawa, żałujący siodlarze z umocowanym swoim panem Stephanem Jakubowskim ku poparciu, a pozwani rymarze z szlachetnym panem Hrehorym Łoszukiewiczem, raycą Mińskim, iako w tym że cechu będącym, excepto uczciwego Jakuba Łosowicza, cechmistrza ich rocznego, oblicznie ku odpowiedzi stawali.

Zaczym pan Jakubowski, patron żałującej strony, skarżył na uczciwych Jakuba Łosowicza y Piotra Popowicza, cechmistrzów rzemiosła rymarskiego, pasnickiego y miechownickiego y na wszystką bracią cechową, w tych że rzemiosłach zostającą, w spólney radzie y namowie z sobą będących o to, iż co cechmistrzowie rzemiosła rymarskiego zawziawszy nienawiść y niesłuszny rankor z całym cechem pomienionym, chcąc ubogich ludzi siodlarzów Mińskich w tymże cechu, w którym y oni, będących y przyłączonych, chleba pozbawić, rzemiosło sobie nienależące siodlarskie y haftarskie, przywilejami królów ichmościów panów naszych miłosciwych onym robić zabronione, przywłaszczyii, y przez kilkanaście || lat robili, oddalając y odtrącając Matwieia Łomakę, syna iego y brata. A zwaśniwszy się na nich wszyscy bracia cechowi, zabraniając onym rzemiosła ich przyzwoitego robić, czeladź, na warstacie będącą, siodlarczyków y haftarzów, iednych odeymowali, drugich odstraszyli y z miasta wycisnęli.

Przeciwnym sposobem, pozwani rymarze, na tę żałobę nie odpowiadając, obmowę na piśmie w te słowa podali, ręką samego cechmistrza podpisaną:

Mości panie lantwojcie, szlachetny mości panie magistracie miasta jego królewskiej mości Mińska. Moi wielce mościowi panowie y dobrodzieie. Osobliwemu to nieszczęściu musimy przypisać, że w sprawie małej nie możemy doczekać się tak długo końca sprawy z siodlarzami. Zaczym chociaż my podali pozew, za tym pozwem popierać sprawy naszej nie możemy, gdyż tak długo doczekać się nie mogli sądów, od dnia dwudziestego wtorego marca aż do dnia dzisiejszego. A zatym my wszyscy ubodzy rzemiesnicy rymarze, do znaczney szkody, nie mogąc się absentować z miasta na robotę, przyiść musieli, a tu zostawać, a mianowicie, iako cechmistrz roczny, który stawać się musiałem, żeby przez niewinnie turbowanie panów Łomakow, cech szkody nie poniósł, y w naszej słuszney pretensyi, do nich uroszczoney z swiątobliwey decisiey wielmożnych mościow sprawiedliwosc skutecznie uczyniona była. Przeto po znacznym y wiadomym przypadku moim przez ogień do osobliwey szkody y ruiny na ubostwie moim przyiść musiałem. Teraz tedy nie doczekawszy się przez

tak niemały czas sądow, musiałem odiechać do wielmożnego imci pana starosty Orszańskiego, który prosi y roskazuje, żebym zaczęta dawno robotę skończyć chciał; zaczym musiałbym do szkody przyjsć y w niebezpieczeństwie zostawać.

Śmiem tedy upraszać wielmożnych mościów moich miłosciwych panów, abyście, wielmożne moi, terminu do powrotu mego od jego mości użyzyć raczyli, gdzie za powrotem moim, lubo na tak niesłuszną pretensją panów Łomaków sprawić się gotowi będziemy, iako o niewinną turbatią, tak o koszty podjęte, y o przeszkodę rzemiosła iakośmy zaczęli dochodzić u sądu poważnego wielmożnych mościów moich panów, nie zaniechamy, gdyż ta sprawą bezemnie iako rocznego cechmistrza kończyć się nie może. O co wszystko niewątpiąc upraszam, zostaiąc nayniższy wielmożnych mościów moich wielce miłosciwych panów y dobrodzieiów życzliwy y powolny sługa Jakub Łosowicz, cechmistrz rymarski.

Roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszego, miesiąca majj dwudziestego || wtorego dnia, po którey obmowy przeczytaniu patron żalujących siodlarzów, uchylenia oney prosząc, wnosił, że ponieważ rymarze dla zarobku swego, zwłokę tey sprawy czynią, proszę, aby rzemiosła siodlarskiego nie robili poty, pòki się rozprawią, a teraz ponieważ sprawa iest wielka, niech y bez przytomności cechmistrza swego odpowiadaia. Na co pan Hrehory Łoszukiewicz, od cechu rymarskiego stawaiący, odpowiedział, iako w wątpliwych rzeczach w których trudno ieszcze wiedzieć, która strona w rzemiosle prepeditią czyni y czyia wygrana, ponieważ to czas przyszły pokaze użyczenia frysztu, do przyiazdu cechmistrza rocznego rymarskiego, Jakuba Łosowicza, u którego y skrzynka z przywileiami cechowa zostaię, y bez niego iakoby odpowiadać cech nie może, prosił.

My, urząd, widząc, iż zwyczajnym sposobem każdy na przełożenstwie naymniejszym zostaiący, gdy się odiazdem w pilnych oddala potrzebach, na mieyscu swoim kolegę uprosiwszy zasadzić powinien, y nigdy skrzynka z przywileiami dla odiazdu iednego cechmistrza tak schowana być nie ma, aby czasu podaney w pilnych sprawach okazyey otworzona być nie mogła, a do tego iesli by cech cały osoby iednego odiazdem miał się zastaniać per infinitum ta sprawa w odkładach będąc końca by wziąć nie mogła. Z tych tedy miar tę obmowę iako niesłuszną y domawianie pana Łoszukiewicza uchyliwszy y bez bytności cechmistrza iednego (ponieważ iest drugi roczny), na żalobę siodlarzów proceduiących odpowiadać nakazalismy. Za którey obmowy nieprzyięciem, po wzięciu stronie swey na godzinę, te nieprzyięcie obmowy do główney appellatij rymarze zachowali.

Druga, strony uczynku złodzieyskiego Matwieiowi Łomace niegdys zadanego, że ieszcze w appellatij zostaię sprawa, ten że pan Łoszukiewicz wnosił: nie możemy Matwieiowi Łomace y teraz odpowiadać, bo nie wiemy iesli capax, aby z nami actią mógł mieć, bo się ieszcze nie wywiódł przed sądem jego kròlewskiej mości, pana naszego miłosciwego, zadwornym assessorskim,—ma się wywodzić, y czy może rzemiosło swoje siodlarskie robić, ma tego dowieść.

In procedendo pan Stefan Jakubowski wnosił:—wszystka dependentia cechów od magistratu idzie. A że iednym przywileiem król jegomość utwierdził cech siodlarski y rymarski, tedy przez to mieć przeszkody żaden rzemieśnik nie może, ale każdy swoje rzemiosło ma robić. A siodlarze trzey tylko w Mińsku y ci się pożywić nie mogą, bò przeszkodę w rzemiosle maią y nie mogą inaczey żaloby ich unikać. Rymarze, gdy

są pozwani, różne obietcie niesłuszne Matwieiowi Łomace zadaia || y po ukazaniu dekretu ad probandum, że w cechu zostawać godzien y sprawa przez Jakowa Ananicza wytoczona iuż koniec wzięła, na decysyi przestać nie chcą.

My tedy urząd dnia dwudziestego czwartego kwietnia w roku terazniejszym tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszym ferowany, utwierdziwszy dekret, a Matwieia Łomakę, który iuż o poczciwości swey dał słuszny wywod, za poczciwego uznawszy, lubo cech rymarski Miński od tamtych dekretów appellował, iednak ponieważ ta sprawa iest rozłączona, tedy rymarzom o robienie rzemiosła siodlarskiego ex nunc usprawiedliwić nakazaliśmy. A iesliby więcey Matwieiowi Łomace złodzieystwo zadawali, tedy aby pod też punkty (które w dekrecie roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca juniy pierwszego dnia ferowanym są opisane) popadli, decidowaliśmy. Zaczym y ten dekret pan Hrehory Łoszukiewicz do główney zachował appellathey, y wnosił, iż ta odprawa nie ma forum przed sądem ratusza Mińskiego magistratowym, bo ieszcze w cechu sądzona nie była. Cytował z porządku prawa Magdeburckiego o sędziach kartę czterdziestą osmą, chcąc tego dowieść, iż sprawa o rzemiosło pierwey w cechu sądzona ma byc. A iesli by się tam dekretem cechowym która strona nie contentowała, tedy na rozsądek magistratu przychodzić powinna. A ponieważ ta sprawa o robienie rzemiosła ieszcze w cechu sądzona nie była, odesłania do cechu, aby cechmistrze różnych cechów sądzili, prosił. Czego y daley dowodząc pokładał przywilej niasnieyszego króla jego mości Polskiego y wielkiego xięcia Litewskiego szczęśliwie panującego świętey pamięci Władysława czwartego, y z tego przywileiu punkt w te słowa pisany przywoził y czytał: „więc y to ieszcze onym waruiemy, aby rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik koždy z nich swego rzemiosła, które komu przynależy pilnował, pod winą według uważenia cechowego“.

Na co wszystko patron siodlarzów intulit, iż iuż wkroczyli w prawo, a tego na początku nie zadawali. A kto na początku co upuści, iuż daley przywozić nie ma, a do tego cechmistrzów y owszem sam cech cały kto będzie sądził w cechu? Jest tedy forum w magistracie, y w deklaracijimci pana wojta Mińskiego terazniejszego na sessyi uczynioney daie się widzieć, że ta sprawa na urządzie ratusza Mińskiego magistratowym była agitowana. Na które wnoszenie nie replikuiąc pan Hregory Łoszukiewicz || y teraz złodzieystwo Matwieiowi Łomace zadał, y dowodzić in foro assessoriali odezwał. Jednak dowodząc patron siodlarzów, iaką robotę sami tylko siodlarze robić mają, producował artykuły y czytał o obyczaiu sztuki siodlarskley punkta z artykułu dziesiątego temi słowy: „A naprzód o poszywaniu siodła tureckiego. Poszywanie tym obyczaiem ma być: safian ma być na nim futrowany z spodku y z wierzchu safian, lamowanie złotego safianu, snać szew wnętrzy z obu stron, a na węglach pokrowu nie ma być rozszyrzano, a w siedzeniu poduszka z axamitu czerwonego uszyta, a fugowanie ma być ku mosiądzu, a główka ma być nabita na wierzchu też fugowana ku mosiądzu. Pokrycia siodła hiszpańskiego mają być koridwanowe, poduszki, siedzenie axamitne sznurkowane, tak w siedzeniu iako y poduszki. Usarskie siodło tym obyczaiem ma być robione: żelaznymi szynami ma być obite całymi, na dwa palce wkoło, naprzód y nazad, a szyną ma wieść od głowy aż do pusliska, zasię od pusliska, aż pod hafter całą szyną, na hafter ma być cała szyna wiedziona“. Co przywoził na dowód tego, że siodlarzom y haftować wolno. Cytował y artykuł trzynasty, iż nie ma każdy mistrz, tak siodlarskiego, iako y rymarskiego y pasniczego rzemiosła robić, tylko iedno rzemiosło aby robił warownie.

Albowiem taki obyczaj iest, y tak się zachowuie we wszystkich punktach jego królewskiej mości, aby na iednym przestawał.

Na co wszystko pan Łoszukiewicz nie replicuiąc, ani w sposob controuersiey mówiąc, wnosił to, iakoby protestatią ma na Matwieia Łomakę o zabranie z skrzynki cechowej porządków, spraw y obligów na złotych pięćset służących zaniesioną y dla tego ż poysrządka magistratu o zesłanie do cechu szlachetnych panow radziec prosił y domawiał się. ||

A tak my, urząd, widząc to manifestè, że cech rymarski Miński nigdy od tak dawnego czasu w tey sprawie de foro nie stawał, a teraz na zwłokę sprawiedliwości świętey trudni, a do tego lubobyśmy do cechu tę sprawę na rozsądek odesłali, tedy to być nie może, aby cech rymarski, będąc obwinionym, y cechmistrze, będąc obżałowani, sami sprawę swą sądzić mieli, gdyż se iudice nemo reus absoluitur, tedy z tych przyczyn nie w cechu rymarskim, ale przed nami magistratem w tey sprawie rozprawić nakazaliśmy.

Którym dekretem cech rymarski Minski nie contentuiąc się, do sądów jego królewskiej mości zadwornych assessorskich (iako o tamte punkta, które do głównej sobie rezeruabat appellatii, to iest o nieprzyjęcie obmowy cechmistrzowskiej, o uznanie za poczciwego Matwieia Łomakę, o paeny za zadanie złodzieystwa dekretem założone, tak y o nieodestanie tey sprawy na rozsądek cechowy do cechu), appellował, a żeby uczsciwi Matwiey y Paweł Łomakowie dla szczupłości fortun swoich u prawa dostoiac mogli, paręki żadał. Którey paręki my, urząd, na Łomakach, iako na osiadłych mieszczanach nie uznawszy, cechowi rymarskiemu appellatii dopuszczamy. Którzy na rosprawę tam, gdzie jego królewska mość pan nasz miłościwy, z dworem swoim na ten czas szczęśliwie residować będzie, iesli w Koronie Polskiej za ośm, a iesli w Wielkim Xięstwie Litewskim za niedziel cztyry stawić się maia.

Która sprawa, iako się agitowała, iest do xiąg ratusznych Minskich zapisana. Z których xiąg y ten widimus pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki pisarskiej, mnie Sebestyana Kazimierza Sosnowskiego || pisarza mieskiego Minskiego przysięgłego, stronie potrzebującej, to iest uczciwym Jakubowi Łosowiczowi y Piotrowi Popowiczowi, cechmistrzom rocznym y wszystkiewy braci cechu rymarskiego, mieszczanom Mińskim, za potrzebowaniem onych iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Kazimierz Sosnowski, pisarz mieski Minski manu propria.

№ 170.

1682 г., лютага 19. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л, 165-166,

*У года і парадак Менскіх рымароў і сядляроў.

Roku tysiąc sześćset osmdziesiąt wtórego, miesiąca februarij dzień następnego dnia.

My, niżej na podpisie rąk naszymi mianowani, czyniemy wiadomo tą naszą relatią, iż za przydaniem y zesłaniem z urzędu od zupełnego magistratu miasta jego królewskiej mości Mińskiego, dla uczynienia porządku

y oraz ad sopiendas lites w cechu Mińskim rymarskim, między rymarzami a siodlarzami, takowe przez wynalezione media uczyniliśmy, za zgodą z obu stron, pomiarkowanie.

I. Ponieważ przywilej jego królewskiej mości Władysława IV chce mieć, aby każdy rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik swego rzemiosła pilnowali, tedy pozwoliły strony na to, aby ieden drugiemu w rzemiosle, iemu należyty, nie przeszkadzał, ale swego tylko pilnował, pod winą podług uważenia cechowego. Jako w przywileju dołożono y podług tegoż przywileju sprawując się, rymarze aby przywoznych łąków nie kupowali, pod utraceniem tych towarów, kto by ie kupił z rymarzów, krom siodlarzów. A przeciwnym sposobem, iesli by siodlarze rymarskie roboty przywozne kupowali, albo, na stronie kupiwszy, przywozili, tedy tey że winie podlegać mają.

II. Strony porządków cechowych—ponieważ rymarze onych nie pokładali, powiadając że ich nie mają, a przeciwnie panowie Łomakowie prezentowali pisanie od cechu Mińskiego rymarskiego do cechu Wileńskiego ordinowanego y tam connotowanego, gdzie, w tym pisaniu, innotuit, że wszystkie porządki wcale mieć odzywali się, tedy, iż bez porządków cech ten zostawał, condigné paenowany być miał by, iednak ex clementia urząd paenam onemu condonując za przyzwoleniem z obu stron statut, aby za niedziel sześć kosztem cechowym (do czego się y siodlarze przyłożyć według możności powinni) te porządki z cechu Wileńskiego otrzymawszy, z pieczęcią cechową y z podpisem zwyczajnym, magistratowi Mińskiemu prezentowali. A magistrat one stwierdzić ma. Według których utwierdzonych porządków ten że cech rymarski Miński z siodlarzami ma się zachować y sprawować, pod winą kop pięćdziesiąt litewskich na urząd ratuszny Miński, a na ukrzywdzoną stronę drugich kop pięćdziesiąt.

III. Co się tknie zadanego panu Matwieiowi Łomace złodzieystwa przez niektórych ludzi tak z cechu rymarskiego, iako y innych, ponieważ się to nań nie pokazało, tedy go przy || uczciwym zostawujemy, y nie ma sławie iego dobrej szkodzić, ani potomkom iego. A kto by te zadanie miał wznawiać z cechowych tegoż cechu ludzi, takowy winy kop pięćdziesiąt na urząd, a drugie kop pięćdziesiąt na stronę osławioną zapłacić powinien będzie. Processa zaś tak przez rymarzów, iako y przez inne ludzie zanesione o złodzieystwo, wiecznie kassujemy y annihilujemy y iuż za temi processami pan Matwiey Łomaka turbowany być nie ma.

IV. Ratione cechmistrzostwa, łubo zadane było panu Matwieiowi Łomace chluby, iż cechmistrzem siodlarskim nie iest, iednak, iż się to pokazało, że iest cechmistrzem, tedy gdy rok iego kolejno przypadnie, zasiadania rymarze zabraniać mu nie mają, pod winą wysz opisaną y miejsce swe cechmistrzowskie occupare powinien. A iesli by osiadłość swą pod miastem, iurisdice ratuszney miał podległą, to iuż na on czas y skrzynka z przywilejami cechowa tegoż cechu, w roku iego zasiadania, pod takowąż ma być przeniesiona winą.

V. Grabieże u pana Matwieia Łomaki y brata iego pana Pawła za квартаły cechowe y za inne powinności, w cechu nie pelnione, jako też y u syna pana Matwieiowego użyte, powinni rymarze wrócić bez żadnego datku, a siodlarze od tego czasu wszelką powinność cechową pelnić, na processyach, na pogrzebach, na żalomszach porządkiem cechowym assistere, квартаły płacić, chłopcy wpisować y wyzwalać y we wszystkim według przywilejów y porządków cechowych posłusznymi cechowi być mają, pod

wina, w tych że przywilejach im nadanych y artykułach tegoż cechu wyrażoną.

VI. Syn pana Matwieia Łomaki Kostanty iesliby chciał siodlarską robić robotę, tedy cechowi dosyć ma uczynić, iako zwyczaj ich niesie, a potym ma być przyięty do cechu iako masłak. A iesli by, nie będąc do cechu przyięty, robotę siodlarską robił y one prywatnie lub palam przedawał, iako występny, za przydaniem sługi mieskiego z urzędu, pograbiony ma być, a grabież iako zwyczaj w cechu niesie ma się obracać.

VII. Proces prawny tak od siodlarzów uroszczony przeciwko cechowi rymarskiemu, iako y od cechu rymarskiego przeciwko siodlarzom—wiecznie umarzamy y z xiąg eliminować z obu stron aby się starali, pod wysz opisaną nakazuiemy paeną, || zaczym consequenter processa, pozwy, dekreta od których appellowano y inne wszelkie sprawy, do tych zawodów należące, kassuiemy y wiecznie annihiluiemy. A iesli by która z tych stron sprawy którey ad cassandum nie dawszy przy sobie zachowała, a potym się z tą sprawą albo z documentem odezwała, liste umieszczone restitare, przeciwney stronie co zarzucać, oną turbować y pozywać przed sąd ważyła, a pokazało by się że te utaienie sprawy na podstępku aduersae partis uczynione było, tedy na onych nie tylko żaden document na piśmie utaiiony valoru mieć nie będzie mógł, ale też y sam podstępku czyniący, przegrażający, turbujący y pozywający człowiek sto kop litewskich winy, połowę na urząd ratuszny Miński, a połowę poturbowaney ma zapłacić osobie y w ratuszu pod uczciwością niedziel dwie ma siedzieć.

VIII. Szkod y nakładów prawnych, które z obu stron w tych prawnych terminach podięte były, nie uznawamy y wiecznemi one czasy w milczeniu zostawuiemy.

IX. Ponieważ z obu stron wieczny w pretensjach siodlarzów z rymarzami y w pretensjach rymarzów z siodlarzami stanął pokoy y milczenie, tedy iesli by który z siodlarzów, albo żony y dzieci ich, iako też który z rymarzów także z żon y dzieci onych którey stronie z tych dali przyczynę do zwady, przeklinali, łaiali, osławowali, przesliadowali albo przesze lites, usmierzone, uznawali, tedy za słusznym dowodem, wyszopisanym, sami mężowie y rodzice za niekarność żon y dzieci swoich mają podlegać paenom.

X. Na ostatek te wszystkie punkta, zgodnie przyięte, obie strony, stanawszy przed urzędem ratusznym Mińskim, wzaiem sobie dnia 21 februaryi w tymże teraznieyszym roku, pod czas zasiadania urzędu, na sądach przyznać mają.

Do którego takowego pomiarkowania y uczynienia porządku w cechu, za przyzwoleniem z obu stron, ręce swe podpisuiemy.

Pisan w Minsku, roku, miesiąca y dnia wysz pisanego.

Alexander Żydkewicz rayca roczny. Damian Sidorowicz, rayca roczny. Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Miński. Kazimierz Niedwiedzki ławnik roczny, Theodor Jan Pruszinski ławnik roczny.

Д а н и с к а: Roku 1682, mca kwietnia 16 dnia, stanowszy personalliter na urzędzie w ratuszu Mińskim sławetni panowie cechmistrze rzemiosła rymarskiego a nomine całego cechu y uzaiem siodlarze Minscy Matwiey Łomaka y brat jego tę ugodę sobie przyznali y do akt podali.

Theodor Jan Pruszyński, lentwoyt Minski.

№ 171.

1683 г., студзеня 27. Варшава.

Ленінград. фонд арх. б. Мін. Земляроб. З'вяз. № 169, аддз I.

Excerpt z konstytucyi seymu Warszawskiego 27 Januaryj 1683 roku zaszłego, sub titulo „approbatio fundacyi coll jezuitow Minskich“.

Uwazając wielce potrzebne w mieście naszym Minskim między wielą in religione dissidentum pomnożenie chwały bożey y życząc aby juvenus nobilitatis większe co raz augmentum w traktowaniu wyższych szkół miała, niżeli jako dotąd mniejsze traktowała studia, tedy fundacją collegii soc. Jesu, z pobożności wiel. niegdy xiążęcia Sanguszka biskupa Smolenskiego w tymże mieście Minskim przed tym zaczęta, a dotąd ad effectum nie przywiedziona, potym zaś przez wielmożnych Marcyana z Kosielska Oginskiego, wojewodę Trockiego y zeszłą małżankę jego wielm. Marcybellę Annę Hlebowiczowne Oginską, woiewodziną Trocką, także wielmożnych Cypriana Pawła Brzostowskiego kasztelana Trockiego y Rachełę Barbarę Duninownę z Raiec małżanów auctam et dotatam z placami w tymże mieście Minskim nadanemi y przykupionemi y z temi, na których kościół y klasztor z szkołami stoją, autoritate praesentis conventus approbuiemy et immunitatibus ecclesiasticis incorporamus. Wszakże nie zagradzając innym do przyczynienia teyże fundacyi drogi dla tym większego pomnożenia na tym mieyscu chwały bożey.

№ 172.

1686 г., кастрычніка 8.

Мінскі Гістарх. Цэх. акты, л. 193 і адв.

*Справа Менскога рымара Станіслава Скрагі з рымарскім цэхам аб залеглым даўгу.

Roku 1686, miesiąca octobra 8 dnia.

My, niżej mianowani, czyniemy wiadomo tą naszą relacją, iż będąc przydanemi y zesłanemi od zupełnego magistratu miasta jego królewskiej mości Mińskiego, dnia wczorayszego, w sprawie cechu rymarskiego, ferowanym dekretem na odprawę za dług iścizną z sowitością y troiakie zaręki w zapisie obligowym wyrażone, do domu pana Stanisława Wasilewicza Skragi, rymarza y małżonki iego jey msci Rainy Domaszewiczówny Stanisławowey Wasilewiczowey Skrażyney, mieszczan Mińskich, zszedszy, gdzie oboie, tak pan Skraha iako y małżonka iego, wiedząc o takowym zeyściu, cedułę w te słowa pisaną podali:

Szlachetni mości panowie radcy miasta jego królewskiej mości Mińska, nam wielce miłościwypanowie i dobrodzieie! Raczyliście wielmożne mości nasi miłościwy panowie zeyść na odprawę do nas za dekretem iakówym na nas, iako by za niewypłacony dług, otrzymanym w sprawie cechu rymarskiego Mińskiego. Więc że ten dekret zaocznie otrzymany, do którego zniesienia iużeśmy pozwy wynieśli.

Zaczym wielmożnych mosci panów upraszamy, abyście do żadney executij onego dekretu, iako nulliter (czego rychle dowiedziemy) otrzymanego, nie przywodząc, spokojnie odeszli, y za danym od nas pozvem tą executią do oczewistey z nami actorów rosprawy odłożyć raczyli.

O co y posetnie upraszaiąc, zostaiemy wielmożnych mościów naszych miłościwych panów y dobrodzieiów nayniżsi sładzy Stanisław Skraha rymarz, Raina Domaszewiczówna Skrażyna, mieszczenie Mińscy.

Dan dnia osmego octobra anno tysiąc sześćset osmdziesiąt szòstego.

Którą takową cedulę przyiąwszy, a za summę isciznę złotych trzydzieści z sowitością y za troiakie zaręki, zapisem obwarowane, y wskazem dekretu 28 septembra w tym roku przysądzone odprawę cechowi rymarskiemu Mińskiemu czyniąc, dom z placem Stanisława Skrahi y małżonki iego panu Jakubowi Łosiewiczowi rymarskiemu y panu Matwieiowi Lomace siodlarskiego cechmistrzom y całemu cechowi ich w summie iscizny złotych trzydzieści, a z sowitością w złotych 60, do tego w troiakich zarękach, za obligiem decidowanych, do niedziel dwóch podaliśmy w moc, dzierzenie y spokóyne używanie, z tym dokładem (iakośmy im exponowali), aby między tymi dwoma niedzielami debitorowie albo cech rymarski pogódzili, albo się z nim rosprawili, a iesli by w tych dwóch niedzielach ode dnia dzisieyszego zatrzymaiących się nie accuietowali ani się rosprawili, tedy po tym terminie ex nunc z domu ustąpić, a za nieustąpieniem urzędownie wyrugowani będą. Na co pan Skraha y z małżonką pozwolili. Którego podania naszego nikt nie bronił, z pierwszym, ani poslednieyszym prawem nie odzywał y o żaden dług przypowiadania nie czynił. Zaczym do tey intromissyi ręce swe podpisaliśmy.

Pisan w Mińsku roku, miesiąca y dnia wysz pisanego.

Teodor Kozłowski rayca roczny, p. w.—Hrehory Łoszukiewicz, rayca Miński roczny, p. w.—Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Miński, p. w.

№ 173.

1689 г. чэрвеня 6. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 81-82.

*Дэкрэта браных з магістратурайцау, а бапольны з цэхам, па справе паміж слясарскім цэхам і харужым гэтага цэху Васілем Мазуркевічам аб нарушэньні апошнім прывілеяў.

Roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt dziewiątego, miesiąca junia szóstego dnia.

Przed nami od zupełnego miasta jego królewskiej mości Mińskiego Magistratu na rozsądzenie zachodzących między cechem slosarskim Mińskim a sławetnyu Bazyliu Mazurkiewiczem, chorążym tegoż cechu, pre-tensyi delegowanymi a niżej na podpisach mianowanymi, gdy za zeysciem naszym do całego pomienionego cechu iako panowie cechmistrzowie y ze wszystką bracią, tak y Bazyli Mazurkiewicz z użytym sobie za przyjaciela comparebant, tam naprzód pan Bazyli Smażewski, cechmistrz slosarski, donosił non sine intimo dolore, iż zabiegaiąc rozrywkom przyszłym w tym cechu swym dla pokoju przez uwagę na osób delegowanych uczy-

nienia, uprosił cech przez panów cechmistrzów, ut pateat na oko, kto jest winny, a kto nie,—aby winny pokutował, a inculpatus był wolen.

Donosili wtedy ex parte cechu skargę na sławetnego Bazylego Mazurkiewicza, iż on, od wstępu swego do cechu aż do tego dnia, inquietus z nimi zostając, na przywileje jego królewskiej mości pana naszego miłosciwego y na honor starszych nie dbał, nieużyтым się stawił, dnia wczorayszego schadzkę iakoby rozegnał, czeladz hultayską chowa, nie słucha, ani na straż, ani na schadzki, ani na žalomsze, ani na pogrzeby zwykle według porządku assystencyi cechowej potrzebujące nie chodzi, nieposłuszeństwo popełnia, pochwałki czyni y praetenduje, że iakoby sto kop na chorąstwo miał wydać, temu zadawali y deńgowali. Posyłano, żeby kolacyą uczynił, on nie chce, mówiąc co nie słuszná, ratie prózne wynajdując y czeladz odebrać deklaruie. Za szkodę co się pokaże z registrów, krom kolatij złotych dziesięć od niego cech praetenduje, za młodszestwo wolnym czyni. A że kolacyi nie uczynił, tedy dowodzić usiłowali, że takowy nie tylko chorążym być, ale ani w cechu mieysca mieć nie mǎ. A zatym dowodzili protokołem cechowym, że obżałowany wkup do cechu złotych dziesięć został winien y kolacyą debet cechowi zwykłą.

Przeciwnym sposobem justyfikując się z obżałowania Bazyli Mazurkiewicz replicował, że iakoby wzięsł się z szwagrem swym, którego pan podkomorzy Miński wziął pod protectią (stetit ansa skąd to poszło), wziął się on za czeladnika na imię Przemyszlowski, który czetadnik udał się do Mazurkiewicza, gdzie za pozwoleniem warstatu odrabiał czterem y imć pan Miładowski dochodził na nim || praetensyi swoiey. Bronił go Mazurkiewicz, y wziął na parękę. Potym szwagier jego Abram pretendebát, że tegoż Michała z jesieni przez zimę sustentował. A że dziesięć par zamków miał pilną potrzebę robić Mazurkiewicz, nie uwolnił go od siebie mimo cech. Abram zabiegał veneratią cech. Prosił tedy Mazurkiewicz, aby przynajmniey robotę skończyć nie broniono. Zaczym Abram, dawszy honorarium cechowi, dokazał tego, że cech consensit u niego wziąć czeladnika. Między takimi dissensiami przeszłego roku stanęła sporka o chorągiew, gdy prowadzono drzewo krzyża świętego, iako by nie dano mu znać przez młodszego, lubo się y sam gotował. J gdy się cech ruszyć miał, wziąwszy chorągiew od Łastowskiego pan Bazyli Smażewski cechmistrz dał synowi swemu, do którego przyszedłszy Mazurkiewicz, prosił, aby mu dał chorągiew, powiadaiąc, że ią mnie należy nieść. Lecz chorągwi mu nie dano, samego pobito, kuntusz porąbano. Pozywał o to. Oni wzięli na compromis. Naznaczono trzy dni siedzieć. Z compromissa cztery funty wosku dał, bracią cześcią uszanował, ręce sobie podawali; prosił zapisu, nie chcieli dać. A że stanął nieszczęsny casus, gdy dziecię Mazurkiewicza wpadło w studnię, nie mógł uczynić kolacyi, iako powiedział, iż pan Bazyli dał talar bity, y kazał, aby syn jego Michał za Mazurkiewicza kolacyą sprawił, gdy iuż kolacya przy nim się została. Przeniosł chorągiew, y dał mu. Była sporka różna, non sine admonitione cechu. Co o chorąstwo inserował, iakoby dla kosztu nikt się na chorąstwo nie obrał, rzeczono na Mazurkiewicza, że ten sufficiens temu, lecz Mazurkiewicz ieszcze nie chciał tey functyi; tandem aż za czwartym razem przyszedł. Pytali o deklaratiey, iaką cech za to miał mieć veneratią. Deklarował dwadzieścia pięć garcy miodu dać, promissa soluit, y został chorążym.—Jeszcze potym, kiedy nie dawali chorągwi, osobno czwierz miodu kupił. I o to poszło. A na dowód justyfikowania swego na tym, iako dość uczynił we wszystkim, iako wszystkie złotych trzydzieści wypłacił y chorsatwa się nie zrzekał, do iuramentu zabierał.

A tak my, delegowani, tej sprawy z obu stron wysłuchawszy, a podług zlecenia nam od całego szlachetnego magistratu danego skrutiniane, takową czynimy decysią:

Naprzód, ponieważ panowie cechmistrzowie ślosarzczy, uprosiwszy nas z poszkodka magistratu zesłania, przed nami za zeyściem naszym do cechu dowodzili rejestrem swym, że || Bazyli Mazurkiewicz do cechu dosyć nie uczynił, gdyż oddawszy złotych dwadzieścia, ieszcze reszty za wkup złotych dziesięć został winien, y do przysięgi zabierał Mazurkiewicz samowtór na tym iako oddał, nic niewinien za sztukę, tylko że tych złotych dziesięciu nie zapisano, y z rejestru prywatnego do wieczystych xiąg, nie wiedzieć dla czego nie wpisano, za tym w tym punkcie do decysyj całego magistratu odsyłamy.

Druga,—strony chorąstwa które przez lat trzy z osoby litigabant, dowodził cech, iakoby stanął kompromis słowny, na którym byli użyci ichmości panowie Paweł Oliśiewicz—burmistrz y pan Teodor Sofronowicz—ławnik, że tedy tego kompromisu na piśmie nie mieli, ale tylko pisarza swego cechowego ręką dowodzili, że Mazurkiewicz za niedopuszczenie chorąstwa domawiał się, aby expensow na chorąstwo łożonych onemu refuzya stanęła. Panowie cechmistrze znaiące się do tego kosztu, w nagrodę expensów kolacyi, od Mazurkiewicza należącey, ustąpili, a Mazurkiewicz proponował, że ja kolacyą gotowem uczynić, tylko żeby był chorązym. I do tej ugody y do pisma pisarza cechowego, iako nie był przy tym piśmie, nie znał się, y mówił, że nigdy nie assecurował za ustąpieniem kolacyi chorąstwa ustąpić, y w tym punkcie do przysięgi zabierał. My tedy, nie czyniąc decysii żadney, y to do dalszey całego magistratu odsyłamy woli, a tym czasem pòki rósprawa non finietur ma sobie cech protunc chorążego obrać, a Mazurkiewicz tym czasem iako stante lite do chorąstwa się interesować nie ma.

A że sobie ieszcze stali pretensyą do Mazurkiewicza, że czeladz nie z cechu trzymał, przez czas niemały cechowi sam we wszystkim nie był posłusznym, na straż iubente magistratu odprawowaną, schadzkach cechowych, pogrzebach, żalomszach nie bywał, o to do czasu mają milczeć, poty az o pretensie wyszpomienione per decretum całego rósprawią się urzędu, a potym podług swoich porządków z bracią cechową o to samo w cechu sądzić się mają.

Na ostatek, że się panowie cechmistrze domawiali, żeby swawolną czeladz wolno było pobrać od Mazurkiewicza, na które słowa Mazurkiewicz powiedział, że tylko ieden czeladnik u mnie Bazyli Przemyszlewski, y ten od imci pana Miładowskiego za robotę zostanie u mnie w areszcie, a drugich nie bronię, iesliby ślosarskie u mnie rzemiosło robić zażądał, żeby z niego cech areszt zdjawszy na się przyjął, per talem assecurationem, iż my imci panu Miładowskiemu gotowiśmy pistotety płacić, iesliby ie Przemyszlewski nie odrobił, pod taką conditią y tego czeladnika gotów od siebie oddalić.

Którym dekretem obie strony contentowały się.

Pisan w Mińsku ut supra.

Hryhory Łoszukiewicz, rayca Minski roczny.

Teodor Kozłowski, rayca roczny Minski.

№ 174.

1691 г., студзеня 19. Люблін.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 147-148.

*Ліст ад Люблінскага злотніцкага цэху на імя Віленскага такогаж цэху з просьбай, каб былі высланы ў Люблін хлопцы—Андрэй Рожыцкі, Дамінік Накельскі і трэцьці—неадзначаны на прозвішчу, якія уцяклі з пачатку з Кракова, а потым з Любліна, а бакраўшы сваіх майстроў.

Nam wielce łaskawi mości panowie starsi y młodzi cechu złotniczego Wileńskiego.

Nasi miłościwi panowie y bracia.

Nowych, przy nowo zaczętym roku, a day boże, szczęśliwych, tak zdrowia, iako y fortun, waszeciom, miłościwym panom y braci, unanimes życzymy y progresów, które by in longas annorum series nowych zawsze pomyslnych pociech alternatami waszeciów, miłościwych panów y braci, także akciami wiweselac nie przestawali. Przy których naszego affektu apprekacjach nowe do braterskiego wielmożnych mości panów y braci ucha zanosimy querele.

Slizeliśmy z relacyi y nieodmienności pewney pana Jana Wolsona, towarzyszi kunsztu naszego, ucznia niekiedy Wileńskiego pana Łorensa, że się tam w zgromadzeniu przezacnych wielce miłościwych panów y braci znajduią chłopcy zbiegowie od nas wszech, którzy zbiegowie z Krakowa do nas przyszedłszy, zapisani także w Krakowie będąc, y nie mało panom magistróm swoim pokradszy od nas, niewiadomych o zapisaniu swoim pierwszym Krakowskim, także zapisani u nas w Lublinie będąc tym że sposobem, iako u Krakowskich magistrów swoich, nas pokradszy, do wielmożnych mości panów y braci pouciekali.

Z których pierszy Jędrzey Rózycki, od sławnego pana Jana Zakrzewskiego cechmistrza młodszego kunsztu naszego, ordynkę oprawną y srebra z roboty kilkuset złotych pokradszy, uciekł.

Drugi, Dominik Nakielski, od pana Kaspra Raczkowskiego suknie nowe wziowszy, srebra do kilku set złotych nakradszy, uciekł.

Trzeci, od pana Baranowskiego, tymże sposobem pokradszy barzo wiele, uciekł.

Za którym listów niemało do inszych miast Koronnych posławszy y o nich sprawieni zostawszy, dowiedzieliśmy się, że iako także magistrów swoich Krakowskich pokradszy, do nas pouciekali, byli sprawieni tedy o nich dostatecznie od pana Jana Wolsona, że cale, a nieomylnie waszeciów, miłościwych panów, zostaią. Wielce miłościwi panowie, upraszamy, aby tacy niecnotliwie magistrów swoich zawiodszy y złodziei miejsca u WMPP nie mieli, ale do nas na iustyfikacją na koniu, ci bankowym przysłani byli, których in quantum byście wielmożni mości panowi y bracia u siebie trzymacie, mimo się sprawiedliwość świętą, która takich karać zwykła, chcieliśmy ich po wypisie nie za towarzyszów, a za szelmów y złodzieiów trzymać będziemy.

Stańo u nas po Koronnych cechach kunsztu naszego przez obesłani listowne, iako nigdy wędrownych chłopców przymować y zapisować ni możemy y niepowinniśmy. Które byśmy sobie procedera y z waszeciam miłościwemi panami y bracią, nie pomału życzyli, aby kiedy kolwie unum velle et idem sentire między nami ku porządkowi cechów naszym

mieliśmy, przez co by niecnota chłopców naszych do ucieczki nadziei nie miała.

O czym niewątpliwie tak trzymamy, że wielmożni moi panowie postulata nasze y kwerele łaskawie przyjąwszy, braterskie wotom y affekta-
ciom parre zechcecie, którym nazawsze iako byliśmy, tak y teraz zdaiemy
życzliwi przyjaciele y bracia.

Dnia 19-go january 1691 anno.

Gabriel Dobrogoszcz, starszy cechu złotniczego Lubelskiego.—Jan Zakrzewski, cechmistrz młodszy złotniczy, miasta jego królewskiej mości Lublina.

O respons prosiemy przez te okazyją.

На затылку надпис: „Papiery cechowi złotnickiemu Minskiemu należące“.

№ 175.

1693 г., мая 29. Вилья.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 146, л. 701-704.

List zaręczny szlachetnemu Domianowi Szyszce burmistrzowi y lantwoytowi Minskiemu, tudzież innym urzędnikom magistratowym służący przeciwko niektorým dizunitom.

Jan trzeci, z bożej łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Inflantski, Smolenski, Siewierski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Kiiowski y Czernihowski.

Szlachetnym Janowi y Jakubowi Szyszkom, burmistrzowiczom, iako successorom dobr rodzica wierności waszey, do działu rownego z innymi successorami należących, y przyncypałom sprawy niżej pomiononey, a Jerzemu Fursowi, raycy, Danielowi Alexandrowiczowi Olisiewiczowi, Stephanowi Sylwestrowiczowi ławnikom, Jędrzeiowi Szyszce, Janowi Romanowiczowi y innym pomocnikom, których imiona y przezwiska wiernosci waszey lepiej wiadome, lubo tu non sunt expressa, jednak pro expressis być mają, wiernie nam miłym, łaska nasza królewska.

Szlachetni, wiernie nam miłi.

Doniesiona nam iest przez panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym będących, querimonia imieniem szlachetnego Demiana Szyszki, burmistrza y lantwoyta naszego Minskiego y innych urzędnikow w religii rzymskiej zostających, burmistrza, raycy, ławnikow y pisarza, iż wiernosc wasza Szyszkowie y pomocnicy, zawziąwszy motu et ductu aliquo, niesłuszny rankor y waśń przeciwko pomienionego Szyszki burmistrza y lantwoyta, iako też y na drugich urzędnikow magistratowych—rzymian, bez dania żadney przyczyny, na zdrowie y uczciwe onych, lubo omni juris securitate dobrze obwarowanych, in commissionem legum ac iurium postępując, a nie dbając na srogość prawa pospolitego, contra excessiuos opisanego, ieszcze nie uczyniwszy wierność wasza Szyszkowie finalney satistactij w dobrach roznych oyczystych y macierzystych, do działu rownego należących, registra presumowawszy y inne podstępki poczyniwszy, clandestinem, bez podania pozwu mandatu naszego, w Grodnie u sądu naszego zadwornego assessorskiego revocuiąc extra forum należyte ratuszne in causa nondum justificata et non trutinata y bez żadney uroszczenia appellatij od sądu mieyskiego do sądu naszego zadwornego assessorskiego dekret in contumaciam otrzymawszy, bannitią na szlachetnego Demiana Szyszkę, burmistrza y lantwoyta rocznego swego wynie-

sli, actiwitatem w zasiadaniu perenistis, publikatią z napisaną antedantą suscepta, sub doli, na ruinę onego udziałali, rozne disgusty, odpowiedzi y pochwałki na niego y drugich urzędnikow rzymian persequuiąc y despectuiąc czynić, gnębic y gubic z honorem y dobzey reputacyi wyzuć, o fortyny swe znacznieysze dulczaiąc, kosztami prawnemi exaktare usiłuięcie, na nich niebacznie, in odium orthodoxae religionis niestusznie następuiecie, innych mieszczany kupcow przeciwko onym buntuiecie y gdzie mogąc nullo respectu mieysca y person w ratuszu, w domach radnych osob, po rynkach, ulicach y processiach nawet świętych, per subordinatas despectuiecie personas. Zaczyn nie będąc zdrowia, substantij y honoru swego securus zlachetny Demian Szyszka burmistrz y lantwoyt Minski y drudzy urzędnicy religiey rzymskiey || w tymże magistracie będący, uciekszy się do maiestatu naszego, nas o miłosierdzie prosili, abychmy ich pod protekcią naszą królewską przyiąwszy zdrowie, substantią y honor ich uczciwy tym listem zaręcznym obwarowali y assecurawali.

My tedy, krol, do wniesioney prozby łaskawie się skłoniwszy, consulendo temu, aby za szczęśliwego panowānia naszego żadne w tey rzeczypospolitey praejudicia nie działły, pomienionego Demiana Szyszkę burmistrza y lantwoyta y innych religiey rzymskiey urzędnikow, w protekcią naszą królewską przyiąwszy, zdrowie, substantią y honor ich tym listem zaręcznym waruiemy y ubezpieczamy. Wiernosc waszą Szyszkowie, Fursie, Olisiewicz, Sylwestrzowicz, Romanowicz y innych adhaerentow, consiliarzow y pomocnikow waszych serio upominamy y roskazuiemy: ut cum re catholica mitius agatis, dizunici y wszyscy wierność wasza, sami przez się, ani per consanguineos vestros, przez sług y adhaerentow swoich y ni przez kogo innego subordinowanego, na zdrowie, substantią y honor ich nie następowali, żadnych przymowisk uczciwosci ich szkodliwych nie czynili, drugich na nich nie buntowali y żadnego im bezprawia publice y przywatnie nie działali, ale iakonayspokoiniey na każdym mieyscu zachowali się, pod zaręką dziesięciu tysięcy kop groszy liczby litewskiey za namnieyszym tego listu naruszeniem przez którego z wiernosci waszey, || przez sług y poddanych wiernosci waszey et per subordinatam personam połowica pomienioney zaręki fisco nostro regali ma cedere, a druga połowica parti inluriatae. A iesliby wiernosc wasza do pomienionych osob iakową praetensią mieli, abyscie in foro-fori prawem czynili, żadney nie czyniąc violentij y bezprawia. Sinsecus czynic mieli byscie, takowey zaręki paenis podlegac macie.

Dan w kancelarii naszej W. X. L., roku MDCXCIII (1693) miesiąca maia XXIX (29) dnia, panowania naszego XX roku.

Karol Stanisław xiążę Radziwiłł
podkanclerzy W-o X-a L-o.

№ 176.

1693 г., чэрвеня 15. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 147 л. 256.

Gteyt ad iure agendum urodzonemu Tyszkiewiczowi podwoiewodzemu Witebskiemu y mzonce iego przeciwko banicij wielebnych xiędominikanow klasztoru Minskiego.

Jan trzeci etc.

Wszem wobec y koźdemu zosobna wszelkiego dostoiensstwa ludzi stanu duchownego y swieckim obywatelom panstw naszych oznaymuier

Doniesiona nam iest przez niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym rezydujących, suplika urodzonego Michała Jana na Łohoysku Tyszkiewicza podwoiewodzego Witebskiego y małżaki jego urodzoney Suzanny Mądzkiej Żyszkiewiczowey podwoiewodziney Witebskiej, iz urodzony wielebny xiądz Karol Mroszkowski przeorz Minski zakonu Dominika świętego z całym conventem Minskim tegoż klasztoru, urosiwszy do urodzonego Tyszkiewicza y małżaki jego akcyą y za oną z sądu głównego trybunalnego dekret w Minsku, datą w nim wyrażoną, in contumaciam otrzymali y za onym baniciją z kancelarij naszej wynieśli. Potym zas ciż wielebni xięza dominikani klasztoru Minskiego || drugi dekret także w sądu głównym trybunalnym z approbacyą pierwszych dekretów datą w nim inserowano otrzymali, chcąc y tedy załuiące osoby pomienionę z dobr osob swych one znosit y skasowac y przyiac rozprawę. Prosili nas o miłosierdzie, abysmy im czasu ku rozprawie prawney uzyczyli y ten list gleyt nasz in subseliam zdrowia y substantij onych przeciwko tym dekretom y banicij ad iure agendum wydali.

My tedy, król, do wniesionej przez p. p. rad y urzędnikow naszych, przy boku naszym na ten czas będących, imieniem przerweczonych osob prozby łaskawie się skłoniwszy, ten list gleyt nasz na ochronę zdrowia y substantij ich, ex senatus consilio, przeciwko tym banicyom wydac rozkazalismy, ktorzym zdrowię y substantią ich warujemy nie tylko od urodzonych osob wyszmienionych, ale y od każdego, ktorzy by do dobr urodzonego Tyszkiewicza y Tyszkiewiczowey pro eodem interesse iaki bądź praetensye wraszczali az do wyiscia terminu od publikowania tego gleytu naszego do szesciu miesięcy nierozdzielnie po sobie ydących. Pod ktorym czasem urodzonemu Tyszkiewiczowi, podwoiewodzemu Witebskiemu y małżace jego locum standi użyczamy, do spolku y obcowania z ludzmi podsciwemi przywracamy, sprawy swe u każdego sądu y prawa popierac, acta, zapisy, na iako kolwiek rzecz sporządzone za wazne y prawne poczytamy, daleko banicij dobrami swemi iako własnością swoją szafowac pozwalamy.

Co iz by do wiadomosci wszzech przysc mogło, urzędom ziemskim, grodzkim y innym wszelkim sądowym przykazujemy, aby ten list gleyt nasz za podaniem onego wszędzie do akt przyimowany, aktykowany, publikowany y obwołany był konieczno.

Pisan w kancelarij naszej wielkiej Wielkiego Xięstwa Litewskiego dnia piętnastego miesiąca czerwca, roku panskiego tysiąc szescsett dziewięćdziesiąt trzeciego, panowania naszego XX roku.

№ 178.

1693 г., чэрвеня 15. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 146, л. 713.

List upominalny szlachetnemu Demianowi Szyszce, lantwoytowi y burmistrzowi Minskiemu, przeciwko sławetnym Janowi y Jakubowi Szyszkom, burmistrzowiczom Minskim.

Jan trzeci etc.

Urodzonemu Theodorowi Łukomskiemu, sędziemu ziemskiemu Witebskiemu, woytowi Minskiemu, uprzejmie nam miłemu, szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y całemu magistratowi miasta naszego Minska, wiernie nam miłym.

Беларускі Архіў т. 3.

Urodzony szlachetni, wiernie nam mili.

Doniesiona nam iest przez panow rad y urzędnikow naszych dwor-
nych przy boku naszym będących querimonia imieniem szlachetnego De-
miana Szyszki, lantwoyta y burmistrza Minskiego, ze sławetni Jan y Jakub
Szyszkowie burmistrzowiczowie Minscy effrenes in omnem przeciwko
prawu y powadze a zwierzchnosci urzędowej licentiam mores sectati, ani
na list nasz zaręczny, którym szlachetnego Demiana Szyszkę lantwoyta
y burmistrza Minskiego y innych, w liscie zaręcznym specitkowanych,
w protectią naszą przyięliśmy urzędnikow, ani na zwierzchnosc urzędu
wiernosci waszych nic nie dbaiąc, in praesentia całego magistratu różne
acclamatie czynią y drugich-zaś similes subordinują ausus, urzędnikow
naszych publice nawet despektuią y różne odpowiedzi y pochwały czy-
nią. Dla których persecutij securitatem zdrowia swego prae potentia pomie-
nionych Szyszkow i adhaerentow onych tueri nie mogąc na sądy y obrady
secure chodzie non permittuntur, poniewasz ustawicznemi hałasami y de-
spektami, solitam urzędowi ich z zauziętey imprezij pracludunt actiuitatem.

Zaczyn my, krol, iakosmy raz w protectią naszą przyięli, tak y przez
ten list nasz upominalny miec chcemy, aby wiernosc wasza wszelkie ta-
kowe hamując insolentie, tak aktorowi, iako y każdemu ktoby iakową do
pomienionych Szyszkow miał praetensią, nieodwłoczną y skuteczną spra-
wiedliwosc czynili, a dekret na pomienionym Szyszce, przez bracio onego
iako in contumaciam otrzymany, o który y mandaty wydac z kancellar-
riey naszej roskazalismy, co z onych patebit, suspense do sądu assessor-
skiego uczyniwszy, iako in minori subsellio causa non trutinata et masti-
cata, finalem onemu uczynili decisionem y appellatiew do nas nisi a defi-
nitiva sententia nie dopuszczali.

Co w. w: uczynicie dla łaski naszej krolewskiej, a z powinności
urzędu swego.

Dan w cancellarijey naszej Wielkiego Xięstwa Litewskiego dnia
XV (15)msca junij, roku panskiego MDCXCIII (1693), panowania naszego XX.

Karol Stanisław książę Radziwiłł
podkanclerzy W-o X-a L-o.

№ 179.

1694 г., мая 13. Вильня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 146, стар. 869-870.

List zaręczny sławetnych Zacharewiczow, mi e-
czan Minskich, do urzodzonego Theodora Łukom-
skiego, woyta Minskiego.

Urodzonemu Theodorowi Łukomskiemu sędziemu ziemskiemu Witeb-
skiemu, woytowi naszemu Minskemu, wiernie nam miłemu, łaską naszą
krolewska.

Urodzony, wiernie nam miły.

Doniesiona iest nam przez pp. rad y urzędnikow naszych dwornych
imieniem sławetnego Konstantego Zacharewicza i Apoloniej Boburczanki
Zacharewiczowej małzonkow, tudziez Michała Zacharewicza, syna, y in-
nych consuccessorow, mieszczan naszych Minskich, płaczliwa querimonia,
iz sławetny Theodor Burniewski y małzonka onego Anna Dymowiczowa
Burniewska, iakoz y Hregory Burniewski, syn owego, mieszczanie nasi
Minscy, zapomniawszy znac srogosci prawa pospolitego y boiazni bożej.

mimo compromis przyiacielski, za którym się dosć in omni stało y własną od siebie urzędownie delatorom daną kuitacją, po założonych ab utrinque przez sąd nasz zadworny assessorski mandatach, a ieszcze za onemi nierozprawieniem się smieią y wazą się delatorow, mieszczan naszych, roz-nemi aggrauare odpowiedziami uszczypliwemi y nieprzystoynemi lżąc słowami, na zdrowie nie pojednokiotnie czyhac, iakoż y Hrehory Burniewski Michała Zacharewicza mało nożem nie przebił y o smierc nie przyprawił, pod oknami strzelac y na dobrowolney drodze zasadzki czynic, a iako mercantium wozy po drogach, jarmarkach, targach, wsiach y miasteczkach aresztowac, turbowac, samych siebie w senatorskie poddawac protectie y do innego miasta przenosic się, takoz mocą panskiey protectiey wozy zabierac usiłuią, a prawie nieznosne czynią odpowiedzi, przez które delatorow do niemałych szkod w opuszczeniu się handlow, targow, jarmarkow przywodzą y daley exorbitowac usiłuią, przez co tak in poenas legum, iako y w zaręki w compromise przyiacielskie y kuitatiey urzędownie przyznaney, poniewaz mimo mandaty pred sąd zadworny assessorski ab utrinque sobie założone popadli.

My tedy, krol, iako supremus orfanorum || tutor, łaskawie się do pokorney poddanych naszych skłoniwszy się prożby, consulendo temu, aby za szczęśliwego panowania naszego żadney w tey rzeczypospolitey nie działy się praeiudicia, daleko barzief w miastach naszych inter plebeos, takowe exactie w protectią naszą krolewską na mienionych Zacharewiczow mieszczan naszych Minskich przyiawszy, zdrowia y substantią onych tym listem naszym zaręcznym warujemy y ubezpieczamy, chcąc mieć po w. t., Łukomski, woycie Minski, abys iako praepositus miasta Minska, takowym turbatorow pacis et iuris zabiegał insotentiom y effrenatam pohamował licentiam.

Wiernosc zas twoia, Burniewski, serio iniungimus, abys ultro takowych, odpowiedzi na zdrowie y substantią onych czynic, lżyc, sromocic, na domy ich y kromy nachodzic, mocą protectiey, panskiey wozy, towary y onych samych na żadnym mieyscu iakim kolwiek kstałtem y sposobem, albo pomocnikami turbowac, aresztowac albo hamowac nie wazył się, ale spokojnie az do finalney przed sądom naszym zadwornym assessorskim, poniewaz ab utrinque zasły mandaty, zachował się rozprawy, przykazuiemu, założywszy tak na samego w. t. Burniewski, iako y na każdego coadhaerenta y pomocnika twego poenam dziesięciu tysięcy kop groszy liczby litewskiey fisco nostro et parti iniuriatae irremissibiliter extendendam.

Pisan w cancelariey naszej W-o X-a L-o, roku panskiego MDCXCIV (1694) msca maia XIII (13) dnia, panowania naszego XXI roku.

Karol Stanisław xiąże Radziwiłł
podkanclerzy W-o X-a L-o.

№ 180.

1694 г., сьнежня 1. Менск.

Ленінгр. фонд арх. Мін. Земляроб. Зьвязка № 168, addz. 1.

*У хвала Менскага сойму аб спагнаньні з насельніцтва Менскага вавоядства па дзесяць грошаў з дыму на пабудову езуіцкага касьцелу у Менску.

My dygnitarze urzędnicy ziemscy, grodscy, rycerstwo, szlachta, obywatel wojewodstwa Minskiego. na seymik antecomicialny pro die prima

decembris anno 1694 do Minska zgromadzeni, mając w respekcie *peti-*
tium ichmosci xięży jezuitow collegium Mińskiego in medium seymiko-
 wania naszego wniesione, chwały boże w sobie zawierające augmentum,
 zelo gloriae divinae ducti, a zatym z instytutiey subjectorum grati będąc,
 obowiązujemy się y deklarujemy przy naypierwszych, da bog, podatka**ch**
 od rzeczypospolitey uchwalonych, dać z dymu na erectią kościoła Miń-
 skiego po groszy dziesięć polskich. Którą contrybucią, przy oddaniu pu-
 blicznych podatkow, ich mości panom poborcom protunc będącym odda-
 wac powinni będziemy.

Na co się rękami naszemi podpusujemy.

Datum w Minsku ut supra.

1. Krzysztof Stanisław Zawisza, na Baksztach Minski, Czczerki **sta-**
 rosta, dyrektor seymiku antekomicyalnego.
2. Teodor Karol Drucki-Horski, podkomory Minski.
3. Jan Stanisław Wołodkowicz.
4. Jan Jerzy na Baksztach Zawisza, chorąży województwa Minskiego.
5. Samuel Jan Borodzie mostowniczy województwa Minskiego.
6. Marcin Kazimierz Wołodkowicz pisarz ziemski województwa **Min-**
 skiego.
7. Alexander Uniechowski sędzia ziemski województwa Minskiego.
8. Konstanty Swołyński, sędzia grodzki Minski.
9. Jan Rafał Kostrowicki, podsędek województwa Minskiego.
10. Andrzej Hrehorz z Obor Oborski.
11. Theodor Kazimierz Stankiewicz czesnik Oszmianski.
12. Dominik Wołodkowicz.
13. Stefan Bohuszemicz podczaszy Oszmianski.
14. Piotr na Rdultowie Rdultowski, podczaszy województwa Minski **ego.**
15. Jan Kazimierz Matuszewicz, czesnik Minski.
16. Adam Puzakiewicz.
17. Andrzej Karnicki miecznik województwa Mińskiego.
18. Kazimierz Gonsiorowski.
19. Tomasz Targonski.
20. Tomasz Niebrzydowski.
21. Jerzy Peretopski.
22. Jerzy Jan Hłasko.
23. Władysław Prozenski.
24. Ludwik Pogorzelski.
25. Kazimierz Krochowski.
26. Michał Jan Tyszkiewicz, podwoiewoda Witebski.
27. Jnnocenty Kazimierz Bułhak, miecznik powiatu Mozyrskiego.
28. Jan Zernicki.
29. Jan Prozenski.
30. Piotr Krasowski.
31. Daniel Krasowski.
32. Theophil Kazimierz Wierzbicki.
33. Michał na Rdultowie Rdultowski, podchorąży Czerniehowski.
34. Sebestyan Cedrowski.
35. Hregory Cerdrowski.
36. Paweł Krasowski.
37. Mikołaj Jozeph Rotkiewicz, regent województwa Mińskiego.
38. Bohdam Ratomski.
39. Jan Kazimierz Ratomski.
40. Bohusław Illaszewicz.

41. Janusz Haraburda, podśadek Braślowski.

42. Wincenty Kazimierz Bułhak, miecznik powiatu Mozyrskiego.

43. Przystępuje do publiczney zgody całego wojewódstwa Kryszpin Kerszenstein, podczaszy W. X. L.

Z woli całego wojewódstwa do tey declarathey, daney ich mosciom xx. jeziutom collegium Minskiego, podpisuie się M. Kryszpin Kerszenstein, podczaszy W. X. L., director seymiku arte electionem wojewódstwa Minskiego.

№ 181.

1698 г., мая 15. Варшава.

Лит. Метр. Кн. Зап. № 149, л. 313.

Praesentatio venerabili Pancerzynski super collationem parochiae Minscensis.

Augustus etc.

Reverendo in Christo patri domino Constantino Brzostowski episcopo Vlnensi sincere nobis dilecto, aut suae sinceritatis in spiritualibus vicario et officiali generali Vlnensi, aut alteri cuiquam ad infra scripta peragenda potestatem habenti gratiam nostram regiam.

Reverende in Christo pater, sincere nobis dilecte.

Vacat ad praesens ecclesia parochialis Minscensis juris patronatus et collationis nostrae regiae, diaecesis vero sinceritatis vestrae, post liberam resignationem venerabilis Ioannis Jurewicz, canonici Vlnensis, ultimi et mediati possessoris. Ad quam nos eo jure, quod nobis desuper competit, venerabilem Carolum Pancerzynski canonicum Vlnensem praesentandum esse duximus. Prout renuntiando omnis variationis patronibus secularibus de jure concesso praesentamus praesentibus literis nostris omnem aliam et quamcunque praesentationem in personam cuiuscunque factam seu faciendam poenitus annullantes et rejicientes. Requirimus itaque a sinceritate vestra ut hunc et non alium a nobis praesentatum ad dictam ecclesiam parochialem instituat et investiat, curam animarum, administrationem spiritualium et regimen temporarium rerum eiusdem ecclesiae plene eidem committendo, prout id ad officium sinceritatis vestrae dignoscitur.

In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Magni Ducatus Lituaniae communiri mandauimus.

Datum Varsaviae, XV (15) mensis maii, anno domini MDCXCVIII (1698), regni vero nostri primo.

Augustus, rex.

№ 182.

1699 г., чэрвеня 23. Варшава.

Лит. Метр. Кн. Зап. № 149, стар. 896,

Consensus urodzonemu Łukomskiemu ad cedendum woytowstwa Minskiego.

August wtory etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Iześmy pozwolili y ninieyszym listem naszym pozwalamy urodzonemu Theodorowi Łukomskiemu sędziemu ziemskimu Witebskiemu z prawa

dożywotnego na woytowstwo Minskie y wies Malawki nazwaną zrzec się, ustąpić y wlewek tegoż prawa na osobę urodzonego Jozefa Druckiego Horskiego uczynić. Mocą którego wlewku prawnego, legitime w sądzie należywym uczynionego, a powagą teraznieyszego consensu naszego ma y wolen będzie urodzony kniaz Jozef Drucki Horski, stolnikowicz, wzwyż mianowane woytowstwo Minskie z jurisdycją mieyską y ze wsią Malawkami, z poddanemi y ich pawinnosciami, domami, placami, gruntami oromemi y nie oromemi, lasami, borami, gaiami, sianozęciami y ze wszytkim in genere et specie przynależnosciami y przyległosciami, nic z przerzeczonego woytowstwa y wsi Malawek do niego należącey nie wyimuiąc ani wyłączaiąc ale tak iako się ona zdawna w swych granicach, miedzach y obchodach miała y dotąd w dzierzeniu y używaniu urodzonego Theodora Łukomskiego sędziego ziemskiego Witebskiego była, na się obiwszy, one spokojnie trzymać, używać y wszelakich ztamtąd sobie pożytkow przymnażać, aż do żywota swego, żadney nam y skarbowi naszemu z tego nie pełniąc powinności, tylko simple nomine donatywy na aparat woieny uchwaloną annuatim do skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego wnosząc.

Co do wiadomości wszem wobec, a mianowicie sławetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y wszytkiemu magistratowi miasta Minskiego przywodząc, mieć chcemy y przykazuiemy, abyscie przerzeczonego Druckiego Horskiego za własnego y prawdziwego woyta tamecznego mieli, znali, onemu mieysca, władzy, praerogatyw y obwentij, na ten urząd woytowski z prawa y dawnego zwyczaju należących, zażywać dopuszczali, inaczezy nie czyniąc dla łaski naszej a z powinności swey.

Dan w Warszawie roku MDCXCIX 1699), mca junij XXIII (23) dnia, panowania naszego II roku.

Augustus, rex.

№ 183.

1703 г., студзеня 13. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 113 і адв.

*Дэкрэт кавальскага цэху па справе ганьбы і абразы каваля Міхала Навіцкага з боку — слесара Марціна Юшынскага.

Przed nami cechmistrzami starey y nowey rady, na generalney schadzce zasiadaiącemi y bracią wszytką, w roku 1703, na dniu 13 januaryi przytomnemi.

Załował się pan Michał Nowicki, mayster kunsztu kowalskiego na pana Marcentego Juszyńskiego słóarskiego kunszty o to, iż mu z passyi swey zawziętey, publicznie w domu cechowym, alias gospodnego, czasu zgromadzonych braci do kalkulacyi będącej, pan Juszyński złodziejstwo zadawał panu Michałowi Nowickiemu, kowalowi y po kilka razy Nowickiego złodziejem przed bracią w cechu nazywał. Contra stawayący pan Marcenty Juszyński stawał u odwodzie, iż go w tymże domu cechowym szatanem nazywał Michał Nowicki.

Swiadkowie: 1) pan Piotr Pohoski świadszył to, iż Juszyński, słosarz, temi słowy nayprzód z passyi swoyey nazwał po razy kilkanaście Michała Nowickiego złodziejem y nie mozesz y gęby niwczym otworzyć do mówienia, iż złodziey jesteś; a Michał na to odpowiedział mu: precz pudz, szatanie, nie rob buntów żadnych w domu cechowym.

2) pan Dominik Kondratowicz wyznał, iż najprzód spytał się pan Juszyński u Michała Nowickiego: czemu nie oddaiesz wosku nakazanego za złodzieystwo. Odpowiedział Michał: co tobie do tego: niech starsi bracia mówią o to; tym bardziej złodziejem go po razy kilka wyrzekł, nazywając—złodziey,—tyż pokradł złodziejsko żelaza u w. jego mości xiędza archydyakona.

Po wysłuchanych tedy inkwizycyach pro et contra sąd cechu zgro-madzonego przez wszystkich cechowych cechmistrzów starey y nowey rady y braci cechowych, także starey y nowey rady, gdy się pokazało, iż winnym być został pan Marcenty Juszyński, tedy aby takowa w dalszy czas nie szyrzała się swawola y nieuszanowanie domu cechowego y braci wszystkich cechowych, stosując się do prawa y artykułów nam podanych z przywilejów od najjaśniejszych regnantów, z artykułu 24 nakazujemy, aby pan Marcenty za takowy swój zły postempok do skarbu cechowego naszego oddał wosku funtów 5 wraz w roku || terażniejszym 1703, w dzień najświętszej panny gromniczney, idque dnia 2 februarii, bez żadney od-włoki, nakazujemy, y deprekacją jeden drugiemu uczynił pybliczną przed nami, a jeżeliby się w drugi czas przyszył jakowa kolwiek z czyjey kol-wiek z tych osób stała się y dowiedziona być okazała w cechu lub na stronie, tedy maia dać z strony kamien wosku y karanie podług artyku-łów przywilejowych, nam od najjaśniejszych monarchow podanych.

Do czego podpisujemy się:

Piotr Daraszewicz cechmistrz.

Jan Pohoski cechmistrz + + + krzyżykami.

Józef Masłowski cechmistrz.

Józef Popacki.

Dymitry Hryniewicz.

Piotr Kondratowicz.

Leon Krasicki + + + krzyżykami podpisał się.

Mikołaj Sawicki, trzema krzyżami + + +

№ 184.

1703 г. липня 8. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 162-163.

*Дэкрэт рымарскага цэху па справе аб злоў-жываньнях шафара гэтага цэху Васіля Трубец-кага.

Roku tysiąc siedmsetnego trzeciego, miesiąca juli dnia osmego,

Na schadce zupełney za cechmistrzowstwa roczney y starey rady, iako tez przy bytności braci starszey y młodszey cechu rymarskiego, siodlar-skiego y haftarskiego, w iedney kompanij zostających, miasta j. k. m. Miń- ska, agitowała się sprawa w cechu naszym zwysz pisanym, za obwieszcze- niem przez młodszego cechowego naszego, na imię Samuela Krumitka, na piśmie wczesnie podanego, na dzień ósmy miesiąca juli roku 1703, z de- lacyi całego cechu naszego zwysz pisanego poczciwego pana Bazylego Trubeckiego, szafarza cechu rymarskiego miasta j. k. m. Mińskiego o to, że wziąwszy pan Bażyli Trubecki za szafarstwa swego pieniądze na kupie- nie kilima do cechu, tego nie kupił y pieniądze wziętych za niekupie- niem na chadce nie położył y rachunku swego szafarstwa za kilka lat nie

czynił; po trzecie według swoiey funkcyi szafarstwa za daniem znać do cechu s kluczem nie bywał; po czwarte, aby spularzów w swoim domu rzemiosła swego rymarskiego y innych rzemieśników nie uczył. Przeciw-
nym sposobem stawiając w cechu naszym, zwysz pisanym, utsciwy pan Bazyl Trubecki, || szafarz cechu naszego zwysz pisanego, zadając temu wszystkiemu nieprawdę, tamując nowę braci, nie utsciwszy wprzód przywileię j. k. m. y skrzynki, na stole stojącey, zamek z kluczem od skrzynki cechowej połamał, cechmistrzów y braci cechowej kontemptem złym nakarmił, odpowiedzi y pochwałki czynił, młodszemu naszemu cechowemu przy otwartej skrzynce pięścią w gębę dał.

My cech rymarski, siodlarski y haftarski w iednym kompucie zostający miasta j. k. m. Mińska, a że wczesnie na piśmie obwieszczenie podali panu Bazylemu Trubeckiemu, szafarzowi naszemu cechu rymarskiego, miasta j. k. m. Mińskiego, a że wziętych pieniędzy cechowych, na kilim wziętych, nie pokładał y rachunku swego szafarstwa regestrów za kilka lat nie pokładał, posłuszenstwa według funkcij swoiey z kluczem przez kilka schadzek nie bywał, u siebie na warsztacie spularzów y innych rzemiesników trzymał, przywilej j. k. m. cechu nadany nie utcił, skrzynkę na stole stojącą trącił, zamek od skrzynki cechowej z kluczem połamał, cechmistrzów y bracią cechową złym kontemptem nakarmił, młodszemu cechowemu przy otwartej skrzynce pięścią w gębę dał, — za ten wszystek występек, lubóby || y większey kary zasłużył, nakazujemy na j. mci pana lantwoyta kop dziesięć, a na cech rymarski drugie kop dziesięć, a po zapłaceniu tey winy, aby pieniądze za kilim niekupiony wrócił y kontusz swoy, który w kilimie jest położony, eliberował y rachunek za kilka lat szafarstwa swego uczynił.

Jako ta sprawa w cechu naszym toczyła się, taż do xięgi cechu rymarskiego miasta j. k. m. Mińska jest zapisana.

Pisan roku tysiąc siedemset trzeciego y dnia ut supra.

Joachim Alexandrowicz na mięscu pisarskim.

№ 185.

1704 г., сакавіка 30. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 191.

*Уфала цэху рымароў і сядляроў адносна ўдзелу кавалеў і сьлясароў у вырабу карэт, ко-
чаў, калясак, дрожак і інш.

W roku 1704, miesiąca marca 30 dnia.

Na schadcy cechowej jeneralney uczynili konsylium według przywi-
leiów y artykułów, nam nadanych od naywyższych regnantow, iżby każdy cech w swym rzemiośle sprawował się y onego pilnował, a inszych na siebie robot nie brał y sam nie robił.

Poniewasz teraz kowale y slosarze bierą na siebie roboty rymarskie—
rozne pojazdy, karety, kacze, kaleski, drażki, y niemal wszystkie roboty rymarskie, od tey daty aby nie wazyli się więcey brać na siebie robot rymarskich, iedno tak godzić się na pojazd każdy powinien na to, co sam umie zrobić, a z cudzego rzemiosła nie zarabiać pod sztrofem. A nasz cech rymarski y siodlarski, jeżeli kowal czy kto będzie całkiem sprawował pojazd od siebie y będzie godził rymarza, nie powinien godzić

się jeden sam, ale poprosić jednego lub dwóch dla wiary y nie robić u kowala, ale w swojej stancyi pod sztrofem puł kamienia wosku na potrzebę cechową lub kościelną, do czego podpisujemy się wszyscy.

Stefan Kalinowski, burmistrz manu propria.

Andrzej Komocki cechmistrz cechu rymarskiego + + +

Antoni Taraszkiewicz, cechmistrz cechu rymarskiego.

Mikołaj Parafinowicz, cechmistrz cechu rymarskiego.

Tomasz Hajewski, chorąży cechu rymarskiego + + +

Benedykt Komocki.

Kazimierz Karpowicz, kunsztu siódlarskiego + + +

Michał Kalinowski.

Bazyli Kamiński.

Jakub Komocki.

Piotr Suchodołski nie był na schadcy cechowej jeneralney, sztrof za nieposłuszenstwo wosku funtow dwa.

№ 186.

1720 г., лютага 26. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 66-67.

Consens ad cedendum starostwa Minskiego urodzonemu Krzysztofowi na Baksztach Zawiszy in personam urodzonego Ignacego Zawiszy, syna swego.

August II etc.

Oznaymuiemy etc.

Iżeśmy pozwolili y ninieyszym listem consensem naszym pozwalamy urodzonemu Krzysztofowi na Baksztach Zawiszy, aby z prawa swego dożywotniego, które onemu na starostwo Minskie służy, zrzec się y wlewek prawny przed aktami iakiemi kolwiek autentycznymi in personam urodzonego Ignacego Zawiszy, syna swego, mógł uczynić. Mocą którego wlewku alias cessyi urzędownie uczynioney y ninieyszego consensu naszego, wolen y mocen będzie tenże urodzony Ignacy Zawisza pomienione starostwo z miastem, grodem, wsiami, folwarkami, budynkami, rolami, łąkami, lasami, borami, rzekami, rzeczkami, jeziorami, stawami, sadzawkami, młynami, karczmami, poddanymi y ich powinnościami, robociznami, daninami, czynszami y wszelkimi in genere et specie przynależytosciami, zdawna do tegoż starostwa należącemi, nic nie wyimując ani excipując obioszy w swoją moc y possessię spokojnie trzymać, używać az do ostatniego kresu życia swego.

Obięcuiemy zaz po nas y po nayiasnieyszych nastempcach naszych, iz wzwyż mianowanego urodzonego Ignacego Zawiszę od spokojnego dzierżenia y używania tego starostwa nie oddalimy ani oddać mocy nikomu nie damy, owszem zdrowe y nienaruszone prawo || dożywotne onemu zachowamy. Co y nayiasnieysi successorowie nasi uczynić będą powinni, względem zas prawa dożywotniego, quartę symple, na aparat woienny uchwaloną, do skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego co rocznie wnosic

będzie powinien, prawa nasze królewskie, kościoła katolickiego rzymskiego y rzeczypospolitey wcale zachawuiąc.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXVI (26) miesiąca lutego, roku panskiego MDCCXX (1720), panowania naszego XXIV roku.

Augustus, rex.

№ 187.

1720 г., сакавіка 2. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 118-119.

Consens ad cedendum woytowstwa Minskiego in personam urodzonego Krzysztofa na Baksztach Zawiszy, starosty Minskiego, z osoby urodzonego Antoniego Kostrowickiego, podstolego y woyta Minskiego.

August II etc.

Oznaymuiemy etc.

Iż gdy urodzony Kostrowicki podstoli y woyt Minski dla słusznych przyczyn y potrzeb swoich woytowstwo Minskie in personam urodzonego Krzysztofa na Baksztach Zawiszy, starosty Minskiego, dobrowolnie resignowac umyslił y statecznie u siebie postanowił, a nam przez panow rad naszych, przy boku naszym zostaiących, ażebyśmy na tą resignację pozwolili y consens nasz dali, suplikował.

My tedy do takowey snplikł iako słuszney dobrotliwie się skłoniwszy do rezignacij pomienionego woytowstwa Mińskiego, urodzonemu Antoniemu Kostrowickiemu pozwolic y consens nasz na to dac umyslilismy, jakoż nineyszym listem naszym pozwalamy. Mocą którego consensu naszego urodzony Krzysztof na Baksztach Zawisza, starosta Minski, pomienione woytowstwo Minskie ze wszytkiem i zdawna do niego należytościami,—z gruntami, polami oranemi y nieoranemi, sianożęciami muroznemi y błotnemi, z lasami, borami, zaroslami, rzekami, rzeczkami, stawami, jeziorami, sadzawkami, ze wszytkiem i poddanemi podług jnwentarzów dawnych mieszkaiącemi y z ich powinnościami, oraz z wolnym wszelkich ody-skiwaniem, owo zgoła cum omnibus attinentis do tego woytowstwa, nic nie excypuiąc, ma trzymac y bez żadney ni od kogo przeszkody w possessij swoiey spokojnie dzierzeć et titulo aktuali woytowstwa Minskiego eiusque plena jurisdictione gaudere atque uti wołen y mocen będzie. Którą to resignacją, za consensem naszym stałą, chcąc mieć za ważną prawo nasze królewskie, rzeczypospolitey y kościoła świętego katolickiego wcale zachowuiemy.

Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia II (2) miesiąca marca, roku panskiego MDCCXX (1720), panowania naszego XXIV roku.

Augustus, rex.

№ 188.

1720 г., сакавіка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 269-270.

Libertatia placow w mieście naszym Minsku będących wielmożnym pannom zakonu sw. Benedykta || konwentu Minskiego.

August wtory, etc.

Oznaymuiemy etc.

Iz my, mając osobliwe politowanie nad stanem duchownym wielebnych panien zakonu świętego Benedykta konwentu Minskiego, którym dla zatrzymania fortuny y gospodarstwa sposobu, umyslilismy onym place tatarskie Sulimanowiczowskie, nabyte, w Tatarskim Koncu leżące, drugie Balcerowiczowskie onymże legowane, także plac ieden, od Korczahi nabyty, w mieście naszym będące, od wszelkich mieyskich przywatnych kontribucij, składek, poborow y innych iakim kolwek jmieniem nazwanych exakcej iuż uchwalonych, albo któreby ieszcze toz miasto postanowic miało, uwolnic.

Jakoż uwalniamy y cale de plenitudine potestatis nostrae regiae wolne czyniemy.

Co do wiadomosci wszytkich osobliwie magistratu Minskiego yznaczonych od niego do wybierania pomienionych składek, uchwał y podatków mieyskich donosząc, miec chcemy y roskazuiemy, aby do pomienionych wielebnych panien benedyktynek Minskich żadnych mieyskich podatkow nie wymagali y wymagac nikomu nie dopuszczali, ale cale y nienaruszenie przy tey wolnosci, od nas miłosciwie nadaney, zachowali y aby od wszelkich zachowane byli staral się dla łaski naszej królewskiej.

Na co, dla lepszey wiary, ręka się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XI (11) miesiąca marca, roku panskiego MDCCLXX (1720), panowania naszego XXIV roku.

Augustus, rex.

№ 189.

1722 г., лістапада 9. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 855—861.

Oblata confirmacyinego przywileiu żydom Minskim przy prawach y wolnosciach, || zdawna służyących, nadanego.

August wtory etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Iz podany iest per oblatam ad acta metryki cancellaryey naszej wielkiej Wielkiego Xięstwa Litewskiego list przywiley confirmationis nayiasniejszego antecessora naszego Jana III-o żydom Minskim, na rzecz niżey w nim pomienioną conferowany, de tenore sequenti.

Jan III, z bożey łaski, król Polski, wielkie xiąże Litewskie etc.

Oznaymuiemy etc.

Jako świętey pamięci król j. mość Żygmunt III, praedecessor nasz, przywileiem de datą w Warszawie, dnia XXI miesiąca lipca, roku pańskiego MDCIX żydom Minskim nadanym, onych od wszelkich exakcij y niezwyuczaynych ciężarow uwolnił y różnymi wolnosciami udarował, tak y my, nie mniej przychylając się do generalnego świętey pamięci króla jego mości Władysława IV przywileiu, de data w Warszawie, dnia XXXI mca decembra, roku MDCXLVI wszystkim żydom w Wielkiem Xięstwie Li-tewskim mieszkaiącym nadanego y od nayiasnieyszego świętey pamięci Jana Kazimierza, antecessora naszego, osobliwym przywileiem pod datą w Krakowie na seymie coronationis, dnia XVII mca lutego, roku MDCXLIX approbowanego, za suplikowaniem do nas imieniem wszystkich żydow, w mieście naszym Minsku mieszkaiących, a za przyczyną niektórych pa-now rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym zostaiących, do tegośmy się łaskawie skłonili, || pomienionych żydow naszych Minskich wszystkich wobec y każdego zosobna przy wszelkich onym maiętnosciach służących y przywileiami nayiasnieyszych sw. pamięci antecessorow naszych dobrze obwarowanych, jako to: kamienicach, domach, kramach dzie-sięciu, w których wszelkie sukienne, bławatne y materyalne towary wolno im ex antiquo przedawac, tudziesz y korzenia różne, kusznierskie, szew-skie, rymarskie y inne wszelkie towary w siemiernicach, jatkach mięsnych, zwolnym odkupowaniem placow, których mają dwadziescia y ieden y przy bożnicy y okopiskiu y łaźni na własną ich potrzebę, osobliwie w domach trzech do szkoły należących, które od statyw y stacij żołnierżow, dispo-zicij trybunalskich y wszelkich podatkow uwalniamy. Tudziesz pomienio-nych żydow Minskich od podeymowania posłow cudzoziemskich y naszych iako nieużywaiących żadnych prowentow, uwalniamy.

Nadto waruiemy y pozwalamy tym przywileiem naszym onym przy domach y kamienicach dla snadniejszego dozoru, browary, słodecznie, winnice stanowić, budowac, które iednak warownymi mają dla ognia przy-padkowego kominami murowanymi opatrowac, tak kromami y w nich wszelkie victualia dla przeiezdziących y potrzebuiących, iako inne towary dla pożywienia snadniejszego przedawac.

Exercitia w rzemiosłach roznych, iako to: rymarskim, kusznierskim, cerulickim, krawieckim, malarskim, szklarskim, złotnickim, szmuklerskim, konwisarskim y innych tym podobnych żydom pozwalamy, aby od żad-nych cechow przeszkod niakich y wexy nie miewali przykazuiemy, tu-dziesz aby od nich żadnych cechowych składanek nie wyciągali, listem naszym teraznieyszym excipuiemy y uwalniamy.

Towary wszelkie, tak ręką swą zapracowane, iako y zkadinał na-byte, tak w pomienionych kromikach przy domach, iako y nosząc po uli-cach przedawac y onymi handlowac.

Miednicze y insze znaki rzemiesnicze przy domach ich własnych wy-wieszac y na tablicach wystawowac wolno im będzie.

Podwody pod posłow tak naszych, iako y cudzoziemskich gdy mie-szczanie tameczni wyprawowac y dawac będą powinni się zno-sic z żydami y ducta proportione podług składanek zwyczajnych, nie ocieżaiąc, ale co żydzi z deputowanemi od miasta postępią.

Waruiemy y to, aby, podług statutu W. X. L-o praw y przywileiow swoich dawnych, do żadnych innych jurizdyk y sądow nie byli pociągani procz sądu zamkowego, do którego wszyscy żydzi w miastach naszych przynależą, salva, iednak, appellatione od uciążliwego dekretu.

W sabasy, iednak, y w || insze święta ich przysze do żadnych sądow nie maia bydz pociągani y sądzeni.

Jeżeliby też w którey sprawie przez dekret onym miała bydz przysięga naznaczona, tedy ona nie inaczey wykonywać maia, tylko w większych sprawach na rodale, a w mniejszych uiąwszy się za klamkę.

Tudziesz iesliby mieszczanin tameczny albo ktoż kolwiek miał sprawę lubo ząyscie iakie w drodze, lubo w podlejszych miasteczkach z pomienionemi żydami Minskiemi, na targi, jarmarki zwyczajnie zjezdżaiącymi, tedy ich nigdzie pozywac nie ma tylko do wzwyz mianowanego sądu zamkowego Minskiego.

Podatki wszytkie rzeczypospolitey do kahału swego Minskiego od dawac, a kahał do skarbu naszego W. X. L-o wnosic powinien, tak od żydow pod jurizdikcją zamkową mieszkaiących iako y w innych miejscach w mieście Minsku przebywaiących, czego jurizdyki przez się wymagac nie będą powinni od żydow, pod jurizdikami mieszkaiących.

Rzeźnikom bydła wszelakie tak w rynku, w domach, po ulicach, iako y na wsiach skupowac pozwalamy tak w dni targowe jarmarczne, iako y insze wszelakie y w jatkach swych bez wszelkiej przeszkody przedawac.

Insuper y to waruiemy, gdy się chlebowe żołnierskie y inne składanki trafią, || aby mieszczanie od żydow ducta proportione wybierali, ponieważ onera mieyskie pociągaią iako wespoł mieszczanie nasi.

Przeto ieżeli się zdarzyło kiedy, aby tumult na nich powstawał tak od swawolnikow iakich, od studentow y od ludzi hultayskich, aby żydzi od miasta ochronę mieli y takowych ausus nie dopuszczali serio przykazuiemy y miec chcemy pod winą dziesięciu tysięcy kop groszy litewskich, z których per medium fisco nostro et parti lesae cedit.

Co do wiadomości wielmożnym y urodzonym senatorom, dignitarzom, marszałkom trybunalskim y sędziom głównym, starostom y ich podstarostim, urzędnikom ziemskim, grodzkim y innym przywodząc, miec chcemy, aby żydom Minskim w ich prawach, swobodach y wolnosciach, wyżej specyfikowanych, naymnieysza przeszkoda y bezprawie nie działo się, ale we wszytkim przy dawnych zwyczaiach zachowani byli.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. przycisnąc roskazalismy.

Dan w Grodnie, XXIV dnia m-ca marca, roku panskiego MDCLXXIX, panowania naszego V roku. Jan krol. Locus sigilli. Andrzej Kazimierz Ossowski, pisarz W. X. L^o, administraror, biskup Wilenski.

Supplikowano zatym przez panow rady, urzędnikow, przy boku || naszym reziduiących, abysmy wyżej inserowany przywiley do xiąg metryki wielkiej W. X. L^o. przyiowski, z nich per extractum stronie potrzebuiącey wydac roskazali. Do ktorey proźby my, krol, łaskawie się skłoniwszy, przerzeczony przywiley confirmationis do xiąg metryki kancelaryey naszej wielkiej W. X. L^o, de verbo ad verbum wpisac y z nich per extractum stronie potrzebuiącey wydac, a na większą powagę pieczęć W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Pisan w cancellaryey naszej wielkiej W-o X-a L-o dnia IX (9) miesiāca listopāda, roku panskiego MDCCXXII (1722), panowania naszego XXVI roku.

Augustus, rex.

№ 190.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 258 і адв.

List upominalny po urodzonych Wołodkowiczach na instancyą miasta Minska, z gleytem mieszczanom Minskim uzyszonym, dany.

August wtory etc.

Urodzonym Stephanowi—podseǳkowi, Franciszkowi—woyskiemu, Dominikowi—stolnikowi y Janowi woyskowiczowi Wołodkowiczom, urzędnikom wojewodztwa Minskiego, wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską—Urodzeni, wiernie nam mili.

Doniesiona nam iest imieniem sławetnych Jakuba y Jana Szyszkow, całego magistratu y wszytkiego pospolstwa miasta nazego Minska, jako ww. postponuiąc prawo pospolite y przywileie od niasniejszych antecessorow naszych królów polskich miastu Minskiemu nadane, a od nas łaskawie confirmowane, smieli i ważylicie się na też przywileie y wolnosc mieszczanom Mińskim, poddanym naszym, zwykłą nastąpic, mieszczan tamecznych wielu z domami y gruntami onych do jurisdictey swoiey per potentiam pociągnąc y przywłaszcząc, obedientiam magistratui per cives exui nexuque juramenti eorum, circa susceptionem juris civilis praestiti debitam, zakazywac, od płacenia podatkow rzeczypospolitey y mieyskich z domow y gruntow przez ww. ww. indebite osiadłych, de natura sua civilibus, wyłamywac się y uchroniac, i nad to dobra mieyskie w dobra swoje wieczyste przemieniac illiciteque przywłaszczac y inne praeiudicia miastu naszemu Minskowi czynic. O których poprzestanie y takowe siebie niesłuszne ciążenie lubo supplikanci poddani nasi ww. ww. tak przez się, jako y przyciotł upraszali, y abyscie zabranych mieszczan tamecznych z dobrami onych do posłuszenstwa magistratowi winnego powrocili, żądali. Przeciez ww. ww., nie tylo proźbie takowey, jako słuszney, zadosyc nie uczyniliscie, ale raczey srogie odpowiedzi y pochwałki na zdrowie y życie ich czyniliscie y czynic nie przestaiecie.

Supplikowano nam tedy przez panow rad naszych, przy boku naszym będących, abysmy supra scriptis^r iniuratis protectią naszą krolewską dla większego onych bezpieczenstwa dawszy, takowych y tym podobnych ausus illicitos ww. ww. zakazali deque non attentandis upomnieli.

Do którey suppliki my skłoniwszy się y do prawa pospolitego przychyliwszy się, często wspomnionych supplikantow z dziecmi y dobrami w protectią naszą y obronę krolewską bierzemy y gleyt im nasz od mocy ww. ww. do finalney w sądach naszych assessorskich Wielkiego Xięstwa Litewskiego o mianowane krzywdy, aggrawacye y oppressye rozprawy benigniter impartimur. Po ww. zas ww. koniecznie miec chcemy y serio tym listem naszym upominamy y przykazuiemy, abyscie ww. ww. od aktykacyi y publikacyi tego listu naszego upominalnego żadney krzywdy a aggrawacyi wyżej pomienionym supplikantom nie czynili y czynic przez subordinowane quoquo modo ażeby nie ważyli się; zabrane y przywłaszczone dobra nasze y place do jurisdictey mieyskiey przywrocili y przyłączyli y żadney odtąd violencyi convulsionemque przywileiow ich nie czynili, pod poenami w prawie pospolitym statutowym W-o X-a Ł-o y w consti-

tucyach seymowych opisanemi dziesięciu tysięcy kop groszy litewskich na ww. ww. y sprzeciwnych tey woli naszej zakazuiemy y one zakładamy, których połowa do skarbu naszego, a druga stronie ukrzywdzoney oddana irremissibiliter będzie powinna.

Na co się dla lepszey wiary y wagi ręką naszą podpisawszy, pieczęć W-o X-a L-o przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca czerwca, roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 191.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 259 і адв.

List do urodzonych urzędników grodzkich województwa Minskiego, aby porządną delate z specyfikacją mieszczan Minskich wydali.

August wtory etc.

Urodzonym Andrzeiowi Karnickiemu podstarosciemu sądowemu, Filipowiczowi sędziemu y Żyżemskiemu pisarzowi, urzędnikom grodzkim województwa Minskiego, wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską.

Urodzeni, wiernie nam mili.

Supplicowali do nas przez panow rad, przy boku naszym rezydujących, sławetni burmistrz, raycy, ławnicy y całe pospolstwo miasta naszego Minska na urodzonych Stephana podsędka, Franciszka woyskiego, Dominika stolnika y Jana woyskowicza Wołodkowiczow, urzędników województwa Minskiego, iz oni niesłusznie y bezprawnie supplikantow z domami y gruntami onych zabrawszy, za wieczyste dobra do possessyi swey przywłaszczają y z onych fruktyfikują, hiberny należącey y innych podatkow mieyskich do miasta oddawac nie każą, przez co pozostali mieszczanie miasta Minska wielką ruine ponoszą y do ostatniey zguby nie mogąc daley wydołac wypłacenia hyberny, przychodzą, Supplikowano nam przeto iest, abyśmy przerzeczonym mieszczanom Minskim, poddanym, de opportuno remedio providere dignaremur, y abysmy list nasz do ww. ww. co in passu z kancellaryi naszej Wielkiego Xięstwa Litewskiego wydac rozkazali.

Do którey suppliki iako słuszney skloniwszy się, per praesentem żądamy po ww. ww. ażebyście ww. ww, wydając delate z kancellaryey województwa Minskiego na woysko nasze Wielkiego Xięstwa Litewskiego na tē wszystkie jurisdyki, które nie są przez konstytucyje libertowane, ale tylko pod czas rewolucy i zamieszania oyczyzny niektórzy urzędnicy województwa Minskiego sobie illicite poprzywłaszczali y onych za dobra || iakoby swoje dziedziczne teraz uzywają, przerzeczoną delate porządną wydali, z specyfikacją wszytkich mieszczan, ktorych sobie niesłusznie y bezprawnie wyżeymianowani urodzeni Wołodkowiczowie y inni województwa Minskiego urzędnicy do swey possessyi przywłaszczyli juriq̄ue suo temere adscriperunt.

Uczynicie to wszytko wiernosci wasze dla łaski naszej królewskiej, a z powinności funkcyey swoiey.

Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca czerwca, roku pańskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII roku.

Augustus, rex.

№ 192.

1724 г., червеня 30. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 260-261.

List upominalny po urodzonego starostę Minskiego, aby mieszczanom Minskim krzywdy nie dał czynić y aby commissaryey naznaczoney ex officio suo assistował.

August wtory etc.

Urodzonemu Ignacemu na Baksztach Zawiszy, staroscie y woytowi Minskiemu, wiernie nam miłemu, łaskę naszą królewską.

Urodzony, wiernie nam miły.

Doniesiona nam iest przez panow rad naszych, przy boku naszym będących, querymonia pro et parte mieszczan miasta naszego Minska, jako wiernosc twoia, mając sobie od nas konferowane woytowstwo Minskie y będąc in actuali tego, po wykonaney super eodem officio przysiędze, possessyi, powinności urzędu tego zadosyć nie czynisz, przywileie, od nas i antecessorow naszych miastu Minskiemu nadane, łomisz, urzędnikom woiewodstwa Minskiego mieszczan Minckich pod jurisdycją swoją podbiwaiących conjicere y tychże supplikantow nie tylo tueri w takowych impetycyach nie chiesz, || ale ieszcze urodzonym Wołodkowiczom y innym interessantom w niesłuszną z domami y gruntami de natura sua mieyskimi podawszy possessią (którzy lubo dobra mieyskie w ziemskie ausu proprio obrocili), hybern do miasta należących płacić zakazali, a też hyberny y inne podatki na mieszczanach Minskich wymusili, onych przez to zubożyli y inne krzywdy, dołęgliwości y bezprawia czynili y czynią, przeciesz w. t. praemissa attentare permittis.

Zaczym żądamy po wiernosci twoiey, abyś w. t. od niesłusnych interessantow y intruzorow mieszczan Minskich bronił, krzywdy im nikomu czynić nie dał y sam iey przez się y inne subordynowane osoby nie czynił, przywileie pomienionym mieszczanom Minskim służące nie naruszenie obserwował y kommissyi osobliwym listem naszym o wyżej opisane praejudicia y zbyteczne licentie naznaczoney assistował, na niey pro bono miasta Minska y jego mieszczan a naszych poddanych certował, ope favore et consilio tychże mieszczan wspierał, mieć chcemy.

Co wszystko w. t. dla naszej łaski a z powinności urzędu swego nczynić będziesz powinien.

Na co się dla lepszey wiary y wagi ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca czerwca, roku pańskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII roku.

Augustus, rex.

№ 193.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 261-262.

K o m m i s s y a e x c r u d a r a d i c e o k r z y w d y m i a s t u
M i n s k o w i o d u r o d z o n y c h W o ł o d k o w i c z o w c z y -
n i o n e.

August wtory etc.

Wielebnemu w bogu Karolowi Pancerzynskiemu, biskupowi Smolen-
skiemu, nominatowi Wilenskiemu, || urodzonym Andrzejowi Karnickiemu
łowczemu y podstarosciemu wojewodztwa Minskiego, Kazimierzowi Nie-
siołowskiemu staroscie Cyrynskiemu, Władysławowi Wankowiczowi staros-
cie Poduswiackiemu y Kazimierzowi Dercasowi podczaszemu Witebskiemu,
kommyssarzom naszym, uprzejmie y wiernie nam miłym, łaskę naszą kró-
lewską.

Wielebny w bogu, urodzeni, uprzejmie y wiernie nam mili.

Z podaney nam imieniem sławetnych burmistrza, raycow, ławnikow
y całego pospolstwa miasta naszego Minska suppliki wyrozumielismy, iz
niektorych ex communitate tegoż miasta mieszczan, libertate civili gauden-
tium, urodzony Stefan podsędek, Franciszek woyski, Dominik stolnik y Jan
woyskowicz Wołodkowiczowie, urzednicy wojewodztwa Minskiego, modo
violento zabrali y za poddanych swoich sobie niesłusznie z żonami y
dzieciami poczytali, grunta y domostwa tychże mieszczan sobie przywła-
szczyli, y co raz większe, nieznosne supplikantom krzywdy, praeiudicia,
aggravacye y bezprawia z naruszeniem praw y przywileiow miastu na-
szemu Minskowi od najasniejszych antecessorow naszych łaskawie nada-
nych, a przez nas confirmowanych, czynić nie przestają. Na których uzna-
nie y osądzenie uprzejmosc y wiernosci waszy (których wiare, umiejęt-
nosc y w rzeczach każdych dobrze wiadomą y znaiomą dzielność mając)
zlecic umyslilismy. Jakoż ninieyszym listem naszym zlecamy, aby czas
spokoyny między sobą upatrywszy y o nim się dostatecznie namowiwszy,
strony, iednak, obiedzwie naprzod listem innotescencyi swoich, za dwie
niedzieli przed terminem wydanem, obwieściwszy, do miasta Minska
(w czym iednego z uprzejmosci || y wiernosci waszych niebytnosc prze-
szkodą bydz nie ma) nieodwłocznie ziechali y tam jurisdycyą swoią kom-
missarską zafundowawszy, inqvizycyę prez wszystkie prawne y uczynkowe
okolicznosci we wszystkich krzywdach, oppressyach, aggrawacyach y pre-
tensyach z obudwuch stron zachodzących dostateczną uczynili, rozeznali,
osadzili y supplikantow ninieyszych przy prawach y przywileach naszych,
onym służących, nienaruszenie zachowali, a można li rzecz (appellatione ta-
men ad nos et iudicium nostrum parti gravatam sese sentienti salva ma-
nente) komplnowali, y to co kolwiek im deductum będzie rotulo in
occluso, a sam akt kommissarski in aperto do nas y sądow naszych asses-
sorskich W-o X-a L-o odesłali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszej.

Dan w Warszawie, dnia XXX° (30) miesiąca czerwca roku panskiego
MDCCLXXIV (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 194.

1724 г., сьнежня 2. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 163, л. 102-104.

Confirmacya przywileiow, miastu Minsko w i słuujących, cum declaratione specifica pozwolenego ad commodum miasta, in augendis proventibus, wynaydowania.

August wtory etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedzieć należy.

Jakosmy || tylko panstwa naszego Polskiego na głowę naszą przyjęli koronę w niwczym dotąd usilniey oycowskiego nie przykładalimy starania, tylko żebyśmy prawa y przywileie od najiasniejszych antecessorow naszych, królów Polskich, poddanym naszym łaskawie nadane y pozwolone, stwierdzali y umacniali.

Pokładane nam byli przywileie od najiasniejszych królów Polskich, wielkich xiążąt Litewskich, praedecessorów naszych, a mianowicie.

Pierwszy od najiasniejszego Zygmunta Augusta, w Wilnie, dnia XXVIII miesiąca grudnia roku panskiego MDLII^o, na rozne wolności, porządki y prowenta z tym dokładem, aby przeiezdzy kupcy towary wszelkie ogółem tylko, albo na sztuki, lubo na cetnary, a nie po części sprzedawali, miastu Minskiemu conferowany, a potym od najiasniejszego sw. pamięci Zygmunta trzeciego dnia XVII° msca stycznia roku MDXCI^o stwierdzony, y od nas, w Warszawie, dnia IV miesiąca grudnia roku panskiego MDCCIII^o confirmowany.

Drugi—także od najiasniejszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, którym warowano iest, aby osoby wszystkie na gruntach mieyskich, quovis jure nabytych, we wszystkich sprawach do urzędu miasta Minskiego należeli y ciężary wszelkie z tychże gruntow ponosili, dnia XXVI° mca lipca roku panskiego MDCLXII^o nadany, a przez nas dnia IV° mca grudnia roku panskiego MDCCIII^o, wyzey wspomnionego, także approbowany.

Supplikowano nam iest przez panow rad naszych, przy boku naszym rezydujących, aby przywileie wyzey opisane nam remonstrowane utwierdziwszy łaską naszą królewską || mieszczan Minskich, przez którąby też miasto Minskie od nieprzyiaciela panstw naszych zruinowane do pierwszej przysc pory, y długi, któremi dotąd obciążone iest, znieść y spłacić mogło, praemiare raczyli.

Jakoż do takowey proźby ile słuszney łaskawie się y chętnie skłoniwszy, przywileie, wyzey de aktu wspomnione, we wszystkich punktach, artykułach, obowiązkach stwierdzamy, ponawiamy y umacniamy, oraz niniejszym przywileiem naszym ustanowiamy, aby pro erectione ratusza y poprawę miasta naszego Minskiego sufferendaque onera chrzescianie y żydzi, victum suum w tymże miescie szukający, z publicznych kramow, na Starym Miescie będących, złotych polskich pięć, z pokątnych zaś złotych dwa y groszy piętnascie; zarembackie także chrzescianie y żydzi od wołu groszy piętnascie polskich, a od mnieyszego bydła po groszy osm, browarnicy zas y słodownicy, tak z chrzescian iako y żydow, in opere zostający, każdy z osoby swoiey roczney pensyi po dwa złote ad aerarium miasta naszego Minskiego, żadnemi się protekcyami nie zastaniając, aby płacili, miec koniecznie chcemy.

W czym urodzony woyt nasz Minski attendentią swoją dac y tego pilno przestrzegac, przeciwnych zas przywileiowi temu naszemu karać y sequestrować będzie powinien dla łaski naszej królewskiej, a z powinności urzędu swojego.

Który to przywiley aby teraz y na potym od każdego nienaruszenie obserwowany był, ręką naszą podpisawszy, pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego stwierdzic rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia II° (2) msca grudnia, roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 195.

1724 г., сьнежня 18. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 164, л. 15-16.

Reskrypt do urodzonego Zawiszy, starosty y woyta Minskiego.

August wtory etc.

Urodzonemu Ignacemu na Baksztach Zawiszy, staroscie naszemu y woytowi Minskiemu, tudziesz szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom miasta naszego Minska, wiernie nam miłym.

Doniesioną nam iest przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, quaerimonia imieniem sławetnych cechmistrzow kunsztu rzeznickiego y całego cechu tegoż, w miescie naszym Mensku będącego.

Iz szlachetny magistrat Minski czyniąc in convulsionem praw y przywileiow najiasniejszych królów Polskich, antecessorow naszych, pomienionemu cechowi kunsztowi rzeznickiemu clementer nadanych, mimo obloquencią tychże przywileiow y wyrażone w nich powinności, które corocznie fideliter ad executionem przychodzą, własnym pretextem y umysłem swoim do nowych, extraordinarynych a nigdy niepraktykowanych rzezniki pociągają podatkow, wymagając licentioso ausu od sztuki bydła rogatego po złotemu na expensa swoje. Czego do tych czas quaerulanci nie ponosili. Dopraszano się zatym u maiestatu naszego o należyte w tym media y conseruacją praw y przywileiow najiasniejszych antecessorow naszych.

My tedy, król, do prawa y samey słusznosci skłaniając się, ten nasz reskrypt wydac umyslilismy, zalecając sollicite wiernosci waszey, urodzony starosto Minski, abyś takowey magistratu naszego Minskiego do quaerulantow praetensyi, nad prawa y przywileie onych niesłusznie uroszczoney, do skutku przywodzić z władzy swey staroscinskiej y woytowskiej nie dopuszczał. A szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y magistratowi Minskiemu serio et sub vadio tysiąca czerwonych złotych przykazujemy, aby tegoż cechu rzeznickiego nad prawa y przywileie najiasniejszych antecessorow naszych do żadnych ciężarow y składanek wymysłnych, iako to od sztuki bydła po złotemu, pociągac nie wazyli się, czyniąc to dla łaski naszej królewskiej z powinności swojey.

Na co dla lepszey wiary y wagi ten nasz reskrypt własną podpisałismy ręką y pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazali.

Datum w Warszawie, dnia XVIII (18) miesiąca grudnia, roku panskiego MDCCXXIV^o (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 196.

1734 г., сакавіка 1. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 168, л. 37-38.

Przywilej urodzonemu Bechtiarowi Juszyńskiemu, murzie, porucznikowi tatarskiemu, na chorąstwo tatarskie wojewodztwa Minskiego post fata urodzonego Alexandra Juszyńskiego.

August III etc.

Oznajmujemy tym listem przywileiem naszym, komu o tym wie-
dziec należy.

Iz wniesiona proźba y recommendacya od panow rad y urzędników
naszych, na ten czas przy boku naszym będących, za urodzonym Bechtia-
rem Juszyńskim, murzą, porucznikiem tatarskim, pułku naszego tatarskiego,
który w różnych okazyach wojennych przeciwko nieprzyjaciółom majestat
s. p. najiasniejszego króla j. msci Augusta wtorego oycą naszego y rze-
czypospolitey teraz przy dostojenstwie naszym odważnie z uszczerbkiem
zdrowia y stratą fortun swych własnych stawał, chcąc jego do dalszych
usług naszych y rzpety pociągnąć. A nim się dalsze od nas ukontentowa-
nie poda, umysliliśmy teraz onemu dać y konferować wakujące chorąstwo
tatarskie wojewodztwa Minskiego post fata urodzonego Alexandra Juszyń-
skiego, chorążego tatarskiego wojewodztwa Minskiego. Jakoż niniejszym
listem przywileiem naszym daiemy y konferujemy pomienione chorąstwo
tatarskie wojewodztwa Minskiego urodzonemu Bechtiarowi Juszyńskiemu
murzie, porucznikowi naszemu tatarskiemu.

Wolen tedy y mocen rzeczony urodzony Juszyński, murza, ad pra-
zens chorąży tatarski, zwierchnością, prawem rzeczypospolitey opisaną y
od nas daną, tatarami wojewodztwa Minskiego, na dobrach ziemskich
mieszkającymi, rządzić y czasu rzeczypospolitey potrzeby pospolitego re-
szenia wojewodstwa nad tatarami kommandować.

Na co dla większey wagi ręką naszą podpisawszy się, pieczęć Wiel-
kiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć || rozkazaliśmy.

Dan w Krakowie, dnia pierwszigo mca marca, roku panskiego
MDCCXXXIV (1734), panowania naszego 1-o roku.

Augustus, rex.

№ 197.

1734—1735 г.

Мінскі Гістарх. Цэх. акты, л. 83.

Regestr cechu slosarskiego, którzy bracia od-
dali w roku 1734.

	Złote	Grosze
Dominik Bohdanowicz	2	—
Marcin Kondratowicz	2	—
Bartłomiej Fornar.	2	—
Jan Arcimowicz	2	—
Michał Temanowicz	1	8

	Złote	Grosze
Bazyli Szeranowicz	—	21
Franciszek Kułakowski	1	2
Jan Sapieszka	2	—
Paweł Kondratowicz	2	—
Mikołaj Kizicki	1	15
Stefan Dzięskiewicz	—	25
Samuel Łomaka	1	8
Jerzy Cybulski	—	12
Jan Hryn	1	—
Dymitry Stefanowicz	—	25
Jakub Kondratowicz	—	25
Piotr Hodolewicz	1	—
Jan Hryniewicz	—	25
Summa czyni	24	8

J e n e r a l n y z w y b r a n y c h b r a c i w s z y s t k i c h
w y d a t e k

W tymże roku za konsensem szlachetnego całego magistratu z cechu naszego oddałem jego mości panu burmistrzowi Czerepowiczowi, za dwie hiberny 40 —

Przytym konsolacyi oddałem ich mościom 1 21

Z bracią wszystką przy oddaniu tych pieniędzy na piwo — 25

C z y n i 42 16

Item oddałem 10 —

C z y n i 52 16

W roku 1735 za dwie hiberny wypłaciłem 32 —

Konsolacyi za kwit 1 8

Zołnierzom tymże samym exekutorom na piwo, wódkę y miód y na obiad przez dzień 2

C z y n i 35 24

Teraz oddałem przez ręce pana Jakuba Szyszki y pana pisarzą złotych 10 —

C z y n i 45 24

Imci panu instygatorowi tynfow cztery czyni złotych 5 2

Do kwartałow pięciu dołożyłem 4 16

Konia z całego cechu na Moskiewską potrzebę 7 —

Na podkowy — 25

Na siano — 13

Na exekucyę Moskiewską moskalom 1 8

Na owies — 13

Czyni summa wydatku . 117 27

№ 198.

1736 г., жніўня 1. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 169 л. 691-708.

Confirmacya praw miasta Mińska.

August III etc.

Oznaymuiemy etc.

Pokładany był przed nami pargamenowy confirmacyiny list przywilej miastu naszemu Minskowi dany najiasnieyszego kròla j. mci Augusta wtorego, antecessora naszego, pod datą w Warszawie dnia IV miesiąca decembra roku pańskiego MDCCIII, która to confirmacya de verbo ad verbum tak się w sobie ma.

August wtory, z bożej łaski, król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem confirmacyą naszą wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedziec należy.

Pokładany był przed nami pargamenowy list przywilej najiasnieyszego kròla jegomości Jana III° antecessora naszego pod datą w Krakowie na seymie koronacyi dnia XV marca roku MDCLXXIX i wniesiona jest proźba przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym będących imieniem szlachetnych Soffronowicza ławnika i Piotra Kołodzinskiego, mieszczan y posłow miasta naszego Mińska, którą confirmacyą nienaruszoną y żadney wątpliwosci y podeyrzenia w sobie nie mającą, słowo w słowo wpisuiąc, tak się w sobie ma.

Jan III, z bożej łaski król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem confirmacyą naszą.

Pokładana była przed nami confirmacya najiasnieyszego kròla j. mości Michała, antecessora naszego || de data w Krakowie miesiąca nouembra XXX dnia roku pańskiego MDCLXIX y wniesiona jest proźba przez panow rad, przy boku naszym będących, imieniem szlachetnych Jeumena Piotrowicza Ostrowskiego ławnika—faktora naszego, Tobiasza Kramera pisarza radzieckiego, mieszczan y posłow miasta naszego Mińska, którą confirmacyą całą, nienaruszoną y żadney wątpliwosci y podeyrzenia w sobie nie mającą, słowo od słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma.

Michał, z bożej łaski, król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y koźdemu zosobna, komu wiedziec należy, terazniejszego y na potym będącego wieku ludziom.

Pokładany był przed nami pargamenowy najiasnieyszego kròla jegomości Jana Kazimierza, antecessora naszego, pod datą w Krakowie na seymie koronacyinym dnia VIII° miesiąca lutego roku MDCLIX przywilej którym różne przywileia od najiasnieyszych kròlow jch mościow Polskich y wielkich xiążąt Litewskich nadane potwierdzić raczył.

A naprzod przywilej najiasnieyszego Zygmunta Augusta de data w Wilnie, dnia XXVIII miesiąca X-bra, roku MDLII, indicta dziesiątego, którym prawo Maydeburskie Mińskiemu miastu nadawszy, od wszelkich jurysdykcyi uwolnic, także pola y grunty puste ludzmi osadzac, na budynki y domową potrzebę drzewa w borach y lasach naszych na trzy mile około Minska brać, konie y bydło na zwyczajnym mieyscu pasć, kupieckie kramy w miescie mieć y wszelkiemi w nich towarami ogulem lub po || części przedawać z warunkiem, aby przeieźdzy kupcy towary swe ogulem tylko, albo na sztukę, lubo na cetnary, a nie po części przedawali, handlować, łaznię pospolitą y młyn na rzece Swistoczy budować

pozwoliwszy, insze różne wólności, porządki y prowenta, w tymże przywileiu dostatecznie wygórowane, nadać raczył.

Które wszystkie pomienione prawa, swobody y wolności najiasnieyszý Zygmunt III swoim przywileiem, de data w Warszawie dnia XVII januarij roku MDLXXXI, z uwolnieniem karczmy od wszelakich podatkow y ciężarow na opatrzenie ratusza Mińskiego ztwierdziwszy, drugim przywileiem pod tąz iako wyzey datą, stosując się do przywileiu króla jego mosci Zygmunta Aygusta, jarmarki doroczne dwa y mostowe od mostow na rzece Swisłoczy, w mieście Mińskim będących, postanowić raczył.

Do tego prezentowany iest nam przywiley tegoż s. pamięci króla jmci Zygmunta III, pod datą w Warszawie roku MDLXXXI, mieszczanom Mińskim służący na to, aby w żadnym wojewodztwie y powiecie, w miastach y miasteczkach, dworach, wsiach, na jarmarkach y targach żaden sąd y urząd o żadną pretensją onych sądzić, grabić, towarow zabierać y areztować nie ważył się, ale iakąkolwiek do mieszczanina albo kupca Mińskiego pretensją mający, onego do magistratu Mińskiego pod zapłaceniem winy tysiącu kop litewskich odsyłał. Co konstytucją anni MDCXXXIII y osobliwym najiasnieyszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, || przywileiem, de data w Mińsku dnia V maja roku MDCLXIV iest approbowano.

Tegoż najiasnieyszego Zygmunta III° pokładane nam były pięć przywilejow.

Jeden pod datą w Warszawie, dnia X septembra r. MDLXXXII, w którym grunty y place w mieście y około miasta Mińskiego antiquitus do miasta należące y onemu przez kommissarzow, od najiasnieyszego króla jmci s. p. Stefana zesłanych, przysądzone y ograniczone, Krupiec nazwane, przywrocic y aby takowe grunta mieyskie przez woyna y burmistrzow rozmierzone, między mieszczany na płacie od ratusza pozwolonym rozdawane były, zupełną moc dać, tudzież staw na rzece Perespie zaiąć y młyn według nadania króla jmci Zygmunta Augusta zbudować y drugi papierny młyn na rzece Krupce na gruncie mieyskim zaiąć y swoim nakładem ku pożytkowi mieyskiemu budować pozwolili, do tego woskoboynią albo topnicę nadać raczył.

Drugi pod tąz iako y wyzey datą, którym zatwierdza dwa listy urodzonego niegdy Dymitra Skumina Tyszkiewicza, starosty Minskiego, mieszczanom Minskim nadane, ieden na uwolnienie od obwieski, podużnego y targowego z ludzi kupieckich do miasia przyjeżdżających y na wyzwolenie od wpisnego y wypisnego, które przy wydawaniu kapszczyzny przed tym mieszczanie dawać musieli; drugi na wieczną arendę młynow zamkowych nad rzeką Swisłoczą u Mostu Nizkiego będących z płaceniem z nich do zamku arendy, na każdy rok po złotych stu.

Trzeci pod datą w Warszawie dnia XV maia, roku, MDCXIII || na potwierdzenie pewnych artykułow tak do wolności Maydeburskiego prawa, iako y do słuchania liczby z prowentow mieyskich daney.

Czwarty pod datą w Warszawie na seymie dnia XXVI miesiąca maia, roku MDCXVI, z obiasnieniem niektórych artykułow y paragrafow mianowicie z strony wolnych kupieckich handlów y strony żydow, w pierwszych przywileiach niedostatecznie wyrażonych, wydany.

Piąty pod datą VI° mca maja, roku MDCXVI, w którym wyraznie wyrażono, aby kupcy Minscy y tatarowie, którzy w mieyskiej jurysdykcji y prawu Maydeburkiemu podlegać nie chcą, za obcych rozumieni y poczytani byli, a zatym do żadnych praw y wolności mieyskich przypuszczeni nie byli.

Szosty de data w Warszawie dnia XXVI° mca nowembra, r. MDCXX, na przyczynienie dwóch koł przy drugich młynach, na rzece Swistoczy zbudowanych, ku pożytkowi mieyskiemu służących.

Na ostatek tegoż króla jmci Zygmunta III pokładany nam iest list, pod datą w Warszawie dnia X miesiąca czerwca, roku MDCVII, do Mińskiego trybunału po-rusku pisany, którym upominać raczy, aby in praeiucium miasta w ratuszu, dla ozdoby miasta y dla odprawowania mieyskich sądow jchże własnym kosztem, za pozwoleniem królow jch mosciow, zbudowanym, na sądu nie zasiadali.

Potem prezentowany iest nam przywiley nayiasnieyszego świętey pamięci króla jego mości Władysława IV° pod datą w Krakowie, na seymie coronacyinym dnia XVIII° mca lutego, roku MDCXXXIII, wszystkie dawne nayiasnieyszich królow ich mosciow mieszczanom Mińskim na różne swobody y wolności służące confirmacye, z przydatkiem tych kilku następujących punktow, to iest: Żeby ludzie || cuiuscunque status et conditionis w mieście Mińskim osiedli y ci co potym osieść mieli wszelkie ciężary y powinności mieyskie z nich na ratusz pełnili y jurysdykcyi mieyskiej względem dobr nieruchomych, na mieyskich gruntach mających, odpowiadali. Żydz żeby z domow y placow mieyskich, przez się nabytych, ciężary mieyskie, iako y insze mieszczanie, oprócz donatywy na ratusz dawali y we wszystkim się, podług dawnego zwyczaju, prawom y wolnościom mieyskim nic nie derogując, zachowali, domow też więcej nad to, co na ten czas mieli, nie nabywali. Tudziesz port na rzece Swistoczy z dawnych czasow mieszczanom Mińskim służący ztwierdzić, oraz y to tymże przywileiem deklarowac raczył, aby ludzie, ktorzykolwiek w mieście Mińskim osiedą, po wyisciu dawnosci ziemskiej dziesięciu lat, nie byli odyskiwani y za oyczycow poczytani.

Po tych wszystkich nam prezentowanych przywileiach, prezentowany nam iest uniwersał nayiasnieyszego Jana Kazimierza pod datą w Kirszniewiczach, dnia XVII miesiąca octobra, roku MDCLXV, do wszystkich obywatelow wojewodztwa Mińskiego wydany, aby mieszczan Mińskics vigore dawnych praw, onym służących, do wydania podatkow y contyrbucyi, priuato laudo uchwalonych, nie pociągali.

Na ostatek, pokładany nam tegoż króla jego mosci przywiley na rzecz w nim niżej wyrażoną służący y wniesiona iest do nas przez niektórych pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym będących, proźba imieniem sławetnych Fursa Własowicza, Michała Szyszkę burmistrzow, Adama Sapatkowicza raycę y Tobiasza Kromera pisarza radzieckiego, mieszczan y posłow Mińskich, na seym szczęśliwey koronacyi naszej do Krakowa przysłanych, abyśmy pomieniony przywiley || w ten nasz confirmacyiny inserowali, który słowo od słowa wpisując tak się w sobie ma.

Jan Kazimierz, z bożey łaski, król Polski, wielkie xiążę Litewskie etc, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny król.

Oznaymujemy tym listem wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Iz życząc, aby miasto nasze Mińskie incrementa swoje brało y przy dawnych wolnościach, prawach y przywileiach y jurysdykcyi swojej zachowane było, a postrzegając to, aby za nabyciem dobr y gruntow mieyskich przez duchownych ktoregokolwiek stanu y religij będących y inszych wszystkich osob, prawu mieyskiemu nie podlegających, jurysdykcyia mieyska, a zatym y nasza zadworna umnieyszoną nie była y ludzie, na takowych gruntach osiadający podatkow rzeczypospolitey, składanek, ciężarow y uchwał mieyskich do zatrzymania rządu dobrego należących nie

uchodzili, ale zarówno ię wszyscy płacili, ponosili y onym podlegali, ustanowiamy, a za wieczny ordynans mieć chcemy, aby w mieście naszym Mińskim wszelakiey kondycyi y stanu duchownego, zakonnego y szlacheckiego ludzom, jako to przed tym nie wolno było, tak już y na potym, wiecznymi czasy, nie wolno będzie w mieście naszym Mińskim, jako y na przedmiesciach lego, gruntow, domow, folwarkow y inszych wszelakich osiadłości, iakim kolwiek prawem y sposobem nabywać y nabytych żadnemi dyspozycyami, darowizną, przedażą, sukcesyą, fundacyą od prawa, jurysdykcyi, ciężarow y podatkow rzeczypospolitey y mieyskich oddalając y wyimując. Gdyż ktobykolwiek z gruntow y domow mieyskich cokolwiek nabył a toby || zdawna do miasta należało, to wszystko do jurysdykcyi tegoż miasta y ciężarow iego ponoszenia wiecznie należeć ma, ani będą mogli nabywający takowych gruntow, domow y dworow jurysdykcyą swoją nabytych gruntow extendować, albo jaki urząd nowy stanowić, ale tak same grunta, przez nich nabyte, iako y osoby na nich mieszkające we wszystkich sprawach *civilibus et criminalibus* y w inszych wszelakich okkurencyach należeć będą do posłuszeństwa, rządow, sądow urzędu mieyskiego Minskiego, do prawa, zwyczajow, podatkow, składek na potrzeby potoczne mieyskie y na żołnierza, do ciężarow, podwod, obrony y fortyfikacyi tegoż miasta Mińska. Jakoż y na dobrach takowych, iako y na osobach mieszkańcow, na rzeczach ich *exekucye* y *odprawę dekretow* y *wskazow* swoich wolny będzie urząd mieyski czynić, nieposłusznych *civiliter et criminaliter* karać, grabić, turbować bez żadney *prepedycyi* y *protekcyi* *dziedzicow* gruntow y domow takowych. Rezygnacye też y inne wszelakie *dyspozycye*, *zapisy* gruntow y domow takowych nie gdzie indziej tylko przed *xięgami* mieyskimi Mińskimi y *urzędow* jego zeznawane y *wpisowane* bydz mają, *sub nullitate* ich. Ażeby wiedzieć się mogło, które grunty pod osoby duchowne y szlacheckie od jurysdykcyi mieyskiej odeszły, tedy każdy *przedawający* y *dysponujący* *przedaż* y *dyspozycyą* swoją gruntow y osiadłości nie gdzie indziej ieno w *urzędzie* mieyskim ma zeznawać y *zapisywać*, zeznawając tego przy *zapisie*, iż dobra te *przedaje* *duchownemu*, albo *szlachcicowi*. Zachowując wcale wiecznymi czasy jurysdykcyą y ciężary mieyskie z tych dobr, inaczej które zeznane y || *poczynione* będą *zapisy*, za nieważne y *nikczemne* *deklarujemy*, y że wracać się do *pierwszych possessorow*, albo ich *sukcessorow* mają bez oddania *pieniędzy* na to *danych*, *znaydujemy*. A co się zaś tycze gruntow y domow do miasta *zdawna* należących y do *duchownych* albo *szlachty* iakimikolwiek *sposobami* y *dyspozycyami* odeszłych, te wszystkie takowe grunty y osiadłości znowu do *jurysdykcyi* y *urzędu* mieyskiego y *ad proprietatem* miasta *powracamy*, wszelakie *urzędy* na nich przez *dziedzicow* y *panow* ustanowione *znosimy* y pod *posłuszeństwo* y *ciężary* miasta *podajemy*, *roskazując* *urzędowi* Mińskiemu wszystkich *sprzeciwiających* się tey *ustawie* naszej *surowie etiam priuatone bonorum* y na *samych* osobach *karać*, z *urzędow* jch *składać*, *więzić*, *podatki* od nich *wybierać* y do wszelakich *ciężarow* mieyskich *pociągąć*. W *czym* się *zaszczycać* nie mają *żadnemi* *zapisami*, *przywilejami*, *reskryptami* *antecessorow* naszych y *naszemi*, iako *ad malam cancellariae nostrae informationem* otrzymanemi, które tym *listem* naszym *podnosimy*, *kassujemy* i w *ostatku* *zabramy*. I już *ex nunc* y na *potym* gruntow y domow mieyskich *duchownym*, *zakonnikom* y *klasztorom*, którey kolwiek *religiey*, *skupować* albo ich iakim kolwiek *sposobem* *nabywać* y w *klasztory* albo *rezydencye* swoje *wpuszczać* y *incorporować*, przez *coby* a *jure*, *jurisdictione* et *oneribus publicis et priuatis* dobra takowe *odchodziły*, chyba tak, żeby ciż *aequirentes* miastu na

dobrach iakich pewnych nie za wiedzionych, za znową z magistratem y deputatami, z pospolstwa na to wysadzonemi, pewną kwotę naznaczyli y zapisali, która by miasto co rok dochodziła w nadgrode odeszłych dobr mieyskich, ciężarom miasta podległych. A to się wszystko ma dziać przy obecności kommissarzow naszych na instancyą oboiey strony, to iest aequiritis y miasta Mińska, tamże do miasta naznaczonych y zesłanych.

Która ustawa nasza aby do wiadomości wszystkich przyszła rozkazujemy, aby ten list przywilej nasz do akt grodzkich y mieyskich Mińskich był podany y przez woznego publikowany.

Czemy wszystkiemu aby była wiara dana, przy podpisie ręki naszej, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XXVI miesiąca lipca, roku pńskiego MDCLXII, panowania królestw naszych Polskiego XII, a Szwedzkiego XIV roku.

U tego listu przywileju przy pieczęci wielkiej W. X. Litt-o podpisy rąk temi słowy: Jan Kazimierz król, Andrzej Kotowicz pisarz W. X-a Litt-o.

My tedy, król, do tey proźby iako słuszney na początku panowania naszego łaskawie się skłoniwszy, wszystkie Maydeburskie prawa, przywileja, wolności, prerogatywy, wilkierze, plebiscita, kommissyje, uniwersały, listy, dekreta kommissarskie, polskim y ruskim pismem pisane, a od nayiasniejszych antecessorow naszych, królow jch mosciow, nadane y confirmowane, iakoby tu słowo w słowo wszystkie wyrażone były, także wyżej inserowany przywilej nayiasniejszego króla jego mosci Jana Kazimierza we wszystkich punktach, paragrafach, artykułach, clauzulach, condycjach, iż generalitas specialitati, a specialitas generalitati, niwczym derogare nie będzie mogła, mocą y powagą naszą królewską ztwierdzamy, zmacniamy, approbujemy, przy spokojnym używaniu wszystkich praw, swobod y wolności, z szcudroblivey ręki królow jch mosciow antecessorow naszych nadanych y confirmowanych, także przy wolnym według przywileju s. pamięci króla jegomości Władysława IV°, de data w Krakowie, dnia 1° mca marca roku MDCXXXIII^o wszelkiemi towarami handlować; bez zapłacenia myta starego na komorze Mińskiej y przykomorkach, mieszczan Mińskich, teraz y na potym będących, cale y nienaruszenie zachowujemy, wiecznemi czasy.

Na ostatek we wszystkich mieyskich sprawach, iako naylepszego życząc porządku, mieć chcemy y rozkazujemy, aby skrzynka ze wszystkimi przywilejami, confirmacyami, rescriptami, wilkierzami, plebiscytami, commissyami, uniwersałami, listami, dekretami, y inszemi wszelakiemi prawami Mińskiemu miastu od królow jch mosciow y od nas samych nadanemi y confirmowanemi, w skarbcu ratusznym zawsze zostawała, od której klucz jeden burmistrzowi rocznemu, zaraz po elekcyi onego, drugi ktoremukolwiek z raycow, także y registr wszystkich spraw w teyże skrzynce będących od królow jch mosciow nadane Polskich y communitatis publicae ma bydz in presentia magistratu oddany wyżej pomienionym osobom, posłuszeństwa rzymskiego będącym, według dekretu commissarskiego roku¹⁾ mca augusta¹⁾ dnia, w Wilnie ferowanego.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W-o X-a Litt-o przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Krakowie, pod czas szczęśliwey koronacyi naczey miesiąca novembra, roku pńskiego MDCLXIX, panowania naszego 1° roku.

¹⁾ Пропуск году і чысла м-ца.

U || tego listu przywileiu przy pieczęci W. X. Ltt^o podpisy rąk temi słowy: Michał król. Jerzy Niewiarowski, referendarz W-o X-a Litt-o.

My tedy, król, do pomienioney prozby, przez panow rad y urzędnikow naszych dwornych imieniem mieszczan naszych Mińskich wniesioney, jako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, niżej specyfikowaną confirmacją, we wszystkich oney punktach, paragrafach, kondycjach, kontentach, artykułach y clausułach, tak iz specialitas generalitati, a generalitas specialitati w niwczym derogare nie będą mogli, ztwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y ratyfikuiemy y przy zypełney mocy y dawnym używaniu praw, swobod y wolności swoich mieyskich Mińskich cale y nienaruszenie zachowuiemy, chcąc mieć iednak za szczęśliwego panowania naszego, aby wszyscy poddani mieszcznie nasi Minscy iako naylepiey z swoich się cieszyli wolności y iako różnemi okazjami są zdieci iacturis, tak prawa y przywileia onych in suo nienaruszenie zostawały robore.

Po urodzonym woycie Mińskim teraznieyszym y napotym będących tego singulariter mieć chcemy, aby do gruntow mieyskich Mińskich, ile do rozmiaru onych, do sprowadzenia, sine consensu miasta Mińskiego kommissyi ile in causa civitatensi, do pieczętowania dobr wszelakich mieszczan Mińskich wszystkich in genere nie należał, solum ad actum iudicium perpetuis temporibus żądamy. A że ex vi poczty Litewskiej przez uniwersały opprimitur miasto, tedy ex sola nostra regia clementia hanc distributivam tollimus z tych respektów, ze posłowie, posłanikowie y gońce tak naszego narodu jako y postronnych || podwod wszelakich lubo niestusznych sobie wymagaią gotowosci y cale onę pełnią aby abinc już inhaerendo constitucyi żadnych podwod przerzeczonym posłom y posłanikom mieszczanie nasi Minscy nie pełnili, sub poena nostra arbitraria, mieć chcemy.

Na co dla lepszey wiary ręką sie naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego zawiesić rokszalismy. Dan w Krakowie pod czas szczęśliwey koronacyi naszej mca marca XV° dnia, roku panskiego MDCLXXVI^o, panowania naszego II° roku. U tego listu przywileiu przy pieczęci W. X. Ltt^o podpisy rąk temi słowy. Jan król. Andrzej Kazimierz Zawisza, pisarz W. X. Ltt^o.

My tedy, król, do pomienioney prozby pp. rad y urzędnikow naszych przy boku naszym będących, imieniem mieszczan naszych Mińskich wniesioney, iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, wyżej specyfikowaną confirmacją we wszystkich oney punktach, paragrafach, artykułach, condycjach, kontentach y clausułach tak, iz specialitas generalitati, a generalitas specialitati w niwczym derogare nie będzie mogła, ztwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y ratyfikuiemy i przy zypełney mocy y dawnym zwyczaiu praw, swobod y wolności swoich mieyskich Mińskich cale y nienaruszenie mocą y powagą naszą królewską zachowuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W-o X-a Litt-o zawiesić rokszalismy. Dan w Warszawie dnia VI mca decembra, roku panskiego MDCCIII, panowania naszego IV° roku. U tego listu przywileiu przy pieczęci W-a X-a Litt-o podpisy rąk temi słowy. || August rex. Michał kniaz z Kozielska Puzyna, regent kanc. mniejszy W. X. Ltt^o Wiski, Wierbski etc starosta.

My tedy August III do pomienioney prozby pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, imieniem mieszczan naszych Mińskich wniesioney, iako słuszney łaskawie się skłoniwszy, wyżej specyfikowaną confirmacją we wszystkich oney punktach, paragrafach, artykułach, condycjach, clausułach, tak iz specialitas generalitati, nec generalitas speci-

alitati w niwczym derogare nie będzie mogła, ztwierdzamy, zmacniamy, approbujemy, ratyfikujemy y przy zupełney mocy y dawnym zwyczaju praw, swobod, wolności swoich mieyskich Mińskich cale y nienaruszenie mocą y powagą naszą królewską zachowujemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą własną podpisawszy, pieczęć W-o X-a Litt-o przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia 1° miesiąca augusta, roku panskiego MDCCXXXVI^o (1736), panowania naszego III° roku.

Augustus, rex.

№ 199.

1736 г., жніўня 1. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 169, л. 704-711.

Confirmacya przywileiu, żydom kahału Mińskiego służącego.

August trzeci etc.

Oznaymujemy etc.

Pokładany był przed nami przywiley, na pargaminie pisany, ręką nayiasniejszego świętey pamięci Augusta wtorego, króla Polskiego, antecessora naszego, podpisany y pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego stwierdzony, żydom kahału Mińskiego służący, i supplikowano nam iest przez panow rady nasze imieniem tychże żydow, abyśmy im pomieniony przywiley || powagą królewską confirmować, corroborować y approbować raczyli. Który to przywiley de textu tak się w sobie ma.

August wtory, z bożey łaski, król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewerski y Czerniehowski, a dziedziczny xiąże Saski y elector.

Oznaymujemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy. Iż produkowany był przed nami przywiley na pargaminie pisany ręką nayiasniejszego sw. pamięci Jana III°, króla Polskiego, antecessora naszego, podpisany y pieczęcią wielką W-o X-a Litt-o ztwierdzony, żydom kahału Mińskiego służący. I supplikowano nam iest przez pp. rady nasze imieniem tychże żydow, abyśmy im przereczony przywiley powagą naszą królewską stwierdzić y zmocnić raczyli, którego przywileiu tenor iest takowy.

Jan III, z bożey łaski, król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Inflantski, Kijowski, Wolyński, Podolski, Podlaski, Smoleński, Siewierski y Czerniehowski.

Oznaymujemy ninieyszym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedzieć należy, jako sw. pamięci król jego mość Zygmunt III, praedecessor nasz, przywileiem de data w Warszawie, dnia XXI° miesiąca lipca roku pańskiego MDCIX żydom Mińskim nadanym, onych od wszelkich exakcyi y niezwyuczaynych ciężarow uwolnił y różnemi wolnościami udarował. Tak y my niemniey przychylając || się do generalnego świętey pamięci króla jego mości Władysława IV przywileiu de data w Warszawie dnia XXXI° miesiąca decembra, roku MDCXLVI wszystkim żydom w Wielkim Xięstwie Litewskim mieszkającym nadanego od nayiasniejszego s. p. króla jmci Jana Kazimierza, antecessora naszego, osobliwym przywileiem pod datą w Krakowie na seymie coronationis dnia XVII° mca lutego roku MDCXLIX approbowanego, za supplikowaniem do nas imieniem wszyst-

kich żydów, w mieście naszym Mińsku mieszkających, a za przyczyną niektórych panów rad y urzędników naszych dwornych, przy boku naszym zostających, do tegośmy się łaskawie skłonili, pomienionych żydów naszych Mińskich, wszystkich wobec y każdego z osobna, przy wszelkich onym majątnościach służących y przywilejami nayiasniejszych s. p. antecessorów naszych dobrze obwarowanych, iako to: kamienicach, domach, kramach dziesiąciu, w których wszelkie sukienne, bławatne y materyalne towary wolno im ex antiquo przedawać, tudzież y korzenia rozne, kusznierskie, szewskie, rymarskie y inne wszelkie towary w siemiernicach, jatkach mięsnych; z wolnym odkupowaniem placów, których mają dwadzieście y jeden y przy bożnicy y okopisku y łazni na własną ich potrzebę osobliwie domach trzech, do szkoły należących, które od statyw y stacyi żołnierskich, dyspozycyi trybunalskich y wszelkich podatków uwalniamy.

Tudzież pomienionych żydów Mińskich od podeymowania posłów cudzoziemskich y naszych, iako nie wzywających || żadnych procentów uwalniamy.

Nadto waruiemy y pozwalamy tym przywilejem naszym onym przy domach y kamienicach dla snadniejszego dozoru browary, słodownie i winnice stanowić, budować, które iednak warownemi mają dla ognia przypadkowego kominami murowanymi opatrować, także kramy y w nich wszelkie wictualia dla przejeżdżających y potrzebujących, iako y inne towary dla pożywienia snadniejszego przedawać.

Exercitia w rzemiosłach roznych, iako to rymarskim, kusznierskim, cyrulickim, krawieckim, malarskim, szklarskim, złotniczym, szmuklerskim, konwisarskim y innych tym podobnych pomienionym żydom pozwalamy i aby od żadnych cechów przeszkód nijakich y wexy nie miewali przykazujemy.

Tudzież aby od nich żadnych składek nie wyciągali cechowych, listem naszym terazniejszym excypujemy y uwalniamy.

Towary wszelkie tak ręką swą zapracowane, iako y zkadinał nabyte tak w pomienionych kramikach przy domach, iako y nosząc po ulicach przedawać y onymi handlować; miednice y insze znaki rzemieslnicze przy domach ich własnych wywieszać y na tablicach wystawować wolno im będzie.

Podwody pod posłów tak naszych, iako y cudzoziemskich, gdy mieszczanie tameczny wyprawować y dawać będą, powinni się znościć z żydami y ducta proportionie podług składek zwyczajnych nie ociążając, ale co żydzi z deputowanemi od miasta postąpią.

Waruiemy y to aby, podług statutu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, praw y przywilejów swoich dawnych, do żadnych innych iurysdyk y sądów nie byli pociągani, procz sądu zamkowego, do którego wszyscy żydzi w miastach naszych W-o X-a Lt-o należą, salua jednak appellatione || od uciążliwego dekretu. W sabasy iednak y insze święta ich przysze do żadnych sądów nie mają bydz pociągani y sądeni. Jeżeliby też w której sprawie przez dekret onym miała bydz przysięga naznaczona, tedy onę nie inaczey wykonywać mają, tylko w większych sprawach na rodale, a w mniejszych ujowszy się za kłamkę.

Tudzież jeżeliby mieszczanin tameczny albo którykolwiek miał sprawę, lub zayscie iakie w drodze, lubo w poblizszych miasteczkach z pomienionemi żydami Mińskimi na targi, jarmarki zwyczajne zeizdzającami, tedy ich nigdzie pozywać ma, tylko do zwyż mianowanego sądu zamkowego Mińskiego.

Podatki wszystkie rzeczypospolitey do kahału swego Mińskiego od-
dawać, a kahał do skarbu naszego W-o X-a Litt-o wnosić powinien, tak
od żydow pod juryzdykami mieszkających, jako y w innych mieyscach
w mieście Mińsku przebywających, czego juryzdyki przez się wymagać
nie będą powinny od żydow pod juryzdykami mieszkających.

Rzeznikom bydła wszelkie tak w rynku, domach, po ulicach, iako y
na wsiach skupować pozwalamy, tak w dni targowe, iarmarczne, iako
y w insze wszelkie y w iatkach swoich bez wszelkiej przeszkody prze-
dawać.

Insuper y to waruiemy, gdy się chlebowe, żołnierskie y insze skła-
danki trafią, aby mieszczanie od żydow ducta proportione wybierali, po-
nieważ onera mieyskie pociągają jako współmieszczanie nasi.

Przeto ieźliby się zdarzyło kiedy, aby tumult na nich powstał, tak
od swawolnikow iakich, od studentow y od ludzi hultayskich, aby żydzi
od miasta ochronę mieli y takowe ausus nie dopuszczali serio przyka-
zujemy y mieć || chcemy pod winą dziesiąciu tysięcy kop litewskich, z któ-
rych per medium fisco nostro et parti laesae cedet.

Co do wiadomosci wielmożnym y urodzonym senatorom, dygnita-
rzom, marszałkom trybunalskim y sędziom głównym, starostom y ich pod-
starosciom, urzędnikom ziemskim y grodzkim y innym przywodząc, mieć
chcemy, aby żydom Mińskim w ich prawach, swobodach y wolnościach
wyżey specyfikowanych, najmnieysza przeszkoda y bezprawie nie działo
się, ale we wszystkim przy dawnych zwyczajach zachowani byli.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W-o
X-a Litt-o przycisnąć roskazalismy.

Dan w Grodnie, dnia XXIV° mca marca roku pańskiego, MDCLXXIX,
panowania naszego V roku.

Jan król (pieczęć W-o X-a Litt-o zawiesista).

Approbacya przywileiu generalnego żydom Mińskim przy prawach
y wolnościach zdawna służących nadanego.

Andrzej Kazimierz Ossowski, pisarz W-o X-a Litt-o, administrator, bi-
skup Wilenski.

My tedy August wtory, król Polski, do przerzeczoney suppliki, iako
słuszney y sprawiedliwey, łaskawie się skłoniwszy przerzeczony przywiley,
wyż wyrażony, we wszystkich punktach, clausułach, artykułach y kondy-
cyach przerzeczonym żydom kahału Mińskiego służący, approbować, con-
firmować y zmocnić umyslilismy, iakoż powagą naszą królewską appro-
bujemy, konfirmujemy y zmacniamy z tym dokładem, aby przerzeczony żydzi
Minscy do żadnych assygnacyi, któreby kolwiek tak przed tym, jako y te-
raz od synagogi W. X, Litt^o powydawane były, nie || należeli, ale iako ci,
którzy przez różne inkursyę zubożeni y zruynowani są, onych od wszel-
kich assygnacyi uwalniamy. Podatki zaś żydowskie y insze według kon-
stytucyi roku MDCCXVII opisane podeymować y płacić mają, chcąc mieć
wzwyż mianowany przywiley mocy y wagi w potomne czasu, nie wzru-
szoney.

A dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego
Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXIX miesiąca października, roku panskiego
MDCCXXII, panowania naszego XXVI roku.

U tego przywileiu podpis—Augustus rex.

Pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego zawiesista.

My, tedy, August III, król Polski, do pokorney suppliki, jako słusz-
ney, łaskawie skłoniwszy się, przywiley wzwyż inserowany we wszystkich

punktach, clauzulach, artykułach, kondycjach y ligamentach ztwierdzić, zmocnić y approbować umyśliliśmy. Jakoż mocą y powagą naszą królewską ztwierdzamy, zmacniamy y approbujemy a zosobną innowując y ratyfikując punkt warunku desuper wyrażony, aby ustawą prawa pospolitego przerzeczeni żydzi krom sądow zamkowych staroscinskih do żadnych in-szych jurysdykcyi nie należeli.

To dokładamy y postanowiamy, aby praejudiciose żadne osoby nie należne tak duchownego, iako y świeckiego stanu onych sądzić, exekucyi czynić y gwałtownie sami sobie sprawiedliwosci wymagać, a co większa bez sądu y prawa łapać, w prywatney, a nie w zamkowej turmie więzić, nie uzurpowali ullo praetextu sobie potestatem, sub || poena dziesięciu tysięcy kop litewskich in oppressoribus extendenda.

Tudziesz waruiemy, aby ciż żydzi żadnemi prywatnemi laudami y w podatkach zwyczajnych rzeczy pospolitey nad constitucyą anni 1717 żadnemi przeborami aggrawowani nie byli, nie mniej też y od mieszczan naszych ut non opprimantur nouitatibus żadnych niezwyuczaynych kontrybucyi.

Na co dla lepszey wagi ten przywiley confirmacyiny ręką naszą podpisawszy, pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego ztwierdzić roskazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia pierwszego miesiąca sierpnia, roku panskiego MDCCXXXVI (1736), panowania naszego III roku.

Augustus, rex.

№ 200.

1738 г., верасьня 27. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 171 л. 368—370.

Woytowstwo Minskie post fata wielmożnego Ignacego Zawiszy, marszałka nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, urodzonemu Burzyskiemu instygatorowi W. X. Litt^o. dano.

August III etc.

Oznaymuiemy etc.

Iz mając zalecone merita przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezydujących, urodzonego Burzyskiego, instygatora Wielkiego Xięstwa Litewskiego, umyśliliśmy onemu woytowstwo Minskie z jurysdykcyą, post fata wielmożnego Ignacego Zawiszy marszałka || nadwornego W. X. Litt^o wakujące, do dyspozycyi naszej przypadłe, dac y konferowac. Jakoż ninieyszym listem przywileiem naszym daiemy y konferuiemy cum omnibus obventionibus, attinentiis et pertinentiis ad extrema vitae eius tempora.

Wolen tedy y mocen będzie pomieniony urodzony Stanisław Burzyski, instygator Wielkiego Xięstwa Litewskiego, wyz rzeczony woytowstwo Minskie w swoją obiąwszy possessyą trzymac, używac, sądy odprawowac y wszelkich sobie wynaydowac pożytkow, żadney nam ztąd nie pełniac powinności, procz symple kwarty corocznie na aparat woieny uchwaloney.

Na co dla lepszey wiary ten przywiley ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w Warszawie, || dnia XXVII (27) miesiąca septembra, roku panskiego MDCCXXXVIII (1738 r.), panowania naszego V roku.

Augustus, rex.

№ 201.

1739 г., сакавіка 8. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 191, л. 95-96.

Manifest nomine urodzonego instygatora Litewskiego y wojta Minskiego na wielebnych xięzy y urodzonych obywatelow woiewodztwa Minskiego. August III etc.

Oznaymujemy tym listem naszym, iz w sądach naszych zadwornych assessorskich W-o X-a L-o, za wydanemi uniwersałami naszemi w mieście naszym Warszawie, w roku terazniejszym tysiącnym siedymsetnym trzdziesiątym dziewiątym sądzących się, stanowszy personaliter urodzony Samuel Hryniewicki, za mocą prawną sobie do tey sprawy daną, solenni-ter manifestując się, protestował nomine urodzonego Stanisława Antoniego z Burzyna Burzynskiego, instygatora naszego W-o X-a L-o, wojta Minskiego, na wielebnych xiędzy Andrzeia Wołodkowicza kanonika Wilenskiego, plebana Minskiego, Augustyna Lubienieckiego, archimandrytę officiała Minskiego y wszystkich xięzy bazylianow, Kazimierza Młodeckiego proboszcza y wszystkich xięzy dominikanow, Faustyna Żurkowskiego gwardyana y wszystkich xięzy franciszkanow, Alexandra Chelchowskiego przeora y wszystkich xięzy karmelitow, Antoniego Woyniłowicza rektora y wszystkich xięzy jezuitow, Filippa Połubieckiego przeora y wszystkich xięzy bonifratrow, także wielebne panny Franciszkę Wankowiczównę xienią y wszystkie benedyctynki, Teklę Orłównę matkę y wszystkie bernadynki, Teklę Wołodkowiczównę y wszystkie bazylianki troieckie, Krystynę Lowić y wszystkie bazylianki przy cerkwi świętej trojcy rezydujące, na oycę Theodora Tracewskiego prezbytera cerkwi woskrosienskiej, xięzy zakonników klasztorow, collegij y conwentow Minskich, także na błohoszczastiwych Senesego Załuckiego ihumena y wszystkich dyzunitow monasteru Menskiego, na Apollinarę Szczigielską ihumenią y wszystkie dyzunitki Minskie, tudzież na wielmożnych Michała Masalskiego urodzonego Mscisławskiego, sądowego Grodziensklego y Radoszkowskiego starostę, xięcia Udaleryka Radziwiłła, koniuszego naszego W-o X-a Litt-o y starostę sądowego Minskiego; także na urodzonych Tadeusza Wankowicza woyskiego, Leona Wołodkowicza stolnika, urzędnikow Minskich; Michała Haienskiego, Kaspara Krasnosielskiego, starostow bracią rodzonych Wołodkowiczow; Antoniego Kostrowickiego, Andrzeia Karnickiego, lowczego, Stanisława y Kazimierza Święcickich y Jerzego Jozepa horodniczego Iwanowskich; Stefana Smoreckiego y Drozdzińskiego dzierzawcę oycę, Floryana budowniczego y Romana Rowanickiego dzierzawcę synow Bykowskich; Michała Żyżemskiego podczaszego, Stefana, Michała, Marcina y Krzystofa Żyżemskich, pisarzowiczow grodzkich y urzędnikow Minskich i na Pawła Mickiewicza pisarzowicza dekretowego W-o X-a Litt-o i na Konstantego, Ignacego y Krzystofa Rdułtowskich; na Hrehorego Mackiewicza, starostę Kołaczewskiego, Romana Felicjana Mentyckiego skarbnika Rzeczyckiego; na Theodorę z Strzyenskich Grabowską, starostinę Wisztyniecką z dokładem urodzonych opiekunow; na urodzonych Rafała Oborskiego Horbowskiego, Stanisława Dereasa Celskiego starostow; na urodzonych Dominika Żyżemskiego || podczaszego Trockiego, Adama Janiszewskiego, Mikołajia Wołodkowicza stolnika Wendenskiego, Władysława Jelskiego starostę naszego sądowego Pinskiego, porucznika husarskiego buławy polney W-o X-a Litt-o y samą Annę z Trąckiewiczow, primi voti Kazmierzową Uniechowską, pisarzową

ziemską Minską ad praesens Jelską z dokładem potomstwa z zesłym urodzonym Uniechowskim splotzonego y opiekunow onych; na urodzonych Michała Baykowskiego strażnika Smolenskiego, Antoniego Ratynskiego czesznika Mielnickiego, Kazimierza Zabłockiego stolnika Zakroczymskiego, Jana Krukowicza czesznika Wendenskiego, Floryana Hałkę, Kazmierza, Dominika y Jana Świętorzeckiego; na urodzoną Teresę z Tyszkiewiczow Bohuszewiczowno, z dokładem opiekunow; na urodzonych Tomasza Wankowicza czesznika, Jozefa Proszynskiego krayczego, urzędnikow Minskich; na urodzonych Eloryana Filipowicza Wilenskigo, Kazmierza Bohdanowicza Smolenskigo horodniczych, Krzysztofa Walickiego starostę Butmowskiego, Alexandra Sawickiego krayczego Wołkowyskiego, Mikołaja Oziembłowskiego, Mikołaja Odynca y Mikołaja Woydziewicza, Daniela Chodorowskiego y samą, Macieia Bykowskiego, Jana Hrynkiewiczza, Kazmierza Gierzodowycza, Michała Zbrojkę, Bronisława Przeradowskiego, Jerzego Illicza czesznika Wołkowyskiego, Franciszka Pomorskiego y samą, Rafała Szpilowskiego, Kazmierza Obłoczynskiego, Jana Rzepnickiego, Jana, Samuela y innych braci rodzonych in minorennitate zostaiących Wilamowskich regentowiczow ziemskich Minskich; na urodzonych Marcina woyckiego Starodubowskiego y Jana podsędkowicza Minskigo Wołodkowiczow; tudzież na żydow całego kahału Minskigo y innych, w miescie naszym Minsku mieszkanie, dobra, grunta, sianożęci, place, domy, kramy dzierżących, o to:

Iz obżałowani iedni nullo jure, inni sub favore praw, testamentow y innych varii tituli skrzyptow, kontraktow, przeciwko prawu przyzwoitemu miastu nadanym otrzymanych, gruntow, sianożęci, kramy miasta naszego Minska trzymaiąc, drudzy novas culturas in praeiudicium miasta tegoż na gruncie mieskim funduiąc do płacenia hyberny i innych ciężarow mieyskich przykładać nie chcą, a tym samym też miasto ad ultimam exinactionem przeprowadzaią, specialiter: wielebni bazylianie młyn, dominikanie łaznie, dyzunicy folwark Perespę, zdawna mieskie, aut nullo aut illegitimo jure in praeiudicium miastu avulserunt, a żydzi, contra privilegia cechom nadane, rzemiosła wszelkie exercendo kramy mieyskie trzymaią, do żadnych || ciężarow mieyskich nie przykładaiać się, quod magis winnych miastu z kramów swoich żydowskich siedymdziesiąt kop, annuatim należących, od dawnego czasu nie płacą, ulicy browarami pozaymowawszy przez wylewanie wod paskudzac, gnoiow nie wywożą, a przez to całe miasto iednym błockiem y gnoiem zatapiaia, insuper wagi y miary przywatne independenter od miastu przeciwko przywileiom mieskim (potaemnie chowaiąc), wszelkie towary y liquory cum damno miasta ważą y mierzą.

Na ostatek wszyscy obżałowani quocunque titulo et praetextu, mieyską ziemie trzymaiący, niby coniurati na zgubę miasta faedere przez tak znaczne avulsa sciesniwszy y prawie wyniszczywszy, też miasto do żadnych składek y podatków mieyskich przykładać nie chcą. Osoby magistratowe, do przykładania się ad onera civitatensia pociągaiących, biciem y zabiciem na zdrowie y życie odgrażaią, a tym samym niezdolne do płacenia hyberny, na pocztę pieniędzy na rok tysiąca osmiuset złotych miastu w kilku prawie osobach y tych dla nieznosnych ciężarow do wyprowadzenia się gotuiących do ostateka wyniszczaią, przez co publicam iniuriam et detrimentum skarbowi W-o X-a Ltto y płacy regularney przynieść intendent.

Czemu zabiegaiąc urodzony załuiący instygator Litewski y woyt nasz Minski, vi officii et juramenti sui, ante omnia tanquam in causa publica

et fisci, ażeby skarb detrimentum non patiatur y regularna płaca nie zawodna była, do obwarowania y nakazania omni modo solutionis hiberny, pieniędzy pocztowych y innych ciężarów y składek mieyskich przez wszystkich cuiscunque status et conditionis, place, grunta, sianożęci mieyskie possydujących, sub amissione ipso facto tych placow, gruntow, sianożęci, iako też sub amissione domow, kramow y wszelkich na nich ante et de novo zabudowania, item do obwarowania securitatis zdrowia y fortun osobom magistratowym y wśytkim cuiuscunque conditionis ludziom ab omni wszystkich citatorum impetitione, do skassowania wszelkich quocunque titulo zapisow, kontraktow, praw, testamentow przeciwko konstytucyom seymowym y przywileiom mieyskim, cum avulsione dobr mieyskich otrzymanych y sporządzonych, e contra do utwierdzenia przywileiow miastu nadanych, et per constitutiones approbowanych, do przysądzenia per inequitationem placow, gruntow, sianożęci et specialiter młynu, folwarku Perespy y łazni antiquitus do miasta należących, a bezprawnie miastu zabranych, a z xiążeciem jmcia starostą || Minskim do uczynienia sprawiedliwosci z żydow in punktis, supra expressis y do tego wśytkiego w czasie prawa przez kontrowersyą y dokumenta deducetur (salva załoby melioratione).

Ten manifest przyiąć y do xiąg naszych potocznych zadwornych assessorskich W-o X-a Lt-o wpisać rozkazalismy.

Pisan w Warszawie, roku panskiego MDCCXXXIX (1739), mca marca XVIII (18), panowania naszego VI roku.

№ 202.

1744 г., красавіка 14. Менск.

Менскі Гістарх, Цэх. акты, л. 151 і адв.

Позва майстров слясарскага цэху м. Менска ў войтаўскі суд па справе аб непарадках ў цэху.

Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński, instygator Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosta Czywilski, wójt miasta j. k. m. Mińska.

Sławetnym panom cechmistrzom, braci cechowej y całemu cechowi kunsztu ślōsarskiego miasta j. k. m. Mińska ze wszystkich dobr, w miescie leżących ruchomych, summ pieneznych ubique locorum będących, handlów, towarów, rzemiośła, przykazujemy, abyście za tym pozwem przed sąd Magdeburski miasta j. k. m. Mińska na sądy wielkie, wyznaczone w roku terażniejszym 1744, od pierwszego piątku po przewodney niedzieli sądzić zczynające się, personaliter na ratuszu Mińskim stawali y we wśytkim na cytacyą jmcі p. Antoniego Żukowskiego, instygatora tych że sądów Magdeburskich Mińskich, skutecznie usprawiedliwili się.

Który to wielmożny pozywa mieniąc o to, iż co obżałowani wielmożne mościowie cechmistrze ze wśytko bracią cechu swojego, nie obserwując ani też poważając prawa, przywilejów y attrybutów, cechowi swemu od najjaśniejszych regnantów Polskich nadanych, nie tylko należytego porządku w cechu swoim nie macie, roboty y nauki braci, towarzysów y uczniów swoich nie przestrzegacie, nie pilnuiecie powinności płacenia podatku do skarbu mieyskiego, nie czynicie posłuszęstwa zwierzchności urzędowej, insuper na expressyą przywilejów swoich na urzędy cechmistrzowskie y dalsze officia, siné scitu urzędu, obieracie y onymi bez wykonanych juramentów y bez wziętych y konferowanych sobie od magistratu kredensów zaszczycacie. A przeto w paeny y winy, w prawie Saxonskim y własnych swych artykułach wyrażone, popadacie.

Zaczym załujący delator ex vi funkcji swej instygatorskiej przestzegając takowego bezprawia, a chcąc o to ze wszystkimi wielmożnemi mościami jure agere ante omnia do komportacji praw; przywilejów y atrybutów cechowi swemu nadanych, in virtute których do wskazania paen y win || za nieobserwancyą onych y nieposłuszeństwo urzędowi item komportacji przez sławetnych cechmistrzów kredensów, za którymi cechmistrzami być zaszczycacie y do pokarania winami za takowe licencye, do nagrodzenia szkod, strat y expensow prawnych y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur salva melioratione tey žaloby.

Pisan roku 1744, miesiąca aprila 14 dnia.

Theophil Burniewsk, pisarz.

№ 203.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1535—1541.

Przywilej mieszczanom miasta naszego Minska kunsztu słodowniczego, piwowarskiego, miodosytnickiego, winnickiego, woskoboynickiego, browarnickiego y wodowoznickiego na ufundowanie nowego cechu tych wszystkich rzemiosł w iedno skomputowanych w mieście naszym Minsku, służący.

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało.

Iż przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, suplikowali do nas poddani nasi Andrzej Piotrowski, Mateusz Skrocki, Hełiasz Jurkiewicz, Jan Bobrownik || imieniem swym y imieniem wszytkich mieszczan poddanych naszych miasta Minska rzemiosła słodownickiego, piwowarskiego, miodosytnickiego, winnickiego, woskoboynickiego, browarnickiego y wodowoznickiego, suplikuiąc nas, króla, abyśmy z łaski naszej królewskiej dla większego pożytku i pomnożenia tego to miasta Minska y skarbu rzeczypospolitey, oraz dla doskonalszego porządku y experyencyi tego rzemiosła cech tych wszytkich w iedno skomputowanych y złączonych rzemiosł, przykładem innych miast, y w tym mieście naszym Minsku de nowo erygować pozwolili y te pozwolenie dla większego waloru przywileiem naszym ztwardzili y zmocnili.

Jakoż my, król, chcąc mieć za szczęśliwego panowania naszego, ażeby w miastach y miasteczkach państwa naszego Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego przykładny y naieżyty w rzemiosłach dział się porządek, a ztąd miasta nasze większe pomnożenie i rozszerzenie brały y do pierwszych dobroci y perfekcyi przychodziły, tedy takową wspomnionych pp. rad y urzędnikow naszych instancyą za temi mieszczanami naszymi Minskiemi do nas wniesioną przyiąwszy y im ten cech || takowych wszytkich rzemiosł w iedno skomputowanych erygować pozwoliwszy, pro meliori walore ten przywilej nasz, z łaski naszej królewskiej, dać y konferować umyslilismy.

Jakoż daiemy y konferuiemy y to na zawsze mieć chcemy y przykazuiemy, ażeby przerweczeni mieszczanie nasi Minscy słodownickiego, piwowarskiego, miodosytnickiego, winnickiego, woskoboynickiego, browarnickiego y wodowoznickiego rzemiosła, za doysciem y ogłoszeniem tego przywileiu naszego, wszyscy generaliter słodownicy, piwowarowie, miodo-

sytnicy, winnicy, woskoboynicy, browarnicy y wodowozowie, tak pod juryzdykcyą mieyską ratusza Minskiego, iako też pod zamkiem naszym y na wszelkich juryzdykcyach duchownych, zakonnych, pańskich, szlacheckich zyiący y ci którzy bez osiadłości pokątnie po browarach u żydów mieszkaiący, do domu którego urzędowego lub cechowego w Minsku będących cechów, y gdzie urząd magistratu Minskiego determinuie zgromadziwszysię, wszystkich braci rzemiosła swego w registr spisali, potym e medio siebie z godniejszych, w tym kunszcie bieglejszych, przozorniejszych || y osiadlejszych przykładem innych cechów per pluralitatem votorum cechmistrzów rocznych, podskarbiego, chorążego, pisarza y młodszego obrali, skrzynkę cechową dla konserwowania przywilejów y artykułów, od nas sobie nadanych, oraz składania wpisowego, wyzwolonego, pogodzonego podatku sporządzić y wszytek porządek ustawy podług przywileju, artykułów y zwyczaju cechu słodownickiego Wilenskiego w cechu swoim uczyniwszy y artykuły cechowe między siebie ogłosiwszy, cechmistrzów do wykonania przysięgi przed magistratem Minskim stawili. Po wykonaniu którego juramentu przereczeni cechmistrze mają skrzynkę cechową z przywilejami do siebie odebrać, potym stricte przestrzegać, ażeby wszyscy bracia cechowi prywatnie u żydów w browarach mieszkania nie mieli, ale pod juryzdykcyą mieyską ratusza w domach osiadłością mieszkali, hultajstwem, pijaństwem, proznowaniem nie bawili, rzemiosła swego pilnie dozierali, trunki, roboty, to iest piwo, gorzałkę, słody dobrze nie fałszowane robili, woski bez fałszowania wybijali, zawodu y podstępku || ludziom nie czynili. A inquantumby którzy bracia lub towarzysze nieposłuszni byli, tedy mając moc ciż cechmistrze roczni najpierw y potym corocznie po dwa obrani dla obrad pospolitych kwartałowe y roczne elekcyjne schadzki składać, naznaczać, przez młodszego wszystkim ogłaszać y na nich takową bracią, towarzyszów y chłopców tych rzemiosł uczących się występnych podług excessu za każdy występek vigore artykułów (excepto spraw kryminalnych, które samemu magistratowi do sądzenia należą) żądzić, karać, sami też pomienieni cechmistrze z całym cechem swoim wszelkie posłuszeństwo urzędowi magistratu Minskiego wypełniać, we wszystkich okazyach y potrzebach ku obronie miasta gotowemi być, orężę do obrony należące, iak y w drugich cechach mieć, podatki, składanki z rozkładu y uznania pospolitego mieyskiego z cechu swego, hibernowe y na inne potrzeby do miasta płacić powinni będą.

I to też tym przywilejem naszym pomienionym mieszczanom naszym Minskim cechu słodownickiego y wszystkich rzemiosł do niego należących nadaemy, iz w mieście || naszym Minsku tak mieszczanie, żydzi y nikt inny, szynki y browary mający, abhinc aby żadnych postronnych słodowników, piwowarów, miodosytników, winników, woskoboyników, browarników, wodowoźników do cechu nie wpisanych do żadney tej roboty publice y prywatim używać y zaciągać nie mieli pod winą zapłacenia przez tego, któby używał, na reparacyą ratusza Minskiego, wargieltów dwóch, oprócz z tego któby się nie ochoczym będąc na takową robotę podeymować ważył do cechu słodownickiego także wargieltów dwa. Jednakże każdemu człowiekowi te rzemiosło umięjącemu, do Minska przybywszy do cechu wpisawszy się y wszelką powinność cechową pełnić przyiąwszy, wolno będzie tym rzemiosłem bawić. A iezeliby iakowy człowiek kryjomo pod protekcyą udawasy się bez wiadomości cechowej ważył się u kogo kolwiek te rzemiosło robić, tedy za doniesieniem przez cechmistrzów do magistratu scigany, inkarcerowany y zabranieniem substancyi tego na pożytek cechowy karany być ma.

Pro reliquo y to z łaski naszej królewskiej temu cechowi słodownickiemu Mińskiemu nadaiemy: ażeby || żydzi w mieście naszym Minsku mieszkający y przybyli in praeiudicium cechowych ludzi w browarach swoich y cudzych żadnych trunkow, gorzałek, piw, miodow, słodow nie robili, wosku nie wybijali sami osobami swemi żydowskiemi, ale do tych robot cechowych osob używać mają pod winą zabrania tych trunkow y robot na skarb y pożytek ratuszy, in perpetuum ustanawiamy.

Który io przywilej nasz pomienionym mieszczanom naszym Minskim z łaski naszej królewskiej wydaiąc, dla większego waloru przy podpisaniu ręki naszej, pieczęć W-o X-a Lit-o przycisnąć roskazalismy.

Dan w Grodnie, dnia XXII (22) listopada, roku pńskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 204.

1744 г., листопада 22. Горадня.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1548—1556.

Konfirmacya ekstraktu z kancelaryi mniejszey **W**ielkiego Xięstwa Litewskiego artykułow króla **I**a jmcia Zygmunta III na wolności miastu naszemu **M**inskowi nadanych, aby kupcy postronni do **M**inska || z towarami przybywszy towarow drobno na **f**okcie, funty, kwartę nie przedawali y ażeby **l**udzi handlami w Minsku nie bawili się y **k**ramow swych nie mieli, miastu naszemu Minskowi **s**łużąca.

August III etc.

Oznaymuiemy etc.

Przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, **s**upplikowali do nas magistrat y wszystkie pospolstwo mieszczanie miasta **n**aszego Minska y pokładali przed nami ekstrakt swietey pamięci nayiasniejszego króla jego mości Augusta II, pana oycy naszego, z xiąg metryki kancelaryi mniejszey W. X. Litt^o z podpisem ręki wielmożnego xięcia Michała Czartoryskiego, podkanclerzego W. X. Litt^o, z pieczęcią mniejszą W. X. Litt^o, także z podpisem ręki urodzonego Grzegorza Jozefa Roykiewicza sekretarza naszego pod datą dnia XXVIII miesiąca nowembra roku pńskiego MDCCXXIV wydany pewnych artykułow na wolność miasta **M**inska od sw. pamięci nayiasniejszego króla jego mości Polskiego y **w**ielkiego xięcia Litewskiego Zygmunta III, predecessora || naszego, w **d**acie roku MDCXVI mca maia dnia XXVI danych, supplikuiąc nas, króla, **a**byśmy z łaski naszej powagą maiestatu naszego takowe artykuły, **m**iastru naszemu Minskowi nadane, osobliwszym listem przywileiem **n**aszym noviter confirmowali et in virtute onych przy tych wszystkich wolnościach, swobodach y przerzeczonych artykułach opisanych te miasto **n**asze Minsk nienaruszenie in perpetuum zachowali, umocnili y **u**bezpieczyli.

Jakoż my, król, za instancją panow rad y urzędnikow naszych ku **t**akowey miastu naszemu Minska supplicę łaskawie y miłosiernie się **s**kloniwszy, ten ekstrakt artykułow przed nami pokładany oglądawszy **k**aza-

liśmy go w ten list przywilej nasz wpisać, który de verbo ad verbum wpisując, tak się w sobie ma.

August II, z bożej łaski, król Polski, wielki książę Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniehowski, a dziedziczny książę Saski y elektor.

Oznaymuiemy tym listem extractem || naszym - komu o tym wiedzieć należy.

Iż w księgach metryki kancelaryi naszej mniejszey W-o X-a Lit-o znayduią się pewne artykuły na wolność miastu Minskiemu od nayiasniejszego praedecessora naszego króla jego mości Polskiego y wielkiego księcia Litewkiego Zygmunta III w roku tysiąc szesćset szesnastym mca maj dnia dwudziestego szostego nadane y supplikowano nam iest przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, abyśmy te artykuły z tychże ksiąg metryki kancelaryi naszej mniejszey W. X. Litt^o per extractum authentice wydać pozwolili, które słowo do słowa wypisując tak się w sobie mają:

Zygmunt III, z bożej łaski, król Polski wielki książę Litewski etc.

Oznaymuiemy etc.

Przełożono przed nami imieniem wszytkiego urzędu y pospolstwa miasta naszego Minska prawa Maydeburskiego, iż miasto nasze y obywatele jego za tak dawnym y ustawicznym pod czas wojny Inflantskiej y potem Moskiewskiej przechodzeniem, leżeniem y wybieraniem stacyj rozmaitych od żołnierzow różnych tak konfederatow iako y w służbie będących, do tak wielkiego zubożenia przyszli, że gdyby iakiego || poratowania nie miało, wieleby nam y rzeczypospolitey za zniszczeniem tego to miasta, które y granicom nieprzyacielskim iest podległe blisko, y w onym się sprawy rzeczypospolitey, a osobliwie sądy trybunalne odprawować zwykli, szkody przyczynić mogli.

Mając tedy łaskawy wzgląd na potrzebę pomienionych mieszczan, abyśmy im w takowych upadkach jch poratowanie iakie kolwiek z łaski naszej uczynili, niektóre artykuły z wolnościami z objaśnieniem paragrafow w pierwszych przywilejach naszych, od przodkow naszych y od nas im nadanych nie tak dostatecznie wyrażonych, im pozwolec i nadac umyśliśmy.

Jakoż nadaemy y pozwalamy tym listem naszym, naprzod, aby żaden kupiec iakiegoż kolwiek narodu, miast y miasteczek naszych, duchownych y szlacheckich, tak z Korony Polskiej y W. X. Litt^o, iako y obcych krajow przyiechawszy do Minska z rzeczami jedwabnemi, suknamy, mu-chaiery, płotnami, korzeniem, napitkami, bądź iakiemiż kolwiek różnemi wszelkimi towarami, nie miał ich drobno albo na szynk, łokciem, funtem, kwartą, ni pod czyją || obronę y pretextem przedawać, ale któryby kolwiek do miasta z towarami przyiechał tak pod czas odprawowania w mieście Minsku sądow głównych trybunalnych, rokow ziemskich y roczkow grodzkich y wszelakich innych zjazdow, iako y bez odprawowania takich sądow y zjazdow, opowiedziawszy się urzędowi tamecznemu Minskiemu, wolno mu ma być temi towarami swemi z mieszczany Minskiemi ogółem, to iest na kamienie, cetnary, albo sztuki wszelakie handlować, a gdzieby się kto taki uporny znalazł ma być od urzędu tamecznego Minskiego za instancją kupcow tamecznych zabranieniem jego wszytkich towarow na pożytek miasta karany.

A insze ludzie, obywatele tameczni, tak różnych towarow kupcy, iako y tatarowie, którzy jurizdykcyi mieyskiej y prawu Maydebur-skiemu we wszytkim nie podlegają, takowych praw y wolności zażywać

nie mogą ale za obce rozumieni być mają, oprócz tego żeby się choć nie mając osiadłości w mieście prawu jurysdykcji mieyskiej podlegali y przyiąwszy mieyskie || prawa im posłuszni byli.

A osobliwie to im z łaski naszej nadaiemy, że żydowie którzy z dawnych czasow nigdy w mieście naszym Minsku handlami się nie bawili y kramow swoich nie mieli y teraz przy dawnym zwyczaju to miasto nasze Minsk zachowuiemy, w którym mieście żydowie handlow swoich prowadzić y kramow mieć nie mają.

Także kupcom, przyjeżdżającym do miasta, zwyczajem inszych miast naszych uprzywilejowanych nie ma być wolno y w tym mieście Minsku gościowi z gościem handlować y przeszkody mieszczanom Minskim czynić, ieno z tymiż mieszczany Minskiem w Minsku mają handle prowadzić, okrom w jarmarki, według przywileiu na to nadanego, wolność każdemu kupcowi ma być zachowana.

Do tego pozwoliliśmy pierwszym przywileiem naszym pomienionym mieszczanom Minskim młyn ku pożytkowi miasta na rzekach, tam będących, zbudować. Za którym przywileiem y pozwoleniem naszym pomienieni mieszczanie upatrzywszy miejsce podobne || młyn z dwiema kołami, przy grobli swej mieyskiej na rzece Swisłoczy w koniec Mosta Nizkiego kosztem swoim zbudowali, przeto my także zbudowanie pomienionego młyna miastu tamecznemu na wieki potwierdzamy, z którego nigdzie indziej, ani do skarbu naszego, ieno na pożytek mieyski tameczny dochod powinny obracać się ma.

Na co dla lepszej wiary i pewności daliśmy ten nasz list.

Dan w Warszawie, dnia XXVI maia, roku MDCXVI, panowania etc. Sigismundus rex.

Janusz Skumin Tyszkiewicz.

My tedy, król, do przerzeszoney suppliki łaskawie się skłoniwszy, zwyż wyrażone artykuły z pomienionych xiąg metryki z kancellaryi naszej mnieyszey W. X. Litt^o per extractum authentice stronie potrzebaiącey wydać y dla lepszej wagi pieczęć W. X. Litt^o przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w kancellaryi naszej mnieyszey W. X. Litt^o, dnia XXVIII miesiąca nouembra, roku panskiego MDCCXXIV, panowania naszego XXVIII roku.

U tego ekstraktu przy przycisnionej || pieczęci mnieyszey W. X. Litt^o podpisy rąk tak wielmożnego xięcia Czartoryskiego, podkanclerzego W. X. Litt^o, iako też urodzonego sekretarza naszego his exprimuntur verbis:

Michał xiąże Czartoryski, podkanclerzy W. X. L.

Grzegorz Jozef Raykiewicz j. k. m. sekretarz.

Który to ekstrakt artykułow przodka naszego w ten list przywiley nasz wpisany widząc my, król, być słuszny y ku dobremu pożytkowi miasta naszego Minska dany y służący, in suo robore et valore inviolabiliter zostawuiemy y te wszystkie artykułu s. p. nayiasniejszego króla jmci Zygmunta III, praedecessora naszego ninieyszym listem przywileiem naszym nouiter konfirmuiemy, approbuiemy; vigore których przy tych wszystkich wolnościach pomieniony magistrat y całe miasto nasze Minsk nie naruszenie in perpetuum zachowuiemy y umacniamy.

Czemu wszystkiemu aby wiara była dana, przy podpisaniu ręki naszej pieczęć W. X. Litt^o przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w Grognie, dnia XXII (22) miesiąca listopada roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XIII roku.

Augustus, rex.

№ 205.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1541-1548.

Reskrypt inhaerendo trzech listow reskryptow królów ich mościow Zygmunta III°, Michała y Augusta II do sędziow głównych trybunalnych, aby sądow głównych trybunalnych w ratuszu Minskim nie sądzili, ale w zamku, y w domach osob magistratowych gospod, stancyi nie mieli, także do urzędow ziemskich || y grodzkich wojewodztwa Minskiego, ażeby rokow y roczek w tymże ratuszu nie sądzili, seymikow nie odprawowali y mieszczan nie uciemieżali, miastu naszemu Minsku służący,

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem reskryptem naszym wobec wszem y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało.

Doniesione nam iest przez niektórych pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, quaerimonium imieniem urodzonego Stanisława Antoniego z Burzyna Burzyńskiego instygatora W-o X-a Ltt-o, starosty naszego Krasnosielskiego y Czywilskiego, woyta Minskiego, tudzież magistratu y wszystkiego pospolstwa miasta naszego Minska supplikując nas, króla, abyśmy inhaerendo trzem listom reskryptom s. p. nayiasniejszych królów jch mościow Polskich, wielkich xiążąt Litewskich, antecessorow naszych, ad praesens przed nami pokładanych, mianowicie pierwszego od s. p. króla jmci Zygmunta III z podpisem ręki y pieczęcią przycisnioną mnieyszą W. X. Ltt^o, także z podpisem ręki wielmożnego Jarosza Wołłowicza podskarbiego y pisarza ziemskiego W. X. L.^o || de data w Warszawie dnia X maj roku MDCVII po Rusku pisanego, drugiego s. p. króla jmci Michała także z podpisem ręki y pieczęcią przycisnioną wielką W. X. Ltt^o y z podpisem ręki wielmożnego Michała Druckiego-Sokolinskiego pisarza W. X. Ltt^o, także w Warszawie dnia X mca kwietnia roku MDCLXXII datowanego, a trzeciego nayiasniejszego króla jmci Augusta II pana oycy naszego similiter z podpisem ręki y pieczęcią mnieyszą W. X. Ltt^o w Warszawie dnia XII mca maja roku MDCCIII pisanego do urodzonych sędziow głównych trybunalnych W. X. Ltt^o, w Minsku trybunał sądzących y odprawujących, iako też do urodzonych urzędnikow ziemskich, grodzkich y całego wojewodzwa Minskiego, aby mieszczan naszych Minskich przy prawach, przywileiach, wolnosciach, swobodach, onym od nayiasniejszych królów Polskich nadanych, zachowawszy spokojnie się we wszystkim sprawiali, żadnych krzywd, bezprawia nie czynili, w ratuszu podług ich praw, przywileiow przez konstytucye seymowe approbowanych, sądow głównych trybunalnych oraz rokow ziemskich, roczkow grodzkich nie sądzili, seymikow nie odprawowali, mieszczan || naszych Minskich do sądow swoich evokatorie nie pociągali, lukrami, wskazami, grabieżami y dalszemi aggrawacyami nie uciemieżali, stacyj y gospod w domach osob magistratowych nie mieli. Ale sądy główne trybunalne podług zwyczaiu, prawa y porządku statutowego, nigdzie indziej tylko w zamku naszym odprawowali y żadnego praeiudicium y krzywd pomienionym mieszczanom naszym Minskim przez się, sług, assystencyą officialistow y piechotę trybunalską nie

czynili, y czynić nie pozwalali, owszem powagą majestatu naszego te miasto nasze Minsk y obywatelów onego, mieszczan, poddanych naszych od impetycyi bronili y zastępowali, i te wyż wyrażone listy reskrypta najiasniejszych królów ichm w Polskich, antecessorów naszych, in omnibus punctis approbowali, konfirmowali a in virtute onych przereczonych mieszczan naszych Minskich przy ich wolnościach, swobodach, prawach, przywileach nienaruszenie zachowali y wszystko nouiter na potomne czasy osobliwszym iistem reskrypsem obwarowali, ztwardzili y umocnili.

My tedy, król, z łaski naszej ku takowey supplice przereczonego || magistratu y wszystkiego pospolstwa || miasta naszego Minska łaskawie y miłościwie się skłoniwszy, a niemniej też respektując na spustoszenie, dezolacye y ruinę tego to miasta naszego Minska dawniej przez nieprzyjacielskie inkursyę, rabunki, spalenie, powietrze y głód, żołnierskie przechody, stanowiska, branie zimowych chlebow, posledniej przez generalne niepojednokrotne, z dopuszczenia boskiego, pożar y inne plagi boskie y oppresyie ludzkie funditus zniszczonego y na ludzie dostatnie zamożne zubożalego, a prawie już cale zruynowanego y uciemiezonego, chcąc łaską y munificentją naszą królewską wesprzeć y one ex tanta fegestate et angustiiis podzwignąć, ażeby in flore suo tandem aliquando zostawać mogło y ludzie do niego się (którzy extra po innych miastach y kątach tulają się) bezpiecznie do własności y dziedzictwa swego gromadzili, pomienione listy-reskrypta, przed nami pokładane, powagą majestatu naszego niniejszym listem reskrypsem naszym approbujemy. Et in virtute onych przereczonych mieszczan naszych Minskich przy wszelkich prawach, wolnościach, swobodach onych || nienaruszenie in perpetuum zachowawszy, chcemy mieć y żądamy po wiernościach waszych, urodzonych sędziach głównych trybunalnych, trybunał główny W-o X-ą Litt-o w Minsku sądzących, wiernie nam miłych, abyście upreymosci y w.w. tak magistrat cały, iako y wszystkich mieszczan naszych Minskich in genere przy prawach, przywilejach, reskryptach, wolnościach cale y nienaruszenie zachowawszy, sądy główne trybunalne w ratuszu Minskim, który pierwey w dawnych czasach wielkim kosztem y nakładem własnym ubogich ludzi, mieszczan tego to miasta Minska, dla porządku y wygody sądów swoich miejskich Maydeburskich był wymurowany, potym przez różne rewolucyę w oyczyźnie y pożary w niwecz zdezolowany, opadły, y niemal rozwalony dopiero powtornie własnym staraniem urodzonego Stanisława Burzyńskiego, instygatora Wielkiego Xięstwa Litewskiego, woyna Minskiego, in potiori poczte restaurowany: nie sądzili ale solito more et usu, ubi de jure należy, w zamku naszym Minskim iako sądy główne trybunalne, oraz ziemskie y grodzkie sądzili, seymiki wszelkie elekcyjne, poselskie, relacyjne, gromniczne odprawowali, mieszczan naszych Minskich sub tempus trybunału || wielmożni sędziowie trybunalscy a urodzone ziemscy, grodzcy y kapturowi, podczas wszelkich sądów swoich zwykłym czasem y terminem w zamku Minskim, albo na zamkowej juryzdyce, a nie w ratuszu odprawujących się, żadnych wiolecyi, prepedycyi, krzywd, szkod, oppressyi y przeszkod w sądach miejskich magistratu Minskiemu nie czynili, tychże mieszczan do sądów swoich evocatorie nie pociągali, wskazów y win nie wkładali, nie przysądzali, offerencyi, extorsyi sami przez się, przez instygatorów, wiceinstygatorów, officialistów, chorągwi trybunalskiej żołnierzy-stug y assistencyą swą y nikogo innego nie wymagali, onych nie ciemiężyli, nie grabili, na stancye, gospody dla siebie domów urzędowych, magistratowych osob nie zabierali, ale onych domy rezydencye wolne swobodne od wszelkich stanowisk ad normam miasta naszego Wilna zachow-

wali. Insuper mając sobie naznaczone stancye, drugich przypisnych nie zabierali, chlebow u ubogich ludzi mieszczan przez piechotę trybunalską, nadwornych żołnierzy nie wybierali, warły na domy mieszczan, || pokojem pospolitym obwarowane, nie nasyłali y onych pod wartę nie zabierali, nie więzili, więzić y brać nie kazali, w żadne rządy y dyspozycye mieyskie nie wdawali się, ale we wszystkich sprawach y okazjach do należytego sądu onych Maydeburgskiego Minskiego, pod którym mieszkaia, odsyłali.

Których mieszczan naszych Minskich my, król, przy łasce naszej zachowujemy y pod naszą berzemy protekcyą y obronę, a po uprzejmościach y wiernosciach waszych tak a nie inaczej podług woli, ządania y roskazania naszego in omni puncto tego naszego listu sprawiali się. Jnaczej tedy nie czynicie, uprzejmosc y wiernosc wasza, dla łaski naszej królewskiej, a swoiey powinności.

Na co, dla lepszey wiary, ręka się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Grodnie, dnia XXII (22) mca listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 206.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 1572, л. 1557—1562.

List zaręczny upominalny do woiewodztwa Minskiego, do mieszczan, żydow y tatarow na juryzdykach mieszkaiających, aby podatek hybernowy y groszowy na reperacyą wałow y bram do miasta płacili, miastu naszemu Minskowi służący.

August III etc.

Wielmożnym, urodzonym, senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szlachcie, obywatelom woiewodztwa Minskiego, oraz wielobnym biskupom, prałatom, kanonikom, proboszczom, przeorom, gwardyanom, rektorom et quocunque titulo utriusque ritus romani et graeci superiorom, w miescie naszym Minsku, y za miastem possessye, dobra do juryzdykcyi mieyskiej ratuszney przysłuchaiące, mającym, wiernie nam miłym, także mieszczanom, żydom y tatarom, w tymże miescie naszym Minsku na różnych juryzdykach mieszkaiającym y w protekcyach zostaiącym.

Oznaymuiemy tym listem upominalnym oraz zaręcznym, iz doniesione nam są przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiających, imieniem urodzonego Stanisława Antoniego z Burzyna Burzynskiego, || instygatora Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosty naszego Krasnosielskiego y Czywilskiego, woyta Minskiego, tudzież sztachetnego magistratu y wszystkiego pospolstwa mieszczan naszych Minskich quaerimonia, ze uprzejmość y wierność wasza, urodzone urzędnicy ziemscy y grodcy, szlachta, obywatele woiewodztwa Minskigo, oraz wielebni prałaci, przełożeni konwentow, także mieszczanie, żydzi y tatarowie, na różnych juryzdykach, w miescie naszym Minsku mieszkaiający, dobra w samym miescie

y za miastem do juryzdykcyi mieyskiej ratuszney należące, possydujący, contraweniendo prawom, przywileiom, listom, reskryptom, artykułom miastu naszemu Minskowi od antecessorow naszych y nas samych danym, oraz dawney uchwale mieyskiej na płacenie podatku groszowego od summy waloru nabytych dobr od kaźdey kopy na reparacyą wałow y bram tego to miasta Minska płacić postanowioney y w konstytucyą seymową w dacie roku tysiąc sześćset pięcdziesiątym czwartym approbowaney, tego to podatku groszowego y hybernowego iako sami wielmoźni, urodzoni, dygnitarze, urzędnicy, szlachta, oraz duchowne prałaci y przełożeni konwentow || z domow, dworow, pałacow, juryzdyk, kramow, szpichlerzow, placow, folwarkow, gruntow, sianożęci do miasta nie płacicie, do expensu na sporządzenie instrumentow ku obronie od przypadku ogniowego y na straż mieyską nie przykładacie, tak oraz mieszczanom, żydom y tatarom, na juryzdykach swych mieszkającym y w protekcya niesłuszną zabranym, tychże podatkow dawać y przykładać nie kaźecie, nie pozwalacie y tych podatkow wybierać, exekwować magistratowi naszemu Minskemu na juryzdykach nie dopuszczacie. A przeto miasto nasze Minsk przez częste z okazyi samychże żydow juryzdyczan swoich protegowanych panujące pożary w wieczną skodę y ruinę przywodzicie; tymże żydom kamienic, domow, ulic wyczyszczać, brukow reparować, na potrzebnych błotnych miejscach mostow moscić nie kaźecie, y tego wszystkiego cokolwiek ku dobremu porządkowi czynić przynależy przeszkadzacie. Insuper nie tylko przerzeczonym mieszczanom, żydom y tatarom protegowanym, którzy wały mieyskie in circuitu miasta idące swywolnie porozkopywali, popsowali, ogrody poczynili, naprawować, || reparować, zasypywać nie przykazacie, ale nawet magistratowi naszemu mieyskiemu y wszystkim mieszczanom naszym Minskim juryzdykcyi ratuszney tychże wałow y bram, dekretem kommissarzow naszych w roku MDCLVII mca septembra X dnia reparować nakazanych, ku dobremu porządkowi y obronie miasta nie dopuszczacie reparować, zasypywać; tychże mieszczan naszych, mimo wydane od nas zaręczne listy, różnemi oppressyami nieustannie aggrawuiecie.

Zaczmy my, król za doniesieniem przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, takowey miasta naszego Minska krzywdy, z zwykley naszej królewskiej nad upadłemi ludźmi clemencyi y oycowskiego politowania, zabiegając dalszym wszystkim wierności waszych urodzonych, wielebnych impetycyom, licencyi, kontradykcyom y bezprawiu, nieyszym upominalnym listem naszym intymujemy, abyście, za doysciem wiadomości o tym liscie naszym upominalnym, takowych konwulsyi praw, przewileiow od antecessorow naszych, nas samych y rzeczypospolitey nadanych, czynić nie chcieli, podatek hibernowy na wojsko rzeczypospolitey || należący y ten groszowy wigore takowey uchwały y konstytucyi na reparacyą wałow y bram iako sami z dworow, domow, pałacow, kamienic, kramow, szpichlerzow, juryzdyk, placow, folwarkow, gruntow, sianożęci, płacili; do expensow na sporządzenie instrumentow ku obronie od przypadku ogniowego y na straż mieyską przykładali; tak oraz mieszczanom, żydom y tatarom protegowanym też podatki dawać, przykładać y wszelkie posłuszeństwo magistratowi przykazali; też podatki wybierać exekwować magistratowi Minskemu. na wszelkich juryzdykach nullo praetextu nie bronili; tymże żydom y juryzdyczanom kamienice, domy, ulice wyczyszczać, bruki reparować, na potrzebnych błotnistych miejscach mosty moscić nakazali y temu wszystkiemu, cokolwiek ku dobremu porządkowi czynić przynależy, nie przeszkadzali, nie przeczyli; insuper tymże mieszczanom, żydom y tatarom, juryzdyczanom swoim, którzy wały mieyskie

swywolnie poroskopywali, popsowali y na nich ogrody poczynili, reparować, zasypować kazali; tychże wałow y bram magistratowi Minskiemu y wszytkiemu miastu reparować, erygować || zasypować nie bronili; ludzi mieszczan Minskich żadnemi aggrawacyami, grabieżami nie opprimowali; boiow, hałasow, tumultow, gwałtow, wiolencyi nie czynili, a mieszczanie, żydzi y tatarowie, na wszytkich juryzdykach mieszkaiący y w protekcyach zostaiący, aby ab hinc wszytkie podatki z uchwały y dyspartymentu mieyskiego płacili.

Uczyńce to, uprzymość y wierność wasze, dla dobra pospolitego, łaski naszej królewskiej y swojej powinności, uchodząc poenas nostras arbitriarías praesentibus mandatis, citationibus nostris in contravenietes listom naszym irrogandos.

Dan w Grodne, dnia XXII (22) mca listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 207.

1744 г., листопада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1562—1568.

Konfirmacya reskryptu króla jmci Jana III, ażeby żydzi, w mieście naszym Minsku, w rynku, y po ulicach nie mieszkali, domow u chrześcian żadnemi zapisami, kontraktami nie nabywali, także mieszczanie żydom y duchownym konwentom dobr swoich, do juryzdykcyi mieskiej należących, żadnemi prawami nie zawodzili, oraz rzemieśnicy y kupcy, na juryzdykach szlacheckich y duchownych mieszkaiący, ażeby urzędowi Maydeburkskiemu posłusni byli, temuz miastu naszemu Minskowi służąca.

August III etc.

Oznaymujemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało.

Przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, supplikowali do nas magistrat y wszelkie pospolstwo mieszczanie miasta naszego Minska y pokładali przed nami reskrypt nayiasnieyszego, świętey pamięci króla jego mosci Jana III z podpisem ręki y pieczęcią mnieyszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego, także z podpisem ręki urodzonego Michała Druckiego-Sokolinskiego, pisarza W. X. Ltto, w dacie roku panskiego MDCLXXI mca kwietnia X dnia, w Warszawie, miastu Minskiemu dany, supplikuiąc nas, króla, abyśmy z łaski naszej królewskiej powagą maiestatu naszego takowe artykuły, miastu naszemu Minskowi służące, osobliwym listem przywileiem naszym noviter konfirmowali y przy tych wolnościach, w przerzeczonym reskrypcie wyrażonych y vadiach || w nim założonych, te miasto nasze Minsk nienaruszenie in perpetuum zachowali, stwierdzili y umocnili.

Jakoż my, król, za instancją panów rad y urzędników naszych ku takowey miastu naszego Minska supplice łaskawie y miłościwie się skłoniwszy, ten reskrypt, przed nami pokładany, oglądawszy, kazaliśmy go

w ten list przywilej nasz wpisać, który, de verbo ad verbum wpisując, tak się w sobie ma:

Jan III, z bożej łaski, król Poiski, wielki książę Litewskie, Ruskie, Żmuydskie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Wołyńskie, Podolskie, Kiiowskie, Podlaskie, Siewierskie y Czerniechowskie.

Oznaymujemy tym listem przywileiem naszym. Iz doniesiona nam jest przez niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym na ten czas rezydujących, imieniem mieszczan naszych Minskich juryzdyki Maydeburskiej ratuszney quaerimonia, iż w mieście Minskim wielkie y niesłuszne przeciwko oczewistemu relacyinemu nayiasniejszego s. p. króla jmci Władysława dekretowi pokazują się inkonwienienye, kiedy żydzi w rynku samym y po ulicach, nie oglądając się na poeny y winy w pomienionem dekrecie opisaną, domy u chrześcian wiecznością, || zastawą, arendą y innemi kontraktami nabywając, mieszkaia, przez co iawna convulsio iurium iudicatorum summaque injuria przez żydow mieszczanom naszym dzieie się.

Przeto réassumując prawa y przywileia tak nasze, iako y nayiasniejszych antecessorow naszych nadane y konfirmowane, inhaerendo przerzeczonemu dekretowi sądow relacyinych y konformując się we wszystkim do zwyczaju y dawniejszego porządku, chcemy mieć in perpetuum, ażeby żydzi kahału Minskiego mieszkać w samym rynku y po ulicach (tylko in circumferentia et contiguitate synagogi swey) tudzież za żadnemi listami, zapisami, obligami y kontraktami, bez wiadomości magistratu naszego Minskiego, u mieszczan juryzdyki ratuszney dobr pod juryzdykcyą mieyską Maydeburską zostających, nabywać pod winą dwóch tysięcy kop litt. medietatem fisco nostro et alteram ratuszowi Minskiemu applicando, nie wazyli się, przykazujemy; y mieszczanie invicem ażeby żydom domow swoich zastawnym lub arędownym kontraktem nie zawodzili, a którzy pozawodzili, ażeby za doysciem tey naszej woli żydow z domow swych rugowali, pod winą odpadnienia od possessyi || takiego domu y zapłaceniem sta kop litt. na poprawę ratusza Minskiego, a drugiego sta kop urzędowi magistratu Minskiego praecavemus.

Tudzież mieszczanie, kupcy, komornicy, iakim kolwiek się rzemiosłem lub handlem bawiący ludzie po szlacheckich y duchownych wszelkich konstytucyami nie libertowanych domach mieszkaia, aby tak ex vi handlow y rzemiosła swego podług przywileiow nayiasniejszych antecessorow naszych iako et ex vi fundi juryzdyce mieyskiej Maydeburskiej subiecti, żadnemi protekcyami nie zasłaniai się, do sądu ratusza Minskiego iako należeć powinni, tak wszelkie quocunque titulo nazwane podatki y kontrybucye mieyskie, insimul z drugiem i mieszczanami, ponosić mają y wszelką mieyską Maydeburską powinność pelnić powinni będą sub vadio tysiąca złotych na przeciwnych zakładając.

Iniungimus do tego, żeby żaden z mieszczan juryzdyki mieyskiej Maydeburskiej dobr swoich leżących y stojących, pod juryzdykcyą ratuszną będących, testamentami żadnemi, zapisami konwentowi duchownemu nie legował ani zapisywał, tylko ad aequivalentiam tych dobr sumę na nie per cognitionem || magistratu Minskiego et taxam correspondentem przez tenże magistrat expeditam wnaszał.

Mieć chcemy, ażeby to do wiadomości wszelkiego stanu y kondycyi szlacheckiej, dychowney, mieyskiej y żydowskiej synagodze przyiść mogło, aby nie przez kogo z osob wyż wspomnionych w żadnym paragrafie ten list nasz nie był naruszony supra citatis, y dla łaski naszej napominamy.

Dan w Warszawie, roku MDCLXXXI, miesiąca kwietnia dnia X, panowania naszego VI° roku.

U tego przerzeczonego reskrypta podpis ręki najiasnieyszego króla jego mosci Jana III his exprimitur verbis—Jan król y pieczęć mnieysza Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisniona, a podpis urodzonego pisarza W. X. Litr^o temi wyrażą się słowy: Michał Drucki-Sokolinski, pisarz W. X. Lit^o.

Który to reskrypt świętey pamięci predaecessora naszego w ten list przywiley nasz wpisany widząc my, król, być słuszny y ku dobremu pożytkowi miasta naszego Minska dany y służący in suo robore et valore inviolabiliter zostawuiemy y te wszystkie vadia y zaręki, w tym reskrypcie s. p. najiasnieyszego króla jmci Jana III założone, ninieyszym listem przywileiem naszym noviter approbuiemy, konfirmuiemy, vigore których przy tych prawach y wolnościach pomieniony || magistrat y całe miasto nasze Minsk nienaruszenie in perpetuum zachowuiemy y umacniamy. Co do wiadomości ażeby wszystkim przyiść mogło, ten przywiley nasz aktykować y publikować pozwalamy.

Czemu wszystkiemu aby wiara była dana, przy podpisaniu ręki naszej, pieczęć W. X. Litt^o przycisnąć rokazaliśmy.

Dan w Grodnie, dnia XXII (22) miesiąca listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 208.

1748 г., листопада 28. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 176, л. 232-233.

Przywiley na ufundowanie apteki w mieście naszym Minsku, szlachetnemu Janowi Dawidowi Szeybie, radcy y aptekarzowi miasta naszego Minska służący.

August trzeci etc.

Oznaymuiemy tym listem przywilejem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało,

Iz przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, doniesiona nam iest suplika imieniem szlachetnego Jana Dawida Szeyby, radcy y aptekarza miasta naszego Minska, iz on niemałym własnym swoim sumptem w mieście naszym Minsku, gdzie nigdy dotąd nie było apteki, ku wielkiej potrzebie y poratowaniu zdrowia ludzkiego, duchownego i swieckiego stanu, w tym mieście naszym et in circuitu mieszkających, iako też całego wojewodztwa tamecznego y na trybunały przybywających ludzi, w tymże pomienionym mieście naszym Minsku założył y ufundował aptekę.

Supplikowano do nas, króla, abyśmy onemu takową założoną aptekę ku doskonalszemu ieszcze oney ufundowaniu solito more et praxi, iak w innych państwach naszych y postronnych miastach będące apteki, powagą maiestatu naszego swierdzili, umocnili y ubezpiezyli.

Jakoż my, król, widząc rzecz bydz słuszną, ku poratowaniu zdrowia ludzkiego potrzebną, za instancją panow rad, przy boku naszym będących, ku takowey supplice łaskawie skloniwszy się, takową apteką założoną, ninieyszym listem przywilejem naszym szlachetnemu Janowi Dawidowi

Szeybie || y successorom onego in perpetuum stwierdzamy, umacniamy y ubezpieczamy y daley oną fundować, rozszerzać pozwalamy. Oraz tę kamienicę, w której aptekę założył y gdzieby ku lepszej wygodzie y obszerności oną przeniósł od wszelkich deputackich, komissarskich y innych cuiuscunque tituli czasu sądzących tribunatów ex officio stanowisk wiecznie uwalniamy, et propter meliorem cognitionem tey ninieyszey excepcyi naszej herb nasz królewski publice nad tą apteką wystawić pozwalamy, waruiąc y to nineyszym listem naszym, iz nikt więcej w tymże mieście naszym Minsku dla przeszkody temuż szlachetnemu Szeybie apteki drugiey zakładać, ani medykamentow, zkadinań przywiezionych, przedawać sub amissione wszelkich rzeczy mocy mieć nie będzie, jakoż y żydzi żadnych do apteki należących materiałów, sub confiscatione onych przez urodzonego woyna naszego, w kramach swych trzymać nie powinni. Szlachetny zas Szeyba y successores onego medykamentu wszelkie bez żadnych nikomu płacenia podatkow przedawać wolen y mocen będzie.

I na toś my, król, ten przywiley nas podpisawszy, pieczęć W-o X-a Litt-o przycisnąć rozkazali.

Dan w Warszawie, dnia XXVIII (28) miesiąca listopada, roku panskiego MDCCXLVIII (1748), panowania naszego XVI roku.

Augustus, rex.

№ 209.

1752 г. кастрычніка 26. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 179, л. 109.

Konsens ad cedendum woynowstwa Mińskiego urodzonemu Antoniemu Przeddzieckiemu, referendarzowi W-o X-a Litt-o in personam (прабел у аўтэнтыку).

August trzeci etc.

Oznajmujemy tym listem konsensen naszym, komu o tym wiedzieć należy.

Iż mając wzgląd na nieporównane zasługi w oyczyźnie y nam dostatecznie wyprobowane urodzonego Antoniego Przerdzieckiego, referendarza W. X. L. życzliwosci, pozwolimy y ninieyszym listem konsensem naszym pozwalamy temuż urodzonemu Antoniemu Przeddzieckiemu, referendarzowi W-o X-a Litt-o, aby prawa swego dożywotniego na woynowstwo Minskie y jurizdikcyą z folwarkiem Malawki nazwanym, w wojewodztwie Minskim leżącym, sobie służącego, mógł się zrzec, uztąpić y wlewek prawny in personam urodzonego (прабел у аўтэнтыку) uczynić.

Mocą którego wlewku alias cessyi przy powadze teraznieyszego konsensu naszego prawnie sporządzoney y w sądzie należywym przyznanej, wolen y mocen będzie urodzony (прабел у аўтэнтыку) pomienione woynowstwo Minskie z folwarkiem Malawki nazwanym y z jurizdikcyą, z osadzonemi slobodami, placami, w mieście Minskim leżącemi, z gruntami, lasami, łąkami, stawami, rzekami, rzeczkami, młynami, karczmannami et cum omnibus onego obventionibus, attinentiis et pertinentiis, jako to woynowstwo Mińskie urodzony Antoni Przerdziecki referendarz ad praesens trzyma et in possessione sua ma, nic z niego nie wyłączaiać,

ani excipuiąc,—w realną dożywotnią swoją objąwszy possessyą, onym pacifice aż do kresu życia swego disponować, pożytkow wszelkich wynajdować, avulsa rekuperować, sądy odprawować, żadney nam ztąd nie płacąc powinności, procz simple kwarty corocznie na aparat woienney uchwaloney.

Na co się dla lepszey wiary ten konsens ręką naszą podpisawszy, pieczęć W-o X-a L-o przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Grodnie, msca pazdziernika XXVI (26) dnia, roku panskiego MDCCLII (1752), panowania naszego XX roku.

Augustus, rex.

№ 210.

1754 г., липня 23. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 179, стар. 263-265.

Konfirmacya praw, przywilejow y wolności chorążym, kniaziom, murzom y wszystkim tatarom w W. X. Litt. mieszkaiącym, im samym y potomstwu ich słuźących.

August trzeci etc.

Oznaymuiemy tym listem przywilejem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Nie zwykliśmy męstwa, prac, odwag y niewczasow obozowych ludzi rycerskich, ile wiernie y życzliwie za całość oyczyzny zastawiających się, tylko zwykłą naszą królewską dobroczynnością zawdzięczać.—Maiąc zaty przez wielmożnych hetmanow naszych woysk Wielkiego Xięstwa Litewskiego zalecone wiernie nam y rzeczypospolitey usługi narodu Tatarskiego w W. X. Litt. od kilku wiekow osiadłości swoje maiącego, a przychylając się do suppliki utodzonych Dawida murzy Kryczyńskiego chorążego ziemskiego Tatarskiego powiatu Oszmiańskiego, rotmistrza naszego, Jozefa murzy Talkowskiego porucznika officyalistow od woyska przedney, straży W. X. Litt., tudziesz do instancyi za niemi tak wielmożnych hetmanow utriusque gentis, iako też panow rad naszych, przy boku naszym na ten czas będących, chętniemy się do tego skłonili, abyśmy urodzonym kniaziom, murzom, ułanom, chorążym ziemskim Tatarskim y wszystkim Tatarom w W. X. Litt. w rożnych wojewodztwach y powiatach osiadłości swoje maiącym y służbę woienną odprawuiącym, którzy nayiasnieyszym królom Polskim y wielkim xiężętom Letewskim, antecessorom naszym wiernie zawsze służyli, y nam samym za szczęśliwego panowania naszego tąż cnotą statecznie y wiernie służyć do tego czasu nie przestaią,—prawa, wolności, przywileja, singulariter przywiley świętey pamięci antecessora naszego króla jego mości Jana III stwierdzili, zmocnili y approbowali y ich przy tychże prawach, wolnościach, tylą konstytucyami || utwierdzonych, nienaruszenie zachowali. Jakoż zmacniamy, stwierdzamy y approbuiemy ninieyszym listem przywilejem naszym. Oraz według wspomnionego przywileju nayiasnieyszego antecessora naszego króla jego mości Jana III. chorążych, kniaźiow, murzow y wszystkich Tatarow po wojewodztwach y powiatach W. X. Litt. mieszkaiących, którzy służbę woienną ziemską odprawuią y prawem szlacheckim się sądzą, z stanem szlacheckim w kryminałach, w swiadectwach, w dowodach o wszelką rzecz porownywamy, y

według jedynastego rozdziału artykułu siedmnastego y dwudziestego siódmego, za znaczne ich odwagi, za równe z stanem szlacheckim w kryminalnie zachowujemy y umacniamy.

Meczety, które przed zruynowaniem gdzie mieli y teraz im mieć pozwalamy, z wolną onych gdzieby tego była potrzeba restawracją y reparacją.

A że niemało dobr Tatarskich w W. X. Litt. szlachta prawem kupnym nabyła, przez co służba Tatarska woenna zmniejszyła się, tedy takowe dobra Tatarskie pozwalamy wspomnionym Tatarom u szlachty odkupować y wszelkie dobra wszelkim prawem trzymać, z nich zwyczajną powinność pod chorągwiami Tatarskimi odprawować y czeladź chrześcijańską obojey płci w domach y na wojnie mieć dopuszczamy.

Przytym nad stan szlachecki żadnych podatkow do skarbu naszego wnosić nie mają.

Którzy ziemską woenną służbę odprawiają y prawem szlacheckim się sądzą.

Poborcowie, urzędy grodzkie y ziemskie, trybunalskie y nasze assessorskie nad stan szlachecki nie mają ich depaktacjami obciążać, pod winą w prawie pospolitym opisaną.

Chorążowie y wszyscy Tatarowie z swoich dobr pospolite ruszenie według statutu y uchwały seymowej mają służyć y sprawować się według konstytucyi roku tysięcznego sześćsetnego sześćdziesiątego wtorego, która wyraźnie opisała jako mają służyć. Którzy zaś w służbie naszej y rzeczypospolitey zostają, tych według opisu konstytucyi żold punktualnie dochodzić ma.

Aby ich nie krzywdzono, dodaiemy im ww. hetmanow y pieczętarzow obojga narodow, wojewodow || y starostow sądowych—za protektorow y dla bezpieczeństwa zdrowia ich listy zaręczne aby im wydawali przeciwko wszelkim od szlachty impetycyom, które za mocne u prawa przyjmowane bydz mają.

Co im wiecznemi czasy y potomkom ich utwierdzamy, chcąc to mieć po wszystkich sądach Koronnych y W-o X-a Litt-o, aby przy tym przywileiu naszym pomienieni chorążowie, murzowie y wszyscy Tatarowie, którzy służbą ziemsko woienno służą y prawem szlacheckim sądzą się, zawsze y wcale zachowani byli mocą zwierzchnosci naszej królewskiej.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXIII (23) miesiąca lipca, roku panskiego MDCCLIV (1754), panowania naszego XXI roku.

Augustus, rex.

№ 211.

1754 г., липня 23. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 179. л. 256—266.

Reskrypt do wielebnego w bogu biskupa Wileńskiego favore narodu Tatarskiego, w Wielkim Xięstwie Litewskim osiadłości swoje mającego.

August trzeci etc.

Wielebnemu w bogu Michałowi Zienkowiczowi, buskupowi Wileńskiemu, uprzeymie nam miłemu, łaska nasza królewska.

Wielebny w bogu, uprzeymie nam mily.

Doniesiona nam jest przez panow rad i urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, płacziwa supplika urodzonych ułanow y chorążych ziemskich Tatarskich, swoim y wszystkich Tatarow, w Wielkim Xięstwie Litewskim osiadłości swoje mających y służbę woiczną odprawujących, imieniem podana. Ktòry, gdy antecessorowie nasi kròlowie Polscy y wielcy xiążęta Litewscy różne prawa wolności nadali y konferowali, za wierne ich zawsze ku sobie y rzeczypospolitey usługi y konstytucyami seymowemi przy tychże prawach y wolnościach są zachowani, żalą się teraz jakoby duchowieństwo diocezyi uprzejmości waszey znaczne czyni im przykrości, singulariter zabraniając chować czeladzi chrzescianskiey. ||

Tą pokorną suppliką ich permoti, mając oraz wzgląd na usilne za niemi intercessyę wielmożnych hetmanow W. X. Litt., uprzejmość waszą rekwirować umysliliśmy, jakoż rekwirujemy per praesentes, abyś zwierchną władzą duchowieństwu dyocezyi swojej, a osobliwie plebanom, gdzie ciz Tatarowie osiadłości swoje mają, mocno zalecił, żeby in virtute praw, przywileiow y wolności, tym Tatarom od antecessorow naszych nadanych, nie było im odtąd zabraniane czeladzi chrzescianskiey oboiey płci po domach swoich y na wojnie chowanie, czyniąc to dla łaski naszej kròlewskiej.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XXIII (23) miesiaca lipca, roku pańskiego MDCCLIV (1754), panowania naszego XXI roku.

Augustus rex.

№ 212.

1760 г., сакавіка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 183, стр. 242-243.

Uniwersał do obywatelów, na pograniczu Rosyjskim mieszkających.

August III etc.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie iednak wielmożnym, urodzonym, senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim y grodzkim, tudzież wszystkim ziemianom y obywatelom iakieykolwiek kondycyi na pograniczu Rosyjskim mieszkającym, uprzejmie y wiernie nam miłym, przy ofiarowaniu łaski naszej kròlewskiej, do wiadomości podaiemy.

Wielmożni y urodzeni, uprzejmie y wiernie nam mili.

Ustawicznie dwor Rosyjski przez swego urodzonego posła, u dworu naszego będącego, reprezentuie nam, że zbiegowie Rosyjscy ukrywaią się po różnych mieyscach panstw naszych, Koronnych y W. X. Litewskiego, którzy przybierać sobie mają poddanych naszych rozney kondycyi y z niemi granice Rosyjskie naiezdżaią, y tam wielkie excessa y inkonweniencye czynią z uymą skarbu publicznego y detrymentem partykularnych osob.

Czemu chcąc zabezpieć umysliliśmy terazniejszy uniwersał wydać, którym mocno przykazujemy wszystkim obywatelom, tak Koronnym iako y W. X. Litewskiego, || na celu pogranicza Rosyjskiego mieszkającym, aby takowych zbiegów w domach swoich nie przechowywali, y żeby się z niemi nie łączyli, y w żadne kònszachty, kointelligencye y spiski na szkodę kraiu Rosyjskiego nie wchodzili y onym żeby żadney pomocy, rady y

wspomożenia nie dawali, mocno zakazujemy, mając wzgląd na prawo dobrego sąsiedzwa y kontrakty wieczyste.

Który to uniwersał nasz, aby do wszystkich wiadomości mogli dożyć, on po grodach y parochiach, na pograniczu Rosyiskim będących, publikować rozkazaliśmy, y dla lepszej wiary przy podpisie ręki naszej pieczęć W. X. Littgo przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XVII (17) mca marca, roku panskiego MDCCLX (1760), panowania naszego XXVII roku.

Augustus, rex.

№ 213.

1760 г., жніўня 6. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 181, л. 793-794.

Uniwersał żydom synagogi starszey y wyższej, w wojewodztwie Minskim będącey, na pełnienie powinności y podatkow od wszystkich żydow, zdawna do niey należących.

Augustus III etc.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, a zwłaszcza wielmożnym, urodzonym, senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, tudzież starostom naszym, podstaroscim, urzędom grodzkim y innym wszelakim większym y mniejszym urzędem Wielkiego Xięstwa Litewskiego, uprzeymie nam miłym łaskę naszą krolewską.

Uprzeymie y wiernie nam mili.

Maią ten między sobą żydzi Koronni y W-o X-a L-o tak z praw iako y innych zwyczajow porządek, że dla snadniejszego podatkovania y dla proporcji w podatkach, także dla zachowania należytego od pospolstwa starszym swoim posłuszeństwa, powiatami między sobą podzieleni są tak, iż żydzi inszych miast, miasteczek, wsi, karczem, kahałow y partykularzow do iedney główniejszey synagogi iakoby generała należeć, posłuszenstwo y powinności oddawać powinni. Więc ze niektore miasta y miasteczka, do powiatu albo synagogi tytułem Minskiej podług exdywizji między Brzeską y innemi synagogami W-o X-a L-o zdawna należące, prawami, inwentarzami y dyspartymetem co do extensji onych, iż zupełnie opisane y taryffami pogłownego potwierdzone z pod juryzdykcji y inkorporacji teyże synagogi wylamując się y ażeby podatkov żadnych do teyże synagogi nie dawali, protekcji różnych szukaia, a zatym rabinowi y starszym teyże synagogi posłusznemi być nie chcą || y detryment w podatkovaniu czynią. A ponieważ bez żadnego dobrego y regularnego rządu nigdzie dobrze bydz nie może, przeto surowie rozkazujemy żydom pospolstwu w miastach, miasteczkach, wsiach partykularnych y gdzie kolwiek mieszkaiącym, a do pomienioney synagogi podług praw y inwentarzow extensją teyże synagogi opisanych, zdawna należącym y teraz należeć powinnym, ażeby do teyże, a nie inney synagogi y teraz należeli, posłuszenstwo teraznieyszemu rabinowi oney niewiernemu Rafałowi Zyskinowiczowi y po nim nastempuiącym rabinom y starszym we wszytkim, co do tey juryzdykcji zwyczajnie należeć może, pełnili y podatki wszelkie oddawali.

A po uprzeymosciach y wiernosciach waszych mieć to chemy, abyscie wszystkim takowym żydom, prawom, zwyczajom y dobremu porząd-

kowi przeciwnym y nieposłusznym, nie tylko protekcyi swoiey nie dawali, lecz owszem abyscie przeciwko onych rabinowi y starszym wyzszej synagogi Minskiey, kiedy do nich na exekucyą o zatrzymane podatki porysłać będą, pomocy dodawali, sine praeiudicio iednak innych synagog podobnym podatkiem zaszczyconych y w niwczym, co do juryzdykcyi y otrzymania dobrego porządku należy, kontrawencyi czynić nie chcieli, dla łaski naszej królewskiej, gdyż ta jest kondycya każdego pospolstwa, ażeby zwierzchnosci y przetożonym swoim posłuszny byli.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia VI (6) miesiąca sierpnia, roku panskiego MDCCLX (1760), panowania naszego XXVII roku.

Augustus, rex.

№ 214.

1762 г. сьнежня 1. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 127-130.

* Ліст аб згодзе паміж рамесьнікамі-яўрэямі слясарскага, кавальскага і іншых працуючых молатам раместваў з аднаго боку і Менскім слясарскім цэхам — з другога боку.

Wypis z xiąg ziemskich spraw wieczystych wojewodztwa Mińskiego. Roku tysiąc siedemset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca decembra drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi województwa Mińskiego stawiający osobiście sławetny pan Józef Masłowski, mąż gminnowy i cechmistrz kunsztu slosarskiego miasta j. k. m. Mińska, dokument ugodliwy oraz assekuracyiny, od żydów rzemieśników młotem robiących, obywatelów miasta Mińska, na rzecz w nim opisaną, cechowi slosarskiemu y kowalskiemu Mińskiemu wydany y służący z instancyi tegoż cechu slosarskiego, kowalskiego y miecznikowskiego, w mieście Minsku będącego, do akt podał. Który wpisuiący się do xiąg ziemskich wieczystych wojewodztwa Mińskiego od słowa do słowa następną ma wyrazność.

Między nami Janem Hryniewiczem, Pawłem Dięckiewiczem, Stefanem Kondratowiczem, cechmistrzami y wszystką bracią cechową rzemiosła slosarskiego y kowalskiego z iedney, a nami niewiernemi żydami — Morduchem Owsiejewiczem, Hirszem Jankielewiczem, Leybą Mowszowiczem, Izraelem Chackielewiczem, starszemi maystrami y całym bractwem żydowstwa rzemieśnikami, rzemiosła swoje młotem sprawuiącemi z drugiey strony, pod wszystkie zaręki y obowiązki sponte ac libere na nas przyięte podlegaiąc y onym dosyć czynić submittuiąc się, czyniemy wiadomo y iawnno wyznawamy komu by o tym terazniejszego et in futurum następującego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, tym naszym dobrowolnym niewymazanym, || nieretraktowanym, na potomne czasy ulloque titulo aut pretextu nieporuszonym, wieczysto ugodliwym, oraz assekuracyinym, strictissimi juris adinvicem między nami uczynionym y danym sobie zapisem na to.

Iż co my superius rzeczeni żydzi, starsi maystrowie y całe bractwo żydowstwa rzemieśnicy, w mieście j. k. m. Minskim mieszkaiący, różne rzemiosła swoje młotem robiący y sprawuiący, do cechu uprzywilejowanego slosarskiego y kowalskiego należący, sprzeciwiając się dekretem

kommissarskiemu y j. k. m. zadwornemu W-o X-a Litewskiego assesorskiemu sub datis et actibus, w onychże expressis, podatku do skrzynki cechu slosarskiego y kowalskiego z rzemiosła swego, idque z złotnickiego, jubilerskiego, blacharskiego y mosiężnickiego, do tegoż cechu uprzywilejowanego należącego, pomienionemi dekretami iusta proportione płacić y wnosić nakazanego, dotąd nie płaciliśmy, przeto jawno kontrawencyą de super namienionym dekretom uczyniliśmy, ac exinde w paeny i winy kontrawencyjne popadliśmy.

Zaczym unikając dalszego procederu prawnego, a chcąc superius specyfikowanym dekretom zadość uczynić, o tenże podatek cechowy z przereczonemi panami cechmistrzami y wszystką bracią cechową kunsztu slosarskiego y kowalskiego, na jeneralney schadzce cechowej na wieczne, a nigdy nieodzowne czasy finalnie zgodziwszy się y dostatecznie z sobą umówiwszy, in ordine takowey ugody, podatek, do skrzynki cechowej slosarskiej i kowalskiej należący, a data praesentis inscriptionis co rok dwiema ratami, rok po roku consecutiwe po sobie idącym, po talarów siedmnaście tak raty marcowey, iako też y septembrowey, in unum || computando talarów trzydzieście cztery currenti protunc monetą, do skrzynki cechu slosarskiego y kowalskiego, semel pro semper, punktualnie y niezawodnie płacić y wnosić, sub solvendo irremissibiliter alterius tanti vadio et sub recrudescencia procederu prawnego, oraz z wolnym sobie tamowaniem rzemiosła swego, in casu renitentie, quam strictissime assekurujemy się y obowiązujemy, y następcy nasi omnino tenebuntur.

Warujemy to sobie ażeby sławetni panowie cechmistrzowie y wszyscy bracia cechowi kunsztu slosarskiego y kowalskiego a oraz y następcy onych, in quantum by żydzi rzemieśnicy postronni czasu sądzącego się nayiaśniejszego trybunału do miasta j. k. m. Minska przybywszy, exercium rzemiosła swego młotem robić się mające, go w mieście Mińsku sprawowali na ten czas, gdyby bractwu żydowstwa rzemiesnikom in subsidium byli y bratczyków młodszych z cechu swego dla odebrania od gościnnych żydów przybyłych do Mińska rzemiesników należytości na bractwo rzemiosła żydowskiego dodawali. Eoque intuitu przereczeni sławetni panowie cechmistrzowie y wszyscy in genere bracia cechu slosarskiego y kowalskiego post subsecutam praemissae quantitatis in virtute ugody corocznie po talarów trzydzieście cztery, przez przereczonych żydów majstrów y całe bractwo żydowstwa rzemiesników, a oraz y następców ich rzemiosła swoje idque złotnickie, jubilerskie, blacharskie y mosiężnickie w mieście || j. k. m. Mińsku sprawujących, — do skrzynki cechowej kunsztu slosarskiego y kowalskiego exolutionem tymże żydom starszym majstrom y całemu bractwu żydowstwa rzemiesnikom także y następcom onych, dzieło rzemiosła swojego złotnickiego, jubilerskiego, blacharskiego y mosiężnickiego sprawować każdemu rzemiesnikowi, sine ulla exceptione, bez żadney in perpetuum prepedycyi pozwalają.

Bratczyków młodszych z cechu swego dodawać do pomocy sub nullitate attentatorum przyrzekamy, y następcy onych powinni będą, a oraz bronić y tamować onym rzemiosł swoich, to iest złotnickiego, jubilerskiego, mosiężnickiego y blacharskiego, na potomne czasy robić y sprawować post praestitam annuatim do skrzynki cechowej trzydziestu czterech talarow satisfactionem, sub paena rei aequivalentiam efficienti zrękając się.

Na fundamencie którey to ugody wolni y mocni będą przereczeni żydzi, starsi majstrowie y całe bractwo żydowstwa-rzemieśnicy, rzemiosło

swoie złotnickie, jubilerskie, blacharskie y mosiężnickie w mieście j. k. m. Mińsku sine ulla od nas cechmistrzow y wszystkiey braci cechowey rzemiosła swego ślosarskiego y kowalskiego a oraz następców naszych robić y sprawować przepeditione.

Ktòrego rzemiosła my sami przez się y przez subordynowane kollateralne osoby bronić y tamować nie mamy y mocy miec sub vadio ut supra inter partes paenis nie będziemy, także y następcy nasi powinni będą. ||

Na dotrzymanie czego wszystkiego, ut supra praemissum est, zarękę ważność rzeczy wynoszącą adinvicem sobie zakładamy y oną na domy nasze, handle, towary y summę ubiquinarie będące evictionaliter wnosimy y onerujemy. Za naruszeniem zaś by w najmniejszym terazniejszego naszego wieczysto ugodliwego oraz assecuracyinego strictissimi juris zapisu forum ratusza Mińskiego do zapoznania nas samych y następców naszych naznaczamy, y rozprawę per summarium juris processum, remotis quibusvis dilationibus et beneficiis iuris, sine ulla a minori ad majoris subseclium appellatione determinujemy, pod wyż opisaną zaręką, którą by y niepoiednokrótnie zapłacić przyszło się i jednak że ten nasz dobrowolny ulloque titulo aut pretextu nieporuszony wieczysto ugodliwy oraz assecuracyiny strictissimi juris zapis przy swoiey mocy y walorze wiecznymi a nigdy nieodzownymi czasy irretractabiliter zostawać ma.

I na tośmy ony sobie adinvicem dali z podpisem rąk naszych y ichmości panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych cum approbatione eiusdem actus combinationis przez wielmożnych ich mościow panów Andrzeja Szczygielskiego, rotmistrza powiatu Wołkowyskiego qua namieśnika zamku j. k. m. Mińskiego y Jerzego Adama Czyścieckiego podczaszego Rzeczyckiego, iako lantwóyta miasta j. k. m. Mińska.

Pisan w Mińsku roku || tysiąc siedmset sześćdziesiątego wtòrego, miesiąca decembra pierwszego dnia.

U tego dokumentu przy wyrzniętey kustodyi podpis żydów hebrayskim charakterem, poniżej świadectwo pieczętarza, na pierwszej stronie z boku na marginezie namieśnika zamkowego, na zatyłku nad kustodyą drugiey strony dokumentu lantwóyta mieskiego approbaty w tym się wyrażają sposobie:

Morduch Owsiejowicz. Hirsz Jankielowicz. Leyba Mowszowicz. Izrael Chackielówicz.

Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od niewiernych żydów Morducha Owsiejowicza, Hirszy Jankielowicza, Leyby Mowszowicza, Borucha Nochmanowicza starszych maystrów y całego bractwa rzemieśników, młotem robiących, do tego dobrowolnego niewymażanego, nieretraktowanego, na potomne czasy neodmiennego, wieczysto ugodliwego adinvicem zaśłego zapisu na rzecz w nim we średzinie dostatecznie wyrażoną szlachetnym panom Janowi Hryniewiczowi, Pawłowi Dziekiewiczowi, Stefanowi Kondratowiczowi cechmistrzom y wszystkiey braci cechowey rzemiosła ślosarskiego y kowalskiego danego, uti juris est podpisuję się Franciszek Kołupayło m. p.

Na urządzie zamkowym j. k. m. Mińskim autoritate jurysdykcyi ten zapis dobrowolny wieczysto ugodliwy na rzecz w nim we sredzinie wyrażoną, adinvicem między stronami dany, approbuję Andrzej Szczygielski rotmistrz powiatu Wołkowyskiego, namieśnik zamku j. k. m. Mińskiego mp.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt trzeciego maja iedynastego dnia. Że ten dokument na urządzie lantwóytowskim || iest zgodzony, który adinvicem między stronami dany, approbię Jerzy Adam Przysiecki lantwóyt Miński.

Takowy dokument, za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi wieczyste ziemstwa Mińskiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędu ziemskiego wojewodztwa Mińskiego stronie potrzebującej iest wydany.

Zgadza się z xięgami Mikołay Kamiński, namiestnik ziemski wojewodztwa Mińskiego.

№ 215.

1768 г., чэрвеня 25. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 136.

* Пастанова кавальскага цэху, каб часова адняць скрынку з прывілеямі ад цэхмістра Съцяпана Кандратовіча.

Działo się w Mińsku.

Roku 1768 miesiąca junij dwudziestego piątego dnia. My cech śliosarski, kowalski y mężowie sławetni y utciwy obywatele miasta Mińska usłyszeliśmy y niemal na widok patrzyli, iż sławetny pan Stefan Kondratowicz, cechmistrz kunsztu kowalskiego, bendonc nieraz poszliakowan y na osobie ochidzony pótwarzą, a mając opiece powierzoną od cechu skrzynkę cechową, w ktòrey przywilieje, protokuły nam cechom od najjaśniejszych regnantów Polskich nadane y w skrzynce liokowane zostają, gdzie w tychże przywilieyach nie inne expressia tylko taka ma się wyrażać, aby takowe przywileie były kaserwowane u cechmistrzów godnych sławy dobrej, utciwey, żadno potwarzo nie policzkowanych, dobrze osiadłych gospodarzów boga się bojących.

Więc zebrawszy się z całym cechem takową skrynkę dekretem swym niniejszym umysliliśmy do siebie przeprowadzić do czasu pewnego za pozwoleniem tegoż sławetnego Stefana Kondratowicza, aby tenże sławetny Stefan Kondratowicz takowe potwarzy z osoby swej zniósł, a do dobrej sławy przyszedł.

Na to się podpisuiemy.

Jan Hryniewicz, cechmistrz + + +

Michał Cybulski + + +

Bazyli Mironowicz + + +

Antoni Gatkowski + + +

Piotr Hryniewicz + + +

Jan Puchalski + + +

Józef Kułakowski + + +

Karol Łazarewicz + + +

Józef Masłowski + + +

Jan Komocki + + +

Piotr Czomondrowski + + +

Do tego dekretu podpisuję się Józef Bohdanowicz, pisarz cechowy.

№ 216.

1768 г., лістапада 3. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 86-87.

* Ліст крэдэнсыяльны (пасьведчаньне) ад Менскага магістрату Сьцяпану Дзяцкевічу у тым, што ён абраны пажыццёва на цэхмістра слясарскага цэху.

Wypis z xiąg Magdeburgskich spraw wieczystych miasta j. k. m. Mińska.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmego, miesiąca novembra dwudziestego dnia.

Na urzędzie j. k. m. Magdeburgskim Mińskim comparens personaliter patron imc pan Antoni Truszyński list kredensyalny na cechmistrzówstwo in rem et partem sławetnemu Stefanowi Dzieckiewiczowi służący opowiadał, prezentował y ad acta podał. Który podając prosił nas, urzędu, aby takowy kredens cum omnibus intus expressis contentis był do xiąg Magdeburgskich spraw wieczystych miasta j. k. m. Mińska przyjęty y wpisany.

Jakoż my urząd, ony przyjąwszy, w akta wieczyste wpisać pozwoliliśmy, którego tenor sequitur hujusmodi.

Lantwoyt, burmistrze, radcy, ławnicy urząd Magdeburgski miasta j. k. m. Mińska oznajmujemy wszystkim szlachetnym, sławetnym y uczciwym panom obywatelom miasta j. k. m. Mińska, a osobliwie braci cechu slosarskiego i z pozwoloney nam przywilejami od najjaśniejszych || królów Polskich y wielkich xiążąt Litewskich władzy postrzegając my magistrat, ażeby przez zdolnych cechmistrzów przywileje y artykuły cechowe pilnie zachowywane były, z doniesienia nam od braci cechu slosarskiego y zalety o zdolności rządzenia urzędem cechmistrzówstwa sławetnego pana Stefana Dzieckiewicza zgodnie w cechu od współbraci za cechmistrza ad completum numerum obranego et circa admissionem przez nas onegoż publice na ratuszu rotą Saxonską na cechmistrzówstwo, nemine contradicente, do juramentu,—tegoż sławetnego Stefana Dzieckiewicza za cechmistrza cechu slosarskiego krewiemy, chcąc, ażeby od braci cechowych za cechmistrza, a od cechmistrzów za współkolegę był miany, dla łaski władzy magistratu naszego, niniejszym kredensem praevenimus.

Wolen tedy sławetny Stefan Dzieckiewicz takowym urzędem cechmistrzówstwa, przez nas sobie konferowanym, dozgonnie lub do dostąpienia wyzszego urzędu, stosując się do artykułów z współkolegami rządzić.

In cujus fideм przy wycisnieniu pieczęci uprzywilejowanej ratuszney podpisujemy się.

Dan na ratuszu dnia trzeciego miesiąca novembra, tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmego roku.

U tego kredensu przy pieczęci ratuszney podpisy ichmości panów, urzędników Magdeburgskich his exprimuntur verbis: ||

Jerzy Adam Przysiecki podczaszy Rzeczycki, lantwoyt Miński.

Antoni Szyszko burmistrz miasta j. k. m. Mińska.

Ignacy Tarankiewicz radca miasta j. k. m. Mińska.

Hrehory Kozłowski radca miasta Mińska.

Stefan Kalinowski ławnik miasta j. k. m. Mińska.

Józef Aloizy Łoszukiewicz, pisarz Magdeburgski m. j. k. Miński.

Który to takowy kredens przez wyż wyrażonego patrona, za podaniem do akt, jest do xiąg Mińskich spraw wieczystych miasta j. k. m. Mińska, przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią Magdeburską Mińską parti actoreae jest wydan.

Pisan ut supra.

№ 217.

1769—1777 z.z.

Менски Гистарх. Цэх. акты, л. 188 i adv.

Registr przyczodów w cechu rymarskim do skrzynki cechowej od roku 1769 marca 12 dnia za cechmistrzostwem Symona po Pczołku.

	Złote	Grosze
1. Od szlachetnego Macieia Pczołki, odbierając skarb, w gotowiznie talerow 4 po złotych 18, czyni wogół	72	—
Staremi tynfami sztuk 13 po groszy 27	11	21
Staremi szostakami	22	20
Saskich tynfow małych główek sztuk 8 w zastawie wosku u Raczynskiego na kubku zostawionym	16	—
5. Za kondukt Świętorzeckiey na ten że kubek	4	—
Od Benedykta Komockiego za godzenie cechu	36	—
Kwartału od Jana Sawickiego	4	—
Za wpisanie chłopców od szlachetn. Macieia Pczołki	4	—
Od Jana Sawickiego za godzenie cechu talerow 5, po złotych 18, wogół	90	—
10. Za kondukt od imci pana Galimskiego	4	—
Od Antoniego Tarankiewicza za godzenie cechu	18	—
Od Kazimierza Karpowicza za godzenie cechu tt. 2 po zł. 18	36	—
Od imci pana Rudnickiego za kondukt	3	—
14. Za kondukt od imci pani Wodziewiczowej	5	—
Za kondukt od imci pani Pawlikowskiey	4	—
Za kondukt od Łodziney	2	—
Od Łody Piotra za wendrowkę	10	—
Od Antoniego Tarankiewicza za młodszeństwo	10	—
Za kondukt od imci pani Wołodkowiczowej	7	—
20. Od Tomasza Haiewskiego długu dawnego za Pczołko	52	—
Od Tomasza Haiewskiego procentu od tych złot. 52 za lat dwie	10	—
Od Dawida Garblowiusa kwartału od 20 octobra	3	15
Od imci pani Żyzemskiey za kondukt	7	—
Za kondukt od Bazylego Pohoskiego	1	20
25. Za kondukt od j. w. Proszynskiey marszałkowej	14	—
Za kondukt u imci pana Świętorzeckiego	7	—
Procentu od Tomasza Haiewskiego za 1/72 r.	10	—
Od Tarankiewicza Antoniego in vim wendrowki	8	20
Od Towiańskiego kupca za handel rymarski czasu trybunału	12	—
30. Za wendrowkę od Kazimierza Karpowicza	18	—

	Złote	Grosze
31. Procentu od Haiewskiego za 1773 r.	10	—
Procentu od Bancera od zł. 50, powyżey danych	4	—
Od Kosowicza za kwartał	4	—
Za kondukt imci pana Golijewskiego	4	—
35. Procentu od szlchetnego Macieia Pczołki od zł. 100 za rok 1774	10	—
Od Andrzeia Komockiego za godzenie cechu z wendrowką	44	—
Kwartałowego od Dawida Garblowiusa juli 27 dnia	6	15
Kwartału Jan Adamowicz do 24 septembra 1773	10	—
Kwartałowego za r. 1773, augusta 12, Jakub Kosowicz	4	—
Kwartału od 25 apryla do 20 septembra Stefan Skrzydłowski	6	20
40. Kwartału Dawid Garblowuis 1773 decembra 12	6	—
Kwartału od Kosowicza darowawszy reszty dla nieprofitu	8	—
Kwartału Andrzej Komocki	8	—
Za kondukt imci pana Kostrowickiego Alexandra 1774 maia 10	4	—
45. Kwartału od Dawida Garbolwiusa 1774 february 25	4	—
Kwartału Andrzej Komocki w r 1774 february 25	8	—
Kwartału od Kosowicza za 1774, marca 8	16	—
Kwartału od Skrzydłowskiego od 28 february do 30 maia 1775 r.	6	—
Procentu od szlach. Zwanskiego od 6 talerow od stu po 10 złotych	10	24
50. Roku 1775, za kondukt od w. Koźłowickiego, sędziego	8	—
Procentu od Andrzeia Komockiego	1	20
Od Karpowicza procentu za 1774 y 1775 od złotych 18	3	10
Od Tarankiewicza za lat 4 procentu od 1772 do 1776 od złotych 18.	6	20
Procentu od Bazylego Bohuszewicza za 1775 r. do 2 february.	5	12
55. Procentu od Symona Scieputy za 1774 y 1775 r. od 19 maia	20	—
Procentu od szlchetnego Macieia Pczołki za 1775 od zł. 54	5	—
Kwartału od Benedykta Klesza	8	—
Kwartału od Teodora Siemaszki	8	—
Kwartału od Skrzydłowskiego od 1775 february 28	12	—
60. Za kondukt od wielmożnego stolnika Bykowskiego Roku 1776 za godzenie cechu od Tomasza Mokrzyckiego	24	—
Kwartału od Teodora Siemaszki za dwa	8	—
Kwartału od Teodora Siemaszki do 1777 juli 1777 r.	12	—
Kwartału od Michała Skarbowskiego od 1776 do 1777 r.	6	—
65. Kwartału od Mikołaja Paradwieia do 1777 r.	4	—
Za kondukt od Paiewskiey	3	—
Procentu od Symona Scieputy od złotych 100	20	—
Kwartału od Skrzydłowskiego za 1777 r.	6	—

	Złote.	Grosze
69. Za godzenie cechu od Mikołaja Paradwieia	24	—
Za godzenie cechu od Skrzydłowskiego	24	—
Za wędrowkę od Skrzydłowskiego	17	15
72. Kwartału od Skarbowskiego in vim za 17 należnych	7	—
<hr/>		
L a t u s	920	22

№ 218.

1769—1793 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 173-177.

Regestr przychodu i remanentu w skarbie cechowym kunsztu rymarskiego, sporządzony w roku 1793, miesiąca marca 22, za cechmistrzostwem sławetnego Symona Sceputo y sławetnego Piotra Tarankiewicza.

A) Przychod.

Roku 1769.

	Czerwone złote	Złote	Grosze
1. Od szlachetnego Macieia Pczołki cechmistrza złotem	4	—	—
2. Od Benedykta Komockiego	2	—	—
3. Od imci pana Jana Sawickiego za godzenie cechu okrom kolacji z wędrowką y młodszestwem	5	—	—
4. Od pana Antoniego Tarankiewicza za godzenie cechu	1	—	—
5. Od Kazimierza Karpowicza za godzenie cechu	2	—	—
<hr/>			
	Złote	Grosze	
6. Staremi tynfami sztuk trzynaście od Pczołki	11	21	
7. Szostakami staremi od Pczołki	22	20	
8. Saskich tynfow małych główek sztuk № 8, u Raczyńskiego i za kondukt Świętorzeckiey	20	—	

Roku 1770.

9. Za kwartał od Jana Sawickiego	4	—
10. Od imci pana Macieja Pczołki	4	—
11. Za kondukt od imci pana Galimskiego	4	—
12. Od pana Rudnickiego za kondukt.	3	—
13. Za kondukt od pani Wodziewiczowey	5	—
14. Za kondukt od pani Pawlikowskiey	7	—
15. Za kondukt od Łodziney	2	—
16. Od pana Symona Scieputy, cechmistrza, procętu	20	—
17. Od pana Łody za wędrowkę	10	—
18. Od pana Antoniego Tarankiewicza za dług, który na obligu	10	—

		Złote	Grosze
<i>Roku 1771.</i>			
19.	Miesiąca septembra 2 dnia od pana Symona Scieputy procentu za rok 1771	21	—
20.	Za kondukt imci pani Wołodkiewiczowej	7	—
21.	Od imci pana Tomasza Hajewskiego kapitału	52	—
<i>Roku 1772.</i>			
22.	Miesiąca marca 1 dnia odebrali u imci pana Hajewskiego procentu za rok 1771.	10	—
23.	U Dawida Garblowiusa na rok 1772, od dnia 20 octobra na kwartał	3	15
24.	U pani Żyzemskiej na kondukt	7	—
25.	U Bazylego Pohoskiego na kondukt	1	20
26.	U imci pani marszałkowej na kondukt	14	—
27.	U imci pana Świętorzeckiego na kondukt	7	—
28.	U imci pana Hajewskiego procentu za rok 1772	10	—
29.	U Antoniego Tarankiewicza na wyrażony obligut supra	6	20
30.	Od pana Towiańskiego z handlu	12	—
31.	Za obligiem u Karpowicza za wędrowkę	18	—
<i>Roku 1773.</i>			
32.	Miesiąca aprzyła 20 dnia, od pana Hajewskiego wzięto procentu za rok 1773, od 19 maja	10	—
33.	Od pana Tarankiewicza na ten że oblig wzięli na cechowe potrzeby	1	20
34.	Od Bonara procentu od pięćdziesięciu złotych miesiąca maja 7 dnia	5	—
35.	Od Kosowicza za kwartał	4	—
36.	Za kondukt od pani Golewskiej	4	—
<i>Roku 1774.</i>			
37.	Od pana Macieia Pczołki procentu od stu złotych za rok, poczynający się w 1773, miesiąca maja 15 dnia, a kończący się 1774 r. miesiąca maja 15 dnia	10	—
38.	U pana Benedykta skarbowych pieniędzy z Mohilewcem na złotych 23 wzięli	13	—
39.	U Komockiego za godzenie cechu	26	—
40.	A na oblig do roku 1774, miesiąca septembra 24 dnia	18	—
41.	U Dawida Garblowiusa powtórnie wzięli miesiąca 27 juli	6	15
42.	U Kosowicza wzięli kwartału w tym roku 1773, miesiąca augusta 12 dnia	4	—
43.	U Jana Adamowicza za kwartał od roku 1772 do roku 1773, miesiąca septembra 30 dnia	18	—
44.	Od Stefana Skrzydłowskiego na rok 1772, od miesiąca apryła 25 dnia do dnia septembra 25	6	20
45.	Od niemca Garblowiusa za kwartał roku 1773 od r. 1772, miesiąca decembra 12 dnia, do 1773 12 dnia, złotych 10 wprzody oddał, które wyrażone w regestrze, a teraz	6	—

	Złote	Grosze
46. Od pana Kosówicza wzięli kwartału złot. 8, a resztę darowali, iż nie miał profitu niskąd. Co my widząc darowali	8	—
47. Od Andrzeja Komockiego kwartału	8	—
48. Za kondukt pana Kostrowickiego Alexandra w roku 1774, maja 10 dnia	4	—
49. Od Dawida Garbloviusa w roku 1774, february 25, kwartału	4	—
50. Od Komockiego Andrzeja 1774 r., february 25 kwartału	8	—
51. Od Kosowicza wzięli kwartału za rok 1774, 8 marca	16	—

Roku 1775.

52. Od Skrzydłowskiego za jeden kwartał w roku 1775 od 28 february do maja wzięli podług ugody	6	—
53. Od sławetnego Mikołaja Zwańskiego procentu wzięli od roku 1775, od wtórego february aż do 1776, tegoż february	10	24
54. Za kondukt od Kostrowickiego	8	—
55. Od Andrzeja Komockiego, procentu za 1774 r. do 27 septembra	1	20
56. Od Kazimierza Karpowicza procentu za 1774, y 1776 r. od złotych 18	3	10
57. Od Antoniego Tarankiewicza za lat 4 procentu od 1772 do 1776 roku, od złotych 18	6	20
58. O Symona Scieputy wzięli procentu za 1774 y za 1775 r. od 19 maja, przody oddał	20	—
59. Od Bazylego Bohuszewicza procentu za 1775 r. od wtórego february	5	12
60. Od Macieja Pczołki za 1775 r. oddał od 54 złot. procentu	5	—
61. Od Benedykta Klesa kwartału	8	—
62. Od Teodora Siemaszki kwartału	8	—
63. Od Skrzydłowskiego kwartału na zaczęty w 1775 r. od 28 february	12	—
64. Od Bykowskiego, stolnika, za kondukt wzięli	18	—

Roku 1776.

65. Miesiąca february 11 dnia, od Tomasza Mokrzyckiego, za godzenie cechu, okrom wędrówki, czerwony złoty w 24 złotych	24	—
66. Od Teodora Siemaszk odebrali za kwartałów 2 juliy 28 dnia	8	—
67. Od Teodora Siemaszki do 1777 juliy 28 dnia odebrali złotych 12, a należy złot. 4	12	—
68. Od Michała Skarbowskiego za kwartał, poczynający od 1776 do 1777, dał in vim pozwolenia od cechu	6	—
69. Od Mikołaja Parachwieja należy od 1776 roku miesiąca novembra do 1777 r., dał	4	—

Roku 1777.

	Złote	Grosze
70. Maja 25 dnia od szlchetnego Zwańskiego, ławnika procentu	10	—
71. Od pana Benedykta Komockiego, męża gminy, procentu odebrali	6	—
72. Od Bazylego Bohuszewicza procentu (vide na obligu).	5	—
73. Od Kazimierza Karpowicza procentu (vide na obligu)	3	10
74. Od Antoniego Tarankiewicza procentu (vide na obligu).	1	20
75. Od Paiewskiej za kondukt	3	—

Roku 1779.

76. Od szlchetnego Zwańskiego procentu odebrali odr. 1776 do 1779 r. (vide na obligu po 7 proc)	7	—
77. Od Komockiego procentu (vide na obligu)	4	6
78. Od Kazimierza na święcy procentu (vide na obligu)	2	6
79. Od Symona Scieputy w 1779 r. odebrali razem z summą złotych 120, tylo zaległy procent dał	20	—
80. Kwartałowego od Skrzydłowskiego za 1779 doszło	6	—
81. Od Symona Scieputy procent od zł. 50, od 1779 do 1780 r.	3	15
82. Od Mikołaja Parachwieia za godzenie	24	—
83. Od Skrzydłowskiego za godzenie cechu	24	—
84. Benedykt Komocki procentu od 1779 do 1780, do 19 marca (vide obligu)	4	6
85. Szlchetny Zwański od 1779 do 1780 dał antycypative procentu (vide obligu)	7	—
86. Od Skrzydłowskiego wendrowkę	17	15
87. Od Skarbowskiego in vim kwartału złot. 7, a należy złotych 17, 1779 r. 15 juli	7	—
88. Od Siemaszki 15 septembra doszło złotych 12, a należy złotych 12 doliczyć.	12	—
89. Od Parachwieia procentu od 1778 do 1779 (vide na obligu)	1	5
90. Od Parachwieia procentu od 1779 do 1780 za drugim obligiem (vide oblig).	1	5
91. Za kondukt Siemaszki złot. 7, za kondukt od Żyżemskiej złotych 12	19	—

Roku 1781.

92. Za kondukt od Wołodkowicza, woyskiego, Aloyzego	11	—
92. Wybrano procentów w r. 1781 od różnych, to jest od szlchetnego Zwańskiego złot. 7, od Kazimierza Karpowicza złot. 2 gr. 10, od Benedykta Komockiego złot. 4, gr. 10, od Parachwieia złot. 3, gr. 10, od Tarankiewicza złot. 2, gr. 20, od Andrzeja Komockiego złot. 3, gr. 10, a wògoł, obacz obligu	23	—

	Złote	Grosze
94. Od Laudeckiego kwartałowego za pięć kwartałów od 1780 r. 13 augustą do 1781 r. 7 octombra zapłacił .	25	—
95. Aramowicz Teodor in vim składanki	2	—
96. Teodor Siemaszko in vim kwartału dał	6	20

Roku 1782.

97. Maia 27, po porachunku z Teodorem Siemaszko za kwartały od 1778 r. do 1782, juniy 30 dnia na rok każdy po złot. 10, wypadło złot 65, a że różnemi czasy przez przeszłe lata oddał do cechu złot. 46 y groszy 20, więc do 1782 r. juni 30 dnia, złotych 18 y groszy 10, teraz dał złot. 8, a należy 100, więc wzięto do linyi .	8	—
--	---	---

Roku 1783.

98. January 14 dnia wzięto od Siemaszki in vim kwartału	9	—
99. 1783 r., decembra 19 wzięli reszty kwartału od imci pana Laudeckiego	12	—
100. January 20 dnia weszło do skrzynki cechowej za kondukt jasnie wielmożney Śliżniowej, sędziny Starodubowskiej	9	—
101. Apryla 29 dnia doszło od Adama Zwanskiego, kwartałowego, według umowy cechowej od roku 1782 octobra 13, do roku 1783 apryla 29	8	—
102. Apryla 20 dnia wzięto od Adama Zwańskiego za cechu godzenie czerwonych złotych cztery, z których tyło do skrzynki, według umowy ma weyść złot. 24, a resztą na konsolację odeszło	24	—
103. Augusta 26 dnia za pozwolenie być na kwartale Andzejowi Pileckiemu od daty wyżej mienioney na półrocze dał do skrzynki antecypatywe	8	—

Roku 1784.

104. Marca 31 dał na trzeci kwartał Andrzej Pilecki	4	—
105. Marca, 31 dnia Teodor Siemaszko dał in vim kwartału od r. 1783, 29 apryla do 1784 r. w tym że miesiącu kończy się na złot. 12	6	20
106. Marca 31 dnia Piotr Suchodolski dał in vim kwartału	7	—
107. Marca 31 dnia Teodor Tarankiewicz zapłacił in vim kwartału	6	20
108. Septembra 6 dnia dał kwartałowego Teodor Siemaszko	5	10
109. Augusta 31, kwartału Piotr Suchodolski	3	15
110. Augusta 26 kwartału Andrzej Pilecki	4	—
111. Septembra 6 dnia kwartału Teodor Tarankiewicz	1	10
112. Septembra 5 dnia kwartału Jakub Komocki, wedle opisu	7	—

Roku 1786.

113. Jakub Komocki, marca 5 dnia	7	—
--	---	---

Roku 1790.

	Złote	Grosze
114. Jakub Komocki czasu kontraktów	13	10

Roku 1792.

115. Od Bazylego Komockiego, kwartałowego	12	—
---	----	---

Roku 1793.

116. Doszło procentu od szlachetnego Felicyana Kisiela in vim obligu	18	—
117. Zaległego kwartałowego od Suchodolskiego	18	20
118. Od Kamińskiego in vim kwartałowego	6	—
119. Dał Kamiński na kwartał 1793 r., in vim złot 20-u	6	—
120. Józef Janiewicz dał in vim kwartału	7	—

B) Regestr długów, kto cechowi rymarskiemu winien.

1. Od Symona Scieputy, cechmistrza	100	—
2. Od Mikołaja Zwańskiego cechmistrza	108	—
3. Od Macieja Pczołki	50	—
4. Od Bazylego Łaszukiewicza	52	—
5. Od Karpowicza	36	—
6. Od Antoniego Tarankiewicza	18	—
7. Od Andrzeja Komockiego	18	—
8. Od Raczyńskiego na zastaw kubek srybny	20	—

Latus długów złotych polskich	402	—
Latus expensu na różne potrzeby złotych polsk.	362	3
To czyni długów z expensem złotych polskich.	764	3

Przychodu za cechmistrzostwa Symona Scieputy y Mikołaja Zwańskiego, y pozostałych od Pczołki 763 7

Okrom procentów branych w roku 1775 y za kondukt imci pana Korbowskiego.

Даніска 1-я

1775 roku, miesiąca decembra 12 dnia.

Daię tę moją attestacją panu Mikołajowi Zwańskiemu, maystrowi kunsztu rymarskiego na to, iż co w sprzeczce z żydem szafarzem o wziętą bławatną tasmę, o którą że pomieniony pan Zwański upominał się tylo w obecności moiej, żeby wrócił, lecz że żadney krzywdy iemu nie tylko nie czynił, ale też y żadnego słowa uszczypliwego nie wyrzekł, w czym przyświadczać takowe testimoniales własną stwierdzam ręką. Dan ut supra w Mińsku. Jan Hrebnicki.

Даніска 2-я.

1793, febr. 14 dnia. Za godzenie cechu szlach. p. Jan Bildziukiewicz do skrzynki cechowej zapłacił złt. polskich 80. Teraz dał złt. 36. Resztą zas do kompletowania 80 złot. ma opłacić na terminie w roku bieżącym 1793 w dzień bożego ciała święta rzymskiego bez zawodu przy schadze cechowej. Do czego podpisue się (подп.:) Jan Bildziukiewicz.

№ 219.

1769—1793 гг.,

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 178-179.

Regestr roschodu w skarbie cechowym kunsztu rymarskiego, sporządzony z roku 1769, miesiąca 12 marca, za cechmistrzostwem sławetnego pana Symona Scieputy y sławetnego pana Piotra Tarankiewicza.

Roku 1769.

	Złote	Grosze
1. Na воск do świec małych główek 2	4	—
2. Na konsolacją podczas pogrzebu wielmożnego imci pana Galimskiego	2	—
3. Na konsolacją podczas pogrzebu pana Rudnickiego	1	—
4. Na konsolacją podczas pogrzebu Wodziewiczowej	1	—
5. Na konsolacją na godzenie cechu Jana Sawickiego	23	—
6. Na konsolacją podczas konduktu pani Pawlikowskiej	2	—
7. Na kondukt zmarłego brata Andrzeja Tarankiewicza	7	—

Roku 1771.

8. Septembra 2 dnia, my cech oddali do miasta na potrzebę złotych polskich	80	—
9. Na воск do świec cechowych przerobienia funtów 14.	28	—
10. Za zrobienie tychże świec	2	—
11. Na konsolacją po konduktie pani marszałkowej	6	—
12. Na konsolacją pani Żyżemskiej	3	—
13. Na konsolacją pana Świętorzeckiego	2	—
14. Na konsolacją Pohoskiego miecznika	—	10
15. Na odmienienie czerwonych złotych 3	1	—
16. Na suszenie siana pomocnikom	—	24

Roku 1772.

17. Na ratuszu w dzień bożego ciała	1	—
18. Na reperację buzdyganu	1	—
19. Na kondukt pana Bazylego Szyszki	1	—
20. Na pozew dla Towiańskiego	1	20
21. Za żelazo na kruk	11	10
22. Za zrobienie kruka z drażkiem	7	15
23. Za konsolacją podczas konduktu Golijewskiej	2	—
24. Na konsolacją podczas konduktu pani pisarzewey mieskiej	9	—
25. Za воск na świece funtów 7 i pół	9	20

Roku 1773.

26. Za zrobienie tychże świec z knotem	2	27
27. Do ratusza na boże ciało	2	—

	Złote	Groszy
28. Na sukno do cechu	14	—
29. Na wódkę y piwo przy zrobieniu roboty pułkownika Bandry	1	20
30. Za szufladę do świec, za robotę z drzewem	2	—
31. Na msze kwartałowe zapłacili do roku 1773 mies. decembra	16	—

Roku 1774.

32. Na ratusz na nominacją króla pana naszego miłościwego w roku 1774, miesiąca maja 7 dnia, wydali ze skarbu cechowego	7	—
33. Na konsolacją wzięli u pana Kostrowickiego Alexandra maja 10 dnia	1	5
34. Za sikawki zapłacili skarbowemu	7	—
35. Za 5 kwartałów w roku 1773 poczynaiący się, a 1774 february 25, to jest zaległym dawniejszym piątym	20	—
36. Na konsolacją złapawszy rymarczuka z jeneralem	1	20
37. Za 20 ludzi do przesypania magazynu w roku 1774 augusta 8 dnia, za dni dwa po ludziy 10, a płaty po złot 5	10	—
38. Takoz o niesłuszne branie tychże ludzi na proces, który jest w skarbie między przywilejami, wyexpensowali	1	15
39. Na wosk, w roku 1774, zakrystyjanowi	19	—
40. Podczas robienia tychże świec wyexpensowali	2	—
41. Na boże ciało na piwo przed procesiją 16 kapelistom naprzod groszy 16	1	2
42. Na piwo w niedzielę, jak chodzili do dominikanów	—	16
43. Na proces, iz niesłusznie brali przez Podhayskiego	1	—
44. Powróż do kruka gr. 16, po żalomszy na konsolacją gr. 16	1	2
45. Za tygodniówki dwie octombra y nowembra, jak moskalom robili	8	—
46. Podczas roboty moskiewskiej, jak robili niedaustki y kręcili skury, na śniadanie	4	—
47. Na kręcenie skury xiążenia	2	—
48. Na podział za tąż robotę do dwóch rat podzielili	18	—
49. Po żalomszy na konsolacją	1	3
50. Za reperacyę sikawki Łapszukowi	1	2

Roku 1775.

51. 8 marca za msze żałobne x. kanonikowi	15	—
52. Do ratusza na boże ciało	2	—
53. W dzień bożego ciała, na konsolacją dla braci	1	8
54. W niedzielę bożego ciała, na konsolacją dla braci po processyi od x. x. dominikanów	5	—
55. Na reperacyę kruką—drag nowy y kołka dorobili	2	—
56. Na konsolacją w. Kostrowickiego po kondukcie	4	—
57. Na konsolacją po kondukcie wielmożnego Irzykowskiego stolnika	8	—

Roku 1776.

	Złote	Grosze
58. 25 februaryi, na papier	—	24
59. 5 apryla na grobowe świecy	5	—
60. 5 apryla, kwartału za 1775 r. od 8 marca do 1776 r. tegoż marca	16	—
61. Augusta 12 do ratusza na reparacyę onego dali z skrzynki	50	—

Roku 1777.

62. Na grobowe świece do plebaniy	5	—
63. Od 1776 r. do 1777 s. Maceja, kwartału do x. archydziacona zapłacili za msze kwartałowe	16	—
64. Podczas schadzki maja 26 dnia, rachując się tak za procenta, jako y za kwartały na kasolacyą	3	—
65. Do skrzynki na świece, z okuciem	1	—
66. Jeszcze tak za procenta jako i za kwartały na ka- solacyą	3	—
67. W ratusz podczas bożego ciała na prochy y ustro- ienie ołtarza	3	—
68. Na воск do przerobienia świec	18	—
69. Za zrobienie świec z knotem y poczostkę	4	—
70. Po pożarze Niemizkim na wódkę dla ludzi przy kroku	—	15
71. Jak młyn mieski przeciągali, na wódkę dla ludzi	1	—
72. Po pożarze, co na polu, na wódkę dla ludzi przy kroku	—	15
73. Na proch, jak woyt wjeżdzał	2	—
74. Po kondukcie Pulewskiej na konsolacyą	1	—
75. Po mszy u panien bernardynek	1	—
76. Po mszy żałobney w plebaniy	1	—
77. W tymże roku, a po drugiey mszy w plebaniy na konsolacyą	1	—
78. Po trzeciey w tymże roku kwartałowej	1	—
79. Sławetny Symon Scieputa, cechmistrz siodlarski, wyexpensował na obarzanki w domu swoim	1	10
80. Dano Karpowiczowi na expens robienia świec	17	6

Roku 1778.

81. Wosku do świec przerobienia	27	6
82. Knot zł. 1 gr. 6, czasu robienia świec y na kon- solacyą Żyzemskiej	9	16
83. Konsolacia po kondukcie Wołodkowicza z naię- ciem ludzi	5	5
84. Cechmistrz wziął	—	15
85. Na wjazd woyta Mińskiego w r. 1777 r. Kaspier- skiemu	2	—
86. Na boże ciało do ratusza	1	—
87. Za zyskanie Benona od kasztelana Chmary	1	—
88. Podczas pożaru na Wileńskiej ulicy	—	15
89. Za torbę do bembna z malowaniem	3	—

Roku 1779.

	Złote	Groszy
90. Za reperacyę bembna, na skurę w 1779, iż skury popsuli	3	—

Roku 1781.

91. Octombra 29 dnia, na podróż Warszawską do ratusza szlchetnemu Marsantemu, ławnikowi, według kwitu	30	—
92. Wybierając te pieniądze od braci przez dni 4 stracono	3	—

Roku 1783.

93. January 14 dnia na wosk z expensem na świecy cechowe wogół	29	6
94. January 19 dnia na konsolacyą po kondukcie jasnie wielmożney Sliżniowey	2	13
95. Juniy 15 kwartału xiędzu plebanowi Mińskiemu	16	—
96. Juniy 19 y 21 na konsolacyą czasu bożego ciała y cechu godzenia sławetnego Adama Zwańskiego, gdy wzięli od tegoż za godzenie cechu.	39	9
97. Juniy 23, na konsolacyą czasu godzenia cechu.	2	4
98. Angusta 26, na konsolacyą odebrawszy za kwartał od Pileckiego	1	—

Roku 1784.

99. Wielmożnemu xiędzu archidyakonowi Wankowiczowi za żałomszy	16	15
100. Apryla 4 na protokoły cztery do wpisania chłopców y wyzwolenie, na godzenie cechu y kolacyą, na przychód y rozchód, na młodszeństwo y kwartały wydano wogół	1	—

Roku 1790.

101. Marca 19 dnia, za msze kwartalne xiędzu archidyakonowi według kwitu za raty zaległe	32	—
--	----	---

Roku 1792.

102. Dano do kasy ratuszney wedle kwitu od Golewicza	18	—
--	----	---

Roku 1793.

103. Dano do kasy ratuszney wedle kwitu od Jan-kowskiego	6	—
104. Na reperacyę kruka zelaznego cechowego Komockiemu wydano	6	—
105. Dano na illuminacyą do ratusza za kwitem Zwańskiego	9	—
Kwitu na złotych 50 niema przez racyę, iż stracili Bazyli Laszukiewicz y Symon Scieputa		

№ 220.

1769 z., Менск.

Менскі Гіст. Цэх. акты л. 177.

Regestrzeczy skarbowych, odebranych od szlachetnego Macieja Pczołki, ławnika jego królewskiej mości miasta Mińska, do sławetnego Symona Scieputy cechmistrza w roku 1769 zasiadającego, także y przywilej od królów nadany przy tym artykuły y kwity hyberny y kwartału popisane do roku 1769, miesiąca january 22 dnia.

1. Przywilej z pieczęcią jedną listów dwa.
2. Artykuł jeden wyntryligowany w czarnym.
3. Protokółów dwa na wpisanie wyzwolenia y cechu godzenia, jeden ćwiertkowy, drugi półarkuszowy długi a wązki.
4. Buzdygan jeden cynowy.
5. Chorągwi dwie: jedna stara niebieska, a druga zielona, nowa, z drążkiem pomalowanym.
6. Krukow dwa y z drążkami.
7. Benben-jeden pomalowany, krobka y pałek dwie.
8. Swiec par siedem w kowałkach.
9. Worek skurzany do tychże swiec.
10. Obyczaje cechowe.
11. Kilim cechowy do zasłania stołu.
12. Kwity tak hibernowe, jak y kwartałowe, wypłacone y podpisane za cechmistrzostwem szlachetnego Macieja Pczołki, do roku 1769, miesiąca january 22 dnia.
13. Skrzyńka cechowa okuta, zamek jeden wewnętrzny, a do drugiego zamku zaszczepka na próboi, malowana zielono z czerwonym, we środku szuflada jedna z papierami, a druga pod spodem z pieniędzami.
14. W gotowiznie pieniędzy złotem czerwonych cztery.
15. Staremi tynfami sztuk trzynascie (№ 13).
16. Szostakami staremi złotych 22 groszy 20.
17. Saskich tynfow małych główek sztuk № 8.
18. Na długach u Raczyńskiego na kubek srebný talarów dwa za kondukt imci pani Świętorzeckiej od których dwóch talarów winien jest płacić prowizją od talara na tydzień po groszu od roku 1767 złot. N 26.
19. Za imci pana Benedykta Komockiego czerw. złotych 2 złotem, termin oddania w roku 1769, mies. nowembra złotych № 22.
20. U imci pana Hajewskiego złotych № 12. Termin oddania w roku 1769, na trzy króle, a jeżeli nie odda na termin, to prowizją płacić ma.
21. U pana Łody za wędrowkę złotych N 10.

№ 221.

1772 г., лютага 17. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 184, л. 494-495.

Konsens jasnie wielmożnemu Antoniemu Przędzieckiemu, podkanclerzemu W-o -X-a L-o, ad cedendum woytowstwa Mińskiego in personam urodzonego Michała Przędzieckiego, podkanclerzyca Litewskiego.

Stanisław August etc.

Oznaymuiemy tym listem przywilejem, konsensem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Znajome wielmożnego Antoniego Przędzieckiego, podkanclerzego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, merita wysoce u nas szacując, żadney mu rzeczy odmówić nie chcemy. Zaczym teraz za wniesieniem prozby jego do nas chętnieśmy pozwolili y ninieyszym listem przywilejem konsensem naszym pozwalamy, aby mógł woytowstwa naszego Mińskiego, sobie prawem dożywotnim służącego, zrzec się, ustąpić y prawo swe na osobę urodzonego Michała Przędzieckiego, podkanclerzyca Litewskiego, transfundere y ten wlewek prawny coram actis quibusvis authenticis roborować: Vigore którego wlewku prawnego, na urzędzie należywym zeznanego, a za powagą ninieyszego konsensu naszego, ma y wolen będzie urodzony Michał Przędziecki, podkanclerzyc Litewski, pomienione woytowstwo nasze Minskie ze wszystkimi do niego attynencyami, z juryzdyką mieyską, objąwszy na się, trzymać, zażywać aż do żywota swego, albo do dostąpienia takiego urzędu y godności, która by nie mogła z tym subsistere woytowstwem.

Co do wiadomosci wszem wobec, osobliwie wielmożnym senatorom, urodzonym, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, y obywatelom wszystkim woiewodztwa Minskiego przywodząc, mieć chcemy, a mianowicie sławetnym burmistrzom, ławnikom, radcom y całemu miastu naszemu Minskiemu, || do zwierzchności woytowskiej należącemu przykazuiemy, aby odtąd urodzonego Michała Przędzieckiego podkanclerzyca Litewskiego za prawdziwego y aktualnego woyta Minskiego mieli, znali, mianowali, onemu juryzdyce y urzędowi, legitime od niego podanemu, sądom y dekretom ich podlegać, mieysca, prerogatyw y obwencyi y wszelkich z prawa y dawnego zwyczaju należących dochodow zażywać dopuszczali, inaczey nie czyniąc, dla łaski naszej królewskiej.

Na co się dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy się, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie dnia XVII (17) miesiąca lutego, roku panskiego MDCCLXXII (1772), panowania naszego VIII roku.

Stanisław August, król.

№ 222.

1774 г., студзеня 24. Варшава.

Лит. Мэтр. Кн. Зап. № 185, стар. 698—699

Grunta y place w miastu Mińsku, oraz wszelka pozostałość post fata urodzoney Krystyny, primo Gabryelowey Fursowey, secundo zaś voto Skwarkowskiey y syna jey szlchetnego Mateusza Fursa, nullis prorsus successoribus existentibus wakujące, urodzonemu Felicianowi Tarnawieckiemu jure caduco dantur.

Stanisław August etc.

Oznajmujemy tym listem juris caduci przywilejem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Iz my, mając sobie przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, zalecone chwalebne ad usus publicos aplikacye, oraz wierność y życzliwość ku majestatowi naszemu, tudzież prawdziwe do przysposobienia się w zdolnościach usługom rzeczypospolistey chęci y starania urodzonego Feliciano Tarnawieckiego, łatwo do tego skłoniliśmy się, abyśmy onemu grunta, place y ogrody w mieście naszym Minsku, juryzdyką Kiszczanską zwane, z attynencyami y summami, ubique będącemi, w dekrecie oczewistym sądow naszych zadwornych assessorskich W-o X-a L-o, pod rokiem 1758, miesiąca decembra pierwszego dnia, ferowanym, wyrażone, urodzoney Krystynie primo Gabryelowey Fursowey, secundo zaś voto Skwarkowskiey y synowi jey szlchetnemu Mateuszowi Fursowi, przysądzone, et post fata tychże nullis prorsus successoribus existentibus wakujące, a przez to vigore prawa do dyspozycyi naszej przypadłe y należące, jure caduco dali y konferowali.

Jakoż dajemy y konferujemy ninieyszyw listem juris caduci przywilejem naszym, in virtute którego wolen y mocen będzie pomieniony || urodzony Felician Tarnawiecki przerzeczone grunta, place, ogrody y całą juryzdykę Kiszczanską, podług przepisu w wspomnionym dekrecie, na siebie objąć, łąki y grunta w ténutach zastawnych znaydujące się exonerować, summy pieniężne ubique będące pozyskiwać, y w aktualną swoją otrzymać possessyą, oraz to wszystko mieć, używać, na swoje y sukcesorów swoich pożytki obracać y według wszelkiew woli swojej szafować, nic nam ztąd nie płacąc, ani żadney nie pełniąc powinności, procz zwykłych mieyskich gruntowych obowiązków.

Co wszystkim, komu o tem wiedzieć należy, mianowicie wszelkim juryzdykcyom sądowym, a osobliwie tym, gdzie wyż mianowane grunta y dobra znaydują się, do wiadomosci podając, mieć chcemy, aby urodzonemu Felicianowi Tarnawieckiemu do pozyskania y odebrania tey konferowanej jemu od nas pozostałości pomocnemi byli, y przy spokojnym oney dzierzeniu jego utrzymywali y zachowali, dla łaski naszej królewskiej, y z powinności swojej.

Na co dla większey wagi ręką naszą podpisawszy się, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie dnia XXIV (24) miesiąca stycznia, roku panskiego MDCCLXXIV (1774), panowania naszego X roku.

Stanisław August, król.

№ 223.

1774 г., жніўня 15. Менск.

Менскі Гістар. Цэх. акты л. 100.

*Скарга мечніка Васіля Пагоскага на свайго брата Петра аб пабоях і абідах.

Czlachetny magistracie!

Gdyż macie opiekę y moc nad nami od boga naywyższego y nayaśnieyszych regnantów naszych, panów miłościwych, mając moc ukarać nas, należących do sądu Magdeburckiego,—y do rekognicyi wielmożnych mości panów dobrodziejów tudziesz zanaszam moje pokrzywdzenie na brata mego rodzzonego Piotra Pohoskiego, obywatela tegoż miasta j. k. m. Mińska, kunsztu naszego miecznikowskiego, które depędujemy do sądu wielmożnych mości panów dobrodziejów. Ja Bazyli Pohoski, obywatel miasta Mińska, wyrażam wszystkie moje pokrzywdzenie przed wielmożnymi panami dobrodziejami, co ponaszam od brata moiego rodzzonego Piotra Pohoskiego. Różnemi sposobami wynayduie nurty ku moiey osobie nikczemney do zguby życia y mizerney substancyi moiey y z przyjacielem moim przysięgłym wiekuistym nie daie dobrego życia, ale owszem sposob odbiera doczesny życia nad przykazanie boskie główne. Ja, nie chcąc poganskiey natury, szukam świętey sprawiedliwości u wielmożnych mości dobrodziejów, quo sędziów y opiekunów naszych.

1) Dnia 14 augusta mego towarzysza Józefa Koronowickiego zbił, ztluk na moście mieskim, ztargał, zekrywawił, jak sam chciał, tak mordował onego sirotę,—czemu ty u mnie nie chcesz służyć, a u brata mego drugi rok słuysz.

Pierwszy szwagier Onufry iego też gdyby nie odbronił, życiem pokonał by.

Tomasz Obadowski, obywatel Miński. Jan sługa pana Makarewicza mosiondznika, i więcey pokaże się świadków pod czas inkwizycyi założoney od sądów Magdeburckich pod juramentem onych:—Ja ciebie bie jako towarzysza, a maystra twego y życie iego zakontynuie, bo mam wolę od wielmożnego imci pana lantwojta Olszewskiego miasta Mińska, quo gospodarza miasta jego królewskiej mości Mińska.

Gdy Józef Koronowicki w tymże impecie pszyszedł do wielmożnego imci pana lantwojta na skargę na Piotra Pohoskiego, quo maystra cechu naszego miecznikowskiego, że iestem zbity, ztluczony y zmordowany od osoby wyż wyrażoney, na to pan lantwoit odpowiedział mu:—dobrze czynił, że bił ciebie! A sam swoją osobą sądził maystra mego Bazylego y Piotra Pohoskiego między nimi. A mnie cech nasz przydał rocznie służyć panu Bazylemu, od którego ja nie mający pokrzywdzenia zmówiłem się na drugi rok za konsensem oyców gospodnych. Zaczym oni z sobą mają swoje kłótnią a mnie życie odbiera Piotr Pohoski: jeszcze tym się nie kontentuje z tego boju co bił, ale y maystra twego z tego świata zprawadze nie tylko ciebie, błazna, mnie to bagatel, mam osiadłość swoją, z placem w mieście jego królewskiey mości Mińsku, mnie stanie na głowe wasze.

2) W dzień oktawy bożego ciała święta ruskiego stała się transakcyja przez pana Piotra Pohoskiego, brata naszego, między bratem moim starszym y ze mną Bazylim, wszystko przez okazyą onego. Y na moich świadków, godnych obywatelów Mińskich, wiary godnych mężów, którzy są nie notowani w złey supinyi, ani krzywego przysięstwa nie mające na osoby swoje bogu, wiadome te ludzie y szlachetnemu magistratowi, dana

wiara będzie przez kuratora mego przez załobą wyniesiona przed sąd wielmożnych mości panów dobrodziejów moich nayosobliwszych.

3) Dnia 13 augusta poniosłem wielkie pokrzywdzenie od brata mego. Nasłał na mnie moskalów. I tak się stało przez jego staranie: co chciał tego dokazał na moiej osobie. Primo nadeszli na stancyą naszą, gdzie my mamy rezydencyą. A choć na dworek pański żona moja uciekła do pokojów pańskich, oni też moskale okna powybijali y żonę moją zaczęli tłuc, zabijać. A mnie samego nie było. Ona uciekała do brata swego Bazylego Dobronkiewicza obywatela Mińskiego, na jurisdycie mieszkającego xx. bazylianów. On za siostrę ujął się, a moskale jak chcieli tak bili y mordowali. A wszystko z jego racyi namówionej. I potym też moskale wyznali tą namówką pana brata mego rodzzonego z tako dobroczynnością ku moiej osobie.

4) Imc pan lantwóit przykazał mnie uczynić deprekacyą przed wielkonocno spowiedzio. Podług rozkazu czynilem to wielmożnego imci pana lantwojta. Rozkaz wypeñniłem. On na to mnie odpowiedział: „brat Piotr rodzony daruie tobie dopioro, poki odprawisz spowiedz wielkonocno, a potym weźmiesz sto bizunów in publico loco, alias w wysokiem mieście, wtedy tobie daruie. I w cechu tysz samą confirmacyą potwierdzał w oczach panów cechwistrzów y zgromadzonych braci naszych.

Zatym łaskawemu sądowi ogdaię się wielmożnych mości panów dobrodziejów moich nayosobliwszych, zem iest podnozek onych.

Bazyli Pohowski obywatel miasta Mińska.

Roku 1774, miesiąca augusta dnia 15. Pisan w Mińsku.

№ 224.

1774 г., жніўня 15. Менск.

Мен. Гістарх. Цэх. акты л. 101.

* Пастанова слясарскага цэху па справе паміж брацьцямі Пётрам і Васілем Пагоскімі.

Roku tysiąc siedymsett siedymdziesiąt czwartego, augusta 15 dnia.

Na schadce in praesentia szlachetnego pana Ignacego Zarankiewicza burmistrza Mińskiego y komisarza cechu slosarskiego, tudziesz sławetnych panów cechmistrzów całego cechu względem pretensyi adinvicem pomiędzy Piotrem y Bazylim Pohoskimi, różnemi czasy regulowanymi, w jakoż kolwiek sposób (oprócz kuntusza podartego) perpetuum silentium sub nullitate decretorum optentem et obtinendornm, tudzesz y manifestem onym nakazuiemy,—iesliby ab hinc, idque od dnia dzisieyszego 15 augusta, wyż wzwienieni Piotr y Bazyli, bracia inter se rodzeni, w iaki kolwiek sposób by naymnieyszym słowem ieden drugiego czernili, lub też ieden przed drugim robotą uprzedzali strony potrzebujące, tedy bez żadnego przepuszczenia y litości iż będą ukarani. karą supra partem intravenientem tey ustawie, idque za zeysciem szchacki w gospodniey stancyi po piędziesiąt bizunów y po iednym wargieltu do skrzynki cechowej, to iest po złotych polskicich dwadzieścia.

Która ustawa że się dopeñniła w czasie przytomności szlachetnego komissarza y my przytomni cechmistrzowstwo swymi rękoma po dpisuiemy się.

Pisan ut. supra.

Ignacy Tarankiewicz, burmistrz miasta jego królewskiej mości Minski
Józef Bohdanowicz, cechmistrz.

Antoni Kołkowski, cechmistrz rzemiosła slosarskiego.

№ 225.

1779 г., мая 14. Меицк.

Меицкі Гістарх. Цэх. акты л. 150.

Regestr osòbom kunsztu slosarsklego, kowalskiego, kotlarskiego, zegarmistrzowskiego, konvisarskiego y mosiężnickiego, jako to do jednego cechu złączonych y należących, — cechmistrzów, chorążych, podskarbach, maystrów y towarzyszów, w mieście jego królewskiej mości Mińsku, w Xięstwie Litewskim situm mającym, mieszkających do sessyi radney, y powinności mieyskiej przynależących, distincte z wyraznością dostojności obywatelstwa każdego z osobna, przez sławetnego pana Karola Łazarewicza, cechmistrza y maystra kunsztu kowalskiego, w roku 1779-miesiąca maja 14 dnia sporządzony y rozliniowany.

Cechmistrze, chorąży y pisarz.

1. Sławetny pan Karol Łazarewicz, mayster y cechmistrz kunsztu kowalskiego y mąż gminy.
2. Sławetny pan Józef Masłowski, mayster y cechmistrz kunsztu kowalskiego y mąż gminy.
3. Sławetny pan Antoni Kotkowski, mayster y cechmistrz kunsztu miecznikowskiego.
4. Sławetny pan Józef Bohdanowicz, mayster y cechmistrz kunsztu puzkarskiego, mąż gminy.
5. Sławetny pan Józef Popacki, mayster y chorąży kunsztu kowalskiego.
6. Uczciwy Hrehory Hryniewicz, mayster y pisarz cechowy kunsztu slosarskiego.

Podskarbiowie.

7. Uczciwy Piotr Pohoski, mayster kunsztu miecznikowskiego y podskarbi cechowy.
8. Uczciwy Michał Nowicki, mayster kunsztu kowalskiego y podskarbi cechowy.

Maystrowie.

9. Uczciwy Michał Cybulski, mayster kunsztu slosarskiego y puzkarskiego.
10. Sławetny Jan Pohoski, — mayster kunsztu miecznikowskiego.
11. Uczciwy Stefan Cybulski, — mayster kunsztu slosarskiego.
12. Uczciwy Józef Doroszewicz, — mayster kunsztu kotlarskiego.
13. Uczciwy Bazyli Mironowicz, — mayster kunsztu kowalskiego.
14. Uczciwy Piotr Kondratowicz, — mayster kunsztu kowalskiego.
15. Uczciwy Piotr Czemonrowski, — mayster kunsztu kowalskiego.
16. Uczciwy Józef Dziekiewicz, — mayster kunsztu miecznikowskiego.

17. Uczciwy Zachary Milaszkiwicz,—mąyster kunsztu miecznikowskiego.
18. Uczciwy Bazyli Pohoski,—mąyster kunsztu miecznikowskiego.
19. Uczciwy Jan Minkiewicz,—mąyster kunsztu miecznikowskiego.
20. Uczciwy Zmitr Hryniewicz,—mąyster kunsztu slósarskiego.
21. Uczciwy Teodor Makarewicz,—mąyster kunsztu mosiężnickiego.
22. Uczciwy Jerzy Makarewicz, mąyster kunsztu mosiężnickiego.
23. Uczciwy Bazyli Włochowicz,—mąyster kunsztu kotlarskiego.
24. Uczciwy Leon Krasicki,—mąyster kunsztu kowalskiego.
25. Uczciwy Dominik Kondratowicz,—mąyster kunsztu kowalskiego.
26. Uczciwy Hrehory Doroszewicz,—mąyster kunsztu kotlarskiego.
27. Sławetny Piotr Doroszewicz,—mąyster kunsztu konwisarskiego.
28. Uczciwy Andrzej Apanowicz,—mąyster kunsztu puszkarskiego.
29. Uczciwy Stefan Kuczyński,—mąyster kunsztu kowalskiego.
30. Uczciwy Marcenty Juszyński, mąyster kunsztu slósarskiego.

T o w a r z y s z e.

31. Jan Butkiewicz,—towarzysz kunsztu kowalskiego.
 32. Bazyli Kondratowicz,—towarzysz kunsztu kowalskiego.
 33. Jan Makarewicz,—towarzysz kunsztu mosiężnickiego.
 34. Józef Koronowicki,—towarzysz kunsztu miecznikowskiego (wyiechał).
 35. Antoni Falkiewicz,—towarnych kunsztu kowalskiego (wyiechał).
 36. Jan Samcewicz,—towarzysz kunsztu miecznikowskiego.
 37. Jerzy Zieladziey,—towarzysz kunsztu kowalskiego.
- Latus uniwersalnie wszystkich osób czyni 37.

№ 226.

1779—1780 Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты л. 76.

Begiestr percepty cechu slósarskiego y kowalskiego w roku 1779, za cechmistrzowstwa sławetnego Karola Łazarewicza.

	Złote	Grosze
1. Odebrałem od pana Piotra Pohoskiego, podskarbiego	21	15
2. Od sławetnego Antoniego Kotkowskiego, cechmistrza	18	—
3. Od zegarmistrza, co stał u Derszkofa	18	—
4. Od pana Piotra Daraszewicza	9	—
5. Od Bazylego Mironowicza	6	—
6. Od pana Juszyńskiego	25	15
7. Od Bazylego Pohoskiego	13	—
8. Od Józefa Dzieńkiewicza	16	—
9. Od Jana Makarewicza, suchedniowych	4	—
10. Od Bazylego Kondratowicza	3	—
11. Od Jana Samcewicza kwartału	8	—
12. Od Antoniego Falkowicza, kwartału	8	—
13. Od kowala Wielięciejewskiego	14	—

	Złote	Grosze
14. Od sławetnego Józefa Bohdanowicza	18	—
15. Od konwisarza przejeżdżającego	8	—
16. Od Mikołaja Parafinowicza za godzenie cechu	24	—
17. Od pana Łazarewicza od lat kilku	32	—
18. Od Jana Ziemianowicza kwartałowych	8	—
19. Od tegoż Ziemianowicza suchedniowego	4	—
<hr/>		
Latus efficit	258	—

Za zgodzenie cechów od braci od lat dwóch, idque od roku 1779 y roku 1780, odebrał z wyznania podskar-bich Bazylego Mironowicza i Piotra Pohoskiego 98 —

№ 227.

1780 г., Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 72.

Przychód i rozchód pieniędzy cechowych w roku 1780, od dnia bożego ciała, za przyniesieniem skrzynki do mnie od pana Karola Łazarewicza, cechmistrza kowalskiego.

A) P r z y c h o d.

	Złote	Grosze
1. Pod ten czas, jak przynieśli skrzynkę, było w niej pieniędzy złotych polskich	6	—
2. Za moim rokiem od pana Jana Makarewicza, miesięznika, doszło do skarbu cechowego i na konsolacyją	61	—
3. Za kondukt wielmożnego imci pana stolnika Michała Wołodkiewicza	10	—
4. Od pana Kondratowicza, suchedniowych	4	—
5. Antoni Kotkowski, cechmistrz, dawniejszego długu	14	—
6. Kowal Wielęciejewski dał do skrzynki	7	—
7. Od kramnika przejeżdżającego	8	—
8. Z kalkulacyi Antoniego Kotkowskiego reszty	4	15
9. Lyżek od przejeżdżającego konwisarza	10	—
10. Od pana Karola Łazarewicza	7	—
<hr/>		
Latus efficit	131	15

B) R o z c h o d.

1. Za reperacyą bembna cechowego	2	—
2. Doboszowi za processyą bożego ciała	1	—
3. Do ubierania ołtarza ratusznego	2	—
4. Na konsolacyą dla braci w dzień bożego ciała	1	—
5. Na spotkanie jaśnie wielmożnego pana hetmana cechem dla braci na konsolacyą w wieczór	1	—
6. Powtórnie nazajutrz na spotkanie dla braci na konsolacyą	1	20

	Złote	Grosze
7. W niedzielę inter octawam bożego ciała, podczas processyi u xięży dominikanów, dla braci cechowej	2	—
8. Za kondukt wielmożnego imci pana Wołodkowicza, na konsolacją dla braci	4	—
9. Za brata zmarłego Czemonrowskiego dali z skrzynki dla braci na konsolację	—	24
10. Za zmarłego brata Jana Butkiewicza dla braci na konsolację	—	24
11. Za kruk cechowy do rozerwania ognia	5	—
12. Za mszy święte kwartałowe trzy	3	—
13. Za pisanie regestrów braci, podanych do rejestru, pisarzowi	—	10
14. Też pisarzowi za pisanie regestrów do kalkulacyi	—	10
15. Też wyexpensowano za pisanie	—	10
16. 1780 r. maja 4, slosarzom i kowalom, na robocie u wielmożnego imci pana mayora Rosyjskiego będącym, za rabotę robioną	—	24
17. Na chleb	2	—
18. Na wosk funtów 15	30	—
19. Na knot	1	—
20. Za żałomszy 3	3	—
21. Na ratusz wydano według biletu y assygnacyi wielmożnego imci pana Iantwoyta y na most	30	—
22. Pod czas robienia świec y na konsolację etcet	5	—
23. Na boże ciało, dwa razy processyi assystuiąc, dla braci w cechu	4	—
24. Na proceder prawny z panem Popackim	6	20
Efficit	107	22

№ 228.

1780 г., сьнежня 3. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 69.

*У фала кавальскага цэху па справе цэхмістраў Кароля Лазарэвіча і Міхала Навіцкага.

Roku 1780 miesiąca decembra 3 dnia, przed nami cechmistrzami starey y nowey rady, na schadce niedzielney zasiadaiącymi, także przy braciach cechowych na teyże schadzce zasiadaiących, żałował y słusznie manifestował się imc pan Karol Łazarewicz, obywatel Miński, cechmistrz kowalski, na sławetnego pana Michała Nowickiego, obywatela Mińskiego, magistra y podskarbiego cechowego rzemiosła kowalskiego-ż, iż na przeszley schadzce publicznie przy braci cechowych zelzywemi słowy połaiał Łazarewicza. To z jedney strony. Z drugiey zaś strony zaniósł świeżą żałobę przeciwko mości panu Karolowi Łazarewiczowi, iż on sławetny pan Michał Nowicki, podskarbi cechowy, o zadane sobie kolumnij niewinney, wniesioney na pana Nowickiego, jakoby robiąc robotę dla jasnie wielmożnego jego mości pana xiędza archidyakona Biełoruskiego, proboszcza Mińskiego, zataił żelaza kamieni dwa, alias ukradł, nie wyrobiwszy wszystkiego żelaza, sobie danego.

Przez to my cech cały zgromadzony, po wysłuchanych żałobach pro et contra żałujących osób, stosując się do prawa y artykułów nam podanych od najsławniejszych regnantów panów miłościwych, podług artykułu 24 tymże stronom obum żałującym z klemencyi naszej udzieliliśmy y pozwoliśmy czasu do wywodu y dowodu do tygodni spełna dwóch, a po wyszłym terminie mają ciż żałujące w cechu stawać y justyfikować się na kim co się okaże.

Podług tegoż artykułu mają winę zapłacić do skrzynki cechowej wosku kamien jeden pan Nowicki za połaianie pana Łazarewicza cechmistrza, nim się wywiedzie od kalumnij zadanej za odwagę łaiania cechmistrza.

A sławetny pan Karol Łazarewicz, cechmistrz kowalski, jeżeli nie dowiedzie Nowickiemu złodzieystwa, tedy powinien będzie zapłacić alias do skrzynki cechowej wosku kamieni dwa.

Zabiegając dalszym zwadom y niesnaskom, żeby bracia zgodnie podług prawa y artykułów zachowali się, my cechem całym nakazujemy pod wyż wyrażoną winą y karą w artykułach wyrażonych, zasuspendowani od funkcji swoich cechowych z mieysca swojego do wywodu y dowodu aż się wywiodą z tego terminu, jaki wyznaczaliśmy.

Co nie ma być przepuszczono.

Pisan w Mińsku, anno et die ut supra.

№ 229.

1780—1782. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 74 і адв.

Registr przychodów y rozchodów pieniędzy cechowych do skrzynki słóarskiej w roku terażniejszym 1780, za przywiezieniem skrzynki od sławetnego pana Łazarewicza do mnie Masłowskiego, cechmistrza słóarskiego, spisany y sporządzony.

A) P r z y c h o d.

	Złote	Grosze
1. Za przywiezieniem skrzynki było w oney pieniędzy	6	—
2. Za moim rokiem od Makarewicza, mosięznika, doszło do skarbu y na konsolacyą.	61	—
3. Za kondukt wielmożnego imci pana Wołodkowicza, stolnika	10	—
4. Od Kondratowicza suchedniowych	4	—
5. Pan Antoni Kotkowski, cechmistrz, dawniejszego długu	14	—
6. Kowal Wielęciejowski dał do skrzynki	7	—
7. Od kramnika przejeżdżającego	8	—
8. Z kalkulacyi Kotkowskiego reszty	4	15
9. Łyżek od przejeżdżającego komisarza doszło do skarbu	10	—
10. Od pana Karola Łazarewicza	7	—
11. Z poboru Juszynskiego żałomszowych pieniędzy	12	—
12. Z poboru żałomszowego Michał Nowicki wniósł do skarbu z świecami grobowymi	19	4
Latus facit	162	19

B) R o z c h ò d.

	Ztote Grosze	
1. Za reperacją bembna cechowego	2	—
2. Doboszowi za processyą bożego ciała	1	—
3. Do ubierania ołtarza ratusznego	2	—
4. W samy dzień bożego ciała na konsolacją dla braci	1	—
5. Na spotkanie jasnie wielmożnego hetmana, dla braci na konsolacją	1	20
6. Po bożym ciele w niedzielę, pod czas processyi, u imci xięży dominikanów, dla braci	2	—
7. Czasu konduktu wielmożnego Wołodkowicza na konsolacją dla braci	4	—
8. Za brata zmarłego Czemonrowskiego na konsolacją dla braci	—	24
9. Item po śmierci Butkiewicza, dla braci na konsolacją	—	24
10. Za kruk cechowy do rozerwania ognia	5	—
11. Za trzy mszy kwartałowe	3	—
12. Piśarzowi trzema razami, piszącemu regista do kalkulacyi y dalsze rzeczy	1	—
13. W roku 1781, maia 4 dnia, słószóm i kowalóm na robocie będącym u wielmożnego maiora Rosyiskiego na chleb y za robotę	2	24
14. Za wosk funtów 15	30	—
15. Za knot	1	—
16. Item za 3 żałomszy	3	—
17. Za assygnacją wielmożnego lantwoyta y burmistrzów na reperacją promu	30	—
18. Pod czas robienia świec na konsolacją y prace robiącego, oraz robienie obrącza	5	—
19. Item na boże ciało, 2 razy asystuiąc processyą, na konsolacją dla braci	4	—
20. Na proceder prawny z panem Popackim	6	20
21. Na sumie złotych 30 znajdujące się dał złotych	6	—
22. Doboszowi drugim razem	1	10
23. Za pisanie registrow do kalkulacyi y innych papierów różnych,	1	15
24. Na traktament dla moskalów	1	2
25. Z nakazania ratusznego na schadzy dla braci	1	6
26. U sławetnego pana Masłowskiego długu, zwyż summy przychodniey, pożyczyl	20	—
27. Item u sławetnego Józefa Bohdanowicza długu	6	20
28. Na wjazd wielmożnego imci pana kasztelana na przód dano	3	—
Expensu latus efficif		147 15

Д а н і с к а:

Do cechu na sławetnym panu Jozepie Masłowskim zostale na remancencie złotych 4 i groszy 3 za półtora roku.

Takowa kalkulacya czyniona do 18 decembra roku teraznieyszego 1782 za rokiem sławetnych pp. Piotra Daraszewicza y p. Jana Pohoskiego

cehmistrzow rocznych y wszystkich braci cechowych i p. Paula Łazarewicza, cechmistrza starey rady y w przytomności nowo obranych cechmistrzow Józefa Popackiego y Dominika Kondratowicza.

№ 230.

1783 г., лютага 19. Менск.
Менскі Гістарх, Цэх. акты л. 62.

*Абвяшчэньне аб абраньні на пасаду цэхмістра слясарскага, кавальскага і іншых далучаных да яго раместваў, Язэпа Папацкага.

Lantwoyt, burmistrze, radce, ławnicy, urząd Magdeburgski, magistrat miasta i. k. m. Mińska.

Wszem wobec y kaźdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało, a mianowicie sławetnym panom cechmistrzom y wszystkiey braci cechowey rzemiosła słóсарского, kowalskiego y innym cechom, w mieście i. k. m. Mińsku znaydującym się, do wiadomości donosiemy tym naszym urzędowym kredensem, iż za uniwersalną zgodą całego cechu słóсарского, kowalskiego y innych rzemiosł, do tegoż cechu ściągających się, na schadzce jeneralney cechowey obřany iest cechmistrzem tegoż rzemiosła słóсарского y kowalskiego y innych rzemiosł do tego cechu ściągających się sławetny pan Józef Popacki, mąż gminny, mieszczanin osiadły miasta jego królewskiej mości Mińska ex medio tegoż cechu, który in virtute zgodney elekcyi braterskiej, za rekomendacją całego cechu jurament przed nami magistratem juditialiter wykonał.

Przeto my magistrat, takowę elekcyą approbowawszy, wszystkim panom cechmistrzom, braci cechowey y całemu cechowi słóсарскому, kowalskiemu i innych kunsztów w tymże cechuy zawierającym майstrom urzędownie zalecamy, ażeby pomienionego sławetnego pana Józefa Popackiego, za aktualnego przysięęłego cechmistrza w cechuy swoim y na kaźdym mieyscu znali, poważali, posłuszeństwo zwykłe cechowey, rewerentii y mieysce cechmistrzowskie w cechuy swoim zasiadać nie denegowali.

Na co dla lepszey wiary y pewności ten nasz urzędowy kredens z podpisem ręki pisarskiej przy wyciśnionej uprzywilejowanej miasta i k. m. Mińska pieczęci y przy podpisach urzędników magistratowych, niżej piszących się, temuż sławetnemu panu Józefowi Popackiemu, cechmistrzowi kowalskiemu y słóсарскому, wydaiemy.

Dan roku 1783 februari 19 dnia.

Petr Jerzy Olszewski lantwoyt Miński.

Stefan Kalinowski burmistrz Magdeburgski Minski

Ignacy Tarankiewicz.

Karol Fridrich Trebert sekretarz y skarbnny.

Daniel Szyszkowski, pisarz Magdeburgski Miński.

Mikołaj Zwarski radca miasta i. k. m. Mińska.

Alexander Sulistrowicz radca miasta Mińska.

Jakub Dorakoff radca miasta Mińska.

Jan Kasperski ławnik miasta i. k. m. Mińska.

Paweł Iskierski ławnik miasta i. k. m. Mińska.

Felicijan Kisiel lantwoyt miasta i k. m. Mińska.

Andrzej Makarewicz B. P. S. R. M. J. K. M.¹⁾ Minski.

¹⁾ Паасобныя літары адзначаюць: burmistrz przysięęły starey rady miasta jego królewskiej miłosci.

№ 231.

1783 г., Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты л. 135 і адв.

Regestr przychodów y rozchodów za funkcyą y przełożenstwem sławetnego pana Piotra Daraszewicza, od daty obrania na cechmistrzowstwo, w roku terażnieyszym 1783, różnyh dat branych y expensowanych pieniędzy, sequenti thenore sporządzony.

A) Percepta do skarbu cechowego.

	Złote	Grosze
1. Od Mikołaja Sawickiego za godzenie cechu do- szło do skrzynki cechowej slosarskiej cztery rubla no- wego, efficit na złote	48	20
2. Jerzy Zieladziey takż za godzenie cechu	18	—
3. Jan Cybulski itidem dał do cechu	27	—
4. Od kowala Wielenciejewskiego	10	—
5. Za kondukt wielmożney imci pani Slizniowey	13	20
6. Od szlifierza przybyłego dawnieszego wzięto	2	—
7. Po śmierci zeszłego Bohdanowicza długu odebrano	12	—
8. Od zegarmistrza Wierzbickiego	9	—
9. Od pana Masłowskiego za wpisanie chłopca	6	20
Latus przychodu efficit	147	—

B) Regestr expensu na różne potrzeby ce-
chowe spendowanego w roku 1783, od mie-
siąca juniy 17 dnia.

1. Za wosk kupiony, funtów 22, na świecy cechowe	42	15
2. Za knot na świecy	1	10
3. Za robienie świec ludziom y roznym pomocnikom	5	3
4. Za kwitem ratusznym na proch y ubieranie ołtarza	4	—
5. Na konsolacyą podczas mszy św. przed bożym ciałem dla braci	1	2
6. Po mszy św. żałobney tak xiędzu, jako też dla braci na konsolacyą	1	—
7. Czasu konduktu w bogu zeszłej wielmożney Sliz- niowey na konsolacyą przymuszony dla braci spendować	5	—
8. Za zapożyczenie 2 par świec u zakrzystyana far- skiego	1	5
9. Czasu konduktu imci pani Szukiewiczowey na konsolacyą dla braci	—	24
10. Za szkurek 3 kupionych, które 2 do bembna, a trzecia na worek do noszenia świec poszły	4	10
11. Na wszycie tegoż worka do świec	—	16
12. Za powróż do tegoż bembna	—	6

	Złote	Grosze
13. W sprawie z Popackim manifestu, czynionego w kancelaryi Magdeburgskiej, dla braci domagających na konsolacją musiałem spendować	1	5
14. Za fatygę imci panu Szukiewiczowi w teyże sprawie dano	6	20
15. Po mszy św. żałobney, a po śmierci zeszłego Bohdanowicza dla xiędza y dla braci na konsolacją	1	2
16. Imci panu Czebotowskiemu za rewizyą papierów cechowych y pisanie	1	—
17. Imci panu Daraszkewiczowi za pisanie takż zapłacono	—	10
18. Na proch czasu publikacyi y nabożeństwa u ich mości xięży ex-jezuitów	1	10
19. Za mszę świętą żałobną i na konsolacją	1	—
20. Item za teraznieyszą żałomszę na konsolacją dla braci	1	—
21. Iterum po mszy św. żałobney antehac odprawioney, zastępując pana Jana Pohoskiego, na konsolacją xiędzu y braci (wydawał sam cechmistrz sławetny pan Piotr Daraszewicz).	—	25
Latus efficit.	81	13

C) Registr expensu drugiego piędzy do skarbú wpadłych y przez panów Piotra Pohoskiego y Michała Nowickiego, podskarbich, expensowanych na godzenie cechu Sawickiego.

1. Za mięso jałowicze	9	15
2. Za prosięta	4	—
3. Za chleb	3	—
4. Za sól	—	15
5. Za pieprz	—	15
6. Za jayca	—	15
7. Za masło	—	20
8. Za sałatę, cybulę, pietruszkę, śmietanę, ocet etc	1	2
9. Za pirogi	—	12
10. A na drugi dzień powtórnie za śmietanę y sałatę etcet	—	12

Trunki różne tali metodo:

11. Za garcy cztery cechowych gorzałki	8	15
12. Za osiem garcy miodu y 2	8	15
13. Za piwa garcy 45	8	10
14. Za drwa y posługaczowi	1	—
15. Muzykantom dano	1	15
16. Kucharce za dni dwa zapłacono.	1	10

Latus efficit **49** **21**

D) Remanent od zagodzenia cechu którzy
nie dodali.

	Złote	Grosze
1. Na Mikołaju Sawickim zostaje rubli 2, efficit na złote	36	—
2. Na Jerzym Zieladzieju	6	—
3. Na Janie Cybulskim zalega	9	—
4. Na Janie Samcewiczu za godzenie cechu	24	—
5. Z przychodowych pieniędzy pożyczono Leonowi Krosnickiemu za kartą	10	—
6. Na zegarmistrzu Wierzbickim	9	—

№ 232.

1783—1785 z. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 133.

Regestr przychodów y rozchodów za przełożenia sławetnego pana Jana Pohoskiego, męża gminnego y cechmistrza slosarskiego, miasta jego królewskiej mości Mińska, od roku 1783, septembra 27 dnia, aż do roku niniejszego 1785, februaryi 13 dnia, funkcją cechmistrzostwa mającego y do tegoż cechu importowanych y expensowanych pieniędzy, w następnym sposobie objaśnia się.

A) Percepta pieniędzy.

	Złote	Grosze
1. Od przejeżdżających konwisarzów przez Mińsk	3	10
2. Od Sadowskiego kwartału	4	28
3. Od przejeżdżającego kotlarza	4	—
4. Za godzenie cechu od Mikołaja Daraszewicza, konwisarza.	14	—
5. Od drugiego Mikołaja Daraszewicza, kotlarza	25	—
6. Od Rinkiewicza długu	18	—
7. Za godzenie cechu Pawła Sadowskiego (a złotych szesnaście tenże Sadowski winien i reszta pieniędzy na konsolacyą poszło braciom)	35	24
8. Z poborowych pieniędzy od braci na Grodzieńską drogę	32	17
9. Od Jerzego Zieladzieja remanentu	6	—
10. Od Mikołaja Sawickiego remanentu	36	—
11. Od pana Wierzbickiego, zegarmistrza, remanentu.	9	—
<hr/>		
Latus efficit	188	19

B) Expens.

1. Czasu bożego ciała za kwitem imci pana Derzkoffa wydano do ratusza	7	—
2. Kancelaryi za aktykacyą pewnego dokumentu	7	10
3. Za pocztę	1	10
4. Za kwitem drugim imci pana Derzkoffa na ratusz	12	—

	Złote	Grosze
5. Po mszy św. u ichmości panien bernardynek na konsolacyą dla braci	1	—
6. Imci xiędzu za mszy żałobne dwie	—	20
7. Item xiędzu za mszy święte żałobne dwie	—	20
8. Po mszy świętey, z fary wyszedłszy, na konsolacyą dla braci	—	16
9. Za kwitem jego mości pana Szyszkowskiego, ple-nipotenta, z poborowych pieniędzy dano	38	6
10. Za kilimek, kupiony do cechu	8	15
11. Imci panna Czobotowskiemu za fatygę niepoiedno-krotną w pisaniu	3	—
12. Na traktamenta w cechu różnemi czasy y na papier	1	8
13. Za kitaykę na chorągiew karmazynową łokci 10, bez ćwierci, łokieć po złotych 7. Item w drugim kolorze y trzecim łokci siedem y ćwierć, po złotych 5 y groszy 20	109	10
14. Dla cechu na konsolacyą dla braci	2	—
Latus całego expensu efficit	192	25

Lecz sław. Pohoskiemu należy powrócić złot. 4, groszy 6, gdyż z swoich wyexpensował.

C) Remanentu cechowego zalega:

1. Od imci pana Odynca konduktowych u pana No-wickiego znajduje się	4	—
2. Od imci pana Ciundziewickiego konduktowych u sławetnego pana Masłowskiego	4	—
3. Od Wińcentego towarzysza co odebrano, to u pana Juszyńskiego	2	—
4. Na imściach Cybulskich	9	—
5. Na Janie Samkowiczu	24	—
6. Przychodowych pieniędzy, co pożyczono Krasiń-skiemu za kartą	10	—
7. Na Mikołaiu Daraszewiczu, kotlarzu	18	—
8. Na Pawle Sadowskim	16	—
Latus na osobach remanentu	87	—

Drugiego remanentu na osobach, czego nie dobrano na drogę Grodzieńską, vide w drugich regestrach.

№ 233.

1785 г., сакавіка 7. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты, л. 64.

*Падпіска майстроў слясарскага цэху Дамініка Кандратовіча і Петры Пагоскага ў тым, што ня будуць чыніць адзін аднаму ніякае крыўды і абразы.

Roku 1785 miesiąca marca 7 dnia.

Przed nami cechmistrzami slosarskimi: Józefem Popackim—oycem gospodnim, Józefem Masłowskim, oraz w przytomności pana Karola Ła-

zarewicza i innych mężów gminnych miasta j. kr. m. Mińska, tudzież w przytomności wszystkich braci tegoż cechu slosarskiego do izby gospodniej przybyłych, stanęła ugoda w sporze szanownych panów Dominika Kondratowicza, cechmistrza slosarskiego y Piotra Pohoskiego, chorążego tegoż cechu, w takowy sposób.

Ponieważ panowie Dominik Kondratowicz—cechmistrz y Piotr Pohoski—chorąży na dniu wczorajszym po schadzcy zamówili się y jeden drugiemu domawiali, a na dniu dzisiejszym przed nami cechmistrzami y braciami tegoż cechu publicznie się na wieczne czasy zgodzili tak, że nigdy jeden drugiemu najmnieyszej krzywdy y upominku o takowe zamówienie czynić nie może y nie powinni będą pod zapłaceniem winy do cechu według brzmienia praw i przywilejów, od nayiaśnieyszych regnantów polskich temuż cechowi nadanych, dobrowolnie na się przyiwszy assekurowali się y na dowód czego, własnymi rękoma kładąc po trzy krzyżyki, podpisali się.

Dan ut supra.

+ + + Dominik Kondratowicz, cechmistrz slosarski.
+ + + Piotr Pohoski, chorąży cechu slosarskiego.

№ 234.

1785 г., жніўня 2. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты, л. 79.

* Декрэт цэха слясарскага і кавальскага на скарзе Язэпа Папацкага на Мікалая Парафіяновіча, Ягора Зелязея і Мікалая Савіцкага аб зьневажэньні імі цэховае старшыні, бунты і пахвалкі.

Roku 1785, miesiąca augusta wtórego dnia.

Na schadzcy generalney in completo numero braci cechowych, maystrów rzemiosła slosarskiego y kowalskiego zebranych, a osobliwie za zaproszeniem szlachetnych osób dwóch magistratowych, poniżej piszących się i sprowadzonych tey schadzce, gdy przed otwartą skrzynką z przywilejami, od nayiaśnieyszych regnantów polskich temuż cechowi slosarskiemu y kowalskiemu nadanych, stawiając osobiście sławetny pan Józef Popacki, mąż gminu miasta jego królewskiej mości Mińskiego y oyciec gospodni, cechmistrz tychże cechów, żalił się publicznie tak słowem jako y na piśmie podawszy żalobę przed całym cechem y nami osobami magistratowemi na uczciwych: Mikołaiia Parafianowicza, Jerzego Zieladzieja y Mikołaiia Sawickiego, maystrów cechowych, jawne bunt y rokosz czasu schadzcy, w miesiącu julij na dniu 24 będącey, tudzież o nieuszanowanie żalującego cechmistrza y oycia gospodniego, o różne pochwałki przez onych dopełnione, czasu obrad cechowych stałe contrawersyje. Wzmienione osoby—Mikołay Parafianowicz, Jerzy Zieladziey y Mikołay Sawicki choć stawiali przed nami, sądem y cechem, jednak swojej żaloby napewno (acz mieli czas) nie okazali, tylko odwodzili się: jakoby w cechu buntów nie czynili, lecz domawiali się o przybyłych chłopców do miasta Mińska z zagranicy z żalującym sławetnym panom Popackim.

Przeto my, sąd cechowy polubowny, z obuch stron uproszeni, takowe spory wyżpisane, z obuch stron żaloby wysłuchawszy, a zapobiegając

dalszym czynnościom, iżby w cechu słosarskim nie było swawolenstwa y buntów et cetera, w takowy sposób postanawiając, rozważamy.

Ponieważ z inkwizycyi pokazało się y świadków z obu stron stawionych, iż Mikołay Parafianowicz nie uważał na prawa, przywileja od najjaśniejszych regnantów polskich całemu cechowi nadane, a osobliwie na artykuła, mianowicie na artykuł 25 y 29, jawne swywolstwa, upory y bunty dopełnił, przeto wszystkim dał braciom motywy do sprzeciwieństwa przeciwko starszym majstrom, za które przestępstwo swe aby dał do cechu wosku funtów pięć naznaczamy, temuż Parafianowiczowi, a towarzysza Czemędrowskiego onemuż trzymać exnunc nakazujemy. Termin przystawienia do cechu wosku za przestępstwo jego, iżby na święty Michał przyszedł w roku 1785 bez odwłoki przystawił, pod winą naznaczamy.

A względem podobnegoż buntownictwa, dopełnionego w pomocy Parafianowiczowi, iżby panowie Jerzy Zieladziey i Mikołay Sawicki za swe przestępstwo także do cechu, jako to: Jerzy Zieledziey funtów trzy, a Sawicki funtów dwa przystawili na święty Michał determinujemy.

Dalszych zaś pen, win na żadną nieuznawiając stronę wieczno miłosnie zakazujemy tymże stronom. Jednak tychże panow zastrzegamy, aby w dalszy czas więcey kłótni w cechu nie czynili, pod winą y karą, w prawach W. X. L. przypisanemi y pod zapłaceniem na ratusz wargeltow alteri parti. Przytym zalecamy panu cechmistrzowi Popackiemu, oycowi gospodniemu, iżby dla braci uszanowanie dostateczne było, jak należy cześć cechmistrzowska, gdyby kłótnie w cechu nie szczyły się czasem, zastrzegamy.

Piotr Daraszwicz, ławnik jego król mości miasta Mińska.

Felicijan Kisiel, ławnik miasta jego królewskiej mości Mińska.

Jozef Masłowski, cechmistrz słosarski.

Dymitry Hryniewicz, cechmistrz słosarski.

Piotr Pohoski, chorąży cechowy + + +

Michał Nowicki podskarbi cechowy + + +

Bazyli Pohoski podskarbi + + +

Teodor Makarewicz, brat cechowy + + +

Jan Makarewicz

Jan Cybulski + + +

№ 235.

1785 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 109-110.

Regiestr percepty y expensu za rokiem sławetnego Józefa Popackiego, cechmistrza tego-rocznego kunsztu kowalskiego y słosarskiego, w tymże cechu naszym, za rok tysiąc siedemset ośmdziesiąt piąty, miesiąca marca 13 dnia sporządzony.

A). P r z y c h o d.

	Złote	Grosze
1. 13 marca, suchedniowych od Adama Cybulskiego	2	—
2. Suchedniowych od Bazylego Kondratowicza .	2	—
3. Suchedniowych od Jerzego Biedulskiego .	2	—
4. Od Tadeusza Cybulskiego na godzenie cechu .	72	—

	Złote	Grosze
5 Od wielmożnego sędziego Woydziewicza za kondukt na nasz cech dano	6	20
6. 8 maja, od Wierzbickiego, zegarmistrza, na cechu godzenie	36	—
7. Od Mikołaja Daraszewicza, kotlarza, doszło reszty za godzenie cechu zaległego długu z roku 1783	18	—
8. Od Wilenciejewskiego kowala wedle umowy z cechem	12	—
9. Od sławetnego Józefa Popackiego, cechmistrza	13	10
10. Od Hopa niemca, kowala, za umową z cechem	13	10
11. Od Piotra Pohockiego, chorążego z umówienia się z onym	18	—
12. Od Masłowskiego cechmistrza z roku 1784 remanentu konduktowych pieniędzy złotych	4	—
13. Od Leona Krasickiego z roku 1783, January 18 dnia. wedle karty na złot. dziesięć wydaney, z tey opłacił w roku 1785 długu	4	—
14. Od Grzegorzego Czemendrowskiego doszło do skarbu	4	—
<hr/>		
Latus efficii	207	10
15. Józef Popacki własnych swoich pieniędzy	2	20
16. Michał Nowicki	5	10

B) R e m a n e n t .

1. Od Wielenciejewskiego należy	4	—
2. Od Wierzbickiego, zegarmistrza	36	—
3. Na niemcu Hopu, kowalu	13	10
4. Na Mikołaju Parafienowiczu, remanentu, sądzonych pen czyli wosku funtów 5, a złotych 2, efficit	10	—
5. Na Mikołaju Sawickim sądzonych pen wosku funtów 2	4	—
6. Na Jerzym Zielezieju sądzonych pen wosku funtów 3	6	—

O d c z e l a d z i r e m a n e n t s u c h e d n i o w y .

1. Na Bazylim Kondratowiczu za dwa kwartały	2	—
2. Na Adamie Cybulskim za 2 kwartały	2	—
3. Na Jerzym Biedulskim za 2 kwartały	2	—
4. Na Grzegorzu Czemendrowskim	2	—
5. Na Marcynie Zielezieju za kwartał ieden	1	—

Latus summa remanentu efficit 82 10

C) R o z c h o d

	Złote	Grosze
1. Za wosk	40	20
2. Za knot do robienia świec	1	14
3. Czasu robienia świec na robotników, za pracę onym y na wikt	4	14
4. Na żałomsze xiędzu y braciom na konsolacyą	1	—

	Złote	Grosze
5. Po nieboszczyku Abramie Sitniku stracono dla braci na konsolacyą	1	10
6. Po kondukcie wielmożnego zeszłego Woydziewicza, dla braci na konsolacyą	2	—
7. Za papier na protokół	—	8
8. Za oprawę protokołu introligatorowi	1	—
9. Za przepisanie tegoż protokołu artykułów cechowych pisarzowi	4	—
10. Za reperacyę krucyfixu cechowego mosiężnikowi	—	15
11. Przy umówieniu się z krawcem o chorągiew roboty	1	—
12. Za robotę chorągwi krawcowi, alias uszycie	16	—
13. Za odmienienie kitayki na chorągiew	—	15
14. Przy odebraniu chorągwi majstrom krawcom	1	—
15. Za drążek do cborągwi, drzewo y pomalowanie drążka	1	15
16. Za gałkę mosiężną do chorągwi mosiężnikowi	10	—
17. Za cyratę na futerał do chorągwi y za uszycie futerału	7	—
18. W dzień świętego Stanisława braciom na konsolacyą	2	—
19. Za flintpas do bembna cechowego	1	10
20. Za pałki do bembna cechowego tokarzowi	—	15
21. W sprawie Kosinskiego, zegarmistrza	18	10
22. Czasu godzenia cechu Mikołaja Daraszewicza na trunki, mięso y chleb oraz pierogi, obarzanki, etc, iak sam Daraszewicz zaswiadczy, musieli stracić	27	—
23. Za drąg do kruka, co się konserwuje, broń boże, ognia	—	10
24. W sprawie Mikołaja Parafieyczyka, czyli Parafienowicza. Jerzego Zieledzieja y Sawickiego, na trzech schadzach dla braci straconą adminimum	6	—
25. Imci panu pisarzowi za registryku spisanie	—	15
26. 26 maja w roku terażnieyszym 1785, wedle sessyi szlachtetnemu Felicyanowi Kalinowskiemu, kasjerowi, na ubranie ołtarza y na proch	19	—
27. W tymże roku wedle sessyi uchwały na wyięcie dekretu assesorskiego	12	2
28. W sprawie z niemcem Hopem, kowalem, przbyłym do Mińska	2	10
29. Przy umówieniu się z niemcem Hopem, kowalem	2	—
30. Na godzenie cechu Tadeusza Cybulskiego, na trunki, mięso, chleb etc., dla cechowych braci expensowano na wszystko y z umową	32	20
31. Za chędożenie buzdyganu cechowego	—	20
32. Po mszy exekwialney u wielebnych panien bernardynek dla braci na konsolacyą	—	20

	Złote	Grosze
33. Imci xiędzu za załomszę zapłacono	—	10
34. Czasu pisania rejestru do kalkulacyi expensowano na świecę, papier, pisarza etc.	4	15
<hr/>		
Latus efficit	224	28

(Подписы):

Piotr Daraszewicz, radca miasta Mińska.
 Józef Masłowski, mąż gminny y cechmistrz + + +
 Dymitry Hryniewicz, cechmistrz
 Dominik Kondratowicz, cechmistrz + + +
 Karol Łazarewicz, cechmistrz + + +
 Piotr Pohoski, chorąży cechowy + + +
 Michał Krasicki, podskarbi + + +
 Maxenty Juszyński, podskarbi cechowy.
 Theodor Makarewicz, brat cechowy + + +
 Jan Makarewicz, mąż gminy y brat cechowy.
 Kasper Ładanowski + + +
 Paweł Sadowski, brat cechowy + + +

№ 236.

1787 г., Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 271.

Rejestr percepty y rozchodu cechowego kowalskiego cechu w roku 1787.

A) P r z y c h o d.

	Złote	Grosze
1. Od Hopa kowala	6	20
2. Od Kaspera Ładanowskiego remanętu	1	10
3. 24 marca od kotlarza przyeznego	8	10

B) E x p e n s.

1. Na załomszę	1	14
2. Za pisanie rejestru załomzowego	—	10
3. Za reperacyę kruka cechowego	6	20
4. Za msze kwartałowe do fary	16	—
5. Na świece grobowe	5	—
6. Przytym expensu stało	—	20
7. Maja 8. Na imieniny królewskie na konsolacyą	4	—
8. Na bębnistego dano	—	10
9. Antoniemu Kotłowskiemu na drogę	3	—
10. 31 m a j a. Za mszę xiędzu załomzowe (cechmistrz swoje dał)	—	10
11. Na konsolacyą braci gospodniey (dał swoje)	—	22
12. Jun i y 3. Na schadzcy, za papieru arkusz	—	1
13. Za trzy funty wosku, a flor. 2, efficit	6	20
(Jeden rubel z długu wzięty od Dominika Kondratowicza)		
14. Przy tym wosku expensu	—	16

	Złote	Grosze
15. Item za wosku funtów 2 $\frac{1}{4}$	4	15
16. Item za wosku funtów 3 $\frac{3}{4}$	7	13
17. Za knot do świec cechowych	—	21
18. Na expens świec robienia	4	2
19. Item przy robieniu świec za wódkę i menku	1	2
20. Od Jerzego Biedulskiego remanentu	10	3
21. Od Pawła Sadowskiego remanentu	6	20
22. Od Dominika Kondratowicza na wosk wzięto	6	20
23. Do ratusza na proch dano	5	—
24. Expensu utraty na rubla	1	20
25. Za kondukt wielmożney regientowey Piotuchowey doszło do skrzynki.	8	—
26. Teyże daty na konsolację dla braci	3	—
27. Dnia 10 augusta Dominik Kondratowicz oddał długu	20	—
28. Za godzenie cechu od Kułakowskiego, a złot. 2 w roku 1788, January 1 dnia, oddać ma	10	—
29. Za godzenie cechu Hrehory Czemendrowski (dał rubli nowych—3 a złotych czyni 20; został winien kwartałowego złotych 5, groszy 10)	20	—
30. Za kondukt Juszkiewiczowey	5	—
31. Od konwisarzów przejeżdżających wzięli do skrzynki	6	20
32. Od Klemensa Kowalewskiego	2	—
33. Expensu na godzenie cechu Kułakowskiego, wedle osobnego rejestru	71	10
34. Expens czasu konduktu jmcı Kaszewiczowey na konsolacją	2	—
35. Czasu mszy u bernardynek dla braci na konsolacją	2	10
36. Czasu z konwisarzami przejeżdżającymi expensowano	1	—
37. Czasu konduktu Klemensa Kowalewskiego dla braci	1	10
38. Pisarzowi, w cechu piszącemu, na szynk dali	3	—
39. Na załomszę xiędzu	—	10
40. Przy teyże załomszy na konsolacją	1	10
(Takowe pieniądze na konsolację cechmistrza gospodniego wyszło: zł. 1 gr. 2 a gr. 8 ze skrzynki)		
41. W roku 1788 czasu mszy u xięży bazylianów i wyszedłszy z ratusza na konsolacją dla braci	6	10
Latus efficit	273	19

№ 237.

1789 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 179.

Percepta, remanenta i expensa pieniędzy za rokiem sławetnego Maxentego Juszynskiego y sławetnego Jana Makarewicza, cechmistrzów, w roku 1789, od January 27 dnia spisane.

A) Rozchód.

	Złote	Grosze
1. Od maystrów wybrano składki	10	15
2. Od kotlarzów przejeżdżających czasu kontraktu	22	20
3. Od kowała Przyłuckiego	4	—

	Złote	Grosze
4. Od wielebnych ich mościów xięży karmelitów czasu oktawy bożego ciała	3	10
5. Za kondukt od wielmożney imci pani Bohdanowiczowej po mężu	8	—
6. Za kondukt od wielmożnego imci pana Piotucha po żonie	24	—
8. Od tegoż Jakuba za młodszenstwo	30	—
9. Kwartałowego od Józefa Berzdenkiewicza	13	10
10. Od Jakuba Kondraskiewicza remanentu	6	20
11. Od Piotra Pohockiego	1	—
12. Od Jerzego Biedulskiego	2	—
13. Od Marcina Zielezieja	8	—
14. Od Pawła Sadowskiego	1	10
Suchedniowego od czeladzi:		
15. Od Jana Załuskiego	4	—
16. Od Józefa Derzdenkiewicza	4	—
17. Ukalkulowanych od podskarbich	2	15
18. Gotowemi pieniędzmi przywieziono ze skarbem	100	10
Latus percepty	245	20

B) R e m a n e n t d o w y e x p e n s o w a n i a .

1. Na Janie Załuskim za zgodzenie cechu	20	—
2. Na Józefie Derzdenkiewiczu, za kwartał należy	13	10

C) E x p e n s p i e n i ę d z y .

1. Dla Hoppowej wdowy na wspomnienie	13	10
2. Wielmożnemu jego mości xiędzu archidziakonowi za mszy roczne 4 y za grobowe świece opłacono	21	—
3. Po mszach żałobnych farskich 4-ch, u wielebnych panien bernardynek mszy iedney, tak xiędzu, iako y ubogim, oraz y na konsolacją dla braci	8	—
4. Czasu imienin nayiaśnieyszego monarchy	6	—
5. Za funtów 9 wosku	20	—
6. Czasu robienia świec	8	—
7. Za kwitem na ratusz, czasu bożego ciała	5	—
8. Na konsolacją dla braci czasu bożego ciała y oktawy	6	20
9. Czasu konduktu wielmożnego Bohdanowicza na konsolacją	3	10
10. Po kondukcie wielmożney Piotuchowej na konsolacją	2	20
11. Po processyi u wielebnych xięży karmelitów, czasu oktawy bożego ciała, na konsolacją dla braci	1	20
12. Czasu konduktu Scieputy, siodlarza, na konsolacją dla braci	1	10
13. Za kwitem pana Zwanskiego, kassyera, na ratusz	40	—
14. Po kondukcie Baskierowskiej	2	—
15. Za kruk kupiony u imci pani Stankiewiczowej, aptekarzowej	24	—
16. Czasu kalkulacyi na różne potrzeby	20	—
17. Czasu kontraktów z kotlarzami umawiającemi	2	—
Summa expensu	185	—

№ 238.

1788 г. лютага 17. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты л. 78.

* Сьпіс на спагнаньне залеглых сяброўскіх узносаў па цэху сьлясарскаму і кавальскаму.

Roku 1788, miesiąca february 17 dnia, na schadzy jeneralney za rokiem imci pana Józefa Masłowskiego, cechmistrza tegorocznego, obrali za poborców dwóch maistrów: Andrzeia Kułakowskiego y Jerzego Czemen-drowskiego, co mają pienie wybierać y zaległy dług wypisany z remanentu

Тегорoczне:

	Ztote	Grosze
1. Józef Masłowski, cechmistrz.	15	15
2. Maxęty Juszyński	15	15
3. Jan Pohoski	15	15
4. Dymitry Hryniewicz	15	15
5. Dominik Kondratowicz	15	15
6. Karol Łazarewicz	15	—
7. Piotr Pohoski, chorąży	15	15
8. Jan Minkiewicz, podchorąży	15	12
9. Mikołaj Sawicki, podchorąży	15	15
10. Michał Nowicki, bywszy podskarbi	15	15
11. Jan Makarewicz	15	15
12. Bazyli Pohoski	15	12
13. Grzegorz Daraszewski	15	15
14. Kasper Ładanowski	15	15
15. Andrzej Apanowicz	15	15
16. Jerzy Zieledziey	15	15
17. Joachim Popacki	15	15
18. Mikołaj Daraszewicz, kotlarz	15	—
19. Mikołaj Daraszewicz, konwisarz	15	15
20. Paweł Sadowski	15	15
21. Tadeusz Cybulski	15	15
22. Andrzej Kułakowski	15	15
23. Hryhory Czemendrowski	15	15

Suchedniowe od czeladzi:

1. Marcin Zieledziey	2	3
2. Jan Załuski	2	—
3. Jakub Pokuta	2	—
4. Wincenty Kłoczko, nowoprzybyły	—	15
5. Jakow pana ławnika Kłoczko	2	2
6. Jakub Kondratowicz	2	—
7. Theodor Duraszenia	—	15

№ 239.

1788 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 66.

Percepta i expensa pieniędzy za rokiem sławetnego Józefa Masłowskiego y sławetnego Maxentego Juszynskiego, cechmistrzów, w roku 1788, od January 27 dnia.

A) P r z y c h ó d.

	Złote	Grosze
1. Wybrano od maystrów na mszy do kościoła farskiego	10	27
P r z y c h ó d k o n d u k t o w y:		
2. Od wielmożney jej mości paniey Łęskiej	6	20
P r z y c h ó d z a g o d z e n i e c e c h u.		
3. Od pana Szteyngrychta, zegarmistrza	54	—
4. Od Teodora Daraszewicza za karteczkę złot. polsk. 18	27	—
A gotowemi na konsolacją złot. polsk. 9		
5. Od Marcina Zielezieja umówionych złotych 33, oddał	8	—
6. Od Sadowskiego zaległych od roku 1784 za godzenie cechu	6	20
P r z y c h ó d p r z y p a d k o w y		
7. Od przejeżdżających kotlarzów na święty Józef	18	—
8. Od kowala Przyłuckiego	4	—
9. Od Wencentego pomocnika	—	15
P r z y c h ó d z r e m a n ę t u		
10. Od Marcina Zielezieja za rok 1785 złot. 1, a za rok 1786 zł. 2 razem	3	—
11. Od Hopa sa rok 1787	6	20
12. Od Jana Załuskiego za rok 1786 złot. 2, a za rok 1787 - złot. 4	6	—
13. Od Joachima Popackiego, za godzenie cechu od roku 1787	2	10
14. Od Jakuba Pekayzy za rok 1787.	6	—
15. Od Jakuba Kondratowicza za rok 1786	4	—
16. Tenże Jakub Kondratowicz, umówiwszy się na kwartał złotych 20, dał na to.	13	10
17. Ze skarbem weszło	58	24
Summa efficit	235	26

B) E x p e n s.

	Złote	Groszy
1. Na mszy żałobne wielebnemu jego mości xiędzu Wańkowiczowi i za świecy pogrzebowe	21	—
2. Za mszy 4 w farze, tak dla xiędza, jako y ubogich i oraz dla braci na konsolacyą	6	—
3. Czasu umowy z panem Szeingryftem	4	—
4. Czasu sławetnego Józefa w spawie z kotlarzem Włóchowiczem	6	20
5. Za reperacyę bembna, na obręcze y malowanie onych	1	19
6. Czasu imieniem nayiaśnieyszego monarchi na konsolacyą	4	—
7. Za воск, knot y robienie świec	19	18
8. Czasu bożego ciała na konsolacyą dla braci	3	28
9. Za kwitem na ratusz czasu bożego ciała	5	—
10. Za papier, kałamarz y atrament	1	20
11. Czasu konduktu wielmożney jej mości paniey Łęskiej na konsolacyą	2	—
12. Po mszy u wielebnych panien bernardynek na konsolacyą dla braci	2	—
13. Czasu kalkulacyi na różne potrzeby	20	—
14. Pisarzowi za fatygę onego	1	20
<hr/>		
Summae latus	99	5
Percepta	235	26
Expens	99	5
W skrzyni	109	17

№ 240.

1788 г., чэрвеня 15. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 123 адв.

* П а с т а н о в а с л я с а р с к а г а ц э х у а д н о с н а р а б о т ы П а ў л а С а д о ў с к а г а .

Roku 1788, mca junia 15 dnia.

Wydaemy decyzią z cechu naszego slosarskiego, iz Paweł Sadowski nie wedle modelu wydanego przez szlachetnego imśc. pana burmistrza Zwanskiego zrobił. Sadowskiemu my, cech, nakazuiemy wedle modelu przerobić co nayprzędziey y pomocnika dla prędszego wypieszenia dodaiemy.

Do takowey decyzi podpisuiemy się.

Józef mistrz + + +

Walenty Juszyński

Dymitr Hryniewicz, cechmistrz.

Dominik Kondratowicz, kowal.

№ 241.

1789 г., мая 12. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 279.

* Прэтэнзыі майстра мечніцкага цэху Яна Пагоскага да Яські Залуцкага.

Roku 1789, miesiąca maia 12 dnia.

Pretensyie imci pana Jana Pohoskiego, maistra kunsztu miecznikowskiego, podane na Jaśkę Załuckiego.

1. Oddał się cichym sposobem, nie zdawszy żadney kalkulacyi, iak z roboty, tak y z przychodów s kunsztu swego dla inszego gospodarza, iak z warsztatu miecznikowskiego, tak żelaznych blach y oprawnych szabel. Tudzież skrzynię ze wszelką starzyzną, to iest do kunsztu miecznikowskiego należąca: krzyży, tak okowy różne, capy y pochwy zażywane capowe, tak też y krzyża nowego.

2. Od roku 1785 aż do roku 1789 całą substancyją moią wysz pomieniony iak chciał tak się dysponował, a żadnego porachunku ze mną nie czynił.

3. Dano gotowemi pieniędzmi rublow 3 bez bytności moiey. Wprzód przyznał się do rubli 5, potym opowiedział sam przez się ze rubli 4, a na ostatek powiedział, że rubli 3, aż potem z pięci powiedział, że tylo trzy rubli wzięłem.

	Złote	Grozse
4. Od w. Łamanskiego wzięł	1	—
Od w. Goliewskiego	1	—
Za laskę aptekarza	2	—
Od Downiewicza, sędzica	2	—
Od Karnickiego za chłopca robotę	1	20
Od w. Wierzbickiego za pochwę capową, którą nie dodał tym za 24 złot.	20	—
5. Za pochwy sztuk 5, w chorobie moiey będącey, różnym jmc. będącym, każda sztuka najmniey mnie samemu kosztuie po zł. 4, które pieniądze u załującego zostają	20	—
6. Za konia naiętego do korzenia przez cały tydzień bawiący	6	—
7. Za gorn stracony	3	—
8. Za 2 paczki cukrów	2	—
9. Wieko od skrzynki nowej, niedokutey, do swoiey skrzyni kazał przyrobić.		
10. Berlując łosię zazywane	4	—
11. Szablą wedle umowy kontraktowey odebrał		
12. A die 16 septembra do tey doby nic nie robił.		

№ 242.

1789 г., мая 14. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 153.

* Контракт майстра мечніцкага цэху Яна Пагоскага з чэляднікамі Янам Залуцкім на 1 год.

Roku 1789 miesiąca maia 14 dnia.

Kontrakt uczyniony roczny pomiędzy Janem Pahoskim a Janem Załuckim, czeladnikiem, w tym składzie.

Podług przywilej miecznikowski, spomniony Jan Załucki, przyjęty za czeladnika, obowiązue się y powinien będzie robotę pomienioną naydoskonaley y naywierniey dokonywać, oną na zysk samego imci pana Jana Pohoskiego obracać, żelazo y wszelkiey inportancyi z samym imci panem gospodarzem okalkulować się y nie wprzód ma opuścić imci pana Jana Pohoskiego, asz rok okragły dwunastu miesięczny wysłuży. Przy odstawanu narzędzie miecznikowskie w całości zda y z wszelkich przychodów wiernie okalkuluie się.

Za prace zaś Jana Załuckiego y całoroczne w miecznikowstwie usługi, ja Jan Pohoski lub w zdarzoney śmierci moyey żona moia opłacić będziemy powinni jurgieltu za rok cały rubli siedymnaście y szabel dwie waloru po złotych osimnaście.

Robota na zysk gospodarza zaczynać się powinna od piątey godziny zrana, a trwać do ósmey wieczorney. Po ósmey zaś, jeżeliby czeladnik co robił za swoim światłem y swego żelaza, z tego ja, gospodarz, na zysk swój nic pretendować nie mam. Takoz gdybym czeladnika zechciał do roboty y do wierności mnie gospodarzowi zabowiązać naprawkę tako, ktoraby nie wynosiła więcey jak groszy czterdzieścia y po godzinie gospodarskiey była zrobiona, na zysk czeladnika odstempuię y uręczam.

Czeladnik zaś Jan Załucki gdyby albo roku dosłużyć nie chciał albo był opieszalym y niewiernym w robocie y w handlu miecznikowskim, tedy nie tylko jurgielt ma utracić, ale y karę podług przywileiu y artykułów cechowych ma na się przyjąć.

Na dotrzymanie czego uczyniwszy dobrowolny kontrakt obustronny podpisuiemy się.

Jan Pohoski.

№ 243.

1790 г., жніўня 29. Менск.

Менскі Гіст. арх. Цэх. акты л. 247.

* Дэкрэт цэховага суду па - скарзе хлопца Адама Каржанеўскага на каваля Грыгора Чэмендроўскага аб двукротныя цяжкія пабоі па - стромкамi.

Roku 1790, miesiąca augusta 29 dnia.

Przed nami Janem Makarewiczem, Dymitrzem Hryniewiczem, Józefem Masłowskim, Karolem Łazarewiczem cechmistrzami, Piotrem Pohoskim chorążym, Mikołajem Sawickim y Janem Minkiewiczem, podskarbiemi y w przytomności wszystkich braci starszych y młodszych, na schadzce niniejszey będących, stanowszy osobiście Adam Korzeniewski, za chłopca u uczciwego Hryhorego Czemendrowskiego będący, czynił zażalenie na swojego maystra w takowym składzie:

Iż mayster jednego razu niewinnie, bo tylko jedynie wynalazek obmyślił do ukarania, wmawiając, że będąc na robocie u w-o Maleckiego, któremu po zakonczoney robocie iakoby Adam chłopiec okazywał złą y połamaną robotę, a zatym powróciwszy Hryhory Czemendrowski do Mińska, który, przynajowszy ludzi obcych kilku, załującego Adama postronkami tyrancko y niemiłosiernie zczwiczył.

Drugą razą, gdy dla podróżnego pana robotę robił, mianowicie szrubę do pojazdu y konia ukucia, za rozkazem maystra Adam gdy ro-

botę adnosił y tamże konia ukui, za co tenże podróżny pan nie chciał według żądania maystrowskiego opłacić, iednak za usilną pozbą Adama, chłopca, opłacił z tą kadycyą, iż dla maystra groszy dwadzieścia, a dla ciebie groszy dziesięć, bo ta robota tego nie iest warta, lecz udzielnie dla maystra groszy 20 opłacił. Przeto Adam Korzeniewski powrociwszy maystrowi tak 20 groszy, iako też y groszy 10, od pana podróżnego chłopcowi dane, maystrowi oddał. Mayster obżałowany sądząc, iż chłopiec dla siebie tę groszy 10 utaił, z tych miar powtórnie przynajowszy y sprowadziwszy ludzi kilku obcych, iak sam obżałowany Hryhory Czemendrowski przed całym cechem na schadze będącym wyznał, że postronkiem razy dziesiątek dałem.

My, cechmistrze, po wysłuchaney obustronnej kontrowersyi, ad primam, że Adam chłopiec iako roboty w. panu Maleckiemu złey y połamanej nie okazał; powture, że za groszy 10 od pana podróżnego prócz dwudziestu groszy dla maystra opłaconych, żadney ani zmianki przed całą schadzą nie uczynił y żadney explikacyi Hryhory Czemendrowski nie dał, bo Adama chłopca niewinnie zbił tak, że Adam od niemiłosiernego bicia ciężko przychorował, przeto decyzya sławetnych, na schadzie będących, cechmistrzów takowa, a mianowicie:

Że Hryhory Czemendrowski nieprzyzwoitym sposobem, ile przynajętemi ludzmi, żalującego chłopca niewinnie karał razy dwa,—za wystempek takowy—wosku funtów pięć, który to wosk na schadzie nastempującej Hryhory Czemendrowski oddać będzie obowiązany. A zaś iesliby drugi raz zaszła skarga na pomienionego Hryhorego Czemendrowskiego przez tegoż Adama chłopca,—za dowodem sprawiedliwym chłopiec będzie odebrany y drugie pięć funtów wosku w sztrofie oddać będzie winnym.

Na stronę zaś chłopca, iesliby nie był posłusznym, wiernym y niepilnym, tedy za doniesieniem przykładnie ukaranym zostanie, zastrzega się.

№ 244.

1791 г., студзеня 24. Варшава.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 47.

* Декрэт па справе абразы і зьневажаньня майстрамі Грыгорам Чэмендроўскім і Мікалаем Савіцкім цэховай старшыні.

Roku 1791, miesiąca januarii 24 dnia.

Na schadzcy teraznieyszey, wigore sonanty || prawa przywieleją, od najswietniejszych regnantów Polskich cechowi nadanych, dostrzegając których, gdy za rokiem sławetnego Jana Makarewicza cechmistrza y sławetnych Dymitra Hryniewicza, Maxymiliana Juszyńskiego, Józefa Masłowskiego, Dominika Kądratowicza, Karola Łazarewicza cechmistrzów y mężów gminnych, na schadzce takowej, w przytomności wszystkich uczniów, Hryhory Czemendrowski, mając likworem trunkowym zalaną swą głowę, który niewinnie y żadney nie mając przyczyny, nie tyko w mieście na różnych miejscach, ale też y na schadzcy Mikołaja Sawickiego, podskarbiego starszego cechu naszego, lżył, hańbił y ostatniemi dyffamował słowy. Zatem cechmistrze, wysz wyrażeni, nie chcąc sprawy takowej rozsądzać, ile przed całym zgromadzeniem nieprzyzwoite Czemendrowskiego takowe postępowanie nastąpiło, przeto do rozsądzenia sprawy pomiędzy Mikołajem

Sawickim y Hryhorym Czemendrowskim zobligowani: szlachetny pan Piotr Daraszewicz radca magistratu Mińskiego, sławetny Krzysztof Siemienkiewicz, cechmistrz kunsztu krawieckiego, Dymitr mular, mąż gm. Mińskiego i Kazimierz Jankowski. Gdy za przybyciem na meysce do domowstwa sławetnego Jana Makarewicza, cechmistrza, do inkwizycyi,—ze strony swoiey Czemendrowski świadków dwóch podał, od Mikołaja Sawickiego świadków 3-ch. Gdy już się zabierano do expedyowania inkwizycyi w ow czas Czemendrowski, || nie wyexplikowawszy się należycie, przy otwarciu skarbu y przywilejów nadanych tych nie uszanowawszy, z tegoż domu sam zemknął. Którego dopędzając, z prośbą wysłano młodszego, by się Czemendrowski nazad swrócił. Nie usłuchał y młodszego w Starym Rynku bił, policzkował. Oraz y drugi uczeń Jerzy Zieleziej, który z młodszym razem był wysłany, od tegoż Czemendrowskiego pobitym został.

Atoli po wysłuchaney inkwizycyi z świadkow obuch stron stawionych, referując się do artykułów 28, 24, 25 y 20, za wystempki takowę decyzya ich mościów, mianowicie: za nieprzyzwoite Hrygorego Czemendrowskiego postempowanie w rozwiązłości języka, za nieposłuszeństwo zwierzchności, nieuszanowanie skarbu y przywilejów królewskich, oraz za pobicie młodszego y ucznia, wysłanych dla zwrotu, sztrafu wosku funtów 10.

Na stronę zaś Mikołaja Sawickiego, który nie będąc cierpliwym, w kłótni zostając, w domie skarbowym dał w policzek Czemendrowskiemu, jak poświadczają inkwizycya, sąd za takowe uderzenie sztrafu zasądza wosku funtów 4, i takowy wosk o dniu 24-tym w miesiącu marcu w roku teraz idącym do cechu || właściwego obie strony komportować powinni, nakazują.

A odtąd pomiędzy stronami by żadney kłótni, owszem zgoda y wszelkie bezpieczeństwo, obum stronom zastrzega. Jeżeli by się pomiędzy stronami powtórna nastąpiła kłótnia, pogrożki y odkazanki, lub hańbienie albo boje, tedy za dowodem sprawiedliwym sztrafu wosku tyleż do cechu oddać będą winnemi,—determinuje się.

Takowy dekret podpisujemy 25 januari 1791:

Piotr Daraszewicz radca miasta Mińska.

Krzysztof Siemienkiewicz, mąż gminny miasta Mińska.

Jan Makarewicz cechmistrz.

Dymitry Hryniewicz cechmistrz.

Maxymilian Juszynski cechmistrz cechu slosarskiego + + +

Józef Masłowski cechmistrz + + +

Karol Łazarewicz cechmistrz.

Michał Nowicki + + +

Kasper Łodanowski. + + +

Hrihor Daraszewisz + + +

Jerzy Zieleziej + + +

Mikołaj Daraszewicz + + +

Marcin Zieleziej + + +

Jerzy Biedulski

Theodor Daraszewicz.

№ 245.

1791 г. студзеня 31. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 59-60.

* Заклікане возным каваля Рыгора Чэмендроўскага да войтаўскага суду па справе аб зьневажэньні падскарбьяга кавальскага і сьлясарскага цэху Мікалая Савіцкага.

Michał Przewdziecki, woyt Miński.

Славетному Hрегoremu Czemendrowskiemu, kowalowi y obywatelowi miasta Mińska.

Zakaz przed sąd Madbeurski Miński z instancyi sławetnych Jana Makarewicza, Dymitra Hryniewicza, Maximiliana Juszyńskiego, Józefa Maśłowskiego, Dominika Kondratowicza, Karola Łazarewicza, Mikołaja Sawickiego y dalszych całego cechu braci kunsztu slosarskiego y kowalskiego, oraz Jana Załuskiego y Jerzego Bedulskiego, mieniać y referuiąc się do sądownie w dniu 28 january, roku dopiero idącym, zanesionego manifestu y dekretu Magdeburskiego Mińskiego registr taktowy przeznaczającego, a mianowicie o to: iż obżałowany pierwo na wielu mieyscach y schadzkach cechowych publicznie załuiącego Mikołaja Sawickiego, podskarbiego cechu slosarskiego y kowalskiego, bez dania sobie naymniejszey okazji, nayobelżywszemi słowy dyfamowałeś y pochwałki na krzywdę onym czyniłeś, a szczegulnie w dniu 24 januari 1791 roku, na schadzce w przytomności wszystkich cechowych osób, tegoż Sawickiego, mając głowę trunkiem zalaną, łaianiem y porywaniem się do bicia—skrzywdziłeś, zasadzki czyniłeś, niewinnych ludzi przyjęciem, sądząc iż załuiący Sawicki w nocy o godzinie 12-tey miał do swoiey iść stancyi, turbowałeś. O co kiedy za oskarżeniem załuiącego Sawickiego przed tymże cechem z obżałowanym wytoczyła się sprawa y kiedy w dniu 25-tym miesiąca y || roku wspomnionego, na tę sprawę do sławetnych Jana Makarewicza, cechmistrza, obżałowany przybywszy y oney niekończywszy uparciem y złością rządząc się nieopowiednie ztamtąd zniknołeś, załuiący wysłali Jana Załuskiego, młodszego cechowego z proźbą, abyś do ukonczenia rozpoczętey sprawy przybył, obżałowany nie tylko takowemi proźbami załuiących wzgardziłeś, lecz nad to posłanego Jana Załuskiego w mieście Mińsku, na Starym Rynku, niemiłosiernie bić y policzkować ośmieliłeś się. W ostatku nie kontentuiąc takowym obeysćciem się, przeciwko przywileiowi y artykulom rzemiosła swojego, buntowniczym sposobem, wyłamuiąc się z pod zwierzchności, na dniu 26-m january, roku terażnieyszego, w Magdeburui Mińskiej, za wniesieniem, registr taktowy y kaptuwacyą na Jana Załuskiego posłanego y Jerzego Biedulskiego, do obrony tylko tegoż Załuskiego—po obżałowanego, niemiłosiernie biiącego przybyłego, uzyskałeś, a tym samym wszystkie przywileja y prawa, temu cechowi służące, oraz cały cech skrzywdziłeś.

Przeto załuiące idą do sądu z proźbą—ante omnia, do odesłania całkiem tey sprawy do cechu załuiących, na mocy przywilejów y praw, od nayiaśnieyszych regnantów onemu nadanych, do ukarania obżałowanego za buntownicze wyłamuiwanie się z pod zwierzchności, za zhanbienie y złamanie przywilejów y praw, oraz za pobicie Jana Załuskiego || do dania dobrze po obżałowanym osiadłey paręki, do approbaty dekretu na sądach potocznych w dniu 25-m january, roku terażnieyszego w stancyi

Jana Makarewicza, między Mikołajem Sawickim, a Hrehorym Czemendrowskim zapadłego, do nadgrózenia szkód, strat y wydatków prawnych, oraz wszystkiego decydowania, co w czasie sprawy dowiedzionym będzie, z wolnym poprawieniem tey lub inney wynieść się mającey żaloby.

Roku 1791, january 31 dnia.

Ja woźny, niżej piszący się, takowego pozwu - kopia w sprawie sławetnego Mikołaja Sawickiego, podskarbiego cechu slosarskiego y kowalskiego y całego cechu, oraz Jana Załuskiego y Jerzego Biedulskiego, utsciwemu Hrehoremu Czemendrowskiemu oczewiśto w ręce w mieście Mińsku, przed sąd Magdeburski Miński podałem.

Pisan ut supra.

№ 246.

1791 г., сакавіка 29-30. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 169.

*Позва Менскага бурмістра Фэліцыяна Каліноўскага у войтаўскі суд па скарзе рымарскага цэху, што ён, не належачы да цэху, займаўся рымарскім рамяством.

Michał, hrabia Przezdziecki, starosta Błudeński, woyt miasta jego królewskiej mości Mińska etc.

Szlachetnemu panu Felicyanowi Kalinowskiemu, burmistrzowi miasta jego królewskiej mości—Mińska, pozew przed sąd Magdeburski Miński z instancyi sławetnego Antoniego Tarankiewicza, Adama Zwanskiego, Andrzeja Komockiego—cechmistrzów y dalszych maystrów tegoż cechu rymarskiego, którzy obżałowanego wielmożnego mości pozywają, mieniąc o to, iż co obżałowany wmsć zaszczycający się bydź kupcem y burmistrzem Mińskim, nie służywszy sam ani za czeladnika, ani za towarzysza, (co inaczey żaden być maystrem nie może), ani mając żadnego zaświadczenia od cechu o swoiey doskonałości, ani wpisawszy się, ani też, nakoniec, pełniąc by najmnieyszey powinności dla cechu przepisanej, poważa się, obżałowany wielmożny mości, mimo ustaw cechowych używać kunsztu rymarskiego, czeladników do takowego rzemiosła utrzymywać, zysk y zarobek z pomienionego kunsztu wynaydować, co iest z niemalym uszczerbkiem y krzywdą żałujących delatorów, bo każdy z nich musiał się || pierwey wystugować w pomienionym sposobie, iż od całego cechu zaświadczenie, że już się wyzwolił y iest doskonałym, wtedy zaszczycał się bydź. A obżałowany wielmożny mości lekce to wszystko wazysz y powinności do cechu nie pełnisz żadney.

Chcąc tedy żałujące maystrowie prawnie o to z obżałowanym wielmożnym mością postąpić, proszą u sądu ante omnia, ażeby obżałowany wpisał się do cechu, wyzwolenia się y zagózenia onego, odbywania ordynansu, pozwolenia wysłuchać experimentu przez cech rymarski, iesli iest zdolnym y doskonałym w takowym to kunszcie, stawienia towarzysza y uznania nieukarania obżałowanego za lekceważenie cechu y ustaw jego, nadgrózenia strat, wydatków y expensów prawnych, oraz sądzenia tego wszystkiego, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salwa tey żaloby melioratione.

Pisan roku 1791, miesiąca marca 29 dnia.

Roku 1791, miesiąca marca, 29 dnia. Ja woźny jego królewskiej mości zeznaię tym swoim reiacyjnym podanego pozwu kwitem, iż kopia takowego pozwu co do słowa zgodną z autentykiem w sprawie szlchetnego Antoniego Tarankiewicza, Adama Zwanskiego, Andrzeja Komockiego—cechmistrzów y dalszych maystrów tegoż cechu rymarskiego, obywatelów miasta jego królewskiej mości—Mińska, czlachtetnemu panu Felicianowi Kalinowskiemu, burmistrzowi miasta jego królewskiej mości Mińska, — oczewisto w ręce w kamienicy iego podałem oraz o terminie stawania przed sądem Magdeburskim miasta jego królewskiej mości Mińska in tridie oznaymłem y opowiedziałem.

Pisan ut supra. Jan Cyrynkiewicz, woźny.

Roku 1791, marca 30 dnia, stawiający osobiście woźny j k. m. ten pozew przedemną pisarzem ziednał. Pryiołem. Waclaw Kuczowski.

№ 247.

1666—1779 г.г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 195—234.

* Книга вячыхстых спраў Менскага цэху шаўцоў (фрагменты)

1. Roku 1666, miesiąca octombra dnia 24.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim—Jakub Pawłowicz dosić czynił młodszemu, co iest do xiąg wieczystych zapisano. з. 202в.

2. Roku 1666, novembra 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim—Piotr Słoński dosić uczynił młodszemu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

3. Roku 1667, februarii 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim—Stefan Rostowski czynił dosić młodszemu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

4. Roku 1668, februry 40.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Danielem Szachnowskim, Andrzejem Filonowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Stefanem Pawłowiczem, Janem Koroniewiczem, Łukaszem (адарвана)—Matwiey Fiedorowicz czynił dosić młodszemu, co iest do xiąg zapisano.

5. || Roku 1669, juni 25.—Przed nami starszemi cechmistrzami zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim,—czynił dosić młodszemu Marcin Piotrowicz, co iest do xiąg zapisano.

6. Roku 1670, february 7.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim,—Mikołay Harasimowicz dosić uczynił za młodszemu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

7. Roku 1670, decembra 7.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim, —(адарвана) Marcinowicz dosiść uczynił za młodszeństwo, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 203

8. || Roku 1671, decembra 27.—Przed nami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Jendrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jendrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkowiczom, a stołowymi: Janem Koroniewiczem i Łukianom Włodzieiewiczem.—Paweł Woroniecki godził za młodszeństwo, co jest do xiąg cechowych zapisano.

9. Roku 1671, decembra 27.—Przed nami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jędrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jędrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Janem Koroniewiczem i Łukianem Awdzieiewiczem—dosiść uczynił Paweł Stefanowicz za młodszeństwo, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

10. || Roku 1671, decembra 29.¹⁾ — Przed nami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jędrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jędrzeiem Fyłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Janem Koroniewiczem i Łukianem Awdzieiewiczem,—dosiść uczynił za młodszeństwo Ławren Fiedorowicz, co jest do xiąg cechowych zapisano.

11. Roku 1671, decembra 29¹⁾ — Przed nami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jędrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jędrzeiem Fyłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Janem Koroniewiczem i Łukianem Awdzieiewiczem,—dosiść uczynił za młodszeństwo Iwan Daniłowicz, co jest do xiąg cechowych zapisano.

12. Roku 1672, decembra 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Bazylim Hrynkiewiczem, na mieyscu nieboszczyka Siemiona Arapina—Tomaszem Ławrynowiczem, Stephanem Pawłowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim, dosiść uczynił za młodszeństwo Jan Zacharewicz Kuksa, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 204

|| 13. Roku 1672, decembra 21.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, na mieyscu nieboszczyka Siemiona Arapina Tomaszem Ławrynowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Stephanem Pawłowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim,—dosiść uczynił za młodszeństwo Bazyli Hrehorowicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

14. Roku 1673, novembra 12.—Przed namy starszemi cechmistrzami, na ten rok zasadającymi: Andrzejem Hryhorowiczom, Tomaszom Ławrynowiczom, Andrzejem Fiłonowiczom, Harasimom Jurkiewiczom, a stołowimi: Janom Koroniewiczom i Zacharom Astapowiczom,—Semion Fedorowicz dosiść czynił młodszeństwa, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

15. Roku 1674, januaria 18.—Przed namy starszymy cechmistramy, na ten rok zasadającymi: Andreyem Hryhorowiczom, Tomaszem Ławrynowiczom, Andrejem Fiłonowiczom, Harasymom Jurkiewiczom, a stołowimi: Janom Korzeniewiczom i Zacharom Astapowiczom,—Hryhoriy Silicz służył młodszeństwa dosyć, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

|| 16. Roku 1674, februari, 21.—Przed nami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Bazylem Hrynkiewiczem, Stephanem Pawłowiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem.

¹⁾ У аўтэнтыку напісана: „trzydziestego dziewiątego“.

wiczem i Łukianem Awdziejewiczem,—czynił dość za młodszeństwo Prokop Jakubowicz, które czynienie do xiąg cechowych zapisano.

17. Roku 1674, februari 23.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Łukianem Awdziejewiczem, za młodszeństwa dość czynił Michał Janowicz, które czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

18. Roku 1674, apryla 25.—Przed nami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Łukianem Audziejewiczem, czynił dość młodszeństwu Filip Iwanowicz, które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

19. Roku 1675, january 26.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Łukianem Audziejewiczem,—czynił dość młodszeństwu Samuel Sumicz, które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

|| 20. Roku 1675, jebruary 10.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Andrzejem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Matyasz (адарвана), które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

21. Roku 1675, marca 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Andrzejem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astaphowiczem,—czynił dość młodszeństwu Hrehory Woyciechowicz, które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

22. Roku 1675, marca 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Andrzejem Hrehorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astaphowiczem,—czynił dość młodszeństwu Jan Janowski, które te czynienie do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

23. Roku 1676, january 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Andrzejem Hrehorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astaphowiczem,—czynił dość młodszeństwu Jan Cyżewski, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| 24. Roku 1676, january 28.—Przed nami cechmistrzami rocznemi, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, na mieyscu Wasila Hrynkiewicza, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Michałem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dość młodszeństwu Wasili Borysowicz, które czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

25. Roku 1676, augusta 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem na mieyscu Wasilia Hrynkiewicza, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem, Wasilim Pawłowiczem,—czynił dość młodszeństwu Arciom Pawłowicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

26. Roku 1676, octobra 10 dnia.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem na mieyscu Wasila Hrynkiewicza, Michałem Taradeckim,

a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Sidor Chamiczonek, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

27. Roku 1676, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Iwan Alexieiewicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

28. Roku 1677, january 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem, czynił dosić młodszeństwu—Siemion Fiedorowicz Kaleka, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

29. Roku 1677, miesiąca february 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Zacharewiczom i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Alexander Doronka, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

л. 196

30. || Roku 1677, february 14.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Zacharewiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Alexander Doronka, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

31. Roku 1677, february 14.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, a stołowemi: Matwieiem Szymanowiszem, Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Jan Andrzejowicz Skuratowski, które te czynienie do xiąg jest cechowych wieczystych zapisano.

32. Roku 1677, marca 7.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Andrzejem Hrehorowiczom, Tomaszom Ławrinowiczom, Andrzejem Fiłonowiczom, Harasimom Jurkiewiczom, a stołowimy: Zacharom Astapowiczom i Macieiem Szymanowiczom—Andrzej Fedorowicz Minszuk dosić czynił młodszeństwu, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

33. Roku 1678, february 22.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Janem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Michałem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Mikita Afanasowicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

34. Roku 1678, octobra 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Wasili Stephanowicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

35. Roku 1678, novembra 21.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Stefanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Baradenkom, stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem, czynił dosić młodszeństwu Fedor Kapusta, które to czynienie jest do ksiągi cechu wieczystey zapisano.

36. || Roku 1679, february 12.—Przed nami cechmistrzami na ten rok zasiadającymi: Tomaszom Ławrynowiczem, Andrzejem Hrehorowiczom,

Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matwieiem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszestwu Jan Hatryk, które to czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

37. Roku 1679, february 26.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadayocimy: Andreyem Hryhorowyczom, Tomaszom Ławrynowyczom, Andreyem Fyłonowiczom, Harasimom Jurkiewiczem, a stołowymi: Matwiejom Szymanowiczom i Zacharom Astapowiczom—Mykołay Baykowsky dosyć czynił młodszestwu, co jest do ksyong wieczystych zapisana.

38. Roku 1679, tebruary 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszestwu Ławryn Juszkiewicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

39. Roku 1679, funi 2.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzejem Hrehorowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszestwu Daniel Wasilewicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

40. Roku 1680. apryla 20.—Przed namy starszymy cechmystramy na ten rok zasiadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczem Mychałom Taradeckym, a stołowymi: Mykołaiem Cichanowiczom i Wasilem Pawłowiczom,—Mykołay Danyłowicz dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

41. || Roku 1680, octobra 26.—Przed namy starszymy, na ten rok zasiadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowyczom, Janom Koroniewiczem, Mychałom Deradeckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychanowyczom i Wasilem Pawłowyczom,—Fedorz Łapać dosyć czynił młodszestwa, co jest do xiąg wieczystych zapisano. s. 197

42. Ryku 1681, januaria 11.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasiadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stepchanom Pawłowyczom, Janom Koronyewyczom, Mychałom Taradeckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychonowyczom i Wasylem Pawłowyczom,—Woyciech Stepchanowicz złązył młodszestwo dosyć na rok 1680, co jest do xiąg cechowych zapisano.

43. Roku 1681, marca 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilem Pawłowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszestwu Astap Andreiewicz, które te czynienie jest do xiąg wieczystych cechowych we wszystkich zapisana.

44. Roku 1681, marca 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilim Andreiewiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: M. Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszestwu Andrzej Rodkiewicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| 45. Roku 1681, apryla 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilim Pawłowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem czynił dosić młodszestwu Alexander Kapuściński, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

46. Roku 1681, apryla 21.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilim Pawłowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem—czynił dość młodszemu Marcin Silicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

47. Roku 1681, maja 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: na miejscu nieboszczyka Tomasza Ławrynowicza p. Jakubem Masłowskim, Wasilim Pawłowiczem, Andrzejem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—służyłem potsciwie, dobrze jako zwykło i według przywileju jego królewskiej mocy i artykułów nam nadanych, na imie Jawchim Koziawka, które to wysłużenie do xiąg wieczystych cechowych jest zapisano.

48. Roku 1682, decembra 6.—Przed namy starszomy, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowyczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Taradeckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychonowyczom i Pawłom Woronieckym,—Siemyon Zykowicz dość czynił młodszemu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 49. Roku 1683, januaria 16.—Przed namy starszomy, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stepchanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychonowyczom i Pawłom Woronkom. Alexander Herodowicz dość czynił młodszemu, co jest do xiąg zapisano.

50. Roku 1683, januari 29.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hrehorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Paweł Tarłcki czynił dość młodszemu, które te czynienie jest do xiąg wieczystych zapisano.

51. Roku 1683, marca 22.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: „Wasilim Pawłowiczem, Matjaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Mikołaj Kondratowicz czynił dość młodszemu, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

52. Roku 1683, juni 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Kazimierz Zubowicz czynił dość młodszemu, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| 53. Roku 1683, juni 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Zacharym Astapowiczem i Hryhorym Woiciechowiczem,—czynił dość młodszemu Jakim Michnow zięć, Słuczani, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

54. Roku 1683, juni 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem i Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszemu Józef Papkiewicz, roboty różney husarskiej, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

55. Roku 1683, juli 1.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem

Filonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszemu Naum Bobkowicz, cechmistrzowicz cechu naszego szewskiego, roboty trzewikow korkowych, te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

56. Dość czynienia ukupu Jachima Koziawki. л. 214
Roku 1683, septembra 5.—Przed namy starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadajocimy: Wasilem Pawłowyczom, Matwieiom Szymanowiczom, Andreiem Fyłonowiczom, Harasimem Jurkowiczom, a stołowimy: Hryhorom Woiciechowiczom i Zacharom Astapowiczom,—Jawchim Koziawka dość czynił ukupu, co jest doxiąg wieczystych zapisana.¹⁾

57. Dość czynienie ukupowi Józefa Papkiewicza. Roku 1683, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadajocimi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Filonowiczem, na mieyscu Harasima Jurkiewicza Stefanem Pawłowiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Józef Papkiewicz dość czynił ukupowi roboty rozney husarskiej, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

58. Dość czynienie ukupowi Siemiona Zykowicza. Roku 1683, january 10.—Przed cechmistrzami na ten rok zasiadajocimi: w. p. M. Szymanowiczem, Andreiem Filonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—dość czynił ukupowi Siemion Zykowicz, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 59. Roku 1683, january 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadajocimi: St. Pawłowiczem, M. Szymanowiczem, Andreiem Filonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—dość czynił Daniło Wasilewicz ukupu trzewikow prostych, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

60. Dość czynienie ukupu Stephan Darodckyy. Roku 1683, february 6.—Przed namy starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadajocimy: Jakubom Masłowskym, Stephanom Pawłowyczom, Janom Korzoniewyczom, Harasimom Jurkowyczom na mieyscu Mychała Darodckiyego, a stołowymi: Mykołaiem Cychanowyczom i Pawłom Woronieczkym,—Stephan Mychałowycz Darodckyy, cechmistrzowych dość czynił ukupu husarskiej roboty, co jest do wieczystych zapisana.

61. Roku 1683, apryla 8.—Przed namy starszymi, cechmistrzami, na ten rok zosadajocimy: Wasilem Pawłowyczom, Harasimem Jurkowyczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mykołaiem Cychanowiczom, a stołowymi: Zacharom Astapowiczom i Kasperom Szymanowiczom—Matyasz Stephanicz dość czynił ukupu, co jest do wieczystych cechowych xiąg zapisana.

|| 62. Roku 1683, decembra 13.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadajocimi: Wasilim Pawłowiczem, Marcinem Szymanowiczem, Andreiem Filonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowymi Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszemu Andrey Arapinowicz; które te czynienie jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano. л. 198

63. Roku 1683, decembra 13.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadajocimi: Wasilim Pawłowiczem, Marcinem Szymanowiczem, Andreiem Filonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Wo-

¹⁾ Данicka: Za którego pisarza bytności, tedy Siłka te sprawy zapisował, które za nowem pisarzem rocznym, za uproszeniem y pozwolieniem panow cechmistrzow, jako wyszey opisano y w rejestrze ci w jedną zapisano.

ciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszemu Kasper Szymanowicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

64. W y s ł u ż e n i e m ł o d s z e ń s t w a A l e x a n d r a J a n o w a. Roku (1683 дату няма). Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Marcinem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Alexander Janow czynił dość młodszemu, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| 65. Roku 1684, february 29.—Przed nami cechmistrzami, p.p. Jakubem Masłowskim, Stefanem Pawłowiczem, Janem Koroniewiczem, Michałem Taradeckim, Mikołajem Ciechanowiczem, Pawłem Woronieckim, na ten rok za siadającymi, czyni dosyc na imię Matiasz Stefanowicz, roboty włoskiej, co jest do xiąg wieczystych zapisano, za młodszemu.

66. D o ś c c z i n i e n i a m ł o d s z e ń s t w u K a z i m i e r a I w a n o w i c z a K u c h c i ń s k i e g o. Roku 1684, januaria 30.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym a stołowymi: Mykołaiem Cychanowiczom i Pawłem Woronieckim,—Kazymierz Janowicz Kuchcyński dość czynił młodszemu, co jest zapisano do xiąg cechowych.

67. Roku 1684, junia 5.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychanowiczom, Pawłem Woroneckym,—Mychał Kułakowycz dość czynił młodszemu, co jest do ksyog wieczystych cechowych zapysana.

л. 199 || 68. Roku 1684, octombra 18.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Korzeniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychanowiczom i Pawłem Woronieckym,—Andrzej Pyetrowicz dosyc czynił młodszemu, co jest do wyeczystych zapisana.

69. Roku 1685, february 5.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymi: Mykołaiem Cichonowiczem i Pawłem Woronieckim,—Krzysztop Niedzielsky dość czynił młodszemu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

70. Roku 1685, february 17.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Wasylem Pawłowiczom, Harasymom Jurkowyczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mykołaiem Cychanowyczom, Kasperom Szymanowiczom,—Stephan Darodcky Mychałowicz dosyc czynił młodszemu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

71. Roku 1685, february 22.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Wasylem Pawłowiczom, H. Jurkowyczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mikołaiem Cychanowiczom, Zacharom Astapowyczom, Kasperom Szymanowyczom,—Jan Stephanowycz dość czynił młodszemu, co jest do ksyog wieczystych cechowych zapisano.

|| 72. Roku 1685, marca 19.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Wasylem Pawłowiczom, Harasymom Jurkiewiczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mykołaiem Cychanowiczom, Zacharom Astapowyczom, Kasperom Szymanowiczom,—Wasyly Stephanowycz spuszcza chłopca swojego na imię Andreia Kułakowskiego, z romiosta szewskiego, włoskiej roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok i niedziel sześć,

a mistrz jego ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowich zapisano.

73. Roku 1685, septembra 30.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowiczom, Harasymom Jurkowiczom, Stephanom Pawłowiczem, Mykołaiem Cychanowiczom, Kasperom Szymanowiczom,—Paweł Jakubowicz dość czynił młodszemu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

74. Roku 1685, novembra 26.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymi: Wasylem Pawłowiczom, Harasimom Jurkowiczom, Stephanom Pawłowiczom Mykołaiem Cychanowiczom, a stołowymi: Zacharom Astapowiczom, Kasperom Szymanowiczom,—Anton Mykołaiowicz dość czynił młodszemu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

75. Roku 1685, jula 25.—Przed nami starszymi cechmystramy, na ten rok zosadaiocywy: Wasylem Pawłowiczom, Stephanom Pawłowiczom, Harasymom Jurkowiczom; Mikołaiem Cychonowiczom, Zacharom Astapowiczom, Pawłom Woroneckym, na mieyscu Kaspera Szimanowycza—Samuiel Janowicz Kuchcynski, dość czynił ukupu husarski roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano. n. 215

76. Roku 1686, junya 10.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy; Jakubom Masłowskim na mieyscu pana Matyasza Szymanowycza, cechmistrza rocznego, Pawłom Woronieckim, Hryhorom Woiciechowiczom, Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewiczem i Marcynom Pietrowiczom,—Samuiel Szymanowicz dość czynił ukupu husarskiej roboty, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

77. Roku 1686, junia 19.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, na mieyscu pana Matyasza Szymanowycza Pawłom Woronieckim, Hryhorom Woiciechowiczom, Zacharom Astapowiczom, a stołowemi: Jozefom Paszkiewiczem i Marcynom Pietrowiczom—Stephan Zacharewicz, syn cechmistrza rocznego, dość czynił ukupu prostey roboty botney, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 78. Roku 1688, septembra 20.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Mykołaiem Cychonowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Sawko Sylwonowycz dość czynił ukupu, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

79. Roku 1688, novembra 13.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Pawłom Woronieckym na mieyscu Marcina Pietrowycza, Mykołaiem Cychanowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczem,—Jerzy Symonowycz Łyska, dość czynił ukupu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

80. Roku 1688, novembra 28.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczem, Harasimom Jurkowyczom, Marcinom Pietrowyczom, Mykołaiem Cychanowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcinom Sylyczom,—Symon Iwanowycz Frywolen dość czynił ukupu, co jest do ksyąg wieczystych cechowych zapisano.

81. || Roku 1688, maia 2.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Harasymom Jankowyczom, Mykołaiem Cychonowyczom, a stołowemy: Andreiem Skuratowskim i Marcynom Sylyczom—Danyło Wasylewicz spuś- n. 206

cza chłopca ucznia nieboszyka Jana Skuratowskiego, a po wyzwoleniu wedle rozkazu cechmistrzowskiego zostawać, a u którego mistrza będzie zostawał, według roboty ma płać brać, co jest zapisano.

82. Roku 1688, julia 4.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Mikołaiem Cychonowyczom, Marcinom Pietrowyczom, a stołowemi: Kasperom Szymanowyczom i Jawchymom Koziawkom, na miescu Marcyna Sylycza,—Wasyley, Stephanowycz spuszcza chłopca swego na imia Maksyma Astapowycza, z rzemiosła szewskiego włoskiej roboty, a po wyzwoleniu ma w tego mistrza rok robić, a mistrz jego ma płać według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 83. Roku 1688, septembra 15.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Mykołaiem Cychanowyczom, a stołowemi: Kasperom Szymanowyczom, Marcynom Sylyczom,—Kazymierz Zykowycz spuszcza chłopca swego na imia Waska Antonowycza z rzemiosła szewskiego, prosty roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mistrza robić rok, a mistrz ma jemu według roboty jego płać, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

84. Roku 1688, octobra 24.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Pawłom Woronieckym, na miescu Marcina Pietrowycza, Józefom Paszkiewyczom na miescu Mikołaiia Cychanowycza—Harasym Jurkowycz spuszcza chłopca swego, na imia Łazara Hryhorowycza z rzemiosła szewskiego, prosty roboty, a po wyzwoleniu w którego kolwiek mistrza ma robić rok, a mistrz ma jemu płać według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

85. Roku 1688, novembra 17.—Przed namy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Pawłom Woronieckym na miescu Marcyna Pietrowycza, Mykołaiem Cychanowyczom, Kasperom Szymanowyczom, — Zachar Astapowycz spuszcza chłopca swego na imie Jaska Mikołaiewycza z rzemiosła szewskiego prosty roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mistrza robić rok, a mistrz ma płać jemu według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л 206a

86. M ł o d s z e ń s t w o J a k u b a F y ł o n o w y c z a. Roku 1689, januarja 26.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woyciechowyczom, Zacharom Astapowyczom, a stołowemi: Józefom Paszkiewyczom i Kasperom Szymanowyczom, na miescu nominata—Jakub Fiłonowycz dosci czynił młodszemu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

87. Roku 1689, jenuarya 26.—Przed namy starszemy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Hrygorom Woyciechowyczom i Zacharom Astapowyczom, a stołowemi: Józefom Paszkiewyczom Kasperom Szymanowyczom na miescu nominata i Kasper Szymanowycz spuszcza chłopca swego na imia Fedora Supranowycza z rzemiosła szewskiego włoskiej roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mistrza robić rok i niedziel sześć, a mistrz ma jemu płać według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 88. Roku 1689, lutego 7.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woyciechowyczom, Zacharom Astapowyczom a stołowemi:

Józefom Paszkiewiczom i Andrzeiem Skuratowskim,—Alexander Janowycz spuszcza chłopca swego na imia Wasyla Federowycza z rzemiosła szewskiego, husarskiej roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robić, a mystrz jemu płacić według roboty jego, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

89. Roku 1689, maia 22.—Przed namy starszymy cechmystrzamy na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woiciechowyczm, Zacharom Astapowyczm, a stołowemy: Marcy nom Sylyczom i na mieyscu Józefa Paszkowycza—Andrzeiem Skuratowskim—Paweł Woronecky, cechmistrz roczny spuszcza chłopca swego na imia Bazyla Moraczewycza z remiosła szewskiego, husarskiej roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robić rok y niedziel sześć, a mystrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapysano.

90. Roku 1689, julya 17.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Hryhorom Woiciechowyczm, Zacharom Astapowyczm, a stołowemy: Józefom Paszkiewiczom i Andrzeiem Skuratowskim,—Jan Stephanowy spuszcza chłopca swego na imia Fedora Marcinowycza Szewierowskiego, z remiosła szewskiego prostey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra pół roka służyć, do swientego Jakuba, a mystrz jemu ma płacić według umowy jego. Które pół roka wysłużył przed wyzwoleniem. Co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

91. Roku 1689, septembra 4.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, л, 207 na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woiciechowyczm, Zacharom Astapowyczm, a stołowemy: Józefom Paszkiewiczom i Andrzeiem Skuratowskim,—Samueli Szymanowycz spuszcza chłopca z remiosła husarskiej roboty na imia Hryhora Szymanowycza, a po wyzwoleniu ma w swegoż mystra robić rok, a mystrz jego ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano, a jeżeliby maistrz jego nie ofektował jego, to na woly cechmystrzowey.

92. Roku 1689, septembra 11.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Harasymom Jurkowyczm, na mieyscu Jakuba Masłowskiego, Pawłom Woronieckym, Harasymom Jurkowyczm Zacharom Astapowyczm, a stołowemy: Józefom Paszkiewiczom i Andrzeiem Skuratowskim,—Jakub Masłowsky spuszcza chłopca swego na imia Jana Bormanowskiego, z remiosła szewskiego husarskiej roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mistrza robić rok i niedziel sześć, a mystrz jego ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 93. Roku 1690, marca 11.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Piotrom Zykowyczm i Sydorom Chomiczonkiem,—Fedor Pietrowycz spuszcza chłopca swego z remiosła szewskiego trzewyczney roboty prostey horbowey, na imia Awdya Krzysztopowycza, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robić rok y niedziel sześć, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

94. Roku 1690, apryla 3.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, Marcinem Pietrowyczm,—Józef Paszkiewicz spuszcza chłopca swego, husarskiej roboty, na imia Bazyla Janowycza Kuchcynskiego, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra ro-

być rok y niedziel sześć, a mistrz jemu płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

95. Roku 1690, maia 4.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chomyczonkiem—Fedor Petrowicz spusza chłopca swego naimia Filypa Kondrałowycza z remiosła szewskiego, husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robić rok, a mistrz ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л. 207в

96. Roku 1690, maia 4.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, stołowemy: Andreiom Skuratowskym i na mieyscu Piotra Zykowycza Sydor Chomiczonak,—Piotr Zykowycz spusza syna swego z remiosła szewskiego, prostey roboty, na imia Łukasza Pietrowycza Zykowycza, a po wyzwoleniu ma u rodzycza swego zostawać według zwyczaiu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

97. Roku 1690, maia 14.—Przed namy starszemy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, a stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chomyczonkym,—Marcyn Sylycz spusza ucznia, na imia Łukasza Kuleszewskiego, z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robić rok, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

98. Roku 1690, jula 16.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Jozefom Paszkowyczom na miescu Jana Koroniewycza, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chamyczonkiem,—my cechmystrze całym cechem chłopca spuszcza naimia Krysztopa Andreiowycza z remiosła szewskiego, husarsky roboty, a po wyzwoleniu (высыпался), co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 99. Roku 1690, jula 30.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chamyczonkym,—Alexander Herodowycz spusza chłopca swego z remiosła szewskiego na imia Pawła Janowycza, husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma u któregokolwiek mystra zostawać, a mistrz jemu ma płacić według roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

100. Roku 1690, septembra 4.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Sydorom Chomyczonkom i Piotrom Zykowyczom,—Sawa Fyłonowycz spusza chłopca swego na imia Mychała Jakowowycza, husarskiey roboty, który po zeisciu niebosczyka sławney pamięcy Matyasza Szymanowycza, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robić rok i niedziel 6, mistrz jego ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л. 216

101. Roku 1690, februarya 12.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hryhorom (канца няма).

102. Roku 1690, maia 4.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, stołowemy: Andreiom Skuratowskym i na

mieści Piotra Zykowycza Sydorom Chomyczonkom,—Łukasz Piatrowycz Zykowsky dość czynił ukupu prosty roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

103. Roku 1690, septembra 10.—Przed namy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowymy: Pietrom Zykowyczom i Sydorom Chomyczonkom, Jachym Mychałkowycz dość czynił ukupu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 104. Roku 1690, octobra 23.—Przed nami cechmistrzami starszemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Janem Korzeniowiczem, a na mieyscu Michała Daradeckiego—Józef Paszkiewicz, i stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamiczonkiem,—Hrehory Szymanowicz,—cechmistrzowicz, dosić czynił naszemu cechowi, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

105. Roku 1691, apryla 2.—Przed namy starszemy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewiczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Andrzej Słonsky na robota prosta botna dość czynił ukupu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

106. Roku 1691, apryla 2.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiecechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewiczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Szymon Matwieiowycz dość czynił ukupu prosty roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

107. Roku 1691, apryla 2.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Jozefom Paszkiewiczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Andrzej Słonsky dość czynił ukupu roboty husarsky, a miał czynić na prosta robota, co jest do xiąg. wieczystych cechowych zapisano.

108. Wyzwolenie chłopca Andrzeia Pinczuka л. 208
Roku 1690, novembra 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Janem Koroniewiczem, Michałem Daradeckim, a stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chomiczonkiem,—Andrzej Pienka spuszcza chłopca swego naimie Iwana Komarowicza, który kunszta swojego dosyć uczynił, a po wyzwoleniu u tegoż mistrza ma robić rok, a on ma według roboty mu zapłacić, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

109. Roku 1691, januaria 30.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woycechowyczom, Jozefom Paszkowyczom, Marcynom Pietrowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Hryhory Woiciechowycz spuszcza chłopca swego z remyosła szewskiego, naimia Jowchyma Fedorowycza, włosky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robić rok, a mystrz ma jemu według roboty jego płacić, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

110. Roku 1691, marca 12.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Hryhorom Woycechowyczom, Józefom Paszkowyczom, stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Paweł Szymanowycz spuszcza chłopca swego naimia Olexa Pietrowycza z remyosła szewskiego husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robić rok a nie-

dziel sześć, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 111. Roku 1691, apryla 30. Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasiadaiacemy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemi Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Kasper Szymanowycz spuszcza chłopca swego naimia Dzyemiana Iwanowycza Ostrowskiego z remiosła szewskiego wiosky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok i niedziel 6, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

112. Roku 1691, maia 7.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Marcyn Pietrowycz spuszcza chłopca swego naimia Jana Marcynowycza z remiosła szewskiego włosky roboty, a po wyzwoleniu ma według zwyczaiu zostawać, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

113. Roku 1691, junia 22.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Samuel Janowycz Kuchcynsky spuszcza chłopca swego naimia Jana Andryewycza Koledu z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok y niedziel cześć, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

114. Roku 1691, jula 15.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Jozefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom, Mykołai Danyłowycz spuszcza chłopca swego naimia (адарвана) z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok i miesięcy cześć, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

n. 209

115. Roku 1691, augusta 12.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Jakub Masłowsky spuszcza chłopca swego naimia Jana Szczerbyckiego z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć roki miesięcy sześć, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

116. Roku 1691, augusta 12.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Jozefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Alexander Baranowycz spuszcza chłopca swego Chomu Janowycza Kołosiewycza z remiosła szewskiego trawyczny roboty prosty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

117. Roku 1691, awgusta 20.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Zacharom Astaphowyczom—na miescu Hrehorego Woiciechowycza, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Mykołay Danyłowycz spuszcza krewnego swego naimia

Iwana Mychałowycza Darodckiego z remiosła szewskiego, roboty prosty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| 118. Poku 1691, awgusta 20.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylm Pawłowiczom, Zacharom Astapowyczom na miescu Hrehorego Woicechowycza, Marcynom Pietrowyczom Józefom Paszkiewyczom, stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom;—Marcyn Sylycz spuszcza cechmystrowycza naimia Iwana Mychałowycza Darodckyeego z remyosła szewskiego husarky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok i 6 niedziel, a mystrz jemu ma płacyć według roboty, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

119. Roku 1691, augusta 27.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Zacharom Astapowyczom—na miescu Hrehorego Woicechowycza, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom, Marcynom Sylyczom Andrzejem Skuratowskim,—Sidor Chamyczonak spuszcza chłopca swego naimia Stephana Bogomylskiego, z remyosła szewskiego, husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tego mystrza robyć rok i niedziel sześć, a mystrz jemu ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

120. Roku 1691, decembra 16.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Zacharom Astapowyczom na miescu Hrehorego Woicechowycza, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Hryhory Sylycz spuszcza chłopca, syna swego naimia (адарвана) Hryhorowycza Szymkowskiego z remiosła szewskiego, a po wyzwoleniu ma zostawać w tegoż mystrza podług zwyczaju, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

121. W y z w o l e n i e c h ł o p c a p a n a Z a c h a r a A s t a p o w i c z a. Roku 1692, liutego 3.—Przed nami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamiczakiem,—pan Zachary Astapowicz spuszcza chłopca swego naimie Siemiena Czerniakowicza, który liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwolenia swoim ma u tego maistra robić roki sześć niedziel; powinien maister płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

122. Roku 1692, february 24.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamiczakiem,—Mikołaj Danilowicz spuszcza chłopca swego Chwiedora Andreiowicza roboty husarskiej, który cnotliwie lata swoje wysłużył, a po wyzwoleniu swoim ma u tegoż maystra robić rok i sześć niedziel, i powinien mayster płacić według ręki jego. Który wyzwolony z chłopiectwa roboty husarskiej. Co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 123. W y z w o l i e n i e p a n a W o r o n i e c k i e g o c h ł o p c a Roku 1692, aprylia 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamiczakiem niebytności jego Jędrzei Piotrowicz,—Paweł Woroniecki spuszcza chłopca swego naimie Stefana Własowicza, husarskiej roboty, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

124. Wyzwolenie chłopca naimie Jana Kuksy. Roku 1692, aprylia 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamiczakiem,—spuszcza Jan Zacharewicz Kuksa chłopca swego naimie Fiedora Lipskiego, który lata swoje cnotliwie wysłużył, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

125. Wyzwolenie pana Jozefa Paszekiewicza Sidora Sielima. Roku 1692, aprylia 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Sidorem Chamiczakiem, na miejscu Piotrza Zykowicza Alexander Janowicz,—Jozef Paszkiewicz spuszcza chłopca swego naimie Sidora Sulimowicza, który liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu u tegoż maistra ma rok robić, ma onemu płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

126. || Wyzwolenie Jawchima Koziawki chłopca naimie Marcina Koziawki. Roku 1692, apryla 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Sidorem Chamiczakiem,—Jawchim Koziawka spuszcza chłopca swego naimie Marcina Koziawku, który liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu u tegoż maistrza ma rok robić, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

127. Wyzwolenie chłopca pana Jakuba Masłowskiego Jana Sałancewicza. Roku 1692, junij — 16. Przed namy cechmistrzamy, na ten rok zasiadającemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, na miejscu jego Józef Paszkiewicz, Zacharym Astapowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Sidorem Chamiczakiem,—Jakub Masłowsky spuszcza chłopca swego naimie Jana Sałancewicza, którzy liata swoje cnotliwie wysłużył, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

128. Wyzwolenie chłopca pana Pawła Jakubowicza, naimie Jana Masłowskiego. Roku 1692, junij 22.—Przed namy cechmistrzamy, na ten rok zasiadającemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamiczakiem,—Paweł Jakubowicz spuszcza chłopca swego naimie Jana Masłowskiego, którzy liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu u tegoż maystra ma rok robić, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

|| 129. Wyzwolenie chłopca pana Leona Daradeckiego, naimie Stefana Turutki. Roku 1692, julij 4.—Przed namy cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasiadającemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamiczakiem,—Leon Daradecky spuszcza chłopca swego naimie Stefana Turutki, który liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu ma u tegoż maystra robić rok, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

130. Wyzwolenie chłopca pana Pawła Woronieckiego, naimie Mikołaja Borysowicza. Roku 1692, septembra 21. Przed namy cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasia-

daiącymy: Jakubem Masłowskim, na miejscu Pawła Woronieckiego—Józef Paszkiewicz, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowomy: Piotrzem Zykowiczem i Sydorzem Chamycząkiem, — pan Paweł Woroniecki, cechmistrz roczny, spuszcza chłopca swego husarskiej roboty, naimie Mikołaja Barysowicza, który lata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu ma u tegoż maystra robić rok y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

131. Wyzwolenie chłopca pana Jana Sawickiego, naimie Michała Leonowicza. — Roku 1692, sepłembra 21. Przed namy cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącymy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowemy: Piotrem Zykowiczem i Sidorzem Chamycząkiem, — Jan Sawicki spuszcza chłopca swego husarskiej roboty, naimie Jana Leonowicza, który lata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu ma u tegoż maystra robić rok i niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

132. Wyzwolenie chłopca Bazylia Stefanowicza, naimie Macieia Woyciechowicza. — Roku 1692, oktobra 23. Przed namy cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowomy: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem, Wasili Stefanowicz spuszcza chłopca swego naimie Macieia Woyciechowicza, włoskiej roboty, które liata swoje cnotliwie wysłużył, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

n. 211

133. Wyzwolenie chłopca pana Jakuba Zawackiego, naimie Jędrzeia Filimonowicza. Roku 1692, nowembra 9. — Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowemi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem, — pan Jakub Zawacki spuszcza chłopca swego naimie Jędrzeia Filimonowicza, husarskiej roboty, który lata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu u tegoż maystra ma rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

134. Wyzwolenie chłopca pana Pawła Woronieckiego, naimie Siemiona Silicza. — Roku 1692, nowembra 26. Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącymy: na miejscu Jakuba Masłowskiego Wasily Pawłowicz, Paweł Woroniecki na miejscu Kaspera Szymanowicza, Józefem Szaszkieiczem i Zacharym Astafowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem na miejscu Sidora Chamiczaka i Marcinem Siliczem, — pan Paweł Woroniecki, cechmistrz roczny, spuszcza chłopca swego naimie Symona Silicza, husarskiej roboty, który liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu u tegoż maystra ma rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| 135. Wyzwolenie chłopca pana Antona Harapinowicza, naimie Stefana Pawłowicza. — Roku 1692, nowembra 25. Przed namy cechmistrzami starszymy, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astafowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem na miejscu Sidora Chamiczaki i Danieliem Wasiliewiczem, — pan Antoni Harapinowicz spuszcza chłopca swego naimie Stefana Pawłowicza husarskiej

roboty, który lata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu u tegoż maystra rok ma robić, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.¹⁾

136. || Roku 1693, apryla 13. — Wasiley Pawłowicz Grosz spuszcza towarzysza swego rzemiosła szewskiego, naymia Romana Podolskiego, husarskiej roboty, i po wyzwoleniu ma według zwyczaju zostawać.

137. Roku 1693, apryla 13. — Kasper Szymanowicz spuszcza towarzysza swego Judasza Lubicza z rzemiosła szewskiego włoskiej roboty.

138. Roku 1693, jula 5. — Jowchym Koziawka spuszcza chłopca swego rzemiosła szewskiego, roboty trzewicznejy prostey.

я. 213

139. Roku 1693, jula 27. — Jakubowicz spuszcza chłopca swego rzemiosła szewskiego, roboty włoskiej, Łukasza Marcynowicza.

140. Roku 1693, jula 30. — Stefan Darodcki spuszcza chłopca Alexandra-Kazimierza Kowalewskiego, roboty husarskiej.

141. || Wystużenie chłopca Daniela. Roku 1693, nowembra 30. — Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilim Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowemi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrem Zykowiczem, — Daniła Wasiliewicz spuszcza chłopca swego naymie Andrzeia Wołeyka, czarney roboty, a po wyzwoleniu u tegoż maystra ma rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

142. Wyzwolenie chłopca pana Szymona Macieiewicza. Roku 1694, january 8. — Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Wasilem Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrem Zykowiczem, — pan Szymon Macieiwicz spuszcza chłopca swego naymie Isaka Macieiwicza, czarney roboty, który liata swoje cnotliwie wysłużył y po wyzwoleniu ma u tego maystra rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

143. Wyzwolenie chłopca pana Mikołajia Kondratowicza. Roku 1694, january 9. — Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Wasylim Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrem Zykowiczem, — Mikołaj Kondratowicz spuszcza chłopca swego naymie (адарвана) Jurkiewicza, husarskiej roboty, któren liata swoje cnotliwie wysłużył, a po wyzwoleniu ma u tegoż maystra rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

144. Wyzwolenie chłopca pana Jerzego Symonowicza. Roku 1694, january 9. — Przed namy cechmistrzami, starszymi, na ten rok zasiadającymi: Wasilem Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowemi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrem Zykowiczem, — Jerzy Symonowicz spuszcza chłopca swego naymie Stefana Maximowicza, husarskiej roboty, któren liata swoje cnotliwie wy-

¹⁾ Наступныя два запісы зроблены іншай рукою і атрамэнтам зусім не да прачытанья. Можна зразумець толькі, што абодва 1692 г. апошні перанесены, відаць, на л. 212 і так сама нельга прачытаць.

służył, a po wyzwoleniu ma u tegoż maystra rok robić, a on powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

145. || Roku 1699, february 15.—Przed nami cechmistrzami starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperom Szymanowiczem na mieyscu Marcina Silicza Sidorem Chamiczakiem, Hrehorym Woyciechowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kasimierzem Zykowiczem, i Sawą Filonowiczem, Jerzy Jaskułka dosyć czynił młodszestwu, co jest do wieczystych cechowych xiąg zapisano. x. 200

146. Roku 1699, junij 21.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, na mieyscu Marcina Silicza Sidorem Chamyczakiem, Hryhorym Woyciechowiczem, Jozefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem i Sawo Filonowiczem,—Mikołay Otroszkiewicz dosic czynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

147. Roku 1699, junij 23.—Przed nami cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, na mieyscu Marcina Silicza — Sidorem Chamiczakiem, Hryhorym Woyciechowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem i na mieyscu Sawy Filonowicza Alexander Janowicz,—Jan Marcinowicz włoskiej roboty dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

148. Roku 1699, septembra 1.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, na mieyscu Marcina Silicza—Sidorem Chamiczakiem, Hryhorym Woyciechowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem, na mieyscu Sawy Filonowicza Pawłem Jakubowiczem,—Dmitrz Lieszkiewicz czarney roboty dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

149. || Roku 1700, awgusta 30.—Przed nami cechmystrzamy, na ten rok zasiadaiącemy: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowym: Andrzejem Słonskim i Hryhorym Siliczem,—Alexander Kalinowicz husarskiej roboty dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

150. Roku 1700, awgusta 30—Przed namy cechmystrami starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Andrzejem Słaskim i Hryhorym Siliczem, Wasily Warnawicz dosić czynił młodszestwu, husarskiej roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

151. Roku 1700, decembra 3.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jerem Jaskułko, Symonom Cichanowiczom, Piotrom Zykowiczom, Pawłom Woronieckym, a stołowymi: Andrzejem Słonskim i Hryhorom Sylyczom,—Piotr Mieleszkiewicz dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg cechowych zapisano.

152. Roku 1700, january 5.—Przed nami cechmistrzamy starszemy, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Andrzejem Słaskym i Hryhorym Siliczem,—Jan Subocz dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

153. Roku 1700, january 7.—Przed nami cechmistrzami starszemy, na ten rok zasiadaiącemy: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Andrzejem Słonskim i Hryhorym Siliczem,—Bazyly Piotrowsky dosić czynił młodszestwu, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

д. 220

154. || Roku 1703, nowembra 12.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Symonem Cichanowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Marcinem Siliczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem i Alexandrem Baranowiczem, — Fiedor Janowicz, Jan Subocz, Mikołaj Otroszkiewicz, te trzy osoby czynili dosyć kolacji w dzień s. Kozmy y Demiana.

155. Roku 1704, marta 27.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Pawłem Jakubowiczem, Jendrzeiem Słonskim, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Lewonem Jakubowiczem, Piotrzem Paszkiewiczem,—Stefan Malinowicz czynił dość kolacyi w dzień bożego ciała, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

156. Roku 1704, nowembra 21.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Pawłem Jakubowiczem, Jendrzeiem Słonskim, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Lewonem Jakubowiczem i Piotrem Paszkiewiczem,—Mikołaj Paktorowicz, Jan Marcynowicz, Piotr Daszkiewicz, te trzy osoby czyniły dosyć kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

157. Roku 1705, julia 11.—Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Paweł Woronka, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem i Jendrzeiem Hofmanowiczem,—czyniły zadość kolacyi w dzień bożego ciała Alexander Prokopowicz, Samuel Sawrycki, Astap Zacharewski, Jan Baranowicz, które te cztery osoby czyniły dość kolacyi, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

158. Roku 1706, nowembra 10.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Pawłem Jakubowiczem, Jendrzeiem Słonskim, Lewon Jakubowicz, Piotrem Leszkiewiczem—czynili dość kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana, Jan Prokopowicz, Bazyli Andrzejewicz y Paweł Andrzejewicz otosz te trzy osoby czynili dosyć kolacyi, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

159. Roku 1707, junia 24.—Przed nami cechmistrzami starszymi na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Kasperem Szymanowiczem, Symonem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: na mieyscu Stefana Darodeckiego Jędrzey Hofmanowicz,—czynili dość kolacyi w dzień bożego ciała—Demian Peresłuhowicz, Józef... (далей адарвана) które te trzy osoby czynili dość kolacyi,—co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

160. || Roku 1707, nowembra 16. — Przed nami cechmistrzami, starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: na mieyscu Jakub Szymanowicz i Łukasz Marcinowicz czyniły dość kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana: 1. Jędrzey Pozniakowski i 2. Jędrzey Kulbacki, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

161. Roku 1709, maia 30.—Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jurkiewyczem, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: Łukaszem Zykowiczem i Jędrzeiem Hofmanowiczem, czynili dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1, Jan Blinnik, 2. Michał Makarewicz i 3. Awłas Sawrycki, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

162. Roku 1709, junia 1.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Mikołaiem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: Łukaszem Zykowiczem i Jędrzeiem Hofmanowiczem,—czynił dość kolacyi w dzień

święta bożego ciała Supron Silicz, jako mistrzowicz roboty husarckiej, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

163. Roku 1712, maia 17.—Przed nami cechmistrzami, starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Sawo Siliczem, Lewonem Jakubowiczem, Piotrem Leszkiewiczem, a szafarzami: Jakubem Szymanowiczem i Iwanem Daradeckim,—czynili dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1. Jan Woroniecki, 2. Jan Awramowicz, 3. Stanisław Woyciechowicz—te trzy osoby dość czyniły, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

164. Roku 1713, junia 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasidającymi: Pawłem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Łukaszem Zykowiczem, a szafarzami: Alexandrem Szymanowiczem a Janem Woronieckim, czynili dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1. Michał Doktorowicz, 2. Fiedor Markiewicz, roboty husarskiej i 3. Jakub Stefanowicz (... спаракнела) dość czynili, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

165. || Roku 1713, nowembra 13.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Iwanem Daradeckim, Łukaszem Zykowiczem, a szafarzami: Alexandrem Szymanowiczem i Janem Woronieckim,—czynili dość kolacyi w dzień sw. Kozmy y Demiana 1. Fiedor Kaziawka, 2. Michał Malinowicz, 3. Iwan Baranowicz, 4. Jan Dubiński, te 4 osoby czynili dość kolacyi w dzień s. Kozmy y Demiana, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

166. Roku 1714, junia 1.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Sawo Siliczem, Lewonem Jakubowiczem, Piotrem Leszkiewiczem, a szafarzami: Jakubem Szymanowiczem i Symonem Siliczem,—czynił dość kolacyi w dzień święta bożego ciała—Jan Jakubowicz, sam jeden, roboty włoskiej, jako mistrzowicz, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

167. Roku 1715, listopada 12.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Łukaszem Zykowiczem, a szafarzami: Alexandrem Szymanowiczem i na miejscu Jana Woronieckiego Jan Prokopowicz,—czynili dość kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana: 1. Jan Bazylewicz, 2. Jakub Sawrycki, 3. Tomasz Niekisty, te trzy osoby czynili dość kolacyi, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

168. Roku 1716, czerwca 12.—Przed namy cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Jerzym Jaskułko, Łukaszem Zykowiczem, Sawo Siliczem, Alexandrem Szymanowiczem, Piotrem Leszkiewiczem, a szafarzami: na miejscu Jakuba Szymanowicza—Jan Otroszkiewicz i na miejscu Szymona Silicza—Łukasz Marcinowicz,—czyniły dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1. Samuel Chomiczonek roboty husarskiej czarney, 2. Kostanty Sinkiewicz roboty trzewicznejey, i 3. Łukasz Kawecki roboty czarney trzewicznejey, w niedziele po bożym cielem, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

169. Roku 1717, julia 17.—Przed namy starszemi, na ten rok zasiadającymi: Łukaszem Zykowiczem, Sawo Siliczem, Alexandrem Szymanowiczem, Marcinem Siliczem, a szafarzami: Janem Otroszkiewiczem i Janem Sawickim, iako cechmistrzowicz—Stefan Szymanowicz czynił dość kolacyi w dzień święta bożego ciała, roboty włoskiej, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

170. Roku 1718, junij 2.—Przed namy cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Alexandrem Szymanowiczem, Sawo Syliczem, Łukaszem

Zykowyczem, Łukaszem Marcynowyczem, a szafarzamy: Janem Podhayskim i Pawłem Rudnyckym.—Jan Szczeulaszewycz czynił dość koiacyi, co jest do xiąg zapisano.

171. Roku 1718, juny 2.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiący: Alexandrem Szymanowyczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowyczem, Łukaszem Marcynowyczem, a szafarzamy: Janem Podhayskim i Pawłem Rudnyckym.—Heronym Adamowycz czynił dość kolacyi, co jest do xiąg zapisano.

172. Roku 1718, juny 2.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiący: Alexandrem Szymanowyczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowyczem, Łukaszem Marcynowyczem, a szafaramy: Janem Podhayskim i Pawłem Rudnyckym, Piotr Daraszewycz czynił dość kolacyi, co jest do xiąg zapisano.

173. || Roku 1721, juny 11.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiący: Pawłem Jakubowyczem, Kasperem Szymanowyczem, Iwanem Daradeckym, a szafaramy: Janem Sawyckym i Janem Otroszkiewyczem,—Stefan Maxymowycz czynił dość kolacyi, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

174. Roku 1721, junij 11.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiący: Pawłem Jakubowyczem, Kasperem Szymanowyczem, Iwanem Daradeckym, a szafaramy: Janem Sawyckym i Janem Otroszkiewyczem,—Mykołay Marcynowycz czynił dość kolacyi, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

175. Roku 1722, februarij 16.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiący: Kasperem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewyczem, szafaramy: Alexandrem Kazymierowiczem, Janem Prokopowiczem,—Bartłomy Daradecki godzył cech za para talerow bytych, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisanym.

176. Roku 1722, marca 9.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiący: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewyczem, a safaramy: Alexandrem Kazymierowiczem i Janem Prokopowiczem,—Fedor Borotka godzył cech za kop osiem, roboty czarney trzewiczney, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

177. || Roku 1722, junij 14.—Przed namy cechmistrami starszemy, na ten rok zasiadaiący: Gesperem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a safaramy: Alexandrem Kazymierowiczem i na miejscu Jana Prokopowicza Mikołaiem Otroszkiewiczem,—Antoni Jakubowicz dosyć czynił cechowy, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

178. Roku 1722, junij 31.—Przed namy cechmistramy, starszemy, na ten rok zasiadajacy: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Sylyczem Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kazymierowiczem i Fiedorem Koziawko,—godzył cech Jeumien Baranowicz, cechmistrowski syn, roboty husarskiej, dał do skrinki brackiej para talarow bitych, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

179. Roku 1722, octobra 12.—Przed nami cechmistrami starszemi, na ten rok zasiadaiący: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemy: Alexandrem Kazymierowiczem i Fiedorem Koziawko,—godzył cech Alexander Sokira za roboto husarsko, dał po skrinki brackiej para talarow bitych, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

180. Roku 1723, maja 2.—Przed nami cechmistrzami starszemy, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemy: Janem Paszkiewiczem i Janem Sawickim; Hrihori Sawiczki dość czyni kolacy, co iest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

181. || Roku 1723 (s. d.). Przed nami cechmistrzami, starszemi, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemy: Janem Otroszkiwiczem i Janem Sawiczkim,—Piotr Sylicz dość czynił cechu, co iest do xiąg wieczystych zapisano. n. 228

182. Roku 1723, decembra 6.—Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexander Szymanowicz, Janem Deradeckym, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemi: Janem Otruskowiczem i Janem Sawiczkim,—Stefan Fiedorowicz godził cech za złotych 16, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

183. Roku 1723, decembra 13.—Przed namy cechmystrami starszymy, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemi: Janem Otruskiewiczem i Janem Sawiczkim,—Mikołay Sawicki dość czynił cechowi młodszeństwa, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

184. Roku 1724, maia 12.—Przed namy cechmystrami starszymy, na ten rok zasiadającymi: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kazimierowiczem i Łukaszem Marcinowiczem,—Jan Mazurkiewicz dość czynił kolacy, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

185. || Roku 1726, juni (s. d.). Przed namy cechmystrami starszymi, na ten rok zasiadającymi: G. Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Pawłem Aleskiewiczem, a safarami: Alexandrem Kazimierowiczem, Łukaszem Marcinowiczem,—dość czynili kolacy trzy osob: 1. Paweł Silicz, 2. Semien Baranowicz, Jakub Trubecki, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

186. Roku 1726, septembra 25. — Przed namy cechmystrami starszymi, na ten rok zasiadającymi: G. Szymanowiczem, Sawo Syliczem, Łukaszem Zykowiczem, Pawłem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kazimierowiczem i Łukaszem Marcinowiczem,—Paweł Silicz dość czynił całemu cechowi, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

187. Roku 1727, marca 23.—Przed namy cechmystrami starszymi, na ten rok zasiadającymi: Paweł Jakubowicz, Alexandrem Szymanowiczem, Łukaszem Zykowiczem, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemy: Janem Sawickim i Janem Jakubowiczem,—Walenty Matuszewicz czynił synu swojemu cecha godzenia, naimie Michał Matuszewicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

188. Roku 1730, julij 18 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Stefanem Szymanowiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a stołowymi: Janem Siłko i Tomaszem Niekistym,—Fiedor Szabunka przeniosię do xiąg wieczystych, co iest zapisano.—Pisar Heliasz Podhayski.

189. || Roku 1730, septembra 27.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym Thodorem Markiewiczem, sławetnym Marcinem Sciaputo, sławetnym Konstantym Lewonowiczem, uczściewymi safarami a stołowemi—Paweł Cizewski godził cech Marcin Ławrenowicz, co do wieczystych xiąg zapisano. n. 231

190. Roku 1731, maia 10 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Marcinem Scieputo, sławetnym panem Teodorem Sauryckim, sławetnym panem Janem Siłko, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim i Pawłem Ciżewskim,—zagodził cech naimie Andrzej Borodka, który dał do skrzynki cerwony złoty, a młotszestwo od-służył, co jest do xiąg wieczystych zapisano y przyięty na roboto husarsko. Ignacy Podhayski pisar y chorąży cechowy.

191. || Roku 1731, januarii 6. — Przed nami cechmystrzamy, na ten rok zasadającymi: przedemno Stefanem Szymanowiczem, Piotrem Aleszkiewiczem Janem Atraskiewiczem, a stołowymi—pan Daniel Malinowicz zadość cechowi naszemu szewskiemu dał do skrinki brackiey złotych 16, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

192. Roku 1731, s. d. Przed namy cechmystrzami na ten rok: Pawłem Jakubowiczem, Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, a stołowymi: Łukaszem Marcynowiczem i Pawłem Rudnickim,—pan Jan Rudnicki zadosić czynił cechowi, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

193. Roku 1731, decembra. s. d. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowymi: Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem,—Jan Pietkiewicz do xok wieczystych przeniosię.

л. 232

194. || Roku 1732, nowembra 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Janem Atraszkiewiczem, Piotrem Aleszkiewiczem, a szafarzami: Łukaszem Marcynowiczem i Alexandrem Kazimierowiczem,—Hrygory Peresłuha kunstu husarskiego dał do skrzynki talarow 2, godził cech, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

195. Roku 1733, februari 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Janem Atraszkiewiczem, Piotrem Aleszkiewiczem, a szafarzami: Bazylim Atraszkiewiczem i Janem Sawryckim,—Roman Atraszkiewicz czynił cechowi ze wszystkim y za młodtzeństwo, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

196. || Roku 1733, marca 4.—Przed namy cechmistrami, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem y Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, Antonim Jakubowiczem, Stefanem Rokaciewskim,—godził młodszeństwo Józef Matusiewicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

197. Бяз даты (1733 г.) Przed namy cechmystramy, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim i Janem Jakubowiczem, a stołowymi; Antonim Jakubowiczem i Stefanem Rokaczewskim,—Michał Mierawski dość czynił kolacyi, co jest do xiąg wieczystych zapisano

198. Бяз даты (1733 г.). Przed nami cechmystrami, na ten rok zasadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, a stołowymi: Antonim Jakubowiczem i Stefanem Rokaczewtkim,—Samuel Chomicz dość czynił kolacyi, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 233

|| 199. Roku 1733, marca 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, a szafarzami: Antonim Jakubowiczem i Stefanem Rokaciewskim,—godził cech Andrzej Malinowicz roboty husarskiey szewskiey talarow dwa, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

200. Roku 1735, maja 28.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Jakubowiczem, a stołowemi: Alexandren Kazimierowiczem i Antonim Jakubowiczem,—godził młodszestwo naimie Kazimierz Łapkowski, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

201. Roku 1736, juli 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Jakubowiczem, Stefanem Rokaciewskim, a stołowemi Stefanem Syliczem i Jakubem Sauryckim, Tomasz Niekisły, co jest do xiąg zapisano wieczystych. (Відавочна запис ня поўны. Нават „Томаш Нiekisły“ прыпісана зьверху).

203. || Roku 1737, stycznia 17.—Przed namy cechmystrami, na ten rok zasadającymi: Teodorem Markiewiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, Jakubem Sawryckim, Piotrem Siliczem,—pan Helias Silicz godził cech czarney roboty, dał do skrzynki brackiey talerow 2 z młodszestwem, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

204. Roku 1737, february 7.—Przed namy cechmystrami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Siliczem, a Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem,—pan Jan Silicz godził cech włoskiey roboty, dał do skrzynki talerow 2, z młodsenstwem, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

205. Roku 1737, marca 4.—Przed namy cechmystrami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Syliczem, a stołowemi: Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem, godził młodszestwo naimie Jan Pawłowsky, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

206. || Roku 1738 marca 11. Przed namy cechmystrami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a stołowemi Tomaszem Niekisłym, Bazylim Atraskiewiczem,—pan Marcin Szydłowski zadość uczynił młodszestwu, co jest do xiąg wieczystych zapisano. л. 223-а

207. Roku 1738, marca. 12.—Przed namy cechmystrami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a safarzami: Tomaszem Niekisłym i Wasylim Atraskiewiczem,—pan Ławren Leonowicz zadość uczynił młodszestwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

208. Roku 1738, augusta 4.—Przed nami cechmystrami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a szafarzami: Tomaszem Niekisłym i Jakubem Trubeckim,—Stefan Szydłowski zagodził cech z młodszestwa, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

209. Roku 1735, augusta 30.—Przed nami cechmystrami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a safarzami: Tomaszem Niekisłym i Jakubem Trubeckim,—utsciwy pan Marcin Szydłowski z młodszych xiąg do wieczystych jest zapisan.

210. || Roku 1740, julij 24.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Stefanem Szymanowiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a stołowymi: Janem Siłko i Tomaszem Niekisłym,—przeniossię do xiąg wieczystych Kazimierz Łapkowski, co iest zapisano do xiąg.

211. Roku 1745, februarij 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem

Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—przeniosł się do xiąg wieczystych Andrzej Koczarszewski, co jest zapisano.

212. Roku 1745, februarij 18.—Przed nami cechmystramy, na ten rok zasiadającymi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskimi i Mikołaiem Lisowskim,—przeniosł się do xiąg wieczystych Jan Lachowicz, co jest wieczyscie zapisano.

213. Roku 1745, februarij 25.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—czynili zadość kolacyi: Alexander Szpirkiewicz i Jerzy Saiewicz dla braci wszytkich, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

214. Roku 1745, marca 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—czynił zadość młodszemu Hryhory Sliżewicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

215. Roku 1746, januarii 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—czynił zadość kolacyi Jan Siłko, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

1. 226

216. Roku 1749, decembra 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Sieliaszewiczem i Pawłem Cizewskim,—Mikołaj Barowski przeniosł się do ksiąg wieczystych, co jest zapisano.

217. Roku 1750, czerwca 30.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Sieliaszewiczem i Pawłem Cizewskim,—godził cech naimie Szymon Łapkowski bez młodszemu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

218. Roku 1750, marca 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Sieliaszewiczem i Pawłem Cizewskim,—Hryhory Sienkiewicz dość czynił młodszemu, co jest do xiąg zapisano.

219. Roku 1750, maia 3.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputa, Hryhorym Sauryckim, czynił cechowi zadość Sebestyjan Łazuka, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

220. Roku 1750, maia 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinom Scieputem i Hryhorym Sauryckim,—zgodzył koliacią naimie Heliasz Janukowicz, zadość czynił, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

221. || Roku 1737, apryla 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok л. 234
zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Jakubem Sauryckim i Piotrem Silyczem,—godził młodsenstwo naimie Leon Ławrynowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

222. Roku 1737, juni 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Silyczem, a stołowemi: Jakubem Sawryckim i Piotrem Silyczem,—Stefan Łapicki przeniosię do xionk wieczystych.

223. Roku 1737, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Silyczem, a szafarzami: Jakubem Sawryckim i Piotrem Silyczem,—Mikołay Lisowski godził młodszestwo, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

224. || Roku 1737, decembra 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Siliczem, a szafarzami: Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem, pan Jan Spirkiwicz przeniosie do xiong wieczystych, zadosić uczynił, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

225. Roku 1738, january 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Silyczem, a szafarami: Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem,—naimie Jan Łuscinski dość czynił młodszestwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

226. Roku 1739, february (s. d.) Przed nami cechmistrzami: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Konstantym Lewonowiczem i Piotrem Siliczem,—dość czynił młodszestwu naimie Tomasz Dawidowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

227. Roku 1739, junij (s. d.) Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Janem Atraszkiewiczem i Tomaszem Niekistym,—zadosić czynił młodszestwu naimie Michał... (адвалілася) co jest do xiąg wieczystych zapisano.

228. || Roku 1739, february (дня няма).—Przed nami cechmistrzami, л. 235
na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stephanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stephanem Siliczem i szafarami: Konstantym Lewonowiczem i Jakubem Trubeckim,—Philip Harbuzewicz przeniosię do xiąg wieczystych, co iest do xiąg zapisano.

229. Roku 1739, maja 25.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekistym, Janem Atraszkiewiczem,—dość czynił kolacją jmc. pan Konstanty Leonowicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.¹⁾

230. || Roku 1739, decembra (s. d.).—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Stefanem Łapickim i Pawłem Czyżewskim,—Jan Łuscynsky przenosza się do wieczystych xiąg, co iest zapisano.

¹⁾ Наступны запіс 1739 г., верасня 6, аб перанясенні ў вячыстыя кнігі Тамаша Явідовіча выкрэсьлены.

231. Roku 1742 s. d. Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Janem Iskierko, Jakubem Sauryckim, Stefanem Szymanowiczem, a stołowymi: Stefanem Łapickim i Pawłem Cizewskim—służył młodszestwo Bazili Kozłowski, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 236.

232. || Roku 1742, sierpnia (s. d.) Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Jakubem Sauryckim, a stołowymi: Stefanem Łapickim i Janem Kalinowiczem,—służył młodszestwo Antoni Własowicz, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

233. Roku 1742, dacembra 18.—Przed namy cechmystrzamy starszymi, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Jakubem Sauryckim, a stołowymi: Stefanem Łapickim i Janem Kalinowiczem,—służył młodszestwu Jendrzey Kaczerzewski, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

234. Roku 1742, decembra 18¹⁾.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Jakubem Sauryckim, a stołowymi: Stefanem Łapickim i Janem Kalinowiczem,—służył młodszestwu Daniel Myca, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

235. Roku 1752, m-ca kalendara 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi Ignacim Baykowskim,—zagodził młodszestwu naimie Bazyli Kropkowski, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

236. || Roku 1753, february 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Janem Siłko, sławetnym panem Kąstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowymi: Pawłem Cizewskim i Janem Lachowiczem,—zagodził cech naimie Jan Saurycki, dał do skrzynki cechowej brackiey czerwony złoty z młodszestwem, co jest do xiąg wieczystych zapisano. A on ma służyć niedziel dwadzieścia, a jeżeli nie dotrzyma słowa, pod utratę tego wszystkiego kosztu.

237. Roku 1753, february 10.—Przed nami cechmystrami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Janem Syłko, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowymi: Sebastianem Łazarowiczem i Pawłem Cizewskim,—zagodził cech na trzewiki włoskie Jan Szczaulukowicz, dał do skrzynki talerów trzy, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 227

238. || Roku 1750, julji 5.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: jmc. panem Stefanem Łapickim, sławetnym jmc. panem Stefanem Rokaciewskim, jmc. panem Jakubem Sauryckim, jmc. panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: jmc. panem Marcinem Scieputo i jmc. panem Hryhorym Sauryckim.—przenaszają do wieczystych xiąg jmc. pan Jan Sudziewicz, co jest do wieczystych xiąg przyjęty y wpisany. Pisan w Mińsku ut supra.

239. Roku 1750, oktombra 15,—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadającymi: jegom. panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputem i Hryhorym Sauryckim,—zagodził cech ze wszystkim y z młodszestwem Stefan Piarasłaha, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

240. Roku 1750, novembra 3.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym j. panem

¹⁾ Пасьля гэтай даты зроблена дапіска: „Już przeczytano“.

Stefanem Rokaciewskim, sławetnym j. panem Jakubem Szauryckim, sławetnym j. panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputo i Hryhorym Szauryckim,—godził cech naimie Jakub Hrynkiewicz z młodszentwem przeniosię do xiąg wieczystych, co iest zapisano.

241. || Roku 1750, miesiąca nowembra 8 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym jmc. panem Stefanem Łapickim, sławetnym lmc. panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym jmc. panem Jakubem Szauryckim, sławetnym jmc. panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputem i Hryhorym Sauryckim,—godił cech naimie Teodor Szaurycki na robote huszarska, dał czyrwony złoty do skrynki brackiey, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

242. Roku 1750, decembra 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym lmc panem Stefanem Łapickim, sławetnym jmc. panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym jmc. panem Jakubem Sauryckim, sławetnym jmc. panem Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Hrehorym Sauryckim i Marcinem Scieputo,—godził młodszentwo naimie Theodor Saurycki, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

243. Roku 1752, miesiąca february, 3 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym Stefanem Łapickim, Stefanem Rokaciewskim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Hryhorym Lahuszewiczem i Hryhorym Sauryckim,—zagodził młodszentwo naimie Jan Kondratowicz, co jest do xiąg zapisano.

244. || Roku 1739, maja (s.d.).—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym, Janem Atraszkiewiczem,—godzył młodszentwa na imie Joachim Dziedziszewicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano. л. 201

245. Roku 1739, nowembra 6. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—godzył cech na imie Bazyl Iskierko wespoł z młodszentwem, co iest zapisano do xiąg wieczystych.

246. Roku 1739, nowembra 6.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—na imie Ławren Leonowicz przeniosł się do xiąg wieczystych, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

247. Roku 1739, nowembra 6.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—Tomasz Dawidowicz przeniosł się do xiąg wieczystych, co iest do xiąg zapisano.

248. Roku 1739, decembra 20. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—Józef Saiewicz dość młodszentwu uczynił, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

249. || Roku 1740, february 1.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—Hrehory Sienkiewicz wysłużył młodszentwo co iest do xiąg zapisano.

250. Roku 1743, januarij 6.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to iest: Theodorom Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowem Pawłem Czyżewskim,—Jerzy Saiewicz wysłużył młodszenstwo, co iest do xiąg zapisano.—Pisar Heliasz Jgnacy Podhayski.

251. Roku 1744, miesiąca nowembra 16 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhaiskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sawryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Heliaszem Siłko i Ignacym Buikowskim,—naimie Stefan Szczorbowicz czynił zadość młodszenstwa.—Pisar Heliasz Podhayski.

л. 228

252. || Roku 1739, Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Dera-deckim, Janem Jakubowiczem, a stołowymi: Łukaszem Marcinowiczem i Janem Rudnickim, Jan Mardwiłowicz służył lat 2. cechu naszemu szewskiemu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

253. Roku 1739. juli 22.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Syliczem, Janem Atraszkiewiczem, Piotrem Alieskiewiczem, a szafarzami: Alexandrem Kazimierowiczem i Łukaszem Marcinowiczem,—dość czynił młodszeństwa Stefan Laskowski, co iest do xiąg zapisano¹⁾.

254. || Roku 1731, septembra (далей адарвана). Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Syliczem, Janem Atraskiewiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kalinowiczem i Bazylym Sienkiewiczem,—Konstanty Sienkiewicz przeniossie do xiąg wieczystych, co iest zapisano.

255. Roku 1748, juli... Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem a stołowym Hryhorym Leguszewiczem,—czynił zadość czechowu i zgodził koliacią Hryhory Piatkiewicz.

256. Roku 1748, julii... Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem i stołowym Hryhorym Leguszewiczem,—czynił zadość czechowi Jan Nawicki koliacia, co iest do xiąg zapisano.

л. 217

257. || Roku 1744, julii 5.—Przed nami cechmistrzami starszemi, tego roku zasiadającymi: Janem Podhaiskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Ignacym Buikowskim i Heliaszem Siłko,—godził kolacyie Jan Alachnowicz, dla braci in vim reszta pieniędzy ukupowych.—Pisar Heliasz Podhayski.

258. Roku 1744 (месеца і дня няма). Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Ignacym Buykowskim i Heliaszem Siłko,—czynił zadość młodszenstwu naimie Hrehory Lehuszewicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.—Pisarz Heliasz Podhayski.

259. Roku 1745 (месеца і дня няма). Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającymi, to iest: Janom Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sawryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Ignacym Buykowskim i Janem Siłko godzili kolacią Heliasz Siłko, Hryhory Sliżewicz, co iest do xiąg wieczystych przyjęto y zapisano.—Pisar Heliasz Podhayski.

¹⁾ Запіс паміж гэтымі двума запісамі выкрэсьлены. Ён пісаны 1739 г. Запісаны Павло Чыжэўскі, здаволіўшы младашэньства.

260. || Roku 1746, to czynione jednego dnia (miesiąca nyma). Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaioncami, to iest: Janem Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sauruckym, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Ignacym Buykowskim i Janem Siłko godził kolacie Mikołay Lisowski, co iest do xonk wieczystych przyięto y zapisano.—Pisarz Heliasz Podhayski.¹⁾

261. || Roku 1747 (бяз дня і місяца). Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokacieskim, Stefanem Siliczem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—godził kolacie Leon Ławrinowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano. л. 216

262. Roku 1747. (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowemi Ignacym Buykowskim godził kolacie Andrzej Kocarewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

263. Roku 1747. (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim—na imie Stefan Warłyha czynił zadość młodszentwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

264. Roku 1747, decembra 11, Przed nami cechmistrami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—godził cech na imie Michał Chomic, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

265. Бяз даты. Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—czynił zadość młodszentwu Michał Chomicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

266. || Roku 1747 (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowemi,—godził cech na imie Andrzej Racewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

267. Roku 1747 (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim, czynił zadość młodszentwu Andrzej Racewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano¹⁾.

268. || Roku 1745, octobra 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrzem Symonowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołajem Lisowskim,—najmie Mikołay Borowski zadość uczynił młodszentwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano. л. 224

269. Roku 1745, decembra 11.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadającemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symonowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Konstantym Sienkiewiczem,—najmie Stefan Bazylewicz zadość uczynił młodszentwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

270. Roku 1745, decembra 24.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symonowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Konstantym Sienkiewiczem,—najmie Thomasz Harbuzewicz zadość uczynił młodszentwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

1) На гэтай старонцы больш запісаў ніякіх зараз няма, бо якія былі два, яны закрэслены і вычытаць нельга.

2) Далей палова старонкі засталася белая.

271. Roku 1751, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Janem Sziłko, Konstantim Lewonowiczem, Marcinem Sciaputo, a stołowymi: Janem Lachowiczem i Pawłem Czyżewskim,—co jest do xiąg wieczystych zapisano,—Jan Kondratowicz zadość uczynił młodszemu.

272. || Roku 1746. s. d. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: Janem Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Szauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Ignacym Buykowskim i Bautromieiem Dera-deckim,—służył młodszemu rok cały naimie Jan Kondratowicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

273. Roku 1748, aprylia 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: panem Stefanom Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem,—zgodził czech Piotr Rakacieski za złotych szesnaście, co jest do xiąg wieczystych zapisano. Stanisław Siłkiewicz bes młodszemu.

274. Roku 1749, apryla 1.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Czyżewskim,—zgodził cechu naimie Daniyel Turbocki z mistrzostwem, co i jest do xiąg zapisano wieczystych.

n. 225

275 || Roku 1749, miesiąca maia 11 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym Stefanem Łapickim, sławetnym Stefanem Rakaciewskim, sławetnym Jakubem Szauryckim, sławetnym Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Czyżewskim,—przeniosł do xiąg wieczystych Stefan Bazyliewicz.

276. Roku 1749, maia 27.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Czyżewskim, godził kaliacia naimie Maciey Piatkiewicz, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

277. Roku 1749, maia 29.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Cizewskim, godził kaliacia Marcin Scieputa, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

278. || Roku 1749, czerwca 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Cizewskim,—Heliasz Janukowicz przeniosł do xiąg wieczystych, co do xiąg zapisano.

279. Roku 1749, czerwca 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Cizewskim,—Jan Pawłowski przeniosł do xiąg wieczystych, co y jest zapisano.

280. Roku 1749, novembra 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehusze-

wiczem i Pawłem Cizewskim,—czynił zadość kolacyi Piotr Rahaziewski, iż zgodził młodszemu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

281. || Roku 1748, czerwca 5.—Przed nami czechmistrzami, na ten rok rok zasiadającymi czechmistrzami: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Sawryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi za Janem Siłko, za Hryhorym Liehuszewiczem—Piotr Anufrewicz godił czech z młoczeństwa, co yjest zapisano, iż pogodził. л. 216-a

282. Roku 1748, awgusta 5.—Przed nami czechmistrzami, na ten rok zasiadającymi czechmistrzami: za panem Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Ignacim Buykowskim, Michał Liehuszewicz przeniossie do ksiąg wieczystych, co jest zapisano.

283. Roku 1749, styczeń 18.—Przed nami czechmistrzami, na ten rok zasiadającymi czechmistrzami: za panem Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi Hryhorym Liehuszewiczem,—godził młotszenstwo, co jest do xiąg zapisano¹⁾. Dosiele zapisano.

284. Roku 1749, february 15.—Przed nam cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym Stefanem Łapickim, Stefanem Rokaciewskim, Jakubem Szauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Mikołaiem Liszowskim, Hryhory Sliżewicz przenosi się do xiąg wieczystych, co y zapisano.

285. || Roku 1750. septembra 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputem i Hryhorym Szauryckim,—yż Sidor Szydłowski zgodił młotszenstwo, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

286. Roku 1752, decembra 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sawryckim, sławetnym Janem Kalinowiczem, a stołowem Ignacim Bujkowskim,—Symon Cicierski uczynił dość cechowy z młoczeniem, co jest do xiąg zapisano. Ma wyterminować od ruskiego bożego narodzenia, od ruskich świąt na trzy niedziele cechmistrzowi Łapickiemu¹⁾.

287. || Roku 1748, septembra 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem, za Janem Siłko,—yż kalicia pogodził Stefan Szydłowski, co yjest do xong zapisano wieczystych. Stanisław Siękiewicz. л. 229

288. Roku 1751, juni 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym jmc panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym jmc. panem Janem Siłko, sławetnym jmc. panem Konstantym Leonowiczem, sławetnym jmc. panem Marcinem Scieputo, a stołowemi: Janem Kalinowiczem i Pawłem Czyżewskim,—zagodził kolacya naimie Mikołay Borowski, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

289. Roku 1751, octobra 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, Janem Siłko, Konstantym Leonowiczem, Marcinem Scieputo, a stołowemi: Janem Lachowiczem i Pawłem Cizewskim,—zagodził cech naimie Stefan Warłyha, co jest do ksiong wieczystych zapisano.

1) Кому належыць гэты запіс не адзначана.

2) Апошняя $\frac{1}{3}$ частка ліста белая.

290. Roku 1751, decembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym Teodorem Markiewiczem, sławetnym Janem Siłko, sławetnym Konstantym Leonowiczem, sławetnym Marcinem Scieputa, a stołowemi: Janem Lachowiczem i Pawłem Cizewskim,—uczynił zadość cechowi z młoczeniem Stefan Lachnowicz, co iest do xiąg zapisano. Dał czerwony złoty do skrzynki.

291. Roku 1751, decembra 31.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym Teodorem Markiewiczem, Janem Siłko, Konstantym Leonowiczem, Marcinem Scieputa, a stołowemi: Janem Lachowiczem, Pawłem Cizewskim,—uczynił zadość cechowi naimie Bazyli Krapkowski, co iest do ksiąg zapisano.

292. Roku 1752, marca 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryskim, sławetnym panem Kalinowiczem, a stołowemi: Hryhorym Sauryckim i Ignacim Buykowskim,—uczynił zadość cechowi z trzewicznej czarney roboty Jakub Chomicz z młoczenia, dał do skrzynki talery dwa.

293. Roku 1752, nowembra 25.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sawyckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—naimie Jan Żylinski zagodził młoczeniu, co iest do xąg zapisano.

л. 230 294. || Roku 1753, juny 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Janem Siłko, sławetnym panem Konstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowymi: Janem Lachnowiczem i Pawłem Cizewskim,—uczynił zadość kolacj Jan Sudziewicz, co iest do xąg wieczystych zapisano, jeżeli bendzie wiency robić trzewiki. Sam podpisuje się trzema krzyżkami. + + + ¹⁾.

295. || Roku 1754, february 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem cechmistrem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowemi: Ignacym Buykowskim i Hryhorym Sliżewiczem,—zagodził cech naimie uczciwy Jan Deradecki z młoczeniem, co iest do xąg wieczystych zapisano.

296. Roku 1755, maja 29.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Janem Syłko, sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Kąstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowemi: Pawłem Cizewskim i Leonem Łaurynowiczem,—zagodził cechowo koliacio ze wszystkim Symom Ciecierski, co iest do xąg wieczystych zapisano. Na co podpisuję się Teodor Saurycki, chorąży y pisar cechu szewskiego.

л. 237 297. Roku 1754, february 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Janem Syłko, sławetnym panem Kąstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowemi: Sebastianem Łazarewiczem i Pawłem Cizewskim,—zagodził młoczenie naimie Joachim Sczaulukowicz, co iest do xąg wieczystych zapisano.

298. Roku 1754, junij 16,—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzoncami: sławetnym panem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, a stoło-

¹⁾ Больш на гэтай старонцы аркуша нічора ня пісана.

wemi: Hryhorym Slizewiczem i Leonem Łaurynowiczem — Piotr Koracki uczynił zadość kolacyi cechowej, co iest do xiąg zapisano.

299. Roku 1754, junij 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, a stołowemi: Hryhorym Slizewiczem i Janem Łaurynywiczem.—zagodził kolacya cechowo Jakub Kuryłowski, co iest do xiąg zapisano.

300. || Roku 1754, decembra 30.—Przed nami cechmistrami na ten rok siedzącymi: sławetnym panem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, a stołowem Hryhorem Slizewiczem przeniossie do xiąg wieczystych Piotr Daszkiewicz z młodzenstwem, co iest do xiąg zapisano.

301. Roku 1754, maja 7.—Przed nami cechmisirzami, na ten rok siedzącymi: sławetnym panem cechmistrem Janem Siłko, sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem cechmistrem Konstantym Leonowiczem, sławetnym panem cechmistrem Marcinem Scieputo, a stołowemi: Pawłem Cizewskim i Leonem Łaurynowiczem,—zagodził cech na imie Ignacij Wierszycki, dał do skrzynki talerow trzy, co iest do xiąg zapisano. Na co podpisujen się Teodor Saurycki choronży y pisarz cechowy.

302. Roku 1754, octobra 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącymi, sławetnymi cechmistrami: p. Teodorem Markiewiczem, Marcinem Scieputa, Konstantym Leonowiczem, a stołowemi: Leonem Łaurynowiczem i Mikołajem Borowskim,—zagodził cech na imie Jachim Kondratowicz z młodzenstwem, dał do skrynyki cechowej złotych 20, co iest do xok wieczystych zapisano. Na co podpisuję się Teodor Saurycki chorąży cechu szewskiego.

303. || Roku 1757, januarij 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi, to iest: Teodorem Markiewiczem, Marcinem Sciaputo, Konstantym Leonowiczem, a stołowemi: Pawłem Cizewskim i Leonem Ławrynowiczem—naimie Ignacy Wierszycki zagodził młodzenstwo, co iest do xiąg wieczystych zapisany.

л. 238

304. Roku 1758, miesiaca januarji, 28 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi, to iest: sławetnym Janem Siłko, na mieyscu cechmistrza będącego y zasiadaiącego, Marcinem Scieputo, Pawłem Cizewskim, Mikołajem Lisowskim i stołowemi, — na imie Bazylji Arcimowicz zagodził młodczęstwo, co jest do xiąg wieczystych zapisany.

305. || Roku 1759, cerwca 12.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącymi sławetnymi panami cechmistrzami iako starey rady, takoz y nowey rady: Teodorem Sauryckim, Teodorem Markiewiczem, a stołowemi: Andrzejem Koczarszewskim, Marcinem Scieputo i Sebestianem Łazarewiczem,—uczynił zadość kolacij imc. pan cechmistrowicz Ignacij Podhayski z choronzenstwem razem, co iest do xąg wieczystych zapisano.

306. Roku 1761, apryla 5.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Marcinem Sciputo, sławetnym panem Janem Sauryckim, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim i Pawłem Cizewskim,—zagodził cech na imie Paweł Nowicki z młodszentwem, co iest do xiąg wieczystych zapisano y przyięto. Ignacy Podhayski chorąży y pisarz cechowy.

307. || Roku 1755, grudnia 3.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: to iest sławetnim Janem Syłko, sławetnim Teodorem Markiewiczem, sławetnim Konstantym Leonowiczem, sławetnim Marcinem Scieputo, a stołowemi: Pawłem Cizewskim i Leonem Ławrynowiczem,—godził

л. 219

cech na imie Alexander Benilewicz z młodzenstwem, co dał do skrzynki talerow cztery, co jest do xiąg wieczystych zapisani, pod posłuszenstwem cechowim.

308. Roku 1762, czerca w dzień bożego ciała. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Janem Siłko, sławetnym panem Teodorem Sauryckim, sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim i Leonem Ławrynowiczem,—uczynił zadość kolacij cechowej na imie Alexander Banikowicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano. Ignacy Helisz Podhayski, chorąży y pisarz cechowy.

309. || Roku 1762, junij 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi: sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim, Leonem Ławrynowiczem,—uczynił zadość kolacij Józef Saiewicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano. Ignacy Heliasz Podhayski chorąży y pisarz cechowy.

310. Roku 1779, januarij 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to jest sławetnymi p.p.: Marcinem Scieputo, Hryhorym Pietkiewiczem y Janem Sudziewiczem cechm., a stołowymi: Pawłem Daraszewiczem y Pawłem Łazarewiczem,—pogodził cech na imie Paweł Kropkowski z młodzenstwem, na wszelko robote, dał do skrzynki złotych 15 y groszy 15 przez rence wyż mianowanych cechmistrzow y stołowych. Które ugodzenie jest do xiąg wieczystych zapisano za zgodą wszystkich cechmistrzow y braci, pod starszeństwem cechowym.

311. Roku 1779, januarji 21.—Przed nami cechmistrzami na ten rok zasiadającymi, to jest sławetnymi p.p.: Marcinem Scieputo, Hryhorym Pietkiewiczem y Janem Sudziewiczem, cechmistrzami, a stołowymi: Pawłem Daraszewiczem y Pawłem Łazarewiczem,—pogodził cech Paweł Borodko z wysłużeniem młodszestwa rok y sześć niedziel y zadość uczynił kolacji. Któren dał do skrzynki cechowej złotych 14 presentia cechmistrzow y za zgodą wszystkich braci, a zaś Marcina Szarkowskiego, rządcy miasta jego król. mosci Mińska. Które ugodzenie jest do xiąg wieczystych zapisano, za zgodą wszystkich cechmistrzow y braci, pod posłuszenstwem cechowym.

312. Roku 1780, miesiąca february 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającymi, to jest: sławetn. p.p. Marcinem Scieputo, Pawłem Hryhorowiczem, Marcinem Szewelewiczem y Janem Sudziewiczem, tudzież przy zgromadzeniu się braci cechu naszego, takż podskarbiemi: Pawłem Łazarewiczem i Kąstantym Wroblewskim,—iż wysłużył młodzenstwu rok y sześć niedziel Jan Szafałowicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

ПАКАЗАЛЬНІКІ.

I.

ПАКАЗАЛЬНІК ГЕОГРАФІЧНЫ.

СКАРАЧЭНЬНІ: в.—вёска; гл.—глядзі; гор.—горад; им.—іменье; кн.—князь; М—Менск;
м-р—манастыр; мяст.—мястэчка; п.—павет; р.—рэчка; с.—сяло; ур.—урочышча.

Б. В.

Ваксзты 260.
Белицкий державца, гл. Радивил, Миколай Юревич.
Беличаны, с. на шляху из Могилева в Менск, 111.
Бельск, гор. 2;—комора 25.
Берестье—место 23;—воевода, гл. Горностай Гаврыла;—староста, гл. Радивил Миколай;—synagoga 307
Бирженьский наместник, гл. Тарновский Ал-др.
Блудненский староста, гл. Сапега Лев.
Борыславль, городище (каля Менску) 22, 121
Борисов, гор. 182, 183, 185, 187, 189, 210, 212;—воевода, гл. Еропкин Автамон Иванович;—державца, гл. Радивил Миколай;—дорога 20;—уезд 182, 185.
Браславский подкоморий, гл. Стецкевич Крыштоф.
Брылевщина, вёска (каля М.) 22.
Butowski starosta, гл. Walicki Krzysztof.
Быхов, мест., 200; наместник, гл. Коморовский Станислав.

В. V. W.

Варшава, Varsovia, Warszawa, 23, 33—35, 40—42, 47, 48, 60, 62, 63, 65—67, 69, 70, 81, 83, 85, 87—91, 96, 97, 100, 101, 105—109, 111—117, 122—125, 132, 138, 140, 148, 149, 155, 163, 164, 167—177, 211, 214, 215, 227—229, 243, 261, 262, 266—268, 271—273, 275, 278, 280, 282, 284, 286—288, 290, 295, 296, 300, 302, 303, 305, 306, 308, 323, 326, 327.
Великое Князство Литовское 4, 5, 18, 39, 46, 48, 49, 73, 105, 149, 167, 187, 188, 211, 217, 247, 291, 304—306, 307.
Василишский державца, гл. Радивил, Миколай Юревич.
Вепрата, им. пана Унеховского, Мен. п. 193.

Вербково, им. кн. Жыжемского, Мен. п. 86

Вильня, Wilnia, Yilna, Wileńskie miasto, główne,—stołeczne W. X. Lit. 2, 3, 5—7, 12, 14, 15, 18, 24, 30, 46, 49, 67, 68, 70, 94, 123, 135, 136, 141, 144, 149, 156, 157, 161, 166, 170, 177, 178, 216, 221, 241, 278, 282.

Вильневцы 4, 17, 29, 45 (кроме Вильневцов ни один купец иного места не будет мети моцы инако куповати и продавати только под мерою надоле выписанаю)

Виленская дорога (из Менска),—гостинец 20, 86, 120 (великий гостинец).

Виленская комора 24.

Виленский бискуп, гл. Радивил, Юрий
Виленский троцкий м-р (31 марта 1630 г. набыў привилей на право фундовать школы в В. К. Л. по местах). 175

Вилкейский державца, гл. Ходкевич Ярош

Witebsk 213;—воевода, гл. Кишка, Стан. Петр.

Вителтов мост на р. Цне 120.

Wisztyniecki starosta, гл. Grabowska Thodora

Вовчковичи, им. 22

Воинь, прикоморок, 25.

Wołpanski starosta, гл. Sapieha Kazimierz Leo.

Выскитки, уроч. (каля М.) 20.

Вязьма, гор. 183.

Г. G. H.

Гатовская дорога 21.

Gdansk 149; гл. Кгданск

Глуский наместник, гл. Коморовский Станислав

Глыбокий Лог (ваколіца М.) 20.

Horowski starosta, гл. Oborski Raphael.

Горвольский державца, гл. Шолуха Богдан.

Городня, Grodno 7, 27, 38, 39, 255, 269, 286, 293, 295, 298, 300, 302, 304; dro-

га 339;—комора 25;—подкоморий, *гл.*
Сапега Миколай.

Городище 120

Городишская дорога 20.

Гритчын, в. Мен. п. 190

Гуменский брод на р. Свислочи 21.

Д. D.

Даниловское прудище, на р. Слепне
(каля М.) 21.

Дививелка, речка прозываемая Тарасовка
(каля М.) 22.

Динаборк, гор., 192, 197, 198

Дорогицкий войский, *гл.* Савицкий Ма-
тей

Дорогицкая комора 25.

Дубицкий наместник 5.

Дубовляны, в. 20.

Е. E.

Егница, р. 21.

Ж. Ż.

Жижморский наместник, *гл.* Коморов-
ский Станислав.

Жомойтский бискуп, *гл.* Венцлав; ста-
роста *гл.* Ходкевич Яроним Алдр-вич.

З. Z.

Заневка, сеножать 120.

Запороские казаки, войско 200.

Заречаны, село на грунце господарском
(каля М.) 22, 120, 121

Заречанская дорога з Менска 120

Заценское именье (каля М.) 120.

Званец, ур. (каля М.) 175, 177 178.

И. J.

Игуменье, местечко и волость, Маёт-
ность арцыбискупа Виленского 200, 201,

Исутки,—слобода при месте М. над р. Свис-
лочю (10 волок держал Станкевич и
его жена) 39, 40.

К. K.

Каменецкий державца, староста, *гл.*
Горностой, Гаврыма;—прикоморок 25.

Карнопель,—пруд 20.

Касынь, в. 20.

Качынская пуца 59, 62.

Кгданск, гор. 26.

Киевский воевода, *гл.* Пронский, князь
Фредрих Глебович.

Kirszniewiczy, в. 280.

Ковенский наместник, *гл.* Янович Войтко.

Койданово, местечко маетность Радивиля
22, 201, 202 (дымов 200), 210.

Kojdanowska brama w Mińsku 180, 181

Койдановские крестьянские дети 190

Колодезище в. (каля М.) 20

Колюга (ваколица Менску) 20.

Коморово болото (каля М.) 59, 63, 67

Коробинка, урочище (каля Менска), 21.

Корона Польская 48, 105, 149, 167, 217,
247, 254, 291.

Кострицына пустош 189.

Краков, гор., 8, 9, 11, 13, 72, 77—80, 84,
85, 125, 126, 128—133, 149, 254, 268,
276, 278, 280, 282—284;—купцы 129.

Красная Лука, которую косят на гос-
падаря (каля М.) 22.

Красносельский староста, *гл.* Война
Кгабриель

Кревский державца, *гл.* Нарбут Миколай.

Кричевский державца, *гл.* Шолуха Ан-
дрей.

Krolewies, гор., 149, 211.

Крупец, р. 59, 60, 62, 124.

Крупец. бор, пуца и сеножати (каля М.)
58, 59, 62, 124, 279

Л. L. Ł.

Lieszczynski archimandryta, *гл.* Łob-
kowski Сургуан.

Лидский державца, *гл.* Радивил Миколай
Григорьевич.

Литовское Вел. Князство, *гл.* Великое
Кн. Лит.

Лог Медвежий, уроч. (каля М.), 21.

Лог Серебрёный (ваколица Менску) 21.

Логойск, м., 33, 115, 158, 257;—дорога
(з Менску) 20.

Лосичы, прикоморок 25.

Лошица, р. 21, 22.

Лошица, двор кн. Толочинского (каля М.)
21.

Лошица Сухая, двор кн. Одинцова (ка-
ля М.) 21, 22.

Łukow, м. 149.

Люблин, гор., 27, 31, 47, 254;—złotnicki
cech 255.

М. M.

Malawki, folwi wies. woita M. 262, 303.

Magowski starosta, *гл.* Sapieha Leon.

Медвежий Лог *гл.* Лог Медвежий.

Медвежье Болото ур. пры Заречанской
дороге (каля М.) 120.

Мельницкий староста, *гл.* Савицкий
Матей.

Менск Мѣнск, Минск, Miensk 10, 35, 58,
66, 73, 74, 75, 111, 112, 174, 175, 182,
183, 185; место Менское, Меньское
Минское 3, 5, 6, 14, 16—20, 28, 32, 33,
37, 40, 44, 46, 48, 57—59, 65, 68, 69,
121, 124, 181, 182; место Менское
у Вел. Кн. Литовском будущее, 132;
место господарское Менское 19, 34,
35, 37, 73, 79, 86, 87, 98; miasto j. kr.
m. 48, 49, 69, 70, 158; miasto ku gra-
nicom nieprzyjacielsk podległe 105, 126,
294; miasto nasze prawa Majdeburs-
kiego 71. W miescie n. Minskim ktorzi
kolwiek ludzie osiedą po wyściu daw-

pości ziemskiej 10 lat nie mają już być odyskiwani i za oyczyznow poczytani 125. Miasto ogniem i powietrzem niepojednokroć zniszczone 126. Miasto od nieprzyjaciela panstw naszym zrujnowane (1655 г.) 193, 274. Згоренье 1547 г.—14; 1552 г.—16; 1557 г.—19; 1569 г. 27, 44. Wysokie miasto, дзе publicus locus, на яким каралі бізуном 329. Stare miasto 274. Placy: Balcerowiczowskie 267; place żydowskie 21 у przy bożnicy, okopisku i łaźni 268, 285; place niedaleko bramy Kojdanowskiej 180; placy Korczahi 267; plac pusty, Luza nazwany, przyległy ku klasztorowi bazylianow przy cerkwi sw. ducha, idąc od ratusza do oo. dominikanow, przydany dla budowy mrogwaneу cerkwy 178; пляц Сетченский 133; placy Sulimanowiczowskie 267; plac Suszynski 181; placy tatarskie 267; plac Szczodry niedaleko bramy Kojdanowskiej, на котрым pięć chałup robudowano 181; plac Szczodry przy sameу bramie Kojdanowskiej 181; пляц Ясиньский 133; plac Jachimowicza woda zawsze zaliwała 119; пляцы набыты з давных часов князями, панами и землянами и на их осажены подданые 37, 38. Stary Rynek 354, 355; рынок перенесены на иншое место 37, 38; рынок новый 67; в рынку, против ратуша, церков св. духа и пустый пляц (1617 г.) на монастыр и школы 107; в рынку кгрунт церковный Кузмо-Дем'янский людми осельй, подле пустого пляца церкви св. духа (1617.) 107. Улицы: Великая, на якой былі „przedniejszy domy“ 129 (на ей пляц Ольшэўскага, каля Юраўскай царквы і дому Рагоўскага, атрымалі яўрэі пад могілкі); Wileńska 323 (pożar 1778 г.) Woskr(z)esienska 169, 223; Замковая, на ёй аптэка 80, 81; Kojdanowska 180; Немезкая 81, 165 (на ней монастыр и церков апп. Петра и Павла—неунитская); 323 (pożar 1777 г.); z Рупки мімо koscioł bernardynow 171; з рынку да р. Свіслачы: на ёй па левай руцэ, супроць недавна закладзенага касццела дамініканскага, дом, які паводле кадуковага права атрымаў (1623 г.) супрацоўнік карал. канцэлярыі Лячынскі 131; Савицкая, над р. Свислач, на ёй кляштар францышканак 135; ад р. Свислочы 165; do Tatar 130; Траецкая 165; Jurjewska 168, 223; улиц перенешенье на иншое место 37, 38, Tatarski Koniec 267.

Менская волость 23.

Менская мера 203, 208 (против Московское вполь: Московская осмина, а Менская четь).

Мінска synagoga 307, 308.

Менский городничий гл. Скорупа, Павел; земский писар гл. Вяжевич Миколай.

Менский каштелян, гл. Слушка, Александр.

Менский подкоморий, гл. Кавечынский Енох.

Менское воеводство 58, 62, 82, 97, 117, 259, 298.

Менский повет 11, 20, 86, 182, 183, 187, 188 (испустошен), 197 (развоевали казаки и черкасы) 199 (шляхта поветовая выбирает судей и судится по их правом; шляхта грабит подданных) 206.

Менское староство 38.

Менский уезд 182, 183, 184 (весь пуст и выжжен), 185 (весь разорен); 189 (приход. или свейские люди), 189 (шляхецкие пахолики).

Мерецкий староста, гл. Война Кгабриель.

Мехедов брод на р. Свислочи (каля М.) 21.

Могилев, гор. 86.

Могилевская дорога, гостинец 21, 86, 89.

Мозырский державца, гл. Нарбут, Мик. Войт.

Мойшагольский наместник 5.

Молиновник, каля М. 20.

Mołodeczpa, m. 131.

Молявки, Malawku, Молявцкое село вакол. Менску (жіў старэц) граничит з Лошицей 21, 36, 63.

Москва, гор. 194, 204—209, 211.

Moskwici na nastapienie 232.

Moskiewska expeditia 98, 113.

Московский великий князь 32, 40.

Мосты, м. 25.

Мстибоговский староста, гл. Горноста́й Иван.

Мстиславль, гор. 84, 85.

Мстиславское воеводзтво 84.

Miadzielski starosta, гл. Sapieha Leo.

Н. Н.

Неман, Немонт, 186, 187.

Немечынский державца—гл. Кавечынский Енох.

Несьвиж, гор. 37.

Новгородок, гор. 175.

Новгородский воевода. гл. Горноста́й Иван.

Новгородская комора, — прикоморок 24, 25.

Новый Двор(каля М.) Кгурского Марцыяна 120, 121.

О. О.

Озерище, болото каля М. 20.

Олита, м. 37.

Оршанский уезд 185.

Осетрныя Луга, стан Московский 194.

П. Р.

Переджыр, ур. каля М. 21.

Переспа р., с Коморова болота в Свислоч 59, 60, 63, 67, 86, 90, 124, 279.

Переспа фальварак з млыном, наданы на Петропавловский м-р Мартином Володковичом 133; folwark dyzunitów, zdawna mieski 289, 290.

Петроков, гор. 12.

Piński podstoli, гл. Terlecki Hrehor.

Плотельский державца, гл. Ходкевич Яроним.

Погорелый пруд, 20, 22.

Подляшский воевода, гл. Нарбут Мик. Войт.

Подляшские коморы 24.

Подляшские мыта 24, 25.

Poduswiński starosta, гл. Wańkowicz Władysław.

Познанские купцы 129.

Полоцк, гор., 34, 35, 137.

Полоцкий воевода, гл. Довойно Стан. Стан.

Польша 183, 201, гл. Корона.

Прилепская дорога 20.

Прилепские грунты митропочы 20.

Rzeczycki м. 346, 349.

Р. R.

Раков, м. 22

Ратом, им. Менск. п., 11, 12.

Ретовский тивун, гл. Сапега Лев.

Реч Посполитая, Rzeczpospolita 71, 79, 98, 105, 113, 167.

Речицкий староста, гл. Слушка Александр.

Ржавец ур. каля М. 59, 62.

Рига, гор. 200, 202.

Росенский державца, гл. Николаевич Венцлав.

Rossyński dwor; zbiegi, granica, kraj; pogranicze 306.

Русь 67.

С. S.

Свислочь, р. 5, 18, 20, 22, 28, 30—32, 39, 40, 41, 43, 46, 59, 62—64, 67, 71, 105, 120, 121, 123—125 (порт), 131, 165, 176, 183, 278; утокі: Цна 20, Слепня 20, Словь 21, 279, 295.

Скирстомонский державца, гл. Николаевич Венцлав.

Слепня, р. 20, 21, 67, 86, 90.

Словь, р. 21.

Слонимский староста, гл. Горноста́й Иван.

Слуцк, гор. 21, 187, 189.

Смоленск, гор., 183;—мытники 5,—воевода, гл. Дорогостайский Петр;—староста, гл. Аврам.

Сомилишский державца, гл. Радивил, Миколай Юревич.

Столово, двoryщо войта М. 21.

Syraski archymandryta, гл. Kolenda Gabriel.

Суровы Лог, сенож. уроч. на р. Свислочи 72.

Сухая Лошица гл. Лошица Сухая.

Сухоровский двор пана Коревича 22.

Т. T.

Тарасовка, р. гл. Дививелка.

Тарасовская дорога 22, 59, 62.

Tatarski народ w W. X. L. 304—305.

Тельшовский державца, гл. Ходкевич Яроним.

Техановцы, прикоморок 25.

Тогипу, м. 33.

Трестенец село знесено з кгрунтов меских, поселено на кгрунце господарском у р. Егницы і отдано на монастыр Узнесенский Менский 21.

Третьяков ручей 21.

Третьяково селище каля М. 21.

Троки, гор. 1.

Троцкий воевода, гл. Радивил, Миколай Юревич.

Троцкий каштелян, гл. Ходкевич, Яроним Александрович.

У. U.

Угрово прикоморок 25.

Упитский державца, гл. Остикович Григорий Григорьевич.

Ф. F.

Frańkiewicz Michał, stolnik Połocki 168.

Х. Ch.

Хвостово, им. Мстиславского воев. 84.

Хлынов 191.

Хоници, каля М. 21.

Ц. C.

Cielski starosta, гл. Dereas Stanisław.

Цна, р. (в мили от места Менска) утока р. Свислочи 20, 22, 120, 121;— „Витолтов мост“ на р. Цне. 120 (и млын пры гостинцу Виленском).

Цна Касынская, им. 20.

Цынский пруд 20.

Цыринский староста, гл. Niesiołowski Kazimierz.

Ч. Cz.

Чернев брод 21.

Чернеевичы, с. 111—112.

Чернобыльский державца, гл. Пронский, князь, Фр. Глеб.

Чортов камень уроч. каля М. 22.

Чуриловское селище каля М. 20.

Ш. SZ.

Шейпичи, в., Шейпицкие подданные войта Менского 21, 63.

Шклов 204.

Шовленский державца, гл. Радивил Миколай.

Шырокое болото каля М. 59, 62.

Ю. Ju.

Юршынское Городище каля М. 121.

Я. Ja.

Jakimań, nad. rz. Dzwinaў Połocku 137.

II.

ПАКАЗАЛЬНІК АСАБОВЫ.

СКАРАЧЭНЬНІ: *burm.* = бурмістар; *ж. я.* = яго жана; *zlot.* = злотнік; *kow.* = каваль; *kotl.* = катляр; *m.* = мяшчанін; *M.* = Менскі; *miesz.* = мячоўнік; *slos.* = слясар; *solod.* = саладоўнік; *rum.* = рымар; *sz.* = шавец; *тлях. szl.* = шляхціц; *cyrul.* = цырулік.

А. А.

Augustus II krol, rex., (1697. VI. 27—1733. II. 1) 261, 262, 265—275, 278, 283, 284, 286, 294, 296.
August III (1733. X. 5—1763. X. 5) 276, 278, 283, 284, 286, 288, 291, 293, 295—308.
Awdziejewicz Łukian, sz. 358, 359.
Аврам, войт М., староста места Смоленского 8, гл. Езофович Аврам.
Awradowicz Jan, sz., 377.
Adamowicz Heronim, sz., 378.
Adamowicz Teodor rum., 319.
Adamowicz Jan rum., 314, 316.
Aderkas Jan, koniuszy nadworny, woit, 169, 170.
Аладьин Богдашка, ваявода, 209, 210.
Александр, вел. кн. Литовский (1492—1506. VIII. 19) 1—3, 6, 7.
Alexandrowicz Joachim, pisarz rum. cechu, 264.
Алексей Михайлович, царь, 182—210, 212.
Alexiejewicz Iwan, sz., 360.
Aleskiewicz Paweł, sz., 379.
Aleskiewicz Piotr, sz. 378, 380, 386.
Alachnowicz Jan, sz., 386.
Andrzejewicz Astar, sz., 361.
Andrzejewicz Bazyl., sz., 376.
Andrzejewicz Paweł, sz., 376.
Andrzejowicz Krzystop. sz., 368.
Андрейович Chwiedor, sz., 371.
Андреевский, Ян Мартинович, бурм., 149, 166.
Андрушевич Ян, бискуп Киевский, 30, 46.
Antonowicz Waska sz., 366.
Anufrewicz, Piotr, sz., 389.
Aranowicz Andrzej, puzkarz, 331, 348, 363.
Arapin Siemion, sz., 357, 358.
Arapinowicz Andrzej, sz., 363.
Arapinowicz Michajła, sz. 138.
Арсеньев, Федор (Федка) Юр'евич, воєвода М. (1656. 20. II—IX) 184, 186, 188, 189, 192, 194—202, 204—207.

Arcimowicz Bazyli, sz., 391.
Arcimowicz Jan, slos., 276.
Astar(f)owicz Zachar, sz., 358—367, 370—373.
Astarowicz Maksym, sz., 366.
Atraszkiewicz Bazyli, sz., 380, 381.
Atraszkiewicz Roman, sz., 380.
Atraszkiewicz Jan, sz., 383, 385, 386.
Afanasowicz Mikita, sz., 360.

Б. В.

Baburka, Boburka Iwan, burm., 48, 91—93.
Bazylewicz Stefan, sz., 388.
Bajdara Aleksander, cechmistr krawecki, 156.
Bajkowski Ignacy, sz., 384.
Bajkowski Mikołaj, sz., 361.
Bajkowski Michał, straznik Smolenski, 289.
Balcerowicz Matyasz бурмістр, злотн. М. (1645 г. приняты у лік слуг. каралю) 136, 149, 165, 166, 181 (tutor i dozorca szpitala), 211 (przed Moskwinem do Krolewca zjechał) 267.
Banikowicz Aleksander, sz., 392.
Баньковский, Миколай, подстароста М. 19.
Bandra, pułkownik, 322.,
Bancer-Bonar, rum., 314 316.
Baradenok Michał, sz., 360.
Баранов Фомка, 190.
Baranowicz Aleksander, sz., 370, 376.
Baranowicz Jeumien, sz., 378.
Baranowicz Iwan, Jan, sz., 376, 377.
Baranowicz Semen, sz., 379.
Bartoszewicz Andrzej, m., 213.
Biedzigowski Stanisław, sz., 138.
Bedulski Jerzy, kow. 342, 343, 346, 347, 354, 356.
Benilewicz Aleksander, sz., 392.
Benon, m., 323.
Berzdenkiewicz Józef, kow. 347.
Berlink Jerzy, cyrulik М., człow przychoży, cudzoziemiec; corka jego Katarzyna Berlinkówna 116.

- Bernatowicz Jakub, kotl., 213, 215.
 Bildziukiewicz Jan, m., 320.
 Błazkowicz Iwan, m. Połocki Jakimanski, lotysz., 137.
 Bliński, Jan, 34, 376.
 Bobkowicz Naum, sz., 363.
 Bobrownik Jan, sołod. 291.
 Богданов Григорий, дьяк Моск. разряда, 210.
 Bohdanowicz Dominik, slos. 276.
 Bohdanowicz Józef puszkarz 329, 330, 332.
 Bohdanowicz Kazimierz, horodniczy Smoleński, 289.
 Bogdanowicz Siemion, m., 180.
 Bohdanowicz Józef, kow., pisarz cechowy 311, 335.
 Bohomyński Stephan sz., 371.
 Bohuszewicz Bazyli gym. 314, 317, 318.
 Богушевич Лукаш, умоцованы мяшчан, 81, 113.
 Богушевич-Минковский Станислав, хоружы Пернавский 188.
 Bohuszewicz Stefan, podczasy Oszmiański, 260.
 Бодовский Миколай, шлях., 188.
 Бокей Иосафат базыльянин вилен. траецкага м-ра 137, 174, 175.
 Bołondziejewicz Marcin ж. я. Marina Jachimowiczówna, 164.
 Bormanowski Jan, sz., 367.
 Borowski Mikołaj, sz., 387, 389, 391.
 Borodzicz Samuel - Jan mostowniczy wojew. M. 260.
 Borodka Andrzej, sz., 380.
 Borodko Paweł sz., 392.
 Borodka Fiedor sz., 378.
 Bogusowicz Mikołaj sz., 372.
 Брехов Василий, дьяк Моск. разряда, 200, 206, 207, 210.
 Бродавка Изаак, яўр. Берестейский, аренд. камор мытных, 24.
 Brzostowski Constantinus, episc. ex officialis generalis Vilmensis. 261.
 Brzostowski, Cyprian Paweł, Kasztelan Trocki ж. я. Rachel-Barbara Duninówna z Raes, фундатары езуіцк. коллегіі М. 250.
 Буяkowski Ignacy, sz., 386—390.
 Бућак, Innocenty Kazimierz, miecznik pow. Mozyrskiego, 260-261.
 Булгак Самоил, шлях., 193.
 Burzyński z Burzyna Stanisław-Antoni, instygator W. X. L. starosta Czywilski, woit M. 287, 288, 290, 296, 298.
 Burniewski Theodor ж. я. Анна Думовичówna, сын Негоры, м., 258, 259.
 Burniewski Theophil. pisarz M. 291.
 Буцькевич Jan, kowal. 331, 332, 335.
 Бучинський Якуб, енерал возный дворный 89.
 Буяkowski Woiczech, m., 131.
 Быков, Михаил Офанасьев, капитан, 203, 210.
 Буковский, stolnik, 314, 317.
 Быковский Иван войский Менский;—дом на Замковой улице подле дому цырулика Шнель-Скаршевского, 80.
 Буковский Stefan, derzawca Smorecki i Drozdziński, яго сыны: Florjan i Roman, 288.
 Буковский Maciej, 289.
 Быковский Якуб, войский М. 98.
- V. V. W.**
- Важинский Матей, прокуратор, умацаны мешан, 84, 86, 88, 89, 92.
 Валериан, бискуп Луцкий и Берестейский, 30, 46.
 Walicki Krzysztof, starosta Butmowski, 289.
 Валицкий Ян, шлях. 188.
 Wańkowicz, xiadz-archidyakon koscioła farskiego M. 324, 350.
 Wańkowicz Władysław, starosta Poduswiński. 273.
 Wańkowicz Tadeusz, wojski M., 288.
 Wańkowicz Tomasz, czesznik M., 289.
 Wańkowiczówna Franciszka, xienia benedyктынек M., 288.
 Warłuha Stefan, sz., 387, 489.
 Warnawicz Wasil, sz., 375.
 Wasilewicz Daniło, sz., 361, 363, 365, 373, 374.
 Wasilewicz Stephan, krawiec, 68.
 Васил(ь)евич Тихон умацаны мяшч. М. 81, 88.
 Wasilewicz Thomasz, krawiec, 68.
 Wasilewska гл. Reina.
 Wi(e)lęciejewski, kow., 331, 332, 334, 337, 343.
 Венцлав, бискуп Жомойтский, секретар кор. 46, 75.
 Wieremiejewicz Stefan, mieczn., 212, 215.
 Wierzbicki, zegarmistrz 337, 339, 343, 351.
 Wierzbicki Matyasz, miecz, 212, 213, 215.
 Wierszycki Ignacij sz., 391.
 Видлох Якуб, пушкар, 10.
 Вилейко, шляхт, 188.
 Wilczkova Zuzanna Korwinowna Gosiewska, kasztelanowa Trocka, fundatorka monastera pann. zak. reguły ś. Buzylego w m. Minskim (przy cerkwi s. Ducha przez ulicę). 170, 171.
 Wilamowski Jan i яго брат Samuel, шлях, 289.
 Владислав IV, Vladislaus, Władysław, król, (1632.XI.8—1648.V.20) 113 (krolewicz), 123, 125—129, 132—134, 136, 137, 142, 143, 144, 148, 154—157, 161, 164, 166—168, 174, 175, 177, 178, 180, 181, 213—215, 217, 230, 234, 236, 243, 246, 248, 268, 280, 282, 284, 301.
 Владыка Ивашка, писар. в. кн. Александра, 2.
 Własowicz Antoni, sz., 384.
 Własowicz Stefan, sz., 371.
 Własowicz Furs гл. Ułasowicz.

- Włachowicz Bazyli, kotł., 331, 350.
 Wojdziejewicz Mikołaj, szl., 289.
 Wojdziejewicz, sędzia, 343, 344.
 Wojdziejewiczowa, pania, 313, 315, 321.
 Воейков Прокофей, поручик, 212.
 Война Кгабрнелъ, подканцлер В. Кн. Лит., староста Мерецкий и Красносельский, 80, 81, 83, 85, 91.
 Война Матей, писар кор., 23, 60, 62, 63, 68—71, 81, 86, 87, 91.
 Wojniłowicz Antoni, rektor kollegiuma jez., 288.
 Wojniłowicz, Tomasz Kazimierz, sekretarz j. k. m., 198.
 Войтех, Бискуп Виленский, 5, 12.
 Войтехов Стенка, 190.
 Wojsechowicz Hryhor, sz., 359, 362—371, 374, 385.
 Wojsechowicz Maciej, sz., 373.
 Wojsechowicz Stanisław, sz., 377.
 Wolejko Andrzej, sz., 374.
 Wołowicz Eustachi, pisarz i referendarz W. X. L., 100, 101.
 Волович Остафей писар В. Кн. Л. 27.
 Волович Ярош, староста Жамойцкий и подканцлер В. К. Лит., писар. в. к., 42, 47, 48, 65, 66, 72, 75, 79, 80, 83, 85, 87, 88, 90, 296.
 Wołodkowicz pan. 313, 316, 318, 323,
 Володкович Адам, городничий, б. мостовничий Мен., 82.
 Wołodkowicz Andrzej, kanonik Wilenska, pleban M., 288.
 Wołodkowicz Dominik, stolnik w. M. 260, 270, 271, 273.
 Wołodkowicz Kasper, starosta Krasnosielski, 288.
 Wołodko(i)ewicz Krzysztofh, wojewoda Nowogrodzki, woit Minski, pisarz ziemski Minski 170, 172, 216.
 Володкевич, Мартин, судья земский и мостовничий воеводства Менского (+1595) влад. фольв. Переспой з млыном 79, 133.
 Wołodkowicz Leon, stolnik M., 288.
 Володкович Мартин Казимер, городничий и подстароста М., писар земский воев. Мен., 218, 260.
 Wołodkowicz Marcin, wojski Starodubowski., 289.
 Wołodkowicz Mikołaj, stolnik Wenden-ski, 288.
 Wołodko(i)ewicz Michał, starosta Hajen-ski, 288, 332.
 Wołodkowicz Stefan, podsądek w. M., 270, 271, 273.
 Володкович Федор, Теодор, шляхт, войский Менский 188, 206, 209.
 Wołodkowicz Franciszek, wojski w. M., 270, 271, 273.
 Wołodkowicz Jan Stanisław, wojskowicz M., 260, 270, 271, 273.
 Wołodkowicz Jan, podsądkowicz M., 189.
 Wołodkowiczówna Tekla, xienia bazyjanek trojeckich M., 288.
 Wolson Jan, towarzysz kunsztu złotn. z Lublina, 254.
 Wołynsewicz Jeska, m. 157.
 Woroniecki, Woronka Paweł sz., 362, 364, 369, 371—373, 375, 376.
 Woroniecki Jan, sz., 377.
 Воропай Андрей, писар земский Оршанский, 36.
 Wroblewski Kąstanty, sz. 392.
 Wyszomirski Andrzej. 180.
 Вяжевич Миколай, писар земский Менский ж я. Марына нар. Яцыніч 119, 162.

Т. Г. Н.

- Гавренев Иван Офонасьевич, окольный, 190, 193, 204, 206. 208—210.
 Hajewski Tomasz, chorąży cechu gumar., 265.
 Hajewski Tomasz, gym. 313, 314, 316, 325.
 Галимский Петр, маршалок Оршанский, 194.
 Galimski pan 313, 315, 321.
 Hałka Florjan, ułaśn., 289.
 Hamszej - Wisztortowicz Jan 115.
 Гарабурда Михайло, писар в. к., 31, 47.
 Haraburda Janusz, podsądek Brastawski, 261.
 Harapinowicz Anton, sz., 373.
 Harasimowicz Mikołaj sz. 357.
 Harasimowicz Feodor, umocowany, 108.
 Harasimowicz Stephan, sz. 137.
 Garblowius Dawid, gym. 313, 314, 316, 317,
 Harbuzewicz Philip, sz., 383.
 Harbuzewicz Thomasz, sz., 387.
 Gatkowski Antoni, kow., 311.
 Hatryk Jan, sz. 361.
 Gełgud Andrzej—Kazimierz, sekretarz j. k. m. 228.
 Hennadij - Chmielnicki, ihumin monast. Minsk. sw. ducha (1634) 137.
 Herodowicz Alexander, sz., 362, 368.
 Gierzodowicz Kazimierz, ułaśn. M., 289.
 Гладкий Стефан, писар земский Менск., 97, 98.
 Hłasko, Jerzy Jan, sz. 260.
 Глебович Станислав, воевода Полоцкий (1504—1513) 10.
 Глебович 185.
 Глот Юркги, пушкар Менский (1507), 10.
 Hodolewicz Piotr, slos., 277.
 Гольшанский, Александр Юревич, князь, каштелян Виленский (1492—1510), 10.
 Golewicz, 324.
 Golewska, pania, 316.
 Golijewski, pan. 214, 321, 351.
 Gonsiowski Kazimierz, szl., 260.
 Нор, немец, kow. 344, 345, 317, 349.
 Horwart Jan, złot., 144.
 Горностај Гаврыла, воевода Берестейский, староста Менский, державца Каменецкий, 19, 39, 72.
 Горностај Иван, воевода Новгородский, маршалок дворный, подскарбий земский, староста Слонимский и Мстибговский, 30, 46.

- Городецкий Василь, возный Мен. воев. 176.
 Hofman Kasper, cyrul., 148.
 Hofmanowicz Jendrzej, R. 376.
 Грабленый Федор, прапорщик солдацкого строю, 204.
 Grabowska Theodora z Stryjęskich, staroscina Wisztyniecka, 288.
 Graiński, 213.
 Grandesoli Caesar, cavalkator krolewicza Władysława, атрымаў кадук пасья Багушэвіча ў Менску, 113.
 Hrebński Jan, 320.
 Hrehogowicz Andrzej, Jędrzej, sz., 357—361.
 Hrehogowicz Bazyl, burm., гл. Jakowlewicz Bazyli.
 Hrehogowicz Bazyl, sz., 358.
 Гроки Вацлав, 188.
 Grosz Wasil Pawłowicz, 374.
 Grudziecki, m., 171.
 Грыгоревич Давид, возный Мин. воев., 176.
 Hryhogowicz Lazar, sz., 366.
 Hryhogowicz Paweł, sz., 392.
 Hryń Jan, slos., 277.
 Hryniewicki Samuel, умоцованы (plenipotent), 288.
 Hryniewicz Hrehory, majster i pisarz slosarski, 330.
 Hryniewicz, Dymitry, Zmitr, slos., 263, 331, 342, 345, 348, 350, 352—355.
 Hryniewicz Michajło, gym., 141.
 Hryniewicz Paweł, slos., 233, 234, 236 (nie wiedzieć zkąd przybyły) 257 (w celu nie wyzwoliony).
 Hryniewicz Piotr, slos., 311.
 Hryniewicz Jan, slos., 277, 308, 310, 311.
 Hrynkiewicz Bazyl, sz., 357, 359.
 Hrynkiewicz Marko, gym., 141.
 Hrynkiewicz Jakub, sz., 385.
 Hrynkiewicz Jan, właśn. M., 289.
 Грицевич Онко, Вонко, мешч. Вілен., 7, 8.
- Д. Д.**
- Dawidowicz Tomasz, sz., 383, 385.
 Данило, подданный Шейпицкий, наданы от господ. до войтовства Менского, 21.
 Daniłowicz Bazyli, slos., 212, 215.
 Daniłowicz Iwan, sz., 358.
 Daniłowicz Mikołaj, sz., 370, 371.
 Данилович Шомак, яўрэй, 12.
 Daradecki Bartłomiej, sz., 378.
 Daradecki Leon, sz., 372.
 Daraszewicz Hryhor, kowal, 354.
 Daraszewicz Mikołaj, konwisarz m. M. 339, 348.
 Daraszewicz Mikołaj, kotl., 339, 340, 343, 344, 348, 354.
 Daraszewicz Paweł, sz., 392.
 Daraszewicz Piotr, kow., radca, 263, 335, 342, 345, 354, 378.
 Daraszewicz Teodor, kow., 349, 354.
 Daraszewski Grzegorz, kow., 348.
 Daraszkievicz, pisarz, 338.
- Belarucki Archiў т. 3.
- Daradecki, Deradecki, Darodcki, Iwan, Jan Michajłowicz, sz., 371, 377—380, 386.
 Darodcku Michał, 369.
 Darodcki Stefan, sz., 374, 376.
 Daszkiewicz Piotr, sz., 376, 391.
 Deradecki Bautromiej, sz., 388.
 Deradecki Jan, sz., 390.
 Dereas Kazimierz, podczaszy Witebski, komisar, 1724, 273.
 Dereas Stanisław, starosta Celski, 288.
 Derszkoff Jakub, radca m. M., 331, 336, 339.
 Dziedziszewicz Joachim, sz., 385.
 Dzieńskiewicz Józef, mieczn., 330, 331.
 Dzieńskiewicz Paweł, kow., 308, 310.
 Dzieńskiewicz Stefan, slos., 277, 312.
 Дитрихович Ян, мешч. Виленский, 8.
 Длукгач Аврам, яўр. Берестейский, аренд. мытных комор, 24.
 Dobrogoszcz Gabryel, złotn. Lubelski, 255.
 Dobronkiewicz Bazyli, m., 329.
 Downiewicz, sędzic, 351.
 Довоино Станислав Станиславович, воевода Полоцкий, 30, 46.
 Doktorowicz Michał, sz., 377.
 Домонт Иван, князь, боярин господ. Менского пов., 20.
 Домра Иван, корчмит, 1.
 Дорогостайский Петр, воевода Смоленский (Новый двор, Мен. воев. 120.
 Doronka Alexander, sz., 360.
 Doroszewicz Hrehory, kotl., 331.
 Doroszewicz Józef, kotl., 330.
 Doroszewicz Piotrkonwisarz, 331.
 Дрожецкий Мартин, лентвойт умоцов., Мен. мешч., 86—88, 91.
 Дрожчин Андрей, уласький м. Ратома, Менск. п., 11.
 Дрожчин Петр, уласький, м. Ратома, Менск. п., 11.
 Друцкий-Горский Самуель, войт Менский, фундатар кляштару бэнэдыктынак у Менску, 109, 134.
 Druski-Horski, Theodor-Karol, wojt M., stolnik Połocki, podkomory Miński, 148, 167, 168, 260.
 Druski-Horski Józef, kniaz, stolnikowicz, wojt Minski, 262.
 Druski Sokolinski Michał, pisarz W. K. L., 228, 296, 300, 302.
 Dubiński Jan, sz., 377.
 Duraszenia Theodor, kowal, 348.
 Durniak Andrzej, sługa mieski M., 218.
 Durniakowicz Juda, krawiec, 68.
 Dowgiało-Zawisza Jan, referendarz i pisarz W. K. L., 170, 172, 173.
 Дякович Адам, шлях. Мен. п., 193.
- Е. Е. Je.**
- Jeusewicz Jerzy, burm., 242.
 Езофович Аврам, подскарбий земский В. К. Л., 13.
 Jelski Władysław, starosta sądowy Pinski, ж. я. Anna z Trąckiewiczow, właśn. M., 288.

Jendraszewicz Symon, m., 91.
 Jędrzej, sz., 164.
 Józefowicz III, яўрэй, 164.
 Еропкин Автамон Иванович, стольник,
 воевода Борисовский, 182, 185.
 Jeroszewicz Jerzy, gajca M., 223.
 Епимаховичы Андрей Семенович и его
 брат Михайло Семенович († 1509)
 улад. маент. Ратом, Мен. п., 11.
 Jerzy, smoka bijący, 180.
 Es Jerzy, złot., 144
 Ескович Федка, меш., 7.

Ж. Ż.

Жаба Ян, шлях., 193.
 Жаславский Жеславский, Жоелавский
 Богдан Иванович, князь, наместник,
 староста Менский, 6—8, 12.
 Жемчужниковы, Микита (Никитка) да
 Тимофей (Тимошка), капитаны солдац-
 кого строю, 183—185, 190, 200, 204—
 206, 208, 210.
 Zernicki Jan, szl. waew. Min., 260.
 Żydkiewicz Alexander, gajca roczny M.,
 249.
 Жидович Иван, Ивашко, войт Менский,
 186, 190, 193.
 Żyżemska, pańia, 313, 316, 318, 321, 323.
 Żyżemski, pisarz grodzki M., 271.
 Żyżemski Dominik, podczaszy Trocki,
 właśc. M., 288.
 Żyżemski Michał, podczaszy, pisarz grodz.
 M., яго сыны: Krzysztof, Marcin, Michał
 i Stefan, właśc. M., 288.
 Жыжемский Петр, Ярошавич, князь ста-
 роста Речицкий, 89, 90.
 Жыжемский Ярош Иванович, князь
 (1599.IV.11 небошик) имение Мен. пов.
 Вербковское, 86, 87, 89, 90.
 Жикгимонт I Август, в. кн. Лит., (1506.
 X.20—1548.IV.1) 9, 11—13.
 Жикгимонт II, Sigismundus, Август в. кн.
 Лит. (1529.X.18—1572.VII.7), 16, 19, 23,
 24, 27, 28, 31, 33, 37, 40, 41, 43, 47,
 67, 73, 88, 123, 124, 274, 278.
 Жыкгимонт III, Зыкмунт, Sigismundus,
 Zigmunt, Zigmunt, вел. кн. Лит.
 (1587.VIII.19—1632.IV.30) 37—40, 48,
 58, 60, 62, 64, 65, 67—70, 75, 78—83,
 85, 87, 91, 94, 97—101, 105—108, 110—
 119, 122—124, 129, 131, 138, 140, 144,
 174, 176, 213, 214, 224, 227, 268, 278—
 280, 284, 293, 295, 296.
 Żylinski Jan, sz., 390.
 Żukowski Antoni, instygator sądow wiel-
 kich Magdeburgskich Minskich, 290.
 Żurkowski Faustyn, gwardyan franciszka-
 rów M., właśc. M., 288.

З. Z.

Zabłocki Kazimierz, stolnik Zakroczymski.
 właśc. M., 289.
 Заборовский Семен, думный дьяк раз-
 ряда, 190, 193, 204, 206, 208—210.

Zawacki Jakub, sz., 373
 Zawisza, Andrzej Kazimierz, pisarz W. X. L.
 169, 171, 283.
 Zawisza, Jan Jerzy, na Baksztach, chorąży
 wojew. M., 260.
 Zawisza Ignacy, syn Krzysztofa, starosta i
 wojt Meiński (1720, lutego 26 † 1738 r.),
 marszałek nadworny W. X. L., 265—266,
 272, 275, 287.
 Zawisza Krzysztof Stanisław, na Baksztach,
 starosta Miński (do 1720 r.), Czeczerski,
 pisarz W. K. L., marszałek nadworny
 W. X. L., dyrektor seymika 1694 r.
 woit M., syn—Ignacy 163, 189, 230,
 260, 265, 266.
 Zager (Sagr) Jan, cerul. M., 148, 149.
 Zakrzewski Jan, złotn. Lubelski, 254, 255.
 Залесский Станислав, шлях. М. п., 188.
 Заливский Юрий, шлях. М. п., 188.
 Załuski Jan, Jaśka, kow., 347—351, 355, 356.
 Załuski Senesij, ihumien dyzunick. mon.
 M., 288.
 Zarankiewicz Ignacy, burmistr M., ko-
 missar cechu slosarskiego, 329.
 Zacharewicz Konstanty, ж. я. Apolonja
 Boburczanka, сын Michał, (kupiec) 258,
 259.
 Zacharewicz Matwiej, sz., 360.
 Zacharewicz Stefan, sz., 365.
 Zacharewski Astar, sz., 376.
 Zbrojka Michał, właśc. M., 289.
 Zwanski, burmistrz, kasier ratusza, 347, 350.
 Zwanski Adam, rym., 319, 324, 356, 357.
 Zwanski Mikołaj, rym., 314, 317, 318, 320.
 Zwarski Mikołaj, radca, 336.
 Zieladziej Jerzy, kowal, 331, 337, 339,
 341—344, 348, 354.
 Zieleziej Marcin, kowal, 343, 347—349,
 354.
 Zębrzycki Philip Jewchimowicz, burmistrz,
 171.
 Ziemiłowicz Jan, kowal, 332,
 Zienkowicz, Michał, biskup Wilenski, 305.
 Zienowowicz Ułas, kupiec, 216, 217.
 Zubowicz Kazimierz, sz., 362.
 Żukowicz Kazymierz, sz., 366, 374—376.
 Żukowicz Łukasz Pietrowicz, sz., 368, 369,
 376—379.
 Żukowicz Piotr, sz., 367—369, 371—375.
 Żukowicz Siemion, sz., 363.
 Żyskinowicz Rafał, rabin Minsk. syna-
 gogi, 307.

И. I.

Иванов Микитка, Вяземский казак, 183.
 Иван Иванище поп при Маскоўск., воеводзе
 ў Менску, 191, 192.
 Иванов Юрка, целовальник при житнице
 в. с. Артемка Юрков, целовальник,
 203, 208.
 Иванович Андрей, писар в. кн., 34, 35.
 Иванович Макар, м., 165.
 Iwanowicz Paweł, krawiec., 68.
 Iwanowicz Filip, sz., 359.
 Iwanowski Jerzy, 288.

- Ивановский Станислав, шлях. М. п., 188, 206.
 Iwanowski Jozeph, horodniczy M., 288.
 Iwanowski Jarosz, obyw. Min., 115.
 Іеремія, патриарх Константинопольский. 132.
 Илнич Миколай Иванович, маршалок в. кн., наместник Менский, 1, 2.
 Илич Ицхак, яўрэй, справца мыта старого коморы М., 34, 35.
 Illicz Jerzy, cześnik Wołkowyski, 289.
 Iłlaszewicz Bohusław, szl. wojew. M. 260.
 Иосиф, митрополит киевский и всея Руси, 13, 14.
 Iskierko Bazyl, sz., 385.
 Iskierko Jan, sz., 379, 381, 384.
 Iskierski Paweł, ławnik, 336.
- К. К.**
- Кавечынский Енох; он же Крыштоп Кавачынський, подкоморы Менский, державца Неменчынский, 119, 195, 198.
 Kawiecki Łukasz, sz., 377.
 Kadzilič, Jan Jakubowicz, m., 157.
 Kazimierowicz Alexander, sz., 378—381, 386.
 Казинец Мартин, шлях. М. п., 188.
 Kaleka Siemion Fiedorowicz, sz., 360.
 Kalinowicz Alexander, sz., 386.
 Kalinowicz Jan, sz., 382, 384—391.
 Kalinowski Michał, m., 265.
 Kalinowski Stefan, burm., 265, 312, 336.
 Kalinowski Felicjan, kupiec, burmistrz, 344, 356, 357.
 Kamiński Mikołaj, namiestnik ziemski wojewodstwa Min., 311.
 Kamiński, gym., 320.
 Kamiński Bazyli, m., 265.
 Karusta Fedor, sz., 360.
 Karusiński Alexander, sz., 361.
 Карлович Станислав, земенин пов. М., 81.
 Karnicki Andrzej, miecznik, łowczy wojew Min., podstarosci sądowy, 260, 271, 273, 288.
 Карпов Валентейко, зем. Койдановский, 210.
 Karłowicz Antoni, gym., 313.
 Karłowicz Jędrzej, sz., 138.
 Karłowicz Kazimierz, gym., 265, 313—318, 320, 323.
 Kaspierski Jan, ławnik, 323, 336.
 Ка(о)сцегzewski Jędrzej, sz., 382, 384.
 Кгурский Марцыян, хоружый Виленский 119, 120.
 Кгурский Миколай, умоцованы, 78, 79, 85.
 Кезгайло Станислав Янович, староста Жмудский, кашталян Троцкий (1499—1522), 10, 12.
 Кенсовский уласник имения Заценского пан, у яго млын на р. Цне, Гл. Косовский, 120.
 Керсновский Андрей, Казимер, шлях. М. п., 188.
 Kerszenstein Kryszpin, podczaszy W. K. L., 261.
 Kizicki Mikołaj, slos., 277.
 Кирик Вивиян, шлях. Мен. п., 193.
 Kisiel Felicjan, lentwoit, 320, 336, 342.
 Kítówicz Piotr, haftarz, 238, 239, 240.
 Кишка, Станислав Петрович, гетман (1503—1507), староста Городенский (1509). 9, 10, 12, воевода Витебский, 30, 46.
 Kles Benedykt, gym., 314, 317.
 Ключко Wincenty, slos, powoprybyły, 348.
 Kniezikowicz Pawło Michałowicz, złotnik, 69, 213.
 Kowalewski Alexander-Kazimierz, sz., 374.
 Kowalewski Klemens, kow., 346.
 Козел Федор, бурмистр, 19.
 Козел Ярош, 219.
 Kozłowski, sędzia, 314.
 Kozłowski Bazyli, sz., 383.
 Kozłowski Hrehory, radca, 312.
 Kozłowski Teodor (Fiedor), rajca, 229, 231, 251, 253.
 Koziawka Marcin, sz., 372.
 Koziawka Fiedor, sz., 377, 378.
 Koziawka Jawchim, sz., 362, 366, 372, 374.
 Koledzinski Piotr, m., 278.
 Kolenka Gabryel, archijepiskop, metropolita Kijowski, Halicki i wszystkiej Rusi, archijepiskop Połocki, Witebski, Mscisławski, episkop Brzeski, Supraski archimandryta, 222, 223.
 Колобов Иван, Менский воевода после Арсеньева, 210, 211.
 Kołosiewicz, Choma Janowicz, sz., 370.
 Kołurajło Franciszek, m., 310.
 Komałowicz Iwan, sz., 369.
 Коморовский Станислав, [секретарь в. кн. Жикгимонта II, наместник Жижморский, Глуский и Быховский, 15.
 Комоски Andrzej, gym., 265, 314, 317, 320, 356, 357.
 Комоски Bazyli, gym., 320.
 Комоски Benedykt gym., 265, 315, 316, 318, 325.
 Комоски Jakub, m., 265,
 Комоски Jakub, gym., 319, 320.
 Комоски Jan, kow., 311.
 Компчинский Криштоп, подкоморий М., 188.
 Kondraskiewicz, Jakub, kowal, 347.
 Kondratowicz Bazyli, kowal, 331, 334, 342, 343.
 Kondratowicz Dominik, slos., 263, 331, 332, 336, 341, 345, 346, 348, 350, 353, 355.
 Kondratowicz Marcin, slos., 276.
 Kondratowicz Mikołaj, sz., 362, 374.
 Kondratowicz Paweł, slos., 277, 388.
 Kondratowicz Piotr, kow., 263, 330.
 Kondratowicz Stefan, mieczn., 308, 310, 311.
 Kondratowicz Filip, sz., 368.
 Kondratowicz Jakub., kowal, 348, 349.
 Kondratowicz Jakub, slos., 277.
 Kondratowicz Jan, sz., 388.

- Kondratowicz Jachim, sz., 391.
 Контский Матыяш, умоцованый, 76.
 Koraski Piotr, sz. 391.
 Korbowski, pan, 320.
 Корвин-Кросевский Александр, ре-
 ферендар и писар, 116, 119.
 Корвин-Кросевский Крыштоф, писар
 В. К. Л., 122, 123, 127, 136, 141, 144,
 148.
 Korwinówna-Gosiewska Zuzanna гл.
 Wilczkova.
 Коревиц, пан, 22.
 Korzeniewski Adam, chłopiec kowaiski,
 352, 353.
 Koroniewicz (Korzeniewicz) Jan, 357—
 362, 367--369.
 Koronowicki Józef, miecznik, 328, 331,
 Коротнев Иван, капитан, 210.
 Корчага, м., 267.
 Kosarewski Andrzej, sz., 387.
 Kosinski, zegarmistrz, 344.
 Kosowicz Jakub, гым., 314, 316, 317.
 Kossowski Andrzej, ж. я. Elizabeta (Alszka)
 Lewkowiczowna; swój dom w Minsku
 legowali na kosciół i klasztor zakona
 Franciszka braci mniejszych de obser-
 wando 1624, II.3. Сыны: Jan Kęsowski,
 Mikoła Kęsowski, уласн. им. Заценско-
 го і млына на р. Цне, 111, 115, 120.
 Kostrowicki, Wasil Bohdanowicz, burm.
 149.
 Kostrowicki Siła Bohdanowicz, мещ. М.,
 меў пляц на вул. Савіцкай, ад мещ.
 Навакоўскага і прадаў старасьце М.
 Служыцы 136.
 Kostrowicki, Jan Rafał, podsędek wojew.
 М., 260.
 Kostrowicki Alexander, podstoli, wojt М.,
 266, 314, 317, 322.
 Kostrowicki Antoni, улаśн. М., 288.
 Kotkowski Antoni, slos., 329—332, 334,
 345.
 Kotowicz Andrzej, pisarz W. X. L., 282.
 Котюх Савостьян, старец Молявицкий, 21.
 Krajewski Jan, porucznik rotu pieszey,
 98, 99.
 Kramer, Kromer Tobiasz, pisarz radziecki М.,
 278, 280.
 Krasicki (Krosnicki, Krasinski) Leon, kowal,
 263, 339, 340, 343.
 Krasicki Michał, podskarbi cechu kowal.,
 345.
 Krasowski Paweł, szl. wojew. М., 260.
 Krasowski Piotr, szl., wojew. М., 260.
 Кра(о)рkowski Bazyli, sz., 384, 390.
 Kropkowski Paweł, sz., 392.
 Krochowski Kazimierz, szl. wojew. М.,
 260.
 Крошинский, князь, 20, 22.
 Krukowicz Jan, czesnik Wendenski, улаśн.
 М., 289.
 Krumitka Samuel, рымар, 263.
 Krzysztopowicz Awdyj, sz., 367.
 Kruczyński Dawid, murza, chorąży ziem.
 Tatarski pow. Oszmianskiego, rotmistr,
 304.
 Кудельский Якуб Ян, скарбник Троцкий,
 188—193.
 Kudrewicz xiądz, pleban М. 230.
 Кузма, корчмит М., 1.
 Кукен (Кука) Андрей Станиславович, швэц,
 94, 97, 98, 138.
 Kułakowski Andrzej, kowal, 348.
 Kułakowski Józef, kow., 311.
 Kułakowski Franciszek, slos., 277, 346.
 Kupicka гл. Reina
 Kuksa, Jan Zacharewicz, sz., 358, 372.
 Kułakowicz Michał, sz., 364.
 Kułakowski Andrej, sz., 364.
 Kulbacki Jędrzej, sz., 376.
 Kuleszewski Łukasz, sz., 368.
 Kuryłowski Jakub, sz., 391.
 Kuchcinski Bazyli Iwanowicz 367, Kazy-
 mierz Iwanowicz 364, Samuel Janowicz
 365, 370.
 Kuczowski Wacław, pisarz woita М., 357.
 Kuczyński Stefan, kowal, 331.

Л. Л.

- Laudecki, гым., 319.
 Ławrowicz Marcin, sz., 379.
 Ławrowicz Leon, sz., 383, 390—392.
 Ławrowicz Tomasz, sz., 357, 359—362.
 Ławrowicz Jan, sz., 391.
 Lahuszewicz, Leguszewicz, Liehuszewicz
 Hryhory 385, 386, 388, 389.
 Ładanowski Kasper, kowal, 345, 348, 354.
 Łazarewicz Karol, kowal, 311, 330, 332,
 333, 334, 336 (starej rady), 341, 345,
 348, 352—355.
 Łazarewicz Paweł, sz., 392.
 Łazarewicz, Łazarowicz Sebastian, sz., 384,
 390, 391.
 Łazuka Sebestyan, sz., 382.
 Łamanski, pan, 351.
 Łapac Fedor, sz., 361.
 Łapicki Stefan, sz., 382—390.
 Łarkowski Kazimierz, sz., 381.
 Łarkowski Szymon, sz., 382.
 Łapszuk, 322 (reparował sikawki).
 Laskowski Stefan, sz., 386.
 Лях Василий, бурмистр, 19, 72.
 Lachowicz Jan, sz., 382, 384, 388—390.
 Lachnowicz Stefan, 390.
 Łaszukiewicz Bazyli, гым., 320, 324.
 Łaszukowicz Sierhiej, гым., 141.
 Lewonowicz, Leonowicz, Lieonowicz Kon-
 stanty, sz., 379, 383, 384, 388—391.
 Левдик Яков, бурмистр, 19.
 Легонович Олисей, бурмистр, 19.
 Liehuszewicz Michał, sz., 389.
 Ленковский Самуил, шлях., Мен. п., 206.
 Leonowicz Ławren, sz., 381, 385.
 Leonowicz Jan, sz., 373.
 Lęska, pania, 349, 350.
 Леско, хоружий казацкий, 200.
 Leszkiewicz Dmitr; sz., 375.
 Leszkiewicz Piotr, sz., 376, 377.
 Lesczyński Adam, od dawnego czasu słu-
 żył w kancelaryi króla, 131.
 Лешчынски Григор, м., 166.

- Lipski Fiedor, sz., 372.
 Lisowski Mikołaj, sz., 380, 382, 383, 387, 389, 391, 392.
 Лихачев Елисей, прапорщик солдацкого строю, 200.
 Лихачов Флор (Фрол), капитан солдацкого строю, 184.
 Łobkowski Cyprian, archimandryta Leszczyński, auditor metropolii, s. scr. doctor, 223.
 Łowicz Krystyna, bazylianka trojecka, 288.
 Łoda Piotr, gum., 313, 315, 325.
 Łomaka Matwiej., siodl.; яго брат Паўло, сын Kostanty, 216, 217, (komora pod jurydyką zamkową mieszka) 218, 219, 232—234, 236, 237, 239, 241, 244—249, 251.
 Łomaka Paweł, siodlarz i pisarz cechu siodlarskiego, 232—234, 236—241, 244, 245, 247.
 Łomaka Samuel, slos., 277.
 Ломский - Максимович Юрий Герасимович, земенин Мен. пов., „шляхетный“ 110—112.
 Łogens, złotnik Wilenski 254.
 Лосич Яков, енерал воев. М., 238.
 Łoso(e)wicz Jakub Ananicz, gum. 229, 232—235, 237—239, 242, 244—247, 251.
 Łostowski Andrzej, kow., 212, 215, 252.
 Łoszukiwicz Hrehory, Grzegorz, rajca М., 229, 231, 233, 239, 240, 242, 244, 246, 247, 251, 253.
 Łoszukiwicz Józef Aloizy, pisarz Magdeburgski М., 312.
 Łukomski Dadzibog Jerzy, stolnik Połocki, wojt Menski, 229, 232, 233, 238, 242, 244.
 Łukomski Theodor, sędzia ziemski Witebski, wojt Minski, 257, 258, 259, 261, 262.
 Łuścinski Jan, sz., 383.
 Lubieniecki Augustyn, archimandryta i official bazylianów М., 288.
 Łubicz Judasz, sz., 374.
 Łyska Jerzy Symonowicz, sz., 365.
- М. М.**
- Мадкевич Ярош, шляхт., 187.
 Mazurkiewicz Bazyli, chorąży cechu slosarskiego, 251—253.
 Mazurkiewicz Jan, sz., 379.
 Макаревич Andrzej, burmistrz, mosiążnik, 328, 336.
 Макаревич Григорий, Менск. зем. судья, 97, 98.
 Макаревич Michał, sz., 376.
 Макаревич Teodor, mosiążn., 331, 334, 342, 345.
 Макаревич Jan, mosiążn., 331, 532, 342, 345, 348, 352—356.
 Maximowicz Stefan, sz., 374.
 Malecki, pan, 352.
- Malinowicz Andrzej, sz., 380.
 Malinowicz Daniel, sz., 380.
 Malinowicz Michał, sz., 377.
 Malinowicz Stefan, sz., 376.
 Malinowski Jerzy, szl., 237.
 Malkowicz Łazar, яўрэй М., 164.
 Maraczewski Pior, cechmistrz, 213.
 Mardwiłowicz Jan, sz., 386.
 Markiewicz Thodor, Theodor, Fiedor, sz., 377, 379—391.
 Маркович Ицка Моисеевич, яўрэй, справца мыта старого коморы Менское, 34, 35.
 Маркович Мошко Лазаревич, яўрэй, справца мыта старого коморы Менское 34, 35.
 Marsant, ławnik М., 324.
 Мартинкевич Ян, стольник Упитский секретар к., 119.
 Марсу(i)powicz Łukasz, sz., 358, 374, 376—380, 386.
 Марсупowicz Mikołaj, sz., 378.
 Марсипowicz Jan, m. М. 171.
 Марсупowicz Jan, sz., 370, 375, 376.
 Masalski Michał, starosta Mscislawski, 288.
 Maskiewicz Hrehory, starosta Kołaczewski, 288.
 Масленка Андрей Иванович, бурмистр, староста брацтва старого соборного Березского, 61, 64, 118.
 Масленка Василь, мещ. М., меу млын у Пярэсьпе, 133.
 Масленка Дмитр., м. М., 165.
 Масленка Иван Данильевич, бурмистр Менский, староста брацтва старого Березского 19.
 Maslanka Fieodor Saukowicz, m. М., 91.
 Maslańczyna wdowa, мещ. М., 136.
 Masłowski Józef, kowal, 263, 308, 311, 330, 334, 335, 337, 340, 342, 343, 345, 347, 348, 352—355.
 Masłowski Jakub 357—373.
 Masłowski Jan, sz., 372.
 Мат(ф)еевич Сергей, писар месцкий, 72, 73, 78, 86—88.
 Matwiejowicz Szymon, sz., 369.
 Matuszewicz Walenty, sz., syn Michał, 379.
 Matuszewicz Józef, sz., 380.
 Matuszewicz Jan Kazimierz, czesnik Minski, 260.
 Matysowicz Sebestyjan, pisarz przysięgi miejski Minski, 155.
 Maciejowicz Isak, sz., 374.
 Macieje(o)wicz Szymon, sz., 374.
 Мацута, корчмит, 1.
 Mielezkowicz Abram, mieszcz. Swiśtockі, 108.
 Mielezkowicz Piotr, sz., 375.
 Мёзук, пан, 239.
 Mentyccki Alexander, urodz. obyw. Minski dom wolny na ul. Jurewskiej, ж. я. Theodora Kostrowicka, 168.
 Mentyccki Roman-Felicjan, skarbnik Rzesycki, 288.
 Mierawski Michał, sz., 380.
 Микита, корчмит М., 1.

Mikołajewicz Anton, sz., 365.
 Mikołajewicz Bartłomiej, sz., 94, 97, 98, 138.
 Николаевич Венцлав, секретарь в. кн. державца Скерстомонский и Росенский ревизор в. кн. места Менского 1557 г. 19, 22, 73.
 Mikołajewicz Ławren (Ławryn), рым., 231.
 Mikołajewicz Jasko, sz., 366.
 Miładowski, pan, 252, 253.
 Miłaskiewicz Zachary, mieczn., 331.
 Minkiewicz Jan, mieczn., podchorąży, 331, 348, 352.
 Minkowski Krzysztof, pisarz grodski M., 213.
 Miropowicz Bazyli, kowal, podskarbi, 311, 330—332.
 Minszuk Andrej Fedorowicz, sz., 360.
 Michał, król, (1669.VI.19—1673.XI.10) 221, 222, 224, 228, 278, 283, 296.
 Michałkowicz Jachym, 369.
 Michałowicz Bohdan, 94, 97, 98, 138.
 Michałowicz Dziemian, m. M., 157.
 Михайлович Василий, возный М. п. 86.
 Michałowicz Joannes, 231.
 Михайлович Павел, m. M., 78, 84.
 Михайлович Якуб, писар гродский Менский, 22.
 Michnow Jakim, sz., 362.
 Mickiewicz Paweł, właśn. M., 288.
 Mleczek Mikołaj, podkomory Orszanski, 136.
 Młodecki Kazimierz, proboszcz dominikanow, M., 288.
 Мпуча, Яўрэйка, па juryздыце metropoliej, 223.
 Mowszowicz Lejba, яўр., каваль, 308, 310.
 Mohilewicz, 316.
 Мокраński Iwan, m. M., 173.
 Mokrzycki Tomasz, гут., 314, 317.
 Moraszewicz Bazył, sz., 367.
 Морыс Миколай, ксендз плебан Менский, парох Пинский, 87, 89, 98.
 Groszkowski Karol, przeor dominikan M., 257.
 Mular Dimitr, mąż gminy, 354.
 Мурашка, полковник запорожских казаков, 201.
 Муса Daniel sz., 384.

Н. N.

Наборский Героним, 188.
 Nakielski Dominik chłopiec-zbieg, złotnik, 254.
 Нарбеков Федор, стольник, воевода Борисовский, 212.
 Нарбут Миколай Войтехович, воевода Подляшский, державца Кревский и Мозырский, 30.
 Naruszewicz Sigismund, я. ж. Helisabeth Radziwińska, 134.
 Нарушевич Станислав, писар В. К. Л., 133, 166, 167, 181.
 Niebrzydowski, Tomasz, szl., 260.

Niewiarowski Jerzy, referendarz W. X. L. 283.
 Niedzwiecki Aphanazy Kazimierz, ławnik M., 238, 249.
 Niedzwiedzki Benedykt Michał, rajca m. M., 233, 235, 242.
 Niedzwiecki Krzysztop, sz., 364.
 Niedzwiecki Jan, рым., 141.
 Niekiśły Tomasz, sz., 379, 381, 383, 385.
 Niesiołowski Kazimierz, starosta Cyryński, komissar 1724 г. по sprawie miezczan M., 273.
 Нечай Иван, полковник Запорожского войска, 200.
 Nowakowski Jan, меш. M., меў пляц на вул. Савіцкай, 136.
 Nowicki Michał, kowal, podskarbi, 262, 263, 330, 333, 334, 338, 340, 342, 343, 348, 354.
 Nowicki Paweł, sz., 391.
 Nawicki Jan, sz., 386.
 Новокрещеный Иван, мытник Смоленский, 7, 8.
 Nochtanowicz Boguch, яўр., каваль, 310.

О. О.

Obadowski Tomasz, m., M., 328.
 Obłoczyński Kazimierz, właśn. M., 289.
 Oborski z Obor, Andrzej Hrehor, szl. wojew. M., 260.
 Oborski Rafał, starosta Horbowski, właśn. M., 288.
 Obuchowicz Philip-Kazimierz 168.
 Owłoczumska Anna, яе сястра Protasewiczówna Cecilia, 134.
 Owziejowicz Morduch, яўр., каваль, 308, 310.
 Oginski z Kozielska Marcyan, wojewoda Trocki, ж. я. Marcybela Anna Hlebowiczówna, фундатары езуіц. коллегіі ў Менску, 250.
 Одинец, князь вл. им. Лошица Сухая.
 Огоевский Никита Иванович, ближний боярин, наместник Астраханский, 206, 212.
 Одынец Миколай, właśn. M., 289, 340.
 Oziembłowski Mikołaj, właśn. M., 289.
 Ole(i)siewicz Jan гл. Philipowicz Jan.
 Olechnowicz Andrzej, jenerał wojew. M., 238.
 Olisiewicz Daniel Alexandrowicz, ławnik M., 229, 231, 255, 256.
 Olesiewicz Paweł, burm., M., гл. Philipowicz Paweł.
 Olisie(je)wicz Jan, cerul., 148, 149.
 Olszewski Jerzy, lentwoit M., 328, 336.
 Орехов Василий, дьяк Менск. разр., 189.
 Orłówna Tekla, matka bernadynek M., 288.
 Osowski Andrzej Kazimierz, administrator biskup Wilenski, pisarz W. X. L., 269, 286.
 Остафеевич Сергей, писар Менскі, 58.
 Осташко, корчмит M., 1.
 Остикович Григорий Григорьевич, каштелян Виленский, державца Упитский, 30, 46.

Остикович Григор Станькович, маршалок вел. кн. Александра, 2.
 Ostrowski Dziemian Iwanowicz, sz., 370.
 Ostrowski Jeumen Piotrowicz, ławn. M., faktor k. j. m., 233, 235, 237, 244, 278.
 Острозский Костантин Иванович, князь, каштелян Виленский, гетман В. К. Л., староста Луцкий, Браславский и Веницкий, маршалок Волынской земли († 1530 г.) 13.
 Otroszkie wicz Mikołaj, sz., 375, 376.
 Otroszkie wicz, Atraszkiewicz Jan, sz., 377—380.

П. Р.

Павел, бискуп Виленский, 30, 46.
 Pawlikowska, pania, 313, 315, 321.
 Павлов Стенка, солдат 8-й роты, 203.
 Pawłowicz Wasil, sz., 359—371, 373, 374.
 Pawłowicz Stefan, sz., 357—365, 373.
 Pawłowicz Jakub, sz., 357.
 Pawłowski Jan, haftasz i miechow, 229, 230.
 Pawłowski Jan, sz., 381, 388.
 Па(о)коста Офанасей, Покоста Афанасий, наместник митрополий церквей Мен. воев., старший монастырей (уницких), 106, 107, 174, 176, 177.
 Paktorowicz Mikołaj, sz., 376.
 Pancerż yński Karol, canon. Vilnensis, parochus Minsc, biskup Smolenski, nominat Wilenski, 261, 273.
 Parakiewicz Józef, sz., 362, 363.
 Parafi(ja)nowicz, czyli Parafiejczyk Mikołaj, slos. 265, 332, 341—343.
 Parach(d)wiej Mikołaj, gym., 314, 315, 317, 318.
 Parczewski Piotr, proboszcz Starodubowski, pleban Minski, 98.
 Pac Kazimierz, wojewodzie Miński, 136.
 Pac Stefan, pisarz W. X. L., 108.
 Paszkiewicz Wasilej, gym., 141.
 Paszkiewicz Łukasz, burm., M., 48.
 Пашкович Василий, бурмистр М., 19.
 Paszko(ie)wicz Iwan Łukaszewicz, burmistrz M., 91, 123, 126, 128, 130.
 Paszkowicz Józef, sz., 365—376.
 Пашкович Сила, бурмистр М., 19.
 Paszkiewicz Jan, sz., 379.
 Peka uza Jakub, kow., 349.
 Pienka (Pinczuk) Andrzej, sz., 369.
 Peresłuha Hrygory, sz., 380.
 Piarasłuha Stefan, sz., 384.
 Peresłuhowicz Demian, sz., 376.
 Peretopski Jerzy, szl. wojew. M., 260.
 Pietkiewicz Hryhory, sz., 392.
 Pietkiewicz Jan, sz., 380.
 Петрович Павел, возный воев. М., 84.
 Петрович Станислав, гл. Кишка.
 Pie(o)trowicz Marcin, sz., 357, 365—371, 374.
 Pietrowicz Olexa, sz., 369.
 Pietrowicz Fedor, sz., 367, 368.
 Piotrowski Andrzej, sołod., 291.
 Piotrowski Bazyl, sz., 375.
 Pietrowski Jan, burm. M., 242.
 Piotuch, regent, 346, 347.
 Pieszkie wicz Paweł, ławnik M., 229, 231.
 Pilecki Andrzej, gym., 319.
 Pławski Alexander, sługa miejski przysięgły, 233, 238, 242.
 Пласковицкий Юрий Зыгмунт, подстолий Мозырский, 188, 193.
 Plewka Iwan, m. M., 91.
 Poboka Iwan, kupiec M., 216, 217.
 Pogorzelski Ludwik, szl. wojew. M., 260.
 Pohoski, mieczn., 321.
 Pohoski Bazyli, gym., 313, 316.
 Pohoski Bazyli, mieczn. podskarbi 328—331, 342, 348.
 Pohoski Piotr, mieczn., 262, 328—332, 338, 341, 343, 345, 347, 348, 352..
 Pohoski Jan, kow. mieczn., 263, 330, 335, 338, 339, 348, 351, 352.
 Подбийпета Богдан, дворянин кор., 37.
 Podhajski Heliasz Ignacy, pisar cechu szewskiego M., 322, 386, 387, 391, 392.
 Podhajski Juliusz, pisarz cechu szwieckiego, 379.
 Podhajski Jan, sz., 378—381, 384, 386—388.
 Podolski Roman, sz., 374.
 Подоский Кароль, чашник Смоленский, 188.
 Pozniewski Jędrzej, sz., 376.
 Pokuta Jakub, kow., 348.
 Połowinczyna Danielowa, Jadwiga Adlewiczówna, córka jej—Regina Janowska Rożkowska m. M., 171.
 Połubiecki Filip, przeor bonifratrow M., 288.
 Pomorski Rafał, ułaśn. M., 289.
 Poracki Joachim, kowal, 348, 349.
 Poracki Józef, kow., oyciec gospodni, 263, 330, 333, 336, 338, 340, 341, 342, 343.
 Попович Петр, рымар., 216, 218, 219, 229, 232—235, 237—239, 241, 244, 247.
 Przedziecki Antoni, podkanclerz W. X. L. referendarz W. X. L., woit M., 303, 304, 326.
 Przedziecki Michał, syn podkancler. Antoniego, hrabia, starosta Błudzieski. woit Menski (1772.II.17 г.), 326, 355, 356.
 Przemyslawski Bazyli, czeladnik gym., 352, 353.
 Przeradowski Bronisław, ułaśn. M., 289.
 Przysiecki Jerzy Adam, lentwoit M., 311, 312.
 Prokorowicz Alexander, sz., 376.
 Prokorowicz Fiedor, gym., 141.
 Prokorowicz Jan, sz., 376—378.
 Пронский, князь, Фредрих Глебович воевода Киевский, державца Чернобыльский, 30, 46.
 Процкович Федко, мытник м. М. 1, 2.
 Protasowiczówna Cecilia, superissa kładzt. бэнэдыктынак ў Менску 134.
 Proszenski Władysław, szl. wojew. M., 260.
 Proszenski Jan, szl. wojew. M., 260.
 Proszynski Józef, krajczy M., ułaśn. M., 289.

- Pruszyński Theodor Jan, ławnik M., 249.
 Puzakiewicz Adam, sz., wojew. M., 260.
 Puzyna z Kozielska, kniaz, Michał, regent cancel. mniejszej W. X. L., starosta Wiski, Wierbski etc., 283.
 Путята, дворянин в. к. Жикгимонта I, 9.
 Путятич Дмитрий, воевода Киевский, 5.
 Puchalski Jan, kow., 311.
 Puzkiewicz Pawła, m. M., 223.
 Pczołka Maciej, gum., ławnik, 313—315, 317, 320, 325.
 Пятевич Петр, боярин госп. Менского пов., 20.
 Piatkiewicz Hryhory, sz., 386.
 Piatkiewicz Maciej, sz., 388.
- P. R.
- Rahaziewski Piotr, sz., 389.
 Рай Дмитр, брат—Иван, корчмиты M., 1.
 Радзивил, уласьн. м. Койданава, Мен п., 188, 200, 201.
 Радивил Албрыхт Станисл., подканцлер а затым канцлер В. К. Л., 111, 112, 131.
 Radziwiłł, князь Karol Stanisław, podkanclerz W. X. L., 256, 258, 259.
 Радзивил (Радзивилович) Миколай Миколаевич, воевода Троцкий (1505—1510) 10, 12.
 Радивил Миколай воевода Виленский, маршалок земский, канцлер В. К. Л., староста Берестейский, державца Борисовский и Шовленский, 30, 46.
 Радивил Миколай Юревич, воевода Троцкий, державца Лидский, Василишский, Белицкий и Сомилишский, 30, 46.
 Radziwiłł Udaleryk, хиєц, kopiusny W. X. L., starosta sądowy M., właśn. M., 288.
 Радивил Юрий, князь на Олыце и Несвижу, бискуп Виленский, кардынал, 37.
 Radzkiewicz Olfier, m. M., 157.
 Ракояд-Ивашко, Ракоедов Ян, шляхтич Мен. п. 190, 191.
 Ракоца, 206.
 Ratomski Bohdan, szl. wojew. M. 260.
 Ratomski Jan Kazimierz, szl., wojew. M., 260.
 Ratuski Antoni, czesnik Mielnicki, właśn. M., 289.
 Rascewski Andrzej, sz., 387.
 Raczynski, gum., 315, 320, 325.
 Рачицкий Янка, Койдановский мещанин, 200, 202.
 Raczkowski Kaspr, złotn. Lublinski, 254.
 Rdultowski Ignacy, właśn. M., 288.
 Rdultowski Konstanty, właśn. M., 288.
 Rdultowski Krzysztof, właśn. M., 288.
 Rdultowski, na Rdultowie, Michał, podchorąży Czernichowski, 260.
 Rdultowski, na Rdultowie, Piotr, podczaszy wojew. M., 260.
 Reina, b. Wasilewskiego i drugiego Kunickiego małżonka, bez potomstwa (Spad. pr. kadukowym Krajewskiemu). 98, 99.
 Rekuс-Lemkowski Samuel, ziem. wojew. M., atrzym. kaduk w m. Mieńsku po Katarzynie Bierlinkównie, 116.
 Рецгесевич Томка, боярин, 20.
 Ржевский Иван, воевода Борисовский, 189.
 Rzerpiski Jan, właśn. M., 289.
 Ripkiewicz, 339.
 Rodkiewicz Andrzej, sz., 361.
 Рожинский Матей, умоцованный M., 82.
 Rożyski Jędrzej chłopc-zbieg, złotnik, 254.
 Rojkiewicz Grzegorz Józef, sekretarz j. k m., 293, 295.
 Rokaciewski Stefan, sz., 380—391.
 Rokaciewski Piotr, sz., 388.
 Romanowicz Andrzej, 94, 97, 98, 138.
 Romanowicz Jan, m. M., 255, 256.
 Rostkowicz Stanisław, złot., 69, 213.
 Rostowski Stefan, sz., 357.
 Rotkiewicz Mikołaj Józef, regent wojew. M., 260.
 Rudnicki, pan, 313, 315, 321.
 Rudnicki Paweł, sz., 378, 380.
 Rudnicki Jan, sz. 380, 386.
 Rukianski Thomasz Jan, lentwoit M., 229, 232, 233, 235, 238, 242, 244.
 Рутский Велямин-Иосиф, архиепископ, митрополит Киевский, Галицкий и всей Руси, 162, 174, 175, 178.
 Рышковский Ян, бурмистр M., 166.
- S. S.
- Sawicki Alexander, krajczy Wołkowyski, właśn. M., 289.
 Sawicki Hryhory, sz., 379.
 Савицкий Матей, писар в. кн., староста Мельницкий, войский Дорогицкий, 33, 42.
 Sawicki Mikołaj, kow., 263, 337—339, 341—344, 348, 352—356.
 Sawicki Mikołaj, sz., 379.
 Sawicki Michał, slosarz, 69, 213.
 Sawicki Jakub, sz., 390.
 Sawicki Jan, sz., 373, 377—379.
 Sawicki Jan, gum., 315, 321.
 Sawicz Hauryła, cechm., 213.
 Савич Грыгорей, м. М. фундатор шпітала пры Петро-Павловск. м-ры; ж. я. Алена Матфеевна, (читать и писать не умеет) брат его Гаврыла; 164, 165, 166.
 Sawrycki Awłas, sz., 376.
 Saurycki (Szaurycki) Hryhory, sz., 382, 384, 385, 390.
 Sawrycki Samuel, sz., 376.
 Saurycki Teodor, sz., chorąży i pisarz cechowu 380, 385, 390—392.
 Sawrycki (Szaurycki) Jakub., sz., 379—391.
 Saw(у)rycki Jan, sz., 380, 384.
 Sadowski Paweł, 339—340, 345—350.
 Sajewicz Jerzy, sz., 382, 386.
 Sajewicz Józef, sz., 385, 392.
 Sałancewicz Jan, sz., 372.
 Salatynski Wojcech, złotn., 148, 149.

- Samsewicz Samkowicz Jan, mieczn., 331, 339, 340.
- Sanguuszka, biskup Smolenski, фундатар езуіцк. колл. ў Менску, 250.
- Санкевич Александер Филицович, меш. М., 110, 111.
- Sapatkowicz Adam, rajca M., 223, 233, 235, 237, 244, 280.
- Sapieha Kazimierz Leon, pisarz, W. X. L., starosta Grodzienski i Wołpieński, zatym podkanclerz W. X. L., starosta Orszanski, Wołpienski, Luboszanski, Rohaczewski, oekonomiejei Brzeskiej administrator, 136, 161, 171.
- Сапега Лев канцлер В. Кн. Лит., староста Слонимский, Блудненский, тивун Ретовский, 79.
- Сапега Лев, Sapieha Lew kanclerz W. X. L., starosta Słonimski, Markowski i Miadzielski, woit Menski (9.III.1590), 71, 77, 79, 94.
- Сапега Миколай, подкоморий Городенский, 36.
- Сапега Павел, подканцлерый В. К. Л., 34, 35, 116, 117.
- Sapierzanka Katarzyna, starsza baziliansk. monast. pann. zak. w Mińsku, 171.
- Sapieżka Jan, slos., 277.
- Swiętorzecki, pan, 313, 315, 317, 321, 325.
- Swiętorzecki Dominik, właśn. M., 289.
- Swiętorzecki Kazimierz, właśn. M., 289.
- Swiętorzecki Jan, właśn. M., 289.
- Swołyński Konstanty, sędzia grodzki M., 260.
- Swięcicki Stanisław, właśn. M., 288.
- Sebestjanowicz Michał, gumar, 233, 239, 240.
- Sielawa Albert, canonicus Vilmensis, parochus Derevensis, 134.
- Sielawa Antoni, metropolita kijowski, Halicki, Witebski, Mscisławski i wszystkiej Rusi, 170.
- Селява Балцер Шчастнович, возный М. пов., 88.
- Sielaszewicz Hryhory, sz., 382.
- Siemaszka Teodor, gum., 314, 317, 319.
- Siemienkiewicz Krzysztoph, kraw., 354.
- Siemkiewicz Bazyli, sz., 386.
- Siemkiewicz Hryhory, sz., 382, 385.
- Siemkiewicz Konstanty, sz., 386, 387.
- Siemkiewicz Paciej, m. M. (забіты яго два сыны 1601г.) 91.
- Siemkiewicz Stanisław, pisarz cechu szewskiego 389.
- Sidorowicz Damian, rajca, 249.
- Silwanowicz Sawko, sz., 365.
- Silicz Hrehory, sz., 358, 375.
- Silicz Marcin, sz., 362—376.
- Silicz Paweł, sz., 379.
- Silicz Piotr, sz., 379—383.
- Silicz Sawa, sz., 377—379, 386.
- Silicz Siemion, Symon, sz., 373, 377.
- Silicz Stefan, sz., 380—383; 385—387.
- Silicz Supron, sz., 377.
- Silicz Jan, sz., 381.
- Siłko Hellasz, sz., 386.
- Siłka, Siłko, Sziłko Jan, sz., pisarz, 363, 379—384, 387—392.
- Siłkiewicz Stanisław, sz., 388.
- Sinkiewicz Kostanty, sz., 377.
- Symonowicz Jerzy, sz., 374.
- Sitnik Abram, kowal, 344.
- Skabiniec Iwan Kiryłowicz przybył do Mińska i dobr leżących, juridice miejskiej podległych, także i ruchomych, nabył na ul. Woskresienskiej, 169.
- Skarbowski Michał, gum., 314, 315, 317.
- Skraha Stanisław Wasilewicz, gum., ж. я. Raina Domaszewiczowna Stanisławowiczowa Wasilewiczowa, 238—251.
- Скорупа Павел, городничий Менский, 119.
- Skrocki Mateusz, sołod., 291.
- Skrzydłowski Stefan gum., 314—318.
- Скумин-Тышкевич Дмитр, маршалок в.к., староста М., писар замков и волостей украинских русских, 38, 60, 64, 122, 124, 279.
- Skumin-Tyskewicz Janusz, pisarz W. X. L., 105, 106, 227, 295.
- Skuratowski Andrej, sz., 365, 367, 368, 371.
- Skuratowski Jan Andrejewicz, sz., 360, 366.
- Slizewicz Hryhory, sz., 382, 386, 389—391.
- Slizniowa, sędzina Starodubowska († 1783 r.), 319, 324, 337.
- Slinkowicz Jachim Łukianowicz, kraw., 68.
- Słoński Andrzej, Jędrzej, sz., 369, 375, 376, 379.
- Słoński Piotr, sz., 357.
- Слушка Александр, воевода, каштелян Мен., староста Речицкий; я. ж. Зофия Зеновичовна, фундатары кляштара францышканаў у Менску (1633 г.), а раней домініканскага кляштара ў пав. Рэчыцкім і ў маёнтку Столпы, 119, 135.
- Smazewski Bazyli, slosar., 251.
- Сновский Северын, кор. инквизитор (1616 г.), 176.
- Sokira Alexander, sz., 378.
- Sokolinski Alexander, фундатар кляштара бэнэдыктынак у М. 134.
- Соколенский Ян, Sokolinski z Drucka Jan, pisarz W. X. L. 98, 107, 132, 140, 177.
- Сологуб Ян, Мен. зем. подсудок, 97, 98.
- Соломерецкая, княгиня, Ева Борколабовна Корсаковна, 133.
- Som Iwan, ж. я. Połopja, зяць Szyszka Wasil Iwanowicz, мелі пляц Давыдаўскі, на якім Сом пабудаваў дом і заставіў Макранскаму, 173.
- Somowicz Piotr, kupiec M., 216, 217.
- Sosnowski Sebestyan Kazimierz; pisarz m. M., 231, 235, 241, 247, 249, 251.
- Sofronowicz Fiedor, ławnik, 230, 353, 278.
- Spirkiewicz Jan, sz., 383.
- Stanisław August, krol (1764.XI.7—1795.XI.25.), 326, 327.

- Стан(ь)кевич Андрей, староста Менский (1595) мостовничий воев. М., 39, 40, 72, 78—80, 83, 84.
- Stankiewicz Theodor Kazimierz, cześnik Oszmianski, 260.
- Stankiewiczowa, pania aptekarzowa, 347.
- Starczewski Leonard, prowincjał zakonu franciszkanow Kor. Pol. i W. X. Lit., 114, 115.
- Стафан, пушкар Менский (1507), 10.
- Stasiewicz Paweł, sz., 97.
- Стасков Моска, целовальник, 203, 208.
- Стасков Роман, целовальник, 203, 208.
- Стах подданный Шейпицкий, 21.
- Степанович Евлашка, мытник, 1, 2.
- Стеткевич Юрий, шляхт., 187.
- Стефан, Stephanus, кор. (Баторы 1575.XII. 27—1586.XII.12) 33—36, 39, 58, 62, 71, 117, 124, 126.
- Stephanowicz Bazyli Włodzimierz, pisarz m. M., 217.
- Stephanowicz Bazył, Wasil, sz., 360, 364, 366, 373.
- Stefanowicz Woyciech, sz., 361.
- Stefanowicz Dymitry, slos., 277.
- Stefanowicz Matiasz, sz., 364.
- Stefanowicz Paweł, sz., 358.
- Stefanowicz Jakub, sz., 377.
- Stephanowicz Jan, sz., 364, 367.
- Стецкевич Крыштоф, подкоморий Бра-славский, 119.
- Стрыевский Себестыян, возный воев. М., 82.
- Стрыжка Григорей, служебник умоцова-ного, 78.
- Subocz Jan, sz., 375, 376.
- Sudziwicz Jan, sz., 384, 390, 392.
- Sulimanowicz, tatarzyn M., 267.
- Sulim(owicz) Sidor, sz., 372.
- Sulistrowicz Alexander, radca, 336.
- Sumicz Samuel, sz., 359.
- Supranowicz Fedor, sz., 366.
- Supronowicz Hrehory, raica, 149.
- Suchodolski Piotr, gym., 319, 320.
- Suchodolski Piotr, m. M., 265.
- Scie(ia)puto Marcin. sz., 379, 380, 382, 384, 385, 388—392.
- Scieruta Symon, siodl., († 1787) 314, 316—318, 320, 323—325, 347.
- Sylwestrowicz Stephan, ławnik, 255, 256.
- Symanowicz Iwan, sz., 213.
- Т. Т.
- Таборович Бартош, маршалок в. к. л. наместник Мойшагольский и Дубиц-кий, 5.
- Talkowski, Jozef, murza, pogucznik, 304.
- Танаевски Александр, писар гродский М., 219.
- Taradecki (Darodecky) Michał, sz., 357, 361, 363, 364, 367, 368.
- Taradecki (Darodski) Stephan Michałowicz, sz., 363, 364, 376.
- Tarankiewicz Andrzej, gym., 321.
- Tarankiewicz Antoni, gym., 313, 318, 320, 356, 357.
- Tarankiewicz Ignacy, radca i zatym bur- mistrz m. M., 312, 329, 336.
- Tarankiewicz Teodor, gym., 319.
- Taraszkiewicz Antoni, gymar, 265.
- Targonski Tomasz, szl. wojew. M., 260.
- Tarlecki Paweł, sz., 362.
- Tarnawiecki Felician шлях., у якасьці „кадука“ атрымаў юрыздыку Кішчан-скую, 327.
- Тарновский Александр, наместник Бир-женьский, 15.
- Темаповicz Michał, slos., 276.
- Темирев, Темеров Иван, дьяк Моск. раз-ряда, 186, 195.
- Терлецкий Григорий, подстолий повету Пинского, войт, писарь канц. В. К. Л., 48, 58, 68, 69, 71, 75, 77, 93, 155, 213.
- Тешковский Ян, умоцованы войта, 76.
- Тимофеев Петрушко, Койданов. крестьян., умер в тюрьме, 190.
- Титов Семен, дьяк Моск. разряда, 210.
- Тиша Павел, лентвойт М., 20.
- Tyszkiewicz Bohusz, дачка яго Teresa, ułaśn. M., 289.
- Тишкевич Василий, маршалак в. кн. лит., староста и войт М. воевода Подляш-ский, 20, 23, 24.
- Tyszkiewicz Georgius, войт М. пажыць-цёвы, яго сын Martinus, 33.
- Ти(ы)шке(о)вич, Логойский, Мартин Юр'евич, маршалак, воевода. Бере-стейский, войт М., ревизор м. Менского 1589 г., 33, 36, 38, 75, 77.
- Tyszkiewicz na Łohoyski—Michał Jan, podwojewodzi Witebski, ж. я. Suzanna Mądzka-Zyszkiewiczowa, 257, 260.
- Thyszkiewicz Ostaphi, casztelan Smo- lenski, advocatus Minscensis, 36, 71 (1590, „teraz zeszy“).
- Тышкевич, на Логойску Петр, воевода (palatinus) и староста (capitaneus) М., 109, 118.
- Товіапскі, купіес, 313, 316, 321.
- Толочинский, князь, ул. двор. Лошиц-кого, 21.
- Томосов—Бели полк., 206.
- Трасевски Theodor, prezbiter cerkwi Wo- skresienskiej M., 288.
- Trebert Karol Frydrych, sekretarz i skarb- ny, 336.
- Trubecki Bazyli, gym., 263, 264.
- Trubecki Jakub, sz., 379, 383.
- Turbocki Daniel, sz. 388.
- Трусавицкий Станислав, шлях. Мен. п., 193.
- Трусзыński Antoni, patron, 312.
- Трызна Гедеон, секретар В. К. Л. 109, 110.
- Трызна Марциян писар (notarius, referen- darz) В. К. Л., 125, 135, 155, 156, 163, 175, 178, 215.
- Турба Ивашка, м. М. 190.
- Turutka Stefan, sz., 372.

У. U.

- Ułasowicz Jakub, rym., 241.
 Ułatowicz Jan Furs, burm. m. M. 222, 280.
 Uniechowski Alexander, sędzia ziemski wojew. M., 260.
 Uniechowski Kazimierz, pisarz, ziemski M., 288, 289.
 Унеховский Хрыштоп, Хриштопка Иванов, хоружий Менский, полковник польск. войска, уласьнік маёнтка Вепрата, Мен. п. „Слышечы всякие слова Менской шляхты сказывал воеводе“ ў Менску, 193, 194.

Ф. F.

- Falko(ie)wicz Antoni, mieczn., 331.
 Фанзех Матей пушкар Менский (1507), 10.
 Федко, корчмит М., 1.
 Федко, писар в. кн. 1499, 5.
 Федкович Яков, корчмит М., 1.
 Fedogowicz Wasyl, sz., 367.
 Fiedogowicz Afanas, меш. М., 136.
 Fiedogowicz Daniel, kuszn., 218.
 Fiedogowicz Jowchim, sz., 369.
 Fiedogowicz Ławren, sz., 358.
 Fiedogowicz Matwiej, sz., 357.
 Fiedogowicz Stefan, sz., 379.
 Filimonowicz Jędrzej, sz., 373.
 Filipowicz, sędzia grodzki M., 271.
 Филипович Иван, меш. М., яго сыны Еска и Михайла, 72.
 Филипович Еска Иванович, меш. М., 72.
 Филипович Михайла Иванович, меш. М., 72.
 Philipowicz Miron, burm. m. M., 216.
 Philipowicz Olisiej, m. M., 91.
 Filipowicz Paweł Olisiewicz, Olekszewicz, burm., 216, 223, 233, 235, 237, 244, 253.
 Filipowicz Florjan, horodniczy Wilenski, 289.
 Philipowicz Jan Olisiewicz, ławnik, 233, 235, 238, 244.
 Filipowicz Janusz, pieczętarz, 111.
 Filonowicz Andrzej, Jędrzej, sz., 357, 359—364.
 Fiłonowicz Sawa, sz., 368, 375.
 Fiłonowicz Jakub, sz., 366.
 Fornar Baltromiej, slos., 276.
 Frywolen Symon Iwanowicz, sz., 365.
 Фрязинов Бориско, ротмистр райтарского строю, 183, 184.
 Furs Gabryel, ж. я. Krystyna, сын Mateusz, 327.
 Furs Jerzy, rajca M., 255, 256.

Х. Ch.

- Chalecki Matyasz, slos., 212, 215.
 Chackielowicz Izrael, яўр. кав., 308, 310.
 Chełchowski Alexander, preor karmelittow, M. 288.
 Хитрово Богдан Матвеевич, окольнічій Московский, 202.
 Хлепковский Ян, шлях. М. п., 188.

- Хлопицкий Александр, шлях. Мен. п., 193.
 Хлопов Кирюшка, воевода Борисовский, 212.
 Chmaga, kasztelan, 323.
 Chmielnicki, гл. Hennadij.
 Ходкевич Яроним Александрович, каштелян Троцкий, староста Жомойтский, державца Плотельский, Вилькейский и Тельшовский, 30, 46.
 Ходков Адамко, Койданов. крестьян., умер в тюрьме, 190.
 Ходковая, корчмит М., 1.
 Ходкович Семеон, бурмистр Мен., 108.
 Chodogowski Daniel, ułas., M., 289.
 Ходосович Миколай, шлях. М. п., 188.
 Chożowna Ahaphia, mieszcz. Min., wyzwołona na 4 lata od poborów z przyczyny pogorzenia, 112.
 Chomicz Daniel, sz., 97.
 Chomicz Michał, sz., 387.
 Chomicz Jakub, sz., 390.
 Chomicz(onek) Samuel, sz., 377, 380.
 Cha(omicz)onek Sidor, sz., 360, 367,—369, 371—373, 375.
 Chotkiewicz Lewon, m. M., 91.
 Chrapowicki Ostaphej, wojski Mozyrski, 115.
 Хребтович-Литавор, маршалок, 5.
 Chrczeniewicz Daniel, m. M., 181.
 Chrczeniewicz Paweł, m. M., 181.

Ц. C.

- Cedrowski Hrehory, szl., woiew. M., 260.
 Cedrowski Sebestyan, szl. woiew. M., 260.
 Це(ы)дровский Ян, Иван, подчаший Новгородский, шлях. Мен. п., посол в Москву, 188, 191.
 Cwikliński Mikołaj lentwoit przysięgły miejski M., 148.
 Cerkanowicz Wasil Arcimowicz, m. M., 91.
 Ci(ie)chanowicz Mikołaj, sz., 357—362, 364—366.
 Cichanowicz Samuel, sz., 376.
 Cichanowicz Symon, sz., 375, 376.
 Cicierski Symon, sz., 389, 390.
 Ciundziewicki, 340.
 Cybulski Adam, kow., 342, 343.
 Cybulski Jerzy, slos., 277.
 Cybulski Michał, slosarz i puszkarz M., 311, 330.
 Cybulski Tadeusz, kowal, 342, 344, 348.
 Cybulski Jan, kowal, 337, 339, 342.
 Cyrynkiewicz Jan, wozny m. M., 357.

Ч. Cz.

- Czartoryjski Michał, xięć, podkanclerzy W. X. L., 293, 295.
 Cze(obotowski), pisarz, 338, 340.
 Czemdrowski Hryhory, kowal, 352—356.
 Czemdrowski Jerzy, kowal, 348.
 Czomondrowski, Czemdrowski Piotr kowal. 311, 330, 333, 335, 342, 343, 346.
 Czegerowicz, burm. M., 277.

Czerniakowicz Siemion, sz., 371.
 Czyżewski, Cyżewski, Ciżewski Paweł,
 sz., 379—380, 382—384, 386—391.
 Cyżewski Jan, sz., 359.
 Czyściecki Jerzy Adam, podczaszy Rze-
 czycki, lentwoit M., 310.

Ш. Sz.

Szabunka Fiedor, sz., 379.
 Szarkowski Marcin, rządca M., 392.
 Szafałowicz Jan, sz., 392.
 Szafonka Jan, kraw., 156.
 Szachnowski Daniel, sz., 357.
 Szaszkiewicz Józef, sz., 373.
 Szewelewicz Marcin, sz., 392.
 Szewierowski Fedor Marcinowicz, sz.,
 367.
 Szeuba Jan Dawid, założył apteku w M.
 (1748 r.), 302—303.
 Шепель Федка, котляр, 165.
 Шепелевич Волчко, городничий M.,
 13, 14.
 Szeranowicz Bazyli, slos., 277.
 Шереметев Василий Борисович, боярин,
 воевода Борисовский, 210.
 Шимкович Стефан, шлях. 84.
 Шмерлевич Давыд, яўр. Берестейский,
 аранд. комор мытных, 24.
 Шнель-Скаршевский Павел, цыру-
 лик Менский, в науках лекарских добре
 вицвиченый, чоловек коло лекарств
 людских забавный, дом на ул. Замко-
 вой у Менску, ж. е. Кгертруда Летне-
 ровна, вдова Молера Генрыха, 80.
 Шолом Остап, бурмістр, M., 19.
 Шолох Степан, подданный митрополита
 арендатор мыта мостового на р. Слеп-
 не, 86.
 Шоллодка Александр Рафал, шлях. M.
 п., 188.
 Шолуха Андрей Богданович, державца
 Кричевский, 15.
 Шолуха Богдан, державца Горвальский,
 его сын Андрей, 15.
 Шпилевский Марк, возный пов. Ре-
 чыцкого, 86.
 Szpilewski Rafał, właśn. M., 289.
 Szpiłkiewicz Alexander, sz., 382.
 Szejngrycht, zegarmistrz, 349, 350.
 Штекляский Петр, шлях. M. п., 206.
 Szukiewicz 338.
 Шу(о)стала(о) Андрей мещ. M., 110, 111.
 Szydłowski Marcin, sz., 381.
 Szydłowski Sidor, sz., 389.
 Szydłowski Stefan, sz., 381, 389.
 Szymanowicz, Symonowicz Alexander,
 sz., 377—383, 385—387.
 Szymanowicz Hryhor, sz., 367, 369.
 Szymanowicz Kasper, Gasper, sz., 364—
 366, 369—379.
 Szymanowicz Matwiej (Matyjasz), Marcin
 († 1690) 360—364.
 Szymanowicz Paweł, sz., 369.
 Szymanowicz Samuel, sz., 365, 367.

Szymanowicz Stefan, sz., 377, 379—381,
 384, 386.
 Szymanowicz Jakub, sz., 376, 377.
 Szyszka Andrej. m. M., 255.
 Szyszko Antoni, burmistrz m. M., 312.
 Szyszka Wasil Iwanowicz, ławnik M., 149,
 172.
 Szyszka Bazyli, rym., († 1772) 321.
 Szyszka Demian, burm. i lantw. M., 255,
 256, 258.
 Шышка Иван, бурмістр Менский, 19.
 Шышка Иван Михайлович, м. M., 72,
 73, 78.
 Szyszka Łukasz Bohuszewicz, m. M., 180,
 181.
 Szyszka Jakub, burmistrzowicz, 255, 256,
 258, 270, 277.
 Szyszka Jan, burmistrzowicz, 255, 256,
 258, 270.
 Szyszka Michał, burm. m. M.; ж. я. Анна
 Skorowna; dom na ul. Juriewskiej, дом
 на рынку подле касьцелу езуитаў, 223,
 228, 229, 280.
 Szyszowski Daniel, pisarz Magdeburski,
 336, 340.

Щ. Szcz.

Szczaulukowicz Jan, sz., 384.
 Szczaulukowicz Joachim, sz., 390.
 Szczeulaszewicz Jan, sz., 378.
 Szczerbicki Jan, sz., 370.
 Счаснов (Щасной) Данилко, м. M., абраны
 целавальнікам „к казне и хлебу“ 190,
 208.
 Szczasnowicz Jędrzej, sz., 138.
 Szczigelska Apollinarja, ihumienia mo-
 nastyr. błahocześciwego M., 288.
 Szczodra Manuja, m. M., 181.
 Szczorbowicz Stefan, sz., 386.
 Szczygielski Andrzej, rotmistrz pow.
 Wołkowyskiego, namiesnik zamku j. k. m.
 M., 310.

Ю. Ju.

Judycki Valerian Stanisław, sekretarz i pi-
 sarz j. k. m. W. X. L., 175, 177, 178,
 211, 216.
 Юевич Александр, гл. Гольшанский.
 Jugewicz Joannus, canon. Viln., parochis
 Minsc., 261.
 Юевич Ян, Забржезинский, 10.
 Jurko(ie)wicz Harasim, sz., 358—366, 374.
 Jurkiewicz Heliasz, sołod., 291.
 urkiewicz Paweł, sz., 376.
 Juszkiewicz Ławryn, sz., 361.
 Юшкевич Ондрей Францышек, он же Юцков
 Андрушко, шлях. Мен. п., м. Койда-
 нова, 206.
 Juszkowicz Juszka, m. M., 91.
 Juszynski Alexander, chorąży Tatarski
 wojew. Minskiego, 276.
 Juszyński Bechtiar murza, porucznik Ta-
 tarski, chorąży Tatarski wojew. M., 276.

- Juszynski Walenty, slos., 350.
 Juszyński Marcenty, Maxenty, Maxymilan, slos., 262—263, 331, 334, 340, 345, 348, 353—355.
- Я. Ja.
- Jabłonski Mikołaj, wozny ziemski, 108.
 Якимович Иван, пісар местскі Мен., 107, 123, 126, 128, 130, 154.
 Jakowicz Michał, sz., 368.
 Яковлев Васка, Василий Иванович, воевода М., 203—209.
 Jakowlewicz Bazyl Hrehorowicz, burm., 233, 235, 244.
 Jakowlewicz Hrehory, kupiec М., 216, 217.
 Jakubowicz Antoni, sz., 380, 381.
 Jakubowicz Jerzy, gum., 229, 233—235, 237, 239, 240.
 Jakubowicz Lewon., sz., 376, 377.
 Jakubowicz Marcin, sz. w. 137.
 Jakubowicz Mikołaj, sz., 376.
 Jakubowicz Paweł, sz., 365, 372, 375, 381, 386.
 Jakubowicz Prokop, sz., 359.
 Jakubowicz Jan, sz., 377, 380, 381, 386.
 Якубович Шмерко, яўр. М., 117.
 Jakubowski Stefan, umocowany, plenipotent, patron, 233, 238, 244.
- Jan III Kazimierz, Joannes Casimirus krol, rex (1648.XI.22—1668.IX.16) 167—178, 211, 212, 215, 216, 224, 228, 242, 255—257, 267, 269, 274, 278, 280, 282—284, 236, 300—305.
 Janiewicz, gum., 320.
 Janiszewski Adam, właśn. М., 288.
 Jankielewicz Hirsz, яўр., ков., 308, 310.
 Jankowski Kazimierz, 324, 354.
 Jankowski Stanisław, 237.
 Jankowski Jan, 237.
 Janow (icz) Alexander, sz., 364, 367, 372, 375.
 Янович Войтко, наместник Ковенский, 5.
 Janowicz Kondrat, gum., 238—240.
 Янович Станислав, гл. Кезгайло.
 Janowski Jan, sz., 359.
 Janowicz Paweł, sz., 368.
 Janowicz Fedor, sz., 376.
 Janukowicz Heliasz, sz., 382, 388.
 Jaskułka Jerzy, sz., 375—377.
 Янушевич Федор, староста Луцкий, маршал Волынской земли, (1505—1507), 10.
 Янчелевич Мартин, мытник, 2, 3, 5, 9.
 Jassieński Nicolaus, писар в. к. л., 33.
 Яхимович Абрам, яўр. М., 34, 35, 117.
 Яхимович Марко, яўр. М., 34, 35, 117—119 (plac zamkowy i dom), 130.
 Jасупісз ów па Магуна, жана Wiazewicza Mikołaja, надала пляцы на жаночы базыльянскі кляштар ў Менску, 162.

Зьмест актаў, датаўку іх, заўвагі і паказальнікі ўкладаў навуковы спэцыяліст Археаграфіі Беларускай Акадэміі Навук Зьм. Даўгяла.

Памылкі друку.

Стар.	Зьверху	Зьнізу	Надрукована	Т р э б а
5	18	—	каръчемный	коръчемный
—	—	11	Путатич	Путятич
10	—	1	Фанзех	Ванзех
—	—	2	СтаВан	Стафан
22	—	21	мимо	милю
25	10	—	звыкалым	звыклым
29	20	—	нами	ними
30	20	—	таким	такиж
31	8	—	постенное	постоянное
—	—	1	1581 г.	1571 г.
44	—	11	Мойтъборского	Майтъборского
46	—	8	у гонцы	и гонцы
49	—	6	ktausulach	klausutach
51	—	28	duć	buć
—	—	7	mieszca	miecza
52	20	—	toże się nikt	Toż się nikt
58	—	3	другий	другии
65	—	21	брацьскій схажокъ	брацьскій для схажокъ
70	21	—	sprawoweć	sprawować
—	22	—	wszystkie sprawe	wszystkie sprawy
—	—	19	naszin	naszim
—	—	11	padnych	padanych
74	19	—	о мешкане	омешкане
—	—	6	возоъ	возовъ
82	15	—	лиматацеи	лимитациеи
89	—	5	и бритьи	и братьи
92	21	—	dekrecie	dekreta
95	5	—	ktozry	ktorzy
—	—	17	pokazała	pokazała
98	—	2	lalszych	dalszych
100	—	20	urędu	urzędu
103	12	—	szebro	srebro

Стар.	Зьверху	Зьнізу	Надрукована	Т р э б а
105	22	—	stafunku	stasunku
105	—	19	мая 24	мая 26
106	17	—	wieli	mieli
108	1	—	odprawoła	odprawowała
111	4	—	Миксимовича	Максимовичи
112	—	6	czynszow	czynszow
114	—	1	postępcow	następcow
123	—	19	jurisdickiey	jurisdictioney
124	16	—	do ratusza	od ratusza
129	9	—	juresdictia	jurisdictionia
137	—	8	чэрвеня 24	чэрвеня 29
138	—	12	knuch	onuch
—	—	11	arac	karac
144	—	20	kzawszy	kazawszy
147	—	1	umyslismy	umyslilismy
148	—	7	Hofmara	Hofmana
153	24	—	obesnam cechu	obesna w cehu
154	16	—	god dwiema	pod dwiema
155	—	19	красавіка 17	красавіка 15
164	13	—	do zamku	od zamku
165	—	14	спустошена	спустошэня
169	—	9	1653 г.,	1651 г.
170	—	18	сакавіка 4	сакавіка 6
173	—	23	Sowowa	Somowa
179	—	28	malowany. Rozney farby kominek	malowany rozney farby. Kominek
180	—	13	1655 г.	1645 г.
182	9	—	1654 г.	1664 г.
194	13	—	шляху	шляхту
201	4	—	моетности	маетности
216	—	21	Пастанова войтаўскага суда у Менску па скарзе	Протэстацыя у войтаў- скі суд
217	—	17	jurzyduka	juryzduka
218	4	—	скарга Менскіх рыма- роў	Вырак па скарзе Мен- скіх рымароў.
219	6	—	1666 г.	1668 г.
222	20	—	dni i miesiąca	dnia i miesiąca
222	—	2	№№ 158 i 159	№№ 156 i 157
223	4	—	Puszkiewiczza	Paszkievicza
227	—	5	Polskiego XXXIX	XXIX
228	—	24	ліпня 27	ліпня 29

Стар.	Зъверху	Зънізу	На д р у к о в а н а	Т р э б а
229	14	—	мапована	міанована
231	13	—	30 грошаў	30 злотых
242	16	—	Яна Казіміра	Яна III Сабескага
243	9	—	cześćset	sześćset
253	—	7	pistotety	pistolety
262	—	12	kunszty	kunsztu
269	—	12	rad y urzędnikow	rad y urzędnikow
273	11	—	Dercasowi	Dereasowi
282	1	—	nie za wiedzionych	niezawiedzionych
297	8	—	iistem	listem
298	22	—	№ 1572	№ 172
299	—	17	nieyszym	ninieyszym
300	—	10	MDCLXXI	MDCLXXXI
314	4	—	Goliewskiego	Golimskiego
—	14	—	Garblowuis	Garblowius
—	20	—	Garbolwiusa	Garblowiusa
329	—	13	wzwienieni	wzmienieni
334	—	7	komisarza	konwisarza
336	—	7	Dorakoft	Derzkopf
342	—	23	Daraszwicz	Daroszewicz
347	16	—	Derzdenkiewicza	Berzdenkiewicza
